Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1918-1919

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

FEMTENDE AARGANG

FRA DEN 6. JULI 1918 TIL DEN 28. JUNI 1919

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

REDIGERET AF CARL F. MADSEN

TRYKT I F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI (V. PETERSEN)

1919

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adressefortegnelse.

Arbejderen, Adresseforandringer 130. Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark 215. Forbund og enkeltstaaende Fagforeninger under De samvirkende Fagforbund 224.

Agitation.

Dansk Skrædderforbund 17.

Arbejderbeskyttelse.

Papirfabrikkernes Arbejdsforhold 32.

Arbejdsgiverforeninger.

Extraordinær Generforsamling 257.

Arbejdsanvisning.

Den offentlige Arbejdsanvisning (21. Juni) 7, (4. Oktbr.) 114, (1. Novbr.) 144, (29. Novbr.) 178, (27. Decbr.) 214, (31. Januar) 258, (28. Febr.) 304, (4. April) 331.

Nye Anvisningskontorer. Stubbekøbing 7. Rudkøbing 268. Østofte-Bandholm 336.

Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedskasser.

Arbejdsløsheden April 23, Maj 63, Juni 107, Juli 121, August 161, September 203, Oktober 249, November 295, December 325. Januar 1919, 403.

Understøttelse til arbejdsløse rejsende Medlemmer 303. Rettelser 130.

Arbejdstiden.

Arbejdstidskommissionen vedrørende lovbestemt 8 Timers Arbejdsdag 291. Afskaffelse af Natarbejdet i Bagerfaget 167. Cirkulære til Orgarisationerne om Arbejdstiden 248. Erstatning for Forkortelsen af Arbejdstiden 245. Arbejdstiden før og efter Forkortelsen 242. Fremsættelse af Lovforslag i Rigsdagen om Gennemførelsen af 8 Timersdagen 277. Henvendelse til Regeringen 187. 8 Timersdagen i Virksomheder med kontinuerlig Drift 72-166. 8 Timersdagen for Københavns Kommunes Funktionærer og Arbejdere 167. Oversigt over Arbejdstidsforkortelsen 259. Statsbanefunktionærerne kræver 8 Timersdagen 182. Overenskomst vedrørende 8-Timersdagen 387.

De samvirkende Fagforbund.

Fagforeningernes rivende Vækst 117.

Generalforsamlinger, Kongresser m. m.

I. Danmark.

De samvirkende Fagforbunds extraordinære Repræsentantskabsmøde 101, 131, 205, 379. Generalforsamling 101, 269, 289, 333, 347 Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbnnd 297. Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet 341. Dansk Brolaggerforbund 256. Bødkerforbundet 35. Børsteindustriarbejdernes Forbund 44. Dansk Elektrikerforbund 231. Glarmestersvenderes Forbund 39. Dansk Hatte- og Buntmagerforbund 57. Husassistenternes Forbund 65. Dansk Karetmagerforbund 123. Kvindeligt Arbejderforbund 1. Lohgarvernes Forbund 115. Dansk Skrædderforbund 264. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 274. Dansk Tekstilarbejderforbund 19.

Delegeretmøde af Repræsentanter for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer 9.

II. Udlandet.

Skand. Arbejderkonference i København, 87. Skand. Konference af kommunale Arbejdere 223. Italiensk Fagforeningskongres 8. Skandinavisk Konference indenfor Slag-

teriarbejderorganisationerne 30. Skand. Træarbejder Konference i København 181. Den nordiske socialpolitiske Kommissions Møde i København 419.

Ind- og Udmeldelser.

Husassistenternes Forbund 79. Dansk Jernbaneforbund 86. Foreningen af Funktionærer ved Danske Privatbaner 86. Specialarbejderforbundet for Skibsværftsarbejdere 86.

Internationale Kongresser.

International Konference i Amsterdam 395. Internationale faglige Konference i Bern 255, 293, 327.

Kontorets Meddelelser.

Meddelelse fra Kasseren angaaende Administrationsbidraget 106, 332. Sekretær søges 259. Kontortiden 419.

Krigen.

Prisstigningen under Krigen 41, 285. Krigen og Dyrtiden 103. Krigen og Arbejdsløsheden 109.

Love.

Den nye Arbejdsløshedskasselov 171. Midlertidig Lov angaaende overordentlig Hjælp til Arbejdsløse m. m. 171. Lov om Indførelsen af 8 Timers Arbejdsdagen i i Fabriksvirksomheder med Døgndrift 262.

Legater.

Legat for Lærlinge 268.

Lærlingeforhold.

Lærlingenes Landsforbund 5, 33. Lærlingenes Lønvilkaar 26. Dyrtidstillæg til Lærlinge 101.

Lønbevægelser og Konflikter.

I Danmark.

Arbejdsmænd.

København.

Banegaardsarbejdere ved A/S København-Slangerup-Banen 337, hos Stenlosse-Entreprenørforeningen 425, Brødkuske i København 68, 423, Chauffører hos A/S Det danske Kulkompagni 399, Chauffører hos Københavns Vognmandsforening 424, Fabriksarbejdere paa A/S Christiansholms Fabrikker 344, paa Blaakilde Mølle 398, paa De forenede Gummi- og Luftringefabrikker 388, paa A/S Grønlandsk Grafit-Kompagni 424, paa A/S »Hios« 334, paa A/S Dansk Ilt & Brintfabrik 110, paa A/S Nordiske Kaffe Kompagni 6, paa Jacob Holm & Sønners Rebslageri 399, paa Reiermanns Papfabrik 415, hos Petersen & Albeck 398, paa Dansk Præserveringsfabrik »Ama« 333, hos A/S Dansk Produktforretning 27, hos A/S Sadolin & Holmblad & Co.s Eftf. 177, hos Dansk Tapetfabrikantforening 328, paa Øresunds kemiske Fabrikker 316, Havnearbejdere hos Entreprenørfirmaet Werner & Jørgensen 99, hos A/S Københavns Bunkerkuldepot 230, hos Victor Høst, København 104, Reservekranførerne i Frihavnen 409, i Jern- og Metalindustrien 279, 301, Isoleringsarbejderne 389, Jord- og Betonarbejderne i København 424, Kuskene i København, Strid om Aflæsningspenge 76, hos Vognmand Baslev & Søn 157, paa A/S Christiansholms Fabrikker 334, paa A/S De danske Cikoriefabrikker 306, ved ved Dagrenovationskørsel paa Frederiksberg 221, hos Joh. Frimodt & Alfr. Olsen & Co. 157, hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 237, Kuske hos københavnske Grossister 424, hos A/S Kruckow-Waldorff 60, hos Weilback & Cohn, F. L. Smidth & Co., Bonnesen & Danstrup & A/S »Atlas« 156, paa Tagpapfabrikkerne 82, Kuske paa Oliemøllerne 328, hos L. Wiedemann 190.

Arbejdsmænd paa Margarinefabrikkerne 315, Lager & Pakhusarbejdere hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 237, ved De ferslewske Blade 27, Lager- og Pakhusarbejdere hos Grossister i København 415, i Papirindustrien 157, hos De forenede Papirfabrikker A/S 334, Linotolarbejderne 29, Marmor- og Granitsliberne i København 389, Maskinfolk ved Det kgl. Teater 69, Remissearbejdere ved Slangerupbanen 28, Natvægterne hos A/S De forenede Vagtselskaber 16, 329, Sukkerhusarbejderne i København, Lyngby og Valby 425, Terrazo og Mosaikarbejdere 48. Trælagerarbejdere hos Tømmerhandlerforeningen 415.

Provinserne: Arbejdsmænd paa Cementfabrikkerne 98, 104, 305, hos A/S Adolph Holst i Aalborg 40, paa Blodfoderfabriken i Fredericia og Vejle 417, hos A/S C. Rafns Fabrikker i Aalborg 344, paa Bornholms keramiske Fabrikantforening 344, hos Johan & Axel Hornbechs Frugtvinefabrik i Hadsund 300, hos Frøavlskompagniet i Kallundborg 81, hos Medlemmer af Kallundborg Handelsforenings Arbejdsgiverforening 390, paa Limfjorden i Nibe 319, hos A/S Hagen & Sivertsen, Odense 282, paa Ryomgaard Kartoffelmelsfabrik 158, paa den danske Solsikkefodermelsfabrik i Silkeborg 135, hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger i Viby 306, paa Blaakilde Mølle i Tarm 320, hos Fiskeeksportører i Esbjerg 390, hos Randers Vognmandsforening 390, ved A/S Skand. Gummi Komp., Odense, 400, paa Hasle Klinker- og Chamottestensfabrik 262, Havnearbejdere i Fredericia 337, ved Kolding Havn 400, i Struer 391, i Hundested og Stege Havn 76, ved Rønne Havn 335, Jord- og Beton-

arbejdere hos Entreprenørerne i Aarhus 55, 425, hos Horsens Entreprenørforening 409, hos Vognmandsforeningen i Randers og Entreprenør C. Breede Randers 315, Kuske i Aalborg og Nørre Sundby 407, hos Vognmænd i Hobro 400, i Industrifagene 389, i Randers 389, hos Tømrerhandlere i Silkeborg 271, i Skive 391, hos Købmænd i Taastrup 329, paa A/S H. Steensens Margarinefabrik i Vejle 391, paa Mejerierne i Aarhus 399, paa Mejerierne og dermed beslægtede Virksomheder i Odense 319, Murarbejdsmændene i Aarhus 157, i Provinserne 301, hos Murermester Frederiksen, Lindemark 119, hos Foreningen af danske Oliemøllere og Aarhus Oliemølle 335, Renovationsarbejdere hos Entreprenør P. C. Jensen og Randers Vognmandsforening 401, paa A/S C. V. Loehrs Saltværk, Fredericia 416, Arbejdsmænd paa De danske Spritfabrikkers Kartoffelmelsfabrik i Aalborg 306, paa Frederikssunds Jernstøberi og paa Hans L. Larsens Fabrikker Frederikssund 119, paa A/S Næstved Jernbeton-Skibsværft 61, hos A/S Fredericia & Odense Skibsbyggerier 139, hos Firmaet C. M. Hess, Vejle 128, paa Svovlsyrefabrikkerne 29, 406, paa Teglværkerne 328, paa De forenede Teglværker i Stenstrup 221, paa Tændstikfabrikkerne 399, ved Kaolin-, Kalk- og Teglværkindustrien paa Bornholm 281, paa Svendborg Kalkstensfabrik 61, hos Interesentskabet Fugdal Tørvefabrik 345, hos A/S Sydjyske Tørvefabrikker 344, hos Interesentskabet Kølvraa Mosebrug 345, Vægterne hos A/S Aarhus Nattevagt 345.

Bagere og Konditorer i København 69, 73, 81, 136, 237, i Provinserne 179.

Barbere og Frisører i København 425, i Provinserne 179, 271.

Barnevognsarbejdere. Overenskomst paa Fabrikkerne. 343.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggere hos Aarhus Billedskærerlaug 408, hele Landet 392.

Bogbindere hos Petersen & Petersen, Jacob Baden og Anker Kyster 158, hos Marius Møller, Aarhus 168, hos A/S P. Mejers Bogtrykkeri i Svendborg 247, i Provinserne 168, hele Landet 104, 392, paa Æskefabrikkerne 105, 393.

Bødkere paa Cementfabrikkerne 272.

Børsteindustriarbejdere hos Chr. Jørgensen & Co. 426, hele Landet 320.

Drejere hos Fabrikanter i Børsteindustrien 140, Landet over 408.

Elektrikere hos Tønnesen & Kisum og Andersen & Mejer, Kbhvn. 16, hos A/S Im. Stuhr, Aalborg 263, hos A/S Dansk Akkumulator og Elektromotorfabrik i Odense 316, hos A/S Dansk Elektricitetskompagni i Odense 393, hos Glud & Nielsen, Vejle 70, i Provinserne 77, Landet over 401.

Forgyldere paa O. H. Olsens Rammefabrik, København 158, paa Guldlistefabrikkerne 302, i Odense 401.

Formere paa »Atlas«, »Titan« og hos B. Løw & Søn 99, hos A/S Københavns Flydedok og Skibsværft samt hos A/S Nielsen & Winther 189, hos Ludvigsen & Hermann 282, paa De Smithske Jernstøberier i Aalborg 189, hos A/S »Frichs«, Aarhus 189, i Esbjerg 82, hos A/S Frederiksunds Jernstøberi 55, 89, hos A/S Brandt & Co., Odense 129, hos Jern- og Metalindustriens Sammenslutning 307.

Gartnere i København 337, hos Planteskoleejere 321.

Glarmestere i København 62, Landet over 283.

Glasarbejdere paa A/S Kastrup Glasværk 105, Facetsliberne 338, Glassliberne 394.

Handskemagere hos Fabrikanterne 417.

Handskesyere 136.

Hatte- og Bundtmagere, Straa- og Filthattearbejderne i Aalborg og Kbhvn. 238.

Hvidgarvere hos Foreningen af Læderfabrikanter 6.

Jern- og Metalslibere hos Ernst Voss i Fredericia 181.

Karetmagere hos Karetmagermesterforeningen og A/S M. Larsens Vognfabrikker 394.

Kedel- og Maskinpassere hos Entreprenørerne 417, paa A/S Dansk Præserveringsfabrik »Ama« 316, paa Slotsmøllen i Frederiksborg 99, paa Sydsjællands Elektricitetsværk i Haslev 237, Landet over 322.

Keramikere paa Fleckensteins Porcelænsmaleri 7, paa Poreelænsfabrikkerne 335, paa Porcelænsmalerierne i Aalborg, Aarhus og Odense 307, paa Bornholm 158, paa Roskilde Lervarefabrik 189, Overenskomst i Pottemagerfaget 330, i Taastrup 159.

Kommunale Arbejdere: Sporvognsfunktionærerne hos A/S Frederiksberg og Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs A/S 83.

Korkskærere og Sorterersker hele Landet 159.

Kvindelige Arbejdere paa Badeanst. »København« 190-191, paa Arbejdshjemmet for døvstumme unge Piger 192, paa Lykkebergs Fiskefærs-Fabrik 191, paa Flødeeksportfirmaet »Danmark« 191, paa »Ama« 192, paa A/S Nordisk Films Kompagni 191, paa Nordisk Konservesfabrik 191, paa A/S »Asta«, Dansk Fabrik for Metaltraadslamper 191, paa Mineralvandsfabrikken »Sifon« 192, paa Rejermans Papfabrik 408, hos Petersen & Albeck, A/S Joseph Levin & Co. og A/S F. F. Olsen, Dansk Produktforretning 408, paa Dansk Præserverings-

fabrik 190, paa Dansk Stokke- og Paraplyfabrik 190, hos Blaunfeldt og Tvede 190, paa Sæbefabrikken »Noma« 191, paa Træulds- og Kokusvarefabrikken i Fredericia 192, paa Tændstikfabrikkerne 343, paa Københavns ny Dampvaskeri »Ventegodt«, Nørrebros Dampvaskeri og Strandvejens Vaskeri 192, paa Knudsens Vaskeri 190, paa Øresunds kemiske Fabrikker 316, i Jern- og Metalindustrien 394, hos A/S Fonnesbeck 330, hos Alfr. Benzon 331, hos Hellesens Enke & V. Ludvigsen 330, paa Kø benhavns Farvefabrik 330, hos A/S Rengøringskompagniet 330, paa A/S Schous Sæbefabrikker 330, paa Fyens Fløde Eksport Kompagni i Faaborg 331, paa Christoffersens Rebslageri i Faaborg 331, paa Svendborg Boghvede- og Havremølle 331, paa Sorø Andels Frugteri 331, paa Kaffesurrogatfabrikken »Danmark« Hedehusene 331, hos Foreningerne for Kaolin- Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm 338, paa Fyens Kaffesurrogatfabrik i Ejby 192, hos Foreningen af Smør- og Ægeksportører samt Margarinefabrikker i Esbjerg 338, paa Silderøgerierne i Nexø 191, paa Nyborg Dampvaskeri 192, paa A/S Blumensaadts Fabrikker i Odense 192, paa Mejerier og dermed beslægtede Virksomheder i Odense 323, paa Fyens Konservesfabrik 247, paa Fyens Præserveringsfabrik 247, paa Limfabrikken »Limfjorden« 247, 343, paa Nyborg Dampvaskeri 192, paa Slagelse Dampvaskeri 191, paa Slagelse Sækkelager 191, paa Svendborg Dampvaskeriog »Expres« 191.

Landarbejdere, Overenskomst for hele Landet 272, hos A/S Møens Stenminer 136.

Litografer, Kemigrafer i København 28.

Lohgarvere hos Garvermester Ditmann Korinth 192, hos Foreningen af Læderfabrikanter 6.

Lokomotivmænd hos Privatbanerne 426.

Malere hele Landet 323.

Møllere paa A/S Københavns Brødfabrikkers Dampmølle 402.

Orlogsværftets private Arbejdere 154.

Ovnsættere hos Foreningen af Leverandører af Bygningsstøbegods 90.

Papirindustriarbejdere paa Papirfabrikkerne Landet over 316.

Rebslageriarbejdere hele Landet 394.

Sadelmagere og Tapetsere i København 426, Rejsetøj- og Porteføljearbejdere i København 427, Linoleumsarbejdere i København 428, hos Brdr. F. og L. Dahlmann og Paulsen & Sønner, København 70, Lock-outen 105, Sadelmagere og Tapetsere i Provinserne 428.

Skibstømrere i Aarhus 110, paa A/S Codanværftet i Køge 178, paa Jernskibsværfterne 307, paa Træskibsværfterne 402.

Skotøjsarbejdere hos A/S A. V. Overbech & Co. 28, Haandskomagerne i København og Nordre Birk 394, paa Fodtøjsreparationsværkstederne 137, paa Kludeskofabrikkerne 137, Haandskomagerne i Provinserne 338, paa Fabrikkerne Landet over 317.

Skræddere hos Laugsmestrene i København 159, hos Firmaet Bigler & Søn 71, Syerskerne hos A/S Th. Wessel & Vett 160, Skrædderne Landet over 100, 339.

Slagteriarbejdere hos A/S De danske Vin- & Konservesfabrikker 346, paa Konservesfabrikken »Roar« i Roskilde 428, Landet over 324.

Smede- og Maskinarbejdere hos A/S Motorfabrikken »Hero« 82, paa Københavns Møllesten- og Maskinfabrik 409, paa A/S De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder 140, hos Carl Weitemeyers Eftf. 181, ved A/S Aarhus elektriske Sporveje 336, paa A/S Kallundborg Skibsværft 129.

Snedkere paa A/S »Phønix« 120, Bygningssnedkerne hos A/S »Phønix« i Aarhus 120, 193, Modelsnedkerne hos A/S Smith Mygind & Hüttemeyer 214, Pianofortearbejderne hos H. Hindsberg 154, paa Pianofabrikkerne 409, paa Baadebyggerierne i København 336, i Aarhus 130, hos Fabrikant Nielsen, Tørring 318, i Vejle 71. hos Centralforeningens Medlemmer 340, i Jern- og Metalindustrien 346.

Stenarbejdere hos Carl Scheller 237, paa Fyen 55, hos Stenhuggermester Hantberg, Næstved 100, Landet over 418.

Stukkatørere hele Landet 410.

Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejdere hos A/S Galle og Jessen 231, hos Foreningen af danske Chokolade- og Sukkervarefabrikanter 308.

Tekstilarbejdere paa A/S Nordisk Klædefabrik i Dragør 193, hos Mesterforeningen for Farveri- og Vaskerieejere 310, hos Dansk Farverforenings Garderobefarveri-Afdeling 111 paa Kjærs Mølles Fabrikker i Aalborg 120, paa A/S Silkeborg Klædefabrik 29, hos Firmaet Th. Bentzen i Viborg 410, Landet over 309.

Tobaksarbejdere hos »The American Tobacco Co.« 137.

Træindustriarbejdere paa forskellige Træskofabrikker 40, paa Glansbjerg Stavfabrik 238, hos A/S Hjørring Træskoforretning 160, hos Møbelfabrikant A. Tuck, Odense 90, Landet over 284.

Typografer, Dyrtidsforhandlinger 331, i Provinserne 56, hele Landet 106.

Augustreguleringen.

Forhandling mellem Hovedorganisationerne 49, 51, Fællesmøde vedr. Klager 89.

Arbejdsmænd paa Chokoladefabrikken »Elvirasminde« i Aarhus127, hos Entreprenører Hansen & Rambøll og Andersen & Cordes 331, hos Murermestrene i Middelfart 238, hos Snedkermestre i Tørring 126, Jord- og Betonarbejdere i Aarhus 143, Træ-lagerarbejdere 138, Vognmandskuskene i Hobro 152.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerne 127.

Brolæggerne i Odense 142.

Børsteindustriarbejdere hos Foreningen af Fabrikanter i dansk Børsteindustri 222.

Drejerfaget 127, hos Burmeister & Wain og A/S Ernst Voss 152.

Glassliberne hos H. A. Fledelius, København 140.

Hattearbejdere (Straahattesyerskerne) 247, 263.

Jern- og Metalindustrien 89.

Kedel- og Maskinpasserfaget 127.

Porcelænsmalerinderne 128.

Landarbejdere hos A/S De danske Imprægneringsanstalter 221.

Læderindustrien 138.

Malerne indenfor Jernindustrien 142.

Møller iarbejdere paa Cementmøllerne 127.

Papirindustriarbejdere 128.

Skibstømrere indenfor Jernindustrien 142.

Smede- og Maskinarbejdere i Centralvarmebranchen 141, 261.

Stenarbejdere i Jylland og paa Øerne 143, Stenhuggermestrene i Østifterne 193.

Stukkatørfaget 141.

Syersker paa Reinholdt Graus Skjortefabrik 128.

Tekstilarbejdere, kvindelige 153.

Træindustriarbejdere (Savværksarbejdere) paa Stavfabrikkerne 141.

Den faglige Situation.

Den faglige Situation 31, Overenskomstforhandlingerne 1919, 145, 167, 188, 214, 225, 233, 260, 269, 289, Oversigt over afsluttede Overenskomster 305, Lockouten i Byggefagene i København 273, 313.

Majdemonstrationen.

Cirkulære angaaende Deltagelse i Majdemonstrationen 311.

Samling.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Lager- og Pakhusarbejderne 7.

Dansk Hvidgarverforbund og Lohgarvernes Forbund 340, Kurvemagerne danner Forbund 120, Samarbejde mellem Skraatobaksarb. og Tobaksarbejderne 125.

Statistik.

Arbejdslønnen i Industrien 239.

Splittelsesforsøg.

Bagernes Opgør med Syndikalisterne 117, Syndikalistiske Rumlerier 405.

Særlige Artikler.

Indenrigsministeriet deles 155.
Det internationale Fagforeningsforbund 148.
Ugebladet »Socialisten« 31.
Syndikalistisk Generalstrejkefiasko 150.

Udlandet.

8 Timersdagen i Amerika 200, Indvandringsforholdene i Nordamerika 332, De engelske Fagforeninger 202, Forholdene i Finland 80, Indsamlingen til de nødlidende Arbejdere i Finland 106, 144, Den faglige Situation i Norge 194, Midlertidig Lov i Norge 183, Arbejdstiden i Bagerier i Tyskland 183, Fagforeningerne i Luxemburg centraliseres 184, Til Sikring af Samfundsovergangen i Tyskland 163.

Voldgift.

Den faste Voldgiftsrets Kendelser.

Arbejdsmænd paa Automobilfabrikken »Thrige«, Odense (Sag Nr. 248) 83, paa A/S Hasle Klinker og Chamottestensfabrik (Sag Nr. 278) 429. Havnearbejdere ved Losning af S/S »Brage« (Sag Nr. 261) 217. Havnearbejdere i København (Sag Nr. 264) 219, (Sag Nr. 275) 396, 398. Jord- og Betonarbejdernes Standsning af Arbejdet Lørdag Middag (Sag Nr. 243) 91, (Sag Nr. 255) 139, hos Tømrermester C. Elmgren (Sag Nr. 268) 252. Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggere paa Fyen (Sag Nr. 233) 3.

Bagerne- og Konditorerne i København (Sag Nr. 250) 92, (Sag Nr. 269) 254.

Elektrikerne i København (Sag Nr. 249) 93.

Formerforbundets Krav om Fjernelse af en Støbemester (Sag Nr. 251) 98.

Gartnerne hos Københavns Handelsgartnerforening (Sag Nr. 238) 98.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere i København (Sag Nr. 241) 77.

Malerne paa Kristiansborg (Sag Nr. 236) 25.

Undermejeristernes Forbund hos De danske Bymejeristers Fællesorganisation (Sag Nr. 270) 292.

Murerarbejdsmændene i København (Sag Nr. 256) 184.

Murersvendenes Indstilling af Arbejdet Lørdag Middag (Sag Nr. 237) 26, (Sag Nr. 242) 56, (Sag Nr. 247) 85. Strid i Murerfaget om Spadserepenge (Sag Nr. 240) 46. hos Entreprenørerne Christiani & Nielsen (Sag Nr. 262) 185, i København (Sag Nr. 263) 197, paa Cementfabrikken »Danmark« (Sag Nr. 266) 251, i Aarhus (Sag Nr. 273) 410.

Mølleriarbejdere. En Formandssag paa A/S Soves Dampmølle & Bageri (Sag Nr. 265) 241.

Sadelmagernes Weck-end (Sag Nr. 260) 195.

Slagteriarbejdere hos A/S Claus Hansen (Sag Nr. 259) 168.

Smede- og Maskinarbejdere hos A/S Københavns Flydedok og Skibsværft (Sag Nr. 276) 413, (Sag Nr. 279) 429.

Snedkerne i Svendborg (Sag Nr. 252) 103.

Stenarbejdernes Indstilling af Arbejdet Lørdag Middag (Sag Nr. 245) 91.

Tekstilarbejdere paa Ringkøbing Garnspinderi og Klædefabrik (Sag Nr. 235 og 239) 34. Et Formandsspørgsmaal i Tekstilfaget (Sag Nr. 271) 299.

Træindustriarbejdere hos Fabrikant Tuck i Odense (Sag Nr. 246) 62.

Tømrere hos Tømrermester N. P. Jørgensen, Odense (Sag Nr. 254) 112.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 ❋ KØBENHAVN DEN 6. JULI 1918 ❋ 15 AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Lærlingenes Landsforbund. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd hos Nordisk Kaffekompagni. Læderindustrien). Fornyede Overenskomster. Centralarbejdsanvisningen. Samling. Udlandet

Kongresser.

Kvindeligt Arbejderforbunds 7. Kongres

aabnedes Søndag den 16. Juni i Arbejdernes Forsamlingsbygning, Jagtvej 49, København.

Den store Festsal var nydelig dekoreret med Afdelingernes Faner og Bannere, og Kongressens Aabning foregik meget højtideligt ved at man fra Flygelet intonerede »Internationale«, hvorefter man afsang en i Dagens Anledning forfattet Sang.

Tilstede ved Kongressen var 70 Delegerede, repræsenterende 37 Afdelinger, 13 Hovedbestyrelsesmedlemmer og 2 Forbundsrevisorer foruden Gæsterne: Formanden for Broderforbundet i Sverrig, Janne Jønson, Formanden for kommunalt Arbejerforbund, Th. Thomsen, og for dettes kvindelige Afdeling, Fru Jørgensen; fra Arbejdsmændenes Forbund var mødt d'Herrer Jens Larsen og Johs. Sørensen og for De samvirkende Fagforbund Kasserer E. Svendsen.

Efter at Forbundets Formand, Fru Sofie Rasmussen, havde budt Velkommen, valgtes Fru Johanne Jensen, København, og Fru Fanny Jensen, Horsens, til Dirigenter og Fru Christine Haagensen og Fru Anna Nielsen til Sekretærer.

Gæsterne fik derefter Ordet for at overbringe Hilsener fra deres respektive Forbund, hvorefter Formanden aflagde

Beretning

omVirksomheden,hvoraffremhæves:

I 1916 afsluttedes 26 Overenskomster og heraf blev de 7 afsluttet med Virksomheder, hvor vi ikke tidligere har haft Overenskomster. I 1917 var Tallene henholdsvis 43 og 9, og i den forløbne Del af 1918 var det 41 og 10.

Forbundet talte ved sidste Kongres' Afholdelse 26 Afdelinger med ialt 3532 Medlemmer. Nu tæller vi 37 Afdelinger med 7801 Medlemmer. Det vil sige, at Forbundets Medlemsantal er mere end fordoblet.

Hvad Opnaaelse af materielle Fordele angaar, har vi dels opnaaet højere Løn, dels højst nødvendige Dyrtidstillæg for næsten alle Medlemmer af Forbundet. Ialt har vi i Lønforhøjelser og Dyrtidstillæg opnaaet 920,602 Kr. eller næsten en Million. Heraf er 539,254 Kr. rene Lønforhøjelser, medens 381,348 Kr. 20 Øre er kommen Medlemmerne tilgode i Form af Dyrtidstillæg. Det samlede Medlemsantal, der har været i Lønbevægelse er 4511, der gennemsnitlig har opnaaet en aarlig Merindtægt af 119 Kr. 54 Øre.

Vi har arbejdet for at skaffe flere af vore Medlemmer Sommerferie, og det er forsaavidt lykkedes, som vi den 1. April 1917 havde 32,4 pCt. med Sommerferie, medens 50,6 pCt. nu har faaet en Sommerferie paa 4 Dage.

Engelsk Lørdag (Frihed Lørdag Eftermiddag) har vi paa Kludefabrikerne, men vi trængte haardt til, at en saadan Ordning blev obligatorisk for alle Brancher. Kvinderne har nu aldrig en Hviledag, thi de arbejder alle Hverdage og maa saa gøre deres Hus i Stand om Søndagen. Derfor lover jeg, at vi skal virke for at faa indført den engelske Lørdag her i Landet.

Ligeledes vil vi naturligvis vedblive

med vore Bestræbelser for at skaffe vore Medlemmer en aarlig Sommerferie.

Efter en kort Diskussion godkendtes Beretningen om Virksomheden enstemmigt, hvorefter følgende Forslag, stillet af den københavnske Afdeling I's Delegerede, vedtoges enstemmigt:

Det paalægges Forbundsledelsen og Afdelingsledelserne saa vel hver for sig som samlet at arbejde hen til, at Arbejdstiden om Lørdagen ophører Kl. 2 Eftermiddag, og at en Bestemmelse desangaaende fremtidig indsættes i Forbundets Overenskomster, ligesom der bør arbejdes hen til, at alle Forbundets Medlemmer erholder Sommerferie uden Afkortelse i Lønnen.

Regnskaberne.

De reviderede Regnskaber forelagdes og vedtoges enstemmigt og uden Debat.

En Hovedkasserer.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne foreslog Fru Johanne Jensen, at Kongressen ansætter en Hovedkasserer, da Arbejdet med Arbejdsløshedskassen og Forbundets Regnskaber nu optog altfor meget af Hovedkontorets Tid.

Forslaget vedtoges enstemmigt.

Lovændringer.

Der forelaa fra Hovedbestyrelsen en Række Ændringer til Forbundets Love. De vigtigste er Forslag om Forhøjelse af Kontingentet til Forbundet fra 25 til 35 Øre. Samtidig forhøjes Strejkeunderstøttelsen i Forhold til Anciennitet fra 1 Kr. 25 Øre til 2 Kr. pr. Dag, medens den mindste Understøttelse nu er 5 Kr. ugentlig.

Fra Bladbudenes Side rejstes der nogle Betænkeligheder imod dette Forslag, da Bladbudene staar splittet i to Afdelinger.

Formanden: Vi behøver ikke at tage Hensyn til den anden Forening, thi den staar ikke som Medlem af Landsorganisationen og kan intet udrette for sine Medlemmer.

Kontingentforhøjelsen vedtoges med overvældende Majoritet, saaledes at Kontingentet til selve Forbundet fremtidig bliver 15 Øre pr. Medlem.

De øvrige Forslag, Hovedbestyrelsen havde stillet, og som til Dels var en Følge af Kontingentforhøjelsen, vedtoges ligeledes.

Et Par Ændringsforslag fra Afdelingerne i Hedehusene og Horsens forkastedes.

Mødet Kl. 2.

Ordstyrer: Fanny Jensen.

Valg af Hovedledelse.

Efter at Lønningerne var fastsatte, valgtes Forbundets Hovedbestyrelse.

Til Forretningsfører genvalgtes Fru Sofie Rasmussen med Akklamation og under stærkt Bifald.

Til Hovedkasserer valgtes Fru Haagensen, der hidtil har været Kasserer for den københavnske Afdeling I.

Medlemmer af Hovedbestyrelsen blev: Fru Johanne Jensen, Fru Alb. Jørgensen, Fru Frederiksen, Fru Andersen (Afd. 4), Frk. Rasmussen (Afd. 2), Fru Jehl, Frk. Keldmark, Fru Jacobine Larsen (Kbhvn.), Frk. Mine Petersen (Middelfart), Fru Ella Hansen (Helsingør), Fru Fanny Jensen (Horsens), Frk. Marie Hansen (Fredericia), Frk. Sørine Rasmussen (Randers), Fru Marie Johnsen (Aarhus) og Fru Kirstine Jensen (Aalborg).

Til Revisorer for Hovedkassen genvalgtes Henriette Boesen og valgtes Inger Kristensen.

Næste Kongres.

Det vedtoges, at næste Kongres skal afholdes i København 1921.

Dermed var Kongressens Dagsorden udtømt, hvorefter man gik over til

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde, som overværedes af Arbejdløshedsinspektør Frk. Black, der udtalte sig meget anerkendende om det store og vanskelige Arbejde Ledelsen havde haft under Krigsperioden.

Efter at Fru Johanne Jensen havde overtaget Ordstyrerhvervet, aflagde Formanden, Fru Sofie Rasmussen, Beretning om Virksomheden, hvoraf bl. a. fremgik, at medens Kassen i Perioden 1912—15 kun udbetalte en

Understøttelse paa 44,514 Kr. 50 Øre, har vi i Perioden 1915—18 udbetalt 446,549 Kr. 91 Øre, heraf i Barselhjælp 88,473 Kr. Det er navnlig i Aaret 1917—18 at Understøttelsen har taget Fart, idet der er udbetalt lige ved 400,000 Kr. eller 10 Gange saa meget som de to foregaaende Aar.

Arbejdsløshedskassen gaar ind i den nye Periode med en Beholdning paa 223,296 Kr. 32 Øre. Dette er dog kun regnskabsmæssig, idet Kassen har modtaget et Forskud paa 132.000 Kr., saa at den virkelige Formue er 91,000. Medlemsantallet er i de 3 Aar steget fra 3,285 til 7,561, eller over det dobbelte.

Efter at forskellige Forespørgsler var besvaret af Formanden og Arbejdsløshedsinspektøren godkendtes Beretningen enstemmigt. Ligeledes godkendtes de reviderede Regnskaber for de forløbne 3 Aar.

Man gik derefter over til at behandle Lovændringerne, og her vedtoges samtlige af Hovedbestyrelsen stillede Forslag.

Efter at man til Hovedbestyrelse havde valgt de samme Medlemmer som udgør Hovedbestyrelsen for Forbundet, var Dagsordenen udtømt, hvorefter Gæsterne fik Ordet for Afslutningstaler, hvori de alle tolkede deres Anerkendelse for kvindeligt Arbejderforbunds energiske Arbejde og Tak for Samværet i Kongresdagene.

Formanden, Fru Sofie Rasmussen, der iøvrigt var Genstand for megen Hyldest fra alle Sider, afsluttede derefter Delegeretmødet med Tak til alle og med Ønsket om forstsat Fremgang for Forbundet og dets Medlemmer.

Den faste Voldgiftsret.

Marmor- Kalk og Sandstenshuggerne paa Fyn.
Sag Nr. 233.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 26. Juni 1918 i Sag Nr. 233: »Østifternes Sten- og Biledhuggerforening« mod De samvirkende Fagforbund paa »Dansk Stenarbejder Forbund«s og dettes Underafdeling »Stenhuggersvendenes Fagforening paa Fyen«s Vegne.

Den 27. Marts 1916 afsluttedes der en Overenskomst med »Sten- og Billedhugger-Mesterforeningen i Jylland og Østifterne« og »Marmor- Kalk- og Sandstenshuggernes Fagforening«, indeholdende Bestemmelser om Arbejdstid, Timeløn og Akkordbetaling; den er uopsigelig fra begge Sider til den 1. April 1919. I Oktober 1917 sluttede »Marmor-, Kalk og Sandstenshuggernes Fagforening« sig sammen med »Granithuggernes Fagforening« i en Forening, af hvilken den Afdeling, som nærværende Sag har Hensyn til, kom til at hedde »Stenhuggersvendenes Fagforening paa Fyen«. Skønt det maa anses som en naturlig Pligt for den Organisation, der, efter at have indgaaet en Overenskomst, inden Overenskomstidens Udløb slutter sig sammen med en anden Organisation, at give den anden Part i Overenskomstforholdet Meddelelse om denne Forandrir g, for at der eventuelt kan forhandles og tages Bestemmelse angaaende saadanne Tvivlspørgsmaal, som Forandringen maatte fremkalde med Hensyn til Overenskomstens Anvendelse under de forandrede Forhold, gaves der ikke »Østifternes Sten- og Billedhugger Forening nogen Meddelelse om den ovennævnte Sammenslutning. Imidlertid er det en Selvfølge — og hermed har de Indklagede da ogsaa erkendt at have været paa det Rene — at den nye Forening, »Stenhuggersvendenes Fagforening paa Fyen«, maatte være bundet af Overenskomsten af 1916, forsaavidt de i den optagne *Marmor-, Kalk og Sandstenshuggere* angaar.

Til 1. Maj 1918 opsagde de fynske *Granithuggere* paa lovlig Maade den for dem gældende Overenskomst, og da ny Overenskomst ikke blev tilvejebragt, iværksatte de efter Paalæg af »Dansk Stenarbejder Forbund« Strejke fra den 1. Maj 1918; Strejken omfatter 14 Mand. Den 2. Maj udeblev endvidere, ligeledes efter Paalæg fra nævnte Forbund, de 9 eller 10 *Sandstenshuggere,* der da var beskæftigede paa Fyen, fra Arbejdet, og Strejken vedvarer fremdeles baade

for Granithuggerne og Sandstenshuggerne. Af de 9 eller 10 Sandstenshuggere var 2 beskæftigede hos Odensefirmaer, der tillige beskæftiger et større Antal Granithuggere; de øvrige var derimod i Arbejde i Odense og andre fynske Byer hos forskellige mindre Mestre, der hver for sig af faglærte Arbejdere kun beskæftiger 1 eller 2 Sandstenshuggere, men ingen Granithuggere.

Under nærværende Sag har nu »Østifternes Sten- og Billedhuggerforening«, der ikke hører under Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Stenarbejder Forbunds og den fyenske Stenhuggersvendenes Fagforening's Vegne og paastaaet de Indklagede paalagt en Bod paa 6000 Kr. til Dækning af det Tab, der ved *Sandstenshuggernes* ulovlige Strejke er paaført de paagældende Mestre, samt Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet sig frifundet og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede har for det Første henvist til, at Overenskomsten af 1916 ingen Regler indeholder om faglig Strid og altsaa heller ingen Bestemmelse om, at der skal finde Mægling eller Voldgift Sted, inden en Arbejdsstandsning iværksættes. Videre har de henvist til, at *Sandstenshuggernes* og *Granithuggernes* Arbejde ligger meget nær op ad hinanden og tildels dækker hinanden, saaledes at allerede de Bemærkninger der indeholdes i Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 73 om de naturlige Følger af en lovlig iværksat Arbejdsstansning, maa medføre, at Sandstenshuggernes Arbejdsstansning er at anse som en berettiget Følge af Granithuggernes lovlige Arbejdsstandsning.

Heri kan der dog kun delvis gives de Indklagede Medhold. Det er nemlig oplyst under Sagen, at Sandstenshuggernes og Granithuggernes Fag i Hovedsagen er adskilte, idet hvert Fag har sin særlige Lærlingeuddannelse og sin særlige Priskurant, og idet Arbejdsomraadet kun paa ganske enkelte Punkter, saasom med Hensyn til Hugning af Bogstaver og Ornamenter, er fælles. Da der nu imidlertid dog er saadanne enkelte Fælles-Omraader, og da dette saavelsom Fagets hele nærbeslægtede Karakter fremkalder en Mulighed for, at Sandstenshuggere let kan komme til at foretage Arbejde, der ellers vilde være blevet paalagt Granithuggere, maa Retten vel anse den Arbejdsstandsning, der har fundet Sted fra Sandstenhuggernes Side hos de Firmaer, der baade beskæftiger Sandstenshuggere og Granithuggere, for berettiget; men Retten kan ikke antage det samme med Hensyn til de Sandstenshuggere, der arbejdede for Mestre, som overhovedet ikke anvender Granithuggere, og hos hvem derfor den antydede Mulighed ikke er tilstede.

De Indklagede har til deres Forsvar yderligere henvist til at Sandstenshuggernes Strejke ikke er iværksat for at fremtvinge en Forhøjelse af de Priser, der er fastsatte ved Overenskomsten af 1916, men udelukkende er en Sympatistrejke, til Støtte af Granithuggernes Lønkrav, og som saadan maa være berettiget uanset Overenskomsten af 1916.

Retten kan imidlertid efter det under Sagen oplyste ikke være enig med de Indklagede i, at Sandstenshuggernes Arbejdsstansning maa bedømmes under Synspunktet: en Sympatistrejke. Det er givet, at der fra Sandstenshuggernes Side var fremsat Begæring om Dyrtidstillæg, uden at det var lykkedes at naa til en Overenskomst om dettes Størrelse, og det kan ikke godt tænkes, at man fra Stenarbejdernss Forbunds Side ved Arbejdsstandsningens Iværksættelse kun skulde have tilstræbt at opnaa den af Granithuggerne krævede Lønforhøjelse, medens man for Sandstenshuggernes Vedkommende vilde lade det bero ved den i Overenskomsten af 1916 fastsatte Betaling. Formaalet med Sandstenshuggernes Arbejdsstansning maa antages at have været at opnaa en Lønforbedring baade for dem selv og for Granithuggerne; og en Strejke med dette Formaal har ikke været forenelig med den for Overenskomsten af 1916 vedtagne Uopsigelighed til 1919.

Selv om Sandstenshuggernes Arbejdsstandsning hos de alene Sandsandstenshuggere beskæftigende Mestre saaledes ikke kan anses for lovlig. knytter der sig dog til den en Række undskyldende Omstændigheder, hvoriblandt kan fremhæves dels Manglen af Regler om Løsning af faglig Strid, dels den ovenomtalte Ændring i Organisationsforholdet, der har gjort den retlige Stilling mindre klar, og dels ogsaa den Omstændighed, at de paagældende Sandstenshuggere eller i alt Fald en Del af dem, til Trods for, at Dyrtiden i Løbet af de sidste to Aar er steget stærkt, og til Trods for, at de med dem ligestillede Arbejdere i Løbet af disse Aar har faaet Dyrtidstillæg, ved Arbejdsstandsningens Iværksættelse — uagtet der har foreligget Tilbud om Dyrtidstillæg — faktisk kun blev betalt efter de i Overenskomsten af Marts 1916 indeholdte Priser. Den af Dansk Stenarbejder Forbund forskyldte Bod findes derfor kun at burde sættes til 100 Kr. De Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 200 Kr.

KENDELSE.

Den af de fyenske Sandstenshuggere iværksatte Arbejdstandsning er ulovlig, forsaavidt den angaar Mestre, der ikke tillige beskæftiger Granithuggere. De samvirkende Fagforbund bør paa Dansk Stenarbejder Forbunds Vegne til Østifternes Sten- og Billedhuggerforening betale en Bod af 100 Kr. Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 200 Kr.

* * *

Rettens Kendelse er i høj Grad bemærkelsesværdig, thi naar Forbundet er blevet dømt er det ikke fordi Arbejdet er blevet nedlagt af Marmor- Kalk og Sandstenshuggerne, men fordi der efter Rettens »Antagelse« til Strejken er knyttet Kravet om Lønforbedring. En saadan Paastand har Mestrene imidlertid ikke fremsat, de har kun klaget over selve Arbejdsstandsningen, som de paastod var ulovlig i Henhold til den i Faget gældende Overenskomst. Rettens Antagelse af, at Forbundets Formand skulde have dikteret Marmor- Kalk- og Sandstenshuggerne ud i Strejke for derved at gennemtvinge en Lønforhøjelse, er en stor Fejltagelse; thi hvis Forbundet havde gjort sig skyldig i en saadan Handling, var dette naturligvis ulovligt, men det falder dog vel næppe et Forbunds Formand ind at handle i saa aabenlys Strid med indgaaede Overenskomster. Der var da heller ingen som helst Grund til at handle saaledes, thi Granithuggerne, som udgør Flertallet indenfor Organisationen, havde paa lovlig Maade nedlagt Arbejdet for at gennemtvinge en højere Løn, og det siger sig selv at lige saa snart dette var lykkedes, vilde Lønnen for Marmor- Kalk og Sandstenshuggerne umiddelbart derefter komme op paa samme Højder, hvad enten de arbejdede eller de undlod at arbejde.

Den eneste Grund som Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne havde til at deltage i Strejken var netop den som af Forbundet paastaaede nemlig, at man derved vilde fremtvinge en hurtigere Afgørelse af Granithuggerstrejken.

Det er derfor ret farligt at Retten indlader sig paa at dømme paa »Antagelser«, thi hvis Tilliden til Retten skal kunne opretholdes, bliver det nødvendigt at den holder sig til selve den foreliggende Klage, hvad den ikke har gjort i den heromhandlede Sag.

Lærlingenes Landsforbund.

I Anledning af, at ovennævnte Forbund har tilstillet Organisationerne et Cirkulære om at yde det pekuniær Støtte, har De samvirkende Fagforbund under 5. Juli tilsendt Forbundet en saalydende Skrivelse:

»Gennem Organisationer, der tilhører De samvirkende Fagforbund, er vi blevet gjort bekendt med, at Lærlingenes Landsforbund har udsendt et Cirkulære, hvori det efter at have gjort rede for Forbundets Formaal opfordrer alle Fagorganisationer til at støtte Forbundet i dets Arbejde for Lærlingenes Organisering.

Vort Forretningsudvalg henstiller

imidlertid, at der mellem det ærede Forbund og De samvirkende Fagforbund træffes en lignende Ordning som den, der i sin Tid blev truffet imellem Landarbejderforbundet og De samvirkende Fagforbund. Denne Ordning gik ud paa:

At de indsamlede Beløb stilles til Raadighed for Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, der alene tager Bestemmelse om, til hvem og i hvor store Summer ad Gangen det vil udbetale Beløbet, der ikke er Tyende- og Landarbejderforbundets Ejendom, før det bliver udbetalt, og Beløbet ydes paa de udtrykkelige Vilkaar, at der ikke af nogen anden kan lægges Beslag paa det.

Ved en saadan Ordning skabes der et Tillidsforhold imellem Fagforeningerne og Lærlingenes Landsforbund, som vi tror vil være af stor Betydning, og vi tillader os derfor at spørge, om Forbundet vil være tilbøjeligt til at træffe en lignende Ordning som den foranførte. I bekræftende Fald vil der da herfra udgaa Meddelelse til Organisationerne under De samvirkende Fagforbund med en Anbefaling om at yde Forbundet Støtte til dets Arbejde for Lærlingenes Organisering.

Forventende Forbundets nærmere Meddelelse tegner

Paa Forretningsudvalgets Vegne:
CARL F. MADSEN.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos A/S Nordisk Kaffekompagni. Mellem ovennævnte Firma og Kuske-, Lager- og Pakhusarbejdernes Organisationer bestod en Overenskomst, som med lovlig Varsel var opsagt til 1. Maj d. A., og Fagforeningen havde fremsendt Forslag til en ny, men det var ikke lykkedes at faa Firmaet med til Forhandling herom, og Dagen før den gamle Overenskomst udløb indmeldte det sig i Arbejdsgiverforeningen og hævdede nu, at Arbejderne herefter kom ind under de Overenskomster, som var afsluttet med »Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening«, hvilket Arbejdernes Organisation protesterede imod.

Efter forgæves at have søgt Sagen ordnet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 22. Maj varsledes der Strejke hos Firmaet til Torsdag den 20. Juni, men ved et Fællesmøde den 19. ds. lykkedes det at naa til Enighed om, at Overenskomsten af 5. Januar 1915 med dertil sig sluttende Følgeskrivelse af 13. Januar 1915 mellem A/S Nordisk Kaffe-Kompagni og Lager- og Pakhusarbejdernes Fagforening forlænges 1 Aar indtil 1. Maj 1919 paa følgende Vilkaar:

Det hidtil fra 1. August 1917 ydede frivillige Dyrtidstillæg af 5 Kr. pr. Uge bortfalder.

Fra og med den 1. Maj d. A. ydes der et Dyrtidstillæg af 8 Kr. pr. Uge og for Overtid et Dyrtidstillæg af 15 Øre pr. Time udover de ved Overenskomsten af 5. Januar 1915 fastsatte Betalingsvilkaar.

Kuskene møder skiftevis efter Tur paa Søn- og Helligdage til Rensning af Seletøj og Vogne og Pasning af Heste og erholder herfor 2 Kr.

Overenskomstforholdene i Læderindustrien. Mellem Foreningen af Læderfabrikanter og Garveri-, Hud- og Skindarbejdernes Forbund, — Lohgarvernes Forbund i Danmark samt Dansk Hvidgarverforbund var der forhandlet om en Forlængelse af den gældende Overenskomst. Man var ogsaa naaet til Enighed herom, men imidlertid opstod der Uenighed om Dyrtidstillægets Fordeling samt Betaling for Overarbejde.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 13. Juni behandledes denne Sag, og man konstaterede: At der var opnaaet Enighed om, at Timelønnen for Garversvende skal være henholdsvis 57 og 60 Øre (Provinserne og København) og for Arbejdsmænd henholdsvis 51, 52 og 55 Øre, til hvilke Lønninger der ydes et Dyrtidstillæg af 15 Øre pr. Time, saavel ved Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som ved Arbejde udenfor denne. Ved Akkordarbejde betales et Dyrtidstillæg

af 10 Øre pr. præsteret Arbejdstime. Overarbejde indtil Kl. 10 Aften betales saavel ved Timelønsarbejde, som ved Akkordarbejde saaledes: I København med et Tillæg af 32 Øre, i Provinserne med et Tillæg af 30 Øre pr. Time, saavel for Svende som for Arbejdsmænd.

Overarbejde efter Kl. 10 Aften betales med henholdsvis 64 og 60 Øre pr. Time. Disse Bestemmelser for Betaling af Overarbejde træder i Kraft fra og med Fredag den 14. Juni.

Fornyede Overenskomster.

Keramikerne paa Fleckensteins Porcellænsmaleri.

Mellem ovennævte Firma og Keramisk Forbund er ved Forhandling opnaaet Enighed om, at Overenskomsten af 13. Januar 1917 forlænges til 1. Juni 1919, mod at den bestaaende Priskurant ændres og forhøjes paa de enkelte specifiserede Punkter, og der gives derefter alle Malere og Malerinder et Dyrtidstillæg af 20 pCt., at regne fra 10. Maj d. A.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Den 21. Juni 1918 stod der ved Centralarbejdsanvisningskontorets 1. Afdeling indtegnet 617 (810)* Arbejdssøgende, hvoraf 463 (702) Mænd. Til 2den Afdeling var fra de i København og paa Frederiksberg hjemmehørende Afdelinger af Arbejdsløshedskasser anmeldt 14,782 ledige Medlemmer mod 15,143 forrige Fredag.

Tobaksarbejderne havde paany en betydelig Stigning i de lediges Antal, nemlig fra 1176 til 1304. For Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse svingede Tallet fra 4859 ned til 4612. De kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse havde tilmeldt 871 mod 862 foregaaende Fredag. Af Bygningsfagene havde Murersvendene 203 (227) og Murerarbejdsmændene 138 (184) ledige. Hos Malerne var der fortsat nogen Tilvækst i Ledigheden, nemlig fra 836 til 872. Medens der stadig ingen Tømrere er ledige, havde Snedkerne 256 (257) og Sadelmagerne og Tapetsererne 133 (131) ledige. Bageri- og Konditoriarbejderne havde uforandret 361 tilmeldte. Tekstilarbejderne havde 1259 (1226) ledige. De faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde 1361 (1409) og Elektrikerne 266 (284) ledige. Fra Bogtrykfaget stod indtegnet 90 (105) Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderiarbejderne havde 79 (85) tilmeldte.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var det samlede Antal af indtegnede Arbejdssøgende d. 14. Juni 1918 10,686 (10,550), altsaa atter et lidt højere Tal. Af Smede- og Maskinarbejdere var der tilmeldt 753 (764), af Elektrikere 101 (106), af Tekstilarbejdere 1974 (1991) og af Tobaksarbejdere 749 (732) samt af Skraatobaksarbejdere 243 (224). Endvidere kan nævnes Slagteriarbejderne med 458 (476) og Bagerne med 219 (241) ledige. Der var 316 (212) Malere ledige i Provinsen. Af pladssøgende Tyende stod tilmeldt 41 (50).

* Tallene i Paranteserne viser det tilsvarende Antal den foregaaende Fredag.

Arbejdsanvisningskontor i Stubbekøbing.

Indenrigsministeriet har uuder 24. April d. A. meddelt offentlig Anerkendelse til Det kommunale Arbejdsanvisningskontor i Stubbekøbing og under 4. Juni godkendt Byraadets Valg af Lærer ved Stubbekøbing Borger- og Realskole C. Strandgaard som Formand i Kontorets Bestyrelse.

Samling.

I sin Tid opstod en Strid mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og en af Forbundets Afdelinger, Lager- og Pakhusarbejdernes Fagforening af 1890. Nævnte Afdeling udtraadte af Dansk Arbejdsmandsforbund, hvorefter Forbundet dannede en ny Afdeling, omfattende Lager- og Pak-

husarbejdere, nemlig Lager- og Pakhusarbejdernes Afdeling af 1907.

De Forsøg, der adskillige Gange forgæves er gjort for at faa de to Organisationer, som arbejdede indenfor det samme Omraade, sammensluttede, er nu lykkedes, og der er nu kun én Organisation, *Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund,* og som er tilsluttet Dansk Arbejdsmandsforbund.

Udlandet.

Italiensk Fagforeningskongres.

I Begyndelsen af Maj afholdt den italienske faglige Landsorganisation en Konference i Milano, paa hvilken 143,348 fagligt organiserede Arbejdere var repræsenteret. Formanden for Landsorganisationen, Rigola, meddelte, at saavel Forbundenes Tilslutning til Centralorganisationen som Arbejdernes Tilslutning til deres Fagorganisationer havde fundet Sted i en bemærkelsesværdig Grad. Ogsaa i den sydlige Del af Italien var det nu lykkedes at faa Fodfæste. I Neapel har Landarbejderforbundet oprettet et særligt Sekretariat, som allerede har udrettet et godt Arbejde i Landarbejdernes Interesse.

Rigola udtrykte Forventningen om at Fagforeningerne, naar Arbejderne efter Krigens Ophør vendte tilbage til Arbejde paa Landet og til Fabrikkerne, vilde blive en Magt, som vilde faa Indflydelse paa Nationens Liv.

Under Dagsordenens Punkt »For den politiske og faglige Frihed« blev den Forfølgelse, som Fagforeningerne i den sidste Tid har været udsat for, bragt paa Tale af Repræsentanter for de forskellige Fag. Den herom vedtagne Beslutning er næsten fuldstændig undertrykt af Censuren.

Under Spørgsmaalet om »Socialforsikring« udtalte D'Aragona, at han forlangte Indførelse af Forsikring under Sygdom, samt Invaliditets-, Alderdoms- og Arbejdsløshedsunderstøttelse. En yderligere Udskydelse af disse Forsikringsomraader betegnede han som en blind Uforsvarlighed, der vilde være farlig for Landets sociale Forhold og den enkelte Arbejders Interesse. Der blev nedsat et Udvalg, der skal udarbejde de nærmere Forslag.

I sit Foredrag om »International Lovgivning« beklagede Rigola, at der var nægtet Pas til Bern og sluttede sig til den internationale Fagforeningskonferences Krav. Han foreslog at det skal paalægges et Udvalg at forespørge Regeringen, hvorledes den stiller sig til disse Krav. Han ønskede ogsaa et mere indgaaende Samarbejde mellem det internationale Fagforenings Forbund og det internationale Arbejdsamt i Basel. Endvidere forlangte han at Sædet for det internationale Fagforenings Forbund skulde forlægges til et neutralt Land. Konferencen godkendte næsten enstemmig Rigolas Virksomhed.

Med Hensyn til »Krigsøkonomiens Overførelse til Fredsøkonomien« vedtoges en af Cabrini stillet Resolution, hvis Indhold paa mange Maader dækker de tyske Anskuelser, og som i sin Slutning udtaler Nødvendigheden af, ogsaa med Henblik paa Forholdene efter Krigen, at genopbygge de internationale Forbindelser mellem Fagorganisationerne.

Konferencen udtalte sig derpaa endnu mod Deltagelse i Profit. Dette Spørgsmaal blev udarbejdet af et Udvalg — og blev forkastet, og det anbefaledes Arbejderne ikke at rette deres Virksomhed paa saadanne virkningsløse Smaasager, men derimod at rette deres Bestræbelser for Lønforhøjelse, Arbejdstidsforkortelse og Forbedring af de øvrige Arbejdsbetingelser.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 ✻ KØBENHAVN DEN 13. JULI 1918 ✻ 15. AARGANG

Delegeretmøde for Danmarks Fællesorganisationer

Mandag den 1. Juli 1918

Enghavevej 40, Kbhvn.

Dagsorden:

1. Kooperative Barberstuer i Provinserne.
2. Brugsforeninger.
3. Tilvejebringelse af Midler til Oprettelse af kooperative Virksomheder.
4. Spørgsmaal om Anskaffelse af Lokaler til kooperative Foretagender.

Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, bød Velkommen og meddelte, at Formanden for Hovedstadens Brugsforeninger, Hr. J. M. Johansen, var indbudt.

Mødet er en Fortsættelse af Mødet i December 1917 og en særlig Foranledning til Mødet er den Bevægelse, som Barbererne har rejst for at faa oprettet kooperative Barberstuer i Provinsen. Formanden redegjorde derefter for de Forslag, som var indkommet fra Fællesorganisationerne.

Der er 58 Fællesorganisationer repræsenteret med ialt 67 Repræsentanter.

Formanden omtalte derefter de Møder, der skal afholdes i Fremtiden, og fremsatte Tanken om at der nedsættes et mindre Udvalg til at tilrettelægge Arbejdsstoffet ved disse Møder.

Til Dirigenter valgtes P. Christensen, Helsingør og Redaktør Bram, Frederiksværk. P. Christensen overtog Dirigenthvervet.

Dagsordenens Punkt 1.

Carl F. Madsen: Naar denne Sag er kommet til Behandling er det efter Ønske fra Barberforbundet. Han redegjorde kort for den Konflikt, der er mellem Barberforbundet og Provinsernes Barbermestre, hvilken Konflikt har medført, at Svendene i adskillige Byer har oprettet saakaldte Kampstuer og enkelte Fællesorganisationer har oprettet kooperative Barberstuer.

Vi har undersøgt, hvorledes Forholdene er i de forskellige Byer med Hensyn til Antallet af Mestre, Svende og Lærlinge.

Det viser sig, at der er 803 Mestre, 413 Svende og 662 Lærlinge, og der er saaledes kun 22 pCt. Svende af det samlede Antal af Fagets Udøvere.

Gav dernæst Meddelelse om de Bestræbelser der gøres fra Arbejdsgivernes Side for at hindre Barbererne i at faa Lokaler til kooperative Barberstuer.

Dirigenten P. Christensen supplerede de Meddelelser som Formanden havde givet vedrørende Oprettelsen af kooperative Barberstuer. I Helsingør havde Arbejdsgiverne søgt at boycotte den Mand, som havde udlejet Lokale til den kooperative Barberstue, men denne Bevægelse var løbet ud i Sandet.

H. M. Christensen, Formand for Barberforbundet: Konflikten omfatter

44 Byer. Der er nu 122 Svende i Arbejde, hvoraf 28 i kooperative Virksomheder. Der er oprettet kooperative Barberstuer i 7 Byer. I 9 Byer er der Forretninger under Montering. I 12 Byer er der nedsat Udvalg for at forberede Sagen. Man har i de forskellige Byer været meget villige til at nedsætte Udvalg, men adskillige Steder har man gjort meget lidt for at fremme Sagen. Dette var særlig Tilfælde i Byer, hvor man maatte mene, at Partiet var særlig stærkt.

Man maa tilstræbe, at der bliver kooperative Barberstuer i alle Byer, saa at Konflikten paa den Maade blev ophævet, ved at de Strejkende kom i Arbejde. Det kommer aldrig dertil, at vi underskriver paa Mestrenes Krav om, at vi ikke maa levere Arbejdskraft til de Barberstuer, som ikke holder Priser med Mestrenes Stuer.

Omtalte det store Antal Lærlinge, som der er i dette Fag, og paaviste at Mestrene sikkert overtraadte Lærlingeloven. Henstillede til de tilstedeværende at holde Møder med Lærlingenes Forældre for at faa deres Bemyndigelse til at anklage Mestrene for dette Lovbrud. Kom derefter ind paa en udførlig Omtale af de Fordringer man maa stille til en velindrettet Barberstue, og hvilke økonomiske Forpligtelser man paadrager sig ved Oprettelse af saadanne Stuer. Han anslog Etableringsudgiften til 1000 Kr. pr. Svend i en Forretning. Fremsatte derefter en Kalkule over Indtægter og Udgifter ved en Barberstue og vilde fastslaa, at en saadan var rentabel, til Trods for at man havde beregnet en rimelig Løn til Arbejderne og billigere Priser for Betjeningen end de Mestrene tager.

Redegjorde dernæst for Indholdet af en Overenskomst, som tænktes oprettet mellem Barberforbundet og de kooperative Barberstuer.

A. Carlsen, Hillerød. I Hillerød har vi haft kooperativ Barberstue i længere Tid og vi har derfor nogen Kendskab til Sagen.

Skal det lykkes at oprette en konkurrencedygtig Stue, skal den slaas nogenlunde stort op, saa den kan staa for enhver Kritik. Man maa anlægge Stuen saaledes, at man ogsaa kan faa Hverdagsforretning. Der skal være god Betjening, men man skal ogsaa tage rimelige Priser.

Lauridsen, Køge vilde bestride Rigtigheden af, at de i forskellige Byer nedsatte Udvalg ikke havde bestilt noget. Der er mange Vanskeligheder at overvinde, der er Lokalevanskeligheder, Spørgsmaalet om Pengemidler o. s v.

Taleren troede, at den Sum som H. M. Christensen anslog som en Arbejders Udgift til Barbering og Klipning var altfor højt ansat. Den maatte sikkert nedsættes betydeligt.

M. Jonassen, Horsens. Skal der uddannes Lærlinge, da maa det ikke være paa de kooperative Stuer, men hos Mestrene. Stuerne maa udelukkende holde Svende. Anbefaler at oprette kooperative Barberstuer, idet dette er en billig og nem Maade at hjælpe Barberfaget paa. Takker De samvirkende Fagforbund for at man har indvarslet til dette Møde med denne Sag paa Dagsordenen.

Taleren henleder Opmærksomheden paa Tilvejebringelsen af Midler til Oprettelsen af disse Stuer og mener at De samvirkende Fagforbund maa kunne hjælpe Fællesorganisationerne med Midler hertil, da man dog alligevel skal understøtte Barbererne, dersom Kampen skal fortsættes paa den hidtil anvendte Maade.

A. M. Christensen, Næstved. Ved ikke om det Angreb, som Barberernes Formand havde rettet mod forskellige Byer angaaende Iværksættelse af Tanken om kooperative Barberstuer, er berettiget, men han kunde tænke sig, at det er gaaet forskellige Byer som i Næstved, idet man har maattet gaa til at lade Fællesorganisationernes Medlemmer tegne et Grundfond og dette tager nogen Tid, men da Organisationen ikke selv har Penge, har vi ment, dette var den sikreste Vej, og vi kan sikkert regne med et Par

Tusinde Kroner som Grundfond. Anbefaler iøvrigt Tanken om Oprettelse af kooperative Barberstuer.

Stumph, Holstebro. Anbefaler at slaa Vagt om Barberforbundet i denne Sag ogsaa fordi den kan bidrage til en Regulering af Priserne paa Barberstuerne. I Holstebro vil vi i Løbet af 8 à 14 Dage kunne aabne vor kooperative Barberstue. Deler ikke fuldt ud den Opfattelse, at man ikke i kooperative Virksomheder maa holde Lærlinge. Vi har ogsaa en Opgave i at faa Haand og Hanke med Lærlingenes Uddannelse og Lønforhold, og disse løser vi bedst ved selv at vise Vej.

Carl F. Madsen. Angaaende Tilvejebringelse af Midler til Oprettelse af Barberstuer saa jeg gerne, at vi kunde skaffe disse, men dette er ikke muligt med de Midler De samvirkende Fagforbund raader over. I saa Tilfælde maa en Generalforsamling først skabe Basis for Dannelsen af et Fond til Støtte for kooperative Foretagender.

Taleren stillede følgende Resolution:

»Delegeretmødet beslutter at opfordre Fællesorganisationen til at virke for Oprettelsen af kooperative Barberstuer i alle Byer.«

Angaaende Lærlingeforholdene kunde sikkert Organisationen ude i Landet gøre sit til at hæmme Tilgangen til dette Fag.

Rasmussen, Holbæk. Vi lader Fagforeningerne tegne Andele i Stuerne og gør dem derved interesserede i Sagen. Vi maa ikke foranledige, at den Opfattelse breder sig, at vi kan hente Penge til den Slags Ting hos vort Forbund.

Eskelund, Barberforbundet. Naar Stuen i Hillerød ikke gaar saa godt, er det fordi Stuen ikke er monteret saaledes, at den er konkurrencedygtig.

Det er muligt, at vi kan komme til at holde de Priser, der nu er gældende i Provinserne; men se paa Forholdene her i København, siden vi fik den sidste Overenskomst, er den mindste Pris for en Klipning, selv paa den tarveligste Barberstue, 1 Kr., og saaledes vil det ogsaa gaa i Provinserne. Var klar over at De samvirkende Fagforbund ikke kan skaffe Penge til disse Foretagender; men kan vi ikke her enes om at rette en Henvendelse til Arbejdernes Brændselsforretning om at udlaane Penge eller garantere for Laan til Oprettelse af disse Stuer.

Carl F. Madsen. Det er ikke nogen Hemmelighed, at Brændselsforretninfen har tjent en Del Penge, men det er en Forretning, som daglig skal bruge mange Penge til Driften og til Nyanlæg til Fundering og Udvikling af denne Virksomhed, det er derfor ikke klogt at anvise en saadan Fremgangsmaade som Eskelund gjorde.

Chr. Madsen, Randers. Vi har i Randers skaffet 6000 Kr. i Landbosparekassen, og disse Penge er nu til Raadighed for Oprettelsen af en Barberstue.

Carl Jensen, N. Sundby, oplyste, at Barbersvendene der i Byen ikke ønskede oprettet en fast Barberstue, og vi kan dog ikke paatvinge dem en.

Tinsfeldt, Esbjerg. Vi gaar ikke under nogen Betingelse med til at holde Priser med Mestrene. Vi har skaffet Pengene, og kan vi faa dem forrentet, saa er det godt, og kan vi ikke, saa er det ogsaa lige meget.

Borrild, Roskilde. Vi har startet en Stue, som nu har gaaet en Maaned, og saa vidt jeg kan se, har den paa denne Maaned givet et Overskud paa ca. 100 Kr. Stuen er beregnet paa en Betjening af 4 Mand.

H. M. Christensen, Barberforbundet. Havde ikke tænkt paa at fornærme nogen By, fordi Startningen var gaaet saa langsomt, men en Kendsgerning er det, at der er Byer, hvor der i 4 Maaneder har siddet Udvalg, uden at faa Sagen bragt et Skridt videre. Henstillede, at man søgte at skaffe Pengene gennem Banker og Sparekasser, samt at der blev vedtaget en Resolution, som paalagde Forældre og Værger om at benytte Lærlingeloven til Beskyttelse af deres Børn som er i Lære, navnlig i Barberfaget.

Den af Formanden, Carl F. Madsen, stillede Resolution vedtoges enstemmigt.

2det Møde Eftermiddag Kl. 3.

Dagsordenens Punkt 2.

Dirigent *Bram*, Frederiksværk.

Indlederen, O. Hansen, Slagelse, oplyste, at man nede i Slagelse havde beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Oprettelse af Brugsforeninger, og om det lod sig gøre under de nuværende Forhold at forcere Oprettelsen af Brugsforeninger og om der kan skaffes Varer.

Sørensen, Lyngby redegjorde for Udviklingen af Hovedstadens Brugsforening og glædede sig til, at De samvirkende Fagforbund havde efterkommet hans Ønske om at indbyde Formanden for Hovedstadens Brugsforening, og haabede at han vilde give os Oplysninger om Brugsforeningens Trivsel.

Formanden for Brugsforeningerne, *Johansen*, fik derefter Ordet og udtalte, at med Henblik paa den kooperative Bevægelse, da forstod Arbejderklassen ikke sin Styrke. Efterhaanden er Sammenslutningstanken trængt igennem i den faglige og politiske Bevægelse; man har lært, at uden at slutte sig sammen, er man prisgivet Privatkapitalismen, men naar man lærer at kende sin Styrke og Styrken ved at optræde i Fællesskab, da kan man naa vidt.

Men i Arbejderklassens Frigørelseskanp har vi hidtil manglet et Led, da vi ellers kun ad faglig og politisk Vej kan naa at tilkæmpe os økonomiske Fordele, for bagefter at aflevere det igen til Privatkapitalismen, som hidtil har været enebestemmende om Varepriserne.

Arbejderne har nu efterhaanden lært at indse, hvilket mægtig Vaaben vi har i den kooperative Bevægelse.

Taleren gav Oplysning om mange interessante Træk fra Kampen for Oprettelsen af Brugsforeninger. Vi begyndte smaat, og i vor Naivitet troede vi, at vi straks kunde slaa hele Handelsstanden ihjæl; men det viste sig, at vi led Skuffelser, og den Bevægelse, der for 10 à 12 Aar siden blev startet, kørte fast i Løbet af et Aars Tid, og der maatte nye Folk frem til at tage fat paa en anden Bov, og vi havde lært af Fortiden, og lagde derefter vor Virksomhed om paa den Maade, som senere har vist sig at være den rigtige, og i 1916 sluttede vi de eksisterende 16 Brugsforeninger sammen i »Hovedstadens Brugsforening«. Vi solgte den Gang for ca. 2 Millioner Kr. paa et Aar, men vi har de sidste 10 Maaneder solgt for 5 Millioner Kr., og havde vi kunnet faa de Varer, som vi kunde omsætte, saa havde Værdien af Omsætningen været meget større. Vi begyndte med 6000 Medlemmer, nu har vi i Hovedstaden mellem 15 à 16000 Medlemmer, og vi har nu strakt vor Virksomhed ud over Landet. Omtalte den Betydning det har, at vi har Brugsforeninger til at omsætte de Varer, som vore kooperative Fabrikker fremstiller, da de private Handlende ingen Interesse har i at distribuere de paa disse Virksomheder fremstillede Varer paa betryggende Maade, men tværtimod otte søger at ødelægge dem.

Vi tilvirker nu vore Fedevarer til alle vore Forretninger her i Byen paa et og samme Sted og herved skaffes baade bedre og billigere Varer. Denne Virksomhed blev lagt for Had af Kommissionærerne, men takket være vore Repræsentanter i Københavns Kommune og i Rigsdag, lykkedes det os at faa sat igennem at vi fik de Varer som vi i Forhold til vort Medlemsantal havde Krav paa.

Vi har ogsaa haft under Overvejelse at starte en Møbelfabrik og vi er saa vidt i vore Overvejelser, efter Samraad med Repræsentanter for Snedkerforbundet, at vi har Rammerne i Orden til Startning af en saadan Virksomhed.

Vi bør ogsaa optage Tanken om Startningen af en Skotøjsfabrik og en Marmeladefabrik og lignende Virksomheder. Og naar vi først har alle Grene af Produktion og Omsætning i vor Haand da faar vi det fulde Udbytte af vort Arbejde, og det er ogsaa nødvendigt, for at overtage Samfundet maa hertil kræves Forstaaelse blandt vore Klassefæller.

Angaaende Startning af nye Butikker, som der er spurgt om fra Slagelse, da vilde det nuværende Tidspunkt sikkert være det uheldigste at aabne nye Butikker paa; idet alle Varer er saa stærkt rationerede, men vi bør benytte Tiden til at interessere Arbejderne for den kooperative Bevægelse, thi saa vil vor Bevægelse tage en rivende Udvikling efter Krigen.

Taleren omtalte derefter Boligspørgsmaalet, som man ogsaa bør søge at løse ad kooperativ Vej og med betydelig Held til Gavn for dem selv og Samfundet. Men for at løse disse Opgaver maa Arbejderne staa enigt samlet og være tro mod vore Formaal og Idealer. Vil vi have Rettigheder saa maa vi ogsaa have Pligter.

Wolter, Frederikssund, vidste ikke, at der til Frederikssunds Brugsforening var kommen Anmodning om, at slutte sig til De samvirkende Brugsforeninger, men kom der en saadan Opfordring skulde den blive behandlet med Velvillie.

Taleren mente, der var et Misforhold tilstede mellem de Varer en privat Købmand kunde faa og dem, der kunde blive Brugsforeningerne tildelt. Kunde der ikke rettes herpaa.

O. Hansen, Slagelse, mente ikke det var rigtigt, at vi fortsat hævdede Princippet med Udbetaling af Dividende. Derimod skal vi sælge Varerne til billigste Pris, og vi maa i hvert Fald arbejde hen til, at Dividenden bliver ens i alle Brugsforeninger.

Rasmussen, Holbæk, mente, at vi skal sælge Varerne til Dagsprisen og saa senere udbetale Overskuddet. Vi skal ikke hjælpe til at sætte Varerne ned for de Folk, som ikke slutter sig til vor Bevægelse. Der skal arbejdes hen til, at vi tager alle Grene af Produktion og Omsætning ind under vor Virksomhed, men Brugsforeningernes væsentligste Opgave var Omsætning, og Fagforeningerne maa bidrage til at overtage Produktionen.

Marcussen, Ringkøbing, havde den Opfattelse, at Brugsforeningernes Opgave var at sælge til billigste Priser og derved bidrage til at holde Priserne nede paa Varerne paa Stedet.

Sørensen, Lyngby, havde rejst dette Spørgsmaal for at der her kunde blive ført en principiel Debat om Sagen, og om de specielle Opgaver, som Brugsforeningen skal tage op, ligesom Spørgsmaalet om Sammenslutning af Brugsforeningerne, paa samme Basis som Hovedstadens Brugsforening. Taleren var nærmest af den Opfattelse, at Brugsforeningerne skal sælge til Dagspriserne, selv om Dividenden derved blev mindre.

Carl F. Madsen stillede følgende Resolution til Beslutning.

»Forsamlingen værdsætter fuldt ud den kooperative Bevægelses Betydning og opfordrer Lønarbejderne i alle Byer til at slutte sig til de bestaaende Brugsforeninger og kooperative Foretagender; hvor saadanne ikke findes, at samle sig til et forberedende Arbejde saaledes at nye Brugsforeninger og Foretagender kan oprettes snarest muligt.

Forsamlingen udtaler ligeledes sin ubetingede Tilslutning til den videst mulige Centralisation inden for Brugsforeningsbevægelsen.«

Petersen, Skive, omtalte Vanskeligheden ved at faa Arbejderne ude i Landet til at faa Øjnene op for Brugsforeningernes Betydning og slog til Lyd for at disse Foreninger kom til at sortere under Fællesorganisationerne.

Jensen, Nykøbing F, sluttede sig til denne Tanke og forespurgte, om vi ikke her i Dag kunde fastslaa dette Princip.

Carl F. Madsen tog bestemt Afstand fra denne Tanke, som kun vilde virke til Skade for begge Dele.

Tønnesen, Middelfart, slog til Lyd for i højere Grad end hidtil at benytte den socialdemokratiske Presse til Agitation for Brugsforeningerne. Man skal vogte sig for at jage efter en høj Dividende. Men helt undvære den, kan vi ikke. Advarede mod at læsse Arbejdet for Brugsforeningerne over paa Fællesorganisationernes Ledelse.

I. M. Johansen, replicerede til de forskellige Talere og udtalte videre, at det ikke er for at konkurrere med Fællesforeningen, at vi har dannet Samvirksomheden, men for at kunne tage de Opgaver op som Fællesforeningen lader ligge. Gav endelig Oplysninger om Enkeltheder vedrørende Samvirksomheden.

Kunde ikke slutte sig til dem, der vil afskaffe Dividende og paaviste, at hvor man havde søgt at fordele Varerne uden at holde Dagspris, havde Kooperationen tabt derved.

Hermed var Debatten afsluttet og den af Formanden, Carl F. Madsen, stillede Resolution vedtoges enstemmig.

Dagsordenens Punkt 3 og 4.

Punkterne 3 og 4 behandledes under et.

Darup, Køge, ønskede at faa drøftet Spørgsmaalet om, hvorledes man kan fremskaffe Midler til Oprettelse af kooperative Virksomheder. Vi har i Køge haft meget store Vanskeligheder med at rejse de fornødne Midler.

Tinsfeldt, Esbjerg, omtalte, hvorledes man i Esbjerg havde rejst de fornødne Midler. Først havde man skaffet Penge mod Kaution, men dette havde vist sig at være uheldig. Senere har man faaet Midler ved at de stedlige Organisationer havde udskrevet et ekstra Kontingent. Er Viljen blot til Stede, kan Arbejderne godt afse de Beløb, som er nødvendig til Grundkapital.

Petersen, Skive. Det der er vanskeligt hos os er Lokaleforholdene. Vi er i saa Henseende saa godt som boycottede.

Lauridsen, Køge, forespurrte om ikke Andelsbanken kunde oprette Filialer i Provinsen, eller om man oprettede en Arbejderbank saa man derigennem kunde faa de nødvendige Midler.

Kasserer *E. Svendsen*, troede ikke, at det var muligt at oprette en Arbejderbank for nærværende Tid. Vi maa vistnok vende tilbage til den personlige Indsats, saa vi derigennem bliver bundet stærkere til hinanden. Paaviste at Fagorganisationernes Formuer maa være flydende, saa at de kan hæves under en eventuel Storkamp.

Bram, Frederiksværk, omtalte hvorledes man havde fremskaffet Midler i Frederiksværk. Vi laante Pengene i en Bank, og alle Medlemmer i Organisationen maatte hæfte solidarisk for Laanet. Forretningen er gaaet godt og Garanterne er nu trygge.

Carl F. Madsen. Hvor det er Arbejdsgiverforeningen der forhindrer Organisationen i at faa Lokale, skal man ikke stiltiende finde sig i den: Man bør gøre Modtræk ved at føre økonomisk Krig mod Mestrene.

H. M. Johansen omtalte, hvorledes man paa Frederiksberg havde krydset Planerne om at nægte Lokaler til Brugsforeningen.

Vi byggede et Andelshus, hvor vi har gode Lokaler, og vi er gaaet videre ad den Vej.

Eskelund, Barberforbundet, troede ikke, at det var muligt at føre økonomisk Krig mod Arbejdsgiverne.

E. Svendsen mener, at vi kan tage Kampen op med Arbejdsgiverne men paa den Maade, at vi ikke behøver at henvende sig til dem om Lokaler.

Markussen, Esbjerg, advarede imod at bygge alt for meget paa Laan. Det maa være Arbejderne som selv indskyder et større eller mindre Bidrag, og dermed gøres disse Interesserede.

Endnu havde flere Repræsentanter Ordet for korte Bemærkninger hvorefter Diskussionen sluttede og de faldne Udtalelser toges til Efterretning.

Formanden, *Carl F. Madsen*, foreslog, at der nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer, som sammen med Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund kunde planlægge og tilrettelægge Arbejdsstoffet for lignende Møder i Fremtiden.

A. M. Christensen, Næstved, advarede mod at nedsætte et saadant Udvalg. Det kunde let skade De samvirkende Fagforbund, at faa et saadant fast Udvalg.

Formanden forklarede nærmere, hvad der skulde være et saadant Udvalgs Opgave. Dette Udvalg skulde blot være raadgivende overfor De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg med Hensyn til det Arbejdsstof der skal forelægges for Møderne. Det skal vedblivende være De samvirkende Fagforbund som skal indkalde til Møderne.

Efter at forskellige Talere havde anbefalet Forslaget og A. M. Christensen havde repliceret foretoges Afstemning.

Det af *Formanden* fremsatte Forslag om et Udvalgs Nedsættelse vedtoges enstemmigt.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes:

P. Christensen, Helsingør, L. Bram, Frederiksværk, A. M. Christensen, Næstved.

Hermed var Dagsordenen udtømt.

Dirigenten sluttede med en Tak til De samvirkende Fagforbund og udbragte et Leve for De samvirkende Fagforbund. Hurra.

Mødet sluttede Kl. 6^{15}.

Paa Mødet var tilstede Repræsentanter for Fællesorganisationen i følgende Byer:

Aalborg: M. Andersen og M. C. Hvidberg. *Aarhus:* M. Petersen. *Aars:* J. C. Andersen. *Assens* (Fyn): Laur. Petersen. *Assens* (Jyll.): Nicolai Buus. *Brønderslev:* Jacob Sørensen. *Esbjerg:* L. Eikardt og P. M. Tinsfelt. *Faaborg:* P. Christensen. *Faxe:* H. Jørgensen. *Fredericia:* Frantz Hansen og N. Jacobsen. *Frederikssund:* J Wolter og L. P. Olsen. *Frederiksværk:* L. Bram. *Glostrup:* H. Eilersen. *Grenaa:* Zacho Børresen. *Haslev:* L. Christiansen. *Helsingør:* P. Christensen. *Herning:* Jens Jensen. *Hillerød:* C. V. Carlsen. *Hobro:* M. Andersen. *Holbæk:* Kr. Rasmussen og Alfr. Petersen. *Holeby:* Adolf Jørgensen. *Holstebro:* H. Stumph. *Horsens:* M. Jonassen. *Hørsholm:* Hans Hansen. *Kallundborg:* Axel Thyme. *Kerteminde:* Chr. Pedersen. *Kolding:* Frands Sørensen, C. C. Christensen, og Jens Svendsen. *Korsør:* H. C. Jørgensen. *Køge:* J. C. Darup og S. Laursen. *Lemvig:* Jacob Berg. *Lyngby:* Laur. Sørensen. *Nyborg:* K. Hvidtfelt. *Middelfart:* E. Tønnesen. *Nakskov:* Alb. Nielsen. *Nykøbing F.:* J. S. Jensen og Einer Sørensen. *Næstved:* A. M. Kristensen og Carl Hansen. *Nørresundby:* Carl Jensen. *Odder:* H. P. Hansen. *Odense:* Hans Petersen. *Randers:* Chr. Madsen. *Ringkøbing:* N. F. Markussen. *Roskilde:* P. E. Borrild. *Rudkøbing:* Marinus Larsen. *Rønne:* Magnus Olsen. *Sakskøbing:* Chr. Andersen. *Silkeborg:* Niels Kusk. *Skive:* Chr. Petersen. *Slagelse:* Oluf Hansen. *Sorø:* Jens Larsen. *Stege:* H. P. Hansen. *Stubbekøbing:* Red. Kristensen. *Svendborg:* F. Nicolajsen. *Varde:* M. Hansen. *Vejen:* O. Andersen. *Vejle:* Stephan Boesen. *Viborg:* Chr. Willumsen. *Vordingborg:* Lohff-Rasmussen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Elektrikere hos Tønnesen & Kisum og Andersen & Meyer, København. Elektrikerforbundets københavnske Afdeling havde fremsat Krav om en Forhøjelse af Timelønningerne hos ovennævnte Firmaer. Da de Forhandlinger, som var ført mellem Organisationerne, ikke førte til et tilfredsstillende Resultat, varslede Forbundet Strejke til den 11. Juni.

Den 10. Juni blev der afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen om Konflikten, uden at Enighed opnaaedes.

Arbejdsgiverforeningen varslede da Lockout overfor de af Elektrikerforbundets Medlemmer, som er beskæftiget hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, saavel i København som i Provinserne, og dette til Trods for, at den egentlige Konflikt kun omfattede 28 Mand.

Lockouten var varslet til d. 25. Juni, og der afholdtes da et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen 24. Juni, ved hvilket Møde Arbejdsgiverne ønskede at faa afgjort en anden Sag samtidig. Denne Sag drejede sig om en paastaaet ulovlig Blokade overfor A/S Im. Stuhr i Aalborg, ved dette Firmas Arbejde paa Skagens Elektricitetsværk.

Det lykkedes at bilægge Striden ved følgende Overenskomst:

Der ydes de hos Firmaet Andersen & Meyer beskæftigede Elektrikere et Tillæg af Kr. 1.80 pr. Time til de i Øjeblikket betalte Timelønninger til Fordeling blandt samtlige Elektrikere (20 Mand) efter Firmaets Skøn.

De hos Firmaet Tønnesen & Kisum beskæftigede Elektrikere erholder et Tillæg af 40 Øre pr. Time til de i Øjeblikket betalte Timelønninger til Fordeling blandt samtlige Elektrikere (8 Mand) efter Firmaets Skøn.

De af Arbejdsgiverforeningen udstedte Lockoutvarsler kaldes tilbage, ligesom den overfor Firmaerne Andersen & Meyer og Tønnesen & Kisum iværksatte Strejke hæves. Arbejdet paabegyndes hos de nævnte Firmaer Tirsdag Morgen den 25. Juni i samme Omfang som før Strejken.

Den overfor Im. Stuhr, A/S., Aalborg,'s Filial i Skagen iværksatte ulovlige Blokade hæves, og de til Arbejdet antagne Folk optager Arbejdet saavidt muligt Onsdag Morgen den 26. Juni. Der optages herefter Forhandling i Henhold til de gældende Mæglingsregler, i hvilken Forhandling Formanden for Dansk Elektrikerforbund og en Repræsentant for Jern- og Metalindustriens Sammenslutning deltager.

Der blev desuden givet Tilsagn fra saavel Arbejdsgiverforeningen som de paagældende Firmaer om, at der ved Fordelingen af Timelønstillægene vil blive plejet Samraad med vedkommende Tillidsmænd.

Fornyet Overenskomst.

Natvægterne hos A/S De forenede Vagtselskaber.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. Juli enedes man om, at Dyrtidstillæget af 8. November 1917 bortfalder.

Der indrømmes samtlige hos A/S beskæftigede Vægtere et maanedligt Dyrtidstillæg af 33 Kr., gældende fra 1. Juli s. A.

Det maanedlige Dyrtidstillæg udbetales den 2. Lønningsdag i hver Maaned, gældende for den løbende Kalendermaaned, første Gang den 20. Juli d. A.

Til Overarbejdsbetaling efter Overenskomstens § 1 Stk. C ydes et Dyrtidstillæg af 7 Øre pr. Time.

Denne Overenskomst er truffet paa Basis af den nuværende Dyrtid (Juli Maaned).

Hovedoverenskomsten er fortsat gældende til 1. April 1919.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 ✻ KØBENHAVN DEN 20. JULI 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Agitation. Kongresser. Arbejdsløsheden.

Agitation.

Dansk Skrædderforbund.

Beretning
over Agitation og Lønbevægelse blandt Syerskerne i Damebranchen, i Tidsrummet fra 1. December 1917 til 20. Maj 1918.

København.

Frk. D. Schlippe har fortsat sin i tidligere Indberetning omtalte Virksomhed, med Agitation ved Forretningernes Indleveringssteder, Husagitation og Afholdelse af Møder.

Resultatet af Agitationen har været, at Konfektionssyernes Fagf. af 1909, der optager alle Brancer, er gaaet frem fra ca. 500 Medlemmer, ved sidste Indberetning, til ca. 1200 Medlemmer. Hertil kommer ca. 50 Syersker paa Orlogsværftet, hvor der efter Optagelsen, opstod en Slags Grænsestrid om hvor de rettelig burde staa. Der foretoges da en Afstemning blandt Dem, og denne gav Flertal for at de vilde staa i De kvdl. Herreskrædderes Fagf., hvorefter de overflyttedes dertil.

For Lønbevægelsernes Vedkommende har Tiderne været meget ugunstige, idet der har været en ret stor Arbejdsløshed blandt Syerskerne, og de vanskelige Tilførselsforhold af mange Artikler, navnlig Sygarn, har bevirket, at Arbejdsgiverne har kunnet stille sig meget afvisende, over for vore Henvendelser om Oprettelse af Lønoverenskomster.

Blokaden ved Firmaet Dansk Manufakturindustri, nu Hovitzvej 13, fortsættes stadig, men Strejkeunderstøttelsen inddroges fra Midten af Februar Maaned, da en stor Del af Syerskerne havde faaet andet Arbejde. Der er flere Gange forsøgt at faa Forhandling med Firmaet, men uden Resultat.

Firmaet har anlagt Sag imod Forbundet for Overtrædelse af et nedlagt Forbud mod at offentliggøre Skruebrækkerne, og kræver nu en Erstatning paa 5000 Kr.

En Forhandling med Firmaet L. Gjerstrup, resulterede i at der oprettedes en Priskurant for Syning af Korsetter, der traadte i Kraft den 1. Jan. 1918, og gælder til 1. Novb. 1918. Lønforhøjelsen androg en ca. 15 pCt.

Vattæppesyernes Priskurant er ved Forhandling forlænget fra 1. Jan. 1918 til 1. Jan. 1919, mod et yderligere Dyrtidstillæg af 25 pCt., saaledes at dette nu ialt andrager 50 pCt. Samtidig gennemførtes Sommerferie i 8 Dage, med fuld Ugeløn.

Hos Firmaet Jac. Olsen, Amagertorv 19, der beskæftiger ca. 60 Syersker, der saa godt som alle ere organiserede udarbejdedes en Priskurant der forelagdes Firmaet. Dette afslog dog bestemt at indlade sig i Forhandling med Forbundet, men forhandlede saa med Syerskerne selv, og gav dem nogle personlige Lønforhøjelser, der andrager ca. 3 Kr. ugentlig. Hermed erklærede Syerskerne sig tilfredse, hvorefter Forbundet gav Afkald paa at faa gennemført en virkelig Overenskomst.

Ved August Neubert, Finsensvej, der har en Systue for Damekonfektion, hvorpaa der beskæftiges ca. 15

Syersker der alle ere organiserede, men hvor der ogsaa beskæftiges ca. 70 Hjemmesyersker med Bluser, hvoraf ca. kun Halvdelen er organiserede, er der ogsaa forsøgt Forhandling om Priskuranter.

Indehaveren nægtede imidlertid at indlade sig herpaa, hvorefter Syerskerne indkaldtes til et Møde. Systuesyerskerne mødte næsten alle, men af Hjemmesyerskerne mødte kun 12, hvorfor det vedtoges at udsætte den paatænkte Aktion foreløbig, og saa arbejde paa at vække noget mere Interesse i Mellemtiden; 5 af de tilstedeværende Syersker der ikke vare Medlemmer af Organisationen indmeldte sig samme Aften. Syerskerne paa Konfektionssystuen havde faaet et personligt Løntillæg af et Par Kroner om Ugen.

Provinserne.

Fra de bestaaaende mandlige Afdeliuger, har der forskellige Steder været udfoldet en livlig Virksomhed, for Organiseringen af Syerskerne i Damebrancen, dette har særligt været Tilfælde i Randers og Vejle.

Fru Kirstine Jensen har været i Virksomhed i Odense og Horsens; sidstnævnte Sted er Arbejdet endnu ikke afsluttet, men det foreløbige Resultat lover godt. I Odense er stiftet en Afdeling, der allerede tæller ca. 200 Medlemmer.

Medlemstallet i Provinserne er steget med ca. 400, der hovedsagelig fordeler sig paa Odense, Horsens, Randers og Vejle.

Udgifterne ved Agitationen har andraget ca 500 Kr.

Af Lønbevægelse har der været følgende:

I Aalborg er Priskuranten hos Firmaet Georg Dam, der udløber 1. Dec. 1918, forlænget til 1. Dec. 1919, mod et Dyrtidstillæg af 20 pCt., (dog kun 15 pCt. paa ganske billige Nederdele). Dette Dyrtidstillæg træder i Kraft den 1. Juni 1918.

I Aarhus er Systuepriskuranten i Magasin du Nord fornyet fra 1. Marts 1918 til 1. Marts 1919. Ugelønningerne forhøjes med ca. 2 Kr. + et Dyrtidstillæg af 25 pCt.

Hos Firmaet Møller og Christensen er der opnaaet et Dyrtidstillæg til en løbende Priskurant for Pigekonfektion paa 15 pCt. til Hjemmesyerne, og 10 pCt. paa Systuen. Dette traadte i Kraft den 1. Maj 1918.

Hos Firmaet N. Yde opnaaedes ligeledes til en løbende Priskurant for Pigekonfektion et Dyrtidstillæg af 30 pCt. paa Alpakka og Kamgarn, og 20 pCt. paa alle andre Stoffer. Traadte i Kraft fra 15. April.

Hos Firmaet Georg Stecher er oprettet en Priskurant, der træder i Kraft den 1. Juni d. A., og er gældende til 1. Maj 1919. Der opnaaedes en Lønforbedring af ca. 25 pCt. Der beskæftiges 20 Syersker.

I Grenaa er Priskuranten for Kjolesyning fornyet for et Tidsrum af 2 Aar; fra 1. Marts 1918 til 1. Marts 1920. Der opnaaedes en Lønforhøjelse af ca. 4 Kr. ugentlig.

I Holstebro fornyedes Priskuranten for Kjolesyning, fra 1. April d. A. til 1. April 1919. Lønforhøjelse ca. 2 Kr. ugentlig.

I Horsens blev der ved Forhandling den 26. Jan. opnaaet en midlertidig Ordning, hvorved ca. 30 Syersker fik et Dyrtidstillæg af 10 pCt. Der skulde saa til 1. April forhandles om en Accordpriskurant, men denne Forhandling, der har været forsøgt, er strandet, men fortsættes i nær Fremtid.

I Kolding har Sækkesyerne faaet Overenskomsten fornyet, og opnaaede en Lønforhøjelse der ligger mellem 50 og 100 pCt. Den nye Overenskomst traadte i Kraft den 1. April, men uden bestemt Varighed, idet den kan opsiges til enhver Tid, med 3 Maaneders Varsel.

I Odense er der ved Firmaet Carl Jacobsen, der beskæftiger 5 Syersker ved Kjolesyning, opnaaet en Løn-

forhøjelse for disse af 4 Kr. ugentlig. Forhøjelsen traadte i Kraft den 1. Maj 1918.

Med Firmaet Skandinavisk Gummi-Kompagni er der oprettet en Priskurant der er gældende fra 1. Maj 1918 til 1. Maj 1919, hvorved der opnaaedes ca. 25 pCt. Lønforhøjelse. Arbejdet omfatter her saavel Herre- som Damebeklædning. Der beskæftiges ca, 25. Syersker.

I Randers er der med Firmaerne Hald og Brdr. Jensen oprettet en Priskurant for Pigekonfektion, der gælder fra 1. April 1918 til 1. April 1920. Der opnaaedes en Lønforhøjelse af ca. 50 pCt. Der arbejder ca. 80 Syersker.

I Vejle er der med Firmaet Svante Anderson, der forfærdiger Traadhandsker, oprettet en Priskurant der er gældende fra 1. April 1918 til 1. April 1919. Virksomheden omfatter ca. 60 Syersker, og der opnaaedes en Lønforhøjelse af ca 20 pCt.

P. F. V.
Villiam P. Arup.

Kongresser.

Dansk Tekstilarbejder-Forbunds 15. Kongres

aabnedes Mandag d. 24. Juni i Arbejdernes Forsamlingsbygning, Jagtvej 69, København.

Forretningsfører J. J. Møller bød de mange Kongresdelegerede Velkommen. Han udtalte, at det var anden Gang, Forbundet holdt Kongres under den frygtelige Verdenskrig. Det var hans Haab, at Kongressens Arbejde maatte blive til Gavn for Fagets Arbejdere.

De Delegerede afsang derpaa Socialisternes Marsch og udbragte et Leve for Socialdemokratiet.

Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, der var indbudt som Gæst, takkede for Indbydelsen. Han mindede om, hvor forfærdelig svært det er at holde Maskineriet i Gang under de vanskelige Tider, hvori vi lever, og hvorunder det bliver sværere og sværere at tilvejebringe Raastoffer, under hvilke Tusinder og atter Tusinder vil blive kastet ud i de arbejdsløses Rækker. Takket være Socialdemokratiet og de faglige Organisationer er det hidtil lykkedes at afværge nogle af de Ulykker, der ellers i første Række vilde have ramt Arbejderne.

Taleren havde fulgt Tekstilarbejdernes organisatoriske Udvikling i mange Aar og havde med Glæde lagt Mærke til, at fra nogle faa Hundrede er Organisationen vokset til 8000 Medlemmer.

Under disse Forhold er det vanskeligt at lægge Planer for Fremtiden. Det nytter dog ikke at blive modløs, thi det er jo netop i Modgangens Dage, at man skal vise, hvad man duer til.

Han omtalte derpaa De samv. Fagforbund, som i de sidste 14 a 15 Aar er vokset fra 63,000 Medlemmer til ca. 200,000, og flere Organisationer havde i de sidste Dage besluttet at indmelde sig i De samv. Fagforbund.

Det Tidspunkt maa komme, da alle Arbejdere samles under èn Hat; thi da først bliver Arbejderne den Magt, de bør være.

Han sluttede med at ønske Held og Lykke for Kongressens Arbejde.

Forretningsfører G. Jantzen fra Sverig takkede for Indbydelsen. Han skildrede de ulykkelige Tilstande, som de svenske Tekstilarbejdere levede under. I September 1917 stod saa godt som alt Arbejde i Faget stille, og der var paa dette Tidspunkt 7000 Tekstilarbejdere ledige. Dette Antal er siden vokset til 10,000. Man haabede paa, at det maatte lykkes at tilvejebringe Materiale, saa Væverierne atter kan komme i Gang. Levnedsmidlerne i Sverig var steget i Pris med 134 pCt. Han takkede i varme Ord Danmark for den Hjælp, der var ydet Sverig. Dette vilde aldrig blive glemt; man havde her et Bevis paa det Broderskab, som var raadende mellem de to Landes Folk. Han ønskede til Lykke med Arbejdet.

Forretningsfører Ingvar Olsen fra Norge bragte Hilsen fra de norske Tekstilarbejdere. Han betegnede Norge som det dyreste Land i Verden at leve i, og han skildrede, hvor karrigt Arbejdsgiverne var med at yde Løntillæg, skønt Fabrikanterne deroppe under Krigen har tjent mere end i noget andet Land. I Fjor lykkedes det at opnaa et Løntillæg paa 50 pCt., men siden havde man ikke faaet noget, skønt Priserne paa Levnedsmidlerne er vokset i en Grad, saa det næsten er umuligt for Arbejderne at kunne eksistere. I Norge findes der endnu ikke noget selvstændigt Tekstilarbejderforbund, men det var hans Haab, naar de danske Kolleger atter holdt Kongres, at man da fra Norge kunde sende en Repræsentant fra sit eget særlige Forbund. Til Lykke med Arbejdet.

Forretningsfører J. J. Møller takkede de tre Gæster for deres venlige Udtalelser og gode Ønsker for Kongressens Arbejde.

Kongressen fastsatte derpaa Forretningsordenen, hvorefter der skulde arbejdes.

Det af Kongressen nedsatte Mandatudvalg afgav derefter Beretning. Tilstede paa Kongressen var 135 Delegerede, repræsenterende 37 Afdelinger med 8643 Medlemmer. Endvidere var tilstede 13 Hovedbestyrelsesmedlemmer, 2 Revisorer og 3 Gæster. Af de Delegerede var 27 Kvinder.

Derefter valgtes til Dirigenter Carl Larsen og Jean Jensen, begge af København.

Til Sekretærer valgtes: Chr. Güthler, København; Laursen, Vejle og Søren Andersen, Dollerup.

Forretningsfører J. J. Møller aflagde derefter

Beretning

om den Virksomhed, Forbundet havde udfoldet siden den sidst afholdte Kongres i 1915. Idet han henviste til den udførlige trykte Beretning, gennemgik han de vigtigste Punkter i denne, og da navnlig alt, hvad der vedrørte Lønbevægelserne i Faget.

Paa et givet Tidspunkt i Fjor var Spændingen saa stor, at der i Hovedbestyrelsen var stærk Tale om at indkalde til en ekstraordinær Kongres. Ved nøjere Overvejelse kom Ledelsen til det Resultat, at der ikke burde indkaldes til ekstraordinær Kongres.

Paa Grund af Krigsforholdene var Arbejdsforholdene i Faget blevet i høj Grad forringet. Det Forslag til Overenskomst, som var stillet af Forligsmanden, blev derefter udsendt til Afstemning blandt Medlemmerne og vedtaget. Og der vilde sikkert ikke være opnaaet mere, selv om der var blevet afholdt en ekstraordinær Kongres.

Der var bleven ført en Række Forhandlinger, dels med Fabrikanter, der stod udenfor Fabrikantforeningen, og dels med Fabrikanter, der staar indenfor. Alle de førte Forhandlinger havde medført betydelige Forbedringer for Arbejderne. For unge Mennesker mellem 18 og 20 Aar drejede det sig om over 100 pCt. i Forhøjelse fra 1915 til nu. For Arbejdsmændene, der staar indenfor Forbundet, er der opnaaet en Forhøjelse af 69 pCt.

De Dyrtidstillæg, som er givet, maa gaa med ind i Overenskomsten som Løntillæg, idet man ikke mere kan gøre Regning paa, at Priserne paa Levnedsmidler vil gaa ned.

De kvindelige Arbejdere har faaet større Løntillæg end de mandlige Arbejdere, nemlig over 100 pCt. Dette er jo ogsaa ganske rimeligt, thi der er ingen Mening i, at de skal have lavere Løn end den mandlige Arbejder for det samme Arbejde. De har imidlertid Grund til at være utilfredse, og det har vi alle sammen; thi Tekstilarbejdernes Løn er altfor lille.

De unge Mænd fra 14 til 18 Aar har opnaaet Lønforhøjelse, der varierer fra 47 til 77 pCt., og de kvindelige Arbejdere i samme Alder har faaet Lønnen forhøjet fra 41 til 78 pCt.

Det er altsaa lykkedes os, trods det, at vi har forhandlet under de mest vanskelige Forhold, at skaffe

betydelige Forhøjelser til Medlemmerne.

Forretningsføreren oplyste, at Fabrikant Simon Olesen havde tilbudt sine Arbejdere 15 pCt. Løntillæg, naar de vilde gaa ud af Tekstilarbejderforbundet. De, der ikke vilde gaa ind paa dette, kunde forlade Fabriken med det samme. Resultatet blev, at alle Arbejderne forlod Fabriken, og Simon Olesen maatte saa henvende sig til Forbundet, og de førte Forhandlinger endte med, at han ikke havde noget imod at have organiserede Arbejdere, og de 15 pCt., han havde tilbudt de uorganiserede, tildeltes nu de organiserede Arbejdere.

Han meddelte, at man i en nær Fremtid skulde have Forhandlinger med Trikotagefabrikanterne.

Med Hensyn til de akkordlønnede Arbejdere var Forholdet dette, at de, der tjente 10 Kr. ugentlig, havde siden 1915 opnaaet 61 og 73 pCt.

De, der i 1915 tjente 20 Kr., har faaet 49, 44 og 38 pCt.s Forhøjelse, eftersom de var gifte Mænd eller Kvinder eller ugifte.

De, der tjente 30 Kr., har faaet 38, 34 og 34 pCt. Forhøjelse.

De, der tjente 40 Kr., har faaet en Forhøjelse af 32, 29 og 26 pCt., og de, der har tjent 50 Kr., hvad dog er meget faa, har faaet en Forhøjelse af 28, 26 og 24 pCt.

Forretningsfører J. J. Møller sluttede sin Beretning med at give en Række Detailoplysninger.

Efter en meget ingaaende Diskussion godkendtes Beretningen.

Samtidig vedtog Kongressen følgende Forslag:

»Kongressen henstillede til den kommende Hovedbestyrelse, at sætte alt ind paa, at Kvinder og Mænd, der beskæftiges ved samme Arbejde, erholder samme Løn«.

Regnskaberne.

De reviderede Regnskaber forelagdes og godkendtes.

Særlige Forslag.

Angaaende Septemberforliget førtes nogen Diskussion. Der vedtoges følgende Resolution:

Saafremt der i den kommende Tid skulde vise sig et heldigt Tidspunkt for Opsigelsen af Septemberforliget, paalægges det Hovedbestyrelsen at medvirke til en Opsigelse«.

Et Forslag om, at der skal arbejdes for, at Mulktsystemet afskaffes, samt for Gennemførelsen af 8 Dages Sommerferie med Udbetaling af Løn, vedtoges.

Det paalagdes Hovedbestyrelsen at søge 8 Timers Arbejdsdagen gennemført.

Om Forbundets Virksomhed i den kommende Tid vedtoges følgende Resolution:

»Da det paa det nuværende Tidspunkt, som Følge af de under Krigen foreliggende vanskelige og usikre Forhold, er ganske umuligt at forudse, hvorledes Situationen vil forme sig indenfor Industrien til 1. Februar 1919, overlades det Hovedbestyrelsen, hvis denne efter det i »De samv. Fagforbund« til September fastsatte Repræsentantskabsmødes Afholdelse finder Anledning dertil, da at indkalde til et Repræsentantskabsmøde, for at dette sammen med Hovedbestyrelsen kan drøfte, hvilken Fremgangsmaade der bør benyttes ved den kommende Lønbevægelse. Til Mødet har hver Afdeling Ret til at sende én Repræsentant«.

Denne Resolution blev enstemmig vedtaget.

Det vedtoges ligeledes at paalægge Hovedbestyrelsen at arbejde hen til mere ensartede Lønninger og til at faa indført Tusindskudsbetalingen.

Der førtes nogen Diskussion om statistiske Beregninger, og der vedtoges følgende Resolution:

»Idet Kongressen erkender, at Statistiken er en af de nødvendigste Foranstaltninger ved Forbundets Lønbevægelser, paalægger den Afdelingerne at sørge for, at det fra Forbundet udsendte Materiale udfyldes paa nøjagtig Maade«.

Angaaende Fagskolen vedtoges følgende Resolution:

»Idet Kongressen godkender den

Virksomhed, der fra Forbundets Side er udrettet for Oprettelsen af en Fagskole for Tekstilarbejdere, overlades det til Hovedbestyrelsen fortsat at arbejde for denne Sag«.

Valg af Tillidsmænd.

Forretningsfører J. J. Møller, der har været Leder af Forbundet i over 30 Aar, meddelte at han ikke agtede at modtage Valg mere.

Da Kongressen havde faaet denne Meddelelse, vedtog den med det samme at yde Møller en Pension paa 2000 Kr. plus de 300 Kr., han oppebærer i Dyrtidshjælp. Desuden blev han udnævnt til Æresmedlem af Forbundet.

Til Forretningsfører valgtes Sekretær Chr. Nielsen.

Til Hovedkasserer valgtes J. P. Arnskov.

Til Sekretærer valgtes Carl Larsen, København, og Joh. Christensen, Aalborg.

Til Hovedbestyrelsesmedlemmer for København valgtes: C. Güthler, Degenkolbe, Jean Jensen og Kuntze.

For Sjælland valgtes: Carl Petersen, Lyngby, og Retzy Jensen, Lyngy.

For Fyn valgtes: Scheel, Odense.

For Jylland valgtes: S. Sørensen, Vejle, Fr. Rasmussen, Silkeborg, Joh. Rasmussen, Skive, og Lund, Esbjerg.

Til Revisorer valgtes: G. Andersen og Emanuel Johansen.

Til Næstformand valgtes Sekretær Carl Larsen.

Til Medlemmer af den internationale Komité valgtes Formand Chr. Nielsen og Joh. Christensen.

Det vedtoges at afholde næste Kongres i København i 1921.

Dermed var Kongressens Dagsorden udtømt, hvorefter man gik over til

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

J. J. Møller aflagde en udførlig Beretning om den Virksomhed, som Arbejdsløshedskassen havde udfoldet.

Efter nogen Diskussion vedtoges følgende Resolution:

»Idet Delegeretmødet paa det bestemteste tilbageviser de Angreb, der i den sidste Tid er rettet imod Administrationen af vor Arbejdsløshedskasse, som ganske ubegrundede, paalægges det Repræsentantskabet, hvis den nuværende Arbejdsløshed vedvarer, paa det mest energiske at arbejde hen til, at Understøttelsen forhøjes ganske betydeligt, da den lange Arbejdsløshedsperiode indenfor Tekstilindustrien og den stedse større Prisstigning paa alle Livsfornødenheder har gjort det umuligt for vore Arbejdsløse vedblivende at opretholde Hjemmene.«

Beretningen blev enstemmig godkendt.

Hovedkasserer Arnskov gennemgik derpaa Arbejdsløshedskassens Regnskab. Dette godkendtes ligeledes enstemmigt.

Delegeretmødet vedtog derpaa forskellige Vedtægtsforandringer, der alle var i Overensstemmelse med Arbejdsløshedsinspektoratet.

Efter at have behandlet de særlige Forslag, foretoges Valg af Tillidsmænd. I Stedet for J. J. Møller valgtes Chr. Nielsen, ligesom Forbundets øvrige Tillidsmænd ogsaa valgtes til at lede Arbejdsløshedskassen.

Forretningsfører Chr. Nielsen rettede derpaa i hjærtelige og varmfølte Ord en Tak til J. J. Møller for det mangeaarige og udmærkede Arbejde, denne havde udført i Forbundet, og som havde været til Gavn for hver enkelt Tekstilarbejder. Han sluttede under stærkt Bifald med at udbringe et Leve for Møller.

Forretningsfører J. J. Møller takkede alle for den Tillid, man havde

vist ham i de mange Aar. Han gav en lille historisk Skildring af den Virksomhed, der var udfoldet i de 30 Aar, han havde været Forretningsfører. Det var hans Haab, at det bestandig maatte gaa fremad for Forbundet. (Medlemmerne rejste sig.)

Arbejdsløsheden
i April Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i April 1918 omfatter ialt 57 Fag eller Organisationer med ialt ca. 187,700 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 27,700 eller 14,8 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 709,400 eller 3,8 Dage pr. Medlem. — Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Glarmestre, Stukkatører, Børstenbindere, Kobbersmede, Gørtlere og Metalarbejdere, Instrumentmagere og Gartnere. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Brolæggere, Forgyldere, Dansk Arbejdsmandsforbund samt for Bogbindere og Typografer i Provinserne.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	130	130	7	206	609	609	32	1084	739	739	39	1290
Bageri- og Konditr.arb.	1464	1464	461	10527	1912	1912	444	10288	3376	3376	905	20815
Sukkervarearbejdere.	712	712	237	5250	205	205	54	1213	917	917	291	6463
Bryggeriarbejdere ...	2722	2722	418	11000	1348	1348	210	7000	4070	4070	628	18000
Slagteriarbejdere	1472	1472	402	10560	2794	2794	1003	15939	4266	4266	1405	26499
Skraatobaksarbejdere	197	197	23	577	579	579	227	4519	776	776	250	5096
Tobaksarbejdere.....	4960	4960	738	20295	2918	2918	557	15278	7878	7878	1295	35573
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2564	2564	1318	33238	5986	5986	2268	56589	8550	8550	3586	89827
Sejlmagere	37	37	2	31	—	—	—	—	37	37	2	31
Rebslagere.....	47	47	»	»	226	226	100	2452	273	273	100	2452
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	5666	5666	853	9600	4049	4049	491	4159	9715	9715	1344	13759
Handskemagere	74	74	37	1084	8	8	4	98	82	82	41	1182
Hattearbejdere.....	959	959	40	1188	248	248	20	284	1207	1207	60	1472
Skotøjarbejdere	3199	3199	93	3035	1232	1232	84	3164	4431	4431	177	6199
Barberere	609	609	51	1296	511	511	13	595	1120	1120	64	1891
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	70	1680	88	58	19	600	173	143	89	2280
Murere	2020	2020	258	15000	5315	5315	92	12000	7335	7335	350	27000
Murarbejdsmænd	1080	1080	300	7500	—	—	—	—	1080	1080	300	7500
Hustømrere	1588	1588	132	5368	4444	4444	50	5645	6032	6032	182	11013
Skibstømrere	270	270	41	808	642	642	39	889	912	912	80	1697
Snedkere	4260	4260	296	9475	4285	4285	100	4287	8545	8545	396	13762
Billedskærere	123	123	»	»	72	72	»	»	195	195	»	»
Forgyldere	101	101	1	27	82	66	4	174	183	167	5	201
Malere.....	2351	2351	502	20130	3175	3175	309	15787	5526	5526	811	35917
Sadelm. og Tapetserere	1002	1002	121	3976	565	565	48	1317	1567	1567	169	5293
Gas- og Vandarbejdere	66	66	8	229	—	—	—	—	66	66	8	229
Skorstensfejere	64	64	»	»	55	55	»	»	119	119	»	»
Ovnsættere	13	13	2	60	—	—	—	—	13	13	2	60
At overføre..	37835	37835	6411	172140	41348	41302	6168	163361	79183	79137	12579	335501

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	37835	37835	6411	172140	41348	41302	6168	163361	79183	79137	12579	335501
Træva reindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	783	783	51	1437	2757	2757	114	3500	3540	3540	165	4937
Bødkere	245	245	57	1168	486	486	213	5913	731	731	270	7081
Drejere	124	124	3	84	242	242	7	166	366	366	10	250
Karetmagere	338	338	11	285	612	612	14	453	950	950	25	738
Korkskærere	230	230	190	3900	30	30	19	450	260	260	209	4350
Kurvemagere	210	210	4	122	—	—	—	—	210	210	4	122
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere.....	115	115	4	85	108	108	2	44	223	223	6	129
Hvidgarvere	51	51	2	48	48	48	»	»	99	99	2	48
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1119	1119	12	234	329	329	2	61	1448	1448	14	295
Stenarbejdere	161	161	»	»	420	420	3	95	581	581	3	95
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	687	687	6	603	275	275	7	280	962	962	13	883
Blikkenslagere.....	836	836	182	4946	593	593	109	2952	1429	1429	291	7898
Metaltrykkere	110	110	10	230	9	9	»	14	119	119	10	244
Jern- & Metalslibere..	192	192	20	654	160	160	27	470	352	352	47	1124
Urmagere.....	68	68	»	»	180	180	3	46	248	248	3	46
Smede og Maskinarb..	9800	9800	1332	36404	8024	8024	887	22771	17824	17824	2219	59175
Formere.....	400	400	95	2622	1250	1250	167	4743	1650	1650	262	7365
Elektrikere	1116	1116	245	5218	991	991	109	2897	2107	2107	354	8115
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2146	2146	101	2600	802	663	46	1098	2948	2809	147	3698
Litografer	442	442	20	558	122	122	8	164	564	564	28	722
Typografer	2809	2809	125	2484	1800	1588	48	1532	4609	4397	173	4016
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	185	185	11	366	1025	1025	7	224	1210	1210	18	590
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2000	2000	271	7588	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2800	2800	1600	33000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	3949	3949	1543	30000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	14251	9651	1786	36012	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	23000	18400	5200	106600	37000	17100	2050	55000	60000	35500	7250	161600
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1043	1043	»	162	1043	1043	»	162
Kvindel. Arbejderforb..	4000	4000	1477	37887	2260	2260	772	19538	6260	6260	2249	57425
Landarbejdere.....	—	—	—	—	9000	9000	364	13863	9000	9000	364	13863
Kedel- og Maskinpass.	881	881	47	1467	1170	1170	61	1806	2051	2051	108	3273
Kellnere.....	1002	1002	125	4000	731	731	112	3000	1733	1733	237	7000
Handels-og Kontormdh	3994	3994	255	6401	6864	6864	380	12289	10858	10858	635	18690
Tilsammen.	92879	88279	15996	392543	119679	99382	11699	316892	212558	187661	27695	709435

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 ✻ KØBENHAVN DEN 27. JULI 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Lærlingenes Lønvilkaar. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd hos Dansk Produktforretning. Lager- og Pakhusarbejderne hos de Forenede Blade. Remissearbejderne ved Slangerupbanen. Kemigraferne i København. Skotøjsarbejderne hos Overbech & Co. Tekstilarbejderne i Silkeborg). Fornyede Overenskomster.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juli 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. August 1918.

Forretningsudvalget.

Den faste Voldgiftsret.

Malerne paa Kristiansborg.
Sag Nr. 236.

Mellem Københavns Malerlaug og Malernes Fagforening var opstaaet Strid angaaende Malerarbejdet paa Christiansborg, idet Malermester H. Schübelers Sønner, som har dette Arbejde i Entreprise, havde forlangt Svendene til at arbejde efter Kl. 5 Eftermiddag og Natten før Rigsdagens Aabning, hvilket Svendene havde nægtet med mindre de fik Betaling som for Over- og Natarbejde — 1 Kr. pr. Time fra Kl. 5—9 og 2 Kr. pr. Time fra Kl. 9 Aften til Kl. 7 Morgen næste Dag, til Trods for at saadant Arbejde i Henhold til Overenskomstens Punkt 2, 3. Stk. kun skal betales med et Tillæg paa henholdsvis 35 Øre og 50 Øre pr. Time. Mesteren havde under Protest udbetalt Beløbet og Sagen blev overgivet til Malerlauget og derfra til Arbejdsgiverforeningen som meddelte De samvirkende Fagforbund at man agtede at indklage Sagen for Den faste Voldgiftsret, med Krav om Tilbagebetaling af det formeget udbetalte Beløb samt om en passende Bod for det skete Overenskomstbrud.

Sagen behandledes derefter først ved et Fællesmøde, under Hovedorganisationernes Medvirkning og her hævdede Malerforbundet og Malernes Fagforening, at Organisationen intet som helst havde haft med den paaklagede Arbejdsvægring at gøre og derfor ingen som helst Ansvar havde herfor, ligesom man bestred at der mellem de paagældende Svende havde været nogen Aftale, med Hensyn til de stillede Krav.

Denne Paastand bestred Arbejdsgivernes Repræsentanter, idet man henviste til, at Malernes Fagforening paa en Generalforsamling den 26. Februar d. A. havde vedtaget en saalydende

Resolution:

»Alt Over-, Nat- og Søndagsarbejde skal meddeles Formanden og de Timer som en Uge indeholder over 54, skal afspadseres enten i paafølgende Uge eller med Akkordens Ophør; men man maa da konferere med Formanden herom.«

Fællesmødet endte uden Resultat og Arbejdsgiverforeningen indbragte derefter Sagen til Den faste Voldgiftsret.

Ved et forberedende Retsmøde, den 5. Juli d. A. forligtes Sagen paa den Maade, at den indklagede Fagforening forpligtede sig til at betale Klageren 50 Kr. 30 Øre i Henhold til Regnskabet, Bilag 3 til Klagen.

Endvidere enedes de om, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Resolutionen ifølge Generalforsamlingsbeslutning

af 26. Februar d. A. er stemmende med eller stridende mod Fagets Overenskomst afgøres gennem faglig Mægling eventuelt faglig Voldgift efter den i Fagets Overenskomst fastsatte Fremgangsmaade.

Murersvendenes Indstilling af Arbejdet Lørdag Middag.

Sag Nr. 237.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 17. Juli 1918 i Sag Nr. 237: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark paa Murersvendenes Fagforening i Københavns Vegne.

Siden den 1. Juni d. A. har paa et stadig stigende Antal Arbejdspladser her i Staden Murersvendene indstillet Arbejdet Kl. 12 Lørdag Middag, og den 13. Juni vedtog en Generalforsamling i Murersvendenes Fagforening en Beslutning, som den 15de næstefter af Bestyrelsen offentliggjordes i »Social-Demokraten«, om at »Arbejdet ophører Lørdag Middag Kl. 12.«

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, der gør gældende, at de nævnte Arbejdsindstillinger er stridende mod Fagets Overenskomst, der ogsaa for Lørdagens Vedkommende fastsætter Arbejdstiden i Sommerhalvaaret fra Kl. 6 Morgen til Kl. 5 Eftermiddag med ½ Times Frokost og 1 Times Middag, har i den Anledning indklaget Murerforbundet i Danmark paa Fagforeningens Vegne.

Retten maa statuere, hvad der iøvrigt er overensstemmende med de Indklagedes egen Erkendelse, at Svendenes Optræden har været overenskomststridig, og medens der paa den ene Side ikke skønnes at paahvile Forbundet Ansvar for dette Forhold, idet Forbundet har vist virksom Bestræbelse for at bringe det til Ophør, findes det fulde Ansvar at paahvile Fagforeningen, uden at det kan faa nogen Betydning, at dens Formand — hvad de Indklagede har hævdet — har fraraadet Vedtagelsen af den nævnte Generalforsamlingsbeslutning, idet Fagforeningen selvfølgelig er ansvarlig for, hvad den selv vedtager paa sine Generalforsamlinger.

Heller ikke kan Retten give Fagforeningen Medhold i, at de for Tiden her i Landet herskende Ernæringsforhold frembyder en Nødstilstand, der kan retfærdiggøre det skete Brud paa indgaaede Overenskomster.

Den indklagede Fagforening vil derfor i Overensstemmelse med Klagernes Paastand være at ikende en Bod, ved hvis Ansættelse der under den nuværende Bolignød ikke kan ses bort fra, at den selvtagne Halvdagsfrihed om Lørdagen — idet 1800 à 2000 Murersvende for Tiden er i Arbejde her i Byen — betyder mange Hundreder af tabte Arbejdsdage i Ugen, ligesom der herved paaføres Fagets Arbejdsmænd et ikke uvæsentligt Indtægtstab mod deres Vilje. Boden findes derfor at burde sættes til 1000 Kr.

Det paahviler selvfølgelig Fagforeningens Bestyrelse at søge yderligere Ulovligheder som den paaklagede forhindret, men der findes ikke Hjemmel til ved Dom at foreskrive ad hvilken Vej dette bør ske, og derfor heller ikke, som af Klagerne paastaaet, ved Dom at foreskrive den ovennævnte Bekendtgørelses Tilbagekaldelse i Bladene.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 100 Kr.

Kendelse.

Murersvendenes Fagforening i København bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening betale i Bod 1000 Kr. og Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Lærlingenes Lønvilkaar.

Under 8. Juni d. A. tilstillede vi Arbejdsgiverforeningen en Skrivelse (se Arbejderen for 15. Juni d. A.) hvori vi anmodede denne om at rette en indtrængende Anmodning til sine Medlemmer om at foranledige en Bedring i Lærlingenes økonomiske Lønforhold.

Under 3. Juli d. A. har vi modtaget følgende Svarskrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Skrivelse af 8. Juni d. A. anmoder det ærede Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen om at rette en indtrængende Anmodning til sine Medlemmer om at foranledige en Bedring i Lærlingenes økonomiske Forhold.

Vi skal hertil bemærke, at Arbejdsgiverforeningen altid har betragtet Ordningen af Lærlingeforholdene, ogsaa disses Lønforhold, som noget, det maatte være overladt de enkelte Arbejdsgivere selv at tage Bestemmelse om under Hensyn til Forholdene indenfor hver enkelt Fag, og — som Dem bekendt — har vi som Følge deraf ogsaa altid indtaget det Standpunkt, at Bestemmelser over Lærlinges Arbejdsforhold og Lønvilkaar ikke hørte hjemme i Overenskomsten.

Vi ser overhovedet saaledes paa denne Sag, at den ligger udenfor Arbejdsgiverforeningens Opgave, men det er os bekendt, at flere af Fagene allerede har taget Spørgsmaalet op til Undersøgelse og nærmere Drøftelse, og vi har tillige rundsendt Deres Skrivelse af 8. Juni til de Fag, som vi tænker os kan have Interresse i Spørgsmaalet.

P. F. V.:
(sign.) C. Hauberg.

C. Ekman.

Som man vil se hævder Arbejdsgiverforeningen det Standpunkt, at denne Sag ligger udenfor Arbejdsgiverforeningens Opgave, men føjede dog til at flere af Fagene havde taget Spørgsmaalet op til Undersøgelse og Drøftelse, samt at man har omsendt vor Skrivelse af 8. Juni til de Fag man tænker har Interesse i Spørgsmaalet.

Trods den ret afvisende Holdning overfor denne vigtige Sag haaber vi dog, at der i de sidste Bemærkninger ligger en Tilkendegivelse af at Arbejdsgiverforeningen er indforstaaet med at her er et Forhold hvor der trænges til en Bedring og at man ogsaa vil støtte Bestræbelserne herfor. Vi henstiller fortsat til de forskellige Fagorganisationer at have sin Opmærksomhed henvendt paa Sagen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos A/S Dansk Produktforretning. Mellem Fabrikarbejdernes Forbund, Lager- & Pakhusarbejdernes Fagforening og A/S Dansk Produktforretning er der i længere Tid forgæves forhandlet om en ny Overenskomst i Stedet for den hidtidige som er opsagt til Udløb 1. Juli d. A. Da Forhandling viste sig forgæves, varslede Dansk Arbejdsmands Forbund Strejke til Mandag den 8. Juli, men ved Hovedorganisationernes Medvirkning afholdtes samme Dag et Fællesmøde, og her enedes man om en ny Overenskomst, hvorved Arbejdstiden nedsattes fra 10 til 9 Timer daglig. Timelønnen forhøjedes fra 50 til 60 Øre og Dyrtidstillæget fra 7 til 20 Øre pr. præsteret Arbejdstime. Over- og Natarbejde betales med et Tillæg af henholdsvis 50 % og 100 %. Udearbejde betales med et Tillæg af 15 Øre pr. Time. Der indføres Regler til Behandling af faglig Strid.

Overenskomsten er gældende fra 1. Juli til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Overenskomstens Tiltrædelse gjordes afhængig af, om Parterne senest den 15. Juli kunde forhandle sig tilrette om Akkordpriserne, og dette er senere opnaaet.

Lager- og Pakhusarbejdere ved de Ferslewske Blade. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. Juli forhandledes om Oprettelse af en Overenskomst for de ved de Ferslewske Blade beskæftigede Lager- og Pakhusarbejdere.

Der havde forud været ført resultatløse Forhandlinger, og der var varslet Strejke til samme Dags Aften.

Ved nævnte Møde enedes man om en Overenskomst, hvorefter Arbejdstiden bliver som hidtil. Lønnen

forhøjes med 4 Kr. pr. Uge for 2 Arbejdere og med 11½ Kr. for en Arkejder. Desuden blev der truffet Bestemmelser om Overarbejdsbetaling, om Dagpenge ved Ulykkestilfælde m. v. Endvidere gaves Tilsagn om en Uges Sommerferie med fuld Løn.

Remissearbejderne ved Slangerupbanen. Gennem længere Tid havde Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling for Støberier og Maskinfabrikker forsøgt at faa oprettet en Overenskomst for Remissearbejderne ved Slangerupbanen. Under forskellige Paaskud havde Selskabet trukket Forhandlingerne ud, hvorefter Sagen gik til Hovedorganisationerne. Et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13/6 forløb ogsaa uden Resultat, og der blev da varslet Strejke overfor Selskabet.

Strejken skulde træde i Kraft den 6. Juli; men ved et, nævnte Dag, afholdt nyt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, lykkedes det at naa til Enighed om følgende Overenskomst:

1. Den normale daglige Arbejdstid fastsættes til 10 Timer, der lægges mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Eftermiddag.

2. Ved Arbejde udover den normale daglige Arbejdstid betales for de første 4 Klokketimer et Tillæg af 50 % til Timelønnen, derefter et Tillæg af 100 %. Ved regelmæssigt Arbejde udenfor den normale Arbejdstid som Nattjeneste o. l. betales dog ikke Overarbejdsbetaling. For regelmæssig Afløsning af saadant Arbejde betales et Tillæg af 25 % til Timelønnen.

Arbejde paa den ugentlige Fridag — se nedenfor — betales med Timeløn + 50 % til Kl. 12 Middag og derefter med Timelønnen + 100 %.

3. Timelønnen er fra Dato til 1. Januar 1919 60 Øre + 12 Øre Dyrtidstillæg og derefter 60 Øre + 15 Øre Dyrtidstillæg.

4. Der gives aarlig 55 Fridage, deraf de 4 samlet i Tiden mellem 15. Juni og 15. September.

5. Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

6. Nærværende Overenskomst træder i Kraft fra i Dag og er gældende indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

7. Der udbetales engang for alle et Beløb af 100 Kr. til hver af de for Tiden ansatte 7 Arbejdere.

Kemigraferne i København. Mellem Dansk litografisk Forbunds Afdeling »Kemigrafen« og Reproduktionsanstalternes Principalforening har der i længere Tid hersket et spændt Forhold, fordi Principalerne vægrede sig ved at give et rimeligt Dyrtidstillæg. Man har givet en Uges Løn — ikke under 40 Kr. og ikke over 50 Kr. — som Dyrtidstillæg for Oktober og ligeledes for Januar Kvartal, men for April Kvartal har man endnu ikke opnaaet Enighed, hvorfor Sagen blev overgivet til Hovedorganisationerne, idet Kemigraferne nu havde stillet Krav om et maanedligt Dyrtidstillæg af 35 Kr. til gifte og 24 Kr. til ugifte.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. Juli d. A. enedes man om, at der til den mellem Reproduktionsanstalternes Principalforening og Dansk litografisk Forbund, Afdeling »Kemigrafen« af 4. Januar 1917 indgaaede Overenskomst føjes følgende Bestemmelser vedrørende Dyrtidstillæg;

Der udbetales straks som Dyrtidstillæg en Uges Løn for April Kvartal (ikke under 40 Kr. og ikke over 50 Kr.).

Fremtidig udbetales et maanedligt Dyrtidstillæg af 24 Kr. for ugifte og 35 Kr. for gifte Arbejdere.

Det udbetales senest den 10. i hver Maaned — første Gang den 10. August, gældende for Juli Maaned.

Dette Dyrtidstillæg er gældende for Resten af Aaret, og i Fald en af Parterne til Januar 1919 ønsker nye Forhandlinger, optages disse paany til den Tid, ellers fortsættes ovennævnte Dyrtisdstillæg uforandret.

Skotøjsarbejdere hos A/S A. V. Overbech & Co. Paa A/S A. V. Overbech

& Co.s Skotøjsfabrik havde Tilskærerne nedlagt Arbejdet d. 19. Juni, da de ikke fik imødekommet et Krav om en Forhøjelse af den bestaaende Tarif.

Arbejdsgiverforeningen gav saa Boycottingsvarsel overfor de strejkende Arbejdere, og bebudede at vilde indklage Forbundet for Den faste Voldgiftsret.

Sagen blev behandlet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 22. Juni, og her enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages den 24. Juni, og de af Tilskærerne fremsatte Krav behandles paa et Mæglingsmøde samme Dag som Arbejdet genoptages.

Arbejdsgiverforeningen frafaldt dernæst at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Tekstilarbejderne paa A/S Silkeborg Klædefabrik. A/S Silkeborg Klædefabrik havde antaget en kvindelig Lærling, hvad de mandlige Væverе, under de Forhold hvorunder Antagelsen skete, mente var en Trudsel mod deres Eksistens. Da Kravet om Lærlingens Fjærnelse ikke blev imødekommet, nedlagdes Arbejdet uden Varsel. Ved en Forhandling enedes man om at genoptage Arbejdet og indtil videre fjærne Lærlingen, samt at gøre Stridsspørgsmaalet til Genstand for en Forhandling paa overenskomstmæssig Maade.

Denne Sag behandledes paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Juli, hvor man enedes om følgende:

Forbundet erkender Arbejdsgiverens overenskomstmæssige Ret til at ansætte kvindelige Vævere samt anerkender, at Arbejdsstandsningen d. 27. Maj d. A. har været ulovlig som stridende mod Septemberforliget og den gældende Overenskomst.

Afdelingen forpligter sig til ikke at lægge Fabrikken Hindringer i Vejen for Ansættelse af kvindelige Vævere og erkender, at Arbejderne i Henhold til Overenskomstens § 6 ikke har Ret til systematisk at nægte at oplære Lærlinge, medens Fabrikken paa den anden Side erklærer, at den ikke vil afskedige nogen af de nuværende mandlige Vævere for at erstatte dem med kvindelige.

Under Forudsætning af, at foranstaaende vedtages og loyalt gennemføres, frafalder Arbejdsgiverforeningen Sagens Indbringelse for den faste Voldgiftsret.

Fornyede Overenskomster.

Linotolarbejderne i København.

Den 2. Juli forhandledes med Foreningen af Fabrikanter af fugefri Gulve om en Forlængelse af Overenskomsten for Linotolarbejderne, og der opnaaedes Enighed om at forlænge den til 1. April 1919 med følgende Ændringer:

Timelønnen for Afstrygere bliver 73 Øre og desuden betales et Dyrtidstillæg af 23 Øre pr. Time, for andre Arbejdere bliver Timelønnen 67 Øre foruden et Dyrtidstillæg af 23 Øre pr. Time.

Hvor særlige Grunde taler derfor, kan der mellem Arbejdsgiver og Arbejder forhandles om en højere Timeløn.

Overarbejde betales fra normal Arbejdstids Ophør til Kl. 9 Aften med 40 % Tillæg og derefter med 100 % Tillæg. Søn- og Helligdagsarbejde indenfor den normale Arbejdstid betales med 50 % Tillæg.

For Arbejde i Provinserne betales i Tillæg for indtil 2 Dage 4 Kr. pr. Dag, for indtil 6 Dage 3½ Kr. pr. Dag, for 6 Dage og derover 3 Kr. pr. Dag.

Ovenstaaende Forhøjelser træder i Kraft fra 1. April d. A.

Denne Overenskomst berøres ikke af en eventuel Regulering i indeværende Sommer.

Arbejdsmænd paa Svovlsyrefabrikkerne.

Efter at der mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og A/S Dansk Svovlsyre- og Superphosfatfabrikker forgæves var forhandlet om Fornyelse af den gældende Overenskomst afholdtes den 6. Maj d. A. et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirkning, men det lykkedes heller ikke her at naa til

Enighed og Mødet endte resultatløst. Ved en Forhandling mellem Parterne den 27. Maj er man imidlertid naaet til Enighed om, at nedennævnte Overenskomster forlænges et Aar fra deres nuværende Udløbsdatoer at regne, mod at der til de i Overenskomsterne fastsatte Lønninger og Dyrtidstillæg og det udenfor Overenskomsten under 30. August 1917 vedtagne Dyrtidstillæg, hvilket Dyrtidstillæg bibeholdes med de hertil knyttede Betingelser, fra 1. December 1917 ydes et ekstra Dyrtidstillæg af Kr. 4,75 pr. Uge for fuld Arbejdsuge, for kortere Arbejdsperioder beregnes Tillægget efter Dag og Timetallet.

Saafremt den nuværende Dyrtid stiger, forhøjes Dyrtidstillægget med 1 Øre for hver fuld 2½ %, Stigningen udviser, og saafremt Dyrtiden aftager, formindskes Dyrtidstillægget med 1 Øre for hver 2½ % Nedgang, dog ikke saa langt ned, at de ved de nedenanførte Overenskomster fastsatte Lønninger med Dyrtidstillæg derved berøres. Som Grundlag for en saadan Stigning eller Nedgang lægges Statistisk Departements halvaarlige Udregninger, idet nærværende Ordning er truffet paa Basis af den nuværende Dyrtid. Opgang eller Nedgang finder første Gang Sted paa Grundlag af Forskellen mellem Departementets første Udregning i Aaret 1918 og Departementets Udregning i August 1818.

Til de i Overenskomsterne fastsatte Akkordpriser for Læsning af Kisafbrændinger for Haanden ydes fremtidig følgende Tillæg:

For Aalborg og Nørresundbys Vedkommende 30 %.

For Mundelstrup og Kastrups Vedkommende 10 %.

De Overenskomster, der omfattes af nærværende Vedtagelse. er følgende:

Overenskomst mellem Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik og Arbejdsmændenes Forbund for Kastrup og Omegn i Dansk Arbejdsmandsforbund af 9. Juni 1916. Udløbsdato 1. April d. A.

Overenskomst mellem Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik og Fabriksarbejdernes Fagforening, Aalborg, af 9. Juni 1916. Udløbsdato 1. Maj d. A.

Overenskomst mellem Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik og Arbejdsmændenes Fagforening for Tilst og Omegn af 9. Juni 1916. Udløbsdato 1. Maj d. A.

Overenskomst mellem Aktieselskabet Svovlsyre- og Superphosphatfabrikken »Limfjorden« og Arbejdsmændenes Fagforening for Nørresundby og Omegn af 9. Juni 1916. Udløbsdato 1. Maj d. A.

Skandinavisk Konference indenfor Slagteriarbejderorganisationerne.

Repræsentanter for Slagteriarbejderorganisationerne i Norge, Sverrig og Danmark har i Dagene den 16.—17. Juli afholdt en Konference i København vedrørende Fagforbundenes indre Stilling.

Formændene for de respektive Forbund aflagde en omfattende Beretning over den faglige Bevægelse under Krigsperioden.

Det fremgik heraf, at Medlemsantallet var betydeligt forøget i alle 3 Lande; der var ført en omfattende Lønbevægelse, som havde resulteret i en Række nye Overenskomster med betydelige Fordele for Medlemmerne, ligesom Forbundenes økonomiske Stilling var solidt funderet.

Konferencen vedtog et Forslag af vidtrækkende Betydning om gensidig obligatorisk Støtte under fremtidige Lønkampe.

Til at optage Forhandlinger med det tyske Slagteriarbejderforbund vedrørende den internationale Sammenslutning valgtes Formanden.

Til Formand for den skandinaviske Sammenslutning af Slagter- og Kødindustriens Arbejderorganisationer genvalgtes Vald. Hartmann, Danmark.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. August 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

K.E.BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 ❋ KØBENHAVN DEN 3. AUGUST 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Den faglige Situation. Socialisten. Papirfabrikerne. Lærlingenes Landsforbund. Den faste Voldgiftsret. Kongresser Lønbevægelser og Konflikter (Træindustriarbejderne paa Træskofabrikerne) Fornyede Overenskomster.

Den faglige Situation.

I den Overenskomst, som blev afsluttet mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund i Fjor om Overenskomstforhandlingerne, fandtes en saalydende Bestemmelse:

»For saa vidt Dyrtidsprocenten i Juli eller August Maaned 1918, naar Statistisk Departements Meddelelser om Dyrtidsforholdene fremkommer, skulde være væsentlig ændrede i Sammenligning med de nuværende Forhold, træder Hovedorganisationerne sammen for at drøfte, hvad der i den Anledning eventuelt skal foretages.

— I Overensstemmelse hermed traadte Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer sammen til et Møde den 25. Juli. Man gennemdrøftede den foreliggende Overenskomst-Situation og de Forudsætninger, hvorfra man ved de i Efteraaret trufne Bestemmelser gik ud.

Ved Mødets Slutning enedes man om at nedsætte et Underudvalg til at fortsætte Forhandlingerne. Underudvalget kom til at bestaa af følgende:

Valgt af Arbejderne: Carl F. Madsen, Anthon Andersen, E. Svendsen, J. A. Hansen og Martin Petersen. Valgt af Arbejdsgiverne: Direktørerne Hauberg, Agerholm og West, Ingeniør Einar Jørgensen, Murermester Andersen, Nyborg, og Bogtrykker Langkjær.

Undervalget holdt Møde den 30. Juli og herunder blev der udvekslet Tanker om en mulig Fælles-Ordning af Sagen.

I det foreliggende Tilfælde er det jo ikke om en Fornyelse af de bestaaende Overenskomster der er Tale, men derimod om et Dyrtidstillæg udover det, der blev givet da Overenskomsterne blev fornyede. Om det er mulig at komme den Vej frem, kan man paa nærværende Tidspunkt ikke have nogen begrundet Mening om, men det er sikkert udenfor al Tvivl, at det vilde virke hurtigst og mest bekvemt for alle Parter, om Sagen kunde afgøres efter nærmere fastholdte Hovedregler. Men som sagt herom kan der ikke endnu siges noget bestemt.

Underudvalget holder nyt Møde den 3. August.

Ugebladet »Socialisten«.

De socialdemokratiske Diskussionsklubber i København har gennem en længere Aarrække udgivet et Maanedsblad »Socialisten«, hvis Opgave har været dels at undersøge, drøfte og klargøre de Teorier, paa hvilke den moderne Arbejderbevægelse bygger, dels at behandle de i saavel Ind- som Udlandets Arbejderverden forekommende Begivenheder, og denne Opgave har i det store og hele været rygtet meget godt.

Nu har Bladet imidlertid skiftet Ledelse, og de nye Mænd ønsker nu at blive sat i Stand til at udgive »Socialisten« hyppigere end hidtil, eventuelt som Halvmaaneds- eller Ugeblad, og for at blive sat i Stand dertil, har Bladets Ledelse rettet en Opfordring til Vælgerforeningerne og en Del Fagforeninger i København om at vise Sagen Interesse, ved til det paatænkte Formaal at yde Til-

skud i Form af større eller mindre Beløb.

Efter at Opfordringen var udsendt, erindrede Partiets Formand, Hr. Th. Stauning, de socialdemokratiske Foreninger i København og Frederiksberg om en tidligere vedtagen Regel, hvorefter Erklæring om Ydelse af Bidrag bør indhentes hos Socialdemokratisk Forbund, og pegede paa, at en Undersøgelse af hele Forholdet vilde være ønskelig forinden Organisationerne indlader sig paa at overtage økonomisk Garanti for Bladet.

Forretningsudvalget for Socialdemokratisk Forbund har senere godkendt Staunings Henvendelse til Organisationerne, og dette fraraader ligeledes Organisationerne at tegne Andele i nævnte Blad, samt udtaler, at der bør optages Forhandling med Diskussionsklubberne om Sagen.

Til De samvirkende Fagforbund er der fra »Socialistens« Ledelse rettet Anmodning om at godkende et Cirkulære til Fagforeningerne om at yde Bladet økonomisk Støtte. Det er imidlertid, af Hensyn til de af Socialdemokratisk Forbund ønskede Forhandlinger med de socialdemokratiske Foreninger, meddelt Bladets Ledelse, at vort Forretningsudvalg ønsker at afvente Resultatet af de omhandlede Forhandlinger, forinden det tager Stilling til Sagen.

Papirfabrikernes Arbejdsforhold.

I Fabriklovens § 24 bestemmes følgende:

»For saa vidt Arbejde i visse Virksomheder helt eller delvis skønnes at medføre Fare for de beskæftigede Arbejderes Sundhed, kan der af Indenrigsministeren efter Arbejdsraadets Indstilling sættes en Grænse for det Antal Timer i hvert Døgn, i hvilke Arbejdere over 18 Aar maa udføre saadant Arbejde.«

Som bekendt har der bl. a. indenfor Papirindustriarbejdernes Forbund været optaget en Sygelighedsstatistik, og dette Materiale er nu langt om længe blevet færdigbehandlet i Arbejdsraadet, saa dette har kunnet afgive Indstilling til Indenrigsministeren.

Naturligvis er der i denne Sag ogsaa opstaaet Strid blandt »de Lærde« — Polyteknikerne og Lægerne. Dr. Garde hævder aldeles bestemt Berettigelsen af at bringe Fabriklovens § 24 i Anvendelse, medens Polyteknikeren, Professor *Hannover*, ikke mener, at Arbejdet i Papirfabrikerne kan siges »at medføre særlig Fare for de der beskæftigede Arbejderes Sundhed« Hr. Hannover er Medlem af Papirfabrikernes Bestyrelse, saa denne Herres Votum kan man vist se bort fra!

Den frisindede og socialt forstaaende Professor *Erlandsen*, der stod paa Arbejdernes Side, afgik desværre ved Døden, førend Arbejdsraadet, hvoraf han var Medlem, skulde tage afgørende Stilling til Spørgsmaalet.

Resultatet er da blevet, at der fra Arbejdsraadet er fremkommet følgende tre Indstillinger:

Et Flertal (7 Medlemmer) indstiller, at der paa Papirfabrikerne foretages forskellige hygiejniske Forbedringer, bl. a. ordentlig Ventilation, ordnede Klosetforhold, bedre Spiselokaler osv.

Et Mindretal (de 4 Arbejderrepræsentanter) indstiller, at Ministeren bringer Lovens § 24 i Anvendelse ved at paabyde Tre-Holds-Skift, og at der overhovedet ikke i nogen kontinuerlig Drift maa kræves mere end 8 Timers Arbejde i Døgnet.

Et andet Mindretal (Kontorchef Faber) indstiller ligeledes, at § 24 bringes i Anvendelse, men Kontorchefen angiver ikke i Indstillingen nogen bestemt Arbejdstid.

Efter at Indenrigsministeren havde haft Lejlighed til at gennemgaa Indstillingen, erklærede han sig villig til nærmere at forhandle Sagen med Forretningsføreren for Papirarbejdernes Forbund, Hr. Martin Olsen, samt de socialdemokratiske Folketingsmænd, der særlig har beskæftiget sig med dette Spørgsmaal, nemlig: Andreasen, Jacob Christensen, L. D. Rasmussen og J. Wilmann.

Forhandlingen fandt Sted den 26. og 27. Juli, henholdsvis paa Christiansborg og hos Departementschef Vedel i Indenrigsministeriet. Til Stede ved Konferencen sidstnævnte Sted var ogsaa Kontorchef Neumann, der er Sekretær i Arbejdsraadet.

Vi har ingen Bemyndigelse til at referere Forhandlingernes Enkeltheder, men saa meget kan vi meddele, at baade Indenrigsministeren, Departementschefen og Kontorchefen udtalte Tilslutning til det af Socialdemokraterne og Arbejderne fremsatte Krav om 8 Timers Dagens Gennemførelse i alle Virksomheder, hvor der arbejdes baade Nat og Dag. Paa Grund af den Stilling, Flertallet i Arbejdsraadet indtager, ansaa man det fra Ministeriets Side ikke for muligt paa det for Tiden foreliggende Grundlag at bringe Fabriklovens § 24 i Anvendelse. Derimod erklærede Indenrigsministeren sig rede til at søge Spørgsmaalet løst ved særlig Lov, og det var hans Overbevisning, at Muligheden for et Lovforslags Gennemførelse i saa Henseende ogsaa nu er til Stede.

* * *

Der vil nu fra De samvirkende Fagforbund blive tilstillet Indenrigsministeren et Andragende om, at det ved Lov maa blive fastsat, at Treholdsskiftet indføres i alle Virksomheder med kontinuerlig Drift.

Lærlingenes Landsforbund.

Under 29. Juli har Forretningsudvalget til Organisationerne under De samvirkende Fagforbund udsendt et saalydende Cirkulære:

»Efter at De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg var blevet gjort bekendt med, at Lærlingenes Landsforbund i April Maaned d. A. havde udsendt et Cirkulære til Fagforeningerne med Anmodning om at yde Forbundet pekuniær Støtte til dets Arbejde for Lærlingenes Organisering, rettedes herfra en Henstilling til Forbundet om, at der, for at gavne Sag n, blev truffet en lignende Ordning som den, der blev truffet med Landarbejderforbundet, da dette søgte Hjælp hos Fagorganisationerne.

Denne Ordning gik bl. a. ud paa, at de indsamlede Beløb stilles til Raadighed for Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, der alene tager Bestemmelse om til hvem og i hvor store Summer ad Gangen det vil udbetale Beløbet.

Ved en saadan Ordning vil der skabes et Tillidsforhold imellem Fagorganisationerne og Lærlingenes Landsforbund, som vi tror vil være af stor Betydning.

Forbundet har nu meddelt Forretningsudvalget, at det med Tak modtager Tilbudet.

I Henhold hertil skal vi tillade os at anmode de ærede Fagorganisationer, der sympatiserer med Forbundets Formaal, der er følgende:

1) at drive en virksom Agitation i Skrift og Tale mod den forældede Lærlingelov og at arbejde for en virkelig Beskyttelseslov for de unge Arbejdere;
2) at arbejde for Nedsættelse af Læretiden og for en bestemt Garanti for Lærlingens virkelige Uddannelse i Faget samt for Fastsættelse af en Mindsteløn, der staar i rimelige Forhold til Lærlingenes Arbejdsydelse;
3) at søge de bestaaende Lærlingeforeninger optaget i Forbundet og oprette nye i de Byer, hvor ingen findes;
4) at støtte og vejlede Oplysningsarbejdet i Forbundets Afdelinger;
5) at udgive et Medlemsblad til Brug i Agitationen og til Fæstnelse af Forbindelsen mellem Forbundets Afdelinger;
6) at søge opnaaet Forstaaelse og Samarbejde med Arbejdernes politiske og faglige Organisationer samt arbejde hen til at komme som Underafdelinger under de respektive Fagforeninger;«

at yde Lærlingenes Landsforbund pekuniær Støtte og at eventuelle Bidrag da indsendes til vort Kassererkontor under Adresse: Kasserer E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49, 1.

Vi vil da efterhaanden som Landsforbundet har Brug for Pengene og efter at have indhentet Oplysninger om Anvendelsen af disse Penge, sende Forbundet de nødvendige Beløb og siden i »Arbejderen« redegøre for de indkomne Beløb og deres Anvendelse.

P. F. V.:
CARL F. MADSEN.

Anthon Andersen.

Den faste Voldgiftsret.

Tekstilarbejderne paa Ringkøbing Garnspinderi og Klædefabrik.

Sag Nr. 235 og 239.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 24. Juli 1918 i Sagerne *Nr. 235*: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Textilarbejderforbunds og dette paa Fagforeningen i Ringkøbing og 9 navngivne Arbejderes Vegne, og i *Nr. 239:* Samme mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Textilarbejderforbunds Vegne.

Ringkøbing Garnspinderi og Klædefabrik, der i nogen Tid havde været ude af Drift, blev i Foraaret d. A. overtaget af A/S Binder og Co som ny Ejer; men efter at Fabrikken Lørdag den 1. Juni d. A. paany var kommen i Gang — med en stærkt formindsket Arbejdsstyrke, idet kun Spinderiet kom i Drift — blev Arbejdet fra Mandag den 3. Juni standset af Arbejderne, fordi der — imod hvad Arbejderne havde haabet og mente at have Løfte om — var foretaget en Nyansættelse, nemlig af en ung Pige, Elna Pallesgaard, som Pakkerske med Forbigaaelse af tidligere paa Fabrikken beskæftigede.

Ligesom Textilarbejdernes Fagforeningsformand, Johansen, der som Spinder var ansat paa Fabrikken, deltog i Arbejdsstandsningen og i saa Henseende var Arbejdernes Fortaler, saaledes indrykkede ogsaa Fagforeningens Bestyrelse i den lokale Social-Demokrat allerede den 1. Juni en Advarsel mod at tage Arbejde paa Fabrikken uden forudgaaende Henvendelse til Formanden.

Paa Dansk Textilarbejderforbunds Forestillinger vedtog Arbejderne dog den 9de Juni at genoptage Arbejdet, men som Følge af nødvendige Forandringer ved Fabrikanlægget, der allerede var paabegyndte den 5. eller 6., genoptoges Driften først den 19. Juni.

Samtlige de strejkende Arbejdere blev ved denne Lejlighed genantagne undtagen Fagforeningens Formand, ligesom Elna Pallesgaard forblev i sin Plads, og efter at Forbundet ved Skrivelse af 16. Juni havde protesteret herimod og i den Anledning begæret Mægling, udsendte Forbundet Varsler den 25. Juni og 3. Juli om paany at ville standse Arbejdet i Anledning af den skete Nyantagelse og fordi Formanden ikke blev genantaget.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har nu paa Textilfabrikantforeningens og det nævnte Aktieselskabs Vegne ved at indklage De samvirkende Fagforbund *dels* paastaaet Textilarbejderforbundet og subsidiært Textilarbejdernes Fagforening i Ringkøbing og de omtalte, nærmere angivne, Arbejdere idømt Bod for ved den alt skete Arbejdsstandsning at have overtraadt Fagets Regler om Behandling af faglig Strid og Septemberforligets Varselsbestemmelser, *dels* har de i Henhold til Voldgiftsretslovens § 4 B Nr. 5 paastaaet den paatænkte senere varslede Arbejdsstandsning kendt ulovlig.

Hvad angaar den første Paastand, er der i Sagen ingen Tvivl om, at den iværksatte Arbejdsstandsning var i Strid med de nævnte Regler om Uenigheders Afgørelse ved Mægling og Voldgift og om Strejkers Varsling.

Ganske vist havde de Arbejdere, der saa længe havde gaaet arbejdsløse, efter Rettens Opfattelse god Grund til at vente særlig Hensynta-

gen ved Genoptagelsen af Fabrikkens Drift, og den omstridte Nyantagelse synes yderlige at være i direkte Strid med et af Fabrikkens Ledelse til Textilfabrikantforeningen afgivet Løfte om »saavidt muligt at ville genantage de tidligere Arbejdere.« Det kan derfor ikke undre, at man blandt Arbejderne var ilde til Mode og nærede Frygt for, at den nævnte Nyansættelse var Begyndelsen til andre Ansættelser i Strid med Tilsagnet; men netop til Beskyttelse mod Fremfærd af nævnte Art haves Mæglings- og Voldgiftsregler i Faget, hvorimod egenmægtig Arbejdsstandsning kun er egnet til at modvirke en for Arbejderne tilfredsstillende Ordning og til at løse Arbejdsgiverne fra muligt givne Løfter.

Arbejdernes let forstaaelige Bekymring kan derfor ikke fremsættes som egentlig Undskyldning for, at de griber til ulovlige og for dem selv skadelige Midler. Efter Omstændighederne, og da den Fabrikken tilføjede Skade synes ubetydelig, vil den forskyldte Bod dog kunne begrænses til 200 Kr., hvilken Bod Forbundet, skønt det har vist virksom Bestræbelse for at hindre det skete Overgreb, dog i Henhold til Fagets Overenskomst vil have at udrede, idet Fabrikantforeningen og Forbundet efter Overenskomstens § 11 »bærer Ansvar for, at saavel vedtagne Løntariffer som nærværende Overenskomst i det hele overholdes og opfyldes henholdsvis fra Fabrikanternes og Arbejdernes Side.«

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Lovligheden af den paatænkte, alt varslede Arbejdsstandsning, hvis Iværksættelse iøvrigt har været udsat til Rettens Kendelse foreligger, er det muligt, som af de Indklagede hævdet, at Johansens Formandsstilling bør beskytte ham imod Afskedigelse i det heromhandlede Tilfælde, men den endelige Afgørelse heraf er ifølge Fagets Overenskomst at søge gennem faglig Mægling og Voldgift, ikke gennem økonomisk Krig; og hvis Arbejdsgivernene, — hvad de Indklagede videre har hævdet, men Klagerne har bestridt — har lagt sig i Vejen for denne Afgørelsesmaade, ved at de ikke besvarede Forbundets ovennævnte Begæring om Mægling af 16. Juni, saa er Hjælpen herimod Klage til Den faste Voldgiftsret og ikke egenmægtig Selvtægt. Der maa derfor gives Klagerne Medhold i, at Iværksættelse af den varslede Strejke vilde være ulovlig.

Sagens Omnostninger vil de Indklagede have at betale med 150 Kr.

KENDELSE.

I Bod for den ovenomtalte af Textilarbejdernes Fagforening i Ringkøbing iværksatte overenskomststridige Arbejdsstandsning betaler Dansk Textilarbejderforbund til Klagerne 200 Kr.

Iværksættelse af den ovenomtalte varslede Arbejdsstandsning er overenskomststridig.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 150 kr.

Kongresser.

Bødkerforbundets 12. Kongres.

I Enghavevejens Forsamlingsbygning afholdt Bødkerforbundet sin 12. Kongres i Dagene, den 18—20 Juli d. A.

Egentlig skulde Kongressen først være afholdt næste Aar, men der er i Fjor sket dette, at der i Utide maatte konstitueres en Forretningsfører, idet den hidtilværende Forretningsfører, Anthon Andersen, blev valgt som Sekretær i De samvirkende Fagforbund.

I hans Sted konstitueredes den københavnske Afdelings Kasserer Rude, og det besluttedes at indkalde Kongressen allerede i Aar for at foretage endeligt Valg. Foruden dette forelaa der naturligvis den sædvanlige omfangsrige Dagsorden for en Fagkongres.

Anthon Andersen bød, paa Hovedbestyrelsens Vegne, de Delegerede et hjærteligt Velkommen. Man havde indbudt Broderforbundene i Nabolandene til at lade sig repræsen-

tere, men kun Forretningsføreren for det svenske Bødkerforbund, Hasselquist, havde givet Tilsagn om at møde.

Paa sidste Kongres samledes vi under Trykket af Krigen, og vi havde ventet, at det skulde blive sidste Gang. Heri er vi bleven skuffet. Endnu i Aar staar vi under Verdenskrigens Tegn, og den har formet Forholdene herhjemme paa en frygtelig Maade.

Krigen hævede vort Fag op til en Højkonjunktur med rigeligt Arbejde og stigende Priser, medens den nu har ført os ind i den mest trøstesløse Arbejdsløshed, hvorfra vi ingen Udvej ser, saa længe Krigen varer.

Forretningsorden og Præsidium.

Den af Hovedbestyrelsen udarbejdede Forretningsorden og Dagsorden vedtoges uforandret. Der holdes Møde hver Dag fra Kl. 9—12 og fra Kl. 2—6.

Til Ordstyrere valgtes E Svendsen og Chr. Jørgensen (Aarhus), Sekretærer blev P. Christensen (Kbhvn), og Joh. Christensen (Aarhus). Til at prøve Mandaterne valgtes Joh. Christensen (Aarhus), N. P. Christensen, (Aalborg) og P. Christensen (Kbhvn.) Alle Mandater godkendtes og alle var mødte.

Beretning om Virksomheden.

Anthon Andersen: Med Hensyn til den Tid, jeg har fungeret, skal jeg henvise til den trykte Beretning, idet jeg kun fremsætter enkelte Bemærkninger for at trække Stregerne for Virksomheden lidt kraftigere op.

Vi opsagde Priskuranten til Ophør 1. Maj 1916 for alle Arbejdspladser med Undtagelse af Cementfabrikerne, der imidlertid meldte sig selv, saa Lønbevægelsen omfattede alle i Provinserne. Det lykkedes næsten overalt at faa Arbejdslønnen forhøjet og Arbejdstiden forkortet. I Bryggerifaget forhøjedes Lønnen med 10 pCt., og den ny Overenskomt fik tilbagevirkende Kraft fra 1. December 1915.

I Provinserne forhøjedes Lønnen fra 49 til 52 Øre pr. Time, og for enkelte Timer op til 62 Øre, og disse Lønninger betragtes som Minimallønninger.

Midt i 1917 rejste vi Kravet om Dyrtidstillæg. Mestrene tilbød et Tillæg paa 3 Kr., der dog skulde standse ved Lønninger paa over 35 Kroner. En saadan Ordning indeholdt selvfølgelig en Fare, hvad vi ogsaa gjorde opmærksom paa. Det er rent menneskeligt, at et Medlem ikke slider Øjnene ud af Hovedet for at tjene 36 Kroner, naar han ved kun at tjene 35 Kroner i Virkeligheden faar udbetalt 38 Kroner.

Nu har Mestrene ogsaa indset det, men derom kan min Efterfølger fortælle dem.

I København forhøjedes Bryggeriernes Akkordpriser med 5 a 10 pCt. og Daglønspriserne med 10 pCt. Endvidere har Bryggerierne frivilligt betalt et Dyrtidstillæg, der nu beløber sig til 50 Kr. pr. Maaned og 5 Kr. pr. Barn.

Bødkerlauget i København gav derimod Bødkerne Anvisning paa at arbejde over Tiden for at tjene mere. Dette førte til Strejke og en Overenskomst, der sikrede Bødkerne en højere Løn.

Taleren refererede endnu en Klage fra et Medlem, som mente sig forurettet. Han var imidlertid behandlet fuldt ud efter Loven. Da det var sidste Gang, Taleren mødte paa Kongressen efter 16 Aars Tjeneste, for at aflægge Beretning, vilde han takke for den Tillid, man i den lange Tid havde vist ham.

De Delegerede rejste sig.

Den konstituerede Forretningsfører R. Rude aflagde Beretning for det sidste Aar, idet ogsaa han med Hensyn til Enkeltheder henviste til den trykte Beretning.

I en Sag om Istandsættelse af Tjæretønder i Aarhus og om Saltetønder og Fedttønder til Oliemøllen naaede vi ved Voldgiftsretten gode Resultater. Mæglingsmøder har vi haft i Vejen og i Vejle, ligeledes med godt Resultat.

Blokader er hævet hos Glad & Co. i København samt hos Nielsen i Nykøbing F., og vi har faaet ny Overenskomster saavel hos Mestrene i København, som i Provinserne.

Sluttelig gav Taleren forskellige Oplysninger om Virksomheden i Arbejdsløshedskassen.

Efter en kort Diskussion om Beretningen godkendtes denne enstemmigt.

Regnskaberne.

De trykte og reviderede Regnskaber godkendtes enstemmigt og efter en meget kort Diskussion.

Efter Mødet den første Dag samledes de Delegerede ved et Glas Øl og her overrakte E. Svendsen, paa Medlemmernes Vegne den afgaaende Forretningsfører Anthon Andersen et prægtigt Gulduhr med Kæde, som Tak for hans mangeaarige Arbejde for Forbundet.

Til Kongressen indløb følgende Telegram:

Bødkerforbundets Kongres,
Til Lykke med Arbejdet! Lad Parolen som hidtil være:

1) Enighed og godt Kammeratskab.
2) Styrkelse af vor Organisations Kampberedskab.
3) Hjælpsomhed og Offervillighed overfor Kammerater, men først og sidst Enighed og Kammeratskab er det, der grundlagde vor stolte Organisation, bevarede den gennem Aarene, og gjorde den til et Mønster for andre Arbejderes Organisationer. Leve Bødkerforbundet i Danmark!

S. Bresemann.

Telegrammet oplæstes under Bifald, og paa Forslag af E Svendsen sendtes følgende Svarhilsen til Bresemann:

Borgmester Bresemann, Nakskov!
Bødkerforbundets Kongres sender Dig sin hjærtelige Hilsen og Tak for dine gode Ønsker. Vi mindes med Glæde og Stolthed dit Arbejde for vor Organisation.

For Kongressen:
E. Svendsen, Chr. Jørgensen,
Ordstyrere.

Endelig var der indløbet følgende Lykønskningshilsen fra Afdelingen i Frederikshavn:

Bødkerforbundet i Danmark!
Held og Lykke med Kongressen!
Frederikshavns
organiserede Bødkere.

Love og særlige Forslag.

Der var af Hovedbestyrelsen stillet en Række Ændringer til Lovene, og fra de forskellige Afdelinger var der ligeledes stillet en Række Ændringsforslag samt en Del »Særlige Forslag«.

Dertil kom, at der for flere Afdelinger var stillet Forslag om, at alle vigtigere Beslutninger skulde udsendes til Urafstemning blandt Medlemmerne, navnlig da, naar det gjaldt Anvendelse af Forbundets Midler.

Efter en længere Debat, henvistes alle Forlagene til et Udvalg, der paa Grundlag af den førte Forhandling skulde tage dem under Overvejelse og gøre Indstilling til Kongressen.

Dette Forslag vedtoges, og Udvalget kom til at bestaa af: R. Rude (Kbhvn.), Chr. Christiansen (Aarhus), Rasmussen (Odense), Christensen (Aalborg), E. Svendsen, M Poulsen (Kbhvn.) og Kilian (Randers).

Sent i Torsdags kom Forretningsføreren for det svenske Bødkerforbund til Stede og blev hilst Velkommen af E. Svendsen.

Hasselquist takkede for den venlige Modtagelse, han havde faaet i denne Forsamling, hvis enkelte Medlemmers Udseende just ikke tydede paa Fortvivlelse eller Haabløshed, men meget mere paa, at de med Energi vilde arbejde henimod lykkelige Maal i Fremtiden og gøre deres Forbund mægtigt og stort som aldrig før.

Deres Kaldsfæller i Sverrig vil følge i deres danske Kollegers Fod-

spor og gøre vort Forbund ligesaa stort. ja større, fordi Sverrig er større end Danmark. Dermed Tak og en hjertelig Hilsen fra Bødkerne i Sverrig.

De Delegerede rejste sig og hilste Gæsten med Bifald.

Der forelaa nu Indstilling fra det nedsatte Udvalg. Paa de fleste Punkter var Udvalget blevet eningt, men der var dog adskillige Spørgsmaal, hvor der havde dannet sig Mindretal. Disses Indstillinger blev dog alle forkastede.

Udvalgets Ordfører var E. Svendsen. De vigtigste af de ny vedtagne Bestemmelser var følgende:

Strejkefonden skal eje mindst 50,000 Kr.

Hovedbestyrelsen blev en Repræsentant rigere, og Jylland fik Æren af at vælge ham.

Ellers blev Repræsentation og Ledelse ganske uforandret.

Særlige Forslag.

Det vedtoges at oprette en Klub i Nørre-Sundby for de der arbejdende Medlemmer til Varetagelse af deres Interesser i Parti- og Fællesorganisationen.

En Ulykkesforsikring.

Paa Forslag af Anthon Andersen vedtoges følgende Resolution:

»Under Forudsætning af, at der med Bødkerlauget i København og Centralforeningen i Provinserne, eventuelt med andre Arbejdsgivere og Arbgjdsgiverorganisationer kan opnaas en Overenskomst om, at Arbejdsgiverne skal lade deres Svende ulykkesforsikre de første 13 Uger efter et Ulykkestilfælde, og Arbejdsgiverne indgaar paa at betale Halvdelen af den ugentlige Forsikringspræmie, vedtager Kongressen at bemyndige den kommende Hovedbestyrelse til at indgaa paa en saadan Overenskomst, enten som Særoverenskomst eller i Forbindelse med Lønoverenskomsterne, og gøre den obligatorisk for alle Medlemmer«.

Næste Kongres.

Det vedtoges at afholde næste Kongres i København 1921.

Valg af Tillidsmænd.

Til Forretningsfører valgtes R. Rude. Til Viceforretningsfører valgtes E. Svendsen. A. Andersen og H. P. Hansen meddelte, at de ikke modtog Genvalg til Hovedbestyrelsen.

E. Svendsen udtalte paa de Delegeredes Vegne en Beklagelse af dette Faktum og udtalte en hjertelig Tak for det store Arbejde, de i saa mange Aar har udrettet for de danske Bødkere.

Medlemmer af Hovedbestyrelsen blev: For København: Anthon Andersen, P. Christensen og Sahlgren.

For Jylland: Chr. Jørgensen (Aarhus), N. P. Christensen (Aalborg) og Kilian (Randers).

For Fyen og Bornholm: Anders Olsen (Odense).

For Sjælland og Lolland-Falster: Nielsen (Slagelse).

Revisorer blev; Kring og Bremer fra København og Hald (Aarhus).

Priskurantudvalg.

Til et saadant Udvalg valgte Kongressen; Østergaard (Silkeborg), Minet (Vejle), Chr. Christensen (Aarhus), Berg-Rasmussen (Odense) og Simonsen (Korsør). Til Repræsentanter ved De samvirkende Fagforbund valgtes Chr. Jørgensen (Aarhus), og Forretningsfører Rude.

Dagsordenen var nu udtømt og den svenske Gæst, Hasselquist, takkede i bevægede Ord for disse minderige Dage, tilbragt blandt trænede Organisationsmænd. Han skulde efter Evne sørge for, at de svenske Bødkere vandrede i deres danske Kollegers Fodspor. (Bifald).

E. Svendsen bad Hasselquist om at bringe de svenske Kammerater en Hilsen, med Forsikring om at vi altid var Rede til broderlig Samarbejde for Arbejderklassens Sag.

Afslutning.

Forretningsfører R. Rude: Tak for den Ære, De har vist mig i Dag ved at sætte mig i Spidsen for Forbundets Ledelse. Min Tak ogsaa til Anthon Andersen og Hovedbestyrelsen for den Støtte, de har ydet mig. Tak for Tilliden!

Anthon Andersen: Tak for Tilliden i de mange Aar og Tak for den Erkendtlighed man har vist mig. Lad os arbejde videre fremad i Samdrægtighed og Fordragelighed. Et Leve for Bødkerforbundet i Danmark! (Hurra)!)

E. Svendsen: Vi lever i drøje Tider, og vi gaar svære Tider i Møde. Blandt andet staar vi foran en drøj Kamp med vore Arbejdskøbere. Vi er ikke bange, men gaar glade ud i Kampen. Endnu har vi kun haft Sejre at notere.

De Delegerede afsang nu »Socialisternes Marsch« og de tre Dages Kongres var sluttet.

Efter Kongressen afholdt Arbejdsløshedskassen Delegeretmøde.

Glarmestersvendenes Forbund

har afholdt Kongres i Rømersgade 22 den 8.—9. Juli.

Forhandlingerne aabnedes af Forbundets Formand, O. G. Ohlson, som i hjærtelige Ord bød velkommen og udtalte de bedste Ønsker for Kongressens Arbejde.

Alle Mandater godkendtes efter Indstilling af det derom nedsatte Udvalg. Tilstede var 23 Delegerede fra 16 Afdelinger samt 7 Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Til Dirigenter valgtes: Th. Justesen, Aarhus, og L. Christensen, Odense, til Sekretærer: Carlo Johansen, København, og C. Storm, Kolding.

I Modsætning til andre Fag afholdtes først Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen.

Beretning om Virksomheden

aflagdes af Formanden, som straks konstaterede, at Forbundet befinder sig i en glædelig Fremgang. Ved sidste Kongres (1915) var der 230 Medlemmer i 12 Afdelinger; men nu er der 317 Medlemmer i 17 Afdelinger. Forbundet har nu Medlemmer i 45 Byer. Iøvrigt omtaltes en Række interessante Enkeltheder om Virksomheden, og der fremførtes en Mængde Talstof til Belysning af denne.

Beretningen godkendtes enstemmigt.

Regnskabet

forelagdes af Hovedkasserer L. Rasmussen. Ogsaa Regnskabet godkendtes enstemmigt, og der udtaltes Anerkendelse for det omhyggeligt udførte Arbejde.

Indkomne Forslag.

Paa Forslag fra Aarhus vedtoges det, under Forbehold af Inspektoratets Godkendelse, at tilstille Afdelingerne 7 pCt. af det indkomne Kontingent.

Valg af Tillidsmænd.

Alle de afgaaende blev genvalgt, nemlig O. G. Ohlson, Formand, L. Rasmussen, Kasserer, Carlo Johansen, Sekretær, og Hans Hansen, Repræsentant.

— — —

Dermed var Arbejdsløshedskassens Forhandlinger tilende, og man skred til Afholdelse af Forbundets rent faglige Kongres.

Formanden, O. G. Ohlson, aflagde den faglige

Beretning.

Af særlig Betydning er den i sidste Periode skete Tilslutning til Organisationer i Jylland, saaledes at der nu kun er et hele Landet omfattende Forbund (fra 1. Jan. 1916). Efter forudgaaende grundig Forhandling blev denne Sammenslutning vedtaget ved særlig Afstemning. Paa samme Maade er det ved særlig Afstemning vedtaget at bevare Tilslutningen til De samvirkende Fagforbund.

Derefter skildrede Formanden i et udførligt Foredrag de Lønforhandlinger, som har været ført i den nu afsluttede Periode, dels Hovedforhandlingerne i 1917 og de senere Forhandlinger om Dyrtidstillæg. Glæden over de sidste havde været meget behersket, den trufne Ordning var vedtaget med smaa Majoriteter.

Man naaede i 1916 at faa Overenskomster i en Række Byer, hvor saadanne ikke før havde bestaaet.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretningen enstemmig.

Regnskabet
forelagdes af Hovedkassereren, L. Rasmussen, og godkendtes ligeledes enstemmigt.

Lovændringer.
Saavel fra Ledelsen som fra Afdelingerne forelaa forskellige Forslag til Lovændringer. Efter en indgaaende Drøftelse skred man til Afstemning og vedtog nogle Ændringer vedrørende Afstemningsregler og Repræsentationsret.

Der behandledes yderligere en Række Sager, saaledes Fagbladet, Forbundets Stilling til Fagskolen og en Anmodning om Optagelse fra to tidligere Strejkebrydere. (Afvistes).

Sluttelig skred man til

Valg af Tillidsmænd.
Hertil valgtes de samme som i Arbejdsløshedskassen.

Næste Kongres
vedtoges det at afholde i Aalborg 1921.

Ved Forhandlingernes Slutning udtaltes en hjærtelig Tak til de tre Mænd, som særlig havde trukket Læsset, nemlig O. G. Ohlson, L. Rasmussen og Carlo Johansen.

Kongressen sluttede under Leveraab for Glarmestersvendenes Forbund.

Lønbevægelser og Konflikter.

Træindustriarbejderne paa forskellige Træskofabrikker. Paa Træskofabrikkerne i Næstved, Viby og Brabrand havde en Del Træindustriarbejdere forladt deres Arbejde med det overenskomstmæssige 4 Dages Varsel, efter at et af Forbundet fremsat Krav om Forhøjelse af Akkordsatserne var afslaaet.

Arbejdsgiverne hævdede, at det foretagne Skridt var en ulovlig Affolkning af Fabrikkerne og krævede Arbejdet genoptaget, men da dette ikke skete, indankedes Sagen for Hovedorganisationerne, og den 11. Juli afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, og her enedes man om følgende:

»Efter at have drøftet de paastaaede Arbejdsstandsninger gennem almindelig 4 Dages Opsigelse paa Fabrikkerne i Næstved og Viby af 2 Mand paa hvert Sted og af 17 Mand paa Fabrikken i Brabrand, erkendte Forbundet for sidstnævnte Fabriks Vedkommende det ulovlige i dette Forhold, og lovede at foranledige Arbejdet optaget senest Mandag Morgen paa de 3 Steder.

Samtidig enedes man om at henvise Sagen til faglig Mægling indenfor Træindustriens Fagorganisationer i Henhold til Reglerne for Behandling af faglig Strid.

Under Forudsætning af, at Arbejdet optages paa tilfredsstillende Maade, frafalder Arbejdsgiverforeningen at forebringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.«

Fornyede Overenskomster.

Arbejdsmænd hos A/S Adolph Holst, Aalborg.

Ved et Fællesmøde den 18. Juli i Arbejdsgiverforeningen enedes man om at forny Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Adolph Holst i Aalborg. Overenskomsten udløber en 1. Juni og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel. Det hidtil betalte Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time forhøjes til 20 Øre pr. Time, og Normen for Behandling af faglig Strid optages i Overenskomsten.

Arbejdstid og Bestemmelserne om personlige Tillæg bibeholdtes uforandrede.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 ❋ KØBENHAVN DEN 10. AUGUST 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Prisstigningen under Krigen. Kongresser Den faste Voldgiftsret. Fornyede Overenskomster.

Prisstigningen under Krigen.

Paa Grundlag af de Indberetninger om Detailpriser, som Det statistiske Departement siden Decbr. 1914 har modtaget fra Prisreguleringskommissionerne i Hovedstaden og Provinsbyerne, er der foretaget periodiske Beregninger over Prisstigningens Virkning paa Udgifterne i et Husholdningsbudget. Den sidst foretagne Beregning førtes op til Febr. 1918, og Resultatet blev offentliggjort i »Statistiske Efterretninger« Nr. 5, 1918. I det følgende skal meddeles Resultatet af tilsvarende Beregninger paa Grundlag af Priserne i Juli Maaned 1918.

Grundprincippet i de hidtil foretagne Beregninger over Prisniveauets Stigning har været, at man er gaaet ud fra Forbruget i en Husholdning, saaledes som dette var før Krigen, og derefter har beregnet, hvad dette Forbrug vilde koste, betalt med de til de forskellige Tidspunkter under Krigen gældende Priser. Det Forbrug, som er benyttet ved Beregningerne, er opstillet i Overensstemmelse med den i 1909 udarbejdede Statistik over Husholdningsregnskaber for Arbejderfamilier i Hovedstaden paa 5 Personer og med en samlet aarlig Udgift i Juli 1914 paa gennemsnitlig 2000 Kr.

Man har selvfølgelig været klar over, at Forudsætningen om et uforandret Forbrug ikke svarede til Virkeligheden, idet Forbruget paa Grund af den forskellige Prisstigning for de forskellige Varer omlagdes for at skaffe økonomisk Balance i Husholdningen; men en saadan Omlægning af Forbruget har økonomisk set spillet en mindre Rolle; efterhaanden som den stærke Prisstigning naaede alle Varerne i Forbruget. Den stigende Vareknaphed har dog medført, at adskillige Varer helt er gaaet ud af Forbruget, f. Eks. Margarine og Fedt, der maa erstattes af den rationerede Smørmængde; dette er der ved Beregningerne taget Hensyn til og tillige til Rationeringen for enkelte andre Varer, f. Eks. Brød. Iøvrigt viser en nærmere Undersøgelse, at Rationeringen kun paa faa Omraader bringer Forbruget for en

Udgiften til:	Juli 1914	Juli 1915	Juli 1916	Juli 1917	Febr. 1918	Juli 1918
Fødevarer:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Flæsk, Kød	234	328	420	370	402	483
Smør, Mælk, Ost, Æg...	217	282	324	371	492	499
Margarine o. Fedt.....	73	95	100	125		
Fisk, fersk o. salt.....	30	30	38	42	41	42
Brød.....	153	199	194	284	264	264
Mel, Gryn o. lign.	33	56	59	80	80	82
Kart., Grønsager og Frugt	54	65	65	82	95	120
Sukker, Urtekram, Øl m. v.....	156	164	186	226	268	287
Tils....	950	1219	1386	1580	1642	1777
Klæder, Fodt., Vask	270	297	432	513	567	702
Bolig og Vedligehold...	330	330	342	375	404	426
Brændsel og Belysning.	100	130	175	220	275	275
Skatt., Kontingenter, Sygekasse o. s. v.....	210	210	210	210	210	210
Andre Udg.	140	140	173	196	224	245
Tils....	1050	1107	1332	1514	1680	1858
Ialt...	2000	2326	2718	3094	3322	3635

Familie paa det i Beregningerne omhandlede Indtægtsniveau ned under det tidligere gennemsnitlige Forbrug. En anden Side af Sagen er, at det for visse Varer er forbundet med store Vanskeligheder eller endogsaa er umuligt at fremskaffe de ved Rationeringen tildelte Varekvanta. Denne Omstændighed har det dog ikke været muligt at tage i Betragtning ved Beregningen af Prisniveauets Stigning. Under Forudsætning af uforandret Forbrug, dog med de i det foregaaende nævnte Undtagelser, vil Udgifterne for et københavnsk Normalbudget, der var paa 2000 Kr. i 1914, senere have stillet sig for de enkelte Udgiftsgrupper som anført i foranstaaende Oversigt.

Det Forbrug, som i 1914 kostede 2000 Kr., kostede saaledes efter Priserne i Juli 1915 2326 Kr., i Juli 1916 2718 Kr., i Juli 1917 3094 Kr., i Februar 1918 3322 Kr. og i Juli 1918 3635 Kr. For de tre Aar, Juli 1914 til Juli 1917, har Prisstigningen rundt regnet andraget godt 300 Kr. om Aaret. I Aaret fra Juli 1917 til Juli 1918 andrager Stigningen over 500 Kr. paa Aarsbudgettet.

Procentvis vil Prisstigningen fremgaa af følgende Tal, idet Udgiften efter Priserne i Juli 1914 sættes til 100:

	Udgifter til Fødevarer	Andre Udgifter	Samtlige Udgifter
Juli 1914.....	100	100	100
— 1915.....	128	106	116
— 1916.....	146	127	136
— 1917.....	166	144	155
Febr. 1918....	173	160	166
Juli 1918.....	187	177	182

For Fødevarer andrager den samlede Prisstigning saaledes ca. 87 pCt., for de øvrige Udgifter ca. 77 pCt., og den samlede Prisstigning for hele Aarsbudgettet udgør ca. 82 pCt.

Med Hensyn til den ved Beregningen af Prisniveauet for Juli 1918 anvendte — som sædvanlig meget forsigtige — Fremgangsmaade skal gøres følgende nærmere Bemærkninger:

Da Margarine, Plantefedt og Svinefedt maa betragtes som helt udgaaet af Forbruget, har man ikke kunnet beregne nogen Udgiftsum for den Gruppe, der omfatter disse Varer, men har samlet hele Udgiften til Fedtstoffer, Mælk, Ost og Æg under én Gruppe. Idet man gaar ud fra, at hele Fedtstofforbruget er lagt over paa Smør, har man derefter for Smør regnet med et Forbrug, der svarer til den rationerede Mængde, 1/4 kg pr. Uge pr. Person. Udgiften til denne rationerede Smørmængde efter den for Tiden fastsatte Maksimalpris, 3 Kr. 20 Øre pr. kg, samt Udgiften til Mælk, Ost og Æg efter det tidligere normale Forbrug giver ialt en aarlig Udgift paa 499 Kr. Summen for denne Udgiftsgruppe er steget lidt siden Februar 1918, idet der har været nogen Prisopgang for Mælk, Ost og Æg.

Udgiften til Brød er beregnet efter den rationerede Brødmængde, idet man har taget Hensyn til, at Forbruget af Sigtebrød er taget stærkt af, saaledes at største Delen af Forbruget af groft Brød er beregnet efter Rugbrødspriserne, medens paa den anden Side hele det tildelte Kvantum Brød for Franskbrødsmærker er beregnet efter Prisen paa Franskbrød; desuden er der regnet med normalt Forbrug af Kager og lign. Varer udenfor Rationeringen. Ved denne Beregning bliver den aarlige Udgift til Brød 264 Kr., det samme Beløb, som Beregningen i Februar 1917 viste.

For de øvrige Grupper af Fødevarer er Udgifterne beregnet efter det tidligere normale Forbrug. Paa Grund af Kødprisernes stærke Stigning i Løbet af det sidste Halvaar er Udgiftsposten for Flæsk og Kød steget fra 402 Kr. til 483 Kr. Udgifterne til Fisk og til Mel, Gryn o. lign. er omtrent de samme som i Februar 1918. Derimod har indeværende Sommer bragt en ret stærk Prisstigning i Forhold til tidligere Aar paa Grønsager og Frugt. For den sidste Gruppe under Fødevarer, Sukker, Urtekram, Øl m. v. viser Beregningerne en mindre Prisstigning i sidste Halvaar.

Medens man i den af Departementet maanedlig udarbejdede Prisstatistik har ret sikre Holdepunkter

for Beregning af Prisstigningen for Fødevarer, maa Beregningen af Udgiftstigningen for de øvrige Grupper foretages mere skønsmæssigt. Ved Hjælp af Oplysninger, indhentede fra forskellig Side, mener man dog at have været i Stand til med nogenlunde Nøjagtighed at fastslaa Prisforandringerne.

Oplysninger om Prisstigninger paa Klæder og Fodtøj m. v. har Departementet modtaget ved Henvendelse til en Del større Handels- og Produktionsfirmaer, der beredvilligt har givet disse Oplysninger. Paa Grundlag heraf har man anslaaet den samlede Prisstigning for denne Gruppe fra Juli 1914 til Juli 1918 til gnstl. 160 pCt.

Udgiftsstigningen for Bolig og Vedligeholdelse er beregnet paa følgende Maade: Af de 330 Kr., som Udgiften i Juli 1914 androg, er de 285 Kr. regnet at udgøre Huslejen og de 45 Kr. nødvendige Nyanskaffelser og Vedligeholdelse af Boligens Inventar. For Huslejen er regnet med en Forhøjelse fra Juli 1914 af 10 pCt., hvad der næppe er for højt regnet, og for Vedligeholdelsesudgifter er regnet med en Stigning af 150 pCt. Dette giver en samlet Udgift for denne Gruppe paa 426 Kr. eller en Stigning paa ca. 29 pCt.

Ved Beregningen af Udgifterne til Brændsel og Belysning har man med de nuværende vanskelige Forsyningsforhold for Øje opstillet et Normal-Forbrug for en Familie paa det behandlede Indtægtsniveau og derefter beregnet Udgiften efter de gældende Priser. For Koks har man for den Del af Forbruget, som dækkes af de af Hovedstadens Kommuner leverede Koks, 12 hl, regnet med den lave Pris, som beregnes for disse Koks, medens den øvrige Del af Forbruget er sat til den almindelige Pris i privat Handel. Forbruget af Brænde er beregnet efter den gældende Maksimalpris. Gasforbruget er antaget at dækkes omtrent af det Kvantum Gas, som leveres til den laveste Pris; kun en ringe Overskridelse pr. Kvartal er beregnet efter den noget højere Pris. Forbruget af Elektricitet er sat temmelig lavt; man har nemlig ønsket, at Petroleums-Prisen ogsaa skulde øve Indflydelse paa Udgifterne, og derfor har man hypotetisk regnet med Forbrug saavel af Elektricitet som Petroleum, det sidste dog i meget ringe Omfang. Ved denne Beregning faar man, lige som ved Beregningen i Februar 1918, der foretoges efter de samme Principer, en samlet Udgift til Brændsel og Belysning paa 275 Kr., hvorved Stigningen fra 1914 bliver 175 pCt.

Udgifterne til Skatter, Kontingenter, Sygekasse o. s. v. er opført uden Forhøjelse; der er nok visse Udgifter i denne Gruppe, som maa antages at være steget, men da Afgrænsningen af denne Gruppe fra den følgende er vanskelig, har man — som tidligere — ment at burde opføre Udgiften uforandret.

Den sidste Gruppe: Andre Udgifter rummer en Række forskellige Poster, hvoraf nogle (f. Eks. Tobak, Fortæring udenfor Hjemmet o. s. v.) er undergaaet en betydelig Stigning, medens andre Poster har været Genstand for mindre Prisstigning. Som et Gennemsnit er der for hele Gruppen regnet med en Prisstigning paa 75 pCt.

Som allerede nævnt hviler de her meddelte Resultater om Prisstigningens Betydning for et normalt Husholdningsbudget paa Oplysninger om Forholdene i Hovedstaden. Imidlertid viser Departementets Prisstatistik for Provinsbyerne og det øvrige Land, at der her har fundet en Prisstigning Sted, der ikke er mindre end Stigningen i Hovedstaden. Man kan derfor gaa ud fra, at den samlede Prisstigning paa et samlet Budget af samme Størrelse som det københavnske vil være nogenlunde ens i Hovedstaden og Provinsbyerne og ligeledes paa Landet for de Husholdninger, der er baserede paa Indkøb af det almindelige Forbrug. For de Husholdninger, der selv fremstiller en Del af de forbrugte Varer, modificeres Forholdet selvfølgelig i nogen Grad.

I vore Nabolande Norge og Sve-

rige er der under Krigen foretaget Prisberegninger af lignende Art som de danske, og det kan derfor have sin Interesse at foretage en Sammenligning mellem de fremkomne Resultater. Fremgangsmaaden ved Beregningen af Prisniveauet har i det væsentlige været den samme som for Danmarks Vedkommende.

For Norges Vedkommende angaar Tallene en Række af Landets Byer, og som Grundlag er anvendt et Husholdningsbudget paa 1528 Kr. i Juli 1914. Fra dette Tidspunkt til Marts 1918 har Prisbevægelsen været følgende:

Norge	Udgifter Juli 1914 Kr.	Udgifter Marts 1918 Kr.	Prisstigning i pCt.
Fødevarer	733	1820	148
Lys og Brændsel	82	443	440
Beklædning	193	541	180
Husleje	239	264	10
Øvrige Udgifter	281	548	95
Ialt	1528	3616	137

I Sverige er Beregningerne over Prisstigningen foretaget paa Grundlag af Prisforholdene i samtlige Landets Købstæder. Som Udgangspunkt er anvendt et Normalbudget paa 2000 Kr. i Juli 1914. Fra dette Tidspunkt til April 1918 har Prisbevægelsen været følgende:

Sverige	Udgifter Maj 1914 Kr.	Udgifter April 1918 Kr.	Prisstigning i pCt.
Føde- og Nydelsesmidler	876	2006	129
Bolig	300	336	12
Brændsel og Belysning	97	272	180
Beklædning	219	591	170
Skatter	122	139	14
Øvrige Udgifter	386	714	85
Ialt	2000	4058	103

Medens den samlede Prisstigning i Danmark indtil Juli 1918 androg ca. 82 pCt., havde man i Norge allerede i Marts 1918 en Prisstigning paa 137 pCt., og i Sverige var Prisstigningen i April 1918 103 pCt.

Kongresser.

Børsteindustriarbejdernes 8de ordinære Kongres.

Børsteindustriarbejdernes Forbund afholdt sin 8de ordinære Kongres i Folkets Hus, Enghavevej, København, i Dagene 7.—9. Juli.

Kongressen indledes paa festlig Maade derved, at Fagets Sangforening foredrog nogle Numre, bl. a. »Internationale«.

Tilstede var ialt 30 Delegerede og 5 Medlemmer af Hovedbestyrelsen. Efter Indstilling af et nedsat Mandatudvalg blev alle Mandater godkendte.

Forhandlingerne aabnedes af Forbundets mangeaarige Forretningsfører Andr. Nielsen, som bød Forsamlingen hjærteligt Velkommen og udtalte Haabet om Lykke og Held med Kongressens Arbejde. Han fremsatte dernæst et Forslag til Forretningsordenen, som blev enstemmig godkendt.

Til Dirigenter valgtes: Th. Nielsen, København, og Poulsen, Aarhus, til Sekretærer: Jul. Rasmussen, København, og P. Pedersen, Horsens.

Beretning

aflagdes derefter af Forretningsføreren. Forbundet bestaar af 12 Afdelinger med ialt 427 Medl.

Arbejdsforholdene har været i høj Grad vekslende i den forløbne treaarige Periode. Den begyndte med gode Konjunkturer, hvorefter fulgte en Tid med megen Arbejdsløshed. Derpaa er nu igen fulgt en Højkonjunktur.

Med Hensyn til Fængselsarbejdet har Forbundet udvirket, at den private Entreprise her er afskaffet.

Der er opstaaet en Del nye Fabrikanter, som arbejder med Surrogatmaterialer (Lyng og Revling). Paa nogle af disse Fabriker har der været en vis Uro. En Fabrikant i Fredericia lønnede de beskæftigede Kvinder for lavt. Efter en kort Strejke sluttede Konflikten med, at Fabrikanterne indgik paa at betale Kvinderne 70 Øre pr. Time ligesom

Svendene. De andre Arbejdsstandsninger har som Regel ogsaa kun varet faa Dage. Disse Fabriker har iøvrigt medført stor Tilgang til Faget.

Forretningsføreren omtalte de Voldgiftssager, som har foreligget, og som i alt væsentligt er faldet ud til Fordel for Arbejdernes Standpunkt. Af særlig Interesse er Formandssagen hos Hans Madsen i Horsens. Her fik Forbundet pure Medhold. Efter lidt Vanskelighed er Sagen ogsaa gaaet i Orden saaledes, at den paagældende Formand er indmeldt i Organisationen.

Derefter omtaltes de nye Lønforhandlinger, som har været ført. Forhandlingerne i 1916 førtes efter de af sidste Kongres vedtagne Regler. I 1917 blev gennemført et Dyrtidstillæg, i Provinsen dog først 2 Maaneder senere end i København, men da med tilbagevirkende Kraft. De nye Overenskomstforhandlinger i Efteraaret 1917 førtes i en for Faget daarlig Periode og blev vel i nogen Grad præget heraf. Der gennemførtes et samlet Dyrtidstillæg af 5 Kr. pr. Uge til samtlige Medlemmer.

For ca. en Maaned siden paabegyndtes Forhandling om en Forhøjelse af Prisen paa Byarbejde. Denne udvidedes til at omfatte ogsaa andre Poster i Priskuranten. Disse Forhandlinger er resulteret i en Overenskomst, der dog skal godkendes af Københavns Afdeling.

En foretagen statistisk Stikprøve for en enkelt Uge har vist, at Arbejdsfortjenesten gennemsnitlig er gaaet betydelig op.

Sluttelig omtaltes Samarbejdet indenfor Hovedbestyrelsen.

Efter en længere Diskussion godkendtes Beretningen.

Regnskabet

blev forelagt af Hovedkasserer Persson. Det godkendtes efter en kort Debat.

Lovændringer.

Der forelaa en Række Forslag til Lovændringer. Efter en Generaldebat blev Forslagene henvist til et Udvalg. Paa Grundlag af dette Udvalgs Forslag blev Sagen drøftet videre paa næste Møde.

Der foretoges en Forhøjelse af Strejkeunderstøttelsen og nogle andre Ydelser og en tilsvarende Kontingentforhøjelse.

Det vedtoges, at visse Spørgsmaal, hvor Lovene intet foreskriver, skal udsendes til Afstemning blandt Forbundets Medlemmer.

Et Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund forkastedes med alle Stemmer mod en.

Lærlingenes Uddannelse

blev drøftet og der vedtoges herom en saalydende Resolution:

»Kongressen udtaler, at Medlemmer, som er beskæftiget paa Ugeløn, er berettiget til at uddanne Lærlinge, for saa vidt Lærlingen er paa Kontrakt og ikke i Læretiden (fraregnet det sidste halve Aar) beskæftiges i Akkord. Dog skal der i hvert enkelt Tilfælde ske Henvendelse til Afdelingens Ledelse, eventuelt til Hovedbestyrelsen.«

Efter Drøftelsen af forskellige Ting vedrørende den fremtidige Virksomhed, skred man til

Valg af Tillidsmænd.

Den hidtidige Forretningsfører Andr. Nielsen saa sig ikke i Stand til at modtage Genvalg. Dirigenten rettede en Tak til ham for hans mangeaarige Arbejde i Forbundets Tjeneste. Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig. Persson ønskede heller ikke Genvalg som Hovedkasserer.

Til Forretningsfører valgtes derefter V. B. Jørgensen, til Hovedkasserer Th. Nielsen, til Repræsentanter P. Olsen, København, Bohnsen, Fredericia, og Poulsen, Aarhus.

Til Voldgiftsmænd valgtes for København Jul. Rasmussen og E. Nordstrøm, og for Provinserne Strunge, Randers, og Josephsen, Horsens.

Næste Kongres

vedtoges det at afholde i København 1921.

Derefter afholdtes

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Beretning aflagdes og Regnskabet forelagdes. Begge Dele godkendtes efter nogen Diskussion.

Det vedtoges at forhøje Dagpengene til 2 og 1 Krone pr. Dag til Ikrafttræden, naar Krigen er forbi. En tilsvarende Kontingentforhøjelse vedtoges.

Som Tillidsmænd valgtes de samme som under Forbundet.

Afslutning.

Ved Kongressens Afslutning blev Andr. Nielsen paa forskellig Maade hyldet for sit fortjenstfulde Arbejde i Fagfællernes Interesse, og flere Delegerede havde Ordet for ud fra forskellige Synspunkter at udtale deres Glæde over disse Dages baade nyttige og behagelige Samvær. Særlig takkede man Københavns Afdeling for udvist Gæstfrihed.

Kongressen sluttede under Leveraab for Børsteindustriarbejdernes Forbund.

Den faste Voldgiftsret.

Strid i Murerfaget om Spadserepenge. Sag Nr. 240.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 31. Juli 1918 i Sag Nr. 240: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark paa egne Vegne og for Murersvendenes Fagforening i København og flere Murersvende samt mod Murerarbejdsmændenes Fagforening i København og flere Murerarbejdsmænd.

Den 11., 12. og 13. Juni d. A. manglede der i henholdsvis 2½, 2 og 5 Timer Mørtel paa Murermestrene Chr. Madsens og Anton Nielsens Byggeplads paa Kjeldgaardsvej. Allerede før disse Standsninger var der efter Arbejdernes Forklaring opstaaet Misnøje blandt dem ved den Hæmning i Arbejdet, som Materialets Knaphed foraarsagede, og straks efter første Standsning forlangte de Tilsagn om at faa Standsningen erstattet med 1 Kr. 25 Øre i Timen. Da de ikke fik Besked om Mestrenes Stilling hertil, beregnede de sig paa Ugesedlen Fredag den 14. Juni denne Takst for »Spadserepenge« — ialt for 17 Murersvende 193 Kr. 12 Øre og for 7 Arbejdsmænd 83 Kr. 12 Øre — men trods Forespørgsler fik de først den følgende Fredag at vide, at Mestrene kun vilde betale »Spadserepengene« med henholdsvis 165 og 65 Kr. Arbejderne lod dem da vide, at de ikke den næste Dag, forinden Tilsagn i Overensstemmelse med deres Forlangende blev givet, vilde fortsætte Arbejdet, og da en af Mestrene først indfandt sig paa Pladsen Kl. 9 Lørdag Formiddag d. 22. for at forhandle med dem, var Arbejdet forladt og er ikke siden bleven genoptaget.

Paa Murerlaugets og de nævnte Mestres Vegne har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening nu ved at indklage Murerforbundet i Danmark paastaaet dette og Murersvendenes Fagforening i København samt nedennævnte Murersvende — og ved at indklage Murerarbejdsmændenes Fagforening paastaaet denne og nedennævnte Murerarbejdsmænd idømt en Bod, der kan dække Tabet ved den nævnte Arbejdsstandsning, hvilket Klagerne opgør til ialt 3,365 Kr.

Der er ingen Tvivl om, at den paaklagede Arbejdsstandsning er i Strid med Murerfagets Overenskomster, i Følge hvilke enhver Uenighed »om alle Forhold vedrørende Arbejdsstedet« henvises til Mægling eventuelt til Voldgift og ikke maa have Arbejdsstandsning til Følge, ligesom Arbejdsstandsningen som uvarslet er i Strid med Septemberforliget.

Murerarbejdsmændenes Fagforening har til Forsvar for det opstillede Krav om »Spadserepenge« paaberaabt sig Septemberforligets § 4, hvorefter Arbejdsgiveren ikke er berettiget til — med Tab for de Arbejdere, der har overtaget en Akkord — »*at forandre de Forhold, under hvilke saadant Arbejde udføres.*« Uagtet denne Bestemmelse ikke vilde kunne føre til de Indklagedes Fri-

findelse, da § 4 udtrykkelig henviser Uenigheder i saa Henseende ikke til Afgørelse ved Kamp men ved Mægling eventuelt ved Voldgift, og uagtet Kravet paa »Spadserepenge« som nedenfor anført maa anses for begrundet uden Hensyn til Septemberforligets § 4, mener Retten dog efter Procedurens Karakter og under Hensyn til Voldgiftsretslovens § 4 A at burde udtale sig om nævnte Bestemmelses Rækkevidde.

Under Henvisning til Bestemmelsens historiske Oprindelse har Klagerne nemlig hævdet, at den nærmest omhandler det Indtægtstab for Akkordarbejdere, som paaføres dem ved, at Arbejdsgiveren forøger deres Antal i Akkorden.

Den historiske Grund til Bestemmelsens Medoptagen i Septemberforliget var ganske vist Arbejdernes Frygt for at blive forfordelte, hvis der i §en sikredes Arbejdsgiveren fuld Ret til at »fordele Arbejdet« og derunder ogsaa at »sætte flere Arbejdere paa« i en Akkord; men Bestemmelsen har dog i sig selv et Grundlag af mere almindelig Retshensyn, og det mere almindelige Udtryk, man har givet Tanken i den citerede Sætning tyder ogsaa paa, at man har villet give Udtryk for mere end netop dette specielle at værne mod vilkaarlige Forøgelser af Akkorddeltagernes Antal. Man har villet værne mod enhver »foretagen«, altsaa enhver forsætlig bevirket for Arbejderne indtægtsforringende Forrykkelse af Forholdene ved en alt overdraget Akkord; men hertil hører ikke den omtalte af Mestrene slet ikke tilsigtede Mørtelmangel, der skyldtes Forsinkelse fra Leverandørens Side paa Grund af Vognmangel.

Det er selvfølgelig Mestrenes Sag at forsyne Akkordarbejderne med Materialer i rette Tid og ikke at antage flere Arbejdere end han kan vente at forsyne, og Forsømmelser ved ikke at træffe de nødvendige Foranstaltninger i saa Henseende maa falde ham til Last. Imidlertid er den nærmere Fastsættelse af »Spadserepengene« — som i hvert enkelt Tilfælde maa variere blandt andet efter, i hvilken Grad der er udvist Forsømmelse og i hvilken Udstrækning, og med hvilken Omkostningsvillighed der er udvist virksom Bestræbelse fra Mestrenes Side — et Spørgsmaal, der rettest paakendes ved den med Fagets Vilkaar mere kendte faglige Voldgiftsret.

I nærværende Tilfælde har Retten imidlertid efter Parternes Ønske og Den faste Voldgiftsrets Lovs § 10 ment at burde træffe Afgørelsen, fordi Spørgsmaalet har været Genstand for Procedure for Retten, og den Difference, det drejer sig om, er for ringe til paany at føre Proces om.

Det paakrævede Beløb findes — særlig under Hensyn til at de Indklagede ubestridt har hævdet, at den beregnede Betaling ligger under deres Akkordfortjeneste pr. Time, og at Klagerne trods Opfordring dertil ikke nærmere har begrundet deres Tilbud, samt under Hensyn til det af Mestrene stillede Tilbud — at burde sættes til for Murersvendene 180 Kr. og for Murerarbejdsmændene 80 Kr.

Hvad den forskyldte Bod angaar, maa Retten bebrejde begge Parter, at en saa ubetydelig Betalingsdifference har kunnet udarte til en saa lang Arbejdsstandsning. Der maa efter det foreliggende gaas ud fra, at Mestrene ved rettidig Forhandling og i sidste Instans ved foreløbig at indgaa paa det stillede Krav med Forbehold om senere at søge retslig Afgørelse, vilde have kunnet undgaa det skete, og det at den truende Strejke var ulovlig, er ingen Grund til ikke at søge den undgaaet.

Der kan herefter ikke blive Tale om at tillægge de klagende Mestre det paastaaede Erstatningsbeløb, men for de Indklagedes Vedkommende kan der paa den anden Side ikke ses bort fra den udtatte Uvillighed til mindelig Afgørelse af Striden, som de under hele Konfliktens Forløb trods det givet overenskomststridige i deres Holdning har udvist, og heller ikke kan der ses bort fra,

at de under den nuværende Boligmangel i over 5 Uger har hindret Opførelsen af en Bygning, der skulde rumme 90 Lejligheder, og medvirket til Arbejdsløshed i andre Bygningsfag.

Boden, der ikke kan sættes lavere end 800 Kr., bliver at udrede saaledes: de nedennævnte indklagede Arbejdere vil have hver at udrede 20 Kr. De to indklagede Fagforeninger, der ikke ses at have udvist Bestræbelser for at hindre de overenskomststridige Skridt, vil solidarisk med henholdsvis hver af de indklagede Murersvende og hver af de indklagede Murerarbejdsmænd have at betale: Murersvendenes Fagforening 17×20 Kr. og desuden 160 Kr. Murerarbejdsmændenes Fagforening 9×20 og desforuden 120 Kr. — alt til de paagældende Mestre. Derimod findes Murerforbundet ikke ansvarligt for det skete.

Kendelse:

Til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murermestrene Chr. Madsens og Anton Nielsens Vegne betales i Bod:

Murersvendene: H. Michelsen, Henckelsallé 5, H. Rasmussen, Bachersvej 32, Rasmus Olsen, Wesselsgade 48, Holger Piper, Tyrolsgade 10, Oluf Christensen, Vester Allé 21, Axel Olsen, Strandboulevarden 131, V. Petersen, Bentzonsvej 23, K. Møller, Sindshvilevej 9, V. Bentzen, Øresundsvej 90, Søren Sørensen, A. Nielsen, Amagerbrogade 202, S. Patreng, Hveensvej 11, Poul Larsen, J. Jacobsen, Hveensvej 11, Chr. Jørgensen, A. Andreasen, Chr. Hansen, Raadmandsgade 21, 20 Kr. hver. Murerarbejdsmændene: A. V. Hansen, Valhals Allé 9, C. Børgesen, Flensborggade 21, Carl Jensen, Kurlandsgade 7, H. Holm, Damgaardsstræde 12, Ordrup, C. Christensen, Østre Fasanvej 18, H. Svendsen, Husumgade 43, A. Eriksen, Tanoxvej 29, A. Gravesen, Fiskergade 8, N. Andersen, Fr. VII.s Gade, 20 Kr. hver. Solidarisk med de nævnte 17 Murersvende udreder Murersvendenes Fagforening i København den nævnte Bod for hver af 20 Kr., og solidarisk med de nævnte 9 Arbejdsmænd udreder Murerarbejdsmændenes Fagforening den nævnte Bod for hver af 20 Kr. Desuden udreder Murersvendenes Fagforening 160 Kr. og Murerarbejdsmændenes Fagforening 120 Kr.

Sagens Omkostninger udredes af Murerforbundet med 100 Kr. og af Murerarbejdsmændenes Fagforening med 50 Kr.

Fornyede Overenskomster.

Terrazo og Mosaikarbejderne.

Ved et Fællesmøde den 4. Juli mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Foreningen af Mosaikfabrikanter i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund, og Jord- og Betonarbejdernes Afdeling enedes man om, at Overenskomsten af 29. April 1916 forlænges 1 Aar indtil 1. April 1919 med følgende Ændringer.

For Arbejdere, der beskæftiges ved Blanding og Slibning ved Terrazo- eller Mosaiklægning samt for øvede Slibere og for Begyndere i Terrazolægning fastsættes Timelønnen til 67 Øre og desuden betales et Dyrtidstillæg af 23 Øre pr. Time. Øvede Terrazolæggere erholder en Timeløn af 82 Øre samt Dyrtidstillæg 23 Øre. Alle hidtidige Dyrtidstillæg bortfalder.

Overarbejde fra normal Arbejdstids Ophør til Kl. 9 Aften betales med 40 % Tillæg og derefter med 100 % Tillæg, Søn- og Helligdagsarbejde indenfor den normale Arbejdstid betales med 50 % Tillæg.

Kostpenge: Hvor Ud- og Hjemrejsen ikke kan foregaa samme Dag, betales i Kostpenge for indtil 2 Dage 4 Kr. pr. Dag, for indtil 6 Dage 3½ Kr. pr. Dag og for 6 Dage og derover 3 Kr. pr. Dag.

Ovenstaaende Forhøjelser træder i Kraft fra 1. April d. A.

Denne Overenskomst berøres ikke af en eventuel Regulering i indeværende Sommer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ❋ KØBENHAVN DEN 17. AUGUST 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Dyrtidsforhandlinger. Lønbevægelser og Konflikter (Jord- og Betonarbejderne i Aarhus. Formerne paa Frederikssund Jernstøberi. Stenhuggerne paa Fyn. Typograferne i Provinserne). Den faste Voldgiftsret.

Dyrtidsforhandlinger.

Augustreguleringen.

Da Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer i Fjor traadte sammen til Forhandling om en Forlængelse af Overenskomsterne mod et Dyrtidstillæg, blev der, som bekendt truffet Aftale om, at de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg atter skulde træde sammen til Forhandling i Juli eller August Maaned i Aar for at drøfte, hvad der eventuelt skulde foretages, hvis Dyrtiden var steget.

I Overensstemmelse hermed traadte Forretningsudvalgene sammen den 25. Juli. Nogen klar Forestilling om hvor meget Dyrtiden var steget, havde man ikke, men i Følge Oplysninger fra Statistisk Departement gik man ud fra en Stigning af 72 pCt.

Ved Mødets Begyndelse erindrede Formanden for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening Hr. S. C. Hauberg om, at Dyrtiden i Fjor var steget med 55 pCt. og i Februar i Aar med 66 pCt.

En Del Fag har afsluttet paa Grundlag af 55 pCt. og andre paa Grundlag af 66 pCt. Atter andre Fag havde hævet Fortjenesten paa Basis af Løfteparagrafen eller paa anden Maade; men da der stadigvæk var en Del Uro blandt Arbejderne, maatte man nu søge at finde en Løsning af den foreliggende Sag.

Fra vor Side tog man Sigte paa at faa klaret Grundlaget for Forhandling. Vi ønskede nemlig ikke en Forhandling om hvad der skulde ske, naar de nugældende Overenskomster udløber, men derimod kun en Forhandling om Størrelsen af et Dyrtidstillæg, saaledes som det var fastslaaet i Overenskomsten med Arbejdsgiverforeningen.

Fra begge Sider var man enig om, at Forhandlingerne kun skulde dreje sig om et Dyrtidstillæg, og at Spørgsmaalet om, hvad der eventuelt skulde ske, naar Overenskomsterne udløb i 1919, ikke skulde behandles. Sagen henvistes til et Underudvalg bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side.

Fra vor Side blev Ønskeligheden af et ensartet Tillæg til samtlige Medlemmer stærkt præciseret. Arbejdsgiverne mente at det var nødvendigt at foretage en Gruppering. Der skulde saaledes skelnes mellem de Overenskomster, der var afsluttet med Dansk Arbejdsmandsforbund, og hvori det er fastslaaet, at Arbejderne skal have 1 Øre for hver 2½ pCt. Dyrtiden var steget, de Overenskomster der var afsluttet i den seneste Tid, de Overenskomster der løber længere end til 1919, Overenskomster med Løfteparagrafen, og endelig den store Gruppe som skulde falde ind under Reguleringen.

Efter en indgaaende Diskussion tiltraadte Arbejdernes Repræsentanter en saadan Gruppering. Man tog herefter fat paa Spørgsmaalet om hvilke Tillæg der skulde ydes.

Efter en Stigning af Dyrtiden paa 72 pCt. tilkom der de Fag med fastsat Procentstigning — 1 Øre for hver fulde 2½ pCt. — 7 Øre pr. Time, regnet efter en Stigning fra 55—72 pCt. og 4 Øre regnet efter en Stigning paa 66—72 pCt.

Den virkelige Stigning viste sig imidlertid at være 82 pCt. og derefter tilkom de vedkommende Fag henholdsvis 11 og 6 Øre.

Vort Krav gik ud paa et Tillæg af 15 Øre pr. Time til de Fag som ikke har Løfteparagrafen og 10 Øre til Fag med denne Paragraf. Forhøjelsen skulde gælde for saavel Akkord- som Timelønsarbejdere, baade mandlige og kvindelige.

Et Forslag fra Arbejdsgiverforeningen var imidlertid langt ringere, og navnlig var Tilbudet for alle Kvinder og for de faglærte Arbejdere i Jernindustrien og andre Fag, som har Løfteparagrafen i deres Overenskomster alt for ringe.

For den Gruppe, som falder ind under Augustreguleringen fremsatte Arbejdsgiverforeningen følgende Forslag:

»Da det af de Forhandlinger, der hidtil har været ført med De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter om Augustreguleringen, fremgaar, at man fra Arbejdernes Side ønsker et ensartet Tilbud for samtlige under Gruppe 3 opførte Overenskomster, vil Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter imødekomme dette Ønske. Dyrtidsstigningen for disse Overenskomster er jo forskellig, idet Udgangspunktet er henholdsvis 55 og 66 pCt., og man foreslaar da at tage Gennemsnittet af de to Stigningstal, 16 og 27, hvilket giver — afrundet opad — 22 pCt. I 1914 var Gennemsnitsfortjenesten lidt under 54 Øre pr. Time, 22 pCt. heraf er 11, 88, og Arbejdsgiverforeningen foreslaar da at give som Dyrtidstillæg for Gruppe 3, 11,88, rundet opad til 12 Øre.«

For Fag med Løfteparagrafer fremsatte Arbejdsgiverne følgende Forslag:

»Om Fagene med den bevægelige Lønbasis paa Grundlag af Løfteparagrafen maa det jo siges, at deres Lønniveau er af ganske ny Dato, da de bestandig arbejder paa at faa Lønningerne hævet. De burde derfor i Virkeligheden slet ikke have noget Dyrtidstillæg. Imidlertid vil man dog være villig til at stille dem paa samme Grundlag som de Fag, der har den fastsatte Procentstigning med 66 pCt. som Udgangspunkt, altsaa tilbyde dem 6 Øre.«

Arbejdsgivernes Forslag til Kvindelønningerne gik ud paa at yde disse Halvdelen af det for hver tilsvarende Gruppe fastsatte Dyrtidstillæg.

Der havde til dette Tidspunkt været forhandlet i bedste Forstaaelse, men med det ringe Tilbud til de faglærte Arbejdere i Jernindustrien og de Medlemmer i Træindustrien m. fl. som har Løfteparagrafen og ligeledes det ringe Tilbud til Kvinderne gjorde, at man sluttede Forhandlingerne den 5. August sent paa Aftenen, uden at der var Udsigt til Enighed.

Den næste Dag samledes Udvalget dog atter, og efter en Del Vanskeligheder opnaaedes der Enighed om, at der skal ydes 12 Øre i Timen til Fag, som ikke har Løfteparagrafen i deres Overenskomster.

Til de under Jern- og Metalindustrien (med Undtagelse af Arbejdsmændene) og Træindustrien hørende Overenskomster, som indeholder Løfteparagrafen, ydes et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

Arbejdsmændenes Overenskomster, som indeholder Bestemmelsen om Augustreguleringen — 1 Øre for hver fulde 2½ pCt. Stigning — faar henholdsvis 6 og 11 Øre, svarende til en Stigning af 16 og 27 pCt.

For Kvindernes Vedkommende enedes man om at yde faglærte Kvinder et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time og til andre kvindelige Arbejdere over 18 Aar 8 Øre pr. Time.

Til unge Mænd og Kvinder under 18 Aar vedtoges det at yde 5 Øre pr. Time.

Dyrtidstillæget skal træde i Kraft fra og med den 5. August.

Man er enige om, hvor det paa Grundlag af Forholdene eller hvor begge Parter maatte ønske det, at Dyrtidstillægget pr. Time da kan overføres til et Procenttillæg til Akkorderne indenfor den økonomiske Ramme, som er fastsat i Overenskomsten.

Naar denne Bestemmelse er indsat er det bl. a. af Hensyn til, at Hjemmearbejdet ikke kan afregnes efter Timeantal, og mulig ønsker man ogsaa indenfor andre Fag at foretage en Omlægning af Dyrtidstillægget, og der er i saa Fald aabnet Mulighed derfor, men begge Parter maa naturligvis være enige derom.

Efter at man nu var kommen saa vidt vedtog vort Forretningsudvalg, at man burde tiltræde Forslaget og indkalde Repræsentskabet til Møde for at søge dets Tilslutning til Forslaget.

Et saadant Møde blev afholdt Fredag den 9. August Kl. 10 Form. i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej.

Formanden gjorde her Rede for de førte Forhandlinger og efter en indgaaende Diskussion vedtoges Forslaget med alle Stemmer mod 6.

Paa et Hovedbestyrelsesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. August blev Forslaget ligeledes vedtaget. Den 17. August traadte Udvalget atter sammen til en afsluttende Forhandling, og man enedes her om forskellige Spørgsmaal, som stod uafgjorte.

Nedenfor gengives Overenskomsten i sin Helhed, ligesom vi fremsætter en Oversigt over Time-Tillægenes Størrelse, omregnet efter et ugentligt Timeantal af 54—57 og 60 Timer.

Overenskomst mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening angaaende Augustreguleringen.

Efter Afholdelsen af forskellige Fællesmøder mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening vedrørende den Augustregulering, hvorom der er truffet Aftale imellem de nævnte Hovedorganisationer ved Skrivelser af 21. og 27. September samt 3. Oktober f. A., enedes man ved et afsluttende Fællesmøde den 5. August om følgende Ordning for Resten af indeværende Overenskomstperiode:

1) Den i visse Overenskomster fastsatte Augustregulering med 1 Øre for hver fulde 2½ % træder i Kraft fra og med den 5. August ved den normale Arbejdstids Begyndelse med henholdsvis 6 og 11 Øre, svarende til 16 og 27 % Stigning.
2) De Overenskomster, der er afsluttet i indeværende Sommer og Foraar ud fra den Forudsætning, at de ikke skulde berøres af Augustreguleringen, faar intet nyt Dyrtidstillæg. (Se omstaaende Overenskomst mellem Hovedorganisationerne af 17. August.)
3) De under Jern- og Metalindustrien — med Undtagelse af Arbejdsmændene (se Punkt 1) — og under Træindustrien — for Maskinsnedkernes og Trælagerarbejdernes Vedkommende — hørende Overenskomster faar et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time. Om Pakkasse-arbejderne skal der optages en særlig Forhandling.
4) I de øvrige Fag betales der til mandlige Arbejdere og faglærte Kvinder et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr, Time. Til andre kvindelige Arbejdere — herunder de kvindelige Arbejdere i Jern- og Metalindustrien og i Træindustrien — over 18 Aar betales et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time. Til unge Mænd og Kvinder under 18 Aar betales et Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time.
5) I de Fag, der falder udenfor Augustreguleringen — herfra dog undtaget de Fag, man har tilbudt at drage direkte med derunder — vil Arbejdsgiverne foranledige, at der optages en Forhandling om Dyr-

tidsforholdene. (Se omstaaende Overenskomst mellem Hovedorganisationerne af 17. August.)

6) Det vedtagne Dyrtidstillæg, der skal træde i Kraft fra og med 5. August d. A., udbetales pr. præsteret Arbejdstime, saavel Timelønstime som Akkordtime og saavel for Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som for Arbejde udenfor denne.

7) Hvor det paa Grund af Forholdene maa anses for nødvendigt, eller hvor begge Parter indenfor et Fag ønsker det, kan Dyrtidstillægget pr. Time overføres til et Procenttillæg til Akkorderne indenfor de ovenfor angivne økonomiske Rammer.

8) Om den praktiske Gennemførelse at foranstaaende Overenskomst og om alle Tvivlsspørgsmaal har efter Vedtagelsen været optaget en Forhandling mellem Hovedorganisationerne, hvor Enighed er opnaaet. Man er dog enig om, at opstaaede Tvivlsspørgsmaal vedrørende denne Overenskomsts Forstaaelse, der ikke kan løses ved Forhandling mellem de respektive Organisationer, skal optages til Behandling i et af Hovedorganisationerne nedsat Udvalg.

9) Vi tager fra begge Sider Forbehold overfor mulig indløbne Fejl eller Forglemmelser, ligesom Overenskomsten er indgaaet under Forbehold af Sanktion af De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Hovedbestyrelse.

København, den 7. August 1918.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:

Carl F. Madsen. Anthon Andersen. E. Svendsen.
J. A. Hansen. Martin Petersen.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:

S. C. Hauberg. H. Langkjær.

Efter at det af Hovedorganisationernes Udvalg stillede Forslag til en Ordning af Augustreguleringen er tiltraadt saavel af De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab som af Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse, er man paa et Fællesmøde i Dag mellem Repræsentanter for de 2 Hovedorganisationer enedes om følgende:

Under Gruppe I (de Fag, hvor der ydes 1 Øre for fulde 2½ pCt. Stigning) er følgende:

Murarbejdsmændene i Provinserne, Arbejdsmændene paa Teglværker, Grusgrave og Skærvefabrikker, Sukkerfabrikker og hos Medlemmerne af Odense Entreprenørforening, hvor man gaar ud fra 55 pCt., og hvor Tillægget altsaa bliver 11 Øre pr. Time samt Jern- og Metalindustriens Arbejdsmænd, Arbejdsmændene hos Stenlosseentreprenørforeningens Medlemmer, paa A/S Blaakilde Mølle og Dansk Svovlsyre- og Superfosfatfabrik, Koks- og Saltværksarbejderne paa Christiansholms Fabrikker samt Havne-, Lager- og Pakhusarbejdere hos samtlige Købmandsorganisationers Medlemmer og hos Enkeltvirksomhederne: Det forenede Dampskibsselskab, Københavns Frihavns-Aktieselskab og Stevedore Søren Andersen, Horsens, hvor man gaar ud fra et Grundlag af 66 pCt., og hvor Tillægget altsaa bliver 6 Øre pr. Time.

Om Størrelsen af Tillægget i Cementindustrien vil der være at optage Forhandling mellem Organisationerne.

Under Gruppe 2 (Overenskomster, hvor der intet Tillæg skal ydes) opføres:

Brødfabrikkerne i København for Befordring af Brød. (5. August 1918).

Foreningen af Fabrikanter af fugefri Gulve, Foreningen af Mosaikfabrikanter i København, Københavns Vognmandsforening, A/S. Dansk Produktforretning og Fabrikarbejderne samt Kvindeligt Arbejderforbund i København og Aarhus, Frederiksbergs og Nordsjællands Sporvejsselskaber Priskurant for Paaslaaerarbejde for København og Omegn af 10. Juli 1918, A/S. København—Slangerup-Banen og A/S. De forenede Vagtselskaber.

Der vil ved Hovedorganisationernes Foranstaltning være at optage en Forhandling om, hvorvidt der skal ydes et Dyrtidstillæg, og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse, i Børsteindustrien, Læderindustrien, Overenskomst af 19. Juni 1918 for Lager- og Pakhusarbejderne hos A/S. Nordisk Kaffekompagni, Overenskomst af 7. Juni mellem Dansk Farverforenings Garderobefarveri og Vaskeri-Afdeling og Dansk Skrædderforbund samt Drejerfaget i Danmark.

Begge Hovedorganisationer retter i Forening en Anmodning til Forligsmanden om at afgøre, hvor vidt der skal ske en Regulering, og da eventuelt med hvilket Beløb, paa Jord- og Betonarbejdernes Overenskomster med Entreprenørforeningen, Murerlavet, Sukkaturfagets Mesterforening, Gas- og Vandmesterforeningen, Brolægningsentreprenørforeningen og Vognmandsforeningen samt Overenskomsten om Nedbrydningsarbejde, og man er enige om, at den Afgørelse, Forligsmanden her træffer, tillige skal være bindende for Spørgsmaalet om et eventuelt Dyrtidstillæg til Jord- og Betonarbejderne i Aarhus.

I Gruppe 5 er ingen Forandring sket. (Denne Gruppe omfatter følgende Fag):

Bladudgivere, Bogtrykkere, Bogbindere, Reproduktionsanstalter, Litografer, Lyskopieringsanstalter, Papirvareindustri, Brolæggersvende i København, Fiskehandlere, Fodtøjsreparatører, Løn- og Arbejdsregulativ for Skorstensfejermestre i Jylland

Begge Hovedorganisationer sender snarest Meddelelse om den trufne Aftale til deres Medlemmer tilligemed Meddelelse om, at det vedtagne Dyrtidstillæg skal betales saa vidt muligt første Lønningsdag efter Meddelelsens Modtagelse.

København den 17. August 1918.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
Carl F. Madsen.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.
H. Langkjær.

Oversigt over Tillægenes Størrelse pr. Uge:

Et Tillæg af *12 Øre pr. Time* giver for en Uge med 54 Timer Kr. 6,48
— — — — 57 — - 6,84
— — — — 60 — - 7,20

Ugelønninger paa

30 Kr. som faar et Tillæg af 6,48 pr. Uge er hævet med 21,6 %.
30 - — — 6,84 — — 22,6 -
30 - — — 7,20 — — 24,0 -

35 - — — 6,48 — — 18,5 -
35 - — — 6,84 — — 19,5 -
35 - — — 7,20 — — 20,6 -

40 - — — 6,48 — — 16,2 -
40 - — — 6,84 — — 17,1 -
40 - — — 7,20 — — 18,0 -

45 - — — 6,48 — — 14,4 -
45 - — — 6,84 — — 15,2 -
45 - — — 7,20 — — 16,0 -

50 - — — 6,48 — — 13,0 -
50 - — — 6,84 — — 13,7 -
50 - — — 7,20 — — 14,4 -

55	Kr.	som faar et	Tillæg af	6,48	pr. Uge	er hævet med	11,8	%.
55	-	—	—	6,84	—	—	12,4	-
55	-	—	—	7,20	—	—	13,1	-
60	-	—	—	6,48	—	—	10,8	-
60	-	—	—	6,84	—	—	11,4	-
60	-	—	—	7,20	—	—	12,0	-
65	-	—	—	6,48	—	—	10,0	-
65	-	—	—	6,84	—	—	10,5	-
65	-	—	—	7,20	—	—	11,1	-
70	-	—	—	6,48	—	—	9,5	-
70	-	—	—	6,84	—	—	9,8	-
70	-	—	—	7,20	—	—	10,3	-

Et	Tillæg	af	*8 Øre pr. Time*	giver	for en Uge	med	54 Timer	Kr. 4,32
—	—	—	—	—	—	—	57 —	- 4,56
—	—	—	—	—	—	—	60 —	- 4,80

Ugelønninger paa

20	Kr.	som faar et	Tillæg af	4,32	pr. Uge	er hævet med	21,6	%.
20	-	—	—	4,56	—	—	22,8	-
20	-	—	—	4,80	—	—	24,0	-
25	-	—	—	4,32	—	—	17,3	-
25	-	—	—	4,56	—	—	18,2	-
25	-	—	—	4,80	—	—	19,2	-
30	-	—	—	4,32	—	—	14,4	-
30	-	—	—	4,56	—	—	15,2	-
30	-	—	—	4,80	—	—	16,0	-
35	-	—	—	4,32	—	—	12,4	-
35	-	—	—	4,56	—	—	13,9	-
35	-	—	—	4,80	—	—	13,7	-
40	-	—	—	4,32	—	—	10,8	-
40	-	—	—	4,56	—	—	11,4	-
40	-	—	—	4,80	—	—	12,0	-
45	-	—	—	4,32	—	—	9,6	-
45	-	—	—	4,56	—	—	10,1	-
45	-	—	—	4,80	—	—	10,7	-
50	-	—	—	4,32	—	—	8,6	-
50	-	—	—	4,56	—	—	9,1	-
50	-	—	—	4,80	—	—	9,6	-
55	-	—	—	4,32	—	—	7,9	-
55	-	—	—	4,56	—	—	8,3	-
55	-	—	—	4,80	—	—	8,7	-
60	-	—	—	4,32	—	—	7,2	-
60	-	—	—	4,56	—	—	7,6	-
60	-	—	—	4,80	—	—	8,0	-

65	Kr.	som faar et	Tillæg af	4,32	pr. Uge	er hævet med	6,6 %.
65	-	—	—	4,56	—	—	7,0 -
65	-	—	—	4,80	—	—	7,4 -
70	-	—	—	4,32	—	—	6,2 -
70	-	—	—	4,56	—	—	6,5 -
70	-	—	—	4,80	—	—	6,9 -

Et Tillæg af *5 Øre pr. Time* giver for en Uge med 54 Timer Kr. 2,70
— — — — 57 — - 2,85
— — — — 60 — - 3,00

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejderne hos Entreprenørerne i Aarhus. Angaaende Lønforholdene for Jord- og Betonarbejderne hos Entreprenørforeningens Medlemmer i Aarhus havde der gentagne Gange været ført resultatløse Forhandlinger, dels mellem Parterne og dels med Bistand af Hovedorganisationerne, idet Arbejdsgiverne gjorde deres Stilling afhængig af hvilken Ordning der blev truffet med de københavnske Jord- og Betonarbejdere. Efter at der var truffet en Ordning for København afholdtes et nyt Fællesmøde, men heller ikke her lykkedes det at naa til Enighed, hvorefter der iværksattes Strejke fra 25. Juni.

Arbejdsgiverforeningen fremsendte derefter Boycottingsvarsel overfor de paagældende Arbejdere, hvorefter der kom et nyt Fællesmøde i Stand den 17. Juli og her enedes man om en Overenskomst gældende til 1. April 1919.

Foruden en Række Ændringer og Tilføjelser til Prislister og Bestemmelser enedes man om, at den normale Timeløn og Udbetaling ved Akkord er 60 Øre og hertil ydes et Dyrtidstillæg af 18 Øre pr. Time. Til alle Akkordlønninger efter Priskuranten ydes et Dyrtidstillæg af 18 %. For Jærnbetonarbejde, Nedbrydnings- og Afstivningsarbejde ved større Kloakanlæg ydes yderligere 10 Øre pr. Time, saafremt det udføres paa Timeløn.

Disse Satser gælder fra Arbejdets Genoptagelse og der ydes desuden Arbejderen 18 Øre pr. præsteret Arbejdstime, saavel til Timeløn som Akkord, *med tilbagevirkende Kraft fra 1. Juni d. A.*

Formere hos A/S Frederikssund Jernstøberi. I Midten af Juli Maaned nedlagde 15 Formere hos ovennævnte Selskab Arbejdet uden at givet noget Varsel. Aarsagen hertil var gentagne Stridigheder med Støbemesteren, som skal være en meget vanskelig Person, og med hvem der stadig er Kvaler.

Den 25. Juli blev der om Sagen afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne og det lykkedes her at faa Sagen afsluttet paa følgende Vilkaar:

Formerne paa A/S Frederikssunds Jernstøberi genoptager Arbejdet den 27. ds. eller senest den 29. ds. i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen.

De fra begge Sider paa Mødet rejste Klagespørgsmaal, blandt andet over Støbemester Th. Petersen og Tillidsmanden Holger Hansen, henvises til Behandling mellem Parterne efter de gældende Regler for faglig Strid, og med Overholdelse af de i Reglernes § 1 Stk. 2 og § 3 Stk. 2 fastsatte Tidsfrister paa 5 Dage.

Stenhuggersvendene paa Fyn. Den 1. Maj d. A. nedlagde Stenhuggersvendene paa Fyn Arbejdet, idet man ikke havde kunnet enes med Arbejdsgiverne om en ny Overenskomst for Granithugning, i Stedet for den til nævnte Dato opsagte.

Arbejdsgiverforeningen protesterede mod Lovligheden af den iværksatte Arbejdsstandsning under Henvisning til at der ikke var givet behørig Strejkevarsel. Sagen blev senere indbragt for den faste Voldgiftsret, der under 26. Juni afsagde Kendelse (se Arbejderen for 6. Juli d. A.)

I Skrivelse af 3. Juli meddeler Stenarbejderforbundet, at Strejken er sluttet den 23. Juni efter at der ved Forhandling med Mestrene var opnaaet Enighed om, at Timelønnen incl. Dyrtidstillæg skal være 1 Kr. og for indenlandsk Arbejde 1 Kr. 25 Ø. Til Akkordpriserne ydes et Dyrtidstillæg af 20 %.

Paa Sjælland har der ligeledes været Arbejdsstandsning paa en Del Arbejdspladser, og disse gik samtidig i Orden mod at der til Stenhuggerne ydedes samme Vilkaar som paa Fyn.

I Jylland nedlagde 33 Stenhuggere Arbejde først i Juni Maaned, men ved en Forhandling i Fredericia den 10. Juni opnaaedes Enighed om Arbejdets Genoptagelse mod at Timelønnen fastsattes til 1 Kr. og der til Akkorderne ydes et Tillæg af 20 %, gældende til 1. April 1919.

Typograferne i Provinserne. Ny Dyrtidsordning. Ved en Forhandling den 5. Juli d. A. mellem Repræsentanter for Dansk Typograf-Forbund og Fagets Arbejdsgiverorganisationer enedes man om følgende nye Dyrtidsordning for Provinserne:

Det den 16. Februar 1918 vedtagne Dyrtidstillæg ændres til:

60 Kr. pr. Kvartal til gifte Typografer, 45 Kr. pr. Kvartal til ugifte Typografer og 26 Kr. pr. Kvartal til Hjælpearbejdere beskæftigede hos Fagets Arbejdsgivere i Provinserne.

Ved Pladsskiftning indenfor et Kvartal betales Dyrtidstillægget pro rata.

De i forskellige Byer tilstaaede Dyrtidstillæg siden Overenskomsten af 1. Juli 1917, 22. Oktober 1917 og 16. Februar 1918 absorberes af nærværende Dyrtidstillæg.

Nærværende Overenskomst gælder fra 1. Juli 1918 til Tarifperiodens Udløb. Udbetaling finder Sted den sidste Hverdag i Kvartalet, første Gang saaledes 30. September 1918.

Den faste Voldgiftsret.

Murersvendenes Indstilling af Arbejdet Lørdag Middag.

Sag Nr. 242.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 3die August 1918 i Sag Nr. 242: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark paa Murersvendenes Fagforening i Københavns Vegne.

Efter at Retten ved Kendelse af 17. f. M. havde statueret, at de københavnske Murersvende gjorde sig skyldig i overenskomststridigt Forhold ved at standse Arbejdet om Lørdagen fra Kl. 12 Middag, har de efter det oplyste overalt paa Byggepladserne her i Byen desuagtet standset Byggearbejdet Lørdag den 20. f. M. fra Kl. 12 og Lørdag den 27. f. M. endog fra Arbejdstidens Begyndelse Kl. 6 Morgen.

I nærværende af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for Københavns Murerlaug anlagte Sag vil Murersvendenes Fagforening i København, der er indklaget ved Murerforbundet i Danmark, i Overensstemmelse med Klagernes Paastand for det fortsatte overenskomststridige Forhold være at dømme til en Bod, der under Hensyn til den udtalte overenskomststridige Hensigt, til at der ikke ses indenfor Fagforeningen at være foretaget noget alvorligt Skridt for at forhindre det overenskomststridige Forhold og til at det efter Voldgiftslovens § 5 Nr. 3 skal anses som en særlig skærpende Omstændighed, at der handles i Strid med en af Retten afsagt Dom, findes at burde ansættes til 10,000 Kr., der efter Omstændighederne bør tilfalde Sagsøgeren, og Sagens Omkostninger til 100 Kr.

Kendelse:

Murersvendenes Fagforening i København bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening betale i Bod 10,000 Kr.

Saa betaler de og Sagens Omkostninger med 100 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 ❋ KØBENHAVN DEN 24. AUGUST 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Kongresser Lønbevægelser og Konflikter (Kuskene hos Kruckow-Waldorff. Arbejdsmænd paa Næstved Jernbeton-Skibsværft og Svendborg Kalksandstensfabrik. Glarmesterfaget). Den faste Voldgiftsret. Arbejdsløsheden.

Kongresser.

Hattearbejder-Forbundet

afholdt sin Kongres i Forsamlingsbygningen i Koldinggade, Københ., der var smukt pyntet med Afdelingsfaner.

Forretningsfører Th. Sundby bød de Delegerede hjærtelig velkommen. Det var anden Gang, at Hattemagerforbundet holdt Kongres under den frygtelige Verdenskrig. Denne havde medført, at de indbudte Repræsentanter fra Tyskland ikke kunde være til Stede.

En ny Afdeling er tilgaaet Forbundet siden sidste Kongres. Taleren bød derefter særlig de indbudte Gæster velkommen. Fra Sverig var mødt Magnusson og Gustafsson, fra De samvirkende Fagforbund Bager J. P. Nielsen.

Til Dirigenter valgtes H. Kisum og A. Jonson.

Til Sekretær J. P. Olsen og Otto Jørgensen.

Forretningsfører Magnusson, Sverige, takkede for Indbydelsen og gav en kort Skildring af Hattemagernes Organisations- og Arbejdsforhold i Sverige. Han var overbevist om, at det Samarbejde, der var blenen etableret mellem Hattemagerne i Skandinavien, vilde faa stor Betydning.

Bager J. P. Nielsen, der mødte som Repræsentant for de samvirkende Fagforbund, bragte en Hilsen fra Forretningsudvalget og takkede for Indbydelsen. Det var ham en særlig Glæde at være til Stede ved denne Kongres, idet han af den fremlagte Beretning havde set, at man forstod Betydningen af virkeligt Sammenhold.

Efter at Taleren havde uddybet denne Tanke, ønskede han Kongressen til Lykke med Arbejdet.

Ordføreren for det nedsatte Mandatudvalg afgav Beretning. Kongressen bestaar af 33 Delegerede, 12 Hovedbestyrelsesmedlemmer og de 4 særlig inbudte.

Mandaterne godkendtes.

Beretning.

Forretningsfører Th. Sundby aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden og om, hvad Hovedledelsen havde tænkt, der skulde ske i Fremtiden.

Der var maaske dem, der mente, at man ikke var gaaet radikalt nok frem, som Tilfældet er i andre Lande. De danske Arbejdere er imidlertid af en mere rolig Natur, og jeg tror ogsaa, at det er den bedste Fremgangsmaade. Det har i hvert Fald vist sig, at vi i Danmark har opnaaet langt bedre Forhold med den Taktik, som vi anvender, end Tilfældet har været i Udlandet. Der er maaske dem, som mener, at vi ikke har opnaaet nok i Dyrtidstillæg, og dette er sikkert ogsaa rigtigt, men det har ikke været Ledelsen muligt at tilvejebringe mere.

Paa den sidst afholdte Kongres i 1915 havde man vedtaget at udvide Forbundets Rammer til ogsaa at omfatte Mænd og Kvinder, der er beskæftigede i Hue- og Pelsvareindustrien. Dette var nu fuldstændig lykkedes.

Forretningsfører Sundby gav en udførlig Skildring af, hvorledes det var lykkedes at faa de kvindelige Syere indenfor den organisatoriske

Ramme. Det havde kostet et meget stort Arbejde. I sidste Halvdel af 1917 var man saa vidt, at Organisationen kunde foretage den første Lønbevægelse indenfor Syernes Kreds.

Det var ogsaa lykkedes at skabe en ensartet Priskurant for alle Syerne, og Forretningsføreren betegnede dette som et godt Grundlag for den fremtidige Lønbevægelse.

Han gav derpaa en Række Oplysninger om de Forhandlinger, der havde været ført, dels i København og dels i Provinserne.

I København lykkedes det den ganske unge Organisation, der omfattede Hue- og Kasketsyerskerne, at faa gennemført en Overenskomst med en Lønforhøjelse af fra 2 til 7½ Kr. I Aarhus og Odense havde man for Kvindernes Vedkommende opnaaet 2 Kr. i Lønforhøjelse og 8 pCt. i Dyrtidshjælp for Mændenes Vedkommende. I Odense havde det været meget vanskeligt at komme overens.

Man havde i 1916 henvendt sig til Hattemagermesterforeningen i København og anmodet om en Forhandling om Forbedring af Lønforholdene. Det lykkedes at opnaa en Overenskomst, hvorefter Minimalugelønnen, der var 26 Kr., forhøjedes med 6 Kr. ugentlig; men Ugelønningerne var dog betydeligt højere, og der var næppe nogen, der arbejdede efter den fastsatte Minimallønning. En Række Akkordsatser var hævede fra 15 til 25 pCt. derved var Lønnen for Akkordarbejdere steget 5 a 6 Kr. ugentlig. Endvidere er der opstaaet Ekstrabefaling for Over- og Søndagsarbejde, denne er fastsat til 20 a 35 Øre i Timen. Tidligere er der aldrig bleven betalt noget. Endelig er der opnaaet 4 Dages Ferie med fuld Dagløn samt Fridag 1. Maj. Taleren omtalte derpaa udførligt de givne Dyrtidstillæg.

I den forløbne Kongresperiode havde Buntmagernes Fagforening sluttet sig til Forbundet, hvad der havde haft stor Betydning baade for Medlemmerne og for Organisationerne. Forretningsføreren sluttede sin udførlige Beretning med at udtale, at der var skabt et godt Grundlag for en videre Udvikling af hele Lønbevægelsen.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretningen.

Resolutioner.

Følgende Resolutioner vedtoges:

Værkførere.

»Idet Kongressen slutter sig til det af Buntmagernes Afdeling i København indtagne Standpunkt vedrørende Værkførere, understreger den yderligere, at kun saadanne Fagfæller, der ikke beskæftiger sig med manuelt Arbejde, kan anses for at være virkelige Arbejdsledere. Deraf følger, at Forbundet i Fremtiden maa stemple Fagfæller, der benytter slige Pladser som et Paaskud til at unddrage sig deres Fagforeningspligt, som ukollegiale Personer. Kongressen paalægger Forretningsudvalget ved førstkommende Lejlighed ved en Prøvelse gennem den faste Voldgiftsret at komme dette Misforhold til Livs«.

Hjemmearbejdet.

»Kongressen anser alt Hjemmearbejde for skadeligt saavel for vort Fags samlede Interesser som i hygiejnisk og organisatorisk Henseende. Kongressen beslutter derfor med alle til Raadighed staaende Midler at modarbejde al yderligere Udvidelse af dette System, og skal søge Hjemmearbejdet afskaffet. Det paalægges endvidere Hovedbestyrelsen ved Afslutning af Overenskomster at have nøje Indseende hermed og arbejde hen til at begrænse Hjemmearbejdet til det mindst mulige Omfang«.

Lærlingeforholdene.

»For at dygtiggøre Lærlingene til senere i Livet at varetage deres faglige Interesser, beslutter Kongressen at oprette en Lærlingeafdeling indenfor Faget, og opfordrer samtlige Lærlinge i Faget til at tiltræde denne. Ved Indgaaelse af faglige Overenskomster bør der i disse indflettes Be-

stemmelser, der sikrer Lærlingene en alsidig Uddannelse. fastslaar Læretiden til højst 4 Aar, samt bestemmer, at de erholder en ordentlig Løn.

Beretningen blev derpaa enstemmigt godkendt.

Regnskabet.

Hovedkasserer J. Jensen gennemgik derpaa Regnskaberne i de forløbne tre Aar.

Efter at forskellige Talere havde faaet en Del Spørgsmaal besvaret, blev Regnskabet enstemmigt godkendt.

Hovedkassereren oplyste, at Forbundet nu talte cirka 1200 Medlemmer.

Lovændringer.

Forretningsfører Th. Sundby gennem gik de stillede Lovændringer. hvorunder det bl. a. foreslaas, at Hattemagerforbundet i Fremtiden kommer til at hedde: »Dansk Hatte- og Buntmagerforbund«.

Der førtes derefter en Generaldebat om alle Ændringerne.

Man vedtog at forhøje Kontingentet for de Helbetalende med 15 Øre og for de Halvbetalende med 13 Øre.

Fra Hovedbestyrelsen forelaa et Forslag om, at Forretningsføreren fremtidig skulde lønnes med 3000 Kr. aarlig, men Kongressen satte Lønnen op til 3500 Kr.

Kongressen vedtog desuden at yde den nuværende Forretningsfører en Godtgørelse af 200 Kr. for det Tab han havde lidt ved at være borte fra sit Arbejde for at virke i Forbundets Tjeneste.

Det vedtoges, at Hattemagerforbundet i Danmark i Fremtiden skal hedde »Dansk Hatte- og Buntmagerforbund«.

Man gik derefter over til at diskutere Forslag til

Gensidighedsoverenskomst med Norge og Sverige.

Forretningsfører Th. Sundby gennemgik Overenskomstens forskellige Paragraffer og anbefalede Kongressen at vedtage disse, der vilde bevirke et intimere Samarbejde mellem de kontraherende Forbund i Skandinavien. Efter en kort Diskussion blev Overenskomsten enstemmig vedtaget.

International Forbindelse.

Forretningsføreren gav nogle Meddelelser om det internationale Samarbejde, men da Repræsentanterne fra det internationale Sekretariat ikke var kommet til Stede, sluttede Debatten med at Kongressen tog de givne Meddelelser til Efterretning.

Dirigenten oplæste Telegrammer, der var indløbet til Kongressen fra Aalborg og Odense Afdelinger.

Arbejdernes kooperative Foretagender.

Kongressen diskuterede derefter den kooperative Bevægelse. Fra alle Sider var man enig om at støtte den af Arbejderne rejste kooperative Bevægelse. Følgende

Resolution

vedtoges:

»I Erkendelse af, at den kooperative Bevægelse er et lige saa betydningsfuldt Led i Arbejdernes Frigørelseskamp som den politiske og faglige, opfordres Forbundets Medlemmer til af al Kraft at støtte de allerede bestaaende, af Arbejderpartiet anerkendte kooperative Virksomheder.

Endvidere paalægges det Hovedbestyrelsen at undersøge Muligheden af at oprette et saadant Foretagende, og eventuelt ved Bistand fra det samlede Arbejderparti at føre Tanken ud i Livet.«

Om

Forbundets fremtidige Virksomhed

vedtoges det, at Formaalet bl. a. skal være at samle alle i Hatte-, Kasket- og Pelsvareindustrien beskæftigede mandlige og kvindelige Arbejdere hele Landet over i en fast Organisation til fælles Arbejde for at fremme og værne faglige Interesser. Ligesom det enstemmig blev vedtaget at samvirke med de øvrige Fagforeninger her i Landet og med Broderorganisationerne i Udlandet. Det betragtes som en Selvfølge, at Forbundet skal tilhøre De samv. Fagforbund.

Kongressen vedtog at arbejde hen

til at afskaffe Søndags-, Over- og Natarbejde og i Forbindelse med Arbejderpartiet søge at faa indført en Normalarbejdsdag. Der skal tilvejebringes en Statistik over Løn- og Arbejdsforhold for samtlige Fagets Udøve.e i Danmark og at søge oprettet et Arbejdsanvisningskontor.

Valg af Tillidsmænd.

Til Forretningsfører genvalgtes Th. Sundby med Akklamation.

Hovedkasserer Jens Jensen, Skodsborg, genvalgtes ligeledes med Akklamation.

Til Hovedbestyrelsen valgtes: Kisum, Andersen, Rosell, Johnsen, Jul. Petersen, P. Nielsen, Fru Clemmesen og Fru Hilbert, alle af København, Sørensen, Aarhus, Gravesen, Odense, og Joh. Andersen, Aalborg.

Det vedtoges at afholde næste Kongres i København 1922.

Forretningsfører Th. Sundby konstaterede, at Forhandlingerne havde været præget af en Samdrægtighed. der kun kan glæde os alle. Han takkede hver enkelt af Gæsterne og sluttede med at udbringe et Leve for det ny sammensluttede Forbund: Dansk Hatte- og Buntmagerforbund. (Hurra!)

Gæsterne tog derefter i varme Ønsker for Forbundet Afsked med Kongressen.

Dirigenten sluttede derpaa Kongressen med at udbringe et Leve for Forretningsfører Th. Sundby, der nu udelukkende skal hellige sine Kræfter for Forbundet,

Th. Sundby udbragte et Leve for Arbejderbevægelsen.

Efter Kongressens Slutning holdtes der

Delegeretmøde i Hattemagerforbundets Arbejdsløshedskasse.

Efter at Johnsen var valgt til Dirigent, aflagde Formanden en udførlig Beretning om den Virksomed, der var udfoldet i Arbejdsløshedskassen. Under den store Arbejdsløshed havde man forbrugt den opsparede Kapital, og Staten havde derefter maattet yde et betydeligt Laan foruden det Tilskud, som Staten i Følge Loven var pligtig at tilskyde. Denne Situation var man dog ikke alene om, men saaledes var det i alle Arbejdsløshedskasser. Der var dog vistnok ikke andet at gøre end at overlade det hele til Ledelsen til en nærmere Undersøgelse og Ordning af hele Forholdet.

Beretningen blev enstemmig godkendt.

Kasserer Jens Jensen gennemgik derpaa Regnskabet, der ligeledes enstemmigt godkendtes.

Formanden gennemgik nogle fra Arbejdsløshedsinspektoratet modtagne Vedtægtsbestemmelser, der toges til Efterretning.

Derefter vedtoges følgende

Resolution.

»Delegeretmødet bemyndiger Repræsentantskabet til, saa snart den nuværende af Stat og Kommune ydede Dyrtidshjælp bortfalder, at indlede Underhandlinger med Arbejdsløshedsinspektoratet om at forhøje den daglige Pengeunderstøttelse fra 2 til 3 Kr. for Heltbetalende og fra 1 til 2 Kr. for Halvtbetalende.

Til Formand genvalgtes Th. Sundby og til Kasserer Jens Jensen.

Den øvrige Ledelse kom til at bestaa af de samme Repræsentanter, som kort forinden var valgt til Forbundets Ledelse.

Det vedtoges at afholde næste Delegeretmøde 1922 i København.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kuskene hos A/S Kruckow-Waldorff, København. Mellem Kuskenes Fællesforbund og ovennævnte Firma har der ikke hidtil bestaaet overenskomstmæssige Forhold, hvorfor Forbundet i Foraaret tilstillede Firmaets Direktør et Forslag til Overenskomst, men trods gentagne Forhandlinger var det ikke lykkedes at naa til Enighed, hvorfor Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne, og et Fællesmøde afholdtes Torsdag den 8. August og her enedes man om en Overenskomst, hvorved Ar-

bejdstiden fastsattes til 9½ Time, Ugelønnen til 37 Kr. plus det Tillæg som Hovedorganisationerne er enedes om ved Augustreguleringen og som for de her nævnte Kuske vil andrage 12 Øre pr. Time eller 6 Kr. 84 Øre pr. Uge; derved bliver den fremtidige Ugeløn 43 Kr. 84 Øre.

Den nuværende Ugeløn med Dyrtidstillæg er ca. 33 Kr., saaledes at der her er opnaaet et Tillæg til disse daarlige Lønninger af omtrent 11 Kr.

Overarbejdet betales med et Tillæg af 40 % til den samlede Timeløn.

Kuskene erholder 1 Klædes og 1 Drejls Jakke hvert Aar samt Kasket efter Behov.

Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres den af Hovedorganisationerne vedtagne Norm.

Overenskomsten træder i Kraft straks og gælder til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Maj.

I Stedet for tilbagevirkende Kraft betales der hver af Kuskene et Beløb en Gang for alle stort 50 Kr.

Arbejdsmænd paa A/S Næstved Jernbeton-Skibsværft. Efter at der forgæves var forhandlet mellem Arbejdsmændenes Forbund og ovennævnte Firma om en Overenskomst, og en Forhandling under Hovedorganisationens Medvirkning heller ikke bragte Enighed om Lønforholdene, nedlagdes Arbejdet den 7. Juni d. A.

Efter at Arbejdet har været standset et Par Maaneder, kom Sagen d. 31. Juli til fornyet Forhandling i Hovedorganisationerne og her enedes man om følgende Overenskomst vedrørende Arbejdsmænd paa Næstved Jernbeton-Skibsbyggeri:

Den mellem Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Dansk Arbejdsmandsforbund bestaaende Overenskomst med Tillæg bliver gældende for A/S. Næstved Jernbeton-Skibsbyggeri, imod at der fra 1. Juli d. A. at regne ydes et yderligere Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

Naar Enighed er opnaaet mellem Hovedorganisationerne om Reguleringen af 1. August, fastsættes Betalingen paa A/S. Næstved Jernbeton-Skibsbyggeri i Overensstemmelse dermed, dog at Timebetalingen ikke bliver under ialt 72 Øre (48 plus 16 plus 8).

Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres den af Hovedorganisationerne vedtagne Norm.

Saafremt det kan konstateres, at der siden Virksomhedens Begyndelse den 1. December 1917 ikke er betalt efter Centralforeningens Overenskomst, skal en Regulering i Overensstemmelse med denne snarest mulig finde Sted.

Det er en Forudsætning, at der straks lokalt optages Forhandling om Fastsættelse af Akkordpriser, og at saa meget Arbejde som muligt udføres i Akkord.

Strejken hæves straks, og Arbejdet genoptages saavidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen.

Arbejdsmænd paa A/S Svendborg Kalksandstensfabrik. Mellem ovennævnte Aktieselskab og Arbejdsmændenes Fagforening i Svendborg var opstaaet Strid om Betaling for Tørveaflæsning paa Bane og i Havn, idet Fabrikken hævdede at have Ret til at betale nævnte Arbejde med den Løn, der var gældende paa selve Fabrikken, medens Arbejdsmændene hævdede at det skulde betales efter Havnearbejdernes Tarif, selv om det udførtes af Fabrikkens egne Folk.

Striden førte til at Fabrikken afskedigede 2 Mand som nægtede at udføre Arbejdet, medmindre de fik den krævede Betaling, hvorefter de øvrige Folk nedlagde Arbejdet, og umiddelbart derpaa udstedte Arbejdsgiverforeningen Boycottingsvarsel over for samtlige Arbejdere, som havde forladt Fabrikken.

Sagen blev nu indanket for Hovedorganisationerne og ved et Fællesmøde den 16. Juli enedes man om at Arbejdet skal genoptages og det omstridte Arbejde ved Tørveaflæsning og Losning betales efter de Takster, som er gældende eller maatte blive fastsatte mellem Svendborg Importørforening og Arbejdsmændenes Fagforening samme Sted.

Strid i Glarmesterfaget. Glarmestersvendenes Forbund har klaget over at Lauget i København har udsendt et Cirkulære til dets Medlemmer, hvori det forbydes disse at yde højere Løn og Dyrtidstillæg end aftalt mellem Lauget og Fagforeningen, og hævder, at dette er i Strid med Forudsætningen for Overenskomstens Indgaaelse; thi vel er det en Normaloverenskomst, men det har altid været Kotume, at den enkelte Svend kan aftale en højere Løn med sin Arbejdsgiver.

Ligeledes klager Forbundet over, at Laugets 2. Afdeling (Jylland) paa en Generalforsamling i Aarhus har vedtaget at ingen af dets Medlemmer maa betale over 36 Kr. i Ugeløn og at den, der betalte mere, skulde reducere Lønnen til dette Beløb. Da Parterne ikke har kunnet forhandle sig tilrette indberettedes Sagen til Hovedorganisationerne og ved et Fællesmøde Tirsdag den 1. Aug. d. A. maatte Glarmesterlaugets Afdelinger for København og Jylland afgive følgende Erklæring:

»Lauget erklærer, at der ikke ved det til Medlemmerne udsendte Cirkulære om at overholde de tarifmæssige Lønninger paa nogen Maade er tilsigtet at hæmme den sædvanemæssige Lønudvikling i Faget eller en Forringelse af Svendenes Vilkaar overhovedet, idet Lauget selvfølgelig i saa Henseende fuldt respekterer Overenskomstens § 28, og ogsaa har foreholdt Medlemmerne dette.

Laugsbestyrelsen har ved enhver Lejlighed overfor Medlemmerne betonet, at der godt maa ydes betroede og dygtige Svende et Vederlag udover den tarifmæssige Betaling.

Enhver bestaaende Aftale mellem Mestre og Svende om saadan personligt Tillæg staar ved Magt i Henhold til Overenskomsten.«

Den faste Voldgiftsret.

Træindustriarbejderne hos Fabrikant Tuck i Odense.

Sag Nr. 246.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A, Side 112—114.

Aar 1918 den 15. August Kl. 1 Efterm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Sag Nr. 246:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for Træindustriens Fabrikantforening for Østifterne mod De samvirkende Fagforbund for Træindustriarbejderforbundet samt 5 navngivne Medlemmer af dette, alle af Odense.

Overretsassessor Poul Hansen ledede Mødet.

Der fremlagdes Klage af 10. August d. A. med 3 Bilag og Tilsvar af 14. s. M.

For Klagerne mødte Sekretær C. Ekman, Fabrikant Weber (Træindustriens Fabrikantforening), Sekretær Klahn (do.) og Fabrikant Tuck og for de indklagede mødte Formand for De samvirkende Fagforbund Carl F. Madsen og Hovedkasserer O. M. Terner.

Under Sagens Behandling fremlagdes Genpart af Skrivelse af 13. Juli d. A. fra Træindustriens Fabrikantforening for Østifterne til Træindustriarbejderforbundet i Danmark og Genpart af Skrivelse af 20. Juli d. A. fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark, samt Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold i Savværks- og Maskinsnedkerfaget i Danmark af 15. Juni 1911 med Tillæg, sidst af 31. Januar 1918.

Efter nogen Forhandling, enedes man om følgende Forlig:

»Træindustriarbejderforbundet beklager den hos Fabrikant Tuck i Juli Maaned d. A. iværksatte Arbejdsnedlæggelse og vil af al Magt hindre en Gentagelse. Forbundet og Afdelingen vil derhos søge snarest at skaffe Arbejdet hos Fabrikant Tuck genoptaget i saavidt muligt samme Omfang som før.

Naar Arbejdet genoptages, tilbagetages den af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening til den 20. ds. varslede Boycotning af de 5 Arbejdere.

Om det af Arbejderne rejste Krav om Løntillæg optages der snarest efter Arbejdets Genoptagelse Forhandling efter Mæglingsregler mellem

Træindustriarbejderforbundet og Træindustriens Fabrikantforening for Østifterne.

Naar Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening meddeler Retten, at Arbejdet er i Gang, anses nærværende Sag for bortfaldet.«

Sagen udsattes herefter til i Dag 14 Dage Kl. 1 Efterm. for at afvente saadan Meddelelse. Retten hævet Kl. 2½ Efterm.

POUL HANSEN

Lollesgaard.

Arbejdsløsheden
i Maj Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Maj 1918 omfatter ialt 56 Fag eller Organisationer med ialt ca. 191,600 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 26,200 eller 13,7 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 631,700 eller 3,3 Dage pr. Medlem. — Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Glarmestre, Stukkatører, Drejere, Børstenbindere, Stenarbejdere, Kobbersmede, Instrumentmagere og Gartnere.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	129	129	14	337	607	607	19	544	736	736	33	881
Bageri- og Konditr.arb.	1476	1476	461	8812	1927	1927	290	5553	3403	3403	751	14365
Sukkervarearbejdere	863	863	157	4680	216	216	30	1096	1079	1079	187	5776
Bryggeriarbejdere	2727	2727	285	8000	1340	1340	133	4000	4067	4067	418	12000
Slagteriarbejdere	1488	1488	486	12525	2751	2751	694	19859	4239	4239	1180	32384
Skraatobaksarbejdere	197	197	109	1621	582	582	270	5521	779	779	379	7142
Tobaksarbejdere	4960	4960	864	18344	2913	2827	914	21722	7873	7787	1778	40066
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2550	2550	1462	43880	6075	6075	2259	60343	8625	8625	3721	104223
Sejlmagere	37	37	»	51	—	—	—	—	37	37	»	51
Rebslagere	45	45	»	»	214	214	79	2226	259	259	79	2226
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere	5666	5666	1418	10950	4049	4049	453	2826	9715	9715	1871	13776
Handskemagere	74	74	42	1177	8	8	3	78	82	82	45	1255
Hattearbejdere	991	991	193	4111	242	248	24	588	1233	1233	217	4699
Skotøjarbejdere	3205	3205	58	2380	1242	1242	34	1040	4447	4447	92	3420
Barberere	609	609	37	1171	511	511	16	652	1120	1120	53	1823
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	4	880	88	78	4	240	173	163	8	1120
Murere	2013	2013	141	10275	5506	5506	28	1200	7519	7519	169	11475
Murarbejdsmænd	1095	1095	215	6581	—	—	—	—	1095	1095	215	6581
Hustømrere	1606	1606	»	1589	4538	4538	17	964	6144	6144	17	2553
Skibstømrere	270	270	37	1463	680	680	22	591	950	950	59	2054
Snedkere	4253	4253	91	6170	4456	4456	77	2205	8709	8709	168	8375
Billedskærere	120	120	»	»	76	76	»	»	196	196	»	»
Forgyldere	109	109	3	48	65	65	5	92	174	174	8	140
Malere	2369	2369	707	13862	3271	3271	268	4906	5640	5640	975	18768
Sadelm. og Tapetserere	1015	1015	75	2452	569	569	43	958	1584	1584	118	3410
Gas- og Vandarbejdere	65	65	10	232	—	—	—	—	65	65	10	232
Skorstensfejere	64	64	»	»	55	55	»	»	119	119	»	»
Ovnsættere	12	12	2	30	—	—	—	—	12	12	2	30
At overføre..	38093	38093	6871	161621	41981	41885	5682	137204	80074	79978	12553	298825

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	38093	38093	6871	161621	41981	41885	5682	137204	80074	79978	12553	298825
Træva reindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	791	791	44	1095	2778	2778	58	982	3569	3569	102	2077
Bødkere	245	245	50	1173	488	488	181	4489	733	733	231	5662
Karetmagere	341	341	»	104	606	606	13	368	947	947	13	472
Korkskærere	230	230	220	5500	30	30	21	500	260	260	241	6000
Kurvemagere	210	210	11	192	—	—	—	—	210	210	11	192
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere.....	118	118	6	140	117	117	3	60	235	235	9	200
Hvidgarvere.....	51	51	1	21	48	48	»	»	99	99	1	21
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1143	1143	16	346	335	335	7	115	1478	1478	23	461
Glasarbejdere	245	245	74	528	201	201	93	2728	446	446	167	3256
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	688	688	17	568	265	265	9	237	953	953	26	805
Blikkenslagere.....	836	836	178	4413	600	600	70	2002	1436	1436	248	6415
Metaltrykkere	112	112	10	290	8	8	»	»	120	120	10	290
Jern- & Metalslibere..	204	204	9	228	139	139	38	536	343	343	47	764
Gørtlere og Metalarb..	354	354	20	835	81	81	»	12	435	435	20	847
Urmagere.....	70	70	»	»	184	184	1	30	254	254	1	30
Smede og Maskinarb .	10000	10000	1443	35960	8254	8254	916	21349	18254	18254	2359	57309
Formere.....	400	400	97	2687	1250	1250	149	4105	1650	1650	246	6792
Elektrikere	1083	1083	253	6188	1046	1046	142	3382	2129	2129	395	9570
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2220	2220	104	2873	838	562	44	1283	3058	2782	148	4156
Litografer	441	441	16	456	122	122	7	191	563	563	23	647
Typografer	2809	2809	96	2861	1800	1624	64	1506	4609	4433	160	4367
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	185	185	8	232	1035	1035	5	108	1220	1220	13	340
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2000	2000	500	13000	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2600	2600	1600	33000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	4083	4083	990	25000	—	—	—	—	—	—	—	—
Støberi-og Mask.arbdm.	2040	2040	400	8000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	14277	7577	1210	26000	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	25000	18300	4700	105000	40000	18000	1150	28000	65000	36300	5850	133000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1042	1042	»	»	1042	1042	»	»
Kvindel. Arbejderforb..	4000	4000	1555	38765	2260	2260	639	17805	6260	6260	2194	56570
Landarbejdere.....	—	—	—	—	10000	10000	173	4298	10000	10000	173	4298
Kedel- og Maskinpass.	891	891	38	1123	1176	1176	40	1194	2067	2067	78	2317
Kellnere.....	1024	1024	136	3200	749	749	76	2400	1773	1773	212	5600
Handels-og Kontormdh	4562	4562	274	7801	7097	7097	404	12614	11659	11659	678	20415
Tilsammen.	96346	89646	16247	384200	124530	101982	9985	247498	220876	191628	26232	631698

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 ❋ KØBENHAVN DEN 31. AUGUST 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Brødkuske i København Maskinfolkene ved Det kgl. Teater. Bagerne og Konditorerne i København. Elektrikerne hos Glud & Nielsen. Sadelmagerne hos F. og L. Dahlmann og Poulsen & Sønner. Lagerskræderne hos Joh. Bigler & Søn.)

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for August 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. September 1918.

Forretningsudvalget.

Kongresser.

Husassistenternes Kongres.

Den 7. Juli og følgende Dage afholdt Husassistenternes Forbund Kongres i Randers. Tilstedeværende var, foruden de Delegerede, Hovedbestyrelsen for Forbundet og de indbudte Gæster: Hovedkasserer, Borgerrepræsentant Em. Svendsen (De samv. Fagforbund), Entreprenør H. Brede, Randers (Socialdemokratisk Forbund), Sekretær Sofus Westergaard (Landarbejderforbundet), Typograf Alfr. Andersen (Socialdemokratisk Ungdomsforbund), Snedker Chr. Madsen (Fællesorganisationen i Randers), og Maskinarbejder Holger Bach (Socialdem. Ungdomsforening i Randers).

Forbundets Formand, Borgerrepræsentant Frk. Marie Christensen, aabnede Kongressen og bød Forsamlingen Velkommen. Formanden for den lokale Afdeling Frk. Ella Sørensen bød Velkommen til Randers.

Efter at Gæsterne hver især kort havde udtalt sig, gik man over til Forhandlingerne.

Kongressen konstitueres.

Til Dirigent valgtes paa Forslag af Hovedbestyrelsen Frk.ne Marie Stephansen, Aalborg, og Signe Agerby, København, og Sekretærer blev Frkn. Laura Nielsen, København, og Anna M. Sandbæk, Horsens.

Derefter aflagde Formanden Frk. Marie Christensen Beretning om

Forbundets Virksomhed

siden sidste Kongres. Hun udtalte bl. a.:

Det er nu 2 Aar siden, vi sidst holdt Kongres. De vanskelige Forhold har grebet ind paa mange Steder. Men medens alle andre Organisationer har sat Medlemstallet op, gælder det desværre ikke for os.

Som det vil erindres, vedtog vi paa sidste Kongres en Lønreform, som vi direkte fra Forbundet skulde føre igennem for Medlemmerne, nemlig 15 Kr. for ganske unge Piger, 30 Kr. for Ene-Assistenter og 45 Kr. for Stue- og Kogeassistenter pr. Md. Endvidere skulde vi søge Lønnen hævet med 1 a 2 Øre pr. Time — med andre Ord en Lønforhøjelse paa 3—6 Kr. pr. Maaned. Det var jo et beskedent Krav, men det vakte dog store Betænkeligheder. Der udsendtes i København ca. 100 Skrivelser, paa hvilke vi fik Ja til Svar paa Halvdelen. Der blev Bladpolemik om Sagen, og det hjalp, thi den gennemsnitlige Løn i København er nu 35—45 Kr. pr. Maaned.

I Provinserne ser det daarligt ud med Lønnen, og dette Forhold maa ændres ved, at vi styrker vor Organisation.

Ialt har vi afholdt 50 Agitationsmøder over hele Landet og vi har faaet indmeldt 585 nye Medlemmer. Men ved Afgang er det samlede

Medlemstal desværre gaaet noget ned i vore 8 Afdelinger.

Vi har nu 2 faste, dygtige Agitatorer i Frk. Marie Nellemann, København, og Frk. Anna M. Sandbæk, Horsens.

Grunden til Nedgangen i Medlemstal maa først søges i den skiftende Ungdom, vi arbejder med; stadig skifter Afdelingerne Ledelse, idet man rejser til København, hvor større Løn opnaas. Men vi skal nok vinde frem, naar al Energi lægges i Arbejdet.

Vi skylder Fællesorganisationerne rundt om stor Tak for beredvillig Hjælp i Organisationsarbejdet, ligesom ogsaa Socialdemokratiet har ydet os udmærket Støtte, idet man derfra har givet os 1500 Kr. til Agitationen.

De socialdemokratiske Ungdomsforeninger, Landarbejderforbundet og den socialdemokratiske Presse skal ogsaa have en hjertelig Tak for god Assistance.

I Forbindelse med Agitationsarbejdet maa bemærkes, at vi i 2000 Ekspl. har udgivet Pjecen »Vor Kamp mod gamle Fordomme«, der næsten er udsolgt.

Vi har holdt 18 Hovedbestyrelsesmøder.

I Maj fik vi Opfordring fra Centralarbejdsanvisningsdirektoratet til Samarbejde, hvad angaar Anvisning af Pladser for arbejdsløse, og der har siden været en Del Samarbejde, som dog kun har bragt ringe Resultater. Husmødre og Husassistenter har nemlig endnu ikke rigtig Forstaaelsen af at søge denne Vej, men gaar til de private Fæstekontorer.

Ved tidligere Valg, da Valghandlingen var offentlig, har vi interpelleret Kandidaterne angaaende Tyendelovens Afskaffelse.

Da det viste sig under Ernæringskortsystemet, at faa Husassistenter paa deres Fridage fik Brødkort, Smørkort eller Kostpenge, satte vi os i Bevægelse, og denne har baaret god Frugt.

Efter at have omtalt Forholdene i de enkelte Afdelinger, meddelte Taleren, at man fra Forbundets Side med Held havde skredet ind i adskillige Tilfælde, hvor der forelaa Nægtelse af Løn, urigtig Opsigelse og Mishandling overfor Husassistenter.

Ved den store Fest i København til Fordel for Husassistenternes Fagskole indkom et Overskud paa 7000 Kr., som danner et Byggefond. Fagskolen arbejder nu ellers under vanskelige Forhold paa Grund af Dyrtiden og Rationeringen. Vi har desværre maatte lukke Afdelingen i fin Husholdning, men i en nær Fremtid vil der blive etableret Kursus for arbejdsløse Kvinder. Fondet til Alderdomshjemmet er nu paa ca. 42,000 Kr.

Jeg udtaler Haabet om, at vor Kongres maa give gode Resultater for vor Stand.

Efter at Frk. Sandbæk havde udtalt sig om Agitationen, godkendtes Beretningen enstemmigt.

Regnskabet.

Hovedkassereren Frk. Laura Nielsen forelagde derpaa Regnskabet, som efter en kort Debat ligeledes godkendtes, enstemmigt.

Tyendeloven.

Frk. Marie Christensen stillede og motiverede kort følgende Resolution:

»Til Regering og Rigsdag:

Husassistenternes Forbund, samlet til Kongres i Randers, tillader sig atter i Aar at kræve Tyendeloven af 1854 ophævet og ikke erstattet af nogen lignende Lov.

Samtidig andrager vi om, at Regeringen snarest fremsætter Forslag om Børns og unge Menneskers Arbejde i privat Tjenesteforhold, som Socialdemokratiet fremsatte i Rigsdagen 1917«.

Resolutionen vedtoges enstemmigt.

Frk. Marie Christensen indledede derefter paa Hovedbestyrelsens Vegne en Diskussion om

Arbejdstid og Boliger, en ugentlig Fridag,

saavel i Halvdags- og Heldagspladser som faste Pladser med og uden Logis samt om Kontraktspørgsmaalet.

Taleren pointerede straks, at Kravet maatte være at fremskaffe en Løn, der stod i Forhold til Arbejdet, samt angav Forslag for en saadan.

Arbejdstiden maatte forkortes, og Maalet skulde være 8 Timersarbejdsdagen for Kvinder over 16 Aar, Kvinder under denne Alder maatte have kortere Arbejdstid. I Dagens Løb skulde Husassistenten endvidere have et Par Fritimer.

Arbejdernes Demonstrationer og Agitation igennem Aarene havde vist, at et Arbejde paa dette Omraade bar Frugt, selv om Maalet ikke straks blev naaet. En obligatorisk Arbejdstid naas dog kun ad Lovens Vej.

Om disse her nævnte Spørgsmaal og andre bør vi vel nu, som Forholdene er, indbyde Husmødrene til Forhandling, ligesom vi ogsaa maa indbyde Husassistenternes Forældre, der desværre, til Trods for, at de er organiserede Arbejdere, ikke i tilstrækkelig Grad yder os Støtte og vejleder deres Døtre. Ved disse Forhandlinger vil en Repræsentant for Forbundet komme til Stede.

Som Baggrund for vore Krav træder den mægtige Prisfordyrelse, der er indtraadt for alle Fornødenheder, som Klæder o. l.

Vi maa ogsaa kræve gode Boligforhold, ligesom vi skal have en ugentlig Fridag — f. Eks. hver anden Uge en Søndag og hveranden Uge en Søgnedag. Paa disse Fridage skal vi have Ret til at deltage i Maaltiderne uden at gøre husligt Arbejde — ellers maa der ydes os Kostpenge.

Om Logisytemets Afskaffelse udtalte Frk. Christensen sig ligeledes og sluttede med at pointere, at alle de Krav, man stillede, maatte gennemføres ved Forbundets og Afdelingernes Mellemkomst.

Under den paafølgende Diskussion fremkom der gode Indlæg og adskillige Forslag stilledes, ligesom ogsaa Taktiken gjordes til Genstand for nøje Prøvelse.

En saalydende Resolution vedtoges enstemmig:

Husassistenternes Forbunds Kongres erkender, at Standens Livsvilkaar i høj Grad trænger til en Forbedring, saavel hvad angaar Arbejdstiden, Fritiden, Boliger som Lønnens Størrelse. Det paalægges derfor Hovedbestyrelsen samt de enkelte Afdelingers Bestyrelser at arbejde for, at der fremskaffes en højst 10 Timers Arbejdsdag, et ordentligt Værelse i Pladsen eller eget Logi samt en Løn, der staar paa Højde med Lønnen i andre Fag, og det foreslaas at forhandle med saavel Arbejdsgivere som de unges Forældre derom.

Fra Aarhus-Afdelingen forelaa Forslag om

Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund.

Forslaget motiveredes af Frk. Adele Rasmussen og anbefaledes straks af Frk. Ragnhild Jørgensen, hvorpaa Frk. Marie Christensen udtalte, at Spørgsmaalet ofte havde været paa Dagsordenen, men var nedstemt, vel nærmest fordi man ikke kunde strejke, men alligevel kom til at betale Kontingent. Hovedbestyrelsen var imidlertid absolut ikke imod Indmeldelsen, hvis De s. F. vilde have Husassistenternes Forbund.

Hovedkasserer Em. Svendsen var glad over, at den Tanke var fremkommen her. Det viste, at Husassistenterne havde Forstaaelsen af disses Samhørighed med de øvrige organiserede Arbejdere. Han paapegede klart Sammenslutningens Betydning, omtalte Betingelserne for og Forpligtelserne ved en Indmeldelse og erklærede, at man sikkert i Lighed med, hvad der var sket for Landarbejderforbundets Vedkommende, nok kom overens om Spørgsmaalet om Strejke, Bidrag hertil og Strejkefond. (Stærkt Bifald).

Efter yderligere Anbefalinger af Frk. Langwagen, Chr. Madsen og Frk. Marie Christensen vedtoges det under stærkt Bifald med Akklamation at søge Optagelse i D. s. F.

Ungdomsforeningerne og de uorganiserede Husassistenter.

Paa Aarhusafdelingens Vegne stillede og motiverede Frk. Adele Ras-

mussen Forslag om følgende Resolution:

»Da en ringe Del af vort Forbunds Medlemmer samtidig staar som Medlemmer af S. U. F. og derfor føler sig ilde berørt ved, at S. U. F. optager uorganiserede Husassistenter, henstilles det herigennem indtrængende til S. U. F., at dette søger Bestemmelsen om, at man saafremt Forholdene tillader det, skal staa i sin respektive Fagorganisation, holdt efterrettelig.«

Frk. Sandberg anbefalede Resolutionen, og Em. Svendsen gik ud fra, dette Spørgsmaal let kunde ordnes ved Forhandling, hvor Forholdene talte derfor. Efter at endnu flere Talere havde haft Ordet vedtoges Resolutionen enstemmig.

Standens faglige Uddannelse.

Frk. Christensen omtalte Husholdningsskolernes og Fagskolens Virksomhed og paaviste klart og koncist, at det var en Samfundssag af allerstørste Betydning, at Kvinden blev dygtig og sin Plads voksen i Hjemmet. Fagskolernes Oprettelse og Drift burde være en Stats- og Kommunesag. Det har vi ogsaa slaaet til Lyd for gennem Socialdemokratiet i Rigsdagen og i Københavns Borgerrepræsentation, men endnu har vi ikke faaet noget positivt Udbytte deraf. Sagen skal imidlertid løses, om det saa i Nødstilfælde skal ske ad Frivillighedens Vej.

Efter en kort Diskussion blev følgende Resolution enstemmigt vedtaget:

»Husassistenternes Forbund, samlet til Kongres i Randers, udtaler et indtrængende Ønske om, at Standens Uddannelse snart maa blive etableret i stor Stil, da dette i høj Grad vil bidrage til Standens Højnelse og bedrede Livsvilkaar.

Det henstilles til Hovedbestyrelsen at arbejde for Sagen af yderste Evne.«

Strejkefond. — Kontingentforhøjelse.

Efter en Indledningstale af Frk. Stephansen og en længere Diskussion vedtoges med alle Stemmer mod 3 at forhøje det maanedlige Kontingent med 25 Øre, hvoraf 10 Øre indgaar i et Strejkefond.

Man behandlede derefter en Række Forslag til Lovændringer, som forelaa, dels fra Hovedbestyrelsen, dels fra Afdelingerne. Foruden Kontingentforholdene og Ledelsens Sammensætning og Arbejdsmaade forelaa der Forslag m. H. t. Kongressen. Det vedtoges, at denne fremtidig afholdes hvert 3. Aar.

Valg.

Til Formand og Hovedkasserer genvalgtes henholdsvis Frk. Marie Christensen og Frk. Laura Nielsen enstemmigt med Akklamation.

Efter at have drøftet Agitationsarbejdet, vedtoges det at afholde næste Kongres i København (Aalborg og Horsens havde ogsaa været bragt i Forslag).

Sluttelig afholdtes

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Beretning og Regnskab aflagdes og blev enstemmigt godkendt. Som Tillidsmænd og Hovedbestyrelse valgtes de samme som i Forbundet. De Delegeredes Arbejde var nu til Ende og man skred til

Afslutning.

Der holdtes korte afsluttende Taler af Formanden, Dirigenten og af Chr. Madsen (den sidste paa samtlige Gæsters Vegne. Efter et kraftigt Leve for Husassistenternes Forbund afsluttedes Kongressen med en kvik Sang.

Lønbevægelser og Konflikter.

Brødkuske i København. I Anledning af en Uoverensstemmelse mellem A/S Københavns Brødfabrikker og Brødkuskene om Løn og Arbejdsvilkaar afholdtes et Fællesmøde den 5. August mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og man enedes da om at indføre følgende Tilføjelser i Over-

enskomsten af 18. Februar 1916 vedrørende de procentlønnede Kuske:

Ugelønnen fastsættes til 28 Kr., hvortil ydes 2 % af Salget af fint Brød og ¾ Øre pr. Rugbrød. Desuden gives et Dyrtidstillæg af 35 Kr. pr. Maaned.

Saafremt den samlede Ugefortjeneste incl. Dyrtidstillæg ikke naar 50 Kr. pr. Uge, forhøjes Dyrtidstillægget med det manglende Beløb.

Den paa de fleste Fabrikker hidtil gældende Ordning, at Folkene har 1 Uges Sommerferie, udvides til at gælde alle Fabrikker.

Fabrikkerne har lovet at stille sig velvilligt til Spørgsmaalet om Søndagsfrihed og er villige til at optage Forhandling derom.

Maskinfolkene ved Det kgl. Teater. Den 2. August fandt der et Møde Sted mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Det kgl. Teater, Dansk Arbejdsmandsforbund og Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund paa hvilket der opnaaedes Enighed om følgende Ordning af Løn- og Arbejdsvilkaar for Maskinfolkene ved Det kgl. Teater, alt under Forudsætning af Godkendelse af de interesserede Parter:

Foruden den Ordning, hvorom man i Forvejen er enig, vedtages det, at der betales et Tillæg til de bestaaende Lønsatser af 6 Kr. ugentlig, dog saaledes at af dette Tillæg bortfalder 2 Kr. pr. Uge, forsaavidt Staten forhøjer det nuværende Dyrtidstillæg med mindst 100 Kr.

Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres den mellem Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Hele denne saaledes vedtagne Ordning bortfalder fra det Øjeblik, da Lovgivningsmagten efter Indstilling af den af Regeringen nedsatte Lønningskommission af 1917 fastsætter en Lønordning for Maskinfolkene ved Det kgl. Teater. Ordningen er nu tiltraadt af begge Parter.

Bagerne og Konditorerne i København. I Henhold til den mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund under 7. og 17. August trufne Overenskomst om Dyrtidstillæg til Arbejderne i saa godt som alle Fag — den saakaldte »Augustregulering« — har der været ført Forhandlinger mellem Bager- og Konditoriarbejdernes Forbund og Københavns Bagerlaug om Dyrtidstillæg til Svendene paa saavel Rugbrødsfabrikker som Fintbrødsbagerier.

Ved disse Forhandlinger tilbød Bagermestrene at afrunde Augustreguleringens Dyrtidstillæg opad til 7 Kr. pr. Uge, saaledes at den mindste Ugelønning blev 46 Kr. paa Brødfabrikkerne, 45 Kr. i Fintbrødsbagerier og 44 Kr. for Konditorsvende, faglærte Kvinder skulde have 32 Kr. 50 Øre pr. Uge og Ikke-faglærte Kvinder 27 Kr. pr. Uge.

Endvidere opnaaedes en lille Forhøjelse af det hidtil ydede Dyrtidstillæg, ligesom dette ogsaa nu kom til at omfatte ugifte Svende. Desuden tilbødes det at forhøje Overarbejdsbetalingen med 15 Øre pr. Time og Betalingen for Frinatsarbejde med 1 Kr. 10 Øre pr. Nat.

Mestrenes Tilbud blev forelagt Svendene paa to Generalforsamlinger Fredag Aften den 23. og Lørdag Formiddag d. 24. August, men blev forkastet, idet man nu stillede Krav om en Mindsteugeløn af 60 Kroner samt vedtog at standse Arbejdet om Aftenen Kl. 6. Selv paa Arbejdernes Fællesbageri, hvor der ikke havde været Tale om nogen Forandring i de bestaaende Forhold, skulde Arbejdet standses.

Om Lønningen paa Fællesbageriet gælder, at de for alles Vedkommende var højere end paa de andre Brødfabriker. Desuden betales der hver Arbejder 30 Kr. mdl. i Dyrtidstillæg. Regnes dette blot til 7. Kr. ugl., var Fællesbageriets Lønninger følgende:

8 Svende havde hver 48 Kr. ugl.
28 Svende havde hver 49 Kr. ugl.
3 Hølpere havde hver 51 Kr. ugl.
1 Hølper havde 52 Kr. ugl.
3 Mestersvende havde hver 54 Kr. ugl.

2 Mestersvende havde hver 55 Kr. ugl.

Desuden er der 2 Gange udbetalt hver Mand 30 Kr. i Brændselshjælp.

Samme Dags Aften modtog De samvirkende Fagforbund en Skrivelse fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, hvori man protesterer mod den ulovlige Arbejdsstandsning og forbeholder sig at kræve Erstatning for de Tab, der vil blive Bagermestrene forvoldt som Følge af Arbejdsstandsningen.

Søndag Aften den 25. August vedtog Konditorsvendene paa en Generalforsamling at slutte sig til de strejkende Bagere og nedlagde Arbejdet.

Mandag d. 26. August holdt Forbundets Hovedbestyrelse Møde, og her vedtoges det enstemmigt at tage Afstand fra den iværksatte Arbejdsstandsning.

Efter at Arbejdsstandsningen var iværksat, sendte Fagforeningens Bestyrelse Mestrene en Skrivelse, hvori de fremsatte Kravet om en Mindsteugeløn af 60 Kroner og Forslag om Forhandling herom, men Bagerlauget har intet Svar givet paa denne Skrivelse.

Paa Foranledning af Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København har der været afholdt et Møde med Bestyrelsen for Bagersvendenes Fagforening, og her erklærede Bestyrelsen sig villig til i Løbet af Onsdag den 28. ds. at indlede en Forhandling med Fællesbageriets Ledelse og at forelægge Resultatet og Spørgsmaalet om en eventuel Genoptagelse af Arbejdet paa Fællesbageriet paa Bagernes Generalforsamling Torsdag Formiddag.

En saadan Forhandling har da ogsaa fundet Sted i Onsdags, og her tilbød Fælles-Bageriets Bestyrer, Landstingsmand C. C. Andersen, at ville opfylde alle Bagersvendenes Lønkrav, men Generalforsamlingen Torsdag den 29. vedtog simpelthen at fortsætte Strejken baade hos Laugets Medlemmer og paa Fællesbageriet.

Elektrikerne hos Glud & Nielsen, Vejle. Mellem ovennævnte Firma og Dansk Elektrikerforbund var der i nogen Tid ført Forhandlinger om Lønforholdene uden at det var lykkedes at naa til Enighed. Forbundet varslede derfor Strejke overfor Firmaet til den 24. Juli. Den 22. Juli kom der et Fællesmøde i Stand mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de direkte interesserede Parter, men heller ikke her opnaaedes Enighed, idet Arbejdernes Krav og Arbejdsgivernes Tilbud laa meget langt fra hinanden, hvorfor Strejken blev iværksat den 24. Juli.

Ved Skrivelser af 1. og 6. August varslede Arbejdsgiverforeningen Lockout fra 15. August overfor samtlige Medlemmer af Dansk Elektrikerforbund, der beskæftiges hos Provins-Installatørforeningens Medlemmer.

Lockouten kom imidlertid ikke til Udbrud, idet der paa et nyt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. August opnaaedes Enighed om følgende:

Til Fordeling mellem 7 Mand hos Firmaet Glud & Nielsen, Vejle, ydes et Tillæg af 27. Øre, hvilket Tillæg fordeles efter Arbejdsgiverens Skøn. Strejken ophæves fra og med Tirsdag den 13. ds. om Morgenen og Arbejdet genoptages saa vidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen, ligesom Arbejdsgiverforeningen aflyser den bebudede Lockout.

Sadelmagerne hos Brødr. F. og L. Dahlmann og Poulsen & Sønner, Kbh. Den 20. Juli d. A. nedlagde Sadelmagersvendene Arbejdet hos de ovennævnte to Firmaer, da Mestrene nægtede at indgaa paa Krav om en Forhøjelse af Timelønnen til 85 Øre og et Tillæg til Priskuranten af 25 pCt. samt en Forandring i Arbejdstiden.

Arbejdsgiverforeningen opfordrede den 22. Juli Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund til at foranledige at Arbejdet blev genoptaget uopholdelig, da man i modsat Fald agtede at indbringe Klage over det skete

Brud paa de gældende Overenskomster for Den faste Voldgiftsret.

Samme Dag blev der udstedt Boycottingsvarsel overfor de 12 strejkende Arbejdere.

Arbejdet blev imidlertid ikke genoptaget, og den 1. August udstedte Arbejdsgiverforeningen første Lockout-Varsel overfor Forbundets Medlemmer, og den 13. August kom andet Varsel, der omfattede samtlige Forbundets Medlemmer, som er beskæftiget hos Medlemmer af Sadelmager- og Tapetsererlauget i København, og det bebudes, at Lock-outen vil blive iværksat fra og med Fredag den 23. August.

For om mulig at hidføre en Ordning af Konflikten, blev der den 14. August afholdt Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og for Parterne.

Det lykkedes dog ikke at naa til Enighed. Arbejdsgiverforeningens Repræsentant, Oldermand Claus Olsen, erklærede nemlig, at Arbejdsgiverne ikke kunde forhandle om Arbejdernes Krav, saa længe den ulovlige Arbejdsstandsning opretholdtes. Naar Strejken var hævet og Arbejdet genoptaget, kunde der optages Forhandling om de af Arbejderne fremsatte Krav, og han opfordrede derfor Arbejderne til at henvende sig til de paagældende Firmaer for at træffe Aftale om Arbejdets Genoptagelse. Mødet endte saaledes uden Resultat, men ikke desmindre henvendte Repræsentanter for Arbejderne sig den næste Dag til de nævnte Firmaer, men modtog af disse Besked paa, at der ikke maatte tales om Lønkrav, forinden Arbejdet var genoptaget.

Den 22. August afholdt Sadelmagernes og Tapetserernes Fagforeninger en Generalforsamling, paa hvilke der blev gjort Rede for den foreliggende Strid, og efter en indgaaende Diskussion blev det vedtaget, at man ikke vilde tvinge de strejkende Arbejdere til at gaa tilbage til deres gamle Pladser.

Lock-outen blev derefter iværksat den 23. August, og ca. 500 Medl. er derved gjort arbejdsløse.

Lagerskræddere hos Firmaet Joh. Bigler & Søn. I Juni nedlagde de polske og russiske Skræddersvende Arbejdet hos ovennævnte Firma. Denne Arbejdsstandsning blev af Arbejdsgiverforeningen besvaret med en Boycotting overfor disse Arbejdere fra og med den 9. Juli.

Den 27. Juli afholdtes et Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne om Sagen, men Mødet endte resultatløst og Arbejdsgiverne forbeholdt sig nu at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret. Det blev dog ikke til noget, men i Stedet for varsledes der under 31. Juli og 6. August Lockout fra og med den 15. Aug. overfor samtlige mandlige og kvindelige russiske og polske Medlemmer af Dansk Skrædderforbund, der beskæftiges hos Foreningen af danske Fabrikanter af Herreklæder.

Denne Lockout kom imidlertid ikke til Udbrud, idet de strejkende Svende paa et Møde den 8. August vedtog at ophæve Strejken og genoptage Arbejdet, hvorefter Ardejdsgiverforeningen tog de udstedte Lockoutvarsler tilbage.

Snedkerne i Vejle. I Skrivelse af 3. Juli d. A. klagede Arbejdsgiverforeningen over, at 20 timelønnede Snedkersvende hos forskellige Mestre i Vejle Lørdag den 15. Juni havde nedlagt Arbejdet paa Kravet om en højere Timeløn. Ved et Mæglingsmøde den 19. Juni enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages og Timelønspørgsmaalet henvises til Afgørelse i Henhold til Overenskomstens § 6.

De fleste af Svendene udeblev ikke desto mindre fra Arbejdet, og dem, der havde genoptaget Arbejdet, holdt igen op, da de kun fik udbetalt den hidtidige Timeløn.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 22. Juli enedes man om, at Arbejdet skal genoptages i Henhold til den paa Mødet den 19. Juni trufne Aftale, og i Overensstemmelse hermed skal der derefter optages Forhandling mellem de enkelte Mestre og deres Svende om Timelønnen.

8-Timersdagen i Virksomheder med kontinuerlig Drift.

I »Arbejderen« Nr. 5 (15. Aargang) har vi i en Artikel med Overskrift »Papirfabrikkernes Arbejdsforhold« omtalt Arbejdsraadets Indstilling til Indenrigsministeriet angaaende de hygiejniske Forhold paa Papirfabrikkerne og nogle Forhandlinger som var førte mellem Papirindustriarbejdernes Forbunds Formand, de socialdemokratiske Folketingsmænd, der særlig har beskæftiget sig med dette Spørgsmaal og Indenrigsministeren. Artiklen slutter med at oplyse, at der vil blive tilstillet Indenrigsministeriet et Andragende om, at det ved Lov maa blive fastsat, at Treholdsskiftet indføres i alle Virksomheder med kontinuerlig Drift.

I Henhold til foranstaaende har Forretningsudvalget under 14. August d. A. tilsendt Indenrigsministeren et saalydende Andragende:

Til
Indenrigsministeren.

Gennem en Aarrække har Arbejdsraadet beskæftiget sig med en Anmodning fra Arbejdere paa Papirfabrikkerne om at Fabrikslovens § 24 maatte blive bragt i Anvendelse for denne Industries Vedkommende, for saa vidt angaar de Arbejdere, der arbejder i kontinuerlig Drift.

Vi er gjort bekendt med, at Arbejdsraadet nu har afgivet Indstilling til Ministeriet angaaende nævnte Anmodning, og at Flertals-Indstillingen gaar ud paa, at Fabrikslovens § 24 *ikke* kan bringes i Anvendelse, medens et Mindretal af Raadets Medlemmer indstiller, at Arbejdstiden, der nu er 12 Timer pr. Døgn, i den Del af Virksomheden, der drives kontinuerligt, nedsættes til 8 Timer pr. Døgn.

Efter hvad vi har erfaret er der Sandsynlighed for, at Flertallet — eller ihvert Fald en Del deraf — har følt sig bundet af nævnte Paragrafs Ordlyd, som trækker en ret snæver Grænse for de Tilfælde, i hvilke den kan bringes i Anvendelse, selv om de erkender at den ommeldte Arbejdstid er urimelig lang.

Hvad der gælder for Papirarbejdere, gælder ogsaa for andre Arbejdere, som er beskæftigede i Virksomheder som drives kontinuerligt og med 2-Holds-Skifte. Den meget lange Arbejdstid virker nedbrydende paa Arbejdernes Sundhed og maa utvivlsomt forkorte deres Levetid, og det har da ogsaa stadigt været et Krav fra Arbejderorganisationernes Side, at der i Virksomheder med kontinuerlig Drift skulde være 3-Holds-Skifte.

I enkelte Tilfælde er Kravet gennemført, men Organisationerne har i mange flere Tilfælde maattet frafalde Kravet, da de ikke har været i Stand til at bringe de Ofre, som maatte bringes, hvis Kravet skulde gennemføres under Modstand fra Arbejdsgivernes Side.

Det er vor Overbevisning, at denne Sag bør løses ved Lovgivningsmagtens Hjælp, og vi tillader os derfor ved nærværende at anmode den højtærede Indenrigsminister om — snarest muligt — at søge gennemført en Lov, hvorved det bestemmes, at der indføres 3-Holds-Skifte — højst 8 Timers Arbejde pr. Døgn — i *alle* Virksomheder med kontinuerlig Drift.

Ærbødigst
Paa Forretningsudvalgets Vegne,
Carl F. Madsen.
Alfr. Christiansen.

Skandinavisk Arbejderkonference.

Efter Opfordring fra Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge vil der den 11. September her i København paa Søpavillonen blive afholdt en Konference mellem Forretningsudvalgene for de faglige Landsorganisationer i Sverig, Norge og Danmark.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i August Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. September 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

A.E.BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 ❋ KØBENHAVN DEN 7. SEPTEMBER 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne og Konditorer i København. Arbejdsmændene hos Bengt Andersson Elektrikerne). Den faste Voldgiftsret. Ind- og Udmeldelser. Udlandet.

Bagerne og Konditorerne i København.

I sidste Numer af »Arbejderen« omtalte vi Bagernes pludselige Arbejdsstandsning her i Byen. Der er siden da hengaaet næsten 14 Dage og Arbejdsstandsningen opretholdes stadig, baade hos Bagerlaugets Medlemmer og paa Arbejdernes Fællesbageri.

Den 31. August fandt der et Fællesmøde Sted i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af, at Arbejdsgiverne vilde indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret. Mødet var ganske kort og blev kun afholdt i Henhold til Septemberforligets Bestemmelser.

Arbejdsgiverforeningens Klage til Retten blev indgivet allerede samme Dags Eftermiddag.

Da den ganske meningsløse Arbejdsstandsning paa Arbejdernes Fællesbageri stadig opretholdes, har Arbejdernes Fællesorganisation taget Affære for om mulig at faa Bagerne til at genoptage Arbejdet her.

Der blev i den Anledning Mandag den 2. Septbr. afholdt et Fællesmøde af Bestyrelserne for de københavnske Fagforeninger. Mødet, der afholdtes i Studenterforeningens store Sal, var ualmindelig stærkt besøgt.

Vilh. Nygaard dirigerede Mødet, der aabnedes af Fællesorganisationens Formand Carl F. Madsen. Dagsordenens eneste Punkt var: Bagernes Strejke paa Arbejdernes Fællesbageri.

Formanden fik som første Taler Ordet for at skildre Bagerstrejkens Oprindelse og dens Forløb indtil denne Dag: Han begyndte med at udtale, at naar dette Møde var sammenkaldt var det for at give de københavnske Fagforeningers Bestyrelsesmedlemmer Adgang til at udtale sig om den af Bagerne iværksatte Arbejdsstandsning paa Arbejdernes Fællesbageri, hvorimod Mødet ikke skal beskæftige sig med Arbejdsstandsningen hos Mestrene, fordi den vil finde sin Afgørelse andre Steder. Arbejdernes Fællesbageri er det ældste af vore kooperative Foretagender. Da det i sin Tid blev stiftet var det for at regulere Brødpriserne, som den Gang var skruet ganske urimeligt i Vejret af Bagermestrene. Fællesbageriet blev mødt med en stærk Modstand fra Mestrenes Side, og de forsøgte at faa Foretagendet slaaet i Stykker, men takket være Arbejdernes Støtte blev Mestrenes Angreb paa Fællesbageriet slaaet til Jorden, til Trods for, at de Handlende forsøgte at hjælpe Mestrene.

Fællesbageriet har altid virket som en heldig Regulator overfor Brødpriserne i København. Mestrene har altid været nødsagede til at tage Hensyn til Fællesbageriet, naar det gjaldt Fastsættelse af Brødpriserne, og Befolkningen er derved sparet for mange Millioner Kroner.

Bagerfagets Løn- og Arbejdsvilkaar er ikke gunstige, men havde Fællesbageriet ikke eksisteret, havde Tilstandene været langt være for Fagets Udøvere, og Fællesbageriet har altid været en kraftig Hjælper for Bagersvendene under deres Kamp med Bagermestrene.

Formanden omtalte endvidere den paa den skandidaviske Kongres i Kristiania vedtagne Beslutning om Kooperation, hvori det bl. a. hedder:

Man anser den kooperative Bevægelse for et vigtigt Middel i Arbejderklassens Frigørelseskamp, hvis Maal det er gennem Erobringen af den politiske og økonomiske Magt i Samfundet, at udrydde Fattigdommen og at skabe en paa de socialistiske Princippers Grundlag hvilende Samfundsordning.

Kongressen anser det derfor at være de organiserede Arbejderes Pligt at støtte de kooperative Organisationer og at oprette saadanne, hvor de ikke findes.

Denne Beslutning er senere tiltraadt af Partikongressen i Odense 1910 og de samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 1909.

Da Bagerne nu har nedlagt Arbejdet paa Fællesbageriet har de altsaa brudt denne Beslutning, og de har foretaget et fjendtligt Skridt overfor det socialdemokratiske Arbejderparti, og det har været nødvendigt at sige et alvorligt Ord til Bagerne.

Bagernes Handlemaade overfor Fællesbageriet har været præget af Brutalitet, thi uden nogensomhelst Forhandling med Bageriets Bestyrer, C. C. Andersen, og uden noget Varsel nedlagde de Arbejdet her.

Den 27. August havde Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation et Møde med Repræsentanter for Bagersvendes Fagforening, og man enedes da om, at Fagforeningsbestyrelsen skulde forhandle med Ledelsen for Arbejdernes Fællesbageri, og derefter forelægge Resultatet for Bagernes Generalforsamling. Der blev stillet Krav til Fællesbageriet om at betale Svendene en Ugeløn af 60 Kr., og dette Krav blev indtil videre imødekommet af Fællesbageriet, men Generalforsamlingen vedtog desuagtet at fortsætte Arbejdsstandsningen paa Arbejdernes eget Bageri.

Strejkens Virkninger har ikke været saa følelige som Bagersvendene havde tænkt sig. Ganske vist opstod der straks i de første Dage efter Strejkens Iværksættelse nogen Panik, men Mestrenes Brødfabrikker er nu næsten i fuld Gang. Smaamestrene deltager i Arbejdet paa Fabrikkerne og desuden kommer der en Mængde Brød ind til København ude fra Provinserne. Det har altsaa ikke kunnet lade sig gøre at udsulte Byen saaledes som Bagersvendene havde paatænkt.

Under disse Forhold er der jo ingensomhelst Mening i at lade Bagermestrene være ene om Brødforsyningen, og lade dem staa i Befolkningens Øjne som de, der har frelst Byen for Brødnøden.

Medens saaledes alle Bagermestrene og alle Rugbrødsfabrikker er i travl Virksomhed ligger Arbejdernes eget Bageri ganske stille, og da Svendene intet udestaaende har med dette Bageri, der tilmed altid har betalt højere Lønninger end de privatkapitalitiske Brødfabrikker, er det ganske ufatteligt, at Svendene ikke kan indse, at en Genoptagelse af Arbejdet her ikke paa nogen Maade kan skade dem, men tvertimod i Fremtiden vil kunne bidrage til at ophjælpe dem økonomisk.

Det er derfor nødvendigt, at der gennem denne Forsamling rettes en kraftig Opfordring til Bagersvendenes Fagforening i Københavns og dens Medlemmer om at gøre deres Fejl god igen ved at genoptage Arbejdet paa Fællesbageriet.

Formanden stillede da følgende Forslag til en Resolution:

»Da den ved Bagerstrejken forvoldte Brødmangel fortrinsvis medfører forøgede Vanskeligheder for Arbejderklassen, navnlig ved Standsningen af Arbejdet paa Arbejdernes Fællesbageri, faar denne Strejke en hidtil ukendt Karakter. Denne Standsning paa et af Arbejderne etableret Foretagende maa betragtes som en fjendtlig Handling overfor Arbejderbevægelsen og er i Strid med alle Beslutninger fra skandinaviske og danske Fag- og Partikongresser, som paalægger at fremme den kooperative Bevægelse.

Mødet beklager derfor Bagernes Handlemaade overfor Arbejdernes Fællesbageri, som ikke har nægtet at opfylde rimelige Krav fra Bagerne, og navnlig er der Grund til

at beklage denne Handlemaade i en Tid, hvor dette Bageri har gavnet de danske Arbejdere ved at sælge et godt og fuldvægtigt Produkt billigere end andre Bagerier, endskønt Arbejdernes Fællesbageri betalte en betydelig højere Arbejdsløn end andre.

Den Sympati, som der naturligt er i Arbejderklassen overfor Klassefæller, der kæmper for en Højnelse af lave Lønninger, kan desværre ikke komme til Orde i den foreliggende Sag paa Grund af Bagernes Adfærd i Strid med alle Beslutninger og Aftaler.

Da Arbejdernes Fællesbageri paa Grund af Forholdenes Udvikling nu er det eneste Bageri, som er ude af Drift, hvorved den solide Regulator overfor Brødets Kvalitet og Pris er forsvundet til Skade for det købende Publikum, kan Mødet kun opfordre Bagerne til at genoptage Arbejdet paa Arbejdernes Fællesbageri hurtigst muligt, hvorved de samtidigt kommer ud af det Modsætningsforhold til deres egne Klassefæller, hvori de nu befinder sig, og hvilket i saa høj Grad har været til Skade for deres egen Sag.«

Der blev fra anden Side stillet følgende Forslag til en Resolution:

»Mødet i Fællesorganisationen den 2. September retter en Opfordring til alle organiserede Arbejdere om saavel moralsk som ogsaa ved frivillige Bidrag at støtte Bagerne i deres berettigede Lønkrav.«

Der udspandt sig en længere Diskussion saavel om Bagernes Arbejdsstandsning paa Fætlesbageriet som om Bagerstrejken i sin Helhed.

Dirigenten foreslog til Slut at skride til Afstemning og satte først Forretningsudvalgets Forslag under Afstemning.

Forslaget vedtoges med overvældende Flertal.

Dirigenten udtalte derefter: De to Resolutioner udelukker ikke hinanden. Naar Bagerne vil rettte sig efter den nu vedtagne Resolution kan vi meget godt ogsaa vedtage det andet Forslag.

Dette Forslag vedtoges derefter omtrent enstemmigt.

Dagen efter afholdt Bagerne Generalforsamling og Formanden aflagde da Beretning fra Fællesmødet, men ved den foretagne Afstemning blev det vedtaget at fortsætte Strejken baade hos Mestrene og paa Arbejdernes Fællesbageri.

Fællesorganisationens Opfordring til Bagerne om Arbejdets Genoptagelse har de saaledes ganske afvist. Tror Bagerne da virkelig, at de gavner deres Sag ved at handle saaledes mod et af Partiet oprettet og af alle anerkendt kooperativt Foretagende og mod Partiets Beslutninger, vi troi det ikke og Tiden vil ogsaa nok vise, at vi faar Ret.

Bagerne har til Undskyldning for Arbejdsstandsningen forklaret, at naar de skulde gøre sig Haab om at vinde deres Strejke, maatte der standses overalt for, ved den Brødmangel, Standsningen vilde afstedkomme, at tvinge Mestrene til at bøje sig for deres Krav. Planen om at udsulte Befolkningen, lykkedes ikke; det kneb i de første Dage med at skaffe Brød til de mange Munde, der daglig skal mættes i Stor-København, og navnlig kneb det for den Del af Befolkningen, som var vant til at købe Brød paa Fællesbageriet, thi de Handlende nægtede i de første Dage at sælge Brød til andre end deres gamle Kunder.

Der mærkes ikke nu mere til Brødmangel. Smaamestrene, som ikke plejer at bage Rugbrød, har nu kastet sig over Produktionen og fremstiller mange Brød. Mestrenes Brødfabrikker fremstiller i Følge Bladenes Meddelelse 24,000 Stkr. Rugbrød daglig, og en stor Del indføres paa forskellig Maade.

Spørges der saa Bagerne, hvorfor de, da deres Plan om en Udsultning af Befolkningen er mislykket, dog opretholder Strejken paa Fællesbageriet, lyder Svaret: Jo, for hvis vi nu gik i Gang paa Fællesbageriet og lod det producere 10,000 Brød daglig, var alt Haab ude. Befolkningen vilde derved faa Over-

flod af Brød og Strejken være tabt. Man klynger sig endnu, som den der er ved at drukne, til et Halmstraa, og lever i Haabet om, at Mestrene snart vil blive kede af at arbejde paa Fabrikkerne, og at Brødmangelen atter vil blive saa følelig, at Svendene kan tvinge deres Krav igennem.

Bagersvendene regner dog afgjort forkert, det vil ikke gaa saaledes. Mestrene vil, støttet af Arbejdsgiverforeningen, sætte alt ind paa, at Bagersvendenes Angreb mislykkes, vel vidende, at hvis de giver efter overfor Bagerne, kan de vente den samme Fremgangsmaade overfor Arbejdsgiverne i andre Fag. Ud fra disse Betragtninger maa man se Kampen mellem Mestrene og Svendene, og Udfaldeter ikke tvivlsomt. En Gang maa det forhaabentlig dog gaa op for Arbejderne, at den syndikalistiske Lære om pludselige Arbejdsstandsninger og bryden sig fejl om indgaaede Aftaler og Overenskomster kun kan bringe Arbejderne Tab og Ulykker.

Arbejderne maa dog forstaa, at skriftlige Aftaler om Løn og Arbejdsvilkaar mellem Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer er mere end en Lap Papir, som kan bortkastes eller rives i Stykker efter Forgodtbefindende. Men det kræver dyre Lærepenge.

Kuskene i København. — Strid om Aflæsningspenge. Mellem Vognmændene i København og Kuskenes Fællesforbund har der været en Strid om Betalingen for Arbejde ved Aflæsning af Kul og Kokes.

Siden 1911 har Kulimportørerne betalt 15 Øre i Aflæsningspenge for Kokes, 22½ Øre for Aflæsning af Kul, der køres til Oplagsplads, og 37½ Øre for Aflæsning af Kul og Kokes, der køres til Jernbanevogn.

Da Overenskomsten med Vognmændene blev forlænget i November Maaned f. A., blev dette Betalingsspørgsmaal ikke berørt, men en Uge efter ophævede Kulimportørerne, der nu var bleven Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, Betalingen for Aflæsning.

Der har senere været forsøgt Voldgift om denne Sag, men Voldgiftens Opmand foreslog at henvise Sagen til Forhandling.

Der blev da afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 23. Maj mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for de direkte interesserede Parter, men her nægtede Vognmandsforeningens Repræsentant at kende noget til Betalingen af disse Aflæsningspenge, og Mødet endte uden noget Resultat.

Under 27. Maj og 3. Juni varslede Dansk Arbejdsmandsforbund Strejke overfor Vognmændene, hvad angik disses Kørsel for Kulimportørerne. Disse Varslers Lovlighed blev mødt med Protest fra Arbejdsgivertoreningen i Skrivelse af 3. Juni. Strejken blev alligevel iværksat og fortsattes til den 13. August, paa hvilken Dag, der ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen blev indgivet følgende Overenskomst:

»Aflæsningspenge skal fremtidig betales af de Kulimportører, der er Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og som før November 1917 har betalt saadanne, men dog kun i samme Udstrækning og for det samme Arbejde og under samme Forhold som før nævnte Tidspunkt.

Opstaar der Uenighed om, hvilke af de omhandlede Firmaer, der har betalt Aflæsningspenge eller om, i hvilke Tilfælde Aflæsningspenge er betalt før November 1917, afgøres saadanne Stridsspørgsmaal af en faglig Voldgift, hvortil Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og Kuskenes Fællesforbund vælger hver to Voldgiftsmænd med Overretsassessor Axel Rasmussen som event. Opmand.

Erstatningskrav fra begge Parter indtil Dato frafaldes.

Den hos Kulimportører, der er Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, etablerede Arbejdsvægring, hæves straks.

Arbejdsmænd hos Entreprenør Bengt Andersson og Søn ved Hundsted Havn

og Stege Havn. Mellem ovennævnte Entreprenørfirma og Arbejdsmændenes Afdelinger i Frederiksværk og Stege har der i nogen Tid været ført Forhandlinger om Løn- og Arbejdsforhold for de ved Firmaets Arbejder i Hundested og Stege Havne beskæftigede Arbejdsmænd, uden at det var lykkedes at naa til Enighed, hvorfor Dansk Arbejdsmandsforbund varslede Strejke fra og med den 6. August.

Dette medførte, at Forhandlingerne blev genoptaget, og ved et Møde den 7. August afsluttedes en Overenskomst, der indeholder følgende:

Timebetalingen fastsættes til 48 + 16 + 11 Øre = 75 Øre.

Hvis Hovedorganisationerne ved Augustreguleringen enes om et Extra-Dyrtidstillæg, der er højere end 11 Øre, forhøjes Dyrtidstillægget med Differencen derimellem.

Entreprenørerne erklærer sig villige til, hvor der er Mulighed derfor, at give nogle af Arbejderne i Akkord — efter Forhandling mellem Entreprenørerne og Arbejderne — efter Akkordpriserne i Københavns Priskurant af 28. April 1916 med Ændringer af 18. April 1918.

Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres Bestemmelserne i § 8 i Forslaget til Landsoverenskomsten af 17. April 1916.

Overenskomsten træder i Kraft fra og med 2. August 1918 og gælder til 1. April 1919.

Strejkevarslerne tilbagekaldes.

Elektrikerne i nogle Provinsbyer. Efter i nogen Tid at have forhandlet forgæves med Installatørfirmaerne Møller & Ziehrer, Odense, A/S Gad & Lauritzen & Co, Odense, og Surell & Søn, Nakskov, om Timelønnens Størrelse varslede Dansk Elektrikerforbund Strejke overfor de nævnte Firmaer.

Arbejdsgiverforeningen sendte som Svar herpaa under 1. og 6. August Varsler om Lockout overfor de hos Provinsinstallatørforeningens Medlemmer beskæftigede Medlemmer af Dansk Elektrikerforbund fra og med den 15. August. Nogle Dage forinden Lockouten skulde træde i Kraft blev der — den 12. Aug. — afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, og her enede man om følgende:

Til de bestaaende Timelønninger hos A/S Gad & Lauritzen & Co., Odense, gives et Tillæg af 85 Øre til Fordeling mellem 11 Mand efter Arbejdsgivernes Skøn, hos Firmaet Surell & Søn, Nakskov, gives et Tillæg af 4 Øre til Fordeling mellem 2 Mand, og hos Firmaet Møller & Ziehrer, Odense, et Tillæg af 70 Øre til Fordeling mellem 9 Mand, hvilke Tillæg alle fordeles efter Arbejdsgiverens Skøn.

Firmaet Møller & Ziehrer lover endvidere for Fremtiden at give Akkord i saa vid Udstrækning som muligt.

De overfor ovennævnte Firmaer iværksatte eller varslede Strejker hæves eller aflyses fra og med Tirsdag den 13. ds. om Morgenen, og Arbejdet genoptages saa vidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen. De af Arbejdsgiverforeningen bebudede Lockouter aflyses.

Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig at indbringe Spørgsmaalet om, hvorvidt Forbundet har været berettiget til at iværksætte Strejke paa det foreliggende Grundlag for Den faste Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret.

Guld- & Sølvarbejderne i København.

Sag Nr. 241.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 7de August 1918 i Sag Nr. 241: De samvirkende Fagforbund for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund i Danmark mod Københavns Guldsmedelaug.

De samvirkende Fagforbund for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund i Danmark paastaar Københavns Guldsmedelaug kendt pligtig til at ophæve nedennævnte paa Laugets Generalforsamling den 28. Maj d. A. fattede efter Klagernes Formening overenskomststridige Resolution og meddele Ophævelsen til

sine Medlemmer, hvorhos Klagerne paastaar Lauget idømt Bod til Erstatning for Forbundets Medlemmer.

Resolutionen er saalydende:

»For at oprette og yderligere udvikle et godt kollegialt Forhold blandt Arbejdsgiverne indenfor Guld- og Sølvsmedebranchen forpligter undertegnede sig til følgende, dog under Forudsætning af, at alle de, der har underskrevet sidsteLønregulativ med Fagforbundet, gaar med dertil:

1) Ikke at antage nogen Arbejder, der kommer fra et andet Værksted, uden at have faaet absolut Sikkerhed for, at vedkommende Arbejder har opsagt sin Plads paa den i Lønregulativets § 10 fastsatte Maade, eller at Forholdet mellem Mester og Arbejder er afviklet.
2) De første to Maaneder maa ny tiltrædende Arbejdere ikke under nogen Form erholde højere Timeløn end den, der oppebares sidste Arbejdssted, bortset fra den overenskomstmæssige Stigning i Minimallønnen.

   Ny antagne Arbejdere maa ikke beskæftiges i Akkord de første to Maaneder, men ydes den Timeløn. der oppebares sidste Arbejdssted.

   Enhver Mester skal fordre og er ligeledes forpligtet til at give en Kollega alle fornødne Oplysninger desangaaende. Ved Beregning af Lønnen i den Tid skal eventuelt Dyrtidstillæg altid være at betragte som Løn.
3) Ikke under nogen Form, direkte eller indirekte, at foretage eller at lade foretage personlige Henvendelser til bestemte Arbejdere om at forlade deres Plads.
4) Sommerferie med Udbetaling af Lønnen maa ikke indføres paa noget Arbejdssted. Paa Arbejdssteder, hvor dette i Forvejen er indført, maa Sommerferie ikke gives ny antagne Arbejdere.
5) Udlærte i Faget, der straks efter Læretidens Ophør forlader sit Lærested, maa ikke under nogen Form de to første Maaneder erholde mere i Løn end Minimallønnen.
6) Denne Overenskomst underskrives og gælder for et halvt Aar fra D. D. Senest 14 Dage forinden Udløbet staar det enhver frit for at forlange sin Underskrift tilbage. Har ingen forlangt dette, gælder Overenskomsten yderligere et Aar o. s. v.

   Overtrædelse af disse Bestemmelser medfører en Bøde paa 500 Kr.«

De indklagede, der paastaar sig frifundne, gør for det første gældende, at Resolutionens Forskrifter endnu ikke er traadt i Virksomhed, da deres Ikrafttræden er betinget af skriftlig Tiltræden fra de enkelte Mestres Side, hvad endnu ikke er sket. Dette er imidlertid uholdbart. Saafremt Forskrifternes Indhold er stridende mod Fagets Overenskomst, er det ogsaa i Strid med Overenskomsten at søge tilvejebragt Enighed indenfor Lauget om saadanne Forskrifter.

Den foreliggende Strid om de nævnte Forskrifters Lovlighed er derfor utvivlsomt en Uenighed af faglig Karakter, og da Faget har vedtaget de almindelige Regler om Behandling af faglig Strid og Forbundet under 8. Juli d. A. stillede Krav til Lauget om Mægling desangaaende, var det uberettiget af Lauget i Svarskrivelsen af 12. Juli at afvise Kravet med den Begrundelse: »at Forslaget, der hentydes til — nemlig den omstridte Resolution — ikke er traadt i Kraft, endnu er et indre Laugsanliggende og som Følge heraf Forbundet uvedkommende.«

Hvad angaar de Punkter i Resolutionen, som er paaklagede, bemærkes:

Indgaaelse af en Lønoverenskomst mellem to Organisationer for en vis Tidsperiode betyder, naar intet andet fremgaar af Overenskomster eller af de Forudsætninger, hvorunder den er indgaaet, at man fra begge Sider i den paagældende Tidsperiode giver Afkald paa organisationsmæssigt eller ved Fællesoptræden at

paatvinge Medlemmer af den modstaaende Organisation Vilkaar, som ikke efter Overenskomsten er pligtmæssige; ligesom Arbejderne ikke kan anvende kollektive Magtmidler for at tvinge tarifmæssig tilladt Løn i Vejret, kan Arbejdsgiveren ikke anvende saadanne Midler til at hindre tarifmæssig tilladt Stigning i Lønnen. Da der nu ikke i den mellem Parterne indgaaede Lønoverenskomst findes Bestemmelser i modsat Retning, er det derfor et uberettiget Forsøg paa ensidig at forandre Overenskomstens Vilkaar, naar der i Resolutionens Punkt 2 foreskrives en Maksimalgrænse for Begyndelsestimelønnen paa et nyt Arbejdssted, og naar der forbydes at beskæftige nyantagne i Akkord, samt naar der i Punkt 5 for udlærte, der straks efter Læretidens Ophør forlader deres Lærested, foreskrives en Maksimalgrænse for de første to Maaneder.

Forsaavidt endvidere Punkt 1 blot foreskriver, at en Arbejder kun maa antages med det Vilkaar, at det før hans Tiltrædelse i Arbejdet godtgøres, at den tidligere Arbejdsplads ikke overenskomststridigt er forladt, skønnes Bestemmelsen ikke at krænke Arbejdernes Rettigheder, men Bestemmelsen kan ogsaa forstaas derhen, at ikke en Gang Aftalen om senere Tiltræden i Arbejdet maa sluttes, før Arbejderen forinden har opsagt den Plads, han i Øjeblikket har (den almindelige Opsigelsesfrist er efter Overenskomsten en Uge), og dette betyder en ensidig og derfor uberettiget Indskrænkning i Arbejdernes almindelige Kontraktfrihed, der, naar andet ikke er sagt, maa antages at være Forudsætningen for enhver Overenskomst.

Derimod findes Forskriften i Pkt. 3 ikke overenskomststridig, da den ikke hindrer Arbejderne i selv at søge til anden Arbejdsplads, men kun forbyder Mestrene at lokke Arbejdere bort fra Fagfæller ved personlige Henvendelser til dem.

Det maa herefter statueres, at den omstridte Resolution i det ovenanførte Omfang er overenskomststridig, og at det er Laugets Pligt ved dertil egnede Midler at faa den mulige Virkning af Resolutionen forhindret, men Retten savner Hjemmel til i saa Henseende at foreskrive bestemte Fremgangsmaader.

Hvad angaar Klagernes Paastand om Bod, maa det vel antages, at de indklagedes Optræden kun skyldes Ukendskab til de af Overenskomstforholdet flydende Pligter, og der foreligger intet oplyst i Sagen, som giver tilstrækkelig Grund til under de nuværende Arbejdskonjunkturer i Faget at antage, at Resolutionen, skønt egnet dertil, allerede har medført Tab for Arbejderne. Særlig under Hensyn til, at de Indklagede uberettiget har unddraget sig Mægling i Sagen, findes der dog at burde paalægges dem en Bod, der ansættes til 300 Kr. og Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kendelse.

Den ovenanførte paa Københavns Guldsmedelaugs Generalforsamling den 28. Maj 1918 vedtagne Resolution er i det forommeldte Omfang overenskomststridig, og det indklagede Laug er pligtig til at forebygge imod Klagernes Ret stridende Følger af samme. Det indklagede Laug betaler i Bod til Klagerne 300 Kroner samt Sagens Omkostninger med 100 Kroner.

Ind- og Udmeldelser.

Husassistenternes Forbund.

Paa Repræsentantskabsmødet den 9de Aug. d. A. vedtoges det at optage Husassistenternes Forbund i De samvirkende Forbund som halvtbetalende og paa den Maade, at Forbundet ikke har Krav paa pekuniær Støtte fra De samvirkende Fagforbund, men heller ingen Pligt til at udrede Bidrag til Strejker eller Lockouter i andre Fag, som støttes pekuniært af De samvirkende Fagforbund.

Forbundet har for Tiden 704 Medlemmer i 10 Afdelinger.

Udlandet.

Forholdene i Finland.

Fra en svensk Tillidsmand i den svenske Afdeling af det finske Socialdemokrati er der til det danske Socialdemokrati rettet Opfordring om Nedsættelse af et Udvalg — i Lighed med hvad der er sket i Sverrig — der kunde modtage Oplysninger om Forholdene i Finland samt eventuelt iværksætte en Propagande til moralsk og økonomisk Støtte af den finske Arbejderklasse og planlægge et offentligt Oplysningsarbejde vedrørende Forholdene i Finland.

Socialdemokratisk Forbund har tiltraadt Forslaget om Nedsættelse af et saadant Udvalg og har anmodet saavel Socialdemokratisk Ungdomsforbund som De samvirkende Fagforbund om at tiltræde Udvalget hver med to Repræsentanter.

De samvirkende Fagforbund har imødekommet Anmodningen og som sine Repræsentanter valgt Folketingsmand Peder Hedebol og Bagerforbundets Hovedkasserer J. P. Nielsen.

De øvrige Medlemmer af Udvalget er: Redaktør J. P. Borgbjerg Landstingsmand Friis-Skotte, valgt af Socialdemokratisk Forbund, Joh. Ervig og Ernst Christiansen, valgt af Socialdemokratisk Ungdomsforbund.

Foruden de forannævnte er Socialdemokratisk Forbunds Kasserer, Oskar Johansen og De samvirkende Fagforbunds Kasserer E. Svendsen tiltraadt Udvalget.

Paa Foranledning af dette Udvalg har Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund til samtlige Fagorganisationer i Danmark udsendt et saalydende Cirkulære:

Til samtlige Fagorganisationer i Danmark!

Revolutionen i Finland er endt med Arbejderklassens Nederlag, Borgerskabet har atter Magten i Landet. Men de Meddelelser, der indløber fra Finland, tyder paa, at Finlands Arbejderklasse trods Revolutionens og Borgerkrigens Afslutning er stedt i yderste Nød ved Sejrherrernes Fremfærd. Til Hungersdøden og Sygdommens Hærgen, til den umenneskelige Behandling af de røde Fanger, hvorom der meldes, kommer det for den finske Arbejderklasses Fremtid saa haarde Slag, der bestaar i Opløsningen af dens faglige og politiske Foreninger og Inddragningen af dens Presse.

I denne fortvivlede Situation har Ledelserne for Danmarks faglige og politiske Arbejderbevægelse samt den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse nedsat et Udvalg, bestaaende af 2 Repræsentanter for hver af de ovennævnte Korporationer til Overvejelse af, hvilke Skridt der burde foretages herfra.

Dette Udvalg har henstillet, at der gennem de danske faglige og politiske Organisationer ydes de finske Klassefæller ikke alene en moralsk, men ogsaa en *økonomisk* Støtte.

Forretningsudvalget for »De samvirkende Fagforbund« har sluttet sig til denne Henstilling og retter herved en *Opfordring til Danmarks Arbejdere* om, uanset hvilket Syn de end maatte have paa den finske Revolutions Nødvendighed og Berettigelse, at yde deres Bidrag til denne Hjælp.

Forretningsudvalget opfordrer derfor alle Fagforbund og Fagforeninger til *at drage Omsorg for, at Indsamlingslister spredes overalt paa Værksteder og Arbejdspladser,* eller, om de maatte foretrække det, at bevilge et Beløb af Kassen.

Lad denne Indsamling blive et nyt Bevis paa den danske Arbejderklasses Solidaritetsfølelse og Offervillie.

For Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark
CARL F. MADSEN.

Alfr. Christiansen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 ❋ KØBENHAVN DEN 14. SEPTEMBER 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne og Konditorerne i København. Arbejdsmændene hos Frøavlskompagniet og paa Tagpapfabrikerne Formerne i Esbjerg Smede- og Maskinarbejdere paa »Hero«. Sporvejsfunktionærer hos Frederiksberg Sporveje og Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab). Den faste Voldgiftsret. Ind- og Udmeldelser.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bagerne og Konditorerne i København. Efter at Bagerne havde strejket paa 3die Uge og indset det haabløse i at fortsætte denne ulovlige Arbejdsstandsning, der ikke kunde tvinge deres Lønkrav igennem, blev der Mandag den 9. ds. afholdt en ny Generalforsamling.

Paa denne Generalforsamling rejste der sig adskillige Røster for at faa Arbejdet genoptaget, og ved en skriftlig Afstemning herom vedtoges det med 3/4 St. Majoritet at gaa i Arbejde igen paa de samme Betingelser som før Strejken + det af Mestrene tilbudte Dyrtidstillæg af 7 Kr. pr. Uge.

Lige saa snart denne Beslutning var kommet til Arbejdsgivernes Kundskab, blev der i Hast sammenkaldt til et Møde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg og for Bagersvendenes og Bagermestrenes Organisationer for at forhandle nærmere om Tidspunktet for Arbejdets Genoptagelse.

Man enedes her om, at Arbejdet paa Brødfabrikkerne skulde paabegyndes Onsdag Morgen og i Fintbrødsbagerierne samme Dags Aften. Konditorerne, som ligeledes havde vedtaget at ophæve Strejken, skulde gaa i Arbejde Torsdag Morgen.

Der vil nu, efter at Arbejdet atter er kommet i Gang, blive optaget Forhandlinger om Svendenes Arbejdsforhold, men hvad der kommer ud deraf er ikke godt at sige. Det vilde jo imidlertid være ønskeligt, om Mestrene vilde se saaledes paa denne Sag, at de gik med til at hæve Mindstelønningerne, der jo ogsaa i Virkeligheden er alt for smaa.

Det har vist sig, at det er det overvejende Flertal af Bagerforbundets Medlemmer, som er nede paa Mindstelønnen, og med en Smule god Vilje vil Bagermestrene ogsaa godt kunne yde deres Svende en højere Ugeløn.

Naar nu denne Arbejdsstandsning er bragt til Afslutning, kan det kun glæde alle maalbevidste Arbejdere, at den syndikalistiske Bevægelse her har lidt et Nederlag. Thi det kan jo ikke nægtes, at hele denne Arbejdsstandsning har været foretaget efter Tilskyndelse fra de syndikalistiske Elementer indenfor Bagernes Organisation.

Arbejdsmændene hos Frøavlskompagniet i Kalundborg. Mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Frøavlskompagniet i Kalundborg var der opstaaet Strid om Betalingen for Natholdsarbejde. Der har om Sagen været ført Forhandlinger mellem de direkte interesserede Parter som dog ikke bragte Enighed tilveje, og den blev derefter overgivet til Hovedorganisationerne.

Den 22. August afholdtes i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde om Sagen mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg, Kalundborg Handelsforening og Dansk Arbejdsmandsforbund, og her lykkedes det at blive enige om følgende:

Naar der arbejdes i kontinuerlig Drift i Frøavlskompagniet betales der Natholdet 1 Kr. ekstra pr. Nat udover den gældende Daglønspris.

Det er en Forudsætning, at Arbejdet udføres i 2 Hold, der skiftevis arbejder 1 Uge som Daghold og 1 Uge som Nathold.

Naar Natholdet arbejder i Spisetiderne, erholder Arbejderne den overenskomstmæssige Timebetaling herfor.

Arbejdsmændene paa Tagpapfabrikkerne. Mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Tagpapfabrikantforeningen blev der paa et Møde den 24. Juni d. A. opnaaet Enighed om et forhøjet Udearbejdstillæg til Fabrikkernes Tagdækkere. Paa samme Møde enedes man om, at hvis der fra Hjemmearbejdernes Side rejstes Krav om en Forhøjelse, skulde Daglønnen (exclusive Dyrtidstillæg) ikke overstige 6 Kr.

Da Hjemmearbejderne senere rejste et saadant Krav nægtede Fabrikanterne at imødekomme dette, under Paaberaabelse af, at deres Tilsagn paa Mødet den 24. Juni skulde opfattes saaledes, at der vel skulde gives en Forhøjelse, men at der skulde forhandles om Forhøjelsens Størrelse. Arbejderne derimod var af den Opfattelse, at de skulde have en Forhøjelse, som bragte Daglønnen op paa 6 Kr.

Sagen blev nu overgivet til Hovedorganisationerne, der behandlede den paa et Fællesmøde den 26. August.

Her opnaaedes Enighed om, at der til Hjemmearbejderne i Dagløn ydes et ekstraordinært Dyrtidstillæg af 1 Kr. 35 Øre pr. fuld Arbejdsdag fra og med den 5. Aug. d. A.

Formerne i Esbjerg. Hos Jernstøberfirmaerne Christoffersen & Hansen, Carl B. Hoffmann og Jensen & Olsens Maskinfabrik i Esbjerg havde Dansk Formerforbund fremsat Krav om en Forhøjelse af 20 Øre pr. Time til hver Mand. Der har i den Anledning været ført en Række Forhandlinger, dels mellem de direkte interesserede Parter og dels med Jernindustriens Sammenslutning — uden at der opnaaedes Enighed om Timelønningernes Størrelse.

Forbundet varslede da under 15. August Strejke overfor de nævnte Firmaer, men Arbejdsgiverforeningen nedlagde straks Protest imod de bebudede Strejker og forbeholdt sig at inddrage Spørgsmaalet om Strejkernes Lovlighed for den faste Voldgiftsret.

Der blev i den Anledning afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. August, og her enedes man om følgende:

Christoffersen & Larsen og *Carl B. Hoffmann* forhøjer Formernes Timelønninger med 6 Øre pr Time, idet det hidtidige Dyrtidstillæg af 2 Kr. pr. Uge bibeholdes. Timelønsforhøjelsen faar tilbagevirkende Kraft til den 11. Juli d. A.

Jensen & Olsen, Esbjerg. Timelønningerne forhøjes med et Beløb, svarende til 8 Øre pr. Time. Det hidtidige Dyrtidstillæg af 2 Kr. pr. Uge bibeholdes. Timelønsforhøjelsen faar tilbagevirkende Kraft til den 2. August d. A.

De varslede Strejker aflyses.

Smede- og Maskinarbejdere paa A/S Motorfabrikken »Hero« nedlagde den 5. August Arbejdet uden Varsel. Denne Arbejdsstandsning blev af Arbejdsgiverne i Skrivelse af 15. Aug. besvaret med Varsel om Boycotting imod disse Arbejdere, men allerede den 20. Aug. blev der paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg. Jern- og Metalindustriens Sammenslutning samt Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund opnaaet Enighed om at sidstnævnte Forbund erkender den iværksatte Arbejdsstandsning som værende ulovlig og udtaler sin Misbilligelse af Arbejdernes Optræden ved denne Lejlighed.

Arbejdet genoptoges den 21. Aug. om Morgenen, hvorefter det af Arbejdsgiverforeningen udstedte Boycottingsvarsel blev taget tilbage.

De mellem Fabrikken og Arbej-

derne opstaaede Stridsspørgsmaal skal nu behandles paa sædvanlig Maade efter de gældende Mæglingsregler.

Sporvejsfunktionærer hos A/S Frederiksberg Sporveje og Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs Aktieselskab. Ved et Fællesmøde den 6. August mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, A/S Frederiksberg Sporveje, Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs Aktieselskab, Kommunalt Arbejderforbund og Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation enedes man om følgende:

De to Sporvejsselskabers Direktører lover at henstille til deres respektive Bestyrelser, at imødekomme Kommunalt Arbejderforbund og Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation med ud over tidligere givne Tilbud af 19/6 og 27/6 d. A. fra henholdsvis N. E. S. A. og A/S Fr. Sp. at indrømme et midlertidigt Løntillæg, som for det fastansatte Personale ved Sporvejene bliver 25 % af Grundlønnen og for N. E. S. A.' Vedkommende faar Hverdagspersonalet 25 % af den gældende Dagløn af 5 Kr., alt regnet fra 1. April d. A.

A/S Frederiksberg Sporveje tilbyder fra 1/4 d. A. at forhøje Dyrtidstillægget til 620 Kr. for gifte og 380 Kr. for ugifte.

N. E. S. A. tilbyder at forhøje Dyrtidstillægget fra 1/4 d. A. til 720 Kr. for gifte og 480 Kr. for ugifte, idet Regulering finder Sted med Hensyn til allerede udbetalte Beløb (Brændselshjælp regnes dog ikke som Dyrtidstillæg).

Dyrtidstillægget udbetales den 1. i hver Maaned med 1/12.

Arbejdstiden fastsættes for begge Selskaber for de fast ansatte, saavel Kørende som ikke-kørende, til 55 Timer om Ugen. For det ikke-kørende Personale gælder nævnte Arbejdstid som Gennemsnit for hele Aaret og kun for saavidt ikke andre Arbejdere med lignende Beskæftigelse har længere Arbejdstid.

Paa Køreplanerne tilføjes under Holdene »Tjenestetidens Længde«.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmænd paa Automobilfabrikken Thrige, Odense. (Sag Nr. 248).

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. August 1918 i Sag Nr. 248: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien paa Automobilfabrikkens Thriges Vegne.

Da der i Januar Maaned 1918 blev en Portnerplads ledig ved Automobilfabrikken Thrige i Odense, blev Pladsen søgt af Fabriksarbejder Morten Hansen, der dengang arbejdede paa en anden Fabrik i Odense og stod som Medlem af den stedlige Fabriksarbejdernes Fagforening under Dansk Arbejdsmandsforbund.

Mellem Automobilfabrikken Thrige og ham blev der den 7. Januar 1918 oprettet en skriftlig Kontrakt, hvorefter han ansattes som »Opsynsmand ved Fabrikken« med Pligt til »at udføre ethvert ham paalagt Arbejde, hvorunder bl. a. Opsyn med Bygningerne, Oplukning og Aflaasning af Værkstederne, Renholdelse af Gaard og Gade og samtlige Kloaker, Pasning af Varmeapparaterne etc. etc.« Det fastsattes endvidere, at han skulde ikke have nogen fast Arbejdstid, men være pligtig at udføre sit Arbejde paa de Tider, det kræves af ham, ogsaa paa Søn- og Helligdage, og han maatte ikke uden Tilladelse forlade Fabrikken. Hans Løn fastsattes til 95 Kr. pr. Maaned, senere forhøjet til 125 Kr. pr. Maaned, foruden Fribolig bestaaende af 3 Værelser og Køkken og frit Brændsel. Opsigelsesvarslet bestemtes til 2 Maaneder til den 1. i en Maaned, og det fastsattes, at samtidig med Kontrakten opsiges Boligen til Fraflytning.

I Kontrakten er det end yderligere indført, at Morten Hansen ikke maa være Medlem af nogen faglig Organisation.

Med Hensyn til denne sidste Bestemmelse har De samvirkende Fagforbund indklaget Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien paa Auto-

mobilfabrikken Thriges Vegne og paastaaet Fabrikken kendt uberettiget til at kræve' at Fabrikkens Portner ikke maa være Medlem af Arbejderorganisationer.

Klagerne har i saa Henseende anført, at en Portner eller Opsynsmand, hvad der i dette Tilfælde kommer ud paa ét, ikke i al Almindelighed kan falde ind under det Kategori af Tillidsmænd i Forholdet overfor Arbejderne, som Arbejdsgiveren i Følge Septemberforliget har Ret til at fordre holdt udenfor Organisationen, og at i det specielt foreliggende Tilfælde en væsentlig Del af det Arbejde, Morten Hansen skal udføre, er almindeligt Arbejdsmandsarbejde, saasom Fejning, Kloakrensning, Fyrbødergerning m. m., medens paa den anden Side den Kontrolvirksomhed, der er henlagt til ham, saasom Opsyn med Bygninger, Oplukning og Aflaasning af Værkstederne er af saa lidet fremtrædende Art, at den ikke kan afgive tilstrækkelig Beføjelse for Arbejdsgiveren til at fordre ham udelukket fra at staa i den Organisation, hvoraf han hidtil har været Medlem, og hvoraf hans Udmeldelse vilde medføre tabforvoldende Virkning for ham paa forskellige Maader.

De Indklagede paastaar sig frifundne, idet de dels har fremhævet, at ingen af de andre Portnere ved Jern- og Metalindustriens forskellige Fabrikker er Medlem af Arbejderorganisationer, dels har betonet Nødvendigheden af, at Morten Hansen paa Grund af de ham i hans Egenskab af Portner eller Opsynsmand paahvilende Kontrol- og Tilsyns-Pligter maa være ganske uafhængig af Arbejdernes Organisationer.

Til nærmere Belysning af de nævnte Pligter har de Indklagede under den mundtlige Forhandling bl. a. henvist til et den 1. Februar 1918 dateret »Arbejdsreglement for Portneren«, hvoraf fremgaar, at det paahviler ham til bestemte Tider at aabne og lukke Værkstederne og »afpatrouillere« dem efter Arbejdstidens Ophør, paase at der ikke henligger ulmende Ting, samt at Døre, Porte og efter Omstændighederne Vinduer er behørig lukkede, ligesom det paahviler ham at sørge for god Orden over alt paa Fabrikkens Omraade, og at gøre Anmeldelse til Direktøren eller i dennes Fravær, til Kontoret om alle usædvanlige Hændelser. Yderligere har de Indklagede fremhævet, at Portneren, om han end ikke skal udøve nogen Tidskontrol overfor Arbejderne og ej heller har noget stadigt Opholdssted ved Fabriksporten, dog har den Pligt at paase, at Genstande ikke uretmæssig bortfjernes fra Fabrikken, og at uvedkommende Personer ikke opholder sig paa dens Grund eller i Lokalerne.

Efter hvad Morten Hansen har forklaret, har han været paa det rene med, at han ved Kontrakten paatog sig en Forpligtelse overfor Fabrikken til ikke at være Medlem af nogen faglig Organisation, og han har ogsaa foretaget en Udmeldelse, som Fagforeningen dog endnu ikke har taget til Følge. Han har tilføjet, at forsaavidt det staar til ham, nærer han dog Ønske om at være i en faglig Organisation, i hvilken Henseende han maa antages at anse Fabriksarbejdernes Fagforening i Odense som den efter hans Stilling mest passende Organisation.

Som det fremgaar af hvad der er udtalt i Rettens Kendelser Nr. 148 og Nr. 176, jfr. ogsaa Nr. 179 kan en Arbejdsgiver ved Antagelsen af en Arbejder, der naturlig henhører under en af de Organisationer, med hvilke Arbejdsgiverne forhandler og indgaar Overenskomster, og som er bundne af Septemberforliget, ikke uden videre i Antagelseskontrakten lade fastsætte det Vilkaar, at Vedkommende ikke maa være Medlem af nogen faglig Organisation.

Spørgsmaalet om et saadant i den individuelle Kontrakt indført Vilkaars Berettigelse er afhængigt af de gældende kollektive Regler, derunder den bl. a. af Septemberforliget flydende Pligt for Arbejdsgiverne til at respektere Arbejdernes Organisationsret.

I selve Ansættelses*betegnelsen* ligger der ikke nogen Hjemmel for et

saadant Forbuds-Vilkaars Indførelse i Ansættelsesvilkaarene; men kun hvis det af selve Stillingens *Beskaffenhed* fremgaar, at det drejer sig om en fuldkommen klar overordnet, arbejdsledende Stilling eller Arbejdsgiveren dog, hvis det drejer sig om en mere underordnet Stilling, kan positivt oplyse fyldestgørende Grunde for sit Ønske om ved direkte Forbud at holde vedkommende uden for Organisation, kan der blive Spørgsmaal om at anerkende et saadant Forbuds-Vilkaars Berettigelse.

Idet nu efter det anførte den Omstændighed, at Morten Hansen er ansat med Betegnelsen Portner eller Opsynsmand i sig selv ikke kan afgive Støtte for det i Ansættelseskontrakten indførte Forbud, og Retten i hvad der er oplyst om Beskaffenheden af hans Virksomhedsomraade og Lønningsvilkaar ikke finder noget, der kan give Føje til at betragte hans Stilling undet andet Hovedsynspunkt end en almindelig Arbejders, maa der gives Klagerne Medhold i, at Fabrikken er uberettiget til at kræve, at Morten Hansen som Indehaver af den tidtnævnte Plads ikke maa være Medlem af nogen faglig Organisation. Hvorvidt Morten Hansen selv ønsker at staa i den ovennævnte Fagforening eller muligvis nu eller senere maatte finde, at en anden Fagorganisation er mere passende for ham efter hans Stilling, er et Spørgsmaal, som det maa være hans egen Sag at afgøre, og som Retten ikke har nogen Grund til at komme ind paa, hvorimod der under denne Sag blot vil være at fastslaa, at det i Morten Hansens Ansættelsesvilkaar indeholdte Forbud mod overhovedet at være Medlem af nogen faglig Organisation er uberettiget.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 150 Kr.

Kendelse:

Det ovennævnte i Morten Hansens Ansættelsesvilkaar indeholdte Forbud mod at være Medlem af nogen faglig Organisation er uberettiget.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede paa Automobilfabrikken Thriges Vegne med 150 Kr.

Murersvendenns Indstilling af Arbejdet Lørdag Middag.

Sag Nr. 247.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 31. August 1918 i Sag Nr. 247: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark paa Murersvendenes Fagforening i Københavns Vegne.

Ved Rettens Dom af 17. Juli d. A. blev det fastslaaet, at de københavnske Murersvende gjorde sig skyldige i overenskomststridigt Forhold ved at standse Arbejdet om Lørdagen fra Kl. 12 Middag, og der blev ved Dommen paalagt Murersvendenes Fagforening i København en Bod af 1000 Kr.

Da Murerarbejdet desuagtet blev standset paa Byggepladserne her i Byen Lørdag den 20. Juli fra Kl. 12 Middag og Lørdag den 27. Juli endog i hele Arbejdstiden, blev der ved Rettens Dom af 3. August d. A. yderligere paalagt nævnte Fagforening en Bod af 10,000 Kr.

Under 8. August d. A. tilsendte Murerforbundet i Danmark, der alt gentagne Gange havde protesteret overfor Fagforeningen mod den iværksatte overenskomststridige Arbejdsstandsning, Fagforeningen en Skrivelse, hvori der paany protesteredes paa det bestemteste og paalagdes Fagforeningen at foranledige den afsagte Dom respekteret og efterkommet, idet Forbundet i modsat Fald stillede i Udsigt ved Indkaldelsen af en ekstraordinær Kongres at ville optage Spørgsmaalet om Fagforeningens Eksklusion af Forbundet til Behandling.

Den 9. August forelagde Fagforeningens Bestyrelse Sagen paa en Generalforsamling; og medens Bestyrelsens Medlemmer ikke afgav Stemme, vedtog Generalforsamlingen iøvrigt enstemmig, at Arbejdet trods det passerede fremdeles skulde hvile om Lørdagen fra Kl. 12 Middag. I Overensstemmelse hermed standsedes Arbejdet Lørdagen den 10. og 17. August Kl. 12.

Efter at Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paany havde indklaget Fagforeningen ved Murerforbun-

det i Danmark med Paastand om Paalæg af klækkelig Bod for de fortsatte Overtrædelser, tilstillede Forbundets og Fagforeningens Formænd i Forening Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening en Skrivelse af 21. August, hvori de henstillede til sidstnævnte Forening at give Tilslutning til, at der forinden Sagens Paakendelse i nærværende Ret, blev nedsat et nærmere angivet Udvalg for i Samfundets og de interesserede Parters Interesse at gøre et Forsøg paa at bringe Sagen til Afslutning paa en for alle Parter tilfredsstillende Maade.

I Svarskrivelse af 23. August udtalte Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening sin Villighed til »at optage Forhandling om dette som alle andre mulig foreliggende Spørgsmaal«, men stillede som Betingelse for Optagelse af Forhandling, at de overenskomststridige Arbejdsnedlæggelser om Lørdagen forinden var bragt til Ophør.

Lørdag den 24. August, medens Sagen var til Behandling her i Retten, standsedes Arbejdet atter Kl. 12, og indtil Dags Dato vides ingen Aflysning af den overenskomststridige Adfærd at have fundet Sted.

Under denne Sag vil Fagforeningen for det fortsatte overenskomststridige Forhold for 3. Gang være at idømme en Bod; og under Hensyn til, at der fremdeles handles i aabenbar Strid med Rettens Domme, og at Fagforeningens Bestyrelse end ikke har forsøgt at foretage noget alvorligt Skridt for ved Opfyldelse af den af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening stillede Betingelse for Optagelse af Forhandling at gøre, hvad der maatte kunne gøres for at bringe denne for Samfundet, Arbejdsfreden og Organisationsinteresserne paa begge Sider lige skadelige Konflikt til Ophør, vil Boden, der efter Omstændighederne bør tilfalde Sagsøgerne, være at fastsætte til 60,000 Kroner.

Fagforeningen vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 150 Kroner.

KENDELSE

Murersvendenes Fagforening i København bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening betale i Bod 60,000 Kroner. Sagens Omkostninger betaler Fagforeningen med 150 Kroner.

Ind- og Udmeldelser.

Foreningen af Funktionærer ved Danske Privatbaner.

Denne Organisation bestaar af forskellige Branche-Afdelinger, af hvilke de ene, »Lokomotivmandsforbundet«, tilhører De samvirkende Fagforbund.

Tre af de andre Afdelinger, nemlig »Trafikafdelingen«, »Baneafdelingen« og »Depotarbejderafdelingen« er nu ved Afstemning blandt Repræsentantskabets Medlemmer ogsaa optaget i De samvirkende Fagforbund, men som enkeltstaaende Foreninger.

Dansk Jernbaneforbund.

Under 17. August anmoder Dansk Jernbaneforbund om Optagelse i De samvirkende Fagforbund. Forbundet tæller for Tiden 7853 Medlemmer fordelte i 16 Specialafdelinger (Kategoriafdelinger) og 45 Fællesafdelinger.

Anmodningen vil komme til Behandling paa det førstkommende Repræsentantskabsmøde.

Specialarbejderforbundet for Skibsværftsarbejderne.

Paa Repræsentantskabsmødet den 9. Aug. d. A. forelaa Anmodning fra Specialarbejderforbundet for Skibsværftsarbejdere om Optagelse i De samvirkende Fagforbund.

Repræsentantskabsmødet vedtog at sende Anmodningen tilbage til ny Overvejelse i Forretningsudvalget.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 ✱ KØBENHAVN DEN 21. SEPTEMBER 1918 ✱ 15. AARGANG

INDHOLD: Skandinavisk Arbejderkonference. Augustreguleringen. Lønbevægelser og Konflikter (Ovnsætterne. Formerne i Frederikssund. Træindustriarbejderne i Odense). Den faste Voldgiftsret.

Skandinavisk Arbejderkonference.

I Dagene 11.—13. September har Repræsentanter fra de tre skandinaviske Landes faglige Landsorganisationer afholdt Konference i København om en Række for Organisationernes Medlemmer meget betydningsfulde Spørgsmaal.

Deltagere i Konferencen var:

Fra Norge: Dhrr. *Rich. Hansen, A. Bratvold, P. Aaröe, A. Knudsen, A. E. Gundersen, J. Teigen, H. Pettersen, Oscar Olsen* og *Ole Lian.*

Fra Sverrig: Dhrr. *Herm. Lindqvist, Ernst Söderberg, Arvid Thorberg, And. Sjöstedt, J. Jönsson* og *O. Hagman.*

Fra Danmark: Dhrr. *Carl F. Madsen, Anthon Andersen, Alf. Christiansen, E Svendsen, Th. Stauning, I. A. Hansen, Martin Petersen, Arnold Nielsen,* Fru *Sofie Rasmussen,* Dhrr. *Rud. Poulsen, I. P. Jönsson, Peder Hedebol, Vill. P. Arup* og *I. P. Nielsen.*

Konferencens Dagsorden var følgende:

1. Mundtlig Beretning om de faglige Forhold og om Arbejderklassens Stilling under Verdenskrigen. Herunder Omtale af:
   a) Lønbevægelserne under Krisen og Dyrtiden.
   b) Ernæringsforholdene.
   c) De samfundsmæssige Foranstaltninger.
2. Spørgsmaalet om Gennemførelse af lovfæstet 8-Timersdag.
3. Fagorganisationen i Finland. (Hvad kan der gøres for at komme de faglige Organisationer i Finland til Hjælp).
4. Det skandinaviske og internationale Samarbejde. (Drøftelse af eventuel Fællesoptræden under internationalt Nyorganisationsarbejde og om Udvidelse af det skandinaviske Samarbejde, specielt under Krigen).

Under Dagsordenens første Punkt aflagde de tre Formænd Beretning om Arbejderklassens Stilling i de skandinaviske Lande under Verdenskrigen. De skildrede Omfanget og Karakteren af de gennemførte Lønbevægelser og Forhandlinger om Dyrtidstillæg, Ernæringsforholdenes forskelligartede Udvikling og de offentlige Foranstaltninger som er iværksatte til Sikring af Befolkningens Forsyning, til Imødegaaelse af Dyrtiden, Bolignøden og Arbejdsløsheden.

De aflagte Beretninger illustrerede den kolosale Betydning, som Organisationerne og den politiske Indflydelse har haft for Arbejderne i disse Tider, hvor Kampen for Tilværelsen er haardere end sædvanligt, og der var hos alle Deltagere i Forhandlingen fuld Enighed om at modvirke Bestræbelser, som tilsigter at føre Arbejderbevægelsen ud af de sunde og lovmæssige Former, hvorunder den hidtil har udfoldet sig og haft Fremgang.

Efter at Konferencen under denne Forhandling indgaaende havde beskæftiget sig med Taktiken i de forskellige Lande og opnaaet Enighed om visse Standpunkter, gik man over til de øvrige paa Dagsordenen opførte Sager.

Otte Timers-Dagen.

Angaaende Spørgsmaalet om Gennemførelsen af lovfæstet 8 Timers Arbejdsdagen vedtoges følgende:

Som før udtrykt af internationale og skandinaviske Arbejderkongresser, er den hidtil almindelige Arbejdsdags Længde forkastelig, baade af hygiejniske og kulturelle Grunde.

Der hersker nu som før fuld Enighed om, at Fagorganisationernes Virksomhed for en Nedsættelse af Arbejdstiden stadig maa fortsættes, og det anbefales — ogsaa under Hensyn til den herskende Arbejdsløshed — at drage denne Sag i Forgrunden under den nu forestaaende Planlæggelse af Organisationernes Arbejde.

Det er imidlertid klart for Konferencen, at en fuldt tilfredsstillende Løsning af Arbejdstids-Spørgsmaalet kun opnaas ved Lovfæstelse af en Maksimalarbejdsdag, der som Regel bør være paa 8 Timer, og Arbejderklassen maa derfor fremdeles udøve sin politiske Indflydelse for at naa dette Maal.

Til Fremme af Opgaven anbefaler Konferencen Landsorganisationerne i de tre skandinaviske Lande at fremsætte Fordring om snarlig Forelæggelse af Lovforslag, hvorved dette, Arbejderklassens gamle, berettigede Krav imødekommes.«

De finske Arbejdere.

Til Spørgsmaalet om hvad der kan gøres for at komme de faglige Organisationer i Finland til Hjælp blev følgende vedtaget:

»Konferencen udtaler sin varmeste Sympati med de finske Klassefæller, som er udsat for haarde Lidelser som Følge af den seneste Tids Begivenheder og udtrykker et Ønske om, at Organisationerne snarest maa blive genrejst til Beskyttelse og Varetagelse af Arbejderklassens Interesser.

Man opfordrer de skandinaviske Landes Arbejdere og Organisationer til at yde Bidrag til de af Hovedorganisationerne iværksatte Indsamlinger og beslutter, at der foreløbig tilstilles de finske Kammerater et Beløb af 30,000 Kr. med 10,000 Kr. fra hver af de tre repræsenterede Landsorganisationer.«

Skandinavisk Samarbejde.

Følgende Udtalelse vedtoges:

»Da det maa anses for at være af Betydning, at de faglige Landsorganisationer er kendt med alle Planer om den kommende Tids Overenskomstforhandlinger og om Forløbet af disse, udtaler Konferencen, at der i videst mulige Omfang bør udveksles Meddelelser om disse Forhold, ligesom der om fornødent maa afholdes mindre Konferencer, naar de enkelte Landes Organisationer har planlagt Virksomheden.«

International Samvirken.

Om denne Sag vedtog Konferencen følgende Udtalelse:

»Den skandinaviske Arbejderkonference, som fastholder den Overbevisning, at international Samvirken mellem Arbejderorganisationerne er af yderste Vigtighed for Fremme af Arbejderklassens Interesser, beklager, at den herskende Krigstilstand delvis har afbrudt den Forbindelse som allerede havde hidført værdifulde Resultater.

Konferencen udtaler sin Tilslutning til de af den faglige Konference i Bern 1917 vedtagne Beslutninger og understreger denne Konferences Opfordring til Landsorganisationerne om: »*at sætte alt ind paa, saa snart som muligt at fjerne de bestaaende, af Krigen skabte Uoverensstemmelser, og paa at hidføre Enighed.*«

Da det er Konferencens Overbevisning, at Arbejdermasserne ikke i deres egne Forhold har Grund til at bekrige hinanden, medens Krigen derimod rejser Problemer af faretruende Karakter for Arbejderne, opfordrer den paany alle Klassefæller til at fremskynde Genoptagelsen af den internationale Samvirken for derigennem at fremme det store Frigørelsesarbejde.

Det er ogsaa i alle Arbejderes Interesse, at de store, internationale Opgaver der foreligger ved en kommende Fredsslutning bliver behandlet under Medvirkning fra alle Organisationer. Fagforeningerne burde derfor overalt medvirke til Afholdelsen af en international, faglig Sammenkomst, hvor vore Organisationers og vore Klassefællers Sag kan blive underkastet fornøden

Drøftelse og Freden mellem Arbejderne blive genoprettet.«

Efter Vedtagelsen af disse Beslutninger sluttedes Konferencen med korte Udtalelser af Ole Lian og Carl F. Madsen.

Augustreguleringen.

Siden Overenskomsten af 7. August mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund om Dyrtidstillæg til saa godt som alle Fags Arbejdere, er traadt i Kraft, har det vist sig, at man i adskillige Tilfælde har været i Tvivl om dens Forstaaelse og Rækkevidde. Der er som Følge heraf fremkommet Klager fra en Række Fag over, at Arbejdsgiverne, efter Fagorganisationernes Opfattelse af den nævnte Overenskomst, har betalt for ringe Tillæg, og disse Klager er da gaaet videre til det Underudvalg, som blev nedsat for at udarbejde Augustreguleringen.

Disse Klager bliver saa vidt det lader sig gøre behandlet gruppevis efter de Industrier, hvor de hører hjemme.

Der har saaledes den 10. Septbr. været afholdt Fællesmøde om alle de Klager, der omfatter Fag indenfor

Jern- og Metalindustrien.

Efter nogen Forhandling blev der truffet følgende Afgørelser:

1) Spørgsmaalet om Centralvarmeprislisten samt forskellige andre mindre Spørgsmaal, som er rejst af *Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund* ved Skrivelse af 5. Septbr. d. A., henvises til Forhandling mellem de interesserede Organisationer, dog med det Forbehold, at hvis Enighed ikke opnaas, kan Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund forlange Spørgsmaalene indanket for det nedenfor omtalte Nævn.

2) Et af *Gørtler- og Metalarbejderforbundet* rejst Spørgsmaal vedrørende Maalerfabrikken forbeholder Forbundet sig at rejse overfor Fabrikken paa sædvanlig Maade.

3) *Karetmagerne* paa Larsens Vognfabrikker: Dansk Karetmagerforbund vil søge en Forhandling med Aktieselskabet, men forbeholder sig, hvis denne ikke fører til et for Forbundet tilfredsstillende Resultat, at indanke Sagen for Nævnet.

4) *Malerne*: Da der mellem Hovedorganisationerne er Uenighed om, hvilket Dyrtidstillæg der efter Augustreguleringsoverenskomsten tilkommer Malerne i Jernindustrien, indbringes dette Spørgsmaal for Nævnet.

5) *Skibstømrerne*: Jern- og Metalindustriens Sammenslutning lover at sørge for, at der bliver udbetalt det ved August-Reguleringen fastsatte Beløb af 8 Øre pr. Time paa de Steder, hvor der hidtil intet er betalt.

Da der imidlertid mellem Hovedorganisationerne er Uenighed om, hvilket Dyrtidstillæg der efter Augustregulerings-Overenskomsten tilkommer Skibstømrerne paa Træskibsværfterne under Jern- og Metalindustrien, indbringes dette Spørgsmaal for Nævnet.

Det ovenfor omtalte Nævn, til hvilket samtlige Tvivlsspørgsmaal vedrørende August-Reguleringen, som heller ikke Hovedorganisationerne kan bringe ud af Verden, henvises, skal bestaa af 3 af hver af Hovedorganisationerne valgte Medlemmer med en Opmand, som vælges af de 6 Medlemmer i Forening. Kan Enighed om Valget af Opmanden ikke opnaas, udpeges Opmanden af Den faste Voldgiftsrets Formand.

Lønbevægelser og Konflikter.

Formerne paa Frederikssunds Jernstøberi. Den 16. Juli nedlagde 15 Formere Arbejdet paa A/S Frederikssunds Jernstøberi. Anledningen hertil var en Uoverensstemmelse mellem Formernes Tillidsmand og en paa Støberiet ansat Støbemester, der ved flere Lejligheder havde vist en ubehersket Optræden overfor Svendene, der nu ikke længere vilde arbejde under ham. Arbejdsgiverne varslede under 19. Juli Boycotting overfor disse 15 Formere.

Sagen kom derefter til Behandling

paa et Fællesmøde den 25. Juli, og her enedes man om, at Formerne skal genoptage Arbejdet den 27., senest den 29. Juli i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen.

De fra begge Parter paa Mødet samme Dag rejste Klagespørgsmaal, bl. a. over Støbemester Th. Petersen og Tillidsmand Holger Hansen henvises til Behandling mellem Parterne efter de gældende Regler for faglig Strid og med Overholdelse af den i Reglernes § 1 fastsatte Tidsfrist paa 5 Dage.

Denne Behandling fandt Sted den 2. August, og da der ikke her opnaaedes Enighed blev Sagen optaget til Behandling paa et Timandsmøde, men uden Resultat, hvorfor Dansk Formerforbund i Skrivelse af 15. August varslede Strejke paa Kravet om Støbemesterens Fjernelse paa Fabrikken.

Den 29. August kom der et nyt Fællesmøde i Stand mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og for de direkte interesserede Parter og her enedes man om følgende:

Arbejdsgiverforeningen indbringer Spørgsmaalet for Den faste Voldgiftsret, om hvorvidt Forbundet er berettiget til at etablere Strejke paa Kravet om Støbemesterens Fjernelse, idet begge Parter anmoder Retten om at Sagen fremskyndes, saaledes, at Kendelsen kan foreligge Lørdag den 7. Septbr. Under disse Omstændigheder kan Strejken ikke træde i Kraft før Mandag den 9. September ved normal Arbejdstids Begyndelse.

(Se under Den faste Voldgiftsret, Sag Nr. 251.)

Ovnsætterne (Støberiarbejdsmænd) hos Foreningen af Leverandører af Bygningsstøbegods. Mandag den 12. August blev Arbejdet nedlagt af Ovnsætterne hos Firmaet A/S Recks Opvarmningskompagni, fordi disse Arbejdere var utilfredse med det Dyrtidstillæg, der blev tillagt dem i Henhold til Augustreguleringens Overenskomst af 7. August, og forlangte en Timeløn af mindst 1 Kr.

I Skrivelse af 16. August varslede Arbejdsgiverforeningen Boycotting overfor disse Arbejdere — ialt 3.

Den 19. August udvidedes denne Konflikt til at omfatte samtlige Ovnsættere, idet alle de hos Leverandørforeningen beskæftigede Ovnsættere paa den Dag udeblev fra Arbejdet. Der blev derefter varslet Boycotting overfor samtlige Ovnsættere.

Sagen kom nu — 30. August — til 1. Behandlig paa et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for de direkte interesserede Parter, og her opnaaedes Enighed om følgende.

Den ulovligt iværksatte Strejke hæves og Arbejdet genoptages Mandag den 2. Septbr. i saavidt muligt samme Omfang som før Strejken.

De nugældende Lønninger forhøjes med et Beløb, svarende til 5 Øre pr. Time. Det hidtidige Dyrtidstillæg bibeholdes.

Ved Overarbejde, der strækker sig udover 3 Timer, betales et Tillæg af 2 Kr., medmindre Arbejderen er tilsagt senest Dagen forud inden Arbejdstidens Ophør.

For Arbejde udenfor Forretningen betales et Tillæg af 4 Øre pr. Time. Udenfor Forretningens Hjemstedskommune (København og Frederiksberg regnes for 1 Kommune) forhøjes Tillægget dog til 10 Øre pr. Time.

Hvor Arbejderen skal overnatte bortfalder ovennævnte Tillæg, men Arbejderens Udgifter til Kost og Logi betales efter særlig Aftale med Arbejdsgiveren.

Træindustriarbejderne hos Møbelfabrikant A. Tuck i Odense. I Den faste Voldgiftsrets forberedende Retsmøde den 15. August, Sag Nr. 246, opnaaedes Forlig, gaaende ud paa, at Arbejdet hos A. Tuck i Odense skulde genoptages i saavidt muligt samme Omfang som før Arbejderstandsningen, og naar dette er sket, skal det af Arbejderne rejste Krav om Løntillæg optages til Forhandling efter Mæglingsregler mellem Træindustriarbejderforbundet og Træindustriens Fabrikantforening for Østifterne, hvorefter Klagen vil være at betragte som bortfaldet. Sagen blev derefter udsat i 14 Dage.

Under 28. August har Arbejdsgiverforeningen tilskrevet Den faste

Voldgiftsret, at der ved en Forhandling Mandag den 26. s. M. mellem Fabrikant A. Tuck, Odense, og Træindustriarbejderforbundets Odense-Afdeling er truffet en Ordning af den foreliggende Uoverensstemmelse med det Resultat, at 3 af Afdelingens Medlemmer samme Dag har genoptaget Arbejdet, og det forventes, at en fjerde snarest muligt ligeledes vil gaa i Arbejde igen.

Arbejdsgiverforeningen har nu meddelt De samvirkende Fagforbund, at den betragter den ved Klagen af 10. August indbragte Sag som afsluttet.

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejdernes Standsning af Arbejdet Lørdag Middag.

(Sag Nr. 243.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. Septbr. 1918 i Sag Nr. 243: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes københavnske Underafdeling, Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne.

Paa en Generalforsamling den 14. Juli d. A. vedtog Jord- og Betonarbejdernes Fagforening at standse Arbejdet hver Lørdag Kl. 12 Middag, og denne Beslutning har siden været sat i Værk.

Ved at indklage De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund paastaar Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening Forbundets Afdeling, den nævnte Fagforening, ikendt Bod for de efter deres Mening saaledes begaaede Overenskomstbrud, idet de beregner, at Arbejdsstandsningerne, der omfattede henved 1200 Mand, har paaført dem et Tab af 53,877 Kr., et Tab, der dog ikke foreligger tilstrækkelig dokumenteret.

Der er ingen Tvivl om, at Arbejdsstandsningerne er i Strid med den for Fagforeningen gældende Overenskomst, der for Perioden April—September inkl. fastsætter Arbejdstiden, ogsaa om Lørdagen, til Ophør Kl. 5 Eftermiddag, og de Indklagede vil derfor være at idømme en Bod.

Efter det Oplyste maa Fagforeningens Bestyrelse antages efter Evne at have søgt at hindre det skete, men de ekstraordinært af det Offentlige i Gang satte Arbejder og de tilsagte Arbejdsløshedsunderstøttelser maa antages at have tilført Fagforeningen et Antal nye Medlemmer, hvis Interesser kun i ringe Grad er knyttede til den dem fremmede Forening, men som dog har fundet det rigtigt at anvende deres talmæssige Indflydelse paa Generalforsamlingen til at fremkalde den ulovlige Beslutning. Selv om imidlertid Hensyn tages til de Vanskeligheder, der saaledes har været tilstede for Førelsen af en loyal Fagforeningspolitik, kan Boden efter de gentagne Domme, der af Retten er afsagte i lignende Sager i Murerfaget, ikke ansættes lavere end til 4000 Kr. De Indklagede vil endvidere have at betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

KENDELSE

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening udrede i Bod 4000 Kr. og betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Stenarbejdernes Indstilling af Arbejdet Lørdag Middag.

Sag Nr. 245.

Under 26. Juli d. A. indklagede Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening De samvirkende Fagforbund paa Dansk Stenarbejderforbunds Vegne og dette atter paa Stenhuggersvendenes Fagforening i Københavns Vegne for Den faste Voldgiftsret i Anledning af, at Stenhuggersvendene i et Antal af 90 havde standset Arbejdet Kl. 12 Middag hos forskellige Stenhuggermestre.

Arbejdsgiverforeningen krævede endvidere de ovennævnte Organisationer idømt en klækkelig Bod.

Under Henvisning til, at denne Sag ikke forinden dens Indbringelse for Retten havde været behandlet af de to Hovedorganisationer, saaledes som Septemberforligets Pkt. 10 foreskriver, paastod vi denne Klage afvist.

Ved et forberedende Møde i Retten den 1. August henvistes Klagen til Forhandling mellem Hovedorganisationerne, og ved et Møde den 13. August enedes man om, at forsaavidt der i Løbet af Lørdag Formiddag — den 17. August — blev givet Meddelelse om, at det var vedtaget at Arbejdet skulde indføres som tidligere med fuld Arbejdstid om Lørdagen, og dette loyalt gennemførtes, vilde Klagen blive taget tilbage.

En Generalforsamling i Stenhuggersvendenes Fagforening vedtog at Arbejdet skulde fortsættes Lørdag Eftermiddag i Henhold til den overenskomstmæssige Arbejdstid, og dette blev meddelt Den faste Voldgiftsret, hvorefter Klagen blev taget tilbage.

Bagerne og Konditorerne i København. Sag Nr. 250.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. Septbr. 1918 i Sag Nr. 250: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Bagernes Forbunds Vegne for dettes københavnske Afdelinger Bagernes Fagforening og Konditorernes Fagforening.

Efter at der mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Hovedorganisationer var truffet Aftale om en Lønregulering pr. 5. August d. A. af løbende Overenskomster, bl. a. for Bagerfagets Vedkommende, hvilken med visse Forbedringer godkendtes af Bestyrelserne saavel for Bagernes Forbund som for dets københavnske Afdelinger, nemlig Bagernes Fagforening og Konditorernes Fagforening, blev det paa de nævnte Afdelingers Generalforsamlinger henholdsvis den 24. og 25. August vedtaget at forkaste Tilbudet og standse Arbejdet paa samtlige Bagerier her i Byen, hvilken Standsning straks iværksattes.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for Københavns Bagerlav og for A/S Københavns Brødfabrikker har nu ved at indklage De samvirkende Fagforbund og Bagernes Forbund paastaaet de to nævnte københavnske Afdelinger idømt Bod for den efter Klagernes Formening overenskomststridige Strejke, hvorhos de har forbeholdt dem senere at sagsøge her ved Retten hver enkelt af de i Overenskomstbrudet skyldige Arbejdere.

Der maa gives Klagerne Medhold i, at den paaklagede Strejke, der dog maa antages efter Sagens Optagelse til Dom at være opgivet, er i Strid med Septemberforligets Varselsbestemmelser og med Fagets Overenskomster, bl. a. de gældende Regler om Mæglings og Voldgiftsbehandling af faglig Strid, og der vil derfor være at idømme hver af Afdelingerne, der tæller henholdsvis 1170 og 325 Medlemmer, en Bod.

Efter det oplyste har Fagforeningernes Formænd indskrænket sig til paa de omtalte Generalforsamlinger at foreholde Medlemmerne, hvad de ved en Strejkebeslutning udsatte sig for i Henseende til Idømmelse af Bod og Tab af Understøttelser af Fagforenings- og Arbejdsløshedskassen. Det maa beklages, at de ikke ogsaa, som deres Pligt var, har foreholdt Medlemmerne de — ogsaa for Medlemmernes egne Interesser — skadelige Følger af at ville indføre Tilstande, hvor Magten — som ved en ulovlig iværksat Strejke — sættes i Rettens Sted, og under Hensyn til den fuldkomne Ligegyldighed for andres Ve og Vel, de har udvist ved under den nuværende Nødstilstand i Ernæringsforholdene at foretage det skete Overenskomstbrud, kan Boden ikke sættes lavere end ialt til 10,000 Kr., saaledes at Bagernes Fagforening betaler 8000 og Konditorernes Fagforening 2000 Kr. Sagens Omkostninger bør de ligeledes udrede, henholdsvis med 100 og 50 Kr.

KENDELSE

De københavnske Afdelinger af Bagernes Forbund. Bagernes og Konditorernes Fagforeninger bør til Klagerne i Bod udrede henholdsvis 8000 og 2000 Kr. og i Sagsomkostninger betale henholdsvis 100 og 50 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 ❋ KØBENHAVN DEN 28. SEPTEMBER 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd paa Cementfabrikerne og ved Havnearbejde. Formerne paa »Atlas« »Titan« og hos B. Løw & Søn. Kedel- og Maskinpasserne paa »Slotsmøllen«. Skræderne. Dansk Stenarbejderforbund).

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Septbr. 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Oktober 1918.

Forretningsudvalget.

Den faste Voldgiftsret.

Elektrikerne i København.

(Sag Nr. 249).

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. September 1918 i Sag Nr. 249: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Elektrikerforbunds Vegne og dette atter paa Elektrikernes Fagforening i Københavns Vegne.

I Følge den mellem Dansk Elektrikerforbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning gældende Overenskomst § 1 er Minimallønnen for Montører 55 Øre pr. Dagtime, hvorhos det er bestemt, at Lønnen for de dygtigere og mere betroede Arbejdere ordnes i hvert enkelt Tilfælde mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og Arbejderen uden Indblanding fra Fagorganisationens eller dens Medlemmers Side, dog at begge Organisationer i Tilfælde, hvor Misforhold paa dette Omraade som Helhed taget skønnes at være til Stede, har Paataleret ligeoverfor hinanden efter de gældende Regler for Behandling af faglig Strid.

I November Maaned 1917 blev der fastsat et almindeligt Dyrtidstillæg, stort 20 Øre pr. Time. Et Installationsfirma, hvor Timelønnen hidtil havde været 65 Øre plus 10 Øre, lod imiddelbart efter Dyrtidstillægsoverenskomstens Ikrafttræden Tillæget paa 10 Øre bortfalde. Der førtes bl. a. i den Anledning en lang Strid mellem Firmaet og dets Arbejdere; men ved et den 24. Juni d. A. afholdt Møde bragtes saavel den hos nævnte Firma imidlertid udbrudte Strejke, som en hos et andet københavnsk Installationsfirma paa lignende Grundlag eksisterende Strejke til Ophør ved Forlig.

I Løbet af Juli Maaned d. A. og tildels August Maaned har der vist sig store Vanskeligheder for de nævnte to Firmaer, — og tillige for visse andre nærmere angivne københavnske Firmaer — i Retning af at faa tilstrækkelig Arbejdskraft, idet dels forskellige fra Centralarbejdsanvisningskontoret anviste Arbejdere, dels andre Fagforeningsmedlemmer har vægret sig ved at arbejde for den af vedkommende Firmaer tilbudte Timeløn af 65 à 70 Øre plus Dyrtidstillæg 20 Øre, og har fordret en Løn af mindst 80 Øre plus 20 Øre, altsaa 1 Kr. pr. Time. Arbejdsgiverne har forment at den saaledes foreliggende Situation maa skyldes en udtrykkelig Ordre fra Organisationen, eller at Fagforeningen i alt Fald har staaet bag ved Bevægelsen og har ydet den Støtte.

Under Fremhævelse af, at der ved det paagældende Tidspunkt forelaa en betydelig Arbejdsløshed i

Faget, og at der derfor, hvis Organisationen ikke havde blandet sig i Sagen maatte antages at ville have været tilstrækkelig mange Arbejdere, der vilde have modtaget Arbejde til de tilbudte Lønninger, har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening under nærværende Sag hævdet, at de mange foreliggende Tilfælde af Vægring ved at modtage Arbejde til en Pris af mindre end 1 Kr. Timen, maa opfattes som en *kollektiv* Vægring ved at overtage Arbejde til overenskomstmæssig Betaling.

Under Henvisning hertil og under Fremhævelse af, at den tilbudte Løn snarere er over end under Gennemsnitslønnen i Faget, har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening gjort gældende, at der ved det passerede er begaaet et Brud paa den gældende Ovenskomst og tillige Brud paa Septemberforliget, idet der maa anses at foreligge en ulovlig og uvarslet Blokade fra Fagforeningens Side af de i Sagen omhandlede Firmaer, saaledes at det har været disse Firmaer umuligt trods alle Anstrengelser at skaffe sig det fornødne Antal Arbejdere.

Ved at indstævne de samvirkende Fagforbund paa Dansk Elektrikerforbunds Vegne og dette atter paa Elektrikernes Fagforening i Københavns Vegne har Sagsøgerne paastaaet Fagforeningen paalagt Bod for det nævnte formentlig retsstridige Forhold. Denne Bod har de paastaaet fastsat saaledes, at den vil kunne dække vedkommende Firmaers Tab ved den paaberaabte Arbejdsvægring og Blokade, og i Forbindelse dermed paa et vist Grundlag opgjort Tabene for 6 nærmere angivne Firmaer til 2964 Kr., idet de dog samtidig har hævdet, at Tabene i det hele er langt betydeligere.

De Indklagede har benægtet, at der af Dansk Elektrikerforbund eller Elektrikernes Fagforening i København er begaaet Brud paa Overenskomsten eller Septemberforliget, og har derfor paastaaet Frifindelse. De har i saa Henseende nærmere anført, at der hverken gennem Vedtagelser eller ved Paabud af nogen Art har været lagt Organisationens Medlemmer nogensomhelst Hindring i Vejen for frit at kunne overtage Arbejde hos noget af de paagældende Firmaer eller andre for den Løn, hvorom de enkelte Medlemmer i i hvert enkelt Tilfælde maatte kunne blive enig med vedkommende Arbejdsgiver indenfor Overenskomstens Rammer. De har fremdeles henvist til, at de hos Firmaerne beskæftigede Elektrikere stadig har fortsat deres Arbejde uforstyrret, hvilket maa anses som Bevis for, at ingen Blokade har fundet eller finder Sted. Yderligere har de anført, at der i Juli—August Maaneder d. A. er anmeldt et Antal af 73 Medlemmer af Fagforeningen til Arbejde hos Firmaer i København og Omegn; og naar de ovennævnte Firmaer har haft Vanskeligheder ved at forskaffe sig fornøden Arbejdskraft, er det, efter hvad de Indklagede hævder, simpelt hen begrundet i vedkommende Arbejderes Uvilje mod at tage Arbejde hos de paagældende, fordi den tilbudte Løn er for lav, *dels* i Forhold til Gennemsnitlønnen for Elektrikere i København, som de Indklagede i Modsætning til Sagsøgerne formener er ca. 72—73 Øre, foruden Dyrtidstillæg, *dels* i Forhold til den Gennemsnitsløn, som vedkommende Firmaer selv tidligere har betalt, *dels* endelig i Forhold til den Lønning, som vedkommende Pladsledige har haft i tidligere Pladser.

I Overensstemmelse hermed har de Indklagede anbragt, at de klagende Firmaer maa antages at benytte Fagets nuværende daarlige Konjunkturer til at trykke Lønnen ned under den Gennemsnitshøjde, den efterhaanden har naaet hos dem, og at der maa antages at være handlet efter en vis Parole fra Installatørforeningen eller Vedtagelse om saavidt muligt ikke at give nogen Nyantagen højere Timeløn end de 65 plus 20 eller deromkring.

Under Sagen er det oplyst, at der i Juli—August Maaneder d. A. af Centralarbejderanvisningskontoret er

anvist Arbejde hos Firmaer her i Byen til 83 Medlemmer af Elektrikernes Arbejdsløshedskasse, men Arbejdet er kun undtagelsesvis blevet paabegyndt. idet de anviste har krævet 1 Kr. (80 Øre plus 20 Øre), medens den Pris, der er tilbudt, har været som Regel 85 (65 Øre plus 20 Øre), undtagelsesvis 84 à 90 Øre.

Dels herved, dels ved de under Sagen afgivne Vidneforklaringer maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at der mellem visse af Fagforeningens Medlemmer, navnlig dens arbejdsløse Medlemmer, har hersket den almindelige Opfattelse, at man ikke burde tage Arbejde under 1 Kr. pr. Time; denne Opfattelse har de paagældende aabenbart ogsaa med Styrke haandhævet overfor hverandre og i Forening handlet efter i deres Forhold til Arbejdsgiverne.

Fagforeningens Formand har for Retten forklaret, at Kravet om Kronen er noget, Arbejderne selv har fundet paa. Kravet var rejst under Strejken hos et af de klagende Firmaer, men kunde ikke sættes igennem. Fagforeningen har ikke hævdet dette Krav eller støttet det gennem Vedtagelser eller paa anden Maade, navnlig heller ikke ved nogen Blokade, aabenlys eller hemmelig. I Tider som de nuværende har Fagforeningen knap nok Rede paa, hvilke Krav der i Virkeligheden stilles af visse Medlemmer, der hører til den saakaldte Fagopposition. Saadanne Krav holdes, naar de er overenskomststridige, ofte hemmelig for Bestyrelsen og Foreningens arbejdende Medlemmer, idet de vedkommende med Grund frygter, at Arbejdsløshedsunderstøttelsen ved opskruede Krav eller kollektive Arbejdsvægringer skal blive taget fra dem.

Iøvrigt har han om Fagforeningens Ledelse forklaret følgende.

I Overensstemmelse med den Praksis, der følges indenfor Arbejdsløshedskasserne, og hvorefter et Medlem ikke risikerer at miste sin Arbejdsløshedsunderstøttelse ved at vægre sig ved at modtage et anvist Arbejde, for hvilken Lønnen er lavere end den Løn, vedkommende har oppebaaret i sine sidste Pladser, anser Fagforeningen ogsaa et Medlem berettiget til overenskomstmæssig at fordre i Løn det samme Beløb, som vedkommende gennemgaaende tidligere har haft eller dog den Løn, der maa anses som den gennemsnitlige i Faget til vedkommende Tidspunkt.

I den Retning har Fagforeningsformanden ogsaa udtalt sig til Medlemmer, der søgte Vejledning; han har ogsaa til Tider selv skønnet over, hvad den enkelte kunde forlange som Gennemsnitslønnen i Faget; men Fagforeningen fører iøvrigt Lister, hvorefter et Medlems Lønning i tidligere Pladser altid kan konstateres. Overfor de Arbejdsløse, der uden fyldestgørende Grund nægtede at modtage et anvist Arbejde, vil han have givet klar Besked; og han vil i det hele taget altid i paakommende Tilfælde have foreholdt Medlemmerne deres Pligter ifølge Ovenskomsten til ikke i Forening at søge at tiltvinge sig en højere Løn, end vedkommende efter hans ovenfor gengivne Opfattelse var berettiget til; han vil udtrykkelig have fremhævet, at der manglede Føje til at forlange de 80 plus 20, hvor vedkommendes tidligere Løn ikke var mindst ligesaa høj, ligesom han ogsaa overfor de unge vil have fremhævet, at de hverken maatte eller kunde tiltvinge sig saa stor Løn som de ældre Montører.

Fremdeles har Fagforeningsformanden benægtet at have hindret nogen Arbejder i at tage Arbejde hos noget af de paagældende Firmaer paa de Vilkaar, som vedkommende maatte kunne enes med Arbejdsgiveren om indenfor Overenskomstens Ramme; naar han ikke destomindre i visse under Sagen fremdragne Tilfælde har nægtet at paategne Arbejdskort for Folk, der vilde søge Arbejde hos noget af Firmaerne, har det været, fordi de paagældende alt var i Arbejde andetsteds og efter hans Mening ikke under den herskende Arbejdsløshed

burde kunne veksle Arbejdssted uden Nødvendighed.

Specielt har han i saa Henseende sagt til to Arbejdere, der arbejdede i en Provinsby for Hassel & Teudt, og som af dette Firmas Overmontør havde faaet Besked om Firmaets Ønsker om Arbejdskraft i København, og derfor kom hertil, at de maatte hellere rejse tilbage til Provinsen, da der her i Byen var Arbejdsløshed nok i Faget.

De paagældende har senere faaet Arbejde i en anden Provinsby for Hassel & Teudt.

Disse to Arbejdere, Brønsholm og Jørgensen havde afgivet Forklaring som Vidner her for Retten. Jørgensen har forklaret, at Fagforeningsformanden sagde, at der var Mudder herinde; Brønsholm har forklaret, at han sagde, at »de Arbejdsløse forlangte Kronen« men samtidig tilføjede, at Fagforeningen forlangte den ikke.

Heroverfor har Fagforeningsformanden bestemt benægtet at have sagt noget om »Kronen«, medens han har erklæret ikke at kunne erindre Ytringen om »Mudder«, men derimod at kunne erindre, at han til Brønsholm sagde, at »Fagforeningen forlangte en ren Erklæring paa Timelønnen.«

Brønsholm vil dog have forstaaet Fagforeningsformandens Udtalelser saaledes, at han skulde have en Krone i Timen, og han har ogsaa stillet saadant Krav hos Hassel & Teudt her i Byen.

Naar Fagforeningsformanden i et andet under Sagen af Klagerne fremdraget Tilfælde har nægtet at paategne Arbejdskort for en saakaldt Udlærling (d. v. s. en nylig udlært Arbejder), der ønskede at arbejde hos nogle af de paagældende Firmaer har Formanden, efter hvad der er oplyst, handlet i god Tro ud fra Meddelelser, som vedkommende Udlærling havde givet ham, men som har vist sig at være usandfærdige; men paa den anden Side har Udlærlingen som Vidne her for Retten forklaret, at han, til hvem Kammeraterne havde sagt, at han skulde have 1 Kr. i Timen, opfattede Forholdet saaledes, at dette ogsaa var Fagforeningens Paabud.

Som Sagen saaledes foreligger, kan det nu vel ikke anses bevist, at Fagforeningens Ledelse har skabt eller støttet Kravet om Kronen gennem Vedtagelser eller ved nogen Blokade, aabenlys eller hemmelig; men paa den anden Side kan det, efter hvad der er fremkommet, ikke betvivles, at Fagforeningens Ledelse har vist Besked med den ovenfor nævnte Bevægelse indenfor Medlemmerne, der praktisk talt virkede som en mere eller mindre begrænset, kollektiv Arbejdsvægring.

Retten skal ikke komme nærmere ind paa den mellem Parterne herskende Strid om den rette Størrelse af Gennemsnitslønnen i Faget; ej heller finder Retten at burde komme ind paa en nærmere Udredelse af, hvilke Oplysninger og Raad, Ledelsen burde have givet de enkelte Arbejdere med Hensyn til, hvilken Timeløn vedkommende under Hensyn til samtlige Omstændigheder burde forlange. Retten finder paa dette Punkt at kunne nøjes med en Henvisning til de i tidligere Kendelser fastslaaede almindelige Principer for Vejledningspligten.

Det skal dog her fremdrages, at Ledelsen under de foreliggende Forhold, hvor en Slags Forening indenfor Foreningen søgte at gennemføre overenskomststridige Krav, som Bestyrelsen efter Fagforeningsformandens egen Forklaring ikke vilde støtte, havde den største Anledning til at afgive Vejledninger til arbejdssøgende Medlemmer paa en saa klar og bestemt Maade, at disse ikke, som det aabenbart under Tiden har været Tilfældet, fik den Opfattelse, at Kravet om Kronen var ikke alene Kammeraternes, men ogsaa Fagforeningens.

Ledelsen havde i saa Henseende en ganske særlig Pligt, fordi der, som det under den mundlige Forhandling oplystes, ifølge Generalforsamlingsbeslutning af 16. Juni 1917 er vedtaget et Tillæg til Fagforeningens Love, hvorefter der under Tru-

sel med Bødestraf, eventuelt Eksklusion, er paalagt Medlemmerne at være i Besiddelse af et Arbejdskort, som vedkommende altid er forpligtet til at vise Kollegaerne, og hvis han bliver arbejdsløs, lade rette paa Fagforeningens Kontor, ligesom det er bestemt, at intet Medlem maa skifte fra et Firma til et andet eller fra en Filial til en anden, forinden Tilladelse er givet fra Kontoret og Kortet paategnet.

En saadan Ordning, der iøvrigt maa anses retsstridig baade indadtil overfor Medlemmerne og udadtil overfor Arbejdsgiverinstitutionen, med hvem Overenskomst er indgaaet, lægger en saa stor Magt i Fagforeningsledelsens Haand, at en tilsvarende stor Varsomhed maa udvises for at ingen skal faa den nærliggende Opfattelse, at Fagforeningen gennem Nægtelse af Arbejdskortets Paategning, dækker en Slags Blokade.

Hvorledes det nu end forholder sig med de givne Vejledninger, er det i al Fald klart, at det maa bebrejdes Fagforeningens Ledelse, at den ikke fast og bestemt indadtil og udadtil har taget Standpunkt og positivt traadt op imod den Adfærd, der udvistes af den ovenfor omtalte Gruppe Medlemmer, og som det maatte staa ogsaa Fagforeningen klart var stridende saavel mod Overenskomsten som de gældende Regler om Behandling af faglig Strid.

Fagforeningsledelsen havde saa meget mere Grund til at træde skarpt op, som den gældende Overenskomst indeholder en udtrykkelig Bestemmelse om, at »saalænge denne Overenskomst staar ved Magt, maa ingen af de undertegnede Organisationer *eller disses Medlemmer enten enkeltvis eller i Forening* forsøge paa ved nogetsomhelst Middel aabent eller skjult at modarbejde dens Bestemmelser eller fremtvinge nogen Forandring deri.«

Men medens Fagforeningen saaledes findes at maatte være ansvarlig for det passerede, findes der dog efter Omstændighederne ikke aldeles tilstækkelig Grund til at paalægge den nogen Bod.

I denne Henseende er det nu vel ikke afgørende, at Fagforeningsledelsen maa antages at have bestræbt sig for at holde sig neutral og ej heller, at en positiv Tagen-Afstand, som efter det ovenfor udviklede var Ledelsens Pligt, under de foreliggende Forhold var forbundet med ikke ubetydelige Vanskeligheder.

Derimod kan der ikke ses bort fra, at hvis Arbejdsgiverne havde udvist en mere energisk Optræden paa et tidligere Tidspunkt under Henvisning til Bestemmelsen i Overenskomstens D § 1, hvorefter Lønnen for de dygtigere og mere betroede Arbejdere ordnes i hvert enkelt Tilfælde mellem Arbejdsgiver og Arbejder uden Indblanding fra Fagorganisationens Side, medens Misforhold paa dette Omraade er henvist til Paatale efter Regler for faglig Strid, vilde dette sandsynligvis have medført en anden og klarere Situation end den, der kom til at foreligge.

Hertil kommer yderligere som et for Fagforeningsledelsen formildende Moment Arbejdsgivernes Stilling til Lønspørgsmaalet. Selv om det nemlig ikke mod Sagsøgernes Benægtelse er bevist, at Arbejdsgiverne udtrykkelig eller stiltiende har vedtaget noget om en Maksimalløn omkring de 65 Øre plus 20 Øre, eller at der i saa Henseende er givet nogen Parole fra Installatørforeningen, kan der ikke bortes fra, at Fagforeningsledelsen har haft nogen Grund til at faa det Indtryk, som den hævder at have faaet, at der udfoldedes kollektive Bestræbelser i den nævnte Retning. Endelig kan det i denne Forbindelse ogsaa anføres, at den Talberegning, der af Sagsøgerne er opstillet som Maalestok for en eventuel Bod, synes utilstrækkelig dokumenteret.

Som Følge af det anførte vil det vel være at fastslaa, at der ved den ovenfor omhandlede Optræden fra Fagforeningens Medlemmers Side og den af Fagforeningsledelsen til denne Optræden indtagne passive Holdning er sket Brud paa de i Faget gældende Overenskomster, men Bod vil som angivet ikke være at idømme.

Sagens Omkostninger vil være at betale af de Indklagede med 400 Kr.

Kendelse.

Ved den ovenfor omhandlede af Medlemmer af Elektrikernes Fagforening i København udviste Optræden og den af nævnte Fagforenings Ledelse til denne Optræden indtagne Holdning, er der sket Brud paa de i Faget gældende Overenskomster.

Sagens Omkostninger betaler nævnte Fagforening med 400 Kr.

Københavns Handelsgartnerforening kontra Dansk Gartnerforbund.

Sag Nr. 238.

Foranlediget ved, at Dansk Gartnerforbund havde etableret en uvarslet Strejke hos Handelsgartner Oluf Kristensen, Ny Kastrupgaard, havde Københavns Handelsgartnerforening indklaget Gartnerforbundet for Den faste Voldgiftsret.

Ved et forberedende Retsmøde d. 10. Juli d. A. forligtes Sagen paa følgende Maade:

Efter at Sagen var drøftet, henstillede Formanden til Parterne at vedtage Reglerne for Behandling af faglig Strid efter den Norm, der er vedtaget af Hovedorganisationerne. Klagerne bemærkede, at de vilde foreslaa Handelsgartnerforeningen at imødekomme Henstillingen. De indklagede tiltraadte Henstillingen i Retten. Sagen blev derefter udsat foreløbig, idet Klagerne bemærkede, at saafremt Handelsgartnerforeningen vedtager Reglerne for faglig Strid, hvorom Meddelelse vil tilgaa Retten, skal nærværende Sag anses for bortfalden.

Formerforbundets Krav om Fjernelse af en Støbemester.

Sag Nr. 251.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 3. Side 130—131.

Aar 1918 den 5. September Kl. 3¼ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 251:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Formerforbunds Vegne.

Konstitueret Næstformand Overretsassessor Poul Hansen ledede Mødet.

For Klagerne mødte Direktør i Arbejdsgiverforeningen S. Agerholm og Kontorchef Nansen i Industrifagene.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Alfred Christiansen og Formand for Dansk Formerforbund Arn. Nielsen.

Der fremlagdes Klage af 31. Aug. 1918 med 2 Bilag og Tilsvar af 4. September 1918 med 1 Bilag.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne efter Forslag af den fungerende Retsformand om følgende Forlig:

Strejkevarslet annulleres.

Spørgsmaalet om Berettigelsen af

1. Kravet om Afskedigelse af Støbemester Petersen og
2. Kravet om Fjernelse af Holger Hansen som Arbejdernes Tillidsmand

afgøres af en faglig Voldgiftsret, der nedsættes snarest muligt.

Til denne vælges de to Medlemmer af Sammenslutningen af Arbejdsgiverne indenfor Jern- og Metalindustrien, de to andre Medlemmer af Dansk Formerforbund, hvorhos en Opmand beskikkes af Formanden for Den faste Voldgiftsret.

Klagen er hermed tilbagetaget og Sagen bortfaldet.

Retten hævet Kl. 4,15 Em.

Poul Hansen.

E. Steincke.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa Cementfabrikerne. Ved Forhandlinger mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Cementfabrikantforeningen er der opnaaet Enighed om, at Cementfabrikerne fra 5. August skal betale deres Arbejdsmænd et Dyrtidstillæg af 11 Øre pr. Time.

Arbejdsmændene ved Havnearbejde. Mellem Havnearbejderne og Entreprenørfirmaet Werner & Jørgensen var der opstaaet en Uoverensstemmelse om Betalingen for Murstenslosning fra en Motorsejler, da Firmaet nægtede at betale den Pris, som Havnearbejderne forlangte, idet det paastod, at denne Pris laa ca. 100 pCt. højere end Priskuranten fastsatte.

For at undgaa Arbejdsstandsning betalte Firmaet den forlangte Pris, men under Protest. Firmaet klagede til Arbejdsgiverforeningen, der indberettede Sagen til vort Forretningsudvalg med Anmodning om at foranledige Havnearbejderne til at tilbagebetale det dem for meget udbetalte og meddelte, at man agtede at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Sagen kom derefter til Behandling paa et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, og her enedes man om følgende:

Havnearbejdernes Fællesforbund erkender, at Murstenslosning i Københavns Havn skal betales efter Overenskomsten af 30. Maj 1916 med Tillæg af 19. Febr. d. A. og Augustreguleringstillægget og erklærer, at Arbejdet fremtidig vil blive udført til denne Betaling. Under Hensyn hertil frafalder Arbejdsgiverne at rejse Erstatningskrav i Anledning af, at der hos Firmaet Werner & Jørgensen den 26. August er forlangt en højere Betaling ved Losning af Motorsejleren »Hvalen«, idet man dog forbeholder sig, saafremt der senere maatte forekomme andet Brud paa den ovennævnte Overenskomst, da ogsaa at rejse Paatale i Anledning af det forannævnte Tilfælde.

Formerne paa »Atlas«, »Titan« og hos B. Løw & Søn. Dansk Formerforbund varslede ved Skrivelser af 17. og 26. Juli Strejke overfor Aktieselskaberne »Atlas« og »Titan« samt Firmaet B. Løv & Søn fra og med den 31. Juli, da man ikke kunde komme overens om Timelønspørgsmaal. Tiden for Strejkens Iværksættelse blev imidlertid udsat til Fredag den 2. August, i Anledning af, at der var aftalt Fællesmøde om Sagen mellem de to Hovedorganisationer til Torsdag den 1. August.

Ved dette Møde enedes man om, at der til Timelønnen for Formerne paa de to Aktieselskaber skal ydes et Tillæg, hvorved Gennemsnitslønnen bliver 78 Øre, hvilket Tillæg skal fordeles efter Selskabernes Skøn.

De 3 Formere hos B. Løw & Søn skal have Timelønnen forhøjet med ialt 30 Øre, fordelte efter Firmaets Skøn. Det hidtidige Dyrtidstillæg paa 8 Kr. pr. Uge bibeholdes.

Man enedes endvidere om, at de varslede Strejker skulde aflyses.

Der opstod senere Divergens om, hvorvidt Firmaet B. Løw & Søns Formere skulde have dette Løntillæg fra 1. Juni. Ved Korrespondance med Arbejdsgiverforeningen blev det fastslaaet, at Løntillægget skulde have tilbagevirkende Kraft fra 1. Juni.

Kedel- og Maskinpasserne paa »Slotsmøllen« i Frederiksborg. Mellem »Slotsmøllen« i Frederiksborg og Dansk Kedel- & Maskinpasserforbund har hidtil bestaaet en særlig Overenskomst, som af Forbundet var opsagt til 1. September d. A. Der var forhandlet om en ny, uden at det var lykkedes at opnaa Enighed, hvorefter Forbundet, i Henhold til den hidtil gældende Overenskomst, med 8 Dages Varsel bebudede Arbejdsstandsning fra Mandag den 9. September d. A.

Fredag den 6. Septbr. indmeldte »Slotsmøllen« sig i Arbejdsgiverforeningen, og nu hævdede denne, at den varslede og senere iværksatte Arbejdsstandsning var ulovlig, da »Slotsmøllen« som Medlem af Arbejdsgiverforeningen nu havde tiltraadt Landsoverenskomsten af 16. Februar 1816, som er fornyet og gældende til 1. Februar 1919.

Efter denne Overenskomst skal »Slotsmøllen« betale 34 Kr. + Augusttillægget 7 Kr. 20 Øre, ialt 41 Kr.

20 Øre, men er villig til at betale 44 Kr. 20 Øre, medens Forbundet kræver en Ugeløn af 49 Kr. 20 Øre og iøvrigt bestred Arbejdsgiverforeningens Opfattelse af det af denne paastaaede indtraadte Overenskomstforhold.

Sagen gik derefter til Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 14. Septbr. d. A. indgik »Slotsmøllen« paa at betale en Ugeløn af 35 Kr. + det hidtidige Dyrtidstillæg 7 Kr. pr. Uge samt Augusttillægget 7 Kr. 20 Øre, ialt 49 Kr. 20 Øre pr. Uge, medens man enedes om, at Overenskomsten af 16. Febr. 1916 iøvrigt fremtidigt er gældende for »Slotsmøllen«.

Den iværksatte Strejke hæves, og Arbejdet genoptoges Mandag den 16. September.

Skræderne hele Landet. I Henhold til Aftalen mellem de to Hovedorganisationer om Augustreguleringen blev der den 17. August d. A. afholdt Forhandlingsmøde mellem Repræsentanter for Foreningen af danske Fabrikanter af Herreklæder, Centralforeningen af Skrædermestre i Jylland, Fyn og Østifterne, Skræderlauget i København og Dansk Skræderforbund. Man blev paa dette Møde enige om følgende Dyrtidstillæg til de nu bestaaende Priskuranter.

1) Akkordlønnede.

Akkordarbejdere, saavel mandlige som kvindelige, faar et Dyrtidstillæg paa 53 pCt. (ialt), naar de selv tillægger Sysager og 50 pCt., naar Arbejdsgiverne tillægger disse. Dog faar alle Bomuldsarbejdere 60 pCt., naar de selv tillægger Sysager.

2) Ugelønnede.

Mandlige Arbejdere og faglærte Kvinder, d. v. s. Kvinder, som paa egen Haand syer et Arbejde fuldstændigt, ogsaa Presning og Knaphuller, faar et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. effektiv Arbejdstime, alle øvrige Kvinder over 18 Aar 8 Øre og under 18 Aar 5 Øre.

3) Leverancearbejde.

Leverancearbejdere faar samme Dyrtidstillæg paa Betingelse af Statens og Kommunens Refundering af dette.

Ovennævnte Forandringer i Dyrtidstillæget er gældende fra og med den 5. August d. A. og Overenskomstperioden ud.

Dansk Stenarbejderforbund kontra Stenhuggermester Handberg, Næstved. En Formandssag. Mellem Stenarbejderforbundet og Stenhuggermester Handberg, Næstved, var opstaaet Strid angaaende sidstnævntes Forretningsbestyrer i Ringsted, Hr. Lundstrøm, som stod udenfor Fagforeningen under Paaberaabelse af, at han var Formand og Arbejdsleder.

Fagforeningen krævede, at Lundstrøm skulde indmelde sig i Organisationen, da man i modsat Fald vilde etablere Arbejdsstandsning.

Onsdag den 28. August afholdtes Mæglingsmøde i Sagen, hvor Repræsentanter for Stenhuggerforbundet og Østifternes Sten- & Billedhuggerforening var tilstede, og her enedes man om følgende:

1) Lundstrøm forpligtiger sig til straks at indmelde sig i Dansk Stenarbejderforbunds Afdeling paa Sjælland. Ved Indmeldelsen betales 40 Kr.

2) Man enedes om at optage Spørgsmaalet om Forretningsbestyrernes Stilling til Fagforeningen ved de førstkommende Priskurantforhandlinger i April 1919; hvis der ved disse Forhandlinger ikke opnaas Enighed, henvises Spørgsmaalet til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i September Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Oktober 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 3 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 ✻ KØBENHAVN DEN 5. OKTOBER 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Repræsentantskabsmøde. Generalforsamlingen 1919. Dyrtidstillæg til Lærlingene Krigen og Dyrtiden. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd paa Cementfabrikerne. Havnearbejdere hos V. Høst. Bogbinderne. Glasarbejderne paa K strup Glasværk. Sadelmagere og Tapetserere. Typograferne). Meddelelse. Indsamling. Arbejdsløsheden.

De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Ekstraordinært Repræsentantskabsmøde

28. og 29. Oktober.

Under 2. Oktober d. A. har vi til samtlige Medlemmer af Repræsentantskabet udsendt et saalydende Cirkulære:

Til
Repræsentantskabets Medlemmer.

Som det sikkert vil erindres, vedtog det ordinære Repræsentantskabsmøde i April, at der i indeværende Efteraar skulde afholdes et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde.

Forretningsudvalget indkalder i Overensstemmelse hermed Repræsentantskabet til Møde

Mandag den 28. og Tirsdag den 29. Oktober d. A.
i Folkets Hus, Jagtvejen 69.

Foreløbig Dagsorden:

1. Den faglige Situation.
2. Arbejdstiden.
3. Anmodning fra Dansk Jernbaneforbund om Optagelse.
4. Konflikten i Barberfaget.
5. Dyrtiden og Beklædningshjælp.
6. Valg af Dommere og Suppleanter til den faste Voldgiftsret.

P. F. V.:
CARL F. MADSEN.

Alfr. Christiansen

Generalforsamlingen 1919.

I Henhold til Lovens Paragraf 33 skal der hver 3. Aar i April Maaned afholdes Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund. Den sidste Generalforsamling afholdtes i April 1916. Der skal altsaa afholdes Generalforsamling i April 1919.

Vi erindrer i Forbindelse hermed om Lovens

§ 36.

Forslag om Forandringer, Tilføjelser eller Ophævelser af Lovbestemmelser kunne kun behandles og vedtages paa de ordinære Generalforsamlinger. Forslag herom maa fremsættes mindst 6 Maaneder før den Generalforsamling finder Sted, hvorpaa de ønskes behandlede. Forslagene indgives til Forretningsudvalget, der besørger dem trykte og udsendte til de respektive Organisationer senest 4 Maaneder før Generalforsamlingens Afholdelse.

Enhver under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation (Landsforbund, enkeltstaaende Fagforening eller Fællesorganisation) kan stille Forslag til Generalforsamlingen; derimod kan ingen enkelt Person eller Afdeling af et Forbund stille Forslag, medmindre Forbundet optager det som sit.

Forslag indsendes til Forretningsudvalget senest 1. Marts og blive derefter trykte og omsendte til Organisationerne senest 3 Uger før Generalforsamlingens Afholdelse.

Af denne Paragraf fremgaar det, *hvem* der har Ret til at stille Forslag til Generalforsamlingen, og at Forslag om *Lovændringer* skal være indsendt senest inden Udgangen af Oktober Maaned 1918, medens *andre Forslag* blot skal være indsendt *inden 1. Marts 1919.*

Dyrtidstillæg til Lærlingene.

I Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Medlemsblad »Arbejdsgiveren« for 18. Septbr. d. A. findes følgende Artikel:

»Paa given Foranledning har Spørgsmaalet om at yde Lærlinge et Dyrtidstillæg været gjort til Genstand for Forhandling i Arbejdsgiverforeningens Delegation. Det vedtoges her at rette en Henvendelse til Medlemmerne gennem »Arbejdsgiveren« om ogsaa at lade Lærlingene faa et Dyrtidstillæg i Anledning af August-Reguleringen.

Vi skal tillade os at oplyse, at man indenfor Jern- og Metalindustrien allerede i ret stort Omfang har ydet Lærlingene et Dyrtidstillæg i Anledning af August-Reguleringen varierende mellem 3—5 Øre pr. Timelønstime, hvorimod man ikke har givet Dyrtidstillæg ved Akkordarbejde.

Det er ligeledes Arbejdsgiverforeningen bekendt, at man indenfor Murer- og Tømrerfaget har tilstaaet Lærlingene Dyrtidstillæg.

I Henhold til Vedtagelsen paa Delegationsmødet skal Arbejdsgiver foreningen henstille til Medlemmerne, at der ydes Lærlingene et passende Dyrtidstillæg, idet vi bemærker, at der ved Fastsættelsen af dette naturligvis maa tages Hensyn til, hvorvidt Lærlingene nylig maatte have opnaaet en Forhøjelse af deres kontraktmæssige Løn, og idet vi udtrykkeligt fremhæver, at Lærlingene selvfølgelig ikke efter August-Reguleringen har nogen som helst Krav paa at faa Dyrtidstillæg. Man har blot ment at burde henlede Medlemmernes Opmærksomhed paa, at Dyrtiden ogsaa for Lærlingene spiller en saa stor Rolle, at det vilde være naturligt at yde dem et mindre Dyrtidstillæg i Anledning af samme.«

Som man vil erindre tilstillede De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg under 8. Juni d. A. (se »Arbejderen« for 15. Juni) Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening en Skrivelse, hvori vi indtrængende henstillede til dennes Bestyrelse at foranledige, at dens Medlemmer foretog en Bedring af Lærlingenes økonomiske Forhold.

Under 3. Juli d. A. modtog vi en Svarskrivelse (se »Arbejderen« for 27. Juli), hvori Arbejdsgiverforeningen hævdede det Standpunkt, at Ordningen af Lærlingenes Forhold er noget, som maa være overladt den enkelte Arbejdsgiver selv at tage Bestemmelse om, og at denne Sag laa udenfor Arbejdsgiverforeningens Opgave, men føjer dog til, at man har rundsendt vor Skrivelse af 8. Juni til de Fag, som man tænkte kunde have Interesse i Spørgsmaalet.

Trods denne ret afvisende Holdning vil man lægge Mærke til, at Artiklen i »Arbejdsgiveren« begynder med: »Paa given Foranledning har Spørgsmaalet om at yde Lærlingene et Dyrtidstillæg osv.«

Det er muligt, at der ogsaa fra anden Side er givet Anledning til, at Sagen er taget op til Drøftelse, men vi tror dog, at den direkte Anledning hertil er Henvendelsen fra De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, og det glæder os, at Arbejdsgiverforeningen nu er naaet til det Standpunkt, at man har vedtaget at rette en Henvendelse til sine Medlemmer om at lade Lærlingene faa et Dyrtidstillæg i Anledning af August-Reguleringen.

Der nævnes forskellige Fag, hvor der er givet Dyrtidstillæg, og tiltrods for de yderst forsigtige Vendinger, hvori Henvendelsen rettes til Medlemmerne, vil vi haabe, at den overalt tages til Følge, thi selv om Lærlingene ikke har retslig Krav paa at faa Dyrtidstillæg (takket være den forældede og umulige Lærlingelov) saa har de og Deres Forsørgere et ufravigeligt Retfærdighedskrav paa at komme i Betragtning.

Alle, der har prøvet at have et eller flere Børn i 15—20 Aars Alderen i Lære, ved hvad det koster under normale Tider, men under de nuværende Forhold med Dyrtid og Ernæringsvanskeligheder mangedobles disse Vanskeligheder, og i en Mængde Arbejderhjem, hvor der er halvvoksne Børn, der er i Lære, er Forholdene i Virkeligheden yderst fortvivlede.

Vi haaber derfor, at alle Arbejdsgivere vil efterkomme den givne Henstilling.

Krigen og Dyrtiden.

Fra en Række Fællesorganisationer rundt om i Landets Provinsbyer har De samvirkende Fagforbund modtaget en omtrent enslydende Resolution, som er vedtaget paa Generalforsamlinger i de paagældende Byer.

Resolutionen gaar ud paa, at der skal rettes en Henvendelse til Regeringen med Krav om snarest at faa fremmet Supplementslov til Dyrtidloven, hvorved der fremskaffes Maximalpriser paa visse bestemte Beklædningsstoffer og Underbeklædningsdele, samt at der fra Statens Side direkte ydes 50 Kr. til hver Person, som ikke i 1917 har haft en Indtægt over 2200 Kr. og 20 Kr. til Personer, hvis Indtægt i 1917 har været over 2200 Kr. men ikke over 3000 Kr. til Indkøb af Beklædningsstoffer som sælges efter Maximalpris.

Fra nogle Fællesorganisationer sættes Kravet op til 50 Kr. for alle, der ikke har haft over 3000 Kr.

Disse Resolutioner er oversendte til den socialdemokratiske Rigdagsgruppe med Anmodning om at udarbejde et Forslag angaaende det af Fællesorganisationerne rejste Spørgsmaal — eventuelt i Samarbejde med Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund — som da vil blive tilstillet Fællesorganisationerne Landet over med Anmodning om Tilslutning til Kravets Fremsættelse overfor Regering og Rigsdag.

Vi har nu modtaget Meddelelse fra Socialdemokratisk Forbund om, at Spørgsmaalet er henvist til Overvejelse i et af den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe nedsat Udvalg, bestaaende af Redaktør Hauge, Raadmand Fr. Andersen og Redaktør I. P. Sundbo.

Den faste Voldgiftsret.

Snedkerne i Svendborg.

Sag Nr. 252.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 3. Side 135—138.

Aar 1918 den 14. September Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 252:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundet i Danmark og dette igen paa dets Svendborg Afdelings Vegne.

Retsformand, Dr. jur. C. Ussing ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i Arbejdsgiverforeningen, Overretssagfører C. Ekman, Formand for Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne, Snedkermester Jens Nielsen, Næstved, og Snedkermestrene H. Nørregaard og J. Jørgensen af Svendborg.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Alfred Christiansen, Formand for Snedkerforbundet i Danmark Martin Petersen, Sekretær i Forbundet Henry Hansen, Formand for Forbundets Svendborg Afdeling Knud Rasmussen og Snedkersvend Bernhard Baltsersen af Svendborg.

Der fremlagdes Klage af 6. Sept. 1918 med 2 Bilag og Tilsvar af 11. s. M. Efter at Sagen var bleven drøftet, stillede Retsformanden følgende Forslag:

1. Det maanedlige Dyrtidstillæg af 8 Kr. ændres til 7 Øre pr. Timelønstime og 4 Øre pr. Akkordtime.

2. Efter at Fabrikant Jørgensen har erklæret sig villig til at regulere Madrasfabrikens Løn og Tillæg, saaledes at de kommer i Lighed med Byens øvrige Snedkermestres Virksomheder, skal Overenskomsten dog forstaas saaledes, at Arbejderne ikke dermed afskærer sig fra, saa snart Tilførelsen af Raastoffer tillader det, at søge optaget Forhandling om Anvendelsen af Akkordlønning paa Fabriken.

3. Arbejderne anerkender deres Pligt i Følge Overenskomsten til ikke at foretage kollektive Arbejdsvægringer som den af Arbejdsgiverne paaklagede.

4. Arbejdet genoptages snarest mulig i saavidt samme Udstrækning

som forinden Konflikten, og nærværende Sag hæves.

Parterne tiltraadte Formandens Forslag.

Retten hævet Kl. 6 Em.

C. Ussing.

E. Steincke.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa Cementfabrikkerne. Ved Forhandling mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Cementfabrikantforeningen er der opnaaet Enighed om, at der skal betales Cementarbejderne et Dyrtidstillæg af 11 Øre pr. Time, saavel til Timelønnen som til Akkordtimer.

Havnearbejdere hos Victor Høst, København. Mellem Havnearbejdernes Fællesforbund og Tømmerhandlerfirmaet Victor Høst var opstaaet en Uoverensstemmelse om Betaling for unormal Plads ved Losning af Tømmer fra et Skib. Da Havnearbejdernes Fællesforbund ikke fik udbetalt et Beløb, som Forbundet mente, at Firmaet var pligtig til at betale, etableredes der Blokade overfor Firmaets Losningsarbejde.

Denne Blokade paastod Arbejdsgiverforeningen var ulovlig, hvorefter Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 21. Septbr. d. A. i Arbejdsgiverforeningen, og man enedes her om at afgøre Striden paa følgende Maade:

Blokaden overfor Firmaet Victor Høst hæves straks.

De foreliggende Uoverensstemmelser kan af begge Parter indbringes for en faglig Voldgiftsret, der afgør:

1. Spørgsmaalet om Arbejdernes Krav paa Erstatning over for Firmaet for unormal Plads ved Losning af »Ester«.
2. Arbejdsgivernes Paastand om, at der af Havnearbejdernes Fællesforbund er begaaet Overenskomstbrud, og om at Havnearbejdernes Fællesforbund idømmes Bod herfor og i bekræftende Fald Bodens Størrelse.
3. Spørgsmaalet om, hvem der skal bære Sagens Omkostninger.

Begge Parter forpligter sig til uvægerlig at efterkomme Voldgiftsrettens Kendelse i enhver Henseende.

Bogbinderne hele Landet. Blandt de Fag, der var undtagne fra Augustreguleringen var ogsaa Bogbinderfaget, og man har da i Henhold til Overenskomsten af 7. August forhandlet Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg til dette Fags Arbejdere paa Møder den 24., 27. og 28. August dels med Bogbindermestrenes Centralforening i Provinsen og dels med Bogbinderlavet i København uden at komme til Enighed om Dyrtidstillægets Størrelse.

Parterne anmodede derfor Hovedorganisationerne om Bistand og paa et Fællesmøde den 11. September, hvori deltog Repræsentanter for Centralforeningsn, Lavet, Forbundet og Hovedorganisationernes Forretningsudvalg enedes man om følgende:

Alle i København og Provinserne løbende Opsigelser fra Forbundets Medlemmer tilbagetages.

Fra 7. September d. A. at regne ydes der til samtlige mandlige Arbejdere et ektraordinært frivilligt Dytidstillæg af ialt 13 Øre pr. præsteret Timelønstime, idet heri er includeret det Dyrtidstillæg af 3 Øre pr. Time, som i Henhold til Overenskomsten af 19. Marts 1918 skal udbetales fra 1. Oktober d. A.

Til de kvindelige Arbejdere gives der fra 7. September d. A. at regne et Dytidstillæg af ialt 9 Øre pr. præsteret Timelønstime (heri includeres de 2 Øre, som efter Overenskomsten af 19. Marts d. A. skulde betales fra 1. Oktober).

Til de mandlige Arbejdere ydes endvidere et Dyrtidstillæg af 9 Øre pr. præsteret Akkordtime, og til de kvindelige Arbejdere et Dyrtidtillæg af 6 Øre pr. præsteret Akkordtime (jfr. dog Overenskomsten af 22. Maj 1918 for Provinsens Vedkommende), idet disse Tillæg ligeledes regnes fra 7. September d. A.

Samtlige Dyrtidstillæg skal være

gældende, indtil 1. April 1919, og Forbundet forpligter sig til i dette Tidsrum ikke at stille Krav om yderligere Dyrtidstillæg.

Da der gives Dyrtidstillæg ogsaa til Akkordtimerne, er det en Forudsætning, at de i Øjeblikket bestaaende Akkordpriser, som iøvrigt er udarbejdet paa Grundlag af de nuværende Dyrtidsforhold, heller ikke forandres i Tidsrummet indtil 1, April 1919, jfr. dog Tarifudvalgets Arbejde.

For at skaffe Ro paa Værkstederne, forpligter Forbundet sine Medlemmer til, at de i Tiden indtil 1. April 1919 ikke maa opsige deres Pladser paa Grund af Lønkrav, forinden Mægling har fundet Sted.

Parterne er dog enige om, at der gives Forbundet Paataleret overfor saadanne Virksomheder, hvor Lønforholdene skønnes at ligge væsentlig lavere end hos Virksomheder af tilsvarende Art. Saadanne Klager vil være at behandle ved Mægling mellem Organisationerne, og der kan som Følge af disse Spørgsmaal ikke paa nogen Maade iværksættes Arbejdsstandsning.

Denne Ordning gælder ikke Æskearbejderne i København, for hvilke der træffes særlig Aftale.

Bogbinderne paa Æskefabrikkerne. Ved det ovenfor nævnte Møde behandledes tillige Dyrtidsforholdene for Bogbinderforbundets Medlemmer paa Æskefabrikerne.

Der opnaaedes Enighed om følgende:

Alle i Kjøbenhavn løbende Opsigelser fra Bogbinderforbundets Medlemmer tilbagetages.

Fra 7. September d. A. ydes der kvindelige Akkordarbejdere foruden de nu gældende Akkordpriser et Dyrtidstillæg pr. præsteret Time af 2, 3, 5 og 7 Øre for de fire Lønningsklasser.

Timelønnede kvindelige Arbejdere erholder fra 7. September d. A. et Dyrtidstillæg af 2, 4, 7 og 9 Øre pr. præsteret Time inclusive de 2 Øre, som der tilkom disse fra 1. Oktober d. A.

Mindsteløn for mandlige Arbejdere over 18 Aar:

1. Aar	51 Øre	pr. Time
2. —	56 —	— —
3. —	62 —	— —

Samtlige Dyrtidstillæg gives saavel til Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som til Arbejde udenfor denne, og udbetales hver Fredag Aften sammen med Lønningerne.

Lønningsugen slutter Torsdag Aften for Fremtiden, ogsaa for de timelønnede Arbejdere.

Denne Dyrtidsordning skal være gældende indtil 1. April 1919, og Forbundet forpligter sig til i dette Tidsrum ikke at stille Krav om yderligere Dytidstillæg.

For at skaffe Ro paa Værkstederne, forpligter Forbundet sine Medlemmer til, at de i Tiden indtil 1. April 1919 ikke maa opsige deres Pladser paa Grund af Lønkrav, forinden Mægling har fundet Sted.

Parterne er dog enige om, at der gives Forbundet Paataleret overfor saadanne Virksomheder, hvor Lønforholdene skønnes at ligge væsentlig lavere end hos Virksomheder af tilsvarende Art. Saadanne Klager vil være at behandle ved Mægling mellem Organisationerne, og der kan som Følge af disse Spørgsmaal ikke paa nogen Maade iværksættes Arbejdsstandsning.

Glasarbejderne paa A/S Kastrup Glasværk. Ved Forhandling mellem A/S Kastrup Glasværk, der staar udenfor Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, og Dansk Glasarbejderforbund er det lykkedes at opnaa et Dyrtidstillæg til Glasarbejderne af 6 Kr. pr. Uge, med tilbagevirkende Kraft fra 5. Aug.

Lock-outen i Sadelmager- og Tapetsererfaget hævet! Som omtalt i Arbejderen for 31. August d. A. havde Arbejdsgiverforeningen den 23. August iværksat Lock-out overfor Sadelmagere og Tapetserere i København fordi en Del Arbejdere hos Brødrene F. & L. Dahlmann og

Poulsen & Sønner havde nedlagt Arbejdet paa Kravet om højere Løn.

Efter en Del Underhaandsforhandlinger lykkedes det senere at naa til Enighed om Grundlaget for en Overenskomst, hvorved de ovennævnte Arbejdsgivere gik ind paa at yde et Tillæg af 20 pCt., hvortil kommer Augustreguleringen. Endvidere indgik Mesterforeningen paa at optage en Forhandling angaaende Syerskernes Lønforhold i Tapetsererfaget. Dette Overenskomstforslag vedtoges omtrent enstemmigt paa en af Sadelmager- og Tapetsererfagets Fagforeninger afholdt Generalforsamling den 12. September, hvorefter Lock-outen hævedes.

Typograferne hele Landet. Ved Forhandlinger mellem Dansk Typografforbund og Typograffagets forskellige Principalforeninger er der opnaaet Overenskomst om et Dyrtidstillæg til Fagets mandlige og kvindelige Udøvere, saavel faglærte som ikke faglærte.

I Overenskomsten udtales, at ved Vedtagelsen af disse Dyrtidstillæg er Parterne enige om, at den af Statistisk Departement konstaterede Dyrtidsstigning for Livsfornødenheder herved maa anses for forsvarligt dækket for Typograffaget.

De Dyrtidstillæg, hvorom man er enedes, er følgende:

For *København* fastsættes Dyrtidshjælpen til 19 Kr. 50 Øre pr. beskæftiget Arbejder pr. Uge.

Heraf udbetales 14 Kr. pr. Arbejder direkte til Arbejderen ugevis, medens 5 Kr. 50 Øre pr. Arbejder pr. Uge indbetales til Bogtrykfagets Dyrtidsfond og fordeles i Portioner saaledes, at 1 Portion tilfalder hver beskæftiget voksen Arbejder (undtagen kvindelige Trykkeriarbejdere), 1 Portion hver mandlig Arbejders Hustru og 1 Portion hvert Barn.

Ved Overarbejde betales et Dyrtidstillæg pr. Overarbejdstime, uanset paa hvilket Tidspunkt i Døgnet den udføres, af 40 Øre for voksne Arbejdere og dermed ligestillede og 30 Øre for kvindelige Trykkeriarbejdere.

For *Provinserne* gælder følgende: Fra og med 31. August 1918 at regne ydes Sættere og Trykkere et yderligere Dyrtidstillæg udover det ved Tariffen og Overenskomsten af 5. Juli d. A. fastsatte af 7 Kr. 50 Øre ugentlig.

Fra samme Tid at regne gives der et Dyrtidstillæg af 35 Øre pr. Time for Overarbejde, uanset paa hvilket Tidspunkt i Døgnet det finder Sted.

Mandlige Hjælpearbejdere over 18 Aar erholder ligeledes et ugentligt Dyrtidstillæg af 7 Kr. 50 Øre og 30 Øre pr. Time for Overarbejde.

Kvindelige Hjælpearbejdere, der er fuldt beskæftigede, erholder 5 Kr. ugentlig og for Overarbejde 15 Øre pr. Time.

De kvindelige Hjælpearbejdere, der ikke er fuldt beskæftigede, erholder et Dyrtidstillæg af 10 Øre pr. Time og 15 Øre for Overarbejde.

De siden 5. Juli d. A. tilstaaede Løn- eller Dyrtidstillæg bortfalder med denne Overenskomsts Ikrafttræden.

Meddelelser fra Kassereren.

Administrationskontingentet.

Forbundenes Opmærksomhed henledes paa Lovens Paragraf 18, der foreskriver, at Administrationsbidraget skal indbetales forud 2 Gange aarlig, hver Gang med Halvdelen inden Udgangen af hvert Aars April og Oktober Maaneder.

Indsamlingen til de nødlidende Arbejdere i Finland.

Vi skal hermed tillade os at gøre opmærksom paa, at Indsamlingen til de nødlidende finske Arbejdere nu er godt i Gang. Afdelinger, som endnu ikke har modtaget Lister til Brug ved Indsamlinger i Værksteder, Fabrikker ved Møder og andre Sammenkomster, vil kunne faa saadanne Lister ved Henvendelse til det Forbund, de tilhører. De paa *Listerne indkomne Beløb* bedes, sam-

men med Listerne, tilsendt *de respektive Forbund*, hvorimod andre bevilgede Bidrag kan indsendes til De samvirkende Fagforbunds Kasserer E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49.

Arbejdsløsheden
i Juni Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Juni 1918 omfatter ialt 55 Fag eller Organisationer med ialt ca. 198,800 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 26,600 eller 13,4 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 630,800 eller 3,2 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Sejlmagere, Glarmestre, Stukkatører, Drejere, Børstenbindere, Kobbersmede, Gørtlere, Metalarbejdere, Instrumentmagere, Arbejdsmændenes Fagforening for Gentofte og Lyngby samt Gartnere.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Forgyldere, Stenarbejdere og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	138	138	10	340	598	507	27	501	736	645	37	841
Bageri- og Konditr.arb.	1447	1447	404	8477	1985	1985	339	7533	3432	3432	743	16010
Sukkervarearbejdere.	865	865	178	4600	222	222	45	969	1087	1087	223	5569
Bryggeriarbejdere ...	2824	2824	126	5500	1364	1364	49	2500	4188	4188	175	8000
Slagteriarbejdere	1488	1488	465	12100	2719	2719	666	15402	4207	4207	1131	27502
Skraatobaksarbejdere	191	191	100	1789	564	564	328	7522	755	755	428	9311
Tobaksarbejdere.....	5038	5038	1449	39731	2895	2895	1092	33637	7933	7933	2541	73368
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2549	2549	1287	37396	6075	6075	2303	61651	8624	8624	3590	99047
Rebslagere.....	45	45	»	»	210	210	74	1906	255	255	74	1906
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	5666	5666	1530	15400	4049	4049	654	5064	9715	9715	2184	20464
Handskemagere	73	73	38	1072	8	8	4	94	81	81	42	1166
Hattearbejdere.....	1001	1001	226	4952	238	238	64	886	1239	1239	290	5838
Skotøjarbejdere	3235	3235	71	1591	1257	1257	33	849	4492	4492	104	2440
Barberere	609	609	34	731	511	511	17	315	1120	1120	51	1046
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	2	78	88	88	2	96	173	173	4	174
Murere	2029	2029	103	2760	5560	5560	51	1000	7589	7589	154	3760
Murarbejdsmænd	1215	1215	135	3225	—	—	—	—	1215	1215	135	3225
Hustømrere	1653	1653	»	»	4572	4570	14	506	6225	6223	14	506
Skibstømrere	277	277	20	684	680	680	5	124	957	957	25	808
Snedkere	4265	4265	206	6050	4367	4367	57	1550	8632	8632	263	7600
Billedskærere	125	125	»	»	75	75	»	»	200	200	»	»
Forgyldere	108	108	2	14	90	56	1	50	198	164	3	64
Malere.....	2349	2349	944	21355	3293	3293	621	11375	5642	5642	1565	32730
Sadelm. og Tapetserere	1012	1012	134	3363	468	468	30	427	1580	1480	164	3790
Gas- og Vandarbejdere	65	65	9	225	—	—	—	—	65	65	9	225
Skorstensfejere	64	64	»	»	47	47	»	»	111	111	»	»
Ovnsættere	12	12	3	60	—	—	—	—	12	12	3	60
At overføre..	38428	38428	7476	171493	42035	41808	6476	153957	80463	80236	13952	325450

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	38428	38428	7476	171493	42035	41808	6476	153957	80463	80236	13952	325450
Træva reindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	795	795	36	1321	2765	2765	64	1831	3560	3560	100	3152
Bødkere	242	242	36	896	498	498	194	4532	740	740	230	5428
Karetmagere	343	343	1	53	604	604	8	217	947	947	9	270
Korkskærere	230	230	225	5700	30	30	21	500	260	260	246	6200
Kurvemagere	210	210	7	205	25	25	»	»	235	235	7	205
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere.....	115	115	6	148	120	120	2	50	235	235	8	198
Hvidgarvere	55	55	2	29	53	53	»	»	108	108	2	29
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1153	1153	75	515	341	341	14	379	1494	1494	89	894
Glasarbejdere	253	253	8	817	199	199	84	2442	452	452	92	3259
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektro-pletarbejdere	709	709	2	481	264	264	8	224	973	973	10	705
Blikkenslagere.....	836	836	171	4557	594	594	69	1531	1430	1430	240	6088
Metaltrykkere	112	112	3	185	8	8	»	»	120	120	3	185
Jern- & Metalslibere..	212	212	12	336	131	131	19	517	343	343	31	853
Urmagere.....	68	68	»	»	184	184	1	45	252	252	1	45
Smede og Maskinarb..	10000	10000	1343	34049	8255	8255	869	20884	18255	18255	2212	54933
Formere.....	400	400	86	2581	1250	1250	140	3812	1650	1650	226	6393
Elektrikere	1080	1080	258	6622	1021	1021	160	4138	2101	2101	418	10760
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2220	2220	92	2393	838	762	63	1308	3058	2982	155	3701
Litografer	448	448	12	234	123	123	6	149	571	571	18	383
Typografer	2809	2809	75	2179	1800	1692	73	1692	4609	4501	148	3871
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	175	175	10	262	1122	1122	8	91	1297	1297	18	353
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2600	2600	304	7904	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2600	2600	1600	33000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	4170	4170	874	18000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	15630	9630	1622	34096	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	25000	19000	4400	93000	40000	19000	1150	22000	65000	38000	5550	115000
Kvindel. Arbejderforb..	4000	4000	1150	36746	2260	2260	563	15819	6260	6260	1713	52565
Landarbejdere.....	—	—	—	—	15000	15000	87	1150	15000	15000	87	1150
Kedel- og Maskinpass.	892	892	32	797	1186	1186	43	935	2078	2078	75	1732
Kellnere.....	1046	1046	133	3200	749	749	58	1600	1795	1795	191	4800
Handels-og Kontormdh	4977	4977	305	8480	7574	7574	463	12783	12551	12551	768	21263
Forsikringsfunktionærernes Forbund	203	203	26	728	182	182	5	196	385	385	31	924
Tilsammen.	97011	91011	15982	378007	129211	107800	10648	252782	226222	198811	26630	630789

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 ✻ KØBENHAVN DEN 12 OKTOBER 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Krigen og Arbejdsløsheden. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Dansk Ilt- og Brintfabrik. Skibstømrerne i Aarhus. Tekstilarbejderne). Den faste Voldgiftsret. Centralarbejdsanvisningen.

Krigen
og
Arbejdsløsheden.

Under 7. Oktober har Forretningsudvalget tilstillet Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmarks Provinsbyer et saalydende Cirkulære:

I Anledning af den meget betydelige Arbejdsløshed, der er herskende for Tiden, og som sikkert vil blive stærkt forøget efterhaanden som Vinteren skrider frem, vil det være af den største Betydning om der kunde fremskaffes Arbejde til Modvirkning af Arbejdsløsheden.

Indenfor Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg, hvori undertegnede Formand og Sekretær har Sæde, har man i lang Tid paa forskellig Maade haft sin Opmærksomhed henvendt paa, hvad der kan gøres for at sætte Fart i Arbejdet. Udvalget har dels ved Møder, dels skriftligt rettet Opfordring til de forskellige Ministerier, Generaldirektoraterne for Statsbane-, Post-, Told- og Telegrafvæsenet samt de private Jernbaneselskaber om, i videst muligt Omfang og saa hurtigt som det er muligt, at iværksætte Arbejder. Man har i saa Henseende særlig fremhævet Arbejder med Syning af Uniformer, Opførelse af nye og Udvidelse af ældre Bygninger, Jordarbejde ved nye Jernbaneanlæg og Udvidelse af bestaaende Anlæg og Reparation af Jernbanevogne og andet Materiale m. m.

Til Kommunalbestyrelserne har Udvalget ligeledes rettet Opfordring om Iværksættelse af Arbejder, idet man særlig har fremhævet Vej-, Jord- og Kloakarbejder.

Foruden de forannævnte Henvendelser til statslige og kommunale Myndigheder har Udvalget rettet en Række Henvendelser til disse Myndigheder angaaende specielle Arbejder. Her skal nævnes Udnyttelse af den store og lille Vildmose, Statstilskud til kommunale Plantager, Skovplantning paa Steder, der ikke egner sig til Opdyrkning, samt til Dige- og Afvandingsarbejder m. m.

Paa det sidste Møde i Udvalget behandlede man atter Spørgsmaalet om Muligheden af at faa iværksat en Række Arbejder for derved at modarbejde Arbejdsløsheden.

Udvalget er naturligvis paa det rene med, at der, selv om der kan fremskaffes Arbejde, er mange Vanskeligheder at overvinde, men er paa den anden Side af den Formening, at der bør gøres det mest mulige for at sætte Arbejder i Gang.

Fra Kommunernes Side har man hidtil i stor Udstrækning fulgt Udvalgets Opfordring, men det synes som om man indenfor Statsinstitutionerne kun i ringe Grad har fulgt Udvalgets Opfordring. En ny Henvendelse til disse Institutioner har derfor fundet Sted i den seneste Tid.

For at blive sat i Stand til at øve den størst mulige Indflydelse paa Autoriteterne for at formaa dem til at iværksætte paatænkte Arbejder, tillader vi os herved at anmode den ærede Fællesorganisations Forretningsudvalg om at være ulejliget med at undersøge, om der indenfor dens Omraade er paatænkt visse Arbejder, det være sig kommunale

eller statslige, eller andre Arbejder af en hvilken som helst Art og Beskaffenhed.

Saasnart vi modtager de ønskede Oplysninger fra Fællesorganisationerne, vil disse Oplysninger blive tilstillet Formanden for Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917, Hr. Departementschef H. Vedel. Sagerne vil derefter blive behandlede i Udvalget og senere vil der blive rettet en kraftig Opfordring til de vedkommende Myndigheder om at faa de paapegede Arbejder paabegyndt.

Da Sagen har en saa overordentlig stor Betydning for de Tusinder og atter Tusinder af arbejdsledige Medlemmer, tillader vi os indtrængende at opfordre Fællesorganisationen om saa hurtig ske kan, og i hvert Fald i *Løbet af 14 Dage*, at give os de ønskede Oplysninger.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

ANTHON ANDERSEN.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos A/S Dansk Ilt- og Brintfabrik. Mellem Dansk Arbejdsmands Forbunds Oliemøller-Afdeling og A/S Dansk Ilt- og Brintfabrik er, med Bistand af Hovedorganisationerne, under 10. September d. A. afsluttet følgende Overenskomst.

§ 1. Arbejdstiden er kontinuerlig i 2-Holdsdrift i 6 Døgn pr. Uge fra Kl. 5 Morgen til Kl. 6 Aften eller omvendt. Der fastsættes ingen bestemt Spisetid, men Arbejderne har Ret og Adgang til at spise i Vagten.

§ 2. Timelønnen er for Dagholdet 58 Øre og for Natholdet 70 Øre med et Dyrtidstillæg af 12 Øre i Henhold til August-Reguleringen. Endvidere gives der et Dyrtidstillæg af 7 Kr. pr. Uge.

§ 3. For Over-, Søn- og Helligdagstimer bliver Betalingen de første 3 Timer 87 Øre plus 12 Øres Dyrtidstillæg pr. Time og for yderligere Overtid 1 Kr. 16 plus 12 Øres Dyrtidstillæg.

Arbejderne er pligtige til at køre den 7. Nat af Ugen, og der betales for denne Tid et Tillæg af 50 pCt. til Dagtimelønnen.

§ 4. Udebliver en Afløser, er den vagthavende Arbejder pligtig til at fortsætte Arbejdet i et Tidsrum af 2 Timer. Er Afløseren udeblevet uden gyldig Grund, er han pligtig at betale Overtimebetalingen til Vagtmanden. Udebliver en Arbejder, er han forpligtet til at meddele Fabrikken dette saavidt muligt inden det nye Vagtholds Begyndelse og senest 2 Timer derefter.

§ 5. I Ulykkestilfælde erholder en Arbejder 2 Kr. pr. Dag indtil 13 Uger fra Ulykkestilfældets Datum.

§ 6. Forlanger Fabrikken udført Arbejde, hvorom andre Organisationer har fastsat Priser, betales dette Arbejde med den Timeløn eller Akkordpris, vedkommende Organisationer har.

§ 7. Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

§ 8. Denne Overenskomst træder i Kraft den 1/9 d. A. og gælder, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar.

Skibstømrerne i Aarhus. Mellem A/S Aarhus Skibsværft og Skibsbygmester H. Christoffersen samt Skibstømrernes Fagforening er under 3. September indgaaet en Overenskomst der bl. a. indeholder følgende Bestemmelser:

1. Alt Arbejde udføres saa vidt muligt i Akkord. Naar der er sluttet Akkord med en eller flere om Udførelsen af et Stykke Arbejde, skal disse saa vidt muligt udføre Arbejdet, dog kan der gøres Undtagelser; hvis en Mand bliver syg eller forlader Arbejdspladsen, kan der indsættes en anden i hans Sted. Skulde det indtræffe, at Mesteren indsætter flere Mand i Akkorden, for at faa Arbejdet rettidigt færdigt, kan der forhandles om en Godtgørelse for eventuel Skade paa denne.

2. Timelønnen er 1 Kr. for alt Arbejde. Overskud betales procent-

vis i Forhold til det Timetal hver Mand har paa Akkorden. Overskud udbetales første Lønningsdag, efter at Arbejdet er færdigt. Ved enhver Akkord er Timelønnen garanteret.

a. Unge Svendes Løn er 80 Øre i Timen det første Aar efter endt Læretid.
b. Ældre Svende, hvis Arbejdsevne er forringet, har Ret til at arbejde for en lavere Løn, som fastsættes i Samraad med Mesteren og Bestyrelsen for Fagforeningen.
c. I Tilfælde af Tvistigheder mellem Mesteren og Arbejderne, henvises til den af Mesteren sanktionerede og Arbejderne valgte Tillidsmand.

3. Overarbejde betales med 50 pCt. Tillæg af Timelønnen, uanset om Arbejdet udføres i Akkord eller Timeløn. Overarbejdstiden regnes fra Dagarbejdstidens Ophør til Kl. 8 Aften.

Naar der om Vinteren i en længere Periode (mindst 14 Dage) arbejdes ved Lys, kan Dagarbejdstiden regnes fra Kl. 6½ Morgen til Kl. 5½ Aften eller 9½ Time.

4. Natarbejde betales med 100 pCt. Tillæg af Timelønnen, uanset om Arbejdet udføres i Akkord eller Timeløn. Natarbejdstiden regnes fra Kl. 8. Aften til Dagarbejdstidens Begyndelse.

5. Søn- og Helligdagsarbejde betales som Overarbejde til Kl. 12 Middag, efter Kl. 12 som for Natarbejde. Grundlovsdagen efter Kl. 12 Middag betales ligeledes for Natarbejde.

Arbejdstiden er fra 7½ til 10 Timer daglig, alt efter Aarstiden. Om Lørdagen slutter Arbejdet Kl. 4 Eftermiddag.

Der er indført »Norm for Regler for Behandling af faglig Strid«.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft fra 9. August d. A. og kan først opsiges til 9. August 1919 med 2 Maaneder Varsel.

Tekstilarbejderne hos Dansk Farverforenings Garderobefarveri- og Vaskeri-Afdeling. Mellem Dansk Tekstilarbejderforbund og ovennævnte Afdeling er, med Bistand af Hovedorganisationerne, under 8. Septbr. d. A. afsluttet nedenstaaende Overenskomst, gældende for kvindelige Arbejdere paa Virksomheden.

Punkt 1.

Parterne tiltræder de Akkordsatser, hvorom man i de nedsatte Udvalg er blevne enige. En Fortegnelse herover vedlægges denne Overenskomst.

For Akkordarbejde ydes et Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. effektiv Akkordtime. Hertil kommer yderligere det mellem Hovedorganisationerne i Henhold til Aftalen om »Augustreguleringen« vedtagne Dyrtidstillæg 8 Øre pr. effektiv Akkordtime.

Punkt 2.

Som almindelig Timeløn og Ugeløn ydes den i Tekstilfabrikantforeningens Hovedoverenskomst anførte Time- og Ugeløn med Dyrtidstillæg.

Timeløn for Strygersker er 45 Øre. Hertil kommer et Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. præsteret Arbejdstime + et yderligere Dyrtidstillæg i Henhold til Augustreguleringen paa 8 Øre pr. effektiv Arbejdstime.

Strygeelever aflønnes efter Tekstilfabrikantforeningens Overenskomst, dog kan de efter et Aars Forløb kræve at komme paa Akkord.

Punkt 3.

Den almindelige Arbejdstid er 54 Timer ugentlig. For Firmaer, hvor Arbejdstiden hidtil har været 57 Timer, afkortes den til 54 Timer, saaledes at Afkortelsen falder paa Ugens 3 første Dage. For de Firmaer, der paa nærværende Tidspunkt har kortere Arbejdstid, bibeholdes denne.

Overarbejdsbetaling ydes ikke, før der er præsteret den saaledes gældende ugentlige Arbejdstid.

Punkt 4.

For Overarbejde indtil Kl. 9 Aften betales et Tillæg af 80 Øre pr. Time, for Arbejde efter den Tid samt for Søn- og Helligdagsarbejde betales et Tillæg af 40 Øre pr. Time.

Arbejderne er forpligtede til at arbejde Skærtorsdag, Langfredag, Kristi Himmelfartsdag og St. Bededag, hvis dette forlanges af Fabrikken, indtil Kl. 2 Eftm. med ½ Ti-

mes Frokost mod en Overarbejdsbetaling af 20 Øre pr. Time.

Punkt 5.

De bestaaende Lønninger maa ikke forringes som Følge af denne Overenskomst. Hidtidige bestaaende personlige Tillæg bibeholdes, ligesom Arbejderne fremdeles har Adgang til at erholde personlige Tillæg. Bestaaende Maanedskontrakter er ophævede med denne Overenskomst.

Punkt 6.

Indføres der nye Varesorter eller Arbejdsmetoder, kan der optages Forhandling imellem Organisationerne.

Punkt 7.

For maskinstrøget Tøj afkortes Akkordlønningerne med følgende Beløb:

Overstykker	med	5 Øre.
Nederdele	»	5 »
Hvide Benklæder	»	3 »
Veste	»	3 »
Jaketter under 100 cm.	»	3 »

Punkt 8.

De bestaaende Arbejdsforhold forbliver uforandrede. Saaledes foretages Dampning af Farvetøj vedblivende uden Afkortning i Lønnen for Strygerskerne, hvor dette Forhold har bestaaet, ligesom der betales 2 Øre ekstra for Strygning af Farvetøj, hvor dette tidligere har fundet Sted.

Punkt 9.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

De hidtil bestaaende Dyrtidstillæg bortfalder.

Dyrtidstillægget i Henhold til Augustreguleringen træder i Kraft fra og med den 5. August d. A. De øvrige Dyrtidstillæg fra og med 25. Juli d. A.

Iøvrigt træder denne Overenskomst i Kraft fra og med Mandag den 9. Septbr. d. A. og løber indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar.

Den faste Voldgiftsret.

Tømrerne hos Tømrermester N. P. Jørgensen, Odense.
Sag Nr. 254.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 2. Oktober 1918 i Sag Nr. 254: Dansk Tømrerforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Centralforeningen af Tømrermestre i Jylland og Østifternes Vegne.

Dansk Tømrerforbund har ved at indklage Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paastaaet Centralforeningen af Tømrermestre i Jylland og Østifterne ikendt Bod for deres Holdning i en Uenighed i Anledning af, at Tømrermester N. P. Jørgensen i Odense har vægret sig ved at efterkomme en af Fagets Voldgiftsret den 10. August d. A. afsagt Kendelse i en Sag, der af Forbundets Afdeling i Odense var rejst mod Jørgensen.

Udskrift af Voldgiftsrettens Protokol desangaaende er saalydende:

Tømrerfagets Voldgiftsret afholdt Møde Lørdag den 10. August 1918 paa Bechs Hotel i Helsingør.

Opmanden, Hr. Overbanemester Rasmussen var tilstede.

Punkt 7. Spørgsmaal om Landpenge.

Retten vedtog Henvisning til sammes Kendelse af 14. Maj 1918, »for Arbejde, der udføres udenfor en Afstand af 4 Kilometer, nærmest mest passable Vej fra paagældende Bys Midtpunkt, eller, hvor Parterne enes derom, fra Arbejdsgiverens Værksted, betales et Tillæg af 15 pCt. saavel at Akkord- som Timelønsarbejde. Skal Svenden overnatte paa Stedet, betales et Tillæg lig det, Svendens Ophold koster, samt hvad Rejsen koster frem og tilbage en Gang og Timebetaling for den Tid, der medgaar til Rejsen. Benyttes der Arbejdere, der er bosatte i den Kommune, hvor Arbejdet udføres, betales intet Tillæg,«

I Overensstemmelse med hvilken der skal betales Landpenge.

Punkt 10. Uoverensstemmelse mellem Tømrermester N. P. Jørgensen,

Odense, og Svendene, om Landpenge.

Retten vedtog at henvise til den under Punkt 7 behandlede Sag.

Forhandlingsprotokollen oplæstes. Mødet hævet.

Rasmussen. *Andr. Jensen.*
J. Perregaard. *C. From-Petersen.*

De Indklagede har til Forsvar for Jørgensens Vægring i første Række hævdet, at Kendelsen som Følge af formelle Mangler ved den af Voldgiftsretten anvendte Fremgangsmaade er ugyldig og altsaa uforpligtende.

I saa Henseende har de henvist til, *at* Voldgiftsretten i Følge § 6 i de gældende Regler for Behandling af faglig Strid skal »bestaa af 4 Medlemmer, hvoraf Centralforeningen vælger to og Dansk Tømrerforbund to, samt en Opmand, som vælges af Voldgiftsrettens Medlemmer . . . Valgene foretages hvert Aars 1. April og gælder for et Aar ad Gangen,« men *at* Mestrene i den heromhandlede Voldgiftsretssag kun var repræsenteret af ét Medlem.

Det er imidlertid oplyst, at det i den paagældende Voldgiftsret i Tilfælde af uventet Forfald fra et af Rettens Medlemmers Side i lange Tider — ogsaa forinden Reglerne for Behandling af faglig Strid sidste Gang, i 1916, blev revideret — har været fulgt som en almindelig og af Voldgiftsretten fastslaaet og ingensinde af Parterne antastet Forretningsorden, at Retsmødet, trods et Medlems Udeblivelse, anses for beslutningsdygtigt, naar et modsvarende Medlem — henholdsvis en Mester eller Svend — i saa Tilfælde ved Stemmegivningen ligeledes træder tilbage, og det er tillige oplyst, at denne Tilbagetræden fra Stemmegivning i nærværende Tilfælde har fundet Sted, i hvilken Henseende det er uden Betydning, at den Tilbagetrædende er forblevet i Lokalet under Stemmegivningen.

Nu er en Voldgiftsret selvfølgelig uberettiget til at indføre en Forretningsorden, som er i Strid med de af Organisationerne vedtagne Voldgiftsregler. Hvorvidt dette er Tilfældet her, er et Spørgsmaal om Fortolkning af ovennævnte § 6 i Reglerne om Behandling af faglig Strid, og ingen af Parterne er afskaaret fra ved en Retskendelse her af Retten at søge Fortolkningstvivlen afgjort for fremtidige Voldgiftssagers Vedkommende; men under Hensyn til den ovennævnte, hidtil af begge Parter stiltiende givne Anerkendelse af den for Tiden fulgte Fortolkning, kan en Indsigelse desangaaende ikke medføre Omstødelse af alt afsagte Kendelser.

Der er derfor ingen Grund for Retten til i nærværende Sag at komme nærmere ind paa, hvorvidt den fulgte Fremgangsmaade er forenelig med en rigtig Fortolkning af nævnte § 6; kun bør det betones, at Fremgangsmaaden i alle Tilfælde bør benyttes med Varsomhed, særlig hvor, som Tilfældet var i nærværende Sag, den Person, som Sagen angik — Jørgensen — ligeledes var hindret i at give Møde.

De Indklagede har fremdeles mod Kendelsens Lovlighed indvendt, at Voldgiftsretten ikke har efterkommet § 8 i Voldgiftsreglerne: »Forinden Voldgiftsretten indkaldes, skal hver af de stridende Parter skriftlig forpligte sig til uvægerligt at efterkomme Voldgiftsrettens Kendelse,« hvad nemlig kun er sket fra Svendenes Side.

Den i § 8 udkrævede Forpligtelseserklæring kan imidlertid ikke opfattes som en Betingelse for den eventuelle Voldgiftskendelses bindende Kraft, men kun som en yderligere Garanti, Parterne paa Forlangende er pligtige at afgive, for loyal Opfyldelse af Kendelsens eventuelle Paalæg.

Foruden de nævnte formelle Indsigelser har de Indklagede ogsaa rejst Indsigelser mod Kendelsens Resultat og Motiveringen. De i Tømrerfaget gældende Voldgiftsregler hjemler imidlertid ikke Adgang til her ved Retten at søge omstødt Kendelser, afsagte under lovlige Former af Fagets Voldgiftsret. Der er derfor ingen Grund til at komme ind paa de — som det synes iøvrigt lidet vægtige Indsigelser — der er rejst mod Kendelsens Resultat.

Heller ikke er der Grund til at komme ind paa den Indsigelse, som de Indklagede har rejst mod, at Kendelsen som Motivering for sit Resultat har paaberaabt sig en tidligere i Faget — den 14. Maj d. A. - - afsagt Kendelse, som de Indklagede ligeledes paa Grund af Formfejl anser for ugyldig. Det kan nemlig ikke hævdes, at denne sidstnævnte Kendelse, der angik Stege By, er — som de Indklagede mener — fejlagtig udvidet til »at gælde« ogsaa for Odenses Vedkommende. Kendelsen af 10. August er som enhver faglig Kendelse at anse som en selvstændig Afgørelse af det i Øjeblikket foreliggende Spørgsmaal, og naar Kendelsen henholder sig til den tidligere Kendelse, maa den antages at have anset den tidligere Kendelses *Indhold* for egnet til Rettesnor, og denne Egenskab kan ikke betages Kendelsen, selv om dens Afgivelse maatte have været formelt angribelig.

Den indklagede Centralforening, der har medunderskrevet Fagets Voldgiftsregler, har til Pligt hos sine Medlemmer paa virksom Maade at søge respekteret lovligt i Faget afsagte Voldgiftskendelser og, saafremt Foreningen vil optræde mod Kendelser, der synes den afsagte paa ulovlig Maade, da at anvende Fagets Regler for Behandling af faglig Strid og eventuelt indbringe Sagen her for Retten. I Stedet herfor har de Indklagede efter deres Forklaring ganske overladt til Tømrermester Jørgensen, om han vilde rette sig efter Kendelsen eller ej, og for dette overenskomststridige Forhold vil de Indklagede være at dømme til en Bod, stor 500 Kr., der tilfalder Klagerne, og Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse.

For ovennævnte overenskomststridige Forhold betaler Centralforeningen af Tømrermestre i Jylland og Østifterne til Dansk Tømrerforbund i Bod 500 Kr. og Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Centralarbejdsanvisningskontorets 1. Afdeling indtegnet 607 (676) Arbejdssøgende, hvoraf 419 (360) Mænd. Til 2den Afdeling var fra de i København og Frederiksberg hjemmehørende Afdelinger af Arbejdsløshedskasser anmeldt 16,898 ledige Medlemmer mod 16,897 forrige Fredag.

For Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse var Antallet af ledige 4366 (4376) og de kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse havde tilmeldt 1280 (1284). Tekstilarbejderne havde 1423 (1430) og Skræderne (kvindelige Lagerarbejdere) 1293 (1309) ledige. Af Bygningsfagene havde Murersvendene 124 (114), Murerarbejdsmændene 133 (179), Malerne 1160 (1167) og Tømrerne 74 (76) tilmeldte. Snedkerne havde 102 (178) og Sadelmagerne og Tapetsererne 174 (181) ledige. Bryggeriarbejderne havde 290 (290), Tobaksarbejderne 2121 (2101) og Skraatobaksarbejderne 28 (29) tilmeldte. De faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde 1145 (1221) og Elektrikerne 94 (89) ledige. Af Blikkenslagere stod tilmeldt 197 og af Formere 99 (86). Fra Bogtrykfaget stod indtegnet 59 (58) Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderi- og Papirvarearbejderne havde 75 (75) tilmeldte. Af Handels- og Kontormedhjælpere stod tilmeldt 587 (653).

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var det samlede Antal af indtegnede Arbejdssøgende d. 27. Septbr. 1918 15,790 (15,629). Af Smede- og Maskinarbejdere var der tilmeldt 950 (950), af Elektrikere 45 (52) og af Formere 79 (76). Af Tekstilarbejdere stod der indtegnet 2395 (2479) og af Tobaksarbejdere 1233 (1201) samt af Skraatobaksarbejdere 230 (238). Endvidere kan nævnes Slagteriarbejderne med 632 (621) og Bagerne med 207 (220) ledige. Der var 952 (968) ledige Malere i Provinsen og 158 (160) Bødkere var uden Beskæftigelse.

NB. Tallene i Parantes viser det tilsvarende Antal den foregaaende Fredag.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 ❋ KØBENHAVN DEN 19. OKTOBER 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Bagernes Opgør. Fagforeningernes Vækst. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd i Frederikssund og Lendemark. Snedkerne paa »Phønix«. Bygningssnedkerne i Aarhus. Tekstilarbejderne i Aalborg). Samling. Arbejdsløsheden.

Kongresser.

Lohgarvernes Forbund.

Den 29. og 30. Septbr. afholdt Lohgarvernes Forbund sit 11. Delegeretmøde i Fredericia i »National«s Lokaler.

Til Stede var 35 Delegerede og 7 Hovedbestyrelsesmedlemmer. De svenske og norske Broderforbund var indbudt til at sende Repræsentanter til Kongressen, men var forhindret i at efterkomme Indbydelsen, men de havde begge sendt hjertelig Hilsen og Lykønskning til Kongressen.

Som Repræsentant for De samvirkende Fagforbund var Formanden, Carl F. Madsen, kommen til Stede efter Indbydelse.

Hvidgarverforbundet var repræsenteret ved sin Formand, Meisner, og den socialdemokratiske Presse ved Redaktionssekretær Rich. H. Jørgensen.

Forhandlingerne aabnedes af Forbundets Forretningsfører J. J. Johnsen, som i hjertelige Ord bød Velkommen til Delegerede og Gæster.

Disse havde derefter Ordet for korte Hilsningstaler.

Til Ordstyrere valgtes C. F. Petersen, København, og Bøgh, Roskilde, til Sekretær Holland-Møller, København.

Efter Prøvelse i et Udvalg blev alle Mandater godkendt. Til at gøre Indstilling angaaende Valg af fremtidig Ledelse blev nedsat Udvalg.

Forretningsfører J. J. Johnsen aflagde derefter Beretning om Forbundets Virksomhed og begyndte med at omtale, at Forbundet nu talte 15 Afdelinger med 255 Medlemmer (1917 var der 14 Afdelinger med 220Medl.). Forbundets Formue var 26,529 Kr. 62 Øre, og Formuefremgangen havde været 792 Kr. 98 Øre.

Forretningsføreren omtalte derefter udførligt de Lønforhandlinger, der var ført, og hvorledes de af Arbejdsgiverne, særlig af Hr. Ballin, var trukket i Langdrag, men sluttelig endte med et gunstigt Resultat. Først den 21. Juni lykkedes det at faa Overenskomsten i Stand, men med tilbagevirkende Kraft fra 15. April, da den gamle Overenskomst udløb. Det, der bevirkede, at det varede saa længe med Overenskomsten, var, at Arbejdsgiverne ikke vilde udbetale Tillæget til Kvinderne, men først efter en Del Forhandlinger maatte de bøje sig for Vedtagelsen, da vi ikke vilde lade os snyde. Han sluttede med Ønsket om, at den fremtidige Ledelse vilde kunne fremskaffe Resultatet noget hurtigere til Medlemmernes Tilfredshed.

Efter Beretningen udviklede sig en lang og interessant Diskussion om Ledelsens Arbejde i den forløbne Periode, og naturligvis vekslede Anerkendelse med Kritik. Af de mange Talere nævner vi i Flæng: Petersen og Møller, Køge, Thorup og E. Jønsson, København, P. Jensen, Aarhus, Blangsted, Roskilde, Møbius, Fredericia, A. Lund, Horsens, Bergmann Hektor, Neumann m. fl.

Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, omtalte de Forhandlinger, der i Anledning af Augustreguleringen var ført. Arbejdsgiverne havde gjort gældende,

at Lohgarverne havde fraskrevet sig Ret til dette Tillæg. Dette viste sig selvfølgelig at være urigtigt. Efter en Del Forhandlinger i Arbejdsgiverforeningen maatte de bøje sig og give de 12 Øre til de Timelønnede. Det skal nu afgøres af et Nævn, om de Akkordlønnede ogsaa skal have dette Tillæg. Vi maa ikke glemme, at Arbejdsgiverne ogsaa er organiserede, og at deres Opgave er at holde Pungen lukket. Vi har et svagt Punkt i vore Forhandlinger, idet vi mangler Lønstatistik fra de fleste Fag. Vi kommer sikkert til at lægge Vægt herpaa for at kunne imødegaa Arbejdsgiverne. Angaaende Udtalelser om, at man ikke var tilfreds med Resultaterne af Lønbevægelserne, udtalte han, at han vilde have været betænkelig, om man virkelig var tilfreds, thi vi bør aldrig være tilfredse, idet vi stadig skal søge at naa længere frem. Vi maa vælge Folk, vi har Tillid til, og tro, at de gør, hvad de kan for at skaffe det mest mulige. Det var ham altid en Glæde at se, at deMænd, der forhandlede, gjorde deres yderste.

Forretningsfører Meisner kunde slutte sig til Carl F. Madsens Udtalelser. At Læderindustrien kan betale en højere Løn er givet, men der staar jo ogsaa i Overenskomsten, at vi kan søge Akkorderne forbedret, og Medlemmerne bør hjælpe Ledelsen.

Efter yderligere Diskussion blev Virksomheden godkendt med alle Stemmer mod 8.

De kommende Overenskomstforhandlinger. Efter en indledende Tale af Forretningsfører Johnsen udviklede sig ogsaa om denne Sag en særdeles interessant Diskussion, hvorunder særlig betones Ønskeligheden af at faa Timelønnen forhøjet og Arbejdstiden forkortet. Sluttelig vedtoges paa Forslag af C. F. Petersen at lade Hovedbestyrelsen forme Kravene, naar De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde har fundet Sted.

Sammenslutning med Hvidgarverne. Forretningsførerne Johnsen og Meisner redegjorde for Sammenslutningen af de to Forbund. Flere af de Delegerede havde Ordet for at anbefale Sammenslutningen, der sluttelig vedtoges enstemmigt, og det overlades til Hovedbestyrelsen at bestemme Tidspunktet.

Lovændringer. Derefter behandledes en Række Forslag til Ændring af Lovene. Bl. a. vedtoges det, at Delegeretmøderne fremtidig afholdes i København, hvor Flertallet af Fagets Udøvere findes.

I Anledning af nogle Afdelingers Forslag drøftede man indgaaende Spørgsmaalet om Urafstemning. Der foresloges ingen Ændring af Lovene, men vedtoges en Opfordring til Hovedbestyrelsen om, naar det er nødvendigt at benytte en alt eksisterende Lovhjemmel til at foretage saadan Afstemning.

Sommerferie. Det vedtoges ved de kommende Forhandlinger at fremsætte Krav om alm. Sommerferie med Udbetaling af Løn.

Valg. Efter Indstilling af det derom nedsatte Udvalg vedtoges det fremtidig at dele Forbundsarbejdet mellem en Formand og en Hovedkasserer.

Da Forbundets hidtidige Leder, J. J. Johnsen, ikke ønskede Genvalg, indstillede Udvalget A. Thorup til Formandspladsen og C. F. Petersen til Hovedkasserer. Begge de foreslaaede er hjemmehørende i København. De saaledes indstillede valgtes.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes C. F. Petersen, Victor Andersen, P. Andersen, Blangsted, A. Lund og P. Jensen.

Derefter afholdtes Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde, hvor Forretningsfører Johnsen aflagde udførlig Beretning og Regnskab over Virksomheden. Efter nogen Diskussion godkendtes begge Dele enstemmigt, hvorefter man vedtog visse Ændringer i Lovene og endelig valgtes Ledelse for den kommende Periode.

Ved Forhandlingernes Slutning takkede Johnsen i varmtfølte Ord for Samarbejdet i den forløbne Tid. Fra mange Sider udtaltes Anerkendelse for Johnsens Arbejde, hvilket fandt udelt Tilslutning, ligesom Kon-

gressen ad anden Vej paa den smukkeste Maade hædrede den Mand, som i 18½ Aar har været Forbundets ledende Mand.

Efter yderligere afsluttende Taler, bl. a. af de indbudte Gæster, sluttede Kongressen med Leveraab for Organisationen og et fortsat lykkeligt Arbejde af denne.

Bagernes Opgør med Syndikalisterne.

Efter at de syndikalistiske Elementer indenfor Bagerfaget havde faaet en Del af de mere besindige blandt Fagets organiserede Arbejdere med til at iværksætte den saa sørgelig berømte Strejke her i København i Slutningen af August og i Begyndelsen af September Maaneder, en Strejke der som bekendt endte med et komplet Nederlag for de Syndikalister, som havde fremkaldt den, har disse nu forsøgt at drage Bagernes Fagforening bort fra de Veje. paa hvilke den hidtil har vandret. Man vilde forsøge at faa Fagforeningen til at bryde med Social-Demokraten og slutte sig til det syndikalistiske Ugeblad «Solidaritet« og have lokalt Industriforbund.

I den Anledning havde man formaaet et Antal af Fagforeningens Medlemmer til at indkalde til en ekstra Generalforsamling Mandag d. 7. og Tirsdag den 8. Oktober med følgende Dagsorden: Indkaldelse af Ekstra-Kongres, Opsigelse af Aktier og Obligationer i Bladet »Social-Demokraten« samt Bygningen Nørre Farimagsgade 47—49. Avertering i Bladet »Solidaritet«, Lokalt Industriforbund, Protestadresse til Justitsministeriet i Anledning af Arrestationen af Arbejderklassens Talsmænd.

Paa denne 2-Dages Generalforsamling, der var besøgt af ca. 900 Medlemmer blev imidlertid alle de af Syndikalisterne opstillede Punkter forkastet med overvældende Majoritet. idet Syndikalisterne kun kunde mønstre 85 Stemmer for deres Program.

Det viste sig da ogsaa her at Syndikalismen ikke har nogen Jordbund for dens Idéer indenfor Bagerfaget og de gamle trofaste og solide Medlemmer i Bagernes Fagforening har da paa afgørende Maade vist, at man ikke ønsker at gaa med til syndikalistiske Experimenter, der kun har til Hensigt at splitte Sammenholdet indenfor Arbejdernes Rækker.

Man ser heraf, hvor let det er at holde Justits naar blot Medlemmerne selv vil. Det er nemlig alt for meget der staar paa Spil hvis ikke vore støtte og maalbeviste Medlemmer kommer til Fagforeningernes Generalforsamlinger og Møder og der nedstemmer de syndikalistiske Forslag, saaledes som vi nu har set Bagerne har gjort det

Fagforeningernes rivende Vækst.

De samvirkende Fagforbund har under Krigen haft rivende Fremgang i Medlemstal.

Trods alle Tidens Vanskeligheder har Organisationerne bevaret det faste Sammenhold. Ingen har svigtet under den Prøve, som Krigssituationen og Dyrtiden har stillet dem paa. Troskaben mod den Landsorganisation, som er den store Generalnævner for hele den faglige Bevægelse, er beraret usvækket.

Næsten alle Forbund under De samvirkende Fagforbund har haft en kolossal Tilgang af Medlemmer, og dette afspejler sig i Landsorganisationens samlede Medlemstal.

Vi gengiver Tallenes Stigning fra 1913 og til indeværende Aar.

Medlemsantallet var i

1913:	1261	Fagf. med	114,698	Mdl.,
1914:	1276	— -	121,121	—
1915:	1318	— -	131,889	—
1916:	1468	— -	150,522	—
1917:	1676	— -	179,284	—

I 1918 har der været en endnu stærkere Tilgang.

Alene Dansk Arbejdsmandsforbund er gaaet frem fra 1. Januar til 1. Oktober fra 276 Afdelinger med 62,858 Medlemmer til 360 Afdelinger med 70,000 Medlemmer, altsaa en Frem-

gang paa 9 Maaneder af 84 Afdelinger og 7142 Medlemmer.

Landarbejderforbundet, der er en hel ny Gren paa den store Stamme, opviser dog den vægtigste Tilvækst. Fra at være en Organisation med 110 Afdelinger og 4200 Medlemmer er den vokset til 500 Afdelinger med 25,000 Medlemmer, altsaa en Fremgang paa 390 Afdelinger og c. 21,000 Medlemmer.

Tager man de øvrige Organisationers Tilvækst med i Betragtning, maa man regne med, at de 2200 Afdelinger, som er tilsluttede De samvirkende Fagforbund, tilsammen tæller mindst 215,000 Medlemmer.

Fra 114,000 i 1913 til 215,000 i 1918, det er en Fremgang paa over 100,000 Medlemmer.

Da De samvirkende Fagforbund dannedes i 1898 var alle Partifæller med Rette stolte over, at vore Fagorganisationer talte over 50,000 Medlemmer. Da vi 12 Aar efter, i 1910, havde passeret de 100,000, jublede vi, og vor Landsorganisation var paa den internationale Kongres i 1910 Genstand for Beundring som en af de i Forhold til Landets Størrelse stærkeste Organisationer i Verden. Nu har vi, 8 Aar efter, mere end fordoblet dette Tal. Mere end fire Femtedele af alle organiserede Arbejdere staar indenfor Landsorganisationen, der med Kæmpeskridt nærmer sig det stolte Maal: at omfatte praktisk talt alle, der arbejder for Løn i vort Samfund.

Medens hidtil saa godt som alle Forsøg paa at sprænge Afdelinger ud fra det store Sammenhold er slaaet til Jorden, har stadig ny Organisationer sluttet sig til.

Enhver Arbejder bør fordybe sig i de stolte Tal og pege paa dem, hver Gang han møder Splittelsesmændenes Tale om »Stilstand og Marsch paa Stedet«. Paa to Aartier har vi under Landsorganisationens Førerskab firedoblet de organiserede Arbejderes Tal. De Folk havde Ret, som i 1898, efter de første to Aartiers lange og trælse Kamp, spaaede, at nu, da Landsorganisationen var dannet, vilde Fremgangen først for Alvor begynde. Udviklingen har ladet deres Spaadom gaa i Opfyldelse i en Grad, som de aldrig havde drømt om.

Men Tallene giver ogsaa Anledning til Eftertanke paa anden Maade. De viser os, hvor vi hidtil har haft vort svage Punkt, og hvor vi har vor Fremtids Styrke.

Behøver vi at opregne de talrige Tilfælde, hvor vore Lønkampe blev ødelagt ved Tilgang af uorganiserede Arbejdere udefra? Igennem Aarene har vi altid maattet regne med, at der var en uhyre Reserve, hvoraf Arbejdskøberne kunde øse Strejkebrydere. Der er talrige store Virksomheder, navnlig rundt om i Provinserne, hvor vi med Aars Mellemrum maatte begynde Organisationsarbejdet helt forfra, fordi en hel ny Besætning var rykket ind i de organiserede Arbejderes Sted.

Vi har nu faaet Reserverne med paa vor Side. Arbejdsmandsforbundets Vækst er en af Hovedhjørnestenene i vor Fremgang, ikke blot i Tal, men ogsaa i Styrke.

Og Æventyret med Landarbejdernes Opmarsch er vor Fremtids gyldne Forjættelse.

Forstaa, hvad det betyder for vor Fremtid, at i Hovedstaden som i den mindste Provins, i den store Fabrik som paa Herregaardens Marker staar Arbejderne nu forenede i én stor, alt omfattende Organisation, hvori de mange spredte Interesser kan føjes sammen i en fælles harmonisk Stræben efter samme store Maal: Arbejderklassens Frigørelse. Værn dette Sammenhold som en Helligdom. Ad hvilke Veje vi end skal gaa, hvilke Midler vi end skal tage i vor Tjeneste, indenfor vor store, stærke Sammenslutning skal vi i Fællesskab træffe vore Beslutninger, thi i den bestaar vor Styrke.

Der har altid været Folk, som bekæmpede vor rolige Vækst. Lær af Tallene, hvad det vilde have betydet, hvis vi var tumlede ud i Anarki og Vildskab. Tror nogen da, at vi havde faaet Reserven med? I en Soldatervise fra 1871 hedder det:

»Immer langsam voran,
damit der Krähwinckler Landsturm
nachkommen kann.«

Altid langsomt, for at Landstormen fra Ravnekrogen kan følge med. Der er god Fornuft i denne Marschplan. Det er ingen Kunst at lade Elitekorpset storme frem alene — til Nederlaget overfor Overmagten. Men at faa hele Hæren med, deri ligger Kunsten. Vi har baaret Spotten fra de »revolutionære«, naar vore Agitatorer ofte mismodige vendte hjem fra »Ravnekrogen«. Vi tog fat igen. Nu bærer vor Landsagitation omsider Frugt. Landarbejderen ser fra den frønede Hytte ind imod deres Brødre i Storbyens Kaserner. Landarbejdets Hundredtusind er under Opmarsch. Skal de møde en splittet Hær, naar de venter at møde en enig Broderskare? Nej, i vor store, stærke Landsorganisation skal vi hilse dem velkommen, saa vist som vi forstaar den Fremtidsmusik, der toner frem gennem de 25,000 Landarbejderes taktfaste Trin.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa Frederikssund Jernstøberi og paa Hans L. Larsens Fabrik, Frederikssund. Under 18. September d. A. klagede Arbejdsgiverforeningen over, at Arbejdsmændene paa forannævnte to Virksomheder havde nedlagt Arbejdet uden Varsel, efter at der var fremsat et Krav om Forhøjelse af Timelønnen, hvilket Krav ikke var imødekommet.

Denne Sag var til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 23. September, hvor man enedes om følgende:

Arbejdet genoptages saa vidt mulig i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen Onsdag Morgen den 25. September paa begge Virksomheder.

Det af Dansk Arbejdsmandsforbund begærede Mæglingsmøde fastsættes til Fredag den 27. September Kl. 12½.

Der nedsættes en faglig Voldgift til at afgøre Spørgsmaalet om, hvorvidt Arbejdsstandsningerne har været ulovlige, og om der skal betales Erstatning herfor, samt i bekræftende Fald til at fastsætte Erstatningens Størrelse.

Arbejdsgiverforeningen erklærede sig villig til, i Anledning af en af Dansk Arbejdsmandsforbund fremsat Paastand om en af Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund iværksat ulovlig Boycotting af de paagældende Arbejdere, at foreslaa den paagældende Arbejdsgiverorganisation at lade denne Sag, herunder Spørgsmaalet om eventuel Bod og Erstatning, behandle og afgøre af den samme faglige Voldgifsret.

Forsaavidt Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund ikke maatte tiltræde dette Forslag, forbeholder Dansk Arbejdsmandsforbund sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmænd hos Murermester Frederiksen, Lendemark. Mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Murermester Frederiksen, Lendemark var opstaaet Strid om Betaling for et Entreprenørarbejde, Frederiksen udførte i Stege Havn. Frederiksen krævede Arbejdet udført til den Timeløn han som Medlem af Centralforeningen af Murermestre i Østifterne skulde betale sine Murarbejdsmænd, medens Forbundet hævdede, at denne Overenskomst ikke dækkede hans Arbejde som Entreprenør og krævede 10 Øre ekstra pr. Time ogsaa fordi der var et Stykke ualmindeligt urent Arbejde, som udførtes ude i Vandet, saaledes at Arbejderne maatte gaa barbenede.

Da Frederiksen ikke vilde betale blev Arbejdet efter lovligt Varsel nedlagt den 29. August. Frederiksen klagede derefter til Arbejdsgiverforeningen og den 19 September afholdtes et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirkning. Her oplystes det, at det omstridte Arbejde var gjort færdig af Mester Frederiksen selv og hans Kompagnon, og da Dansk Arbejdsmands Forbund ikke

kunde tiltræde Arbejdsgivernes Krav om at den ovenomtalte Overenskomst dækkede Betalingen for fremtidige Entreprenørarbejder udført af Frederiksen, endte Mødet uden Resultat.

Snedkerne paa A/S »Phønix«. Under 12. September d. A. klager Arbejdsgiverforeningen over at 27 Værkstedssvende hos A/S »Phønix«, København havde etableret Arbejdsvægring overfor en bestemt Art af Arbejde, nemlig Samling af Skoleborde, for hvilket Arbejde Priskukuranten indeholder faste Akkordpriser, og at disse Priser siden 1916 er forhøjet med 7½ pCt. og senere med tilsammen 22 Øre pr. Time, medens Svendene nu forlanger Priserne forhøjet med 40 pCt., subsidiært en garanteret Dagløn af 1 Kr. 25 Øre pr. Time plus Dyrtidstillæget 22 Øre pr. Time.

Arbejdsgiverforeningen hævder, at der her er Tale om kollektiv Arbejdsvægring og truer med at indklage Fagforeningen for Den faste Voldgiftsret, dersom ikke det paaklagede Forhold ophører. Samtidig fremsendtes 1. Boycottingsvarsel overfor de paagældende Snedkersvende.

Efter at Sagen var gaaet til Erklæring hos Snedkerforbundet meddeler dette i Skrivelse af 18 s. M., at Striden nu er ude af Verden, idet der ved Forhandling er opnaaet en Ordning.

Bygningssnedkerne i Aarhus. Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi under 11. f. M. Klage over, at Bygningssnedkerne, efter at Mestrene havde nægtet at imødekomme et Krav af 20 pCt. Tillæg til Værkstedsarbejdet og 10 pCt. Tillæg til Opstillingsarbejder, affolkede Arbejdspladserne, efterhaanden som de blev færdige med Arbejdet, og at man af den Grund agtede at klage til Den faste Voldgiftsret.

Den 23. September fandt der et Møde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og her enedes man om følgende foreløbige Afgørelse af Sagen:

Parterne er enige om, at den foreliggende Arbejdsstandsning er stridende mod den i Faget gældende Overenskomst, hvorfor Arbejdet genoptages straks, og der optages en Forhandling mellem Snedkerlaugets Bygningsafdeling og Tømrermesterforeningen med Snedkersvendenes Fagforening (i Aarhus) om det, som har givet Anledning til den foreliggende Strid.

Tekstilarbejderne paa Kjærs Mølles Fabriker i Aalborg. Fra Dansk Tekstilarbejderforbund modtog vi under 6. September Klage over, at Tekstilfabrikantforeningen havde forbudt Kjærs Mølles Fabriker at yde Arbejderne ekstra Betaling for daarligt Materiale.

Sagen kom til Behandling mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne den 14. September, og det lykkedes her at naa til Enighed om følgende:

I Erkendelse af, at det enkelttraadede Strøggarns-Arbejde for Tiden, som Følge af mindre godt Materiale, ikke kan give en normal Fortjeneste, vil Tekstilfabrikantforeningen gaa med til, at ovennævnte Fabriker indtil videre afregner de enkelttraadede Strøggarns-Varer med 15 Øre pr. 1000 Skud. Dog betales Gennemsnitsløn efter den gamle Akkordsats, hvis de 15 Øre pr. 1000 Skud ikke kan give saa meget som denne.

Dette er en rent foreløbig Overenskomst, som kun er gældende, saa længe de nuværende Forhold med mindre godt Materiale er til Stede paa de ovennævnte Fabrikker.

Samling.

Kurvemagerne danner Forbund. I Skrivelse af 8. Oktober, d. A. meddeles at Kurvemagernes Fagforening i København og Kurvemagernes Fagforening i Aarhus fra 1. Oktober d.

A. har sluttet sig sammen i et Forbund, under Navn af Kurvemagerbundet i Danmark, og til Forretningsfører er valgt Kurvemager Aug. Pehrson, Sleipnersgade 104², København.

Arbejdsløsheden
i Juli Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Juli 1918 omfatter ialt 58 Fag eller Organisationer med ialt ca. 209,200 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 28,300 eller 13,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 646,400 eller 3,1 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Glarmestre, Stukkatører, Gas- og Vandarbejdere, Drejere, Kobbersmede, Urmagere, Instrumentmagere og Gartnere.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Børstenbindere, Jern- og Metalslibere og Dansk Arbejdsmandsforbund samt Bogbindere og Typografer i Provinserne.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	143	143	3	170	586	510	18	520	729	653	21	690
Bageri-ogKonditr.arb.	1479	1479	403	8560	1920	1920	376	8714	3399	3399	779	17274
Sukkervarearbejdere.	880	880	269	5125	222	222	54	1088	1102	1102	323	6213
Bryggeriarbejdere ...	2783	2783	159	3358	1344	1344	72	1226	4127	4127	231	4584
Slagteriarbejdere	1490	1490	439	9200	2720	2720	750	16372	4210	4210	1189	25572
Skraatobaksarbejdere	190	190	100	1790	558	558	382	8452	748	748	482	10242
Tobaksarbejdere.....	5038	5038	1912	43055	2820	2820	1166	37289	7858	7858	3078	80344
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2546	2546	1251	36076	6040	6040	2450	62733	8586	8586	3704	98809
Sejlmagere.....	37	37	14	434	—	—	—	—	37	37	14	434
Rebslagere.....	47	47	»	»	186	186	76	1955	233	233	76	1955
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere..... ...	6372	6372	1487	13760	4470	4470	732	11025	10842	10842	2219	24785
Handskemagere	73	73	34	986	8	8	5	110	81	81	39	1096
Hattearbejdere.....	1018	1018	234	5959	236	236	70	1393	1254	1254	304	7352
Skotøjarbejdere	3293	3293	66	2085	1256	1256	32	652	4549	4549	98	2737
Barberere	620	620	43	490	468	468	20	453	1088	1088	63	943
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	2	38	93	88	1	40	178	173	3	78
Murere	2045	2045	102	2478	5545	5545	54	1200	7590	7590	156	3678
Murarbejdsmænd	1215	1215	160	3250	—	—	—	—	1215	1215	160	3250
Hustømrere	1678	1678	»	»	4675	4675	14	311	6353	6353	14	311
Skibstømrere	272	272	23	570	687	687	4	81	959	959	27	651
Snedkere	4368	4368	142	4850	4362	4362	63	1875	8730	8730	205	6725
Billedskærere	128	128	»	»	80	80	»	»	208	208	»	»
Forgyldere	107	107	2	39	90	54	1	27	181	161	3	66
Malere.....	2471	2471	913	13824	3324	3324	852	20269	5795	5795	1765	34093
Sadelm.ogTapetserere	1110	1110	161	5720	594	594	27	910	1704	1704	188	6630
Skorstensfejere	64	64	»	»	47	47	»	»	111	111	»	»
Ovnsættere	12	12	3	78	—	—	—	—	12	12	3	97
At overføre..	39554	39554	7925	161895	42331	42204	7219	186695	81895	81778	15144	338590

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	39554	39554	7925	161895	42331	42204	7219	186695	81895	81778	15144	338590
Træva reindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	804	804	33	771	2861	2861	109	2036	3665	3665	142	2807
Bødkere	252	252	49	860	486	486	191	3976	738	738	240	4836
Karetmagere	339	339	6	77	594	594	10	203	933	933	16	280
Korkskærere	220	220	120	3700	30	30	20	500	250	250	140	4200
Børstenbindere	230	230	2	68	197	61	1	27	291	427	3	95
Kurvemagere	241	241	7	218	—	—	—	—	241	241	7	218
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere.....	116	116	12	284	160	160	2	60	276	276	14	344
Hvidgarvere	60	60	1	28	55	55	»	»	115	115	1	28
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1156	1156	4	144	349	349	20	469	1505	1505	24	613
Stenarbejdere.....	195	195	»	»	418	418	»	»	613	613	»	»
Glasarbejdere	242	242	7	185	215	215	82	2392	457	457	89	2577
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektro-pletarbejdere	714	714	12	459	262	262	5	196	976	976	17	655
Blikkenslagere.....	836	836	167	4776	591	591	46	1376	1427	1427	213	6152
Metaltrykkere	111	111	3	100	9	9	»	»	120	120	3	100
Jern- & Metalslibere..	205	205	16	258	130	78	10	256	335	283	26	514
Smede og Maskinarb..	352	352	29	764	81	81	4	69	433	433	33	833
Formere.....	10000	10000	1298	34676	8464	8464	926	22380	18464	18464	2224	57056
Elektrikere	400	400	78	2143	1250	1250	140	4018	1650	1650	218	6161
	1092	1092	235	6978	1042	1042	111	3454	2134	2134	346	10432
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2250	2250	87	2468	850	712	71	1891	3100	2962	158	4359
Litografer	451	451	10	330	124	124	3	112	575	575	13	442
Typografer.....	2179	2179	48	1179	1800	1578	43	1258	3979	3757	91	2437
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	173	173	9	229	1120	1120	11	201	1293	1293	20	430
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2200	2200	331	9268	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2600	2600	1600	33000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	4302	4302	922	18000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	15898	9598	1597	32732	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	25000	18700	4450	93000	40000	19400	1550	30000	65000	38100	6000	123000
Arbf. Fagf. for Gentofte og Lyngby.....	—	—	—	—	1121	1121	14	234	1121	1121	14	234
Kvindel. Arbejderforb..	6550	6550	1174	29883	2428	2428	664	17534	8978	8978	1838	47417
Landarbejdere.....	—	—	—	—	18000	18000	147	1999	18000	18000	147	1999
Kedel- og Maskinpass.	904	901	32	717	1187	1187	44	1104	2091	2091	76	1821
Kellnere.....	1059	1059	104	3200	769	769	52	1500	1828	1828	156	4700
Handels-og Kontormdh	5697	5697	326	8757	8040	8040	493	13486	13737	13737	819	22243
Forsikringsfunktionærernes Forbund	215	215	22	644	200	200	6	170	415	415	28	814
Tilsammen.	101607	95307	16266	358791	135164	113899	11994	287596	236771	209206	28260	646387

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos E. F. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 ❋ KØBENHAVN DEN 26. OKTOBER 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Samarbejde. Augustreguleringen. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos Hess. Formerne hos Brandt & Co. Smede- og Maskinarbejderne i Kallundbor). Adresseforandring. Rettelse.

Kongresser.

Dansk Karetmagerforbund

har afholdt sin 11. Kongres i København i Dagene den 10.—12. Oktober d. A.

Forretningsfører Em. Olsen bød de Delegerede Velkommen. Naar Kongressen var sammenkaldt et halvt Aar forinden oprindelig bestemt, skyldes det, at Faget til Foraaret skal ind i en Lønbevægelse. Han bød derpaa Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, Velkommen.

Denne takkede for den venlige Indbydelse. Det var ham altid en Glæde at være tilstede ved de faglige Kongresser. De fire Aar, der nu er forløbne, har været en stræng Tid, men takket være vore faglige og politiske Organisationer var det lykkedes at skabe saadanne Forhold blandt Arbejderne, at de havde klaret sig gennem de frygtelige Krigstider.

Beretning. Forretningsfører Em. Olsen aflagde derpaa en udførlig Beretning om den Virksomhed, der var udfoldet i Forbundet siden den sidst afholdte Kongres. Han begyndte med at omtale Strejken i Provinserne i Foraaret 1916. Den kom sikkert overraskende for de allerfleste; men Sagen var, at »Sammenslutningen af Karetmagermestre« havde nægtet at gaa med til mere end 2 Øres Timeforhøjelse og desuden stillede sig ganske afvisende overfor Akkordspørgsmaalet. Strejken varede i 6 Uger og omfattede 206 Medlemmer. Den endte med, at vi opnaaede en Timelønsforhøjelse paa 7 Øre og indgik paa Akkordgennemførelse 1918. Strejken bevirkede altsaa, at Gennemsnitslønnen, der laa omkring 50 Øre, er blevet oparbejdet til 80 à 85 Øre. Det er en Stigning paa ca. 80 pCt.

Der indførtes straks tvungen Akkord paa Avtomobilarbejde, og der skal afregnes efter Københavns Prisliste af 7. Maj 1914, minus 15 pCt. for Lukusvogne og 10 pCt. for Forretningsvogne, medens Lastavtomobiler betales fuldt ud efter Prislisten. For Hestevognsarbejde indførtes tvungen Akkord fra 1. Marts 1918. Den nævnte Arbejdsstandsning var den største Konflikt, der nogensinde har været indenfor Karetmagerfaget i Danmark.

I Fjor blev der i Odense forhandlet med Mestrene om et Dyrtidstillæg. Forhandlingerne endte med, at der blev givet et saadant paa 3 Kr. pr. Uge til gifte Medlemmer og 1 Kr. 50 Øre til ugifte Medlemmer. Den samlede Ugeløn, iberegnet Dyrtidstillæg, maatte dog ikke overstige henholdsvis 35 Kr. og 31 Kr. I den afsluttede Overenskomst blev det fastsat, at der senere skulde optages en Forhandling om Akkordpriserne. Disse Forhandlinger blev optaget i Februar Maaned d. A., og de endte efter 3 Dages Forhandling med, at der opnaaedes Enighed om Akkordpriser, som skal være gældende indtil 1. Marts 1919.

Forretningsføreren gik derefter over til at omtale den Virksomhed, der sorterer under Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Han skildrede herunder Forholdene for Karetmagerne paa en Del Fabriker

i Provinserne. Bl. a. omtalte han udførligt de Forhandlinger, der havde været ført om Lønforbedring paa Fabriken »Scandia« i Randers, og som endte med en Overenskomst mellem Karetmagerforbundet og Jernindustriens Sammenslutning. Desværre havde der hersket stor Arbejdsløshed paa Fabriken »Scandia«; men efter hvad der nu oplyses, er der af Statsbanerne bestilt 750 Godsvogne, og der vil sikkert da blive Arbejde for alle de Kolleger, som er blevet afskedigede derovre.

Sluttelig omtalte han udførligt Forholdene i København. Man havde i Juli Maaned i Fjor rettet Henvendelse til Karetmagermesterforeningen og Aktieselskabet N. Larsens Vognfabriker om, at der maatte blive tildelt Svendene et Dyrtidstillæg. Mestrene gav ogsaa Tilsagn om at ville yde et Dyrtidstillæg, men da man fandt Tillægget, der blev tilbudt, saa lavt, at Kollegerne ikke kunde være tjent med det, blev Sagen overgivet til Hovedorganisationerne, og den 1. September blev der under Medvirkning af De samvirkende Fagforbund indledet Forhandling i Arbejdsgiverforeningen. Disse Forhandlinger førte til, at der blev ydet et Dyrtidstillæg af indtil 3 Kr. pr. Uge til alle, hvis ugentlige Fortjeneste er under 45 Kr. For de Karetmagere, der arbejder under Københavns Kommune, er der opnaaet et samlet Dyrtidstillæg af 24 Øre pr. Time.

I Oktober Maaned i Fjor blev der i Henhold til de Aftaler, der var truffet mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, rettet Henvendelse til Karetmagermesterforeningen og Larsens Vognfabriker om at paabegynde Forhandlingerne om Forlængelse af de nugældende Overenskomster. Efter at Sagen var naaet til Hovedorganisationerne, opnaaedes der Enighed om at forlænge de nugældende Overenskomster til Februar 1919. Der blev dog indført følgende Forbedringer: Timelønninger indtil 60 Øre forhøjedes med 5 Øre, fra 61 til 70 Øre forhøjedes med 4 Øre og over 70 Øre med 3 Øre. Akkordpriserne paa Automobilarbejde forhøjedes med 2½ pCt., hvad Forretningsføreren stærkt hævdede var altfor lille en Forhøjelse. For Luksus- og Forretningsvogne skete der en Forhøjelse paa 15 pCt.; for Haandarbejde ved Arbejdsvogne er Forhøjelsen 15 pCt. og 12½ pCt. for Maskinarbejde. For Hjul er Forhøjelsen 20 pCt. for Haandarbejde og 15 pCt. for Maskinarbejde.

Beretningen blev enstemmig godkendt.

Regnskabet. Revisor L. Hansen udtalte sin Anerkendelse for den økonomiske Maade, hvorpaa Forbundet blev ledet samt den udmærkede Maade, hvorpaa Regnskabet er bleven ført. Han anbefalede det til Godkendelse.

Det blev derefter enstemmigt godkendt.

Særlige Forslag. Under Lønningsbestemmelserne vedtog Kongressen at forhøje Forretningsførerens Løn fra 2600 Kr. til 4000 Kr.

Det vedtoges at opsige de bestaaende Overenskomster til Foraaret.

Det vedtoges at give et Bidrag paa 500 Kr. til Finland. Desuden vedtoges det at yde 50 Kr. til Lærlingeforbundet.

Valg. Kongressen foretog derpaa Valg af Forbundets Tillidsmænd.

Til Forretningsfører genvalgtes Em. Olsen med Akklamation og under stærkt Bifald.

Til Viceforretningsfører valgtes Wulff, København, enstemmig.

Til Hovedbestyrelse valgtes for København: Frandsen og Fakdal, for Provinsen: Johansen, Aarhus, Nielsen, Randers, og Jensen, Holbæk.

Til Revisorer valgtes: L. Hansen og K. Møller, København.

Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, tog derpaa Afsked med Kongressen. Han bragte Kongressen en Tak for de 3 Dages Samvær, som havde været ham til stor Glæde, idet alle Udtalelser var præget af en Forstaaelse og Saglighed, der vidner om For-

staaelse af Sammenholdets store Betydning. Ikke en Mislyd havde lydt under Kongressen; alle var besjælede af i Forening at gøre et Stykke Arbejde for Organisationen, til Gavn for alle Medlemmerne. Jeg ønsker Forbundet Held og Lykke i Fremtiden.

Forretningsfører Em. Olsen takkede for de smukke Udtalelser og takkede De samvirkende Fagforbund for den Velvilje og Hjælp, der altid var bleven ydet Karetmagerforbundet fra De samvirkende Fagforbund.

Kongressen sluttede sig til disse Udtalelser ved at rejse sig og udbringe Leveraab for De samvirkende Fagforbund.

Fra Snedkerforbundet indløb til Kongressen følgende Telegram:

> Lykke og Held med Arbejdet. Slut Rækkerne! Leve Sammenholdet!
>
> Martin Petersen.

Fornyede Hurraraab hilste Telegrammet.

Det vedtoges at afholde næste Kongres i København i Sommeren 1923.

Forretningsfører Em. Olsen sluttede derpaa Kongressen med en Tak til alle de Delegerede for det kammeratlige og udmærkede Arbejde, der var udført.

Under stærke Hurraraab sluttede Kongressen.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Dansk Karetmagerforbunds Arbejdsløshedskasse aabnede derefter sit Delegeretmøde.

Formanden, Em. Olsen, aflagde Beretning om Kassens Virksomhed i de forløbne Aar. Han omtalte de Anker om Misbrug, der havde været fremme, men betonede samtidig, at i Karetmagernes Arbejdsløshedskasse havde der ikke været begaaet noget væsentligt af den Slags Ting. Han paalagde dog de forskellige Afdelingers Tillidsmænd at være aarvaagne og paase, at der ikke fandt Misbrug Sted. Derefter omtalte han den nye Arbejdsløshedslov, som er forelagt Rigsdagen. Han var af den Formening, at den vilde blive en Del lettere at arbejde med end den nugældende Lov.

Beretningen blev enstemmig godkendt.

Forretningsføreren forelagde derefter det reviderede Regnskab, der udviste en betydelig Formuefremgang, skønt der i 1917 havde været en meget betydelig Arbejdsløshed. Ved sidste Delegeretmøde i 1914 var Kassebeholdningen 10,775 Kr. 15 Øre, men d. 31. Decbr. 1917 var Formuen 29,487 Kr. 14 Øre.

Regnskabet blev ligeledes enstemmig godkendt.

Lovændringer. Delegeretmødet behandlede derefter de indkomne Lovændringer.

Formand Olsen gennemgik disse og oplæste en Skrivelse fra Arbejdsløshedsinspektoratet, hvori der var taget Stilling til de indkomne Forslag.

Der udspandt sig en Del Diskussion, hvorefter de enkelte Paragraffer med Ændringer sattes under Afstemning.

Derefter vedtoges de samlede Love, som træder i Kraft d. 1. Januar 1919.

Til Formand genvalgtes Em. Olsen med Akklamation. Den øvrige Ledelse kom til at bestaa af de samme Mænd, som er valgt til Forbundsledelsen.

Samarbejde mellem Skraatobaksarbejdere og Tobaksarbejdere.

Skraatobaksarbejderne var organiserede i Tobaksarbejderforbundet i Danmark indlti Aaret 1901, da de udtraadte af Tobaksarbejderforbundet og dannede et særligt Landsforbund under Navn af Skraatobaksarbejderforbundet i Danmark. Om Aarsagerne til at Skraatobaksarbejderne udtraadte af det Forbund, i hvilke de hidtil havde været Medlemmer, og derigennem ogsaa Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, skal vi ikke udtale os nu, men lade dette tilhøre Historien.

Igennem Aarene har der flere Gange været gjort Forsøg paa at faa

de to Forbund, hvis Arbejdsomraade er saa nær beslægtet, sammensluttede igen, uden at dette dog er lykkedes.

Senest i Aaret 1913 optoges der, paa Initiativ af De samvirkende Fagforbund og under dettes Ledelse, Forhandlinger mellem de to Forbund om en Sammenslutning. Forhandlingerne resulterede i et Forslag om et vist Samarbejde under Overenskomstforhandlinger og ved disses Afslutning. Dette Forslag vedtoges ved Urafstemning blandt Tobaksarbejderforbundets Medlemmer, men forkastedes af Skraatobaksarbejderforbundets Medlemmer, ligeledes ved Urafstemning.

I indeværende Aar er disse Forhandlinger blevet genoptaget af de to Forbunds Hovedbestyrelser, og Resultatet heraf blev et Forslag til Overenskomst om Samarbejde, som i det væsentlige er i Overensstemmelse med det Forslag som fremsattes efter Forhandlingerne i 1913—14.

Dette Forslag har nu været til Afstemning blandt begge Forbunds Medlemmer, og er vedtaget med stor Majoritet af begge Parter.

Denne Overeskomst har ganske vist ikke ført til det oprindelig tilsigtede Maal, at faa de to Forbund til at gaa op i en Enhed, men det er at haabe og vente, at det opnaaede Samarbejde i Tidens Løb vil føre til, at det adskilte atter sammenføjes.

Overenskomstens Ordlyd er følgende:

1. Naar det ene af de ovennævnte Forbund agter at fremsætte Lønkrav overfor de organiserede Arbejdsgivere, giver det forud i god Tid det andet Forbund Meddelelse herom, ledsaget af en skriftlig Genpart af de Krav, som man agter at fremsætte.

2. Under Overenskomstforhandlingerne holder den forhandlende Part stadig den anden Part underrettet om Forhandlingernes Gang.

3. Under Forhold, hvor begge Parter har opsagt Overenskomsterne om Løn- og Arbejdsforholdene og samtidig forhandler med Arbejdsgiverorganisationerne om nye Overenskomster, og den ene Part er naaet til Enighed om Overenskomst med vedkommende Arbejdsgiverorganisation, maa denne Part dog ikke endelig afslutte Overenskomst, førend den anden Part ogsaa er naaet til Enighed om ny Overenskomst med sin Arbejdsgiverorganisation.

4. Naar Hovedledelsen i det ene Forbund fremsætter motiveret Krav om, at det andet Forbunds Medlemmer, helt eller delvis, skal etablere Sympatistrejke, er begge Forbunds Hovedledelser pligtige til at behandle dette Krav paa et Møde for begge Forbunds Hovedledelser. Hvis Hovedledelsen i det Forbund, af hvis Medlemmer det kræves at etablere Sympatistrejke, med ¾ Majoritet beslutter at imødekomme det fremsatte Krav, kan vedkommende Hovedledelse erklære Strejken uden særlig Afstemning blandt Medlemmerne. Er der i den nævnte Hovedledelse ikke denne Majoritet for at imødekomme Kravet, skal den lade foretage Afstemning blandt de Medlemmer, hvem Strejken vil berøre, om de vil etablere Sympatistrejke. Der skal i saa Fald være ¾ Majoritet for at erklære Sympatistrejke, for at Beslutning herom kan bringes til Udførelse.

5. Saafremt Skraatobaksarbejderforbundet beslutter at søge Optagelse i De samvirkende Fagforbund i Danmark eller i Tobaksarbejdernes internationale Sammenslutning, forpligter Tobaksarbejderforbundet sig til, ikke at modsætte sig Skraatobaksarbejderforbundets Optagelse i de nævnte Sammenslutninger.

Augustreguleringen.

Arbejdsmænd hos Snedkermestre i Tørring.

I Skrivelse af 17. Sept. klager Dansk Arbejdsmandsforbund over, at tre Snedkermestre i Tørring ikke vilde betale det ifølge August-Reguleringen fastsatte Dyrtidstillæg af 12 Øre

pr. Time, men kun vilde betale 6 Øre pr. Time.

De samvirkende Fagforbund krævede derefter af Arbejdsgiverforeningen, at den paalagde de paagældende Snedkermestre at betale Dyrtidstillægget med 12 Øre pr. Time.

Arbejdsgiverforeningen har under 18. Septbr. meddelt, at den har tilskrevet Centralforeningen af jyske Snedkermestre med Anmodning om, at det paalægges Snedkermestrene at udbetale et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time.

Arbejdsmænd paa Chokoladefabriken »Elvirasminde« i Aarhus.

I Skrivelse af 12. September klagede Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Chokoladefabriken »Elvirasminde« ikke vilde betale det ifølge August-Reguleringen stipulerede Dyrtidstillæg, under Paaberaabelse af, at Overenskomsten med de paagældende Arbejdere var afsluttet saa sent som den 6. Maj d. A., men der var ikke i denne Overenskomst taget noget Forbehold overfor August-Reguleringen.

De samvirkende Fagforbund krævede derefter af Arbejdsgiverforeningen, at den paalagde sit Medlem at betale det omhandlede Dyrtidstillæg.

Arbejdsgiverforeningen har under 14. Septbr. meddelt, at den har tilskrevet vedkommende Fabrikantforening med Anmodning om at paalægge Fabriken at udbetale Dyrtidstillægget.

Billedskærer- & Dekorationsbilledhuggerne. (Modellørerne).

Fra Billedskærer- & Dekorationsbilledhuggernes Forbund var klaget over, at Stukkaturfagets Mesterforening havde nægtet at betale Augusttillægget til de af Forbundets Medlemmer (Modellørerne) som arbejder i denne Branche og motiverede deres Afslag med, at disses Løn siden Januar d. A. er hævet med 20 Øre pr. Time, og at de af den Grund ikke var berettiget til at faa Del i Augustreguleringen.

Sagen kom derefter til Behandling i Hovedorganisationerne den 17. September d. A., og her indgik Arbejdsgiverne paa at yde de omtalte Arbejdere et Tillæg af 8 Øre pr. præsteret Arbejdstime regnet fra 5. August d. A.

Drejerfaget.

I Henhold til Augustreguleringen skulde der i Drejerfaget optages en Forhandling om hvorvidt der i dette Fag skulde ydes Tillæg, og i bekræftende Fald dettes Størrelse.

En saadan Forhandling blev ogsaa indledet, men endte uden Resultat, idet Arbejderne krævede de 12 Øre pr. præsteret Arbejdstime, medens Arbejdsgiverne kun vilde betale 6 Øre.

Sagen blev derefter indanket for Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 17. September enedes man om at Drejerfaget falder ind under Bestemmelserne i Augustreguleringens Punkt 4 og altsaa skal have 12 Øre pr. Time.

Kedel- og Maskinpasserfaget.

Fra Kedel- & Maskinpassernes Forbund var klaget over, at en hel Del Arbejdsgivere ikke vilde betale Augusttillægget for den Tid, der medgaar til Opfyring om Morgenen, samt for Spise- og Hviletimer i hvilke der kræves, at Arbejderne skal forblive paa Fabrikkerne, for at tilse Maskinerne eller holde Virksomheden i Gang.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde den 16. September, og her indgik Arbejdsgiverne paa Arbejdernes Krav, idet det vedtoges, at August-Reguleringen er at forstaa saaledes for Kedel- og Maskinpassernes Vedkommende, at Tillægget betales saavel i det i B. 5. b. som i B. 5. c. omhandlede Tilfælde. For den Tid der medgaar til Opfyringen om Morgenen betales ligeledes August-Regulerings-Tillægget og saaledes, at den Tid der medgaar Ugen igennem sammenlægges, og Tillægget betales da for hele og halve Timer.

Mølleriarbejderne paa Cementmøllerne.

I Skrivelse af 10. Septbr. klager

Dansk Mølleriarbejderforbund over, at de af Forbundets Medlemmer, som er beskæftiget paa Cementmøllerne, ikke har faaet udbetalt Dyrtidstillæg i Henhold til August-Reguleringen.

Efter nogen Korrespondance mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen, tiltraadte saavel Cementfabrikerne som Mølleriarbejderforbundet den Overenskomst, der var gældende for Arbejdsmændene, hvorefter der udbetales et Dyrtidstillæg af 11 Øre pr. Time.

Papirindustriarbejderne.

I Skrivelse af 23. August klager Papirindustriarbejderforbundet over, at Papirfabrikerne kun vil betale Dyrtidstillæg for 10 Timer pr. Døgn ogsaa til de Arbejdere, som arbejder 12 Timer.

Om denne Sag afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 16. September, hvor Papirfabrikerne indgik paa, at *de* til de i Fabrikerne beskæftigede Arbejdere, der ikke har faste Spise- og Hviletider, vil yde August - Regulerings - Dyrtidstillægget for 12 Timer pr. Dag eller Nat under Hensyn til, at de paagældende Arbejderes *Vagttid* har denne Længde, og uanset, at den præsterede Arbejdstid ikke er 12 Timer pr. Dag eller Nat.«

Porcelænsmalerinderne.

Mellem Keramisk Forbund og Firmaerne »Københavns Porcelænsmaleri« og Porcelænshuset »Chikago« var opstaaet Strid om Udbetalingen af Augusttillægget, idet Forbundet hævdede, at de paagældende Kvinder var faglærte og derfor havde Krav paa 12 Øre pr. Time, medens Arbejdsgiverne hævdede, at de *ikke* var faglærte og derfor kun skulde have 8 Øre. Da man ikke kunde enes om en Afgørelse, indankedes Sagen for Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 24. September vedtoges følgende:

»Idet Firmaerne »Københavns Porcelænsmaleri« og Porcelænshuset »Chikago« udtrykkelig bemærker, at de ikke anerkender de kvindelige Arbejdere som faglærte, gaar de dog ind paa at betale Augustreguleringens Dyrtidstillæg med 12 Øre pr. Time under Hensyn til, at Den kongelige Porcelænsfabrik og A/S Bing & Grøndahl betaler dette Tillæg.

Der vil saaledes være at efterbetale et Beløb af 4 Øre pr. Time regnet fra 5. August d. A.«

Syerskerne paa Reinholdt Graus Skjortefabrik.

Indehaveren af ovennævnte Firma havde nægtet at betale Augusttillægget under Paaberaabelse af, at der for ganske nylig var forhandlet om Priserne paa Kraver og Flipper, og at Priserne var fastsat ud fra den Forudsætning, at der ikke skulde ydes Tillæg efter Augustreguleringen, hvilket blev bestridt af Skræderforbundet, og da Parterne ikke kunde enes, indankedes Sagen for Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 20. September enedes man om følgende:

»I Overenskomsten af 22. Oktober 1917 Punkt 1 indføjes:

Syning af Flipper pr. Dusin 85 Øre.

I Henhold til August-Reguleringen ydes der et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time til de paa Fabrikken beskæftigede Syersker, medens der ydes Hjemmesyerskerne et Tillæg til Akkordsatserne af 20 %.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Firmaet C. M. Hess i Vejle. Den 4. Oktober meddelte Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening at Arbejdsmændene hos Jernstøberfirmaet C. M. Hess i Vejle i et Antal af 109 uden Varsel havde standset Arbejdet ved Middagstid den 2. Oktober, idet de krævede det 6-Øres Dyrtidstillæg forhøjet til 11 Øre.

Dansk Arbejdsmandsforbund paa-

lagde straks de Strejkende at genoptage Arbejdet, men disse vedtog paa et Møde samme Aften, den 2. Oktober, at opretholde Strejken.

Strejken medførte at de øvrige af Firmaets Arbejdere ikke kunde arbejde, da Arbejdsmændene havde hørt op. Arbejdsgiverforeningen bebudede Sagen indbragt for Den faste Voldgiftsret og udsendte under 7. Oktober første Varsel om Boycotting overfor samtlige strejkende Arbejdsmænd.

Sagen blev forhandlet mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg og for de direkte interesserede Parter paa et Fællesmøde den 8. Oktober. Paa dette Møde enedes man om at de tilstedeværende Repræsentanter for Arbejderne Onsdag den 9. Oktober skal forelægge de Strejkende Forslag om, at Arbejdet straks genoptages i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen.

Saafremt dette sker, afholdes der Mæglingsmøde Lørdag den 12. Oktober, hvorefter Spørgsmaalet om Strejkens Ulovlighed, den eventuelle Erstatning og dennes Størrelse afgøres af en faglig Voldgift.

Arbejdsgiverforeningen tilbagekalder i saa Fald det udstedte Boycottingsvarsel.

Saafremt Arbejdet ikke genoptages i fuldt Omfang, forbeholder Arbejdsgiverforeningen sig alle fornødne Skridt til Sagens videre Forfølgelse.

De strejkende Arbejdsmænd vedtog imidlertid at nægte at gaa i Arbejde igen, medmindre de fik tilstaaet de 5 Øre pr. Time som de krævede.

Den 11. Oktober udstedte Arbejdsgiverforeningen sit 2. Boycottingsvarsel og Dagen efter, den 12. Oktober, indbragtes Klage til Den faste Voldgiftsret.

De strejkende Arbejdsmænd var imidlertid kommen paa andre Tanker og meddelte, at de nu var enedes med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning om at lade Sagen afgøre ved faglig Voldgift, hvorefter Arbejdet genoptoges den 14. Oktober.

Under 15. Oktober meddelte saa Arbejdsgiverforeningen Den faste Voldgiftsret, at den tog sin Klage tilbage og meddelte samtidig vort Forretningsudvalg, at de under 7. og 11. Oktober udstedte Boycottingsvarsler ogsaa var taget tilbage.

Vi faar nu at se, hvad Resultat den faglige Voldgiftsret kommer til.

Formerne hos A/S. Brandt & Co., Odense. Formerforbundet havde opsagt den med Firmaet A/S Brandt & Co., Odense, gældende Akkordprisliste, og da man ikke havde opnaaet en tilfredsstillende Ordning med Firmaet, ved de mellem Parterne førte Forhandlinger, varslede Forbundet Strejke.

Denne Konflikt var til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 1. Oktober, og man enedes her om følgende:

De for Maskinformerne gældende Akkordpriser forhøjes:

for Kasser til og med 30 Ø. med 9 %
— fra 31—35 Ø. — 7 %
— til 36 Ø. og derover — 4 %

Man enedes dernæst om, at der efter Aftale mellem A/S. og Tillidsmanden kan foretages Reguleringer af de forskellige Akkordpriser indenfor nævnte Rammer. Ved disse Reguleringer afrundes de fremkomne Priser op eller nedad til nærmeste hele Tal.

Det for Haandformerne hidtil gældende Dyrtidstillæg af 9 % forhøjes til 12 % for Rundstykker og Gryder og til 14 % for Rør.

Disse Forhøjelser giver tilbagevirkende Kraft fra og med 18. August d. A.

Brædtskifte betales med ½ Times Timeløn. Ovennævnte Bestemmelser gælder, indtil de med 3 Maaneders Varsel opsiges til den 1ste i en Maaned.

Smede- og Maskinarbejderne paa A/S Kallundborg Skibsværft. I Skrivelse af 3. Oktober d. A. klager Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening over, at de paa A/S Kallundborg Skibs-

værft beskæftigede Smede- og Maskinarbejdere Mandag den 30. September uden Varsel har nedlagt Arbejdet og at denne Arbejdsstandsning den 1. Oktober er udvidet derved, at Skibstømrene, Snedkerne, Malerne, Specialarbejderne, Elektrikerne og Arbejdsmændene ligeledes nedlagde Arbejdet, men for disse Fags Vedkommende var Arbejdet dog genoptaget den 2. Oktober.

Anledningen til Smede- og Maskinarbejdernes Arbejdsnedlæggelse var, at Aktieselskabet anvendte nogle Skibsbyggere til at armere nogle Betonfundamenter som nødvendigvis skulde være færdige Mandag Morgen den 30. September, hvorfor man anmodede de nævnte Arbejdere om at arbejde nogle Timer over Lørdag Eftermiddag, men dette blev nægtet med den Motivering at »det var et Brud paa Overenskomsten at arbejde over om Lørdagen« og de forlod Arbejdet ved normal Arbejdstids Ophør, hvorefter en af Værftets Funktionærer (en Skibsbygmester) selv udførte det.

Da Arbejderne fik Underretning om Skibsbygmesterens Lørdagsarbejde nedlagde ikke blot de paagældende Skibsbyggere, men samtlige Smede og Maskinarbejdere Arbejdet, idet de erklærede at de ikke vilde begynde paany, forinden den paagældende Mester var fjernet.

Jern- og Metalindustriens Sammenslutning henvendte sig derefter til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund for at faa Arbejdet genoptaget, men uden at dette lykkedes, hvorfor Arbejdsgiverforeningen foreslog Sagen gjort til Genstand for Behandling ved et Fællesmøde, dersom Arbejdet ikke forinden blev genoptaget, da man i benægtende Fald agtede at indbringe den for Den faste Voldgiftsret.

Vi sendte derefter Sagen til Erklæring hos Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og der aftaltes Fællesmøde til Tirsdag den 8. Oktober.

Den 5. Oktober meddeler Forbundet at en Repræsentant for Hovedbestyrelsen har været i Kallundborg og Sagen er gaaet i Orden og Arbejdet er genoptaget, idet Arbejderne har forbeholdt sig eventuelt at klage ad voldgiftsretlig Vej.

Det aftalte Fællesmøde blev derefter aflyst.

Adresseforandring.

Arbejdernes Fællesorganisation i Holbæk har skiftet Formand, idet Bager Alfr. Petersen er afgaaet og i hans Sted er valgt:

Maskinarbejder *Bonde-Petersen*, Fasanvej 10.

Rettelse.

I forrige Nr. (16 af 19. Oktober 1918) har der i Oversigten over Arbejdsløsheden i Juli Maaned indsneget sig en kedelig Trykfejl, som vi herved retter.

I Tabellens Gruppe: »Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilvirkning af Maskiner og Instrumenter« er forglemt »Gørtlere og Metalarbejdere«, hvorved Talrækken ikke kommer til at passe udfor de Fag, som er nævnet.

Den omhandlede Gruppe skal se saaledes ud:

Guld-, Sølv- & Elektopletarb. .	714	714	12	459	262	262	5	196	976	976	17	655
Blikkenslagere.....	836	836	167	4776	591	591	46	1376	1427	1427	213	6152
Metaltrykkere	111	111	3	100	9	9	»	»	120	120	3	100
Jern- og Metalslibere	205	205	16	258	130	78	10	256	335	283	26	514
Gørtlere og Metalarbejdere .	352	352	29	764	81	81	4	69	433	433	33	833
Smede- og Maskinarbejdere.	10000	10000	1298	34676	8464	8464	926	22380	18464	18464	2224	57056
Formere	400	400	78	2143	1250	1250	140	4018	1650	1650	218	6161
Elektrikere.....	1092	1092	235	6978	1042	1042	111	3454	2134	2134	346	10432

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 ✻ KØBENHAVN DEN 2. NOVEMBER 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Repræsentantskabsmøde. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd i Silkeborg. Bagerne og Konditorerne. Handskesyerne. Landarbejderne paa Møen. Skotøjsarbejderne). Augustreguleringen.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Oktbr. 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. November 1918.

Forretningsudvalget.

Det ekstraordinære Repræsentantskabsmøde

den 28. og 29. Oktober 1918.

I Henhold til Beslutninger paa det ordinære Repræsentantskabsmøde i April i d. A. afholdtes der i Dagene den 28. og 29. Oktober et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde i Folkets Hus Jagtvejen, med følgende *Dagsorden:*

1. Den faglige Situation.
2. Arbejdstiden.
3. Septemberforliget.
4. Kontorets Virksomhed.
5. Anmodning fra Dansk Jernbaneforbund om Optagelse.
6. Valg af Dommere og Suppleanter til den faste Voldgiftsret.
7. Konflikten i Barberfaget.
8. Dyrtiden og Beklædningshjælp.

Der var mødt 227 Repræsentanter, eller saa godt som alle Repræsentantskabets Medsemmer.

Mødet lededes af I A. Hansen og Vilh. Nygaard.

Efter Indbydelse var Broderorganisationerne i Norge og Sverrig repræsenterede henholdsvis af Stortingsmand *Ole O. Lian* og *C. E. Tholin* den sidstnævnte i Stedet for Hermann Lindquist der maatte sende Afbud, da den svenske Rigsdag var bleven indkaldt.

Formanden *Carl F. Madsen* aabnede Mødet og bød Repræsentanterne velkommen.

Det vedtoges at behandle Dagsordenens Punkter 1, 2 og 3 under ét.

Formanden meddelte, at der fra den foreløbige Leder af det internationale faglige Sekretariat, I. Oudegeest, Formand for Arbejdernes faglige Landsorganisation i Holland, var indløbet et Telegram, hvori man anmodede De samvirkende Fagforbund om at snarest at udpege Delegerede til en international Fagforeningskonference i den By og til den Tid, hvor de officielle Fredsforhandlinger skal afholdes.

Man modtog med Glæde Indbydelsen, men der var almindelig Stemning for, at Kongressen eller Konferencen skal afholdes hurtigst muligt — uden at man afventer Regeringernes officielle Fredskongres.

Repræsentantskabet vedtog følgende

Manifest:

Den danske Arbejderklasses faglige Repræsentantskabsmøde, afholdt den 28. og 29. Oktober 1918, hilser med Tilfredsstillelse de nye Forsøg, som i disse Dage gøres fra nevtral Side — og med særlig Opmuntring fra organiserede Arbejdere i Frankrig og Tyskland — paa at samle Arbejderklassen til international Aktion for Freden.

Repræsentantskabsmødet finder det imidlertid ikke hensigtsmæssigt at afvente Tid og Sted for en kommende Verdensfredskongres,

forinden den organiserede Arbejderklasses Repræsentanter samles til Drøftelse af deres alméne Interesser i Fredsslutningen.

Det maa i Stedet for være Arbejderklassens Opgave at paaskynde Fredsslutningen og faa denne formet efter Linier, som overalt styrter Imperialismen, og som muliggør og garanterer en varig Fred mellem Verdens Folk.

Repræsentantskabet appellerer derfor til de organiserede Arbejdere i alle Lande og opfordrer dem til snarest at række hverandre Haanden for at samles til Kamp mod det fortsatte Myrderi og mod den Verdenskrig, som nu har varet i over 4 Aar og i den Tid bragt Sorg og Elendighed i Millioner af Hjem over hele Jorden, og som truer med at tilintetgøre den evropæiske Kultur.

Mødet henvender sig særlig til det faglige Internationale med Opfordring til hurtigst muligt at træde sammen til de Forberedelser, som er nødvendige for Varetagelsen af Arbejderklassens Interesser ved den kommende Fredsslutning.

Den danske Arbejderklasse appellerer derfor til de fagorganiserede Arbejdere hele Verden over om at slutte sig til vort gamle Løsen:

Ned med Krigen!

Ned med Imperialismen!

Leve Solidariteten blandt Arbejderne!

Leve Verdensfreden!

Op til almindelig Kamp for Socialismens Gennemførelse!

Den faglige Situation, Arbejdstiden og Septemberforliget.

Formanden skildrede i et grundigt indledende Foredrag hvorledes de nys afsluttede Dyrtidsforhandlinger var forløbet og gjorde nærmere Rede for de Resultater der var opnaaet ved den saakaldte Augustregulering, omtalte endvidere de forskellige Tvivlsspørgsmaal der var opstaaet vedrørende denne, og de Kendelser det om disse Tvivlsspørgsmaal nedsatte Nævn havde afsagt.

Formanden oplyste at der i første Halvdel af Aaret 1919 udløber 1028 Overenskomster, omfattende 132,523 Medlemmer.

Priserne paa saa godt som alle Fornødenheder gør det imidlertid nødvendigt, at Organisationerne gør, hvad de formaar for at skaffe deres Medlemmer forøgede Indtægter, og Forretningsudvalget er derfor ogsaa enig i, at forsaavidt Organisationerne for at naa dette Maal ønsker at opsige deres Overenskomster, skal de have Adgang dertil.

I de 4 Aar Krigen har varet, har Organisationerne i høj Grad set bort fra Ønsker om at faa Overenskomsterne revideret, og de har tværtimod forlænget disse mod Dyrtidstillæg. Forholdet er imidlertid blevet, at mange Overenskomster nu er forældede og en Revision derfor paakrævet.

Fra Dansk Arbejdsmandsforbund foreligger der ogsaa en Skrivelse, hvori man henleder Opmærksomheden paa, at det næppe vil være gørligt endnu en Gang at forny Overenskomsterne mod Dyrtidstillæg.

Arbejdstiden.

Fra Arbejdernes Fællesorganisation i Slagelse var der tilsendt Forretningsudvalget en Resolution gaaende ud paa, at man i Betragtning af den store Arbejdsløshed og under Hensyn til de vanskelige Ernæringsforhold skulde rette en Opfordring til Rigsdagsgruppen om at forelægge Regeringen Forslag til Lov om en 8-Timers Maximalarbejdsdag, og at der paa Grurd af de ekstraordinære Forhold ved Lov skal søges gennemført en almindelig Regulering af Arbejdsforholdene.

Fra Snedkernes og Stolemagernes Fagforening i København var ligeledes indgaaet en Resolution i Retning af en Forkortelse af Arbejdstiden ved Lov.

Den skandinaviske Konference mellem Forretningsudvalgene for de skandinaviske Landes faglige Landsorganisationer har ogsaa behandlet dette Spørgsmaal, og vedtog at man burde gaa til Lovgivningsmagten og Arbejdsgiverforeningerne med Krav

om en Nedsættelse af Arbejdstiden. I Forbindelse med Arbejdstidsforkortelsen omtalte Formanden den overordentlig store Arbejdsløshed vi havde at kæmpe mod.

Den 18. Oktober d. A. var der ved Centralarbejdsanvisningskontorerne i København og Provinsen indtegnet ialt 32,460, og dette Tal vil sikkert stige stærkt, naar vi kommer hen paa Vinteren.

Under disse Forhold maa det i høj Grad kræves, at der sker en Nedsættelse i Arbejdstiden.

Arbejdstiden er her i Landet uforholdsmæssig lang. Ifølge de foretagne Undersøgelser har det vist sig, at langt over Halvdelen af Arbejderne (61 pCt.) har en effektiv Arbejdsdag paa 9½ og 10 Timer.

Forretningsudvalget er da ogsaa enig om at anbefale en Henvendelse til Regering og Rigsdag om Nedsættelse af Arbejdstiden, og at der ved de kommende Forhandlinger med Arbejdsgiverne bør søges gennemført en Nedsættelse af Arbejdstidens Længde.

En almindelig Regulering af Arbejdsforholdene.

Kravet fra Fællesorganisationen i Slagelse om at søge gennemført en almindelig Regulering af Arbejdsforholdene er motiveret med, at Arbejdsløse overføres til Fag, hvori der er Beskæftigelse, at disse Arbejdere sikres en Mindsteløn i Forhold til de dyre Tider, og at Arbejderne kan sikres en Løn, de kan leve af uden at være henviste til at søge Hjælp af det Offentlige.

En Henvendelse til Regeringen om en Regulering af vore Lønforhold maa bestemt fraraades, fordi vi ikke kan overlade Folk fra andre Samfundslag at bestemme Arbejdernes Løn og Arbejdsvilkaar.

Ved en saadan Henvendelse vilde vi være paa Vejen hen imod den tvungne Voldgift i de faglige Spørgsmaal, og Arbejdernes Indflydelse paa de Forhold, de skulde arbejde under vilde blive meget minimale.

Vi bør i Fremtiden som hidtil bruge vor Organisationer og derigennem fastslaa vore Løn- og Arbejdsvilkaar.

Septemberforliget.

Fra Dansk Elektrikerforbund var der fremsat Forslag om at nedsætte et Udvalg, der skulde undersøge Muligheden af en Revision af Septemberforligets Bestemmelser, og derefter forelægge Betænkning paa Generalforsamlingen.

Formanden udtalte sin Tvivl om at der kunne opnaaes noget ved et saadant Udvalgs Arbejde, ganske vist kunde vi vel nok blive af med nogle af Septemberforligets Overgangsbestemmelser, men selve Kærnen i Forliget vil Arbejdsgiverforeningen sikkert holde fast paa.

Han troede ikke, der kunde vindes noget ved at indlede Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen og fraraadede Nedsættelsen af et Udvalg herom.

Det af Dansk Elektrikerforbund fremsatte Forslag var saalydende:

Der nedsættes et Udvalg til Revision af Septemberforligets Bestemmelser. Der fastsættes en Tidsfrist indenfor hvilken de forskellige tilsluttede Forbund kan indsende Forslag om Ændringer eller Tilføjelser til Septemberforliget. De indsendte Forslag samarbejdes af Udvalget, og forelægges den kommende Generalforsamling, som da tager Bestemmelse om hvorvidt disse skal søges gennemførte, eller om Septemberforliget i det hele taget skal undergaa nogen Forandring eller Opsigelse.

Der udspandt sig nu en meget lang Diskussion om disse Punkter, under hvilken Nødvendigheden af en Revision af Overenskomsterne og en Forkortelse af Arbejdstiden blev stærkt fremhævet.

Da Diskussionen var tilendebragt blev følgende Resolutioner enstemmig vedtaget:

I. (*Den faglige Situation.*)

Repræsentantskabet, som giver sin Tilslutning til Opsigelse af de løbende Overenskomster, er af den Mening, at det er paakrævet,

at der sker en Revision af Overenskomsterne for derved at faa Prislisterne regulerede og supplerede og Adgang til at simplificere Dyrtidstillægene.

Bestræbelserne bør iøvrigt gaa ud paa at fremskaffe et Tillæg til Lønnen, som giver Dækning for Prisstigningen.

Repræsentantskabet er ligeledes af den Mening, at der bør sættes alt ind paa, at der sker en Nedsættelse i Arbejdstiden, og saaledes at det bliver den daglige Arbejdstid, der nedsættes.

Af Hensyn til de usikre Forhold bør de nye Overenskomster kun sluttes paa kort Tid, og ikke over et Aar.

For at forøge Muligheden af en fredelig Løsning af disse Spørgsmaal opfordres Forretningsudvalget til at søge Forhandling med Arbejdsgiverforeningen.

Resolutionen blev enstemmig vedtaget.

II. (*Lovbefalet Maximalarbejdsdag.*)

Da det i Følge de foreliggende Oplysninger er konstateret, at langt over Halvdelen af de organiserede Arbejdere har en Arbejdstid fra 9½—10 og over 10 Timer daglig, og da der trods alle Bestræbelser for at skaffe Arbejde, dog for Tiden gaar over 30,000 Arbejdere uden Beskæftigelse, anser Repræsentantskabet det for paakrævet, at der sker en Nedsættelse i Arbejdstiden, saaledes at den ikke overstiger 8 Timer daglig.

Den nuværende længere Arbejdstid bevirker, at Arbejdernes Sundhed nedbrydes og deres Livsvarighed forkortes. I Modsætning hertil vil den 8-Timers-Arbejdsdag beskytte Arbejdernes Helbred samt fremme deres Arbejdsdygtighed og aandelige Udvikling og den vil formindske Arbejdsløsheden.

Repræsentantskabet vedtager af de ovenanførte Grunde at rette en Opfordring til Regeringen om overfor Rigsdagen at fremsætte Lovforslag om en Maximalarbejdsdag paa 8 Timer.

Det af Elektrikerforbundet fremsatte Forslag vedrørende Septemberforliget blev forkastet med overvejende Majoritet.

Kontorets Virksomhed.

Formanden oplyste, at Forretningsudvalget havde drøftet Spørgsmaalet om Oplysningsarbejdet rundt om i Organisationerne og Betimeligheden af at ansætte en Mand, som skulde have den særlige Opgave, at rejse rundt i Landet og holde Møder, naar dette paakrævedes, og man var klar over, at der var Trang til at et saadant Arbejde blev gjort. Arbejdet paa vort Kontor var for Tiden saa omfattende at ingen af de nu ansatte ogsaa kunde paatage sig denne Opgave, hvorfor man ønskede Repræsentantskabets Bemyndigelse til at ansætte en Mand til at røgte den omtalte Opgave, og at han, naar han ikke er beskæftiget hermed, skal deltage i Kontorets Arbejde. Generalforsamlingen i April skulde da træffe endelig Bestemmelse i Sagen.

Repræsentantskabet vedtog herom enstemmig en saalydende Resolution:

»Under Hensyn til Ønskeligheden af at faa udført mundtligt og skriftligt Arbejde i Oplysningens Tjeneste bemyndiges Forretningsudvalget til at konstituere en Mand, der kan deltage i alt fornødent Arbejde«.

Dansk Jernbaneforbunds Anmodning om Optagelse.

Fra Dansk Jernbaneforbund, der tæller 7,883 Medlemmer, forelaa Anmodning om Optagelse i De samvirkende Fagforbund. Forbundets Love indeholder intet som kan hindre dets Optagelse.

Repræsentantskabet vedtog enstemmig og under stærke Hurraraab at optage Forbundet.

Valg af Dommere og Suppleanter til Den faste Voldgiftsret.

Formanden oplyste, at alle vore Repræsentanter i Den faste Voldgiftsret, baade Dommere og Suppleanter, var villige til at modtage Gen-

valg og indstillede til Repræsentantskabet at genvælge de nuværende:

Disse ere:

Dommere:

J. A. Hansen, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. *M. C. Lyngsie*, Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund, og *Gustav Philipsen*, Raadsformand, Cand. jur.

Suppleanter:

Martin Olsen, Kommunalrevisor, *William P. Arup*, Formand for Dansk Skræderforbund, og *Oscar Johansen*, Overretssagfører.

Repræsentantskabet fulgte Formandens Henstilling uden særlig Afstemning.

Konflikten i Barber- og Frisørfaget.

Kasserer *E. Svendsen* redegjorde for Barberstrejkens Opstaaen og Forløb. Strejken havde senere udviklet sig til en Lock out, og Konflikten havde nu varet i 34 Uger. Strejken omfattede til en Begyndelse 348 Mand, men dette Antal er nu bragt ned til 117 Mand. Der er i Understøttelse fra De samvirkende Fagforbund udbetalt 51,000 Kr. Vi maa erkende, at vi med Hensyn til Understøttelse af denne Konflikt har understøttet efter noget andet Princip end det Loven forudsætter. Skal vi fortsat støtte denne Konflikt maa det være efter Lovens Forskrifter.

Barber- og Frisørforbundets Formand, H. M. Christensen, gav forskellige Oplysninger vedrørende Konflikten og meddelte bl. a., at der var oprettet kooperative Barberstuer i en Række Provinsbyer. Der var nu kun 87 Mand tilbage at understøtte.

Paa Forslag af E. Svendsen vedtog Repræsentantskabet en saalydende Resolution:

> Repræsentantskabet beslutter, at fortsat Understøttelse af Konflikten i Barberfaget bør være i Overensstemmelse med De samvirkende Fagforbunds Love om Understøttelse af Strejker og Lock-outer.

Denne Resolution vedtoges med alle Stemmer mod 2.

Dyrtiden og Beklædningshjælp.

Formanden oplyste, at naar denne Sag var sat paa Dagsordenen, skyldtes det en af Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus vedtagen Resolution, som gik ud paa, at det Offentlige skal yde et Tilskud til hver Person, som ikke har haft en nærmere angiven aarlig Indtægt.

Dette Tilskud skulde benyttes til Indkøb af Beklædningsgenstande paa hvilke der i Forvejen var fastsat Maksimalpriser. Fællesorganisationen i Aarhus ønskede at vi skulde omsende denne Resolution til Fællesorgarnisationerne Landet over for at søge Støtte til dette Krav.

Forretningsudvalget havde overfor en Deputation fra Aarhus udtalt, at vi i denne Sag burde samarbejde med den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe, og dette havde man tiltraadt. Forhandlinger med et Udvalg indenfor Gruppen var paabegyndt, men ikke tilendebragt.

Ogsaa fra andre Fællesorganisationer var indsendt Resolutioner i samme Retning, som den fra Aarhus.

Formanden bad Repræsentantskabet vedtage en saalydende

Resolution:

Repræsentantskabet udtaler, at det kan tiltræde Princippet i den af Fællesorganisationen vedtagne Resolution angaaende Maksimalpriser paa visse Beklædningsgenstande og Tilskud fra Staten til Indkøb af saadanne, og vedtager at opfordre den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe til at foranledige, at der af Regeringen fremsættes og søges gennemført et Lovforslag i den angivne Retning.

Resolutionen vedtoges enstemmigt.

Efter at *Tholin* og *Lian* havde haft Ordet for at takke for disse Dages Samvær sluttedes Repræsentantskabsmødet med et Leve for Arbejdernes skandinaviske Samarbejde.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa »Den danske Solsikkefodermels Fabrik« i Silkeborg. I Skrivelse af 21. Septbr. d. A. indbe-

rettede Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening, at nogle Forhandlinger, som er ført mellem Arbejdsmændenes Fagforening i Silkeborg og en der nyoprettet Solsikkefodermelsfabrik om Oprettelse af en Overenskomst, ikke har ført til noget Resultat, hvorfor man foreslaar Sagen behandlet paa et Fællesmøde. Et saadant afholdtes derefter den 26. September, men det lykkedes ikke at naa til fuld Enighed, idet Arbejderne krævede indført 8 Timers Arbejdstiden saavel for Dag- som for Natdrift, medens Fabrikken kun vilde gaa med til henholdvis 12 og 10 Timers Arbejdstid.

Ved Fællesmøde fremsattes dog fra Arbejdsgivernes Side Forslag om, at Arbejdstiden for Dagholdet bliver fra Kl. 6—6 med 2 Timers Spise- og Hviletid og for Natholdet fra Kl. 6 Aften til Kl. 4 Morgen uden faste Spisetider.

Lønnen for Dagholdet skulde være 34 Kr. 50 Øre pr. Uge plus et Dyrtidstillæg af 5 Kr. pr. Uge plus 12 Øre pr. præsteret Arbejdstime, ialt 46 Kr. 72 Øre pr. Uge og for Natholdet 37 Kr. 50 Øre pr. Uge plus et ugentligt Dyrtidstillæg af 5 Kr. plus de 12 Øre pr. Time, ialt 49 Kr. 72 Øre pr. Uge.

Over-, samt Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 50 pCt. og 100 pCt.

Forslaget indeholder desuden en Række andre almindelige Bestemmelser, hvorved tillige indføres Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Dette Forslag er senere forelagt en Generalforsamling i Arbejdsmændenes Fagforening i Silkeborg og der tiltraadt, med den Tilføjelse, at der i Tidsrummet fra Kl. 4—6 Morgenen ikke maa finde Overarbejde Sted.

Overenskomsten, der træder i Kraft fra Driftens Begyndelse gælder indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar.

Bagerne og Konditorerne i København. Efter at Bagerstrejken i København var afsluttet blev der truffet Aftale om, at der mellem Bagerlauget og Brødfabrikanterne samt Bagernes og Konditorernes Fagforening skulde optages en Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirkning, for at søge at opnaa Enighed om en tilfredstillende Lønordning for de paagældende Arbejdere. Dette Møde fandt Sted den 16. Oktober, men der opnaaedes intet Resultat, idet det af Arbejdsgiverne fremsatte Tilbud, som de ikke vilde fravige, var aldeles utilfredsstillende for Svendene

Svendenes Repræsentanter har derefter indgivet en Anmodning til den overordentlige Kommission, om at denne vil undersøge Mestrenes Varepriser, og samtidig søge Svendenes Lønforhold ordnede.

Overenskomst for Handskesyerne. Der har ikke hidtil i denne Branche eksisteret nogen Overenskomst og som Følge deraf har Priserne paa Arbejde været stærkt varierende. Fagforeningen har derfor henvendt sig til Fabrikanterne for at faa tilvejebragt en Overenskomst. Disse erklærede sig villige hertil, men vilde kun forhandle med Syerne, men derimod ikke med Forbundets Formand.

Efter at De samvirkende Fagforbund havde klaget til Arbejdsgiverforeningen maatte Fabrikanterne frafalde dette Standpunkt, og der er derefter under 4. Oktober oprettet en Overenskomst, som giver de i Branchen beskæftigede Arbejdere en Merfortjeneste ved Akkord paa indtil 25 pCt.

Timelønnen er forhøjet fra 30 til 40 Øre.

Fabrikanterne, der leverer Sygarnet og tidligere tog 11 Øre for en Rulle, skal herefter levere denne for 7 Øre.

Overenskomsten traadte i Kraft den 1. Oktober d. A.

Landarbejderne hos A/S Møens Stenminer. Mellem Landarbejdejderforbundets stedlige Afdeling og ovennævnte Aktieselskab er der i nogen Tid forhandlet om Oprettelse af en Overenskomst, uden at det lykkedes

at naa til noget Resultat, hvorefter Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne og ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Oktober d. A. enedes man om følgende Overenskomst:

§ 1. Arbejdstiden er fra 1. April til 1. Oktober 10 Timer og Resten af Aaret 8 Timer.

§ 2. Timelønnen i den ordinære Arbejdstid er for mandlige Arbejdere 50 Øre, hvortil givet et Dyrtidstillæg af 12 Øre.

For kvindelige Arbejdere er Timelønnen 36 Øre med et Dyrtidstilæg af 8 Øre.

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 % til de ordinære Timelønninger plus de ovenanførte Dyrtidstillæg af henholdsvis for Mænd 12 Øre og for Kvinder 8 Øre. Overarbejdsbetalingen for Mænd bliver herefter 87 Øre og for Kvinder 62 Øre.

§ 3. Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

§ 4. Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Oktober d. A. og er gældende, indtil den af en af Parterne med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Skotøjsarbejderne paa Kludeskofabrikerne. Mellem Dansk Skotøjarbejderforbund og Foreningen af Klædeskofabrikanter i Danmark har der forgæves været ført Forhandlinger om Dyrtidstillæg til Forbundets Medlemmer paa Klædeskofabrikerne.

Forbundet mente sig berettiget til at kræve 12 Øre pr. Time, medens Fabrikantforeningen henholdt sig til August-Reguleringens § 2, under Henvisning til, at Fagets Marts-Overenskomst jo netop tager Hensyn til forøget Dyrtidshjælp fra 1. Septbr.

Sagen blev nu overgivet til Hovedorganisationerne, der drøftede Spørgsmaalet paa et Fællesmøde d. 18. Septbr.

Ved dette enedes man om følgende Afgørelse:

Der ydes Arbejderne det i Følge Hovedorganisationernes Aftale om August-Regulering i Pkt. 4 bestemte Dyrtidstillæg (12 Øre pr. Time) imod at den i Skrivelse af 22. Febr. 1918 fra Foreningen af Klædeskofabrikanter til Dansk Skotøjarbejderforbund

Skotøjsarbejderne paa Fodtøjsreparationsværkstederne. Mellem Dansk Skotøjarbejderforbund og Indehaverne af de mekaniske Fødtøjsreparationsanstalter, der var holdt udenfor August-Reguleringen, var der ført Forhandlinger om Forhøjelse af Dyrtidstillægget, men uden at man var kommen til Enighed om dettes Størrelse. Mestrene vilde kun gaa med til at forhøje det hidtidige Tillæg paa 3 Kr. til 6 Kr. pr. Uge. Dette kunde Forbundet ikke gaa med til, da det Tillæg paa 6 Kr. ikke engang svarede til Halvdelen af, hvad Skotøjsarbejderne i Almindelighed har i Dyrtidstillæg.

Under Forhandlingerne forsøgte Forbundet at faa Mestrene til at gaa med til, at der eventuelt indførtes en Løfteparagraf i Overenskomsten, da Forbundet ellers var henvist til at holde sig passiv, indtil Overenskomstens Udløb i 1920, men dette modsatte Mestrene sig.

Da Forbundet ikke kunde komme videre med Mestrene, henvendte det sig til De samvirkende Fagforbund om Bistand, og der blev da aftalt Fællesmøde med Arbejdsgiverforeningen for om muligt at faa tilvejebragt et forhøjet Dyrtidstillæg, som Forbundet kunde være tjent med.

Fællesmødet fandt Sted den 18. September, og her enedes man om, at det ved Tillæg af 27. Febr. 1918 til Overenskomsten af 9. Maj 1917 givne Dyrtidstillæg af 3 Kr. forhøjes til 8 Kr. pr. fuld Arbejdsuge.

Dette Dyrtidstillæg skal udbetales fra den førstkommende Lønningsdag.

Tobaksarbejderforbundet og A/S »The American Tobacco Co.« Tobaksarbejderforbundet havde opsagt den mellem Forbundet og A/S »The American Tobacco Co.« gældende Overenskomst til Ophør den 26. November d. A. Ved Forhandling mellem Parterne er man enedes om at forlænge

den hidtil gældende Overenskomst til 1. Maj 1919, imod at der til Fabrikens mandlige Arbejdere udbetales et ekstra Dyrtidstillæg af 50 Kr. og til de kvindelige 25 Kr.

De mellem Forbundet og Foreningen af Cigaretfabrikanter værende Overenskomster løber til 1. Maj 1919.

Augustreguleringen.

To Kendelser, afsagt af det af Hovedorganisationerne nedsatte Nævn.

Som bekendt blev der ved Indgaaelsen af Overenskomsten af 7. August angaaende Dyrtidstillæg til de forskellige Fags Arbejdere — den saakaldte Augustregulering — opnaaet Enighed om, at opstaaede Tvivlsspørgsmaal vedrørende denne Overenskomsts Forstaaelse, og som ikke kan løses ved Forhandling mellem de respektive Organisationer, skal optages til Behandling i et af Hovedorganisationerne nedsat Udvalg.

Senere blev man enige om, at hvis heller ikke dette Udvald kunne bringe opstaaede Tvivlsspørgsmaal ud af Verden, skulde saadanne henvises til Afgørelse af et Nævn bestaaende af 3 Medlemmer, valgt af Arbejdsgiverforeningen og 3 Medlemmer, valgt af De samvirkende Fagforbund med en Opmand, som vælges af de 6 Medlemmer i Forening, eller. hvis man ikke kunde samle sig om en saadan, udpeges af den faste Voldgiftsrets Formand.

Man har senere anmodet denne sidste om at udpege Opmanden, og Docent K. Sindballe blev da udpeget som Opmand i Nævnet.

Læderindustrien.

En af de første Sager, der blev forelagt Nævnet til Afgørelse var Spørgsmaalet om, hvorvidt Læderindustriens Arbejdere — Lohgarvere, Hvidgarvere, og Garveriarbejdsmænd — skulde falde ind under Augustreguleringens Gruppe 2, der siger: at »Overenskomster, der er afsluttet i indeværende Sommer og Foraar nd fra den Forudsætning, at de ikke skulde berøres af Augustreguleringen, faar intet Dyrtidstillæg«, eller om de skulde falde ind under Gruppe 4, der bestemmer, at mandlige og faglærte Kvinder skal have 12 Øre i Dyrtidstillæg pr. præsteret Arbejdstime.

Da Overenskomsten i Læderindustrien blev indgaaet saa sent som 16. Juni i Aar og Fabrikantforeningen ikke ved dens Indgaaelse med et eneste Ord omtalte, at den paagældende Overenskomst ikke skulde berøres af Augustreguleringen, gik Arbejderne ganske selvfølgelig ud fra, at de var berettiget til de 12 Øres Dyrtidstillæg.

Læderfabrikanterne har senere villet gaa med til at betale de 12 Øre til de timelønnede Arbejdere, men har nægtet at yde dette Beløb til de Akkordlønnede.

Opmandens Kendelse i denne Sag er nu afsagt og gaar ud paa at: »saavel de akkordlønnede som de timelønnede Arbejdere under Læderindustrien findes i Henhold til August-Reguleringen at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time«.

Trælagerarbejderne.

Den anden Sag angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Trælagerarbejderne skal have 8 eller 12 Øre pr. Time i Dyrtidstillæg. I August-Regulerings-Overenskomstens siges, at de Fag, der har den saakaldte Løfteparagraf i deres Overenskomst — d. v. s., som har Adgang til i Løbet af Overenskomstperioden at faa Timelønnen hævet — kun skal have 8 Øre pr. Time i Dyrtidstillæg, men Trælagerarbejderne har gjort gældende, at de vel har denne Løfteparagraf i deres Overenskomst, men at den aldrig har været anvendt i Praksis, og mener sig derfor berettigede til 12 Øre.

Opmandens Kendelse i denne Sag gaar ud paa følgende:

»Trælagerarbejderne findes i Henhold til August-Reguleringen kun at kunne gøre Krav paa et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time«.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Oktober Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. November 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49, Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 3 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsløsheden i Oktober Maaned 1918.

Bemærk! I Stedet for Ordet Maaned kan ogsaa Ugen eller Dagene skal angives, hvis man ønsker det.

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der i den paagældende Maaned for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maaneden I alt (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der maa Arbejdes paa disse)? Mindstemulig arbejdes? Dage om Ugen?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Hejsende i Maaneden I alt: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Fællesbyen Navn:

Adresse:

NB! Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. November 1918.

Arbejdsløsheden bedes indsendt hver Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sendes deres Skemaer direkte til De nedenfor nævnte Fællesbyers Arbejdsløshedskasser.

Kbhvn. K.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 ✱ KØBENHAVN DEN 9 NOVEMBER 1918 ✱ 15. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd i Odense. Drejerforbundet. Smede og Mäskinarbejdere paa de Smithske Jernstøberier). Augustreguleringen.

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejdernes Indstilling af Arbejdet Lørdag Kl. 12.

Sag Nr. 255.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. Oktober 1918 i Sag Nr. 255: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettets københavnske Underafdeling, Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne.

Ved Rettens Kendelse af 11. September d. A. i Sag Nr. 243 blev der paalagt Jord og Betonarbejdernes Fagforening en Bod af 4000 Kr., fordi Foreningen paa en Generalforsamling den 14. Juli d. A. i Strid med den af Foreningen indgaaede Overenskomst havde vedtaget at standse Arbejdet hver Lørdag Kl. 12 Middag og derefter havde iværksat denne Beslutning.

Trods denne Kendelse har samtlige hos Entreprenørforeningen i København, Københavns Mur- og Stenhuggerlav og Foreningen for Brolægningsentreprenører i København ogsaa i de følgende Lørdage i September standset Arbejdet Kl 12 Middag, og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har i den Anledning paastaaet Fagforeningen paalagt en klækkelig Bod.

Den 3. d. M. afholdtes der forberedende Retsmøde i Sagen, og da det derunder oplystes, at Fagforeningen paa en den 29. September afholdt Generalforsamling havde vedtaget at ophæve Beslutningen om den heromhandlede »weck-end«-Standsning, erklærede Klagerne, at de, hvis de Indklagede vilde tilbyde en Bod paa 2000 Kr. og erkende det Ulovlige i det Skete, vilde frafalde nærværende Sag. Dette Forslag har Fagforeningens Bestyrelse dog ikke ment at kunne tiltræde.

Herefter vil de Indklagede ikke kunne undgaa at blive idømt en Bod for de fortsatte ulovlige Arbejdsstandsninger, men Boden findes dog efter Omstændighederne ikke at burde sættes højere end 3000 Kr., idet der derved tages Hensyn dels til de ogsaa i Rettens Kendelse af 11. September d. A. omtalte Vanskeligheder, som den stærke Tilgang af nye, for Foreningens varige Tarv ikke interesserede Medlemmer har forvoldt Foreningen og dens Bestyrelse, dels og navnlig til, at Retten mener at burde opfatte Generalforsamling-Beslutningen af 29. September d. A. som en for Fremtiden bindende Erkendelse af Ulovligheden af det ved Generalforsamlings-Beslutningen af 14. Juli d. A. indtagne Standpunkt.

De Indklagede vil have at betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse.

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening betale en Bod af 3000 Kr. De Indklagede bør derhos betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos A/S Frederica & Odense Skibsbyggerier i Odense. Mel-

lem ovennævnte Aktieselskab og dets Arbejdsmænd var opstaaet Strid om Udbetalingen af et mindre Akkordoverskud, samt om Timelønnen, hvilket resulterede i, at Arbejderne, 6 i Tallet, nedlagde Arbejdet.

Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 21. Oktober lykkedes det at naa til Enighed, hvorefter Arbejdet genoptoges Dagen efter, Tirsdag den 22., Timelønnen hæves fra 71 til 76 Øre. Det omstridte Overskud er bleven udbetalt under Arbejdsstandsningen.

Drejerforbundet og Fabrikanter i Børsteindustrien. Mellem Drejerforbundet og Foreningen af Fabrikanter i dansk Børsteindustri for København og Sjælland var der opstaaet Strid om Betalingen for en vis Art af Arbejde. Striden var derefter indanket for en faglig Voldgiftsret, som dømte Fabrikantforeningen paa paa de paagældende Fabrikanters Vegne til at betale et nærmere fastsat Beløb.

Efter at Kendelsen var faldet søgte Fabrikantforeningen, under forskellige Paaskud at unddrage sig Opfyldelsen af Kendelsen, og Drejerforbundet klagede da gennem De samvirkende Fagforbund til Arbejdsgiverforeningen, og bebudede eventuelt at ville indklage Fabrikantforeningen for den faste Voldgiftsret.

Efter at Arbejdsgiverforeningen var blevet underrettet om Sagen, meddelte denne Fabrikantforeningen, at den maatte efterkomme Voldgiftskendelsen, og det omstridte Beløb blev indbetalt til Drejerforbundet.

Smede- og Maskinarbejdere paa A/S De Smithske Jernstøberier & Maskinværksteder. I Skrivelse af 13de September d. A. klagede Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening over at 8 Kedelsmede uden Varsel havde nedlagt Arbejdet, den 7. samme Maaned fordi Firmaet havde forlangt tilbagebetalt et Beløb, der ved en Fejltagelse var udbetalt for meget i Akkordoverskud, og truede med at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret dersom ikke Arbejdet genoptoges snarest muligt. Samtidig fremsendtes første Boycottingsvarsel overfor de paagældende Kedelsmede.

Sagen gik herefter til Erklæring hos Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, men allerede den 18. September meddelte Arbejdsgiverforeningen, at Arbejdet var genoptaget og at Stridsspørgsmaalet derefter vil blive behandlet i Henhold til Mæglingsreglerne og at man af den Grund betragtede den rejste Klage som bortfalden.

Augustreguleringen.

Glassliberne hos H. A. Fledelius, København.

Mellem Dansk Glasarbejderforbund, og ovennævnte Arbejdsgiver var opstaaet Strid angaaende Udbetalingen af August-Reguleringstillægget, idet Hr. Fledelius var af den Opfattelse, at da han ydede sine Glasslibere et frivilligt personligt Tillæg paa 3 Kr. pr. Uge behøvede han ikke at yde fuldt Tillæg, men betalte kun 5 Kr. pr. Uge, medens Forbundet hævdede at han skulde yde 6 Kr. 84 Øre pr. Uge.

Striden indberettedes derefter til Hovedorganisationerne og ved et Fællesmøde, den 24. September gik Hr. Fledelius ind paa at betale de 12 Øre pr. Time, regnet fra den 5. August d. A. og at efterbetale det manglende Beløb.

Senere opstod paany Strid, nemlig angaaende Udbetalingen af det Beløb som manglede i den tidligere Udbetaling, idet Arbejderne hævdede at have et større Beløb tilgode end Arbejdsgiveren mente. Denne Strid resulterede i at Herr Fledelius opsagde den ene af sine Glasslibere hvorfor Sagen paany indankedes for Hovedorganisationerne.

Efter at Glasarbejderforbundets Formand havde forhandlet med Mesteren og Arbejdsgiverforeningen havde henstillet til ham at tage den skete Opsigelse tilbage, gik Sagen i Orden og den paagældende Glassliber fortsatte Arbejdet.

Stukkatørfaget.

I Stukkatørfaget var opstaaet en Strid omgaaende Udbetaling af Augusttillæget idet der grundet paa en Misforstaaelse fra Forbundets Formand Side, i Stedet for at kræve de 12 Øre udbetalt til Medlemmerne pr. præsteret Arbejdstime, havde indledet Forhandling med Fagets Mesterforening og der indgaaet paa, at de Arbejdere som havde opnaaet personlige Tillæg der var større end de 12 Øre ikke skulde have Del i August-Reguleringen.

Denne Aftale var absolut i Strid med Overenskomsten om August-Reguleringen idet Repræsentanter for begge Hovedorganisationer var enige om at Augusttillæget skal lægges til de bestaaende personlige Lønninger.

En Generalforsamling i Stukkatørernes Fagforening vedtog enstemmige at forkaste den indgaaede Særoverenskomst, hvilket man meddelte Mestrenes Forening, men denne nægtede at frafalde den med Forbundsformanden indgaaaede Overenskomst.

De samvirkende Fagforbund, som allerede paa dette Tidspunkt var underrettet om Sagen, henvendte sig derefter i Arbejdsgiverforeningen og nedlagde Protest mod den i Stukkaturfaget indgaaede Overenskomst og vi har herefter, under 19. Oktober modtaget Meddelelse om, at det paagældende Fags Mesterforening har givet sine Medlemmer Ordre til at udbetale de 12 Øre til alle Svende, lagt til de bestaaende Lønninger.

Kendelser afsagt af det nedsatte Nævns Opmand.

Savværkarbejderne paa Stavfabrikerne.

Om disse hedder det, efter at Uoverensstemmelsernes Opkomst er bevet i Præmisserne:

Fra Fabrikanternes Side gøres det gældende, at de paagældende Arbejdere er at opfatte som Maskinsnedkere, idet de overalt omfattes af de for Maskinsnedkere gældende Overenskomster. Heroverfor gøres det fra Arbejdernes Side gældende, at Maskinsnedkere altid lønnes med Timeløn, medens Stavfabrikarbejdere overvejende har Akkord, samt at det vilde være i Strid med den gængse Opfattelse at kalde en Stavfabrikarbejder for Maskinsnedker.

Efter det saaledes foreliggende kan Udtrykket »Maskinsnedker« i Augustreguleringens Punkt 3 ikke med Sikkerhed siges at omfatte Stavfabrikarbejderne....

Der afsiges derefter følgende

Kendelse.

De paa Stavfabrikerne beskæftigede Savværksarbejdere findes i Henhold til August-Reguleringen at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time.

Smede og Maskinarbejdere i Centralvarmebranchen.

Præmisserne siger om disse:

Fra Fabrikanternes Side henvises der til, at der saa sent som den 9. Juli d. A. er indgaaet en Overenskomst om Forhøjelse af Akkordpriserne. Fra Arbejdernes Side gøres det imidlertid gældende, at der under Forhandlingerne om Overenskomsten af 9. Juli d. A. hverken mundtlig eller skriftlig er truffen nogen som helt Bestemmelse om, at de paagældende Arbejdere ikke skulde have Del i August-Reguleringen. Fra Arbejdernes Side henvises der endvidere til, at der under hele Krigsperioden kun er ydet 25 pCt. Tillæg til Akkordpriserne i Centralvarmebranchen, iberegnet Forhøjelsen pr. 9. Juli d. A., samt at det kun er nogle enkelte større Fabrikanter i den paagældende Branche, der har nægtet at udbetale deres Arbejdere Dyrtidstillæg i Henhold til August-Reguleringen.

Efter det saaledes foreliggende findes der ikke at være tilstrækkeligt Grundlag for at henføre de paagældende Arbejdere under Gruppe 2 i August-Reguleringen, og der vil som Følge heraf være at give Arbejderne Medhold i denne Sag.

Kendelse.

Arbejderne i Centralvarmebranchen findes i Henhold til August-

Reguleringen at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

Brolæggerne i Odense.

Præmisserne siger om disse:

Fra Brolægningsentreprenørernes Side gøres det gældende, at det under Forhandlingerne om den sidste Overenskomst, der blev udarbejdet i April d. A., men først underskrevet den 19. Juli d. A., var en udtrykkelig udtalt Forudsætning, at den paagældende Overenskomst ikke skulde berøres af August-Reguleringen. Dette benægtes imidlertid fra Arbejdernes Side, og Brolægningsentreprenørerne har ikke ført noget Bevis derfor.

Efter det saaledes foreliggende findes der ikke at være tilstrækkeligt Grundlag for at henføre de paagældende Arbejdere under Gruppe 2 i August-Reguleringen, men samtlige de paagældende Arbejdere — saavel timelønnede som akkordlønnede — findes i Henhold til den for Gruppe 4 gældende Regel at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time.

Kendelse.

De ved Brolægningsfaget i Odense beskæftigede Arbejdere findes i Henhold til August-Reguleringen at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time.

Malere og Skibstømrere indenfor Jernindustrien.

Om disse to Arbejdergrupper siger Præmisserne følgende:

Grunden til, at de under Gruppe 3 hørende Arbejdere kun skulde have et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time, var, at de under Gruppe 3 hørende Fag gennemgaaende havde en saakaldt Løfteparagraf i deres Overenskomster, i Kraft af hvilken de havde været i Stand til stadig at hæve deres Lønniveau, saaledes at dette kunde siges at være af ny Dato. Paa et vist Tidspunkt af de Forhandlinger, der førte til Formuleringen af August-Reguleringen, var man endogsaa inde paa en Formulering, der udtrykkelig lød paa, at Størrelsen af et Fags Dyrtidstillæg skulde bero paa, om det paagældende Fag havde en Løfteparagraf i dets Overenskomster. Ved den endelige Formulering gik man imidlertid efter Forslag fra Arbejdsgivernes Side bort herfra.

Under denne Sag er det nu fra Arbejdernes Side gjort gældende, at de indenfor Jern- og Metalindustrien beskæftigede Malere og Skibstømrere, uanset Formuleringen af August-Reguleringens Punkt 3, maa have Krav paa Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time, da de ikke har nogen Løfteparagraf i deres Overenskomst. Fra Arbejdsgivernes Side protesterer man herimod, idet man gør gældende, at man under Forhandlingerne netop lagde Vægt paa at naa til en Gennemsnitsregel, saaledes at man kunde undgaa at komme til at give de forskellige faglærte Arbejdere indenfor samme Virksomhed et forskelligt Dyrtidstillæg.

Efter det oplyste maa det nu ogsaa antages, at det under de Forhandlinger, der førte til August-Reguleringen, har været Arbejdsgivernes Mening at komme bort fra den oprindelig foreslaaede Ordning, hvorefter det i alle Tilfælde skulde være afgørende for Størrelsen af et Fags Dyrtidstillæg, om der fandtes en Løfteparagraf i det paagældende Fags Overenskomster. Fra Arbejdernes Side er det nu ganske vist benægtet, at Arbejdsgivernes Repræsentanter har gjort dem opmærksom paa, hvad Meningen var med den Ændring i Formuleringen, man foreslog. Men, da selve Ordene i August-Regeleringens Punkt 3 er klare, og da i hvert Fald nogle af de Personer, der repræsenterede Arbejderne under de paagældende Forhandlinger, maa antages at have været klare over, at ikke alle Fag indenfor Jern- og Metalindustrien havde en Løftgparagraf i deres Overenskomst, findes der at maatte gives Arbejdsgiverne Medhold under denne Sag.

Kendelse.

De under Jern- og Metalindustrien hørende Malere og Skibstømrere findes i Henhold til August-Reguleringen kun at kunne gøre Krav paa et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

Jord- og Betonarbejderne i Aarhus.

I Præmisserne om disse hedder det saaledes:

Under de Forhandlinger mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, der førte til Overenskomsten af 6. August d. A. — den saakaldte »August-Regulering« — enedes man om at anmode Forligsmanden om at afgøre, hvorvidt Jord- og Betonarbejderne i København skulde have et Dyrtidstillæg, og da eventuelt med hvilket Beløb, paa deres Overenskomster med Entreprenørforeningen, Murerlauget, Stukkatørfagets Mesterforening, Gas- og Vandmesterforeningen, Brolægningsentreprenørforeningen og Vognmandsforeningen, samt paa Overenskomsten om Nedbrydningsarbejde. Man enedes endvidere om, at den Afgørelse, Forligsmanden her træffer, tillige skal være bindende for Spørgsmaalet om et eventuelt Dyrtidstillæg til Jord- og Betonarbejderne i Aarhus.

Forligsmanden har senere afsagt en Kendelse, ifølge hvilken Jord- og Betonarbejderne i København paa de omtalte Overenskomster skulde have et Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time fra og med Kendelsens Dato, den 16. Septbr. d. A.

Mellem Jord- og Betonarbejderne i Aarhus og Aarhus Entreprenørforening er der nu opstaaet Uenighed om, hvorvidt de paagældende Arbejdere i Henbold til Forligsmandens Kendelse har Krav paa et Dyrtidstilæg af 5 Øre pr. Time. Fra Aarhus Entreprenørforenings Side er der gjort gældende, at den Overenskomst af 17. Juli 1918, hvorved det sidste Dyrtidstillæg gaves, intet indeholdt om, at der skulde gives et nyt Dyrtidstillæg inden Overenskomsttidens Udløb den 1. April 1919, samt at det ved Afslutningen af denne Overenskomst var en Forudsætning, at Jord- og Betonarbejderne i Aarhus ikke skulde have noget yderligere Dyrtidstillæg ved den August-Regulering, man vidste vilde komme. Aarhus Entreprenørforening gør endvidere gældende, at det fra Arbejdernes Side udtrykkeligt er tilkendegivet den, at man var indforstaaet hermed.

Mod de paagældende Arbejderes Benægtelse har Aarhus Entreprenørforening imidlertid ikke ført tilstrækkeligt Bevis for, at der fra Arbejdernes Side skulde være fremkommet Erklæringer, der med Rette kunde fortolkes som indeholdende et Afkald paa Kravet om at faa Del i August-Reguleringen. Herefter findes den mellem Hovedorganisationerne trufne Overenskomst om, at Forligsmandens Afgørelse ogsaa skulde være bestemmende for, hvorvidt de her omhandlede Arbejdere skulde have et Dyrtidstillæg, og da hvilket, at maatte medføre, at de her omhandlede Arbejdere kan gøre Krav paa det samme Dyrtidstillæg som de københavnske Jord- og Betonarbejdere ifølge Forligsmandens Kendelse skal have.

Kendelse.

Jord- og Betonarbejderne i Aarhus findes fra og med d. 16. September d. A. at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time.

Stenarbejderne i Jylland og paa Øerne

er behandlet hver for sig, idet de paagældende Arbejdsgivere staar i to Foreninger, en for Jylland og en for Østifterne, og disse Foreninger er indtraadt i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa to forskellige Tidspunkter.

Jyllands Stenhuggermesterforening er — hedder det — først indtraadt den 15. Septbr. d. A., altsaa over 1 Maaned efter August-Reguleringen.

Derfor »findes der nu ogsaa at maatte gives Jyllands Stenhuggermesterforening Medhold i, at August-Reguleringen ikke kan paaberaabes overfor Arbejdsgivere, der først paa et senere Tidspunkt har indmeldt sig i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.«

Om Østifterne hedder det:

Østifternes Sten- og Billedhuggerforening gør gældende, at deres Overenskomst med de paagældende Arbejdere er af 23. Juni d. A., paa hvilket Tidspunkt Foreningen endnu ikke var Medlem af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, og at Tilfældet herefter maa falde ind under August-Reguleringens Punkt 2. Her-

overfor gøres der fra Arbejdernes Side gældende, at de Tillæg, der opnaaedes ved den nævnte Overenskomst af 23. Juni d. A., var de samme, som i København og paa Bornholm allerede var opnaaet fra 1. April d. A., og at der for København og Bornholms Vedkommende betaltes de paagældende Arbejdere 12 Øre pr. præsteret Arbejdstime i Henhold til August-Reguleringens Punkt 4.

I det foreliggende findes der nu heller ikke at være tilstrækkelig Støtte for at bringe August-Reguleringens Punkt 2 til Anvendelse, og da Østifternes Sten- og Billedhuggermesterforening havde indmeldt sig i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening før August-Reguleringen, findes de paagældende Arbejdere i Henhold til denne at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time.

Kendelse.

Stenarbejderne i Jylland findes ikke at have Krav paa noget Dyrtidstillæg i Henhold til August-Reguleringen.

Stenarbejderne i Østifterne findes i Henhold til August-Reguleringen at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Den 1. November 1918 stod der ved Centralarbejdsanvisningskontorets 1. Afdeling indtegnet 403 (594) Arbejdssøgende, hvoraf 330 (428) Mænd. Til 2. Afdeling var fra de i København og paa Frederiksberg hjemmehørende Afdelinger af Arbejdsløshedskasser anmeldt 17338 ledige Medlemmer mod 16879 forrige Fredag.

For Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse var Antallet af ledige 4197 (3799), hvoraf bl. a. 968 Havnearbejdere, 678 Jord- og Betonarbejdere, 488 Fabriksarbejdere, 347 Skibsværftsarbejdere, 311 Lager- og Pakhusarbejdere, 303 Chauffører og 282 Støberi- og Maskinarbejdere. De kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse havde tilmeldt 1394 (1345). Tekstilarbejderne havde 1398 (1389) og Skræderne (kvindelige Lagerarbejdere) 1388 (1388) ledige. Af Byggningsfagene havde Murersvendene 203 (174), Murerarbejdsmændene 189 (160), Malerne 1119 (1094) og Tømrerne 87 (72) tilmeldte. Snedkerne havde 127 (122) og Sadelmagerne og Tapetsererne 157 (147) ledige. Bryggeriarbejderne havde 349 (349), Tobaksarbejderne 2285 (2314) tilmeldte. De faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde 1131 (1174) og Elektrikerne 32 (86) ledige. Af Blikkenslagere stod tilmeldt 116 (116) og af Formere 79 (87). Fra Bogtrykfaget stod indtegnet 18 (18) Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderi- og Papirvarearbejderne havde 60 (67) tilmeldte. Af Handels- og Kontormedhjælpere stod tilmeldt 752 (706).

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var det samlede Antal af indtegnede Arbejdssøgende den 25. Oktober 1918 15028 (14732), altsaa ca. 300 flere end foregaaende Fredag. Af Smede og Maskinarbejdere var der tilmeldt 947 (962), af Elektrikere 17 (16) og af Formere 90 (88). Af Tekstilarbejdere stod der indtegnet 2379 (2353) og af Tobaksarbejdere 1314 (1252). Endvidere kan nævnes Slagteriarbejderne med 595 (649) og Bagerne med 199 (210) ledige. Der var 809 (733) ledige Malere i Provinsen og 172 (169) Bødkere var uden Beskæftigelse.

NB. Tallene i Parenteserne viser det tilsvarende Antal den foregaaende Fredag.

Indsamlingen til de nødlidende finske Arbejdere.

Komiteen for Indsamlingen af Bidrag til de nødlidende finske Arbejdere har vedtaget at slutte Indsamlingen med denne Maaneds Udgang.

Vi maa derfor anmode Afdelingerne om at paaskynde Indsamlingen og indsende Lister og de indkomne Pengebeløb til deres *Forbunds Kontor senest den 30. Novbr.*

Forbundene bedes sende alt, hvad der vedrører Indsamlingen til Kasserer E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49[1] saasnart Indsamlingen er afsluttet.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 ✻ KØBENHAVN DEN 16 NOVEMBER 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Overenskomstforhandlingerne. Det internationale Fagforeningsforbund Syndikalistisk Generalstrejkefiasko. Augustreguleringen. Lønbevægelser og Konflikter (Ordsværftets private Arbejdere. Pianofortearbejderne hos Hindsberg).

Overenskomstforhandlingerne i 1919.

Det Tidspunkt, paa hvilket saa godt som alle Overenskomster udløber, nærmer sig nu med stærke Skridt.

Alle de Overenskomster, som kan opsiges i Januar og Februar Maaned, er allerede opsagte eller vil blive opsagte. Disse Overenskomstrr omfatter ca. 70,000 Medlemmer.

Det vil erindres, at De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 28. og 29. Oktober vedtog en Beslutning, der gaar ud paa, at der skal kræves en Revision af Overenskomsterne, for derved at faa Prislisterne reviderede og supplerede og samtidig Adgang til at simplificere Dyrtidstillægget, ligesom der bør ske en Nedsættelse af Arbejdstiden m. m.

I Henhold til denne Beslutning har De samvirkende Fagforbund tilskrevet Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og anmodet om Forhandling. Der blev som Følge heraf aftalt Møde i Arbejdsgiverforeningen Torsdag den 14. Novbr.

For imidlertid at have en samlet Oversigt over Begivenhedernes Gang aftrykker vi nedenfor de Beslutninger, der er taget af saavel Arbejdsgiverforeningen som De samvirkende Fagforbund, samt de Skrivelser, der er udvekslede med Henblik paa de kommende Overenskomstforhandlinger.

Paa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling, der fandt Sted den 10. Oktober, blev følgende Udtalelse vedtaget:

»Idet Generalforsamlingen godkender Hovedbestyrelsens Ledelse af de Overenskomstforhandlinger, der er ført under Verdenskrigen, udtaler den sin fulde Tillid til. at Hovedbestyrelsen ogsaa under de nu forestaaende Overenskomstforhandlinger vil varetage Arbejdsgivernes Interesser paa bedste Maade og da navnlig saaledes, at intet foregribes til Skade for dansk Erhvervslivs fremtidige Udvikling og Konkurrencemuligheder efter Krigen.«

Den paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 28. og 29. Oktober vedtagne Beslutning er saalydende:

Repræsentantskabet, som giver sin Tilslutning til Opsigelse af de løbende Overenskomster, er af den Mening, at det er paakrævet, at der sker en Revision af Overenskomsterne, for derved at faa Prislisterne regulerede og supplerede og Adgang til at simplificere Dyrtidstillægene.

Bestræbelserne bør iøvrigt gaa ud paa at fremskaffe et Tillæg til Lønnen, som giver Dækning for Prisstigningen.

Repræsentantskabet er ligeledes af den Mening, at der bør sættes alt ind paa, at der sker en Nedsættelse i Arbejdstiden, og saaledes at det bliver den daglige Arbejdstid, der nedsættes.

Af Hensyn til de usikre Forhold bør de nye Overenskomster

kun sluttes paa kort Tid og ikke over et Aar.

For at forøge Muligheden af en fredelig Løsning af disse Spørgsmaal opfordres Forretningsudvalget til at søge Forhandling med Arbejdsgiverforeningen.

Den 6. November tilsendte vort Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Som bekendt nærmer det Tidspunkt sig med stærke Skridt, da de allerfleste Overenskomster om Løn- og Arbejdsvilkaar kan opsiges. I Følge en af vort Kontor foretagen Undersøgelse udløber i Januar 62 Overenskomster, Februar 186, Marts 66, April 399 og Maj 293.

Disse Overenskomster, som alle er afsluttede med Organisationer, som er tilsluttet De samvirkende Fagforbund, omfatter ca. 132,000 Medlemmer.

I Henhold til Beslutning paa vort Repræsentantskabsmøde vil samtlige Overenskomster blive opsagte, efterhaanden som Opsigelsesfristerne nærmer sig, og Organisationerne vil formentlig samtidig eller kort Tid efter Opsigelserne fremkomme med deres Krav som Betingelse for at indgaa paa nye Overenskomster.

Fra et stort Antal Organisationer vil der blive krævet en Nedgang i Arbejdstiden. Et Krav, som ogsaa forekommer os berettiget, eftersom den effektive daglige Arbejdstid for ca. 157,000 Medlemmer endnu er oppe paa 9½ og 10 Timer og for en Del Medlemmer endog paa over 10 Timer daglig. Nogen Indskrænkning af Betydning i Arbejdstiden har der jo heller ikke fundet Sted i mange Aar, og Resultatet er derfor ogsaa blevet, at vi her i Landet har en længere Arbejdstid end andre Lande. En Nedgang i Arbejdstiden er derfor ganske nødvendig.

Et andet Spørgsmaal, som ogsaa paatrænger sig, er Kravet om en Revision af de nugældende Overenskomster; thi det vil ikke denne Gang være muligt at forny Overenskomsterne alene imod et Dyrtidstillæg. Saavel i 1916 som i 1918 har Arbejderne i stor Udstrækning hjulpet sig igennem med Fornyelser og set bort fra egentlige Overenskomstændringer og egentlig Revision af Priskuranterne. Praktiseringen af dette System har ført med sig, at Overenskomsterne nu bestaar af oprindelige Overenskomster, Fornyelsesoverenskomster af 1916 (og hvor disse fremkommer som Forslag fra Forligsmanden, da dennes Afgørelse af, hvorledes Forslagene skal forstaas) og endelig Fornyelsesdokumenterne af 1917 og 1918.

Det er ikke altid helt let for Arbejderne ude omkring paa Arbejdspladserne at holde rede paa alt dette, og det vil derfor ogsaa være nødvendigt, at der træffes en fornuftig Ordning af hele dette uheldige Forhold.

De mange Aar, der er gaaet, siden Overenskomsterne har været taget op til Revision, har ogsaa ganske naturlig medført, at en stor Del af disse ikke mere kan siges at være tidssvarende, og en Regulering og Supplering af Overenskomsterne vil formentlig derfor være i begge Parters Interesse.

Foruden de ovennævnte Krav vil der ganske naturligt ogsaa komme til at foreligge Spørgsmaal om Løntillæg, Overenskomsternes Varighed m. m.

Skal det imidlertid blive muligt for Organisationerne at naa til Forstaaelse om de mange nye Overenskomster, som skal afsluttes i Løbet af de kommende Maaneder, vil det sikkert være nødvendigt, at Forretningsudvalgene for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund træder sammen, for at søge at naa til Enighed om visse Hovedpunkter, som kan være

grundlæggende for Organisationerne ved deres Forhandlinger.

Vi tillader os derfor at foreslaa, at Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer snarest træder sammen til en saadan Forhandling.

Forventende et snarligt imødekommende Svar tegner

P. F. V.:
Carl F. Madsen.

Anthon Andersen.

Som Svar herpaa har vi under 8. ds. fra Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg modtaget en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Idet vi anerkender Modtagelsen af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 6. ds., hvis Indhold vi har bemærket os, tillader vi os at meddele, at vi kan tiltræde det ærede Forretningsudvalgs Forslag om, at de to Hovedorganisationer træder sammen til en Forhandling om de forestaaende Overenskomstforhandlinger, og i Henhold til behagelig Telefonsamtale med det ærede Forretningsudvalgs Formand tillader vi os at gaa ud fra, at den nævnte Forhandling kan finde Sted Torsdag den 14. ds., Kl. 3 Eftermiddag, i Arbejdsgiverforeningens Lokaler.

P. F. V.:
H. Langkjær.

Sophus Agerholm.

Den 13. Novbr. modtog vi endvidere fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening en saalydende Skrivelse:

I Anledning af den Aftale, der er truffet mellem de to Hovedorganisationer om Afholdelsen af et Fællesmøde angaaende de forestaaende Overenskomstforhandlinger, har Arbejdsgiverforeningen anset det for rigtigt at anmode sine Organisationer og Enkeltvirksomheder om ikke at indlade sig i Forhandlinger, forinden de har modtaget nærmere Meddelelse fra Arbejdsgiverforeningen om Resultatet af det mellem de to Hovedorganisationer aftalte Møde. For at ingen Misforstaaelse skal finde Sted, tillader vi os herved at tilstille det ærede Forretningsudvalg et Eksemplar af det Cirkulære, der i Dag er udsendt til vore Organisationer og Enkeltvirksomheder angaaende det omhandlede Spørgsmaal.

P. F. V.:
S. C. Hauberg.

Sophus Agerholm.

Det i ovenstaaende Skrivelse omtalte Cirkulære er saalydende:

Til samtlige Organisationer og Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Efter den paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde trufne Vedtagelse vil samtlige Overenskomster, der udløber i 1919, blive opsagt fra Arbejdernes Tide, og i Overensstemmelse dermed er alle til 1. Januar og 1. Februar udløbende Overenskomster opsagt.

Under 6. ds. har Arbejdsgiverforeningen fra De samvirkende Fagforbund modtaget Opfordring til Afholdelse af et Fællesmøde mellem de to Hovedorganisationer for at søge opnaaet Enighed om visse Hovedpunkter, som kan være grundlæggende for Organisationerne ved deres Forhandlinger, og der er truffet Aftale om Afholdelsen af et saadant Møde — der jo utvivlsomt vil blive efterfulgt af flere — til Torsdag den 14. ds.

I den Anledning skal man herved anmode samtlige Organisationer og Enkeltvirksomheder om ikke at indlade sig i Forhandlinger, forinden de fra Arbejdsgiverforeningen har modtaget nærmere Meddelelse om Resultatet af de Møder, der vil finde Sted mellem

de to Hovedorganisationer. — En saadan Meddelelse vil blive fremsendt, saa snart et Resultat foreligger.

P. F. V.:
S. C. Hauberg.

Sophus Agerholm.

Det internationale Fagforeningsforbund.

Indkaldelse til international faglig Arbejderkonference.

Fra den midlertidige Leder af Arbejdernes faglige Internationale, J. Oudegeest i Amsterdam, modtog Forretningsudvalget, som tidligere meddelt, en telegrafisk Anmodning om at vælge Delegerede til en international faglig Arbejderkonference paa det Sted og til det Tidspunkt, hvor de krigsførende Landes officielle Repræsentanter skal træde sammen for at føre Fredsforhandlingerne.

Anmodningen blev forelagt Repræsentantskabet paa dettes Møde den 28. Oktober, og her vedtoges det at imødekomme Anmodningen, samtidig med at der blev vedtaget et Manifest, hvori man henstillede, at Tidspunktet for en faglig Konference ikke udskydes til de officielle Fredsforandlingers Begyndelse, men at en saadan Konference burde afholdes, forinden disse Forhandlinger fandt Sted. (Manifestets Ordlyd findes i »Arbejderen« Nr. 18.)

Oudegeest svarede imidlertid tilbage, at Ententelandene ikke vilde komme til international Konference før Fredsforhandlingernes Begyndelse, og det var derfor bedst at vente, til Regeringsrepræsentanterne kommer sammen.

Samtidig med Telegrammet om at vælge Delegerede afsendte Oudegeest et saalydende Brev:

Ærede Partifæller!

Jeg lod i Gaar følgende Telegram afgaa:

Beder snarest udpege Delegerede til international Fagforeningskonference paa det Sted og til den Tid, hvor de officielle Fredsforhandlinger holdes.

Dagsorden: Nye Love. Det internationale Sekretariats Flytning. Fredskravene (Leedser- og Bernerprogrammerne). Valg af Kommission af Fagforeningsledere ved Fredsforhandlingerne.

Brev følger.

Oudegeest.

Til dette Telegram tillader jeg mig endvidere at bemærke følgende:

Endskønt det endnu slet ikke er fastslaaet, naar og hvor Fredsforhandlingerne mellem de krigsførende Stater skal finde Sted, saa er der dog grundet Haab om, at disse Fredsforhandlinger vil tage deres Begyndelse indenfor en ikke altfor fjern Fremtid.

I Betragtning af denne Mulighed anser jeg det for at være af den allerstørste Vigtighed, at de fagorganiserede Arbejdere i alle Lande i Tide træffer saadanne Forholdsregler, som kan føre til, at ikke alene de internationale Forbindelser mellem de forskellige Nationers Arbejdere atter knyttes og gøres stærkere, men at tillige Arbejderklassens Livsinteresser bliver varetaget saa godt og saa kraftigt som muligt.

Under Krigens Forløb er det derfor ved flere Lejligheder udtrykkelig betonet, at Repræsentanter for Landscentralerne i alle Lande maa komme sammen for at raadslaa herom.

Jeg erindrer kun om de Udtalelser, som er faldne paa den i Juni 1916 i Leeds afholdte Konference af Fagforeningsledere i Ententelandene, om Beslutningerne paa den internationale Fagforeningskonference, som afholdtes i Oktober forrige Aar i Bern, og om den Opfattelse, som vor Ven Gompers, Formand for den amerikanske faglige Landsorganisation, har fremsat om Sagen.

Paa Grundlag af disse Udtalel-

ser har jeg anset det for rigtigt allerede nu — hvor den Mulighed, at de officielle Repræsentanter for de krigsførende Nationer inden kort Tid vil komme sammen, ikke er udelukket — at sende det Telegram, hvis Indhold De vil finde gengivet ovenfor.

De Spørgsmaal, jeg som Stedfortræder for det internationale Fagforeningsforbunds Formand har sat paa Dagsordenen, hvilke Spørgsmaal naturligvis kan suppleres med andre fra de faglige Landscentraler, kræver efter min Mening næppe nogen nærmere Forklaring.

Som Dagsordenens første Punkt har jeg sat Diskussion og Vedtagelse af det internationale Fagforeningsforbunds Love, som er tilsendt Dem i Koncept i 1915.

Som 2det Punkt har jeg opført Spørgsmaalet om en eventuel Flytning af det internationale Fagforeningsforbunds Sæde, som indtil nu befinder sig i Berlin. Baade i Leeds og i Bern er der allerede forefaldet nogle Udtalelser om denne Flytning, hvoraf det fremgik, at denne var ønsket fra mere end en Side. Jeg har derfor straks sat dette Spørgsmaal som et af de første Punkter paa Dagsordenen.

Hvad det 3die Punkt — Fredskravene — angaar, henholder jeg mig ligeledes til, hvad der allerede er diskuteret og vedtaget i Leeds og Bern. Saavel i Leeds som i Bern var de tilstedeværende Fagforeningsrepræsentanter enstemmig af den Anskuelse, at de kommende Fredsforhandlinger skulde benyttes til i alle Lande at faa fastsat og gennemført et Program, hvori alle Nationernes Arbejdere fremsatte deres Mindstekrav ved Fredsslutningen. Begge Konferencer vedtog tilnærmelsesvis det samme. Det gælder nu at naa til en fuldstændig Overensstemmelse blandt alle Landes Arbejdere. Dette vil, tør jeg antage, uden Tvivl blive opnaaet paa den førstkommende internationale Konference af alle faglige Landscentraler, og som maa afholdes saa snart som mulig.

Som sidste Punkt har jeg opstillet: Valg af et Udvalg, som skal have sit Sæde i den By, hvor Fredsforhandlingerne skal finde Sted, og som i Overensstemmelse og i Samvirken med Arbejdernes Repræsentanter i den officielle Fredsdelegation skal drage Omsorg for, at de Fredskrav, som den internationale Konference definitivt opstiller, bliver gennemførte, og ellers i det hele træde i Skranken for Arbejdernes Interesser. Ved Oprettelsen af et saadant Udvalg imødekommer man et fra vor Ven Gompers' Side udtalt Ønske.

Jeg smigrer mig ved Haabet om, at ogsaa De er overbevist om Vigtigheden af, at der allerede nu tages alle Forholdsregler, hvorved Arbejderklassens Indflydelse ved Fredsforhandlingerne og i den Verden, hvori vi skal leve efter Fredsslutningen, maa gøres saa stor som mulig, og at De af disse Grunde vil være indforstaaet med mig i, at disse Spørgsmaal er sat paa Dagsordenen.

Jeg beder Dem derfor uopholdelig at udpege Delegerede til den kommende internationale Konfere ce, og jeg foreslaar, at de Delegeredes Antal indskrænkes til 10.

Jeg imødeser gerne saa snart som muligt telegrafisk Meddelelse om Navnene paa de Delegerede, saavelsom eventuelle Spørgsmaal, De maatte ønske optaget paa Dagsordenen. Saasnart det er bekendtgjort, hvor og til hvilket Tidspunkt Fredsforhandlingerne skal finde Sted, skal der pr. Telegram tilgaa Dem definitiv Indbydelse.

Det er min Tro, at naar de krigsførende Landes Repræsentanter, sandsynligvis inden ret længe kommer sammen, for ved et og samme Bord at raadslaa, at ogsaa disse Landes Arbejderrepræsentanter ville og kunne komme sammen for at lægge Grunden til et fælles Arbejde for et nyt Fællesskab, for hvilket Frihed, Lighed,

Broderskab og Menneskelighed ikke vil være tomme og indholdsløse Ord.

Forventende Deres snarlige Meddelelse sender jeg Dem min broderlige og internationale Hilsen.

J. Oudegeest.

Forretningsudvalget har nu paa sit Møde den 6. November valgt følgende fem Medlemmer til at repræsentere de fagligt organiserede Arbejdere ved den kommende Konference: *Th. Stauning, Carl F. Madsen, E. Svendsen, Will. P. Arup* og *J. A. Hansen.*

Syndikalistisk Generalstrejkefiasko.

Som man ved, blev tre Syndikalistførere: Chr. Christensen, Lauritz Hansen og Johnsen arresterede i Midten af August, sigtet for ved Spektakelmødet paa Fælleden at have opfordret Mængden til at bevæbne sig. Om Aftenen og Natten drog, som man husker, nogle hujende Sværme, der havde forsynet sig med Spir og Lægter, gennem Nørrebro og slog Ruder i Stykker, hvorunder det ogsaa kom til Plyndring af en Skotøjsbutik.

Der var efter Fastelavnsstormen paa Børsen arresteret nogle Syndikalister, deriblandt de ovennævnte, men de blev efter den foreløbige Undersøgelse, der varede tre—fire Uger, løsladte, indtil der vilde falde Dom.

I August blev de altsaa atter arresterede. Afgørelsen i begge Sager kan, efter hvad der meddeles, ventes om kort Tid, idet Sagen vil gaa til Doms Lørdag den 16. November.

Man kan ikke undre sig over Arrestationen af de tre Syndikalistførere efter Fælledspektaklerne. Her er slet ikke — som man vil give det Udseende af fra syndikalistisk Side — Tale om *politiske* Forseelser. Hvad de Arresterede er sigtede for, er Opfordring til Selvtægt og Vold, hvad naturligvis intet ordnet Samfund kan tillade, mindst et demokratisk eller socialistisk.

I Anledning af disse Arrestationer havde Fagoppositionens Sammenslutning, Socialistisk Arbejderparti og det uafhængige Socialdemokrati, altsaa de tre Splittelsesorganisationer, indkaldt til et Møde den 10. November paa Grønttorvet i København.

Til Mødet var der mødt 5 à 6000 Mennesker, hvoraf en stor Part var et søndagsklædt Publikum som Nysgerrighed havde lokket til Mødet.

Der blev holdt vældige Brandtaler af Lederne, og paa dette ganske offentlige Møde, bestaaende af Folk fra alle mulige Samfundsklasser, blev der vedtaget en Resolution, hvori man forlanger, at de arresterede skal gives fri, og hvis Myndighederne ikke vil imødekomme Kravet, saa skulde Arbejderne alle som én Mand nedlægge Arbejdet Onsdag Morgen den 13. ds. og lade det hvile i 24 Timer. Som man ser, var det ikke beskedne Krav der blev stillet til de 250,000 organiserede Arbejdere.

Uden om de bestaaende Fagforeninger og Forbund og De samvirkende Fagforbund havde man saaledes planlagt en Generalstrejke, med andre Ord: disse tre ubetydelige Splittelsesorganisationer havde opkastet sig til Herrer og Ledere over Arbejderbevægelsen, og herefter skulde alle rette sig.

Den næste Dag henvendte en Deputation sig til Justitsministeren med Krav om at faa deres arresterede Kammerater frigivet. Dette Krav blev afslaaet, og dermed skulde den paa Grønttorvet vedtagne Resolution om Generalstrejke træde i Kraft Onsdag Morgen den 13. November.

De samvirkende Fagforbund griber ind.

Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og Arbejdernes Fællesorganisation i København traadte imidlertid sammen Mandag Middag og vedtog her at udsende et Opfordring til de fagligt organiserede Arbejdere om intet Hensyn at tage til den paa Grønttorvet vedtagne Beslutning.

Det udsendte Opraab er saalydende:

Til
de fagligt organiserede Arbejdere
i Danmark!

Der er fra uansvarlig Side udgaaet Opfordring til Arbejderne om at iværksætte Arbejdsstandsning i Morgen med en Begrundelse, der er Fagforeningerne ganske uvedkommende.

Fagforeningernes Medlemmer advares imod at tage Hensyn til denne Opfordring saavel som til andre Opfordringer, der paa lignende Maade fremsættes uden at være Udtryk for Organisationernes Vilje.

Strejker bør naturligvis kun iværksættes efter Beslutning af de Organisationer, hvis Medlemmer skal deltage i Arbejdsstandsningen. Enhver Fremgangsmaade, der er i Strid med Organisationernes Selvbestemmelsesret, rummer Fare for vore Organisationer og er i Strid med Arbejderklassens Interesser. Vi fraraader derfor det nu planlagte Eksperiment, som enhver lignende Foranstaltning, der iværksættes udenom de lovmæssige Organisationer.

Ikke mindst maa vi betone, at en Generalstrejke er et saa stort Opbud fra Arbejderklassens Side, at den, for at faa et heldigt Forløb, maa forberedes grundigt og ikke etableres letsindigt, som Udtryk for øjeblikkelige Stemninger.

Den er et Kampmiddel, der kun bør anvendes for at naa frem til store Maal, som er Indsatsen værd.

Vore Organisationer og vort Parti staar i indeværende Tid overfor store og alvorlige Opgaver, hvis Løsning paa en for Arbejderklassen gavnlig Maade kun er mulig, naar Enighed og Sammenhold, Fasthed og Disciplin bevares indenfor vore Rækker.

Fagforeningernes Virksomhed skal være maalbevidst Arbejde for vor Klasses Frigørelse. Organisatinnerne skal ikke være ansvarsløse Personers Tumleplads for formaalsløse eller skadelige Eksperimenter, og derfor maa det Forsøg, der nu gøres paa at vildføre den danske Arbejderklasse, mødes med Afvisning af enhver, der virkelig ønsker at fremme vore Organisationers og vor Klasses Interesser.

Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund
i Danmark.

Forretningsudvalget
for Arbejdernes Fællesorganisation.

Onsdagen viste, hvad Syndikalisterne formaar og hvad de ikke formaar. De formaaede ikke at rokke den organiserede Arbejderklasse en eneste Tomme bort fra det solide socialdemokratiske Grundlag, der har været dens Styrke under Krigen og som vil være dens Styrke overfor de uhyre Opgaver, der skal løses i den kommende Tid. Af Storkøbenhavns henved 100,000 organiserede Arbejdere deltog kun nogle faa Hundrede i den syndikalistiske »Generalstrejke«, og af disse Hundrede var endda et Flertal fast besluttet paa, at det skal blive sidste Gang, de lader deres Organisationer overrumple. De var kun kommet med i Halløjet ved et underfundigt Luskeri fra Syndakalisternes Side.

Det aldeles overvældende Flertal af de københavnske Arbejdere stod som en Mur mod det syndikalistiske Stormløb. De paagaaende Agitatorer blev koldt afvist paa Arbejdspladserne, og hvor de ikke kunde forstaa Afvisningen, fik de den flere Steder indprentet paa haandfast Maade. Den københavnske Arbejderstand aabnede en bred og uoverstigelig Kløft mellem sig og det syndikalistiske Bøllekor.

Dagen blev en Sejr for Arbejderklassen, større og af dybere Betydning, end de fleste maaske aner. Det var det sidste Stormløb, der blev redet over Ende, det sidste Forsøg paa at rive den danske Arbejderklasse med ind i den blodige Malstrøm, som vi lykkeligt har undgaaet under Krigen. Nu gælder det at forfølge Sejren ved indenfor Organisationerne at tvinge Syndikalismens Udsendinge til Ro. Det maa være forbi med den Flegma, som

tolererer Minoriteternes Forsøg paa at terrorisere Flertallet og den sunde Fornuft.

Bøllerne formaaede ikke at opfylde Reaktionens Forventninger. Men de formaaede paany at fejre et Orgie i Byens Gader og at bringe Ulykker over de Mennesker, der endnu ikke havde besejret en aldeles utilgivelig Nysgerrighed. Der fandt i Dagens og Aftenens Løb adskillige Hospitalsindlæggelser Sted.

Gennem de Tumulter, der fandt Sted, opnaaede Syndikalisterne fuldt ud at afsløre, at de er ét med Bøllerne. Da Sperling førte an i Overfaldet paa Sporvognene og de raa Mishandlinger af Sporvejsfunktionærerne, raabte en anden Syndikalistfører fra »Bethesda«s Trappe: »Bravo, nu gaar det løs!« Man vilde Bølleoptøjerne, thi man vilde fremtvinge Politiets Indskriden og gav endog tydeligt til Kende, at man haabede paa Militærets Udkommandering. I Bøllesværmene, hvori der fandtes Individer med Revolvere og Knive, blev der givet Parole om at myrde Socialdemokratiets ledende Mænd.

Overfaldet mod vor Bygning i Farimagsgade, hvor Ruderne knustes med Sten, viser, hvem det var, man vilde til Livs, og afslørede, at »Demonstrationen mod Domsmagten« kun var et Paaskud for et ondsindet Attentat mod de faglige Organisationers og Arbejderklassens Organ.

Dagens bitre Skuffelse for Arbejderklassens Fjender vil forhaabentlig medføre, at de økonomiske Kilder vil rinde sparsommere for de syndikalistiske Elementer nu da det er fastslaaet, at det eneste de formaar, er at gøre Byens Gader til Skuepladsen for Bølleoptøjer af ubeskrivelig Raahed.

Fortsatte Forsøg skal møde Arbejderklassen lige saa urokkelig rolig og stejlt afvisende, som den Onsdag den 13de fejede det syndikalistiske Attentat til Side.

Augustreguleringen.

Kendelser afsagt af det nedsatte Nævns Opmand.

Drejerne hos A/S Burmeister & Wain og hos A/S Ernst Voss.

Mellem Drejerforbundet og ovennævnte Virksomheder er opstaaet Uenighed om, hvilket Dyrtidstillæg de Drejere, der er eller har været beskæftigede hos disse i Henhold til August-Reguleringen kan kræve. Fra Arbejdernes Side henvises der til, at de paagældende Overenskomster ikke indeholder nogen Løfteparagraf, og at Arbejderne derfor maa kunne kræve et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time. Fra Arbejdsgivernes Side henvises der til, at Aktieselskabet Burmeister & Wain og Aktieselskabet Ernst Voss' Fabriker i Fredericia hører under Jern- og Metalindustrien, og at der derfor kun kan kræves et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time i Henhold til August-Reguleringens Punkt 3.

Ud fra samme Begrundelse som i Sagerne angaaende Malerne paa Skibsværfterne og Skibstømrerne paa Træskibsværfterne har Nævnets Opmand, Docent Lindballe, derefter afsagt følgende

Kendelse:

De hos Akts. Burmeister & Wain og hos Akts. Ernst Voss' Fabriker i Fredericia beskæftigede Drejere findes i Henhold til August-Reguleringen kun at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

Vognmandskuskene i Hobro.

Mellem Dansk Arbejdmandsforbund og Vogmændene i Hobro er der opstaaet Uenighed om, hvilket Dyrtidstillæg Kuskene i Hobro i Henhold til August-Reguleringen kan forlange. Fra Dansk Arbejdsmandsforbunds Side gøres det gældende, at de paagældende Kuske i Henhold til August-Reguleringens Punkt 4 maa have Krav paa et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time. Fra Vognmændenes Side henvises der til, at Vognmændene i Hobro er Medlemmer af den lokale Arbejdsgiverforening i Hobro, der som Helhed er indmeldt i Sam-

menslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer, og at denne Sammenslutning har en Overenskomst med Dansk Arbejdsmandsforbund, ifølge hvilken Augusttilllæget i Overensstemmelse med August-Reguleringens Punkt 1 vilde være at tildele de paagældende Arbejdere med 6 Øre pr. Time.

Dansk Arbejdsmandsforbund har som Støtte for sit Krav anført, at Forbundet ikke nogensinde har tænkt sig, at en Overenskomst med Sammenslutningen af Havne- og Købmands-Organisationer skulde komme til at omfatte Forholdet mellem Vognmænd og Vognmandskuske. Det er imidlertid oplyst, at der den 19de Februar d. A. er afsluttet en Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark, der indeholdt en Bestemmelse af den i August-Reguleringens Punkt 1 omtalte Art, og ifølge hvilken der for Hobros Vedkommende ved alt Timelønsarbejde og fast Ugearbejde skulde ydes Arbejderne et Dyrtidstillæg af 16 Øre pr. Time. Det maa endvidere antages, at Kuskene i Hobro har erholdt Dyrtidstillæg udbetalt i Overensstemmelse med denne Overenskomst, og der findes herefter at maatte gives Arbejdsgiverne Medhold i denne Sag.

Kendelse:

Vognmandskuskene i Hobro findes i Henhold til August-Reguleringen kun at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. Time.

Kvindelige Tekstilarbejdere.

Mellem Tekstilfabrikantforeningen og Dansk Tekstilarbejderforbund er der opstaaet Uenighed om Størrelsen af det Dyrtidstillæg, der i Henhold til August-Reguleringens Punkt 4 kan tilkomme de kvindelige Arbejdere i Tekstilindustrien. Fra Fabrikanternes Side gøres det gældende, at de paagældende kvindelige Arbejdere kun kan kræve et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time. Fra Arbejdernes Side gøres det derimod gældende, at en Del af de i Faget beskæftigede kvindelige Arbejdere maa betragtes som faglærte, og at disse derfor maa have Krav paa et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time.

Det er oplyst, at Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter under de Forhandlinger, der førte til August-Reguleringen, oprindelig ikke havde tænkt sig at give nogen Kvinde et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time. Fra Arbejdernes Side rejstes der imidlertid Krav om, at kvindelige Arbejdere, der arbejdede efter de samme Tariffer som mandlige Arbejdere i Faget, skulde have samme Dyrtidstillæg som disse. Herefter fremsattes der fra Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter Forslag om, at et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time skulde betales til »faguddannede Kvinder med samme Læretid og Uddannelse som faguddannede Mænd«. Efter Ønske fra Arbejderrepræsentanternes Side blev dette Udtryk imidlertid i den endelige Formulering af August-Reguleringen erstattet med Udtrykket »faglærte Kvinder«.

For Tekstilindustriens Vedkommende er Forholdet nu det, at de kvindelige Arbejdere kun gennemgaar en Læretid paa et Par Maaneder. Fra Arbejdernes Side henvises der imidlertid til, at det efter den endelige Formulering af August-Regulering jo netop ikke skulde være en Betingelse for, at en Kvinde skulde kunne opnaa et Dyrtidstillæg af 12 Øre, at hun havde gennemgaaet samme Læretid og Uddannelse som faguddannede Mænd. Der findes dog ikke under denne Sag at være Grund til at komme ind paa at afgøre, hvad der eventuelt vilde kunne bygges paa denne Betragtning. Under de Forhandlinger, der førte til Augustreguleringen, blev det nemlig tilkendegivet Arbejdernes Repræsentanter, uden at disse protesterede derimod, at man ikke opfattede de i Tekstilindustrien beskæftigede Kvinder, der kun gennemgik en Læretid paa et Par Maaneder, som faglærte. Herefter og med Bemærkning, at der savnes enhver Hjemmel til at statuere, at de paagældende Kvinder

skulde betragtes som faglærte, naar de i et vist Antal Aar havde været beskæftigede i det paagældende Fag, findes der at maatte gives Arbejdsgiverne Medhold i denne Sag.

Kendelse:

Ingen af de i Tekstilindustrien beskæftigede kvindelige Arbejdere findes at kunne gøre Krav paa et større Dyrtidstillæg end 8 Øre pr. Time i Henhold til August-Reguleringen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Orlogsværftets private Arbejdere. De private Arbejdere paa Orlogsværftet har gennem deres Sammenslutning »De samvirkende Organisationers Repræsentantskab for Orlogsværftet« i længere Tid forhandlet med Værftets Direktion for at opnaa et Dyrtidstillæg, der kom op paa Højde med det, der ydes de faste Arbejdere i Henhold til Dyrtidsloven.

Da der ikke kunde opnaas et tilfredsstillende Resultat ved disse Forhandlinger, henvendte Arbejdernes Repræsentanter sig den 20. Oktober til De samvirkende Fagforbund, da Forsvarsministeren havde ønsket Landsorganisationen repræsenteret ved eventuelle fortsatte Forhandlinger.

Den 24. Oktober afholdtes i Marineministeriet et Forhandlingsmøde, hvori paa den ene Side deltog Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund, de interesserede Enkeltforbund samt Værftets Arbejdere, og paa den anden Side Direktør Tuxen og nogle af Værftets Embedsmænd.

Her blev Klagen grundig gennemdebatteret, og der blev ogsaa konfereret med Forsvarsministeren.

Paa det ved Mødet skabte Grundlag fandt senere nye Detailforhandlinger Sted, og der opnaaedes Enighed om en Række Løntillæg, der endelig er godkendt af de paagældende Arbejdere. Sagen er altsaa helt i Orden. Overenskomsten gælder et Aar.

Der er opnaaet et gennemgaaende Tillæg til Timelønnen af 9 Øre, ligesom der ogsaa opnaaedes forskellige Specialtillæg. Et særligt Divergenspunkt var de saakalte »Afsavnspenge« (Godtgørelse for Afsavn af Akkord). Ogsaa dette ordnedes paa tilfredsstillende Maade for alle Grupper, saavel Haandværkere som Arbejdsmænd.

Spørgsmaalet om tilbagevirkende Kraft blev ordnet ved en nærmere fastsat Efterbetaling til hver enkelt efter det Antal Dage eller Uger, han har været beskæftiget efter 1. April i Aar.

Pianofortearbejderne hos H. Hindsberg, København. Mellem Snedkerforbundet og Pianofabrikant-Foreningen var opstaaet en Strid om følgende Forhold:

Firmaet H. Hindsberg havde ønsket sit Færdigmageri udspecificeret i forskellige Akkorder, og der var ogsaa opnaaet Enighed mellem Firmaet og Arbejderne om Akkordsatsernes Størrelse, medens Striden opstod ved, at Firmaet mente sig berettiget til at lade Arbejdet udføre af hvilke Arbejdere det ønskede, medens Fagforeningen for at godkende Specificeringen og de ansatte Akkordpriser krævede, at Arbejdet skulde være forbeholdt faglærte Snedkere.

Om denne Strid har der været afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Oktober, hvor man enedes om følgende:

Idet Firmaet udtaler, at det ikke ved den trufne Aftale om Deling af Arbejdet ved Færdigmageriet tilsigter at fravige den hidtil fulgte Praksis ved Antagelse af Færdigmagere, erklærer Pianofortearbejdernes Repræsentanter sig villige til at gaa med til Delingen af dette Arbejde paa H. Hindsbergs Fabrik til de mellem Parterne aftalte Akkordpriser.

Firmaet forbeholder sig selvfølgelig Ret til at oplære Lærlinge ogsaa til det her omhandlede Arbejde.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 ✻ KØBENHAVN DEN 23 NOVEMBER 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Indenrigsministeriet deles. Lønbevægelser og Konflikter. (Arbejdsmænd hos Weilback & Cohn Th. Smidth, Bonnesen & Danstrup og Atlas. Kuskene hos Balslev, Joh. Frimodt og Altr. Olsen, Lager og Pakhusarbejdere i Papirvareindustrien, Murarbejdsmænd i Aarhus. Arbejdsmænd paa Ryomgaard. Bogbinderne hos Petersen & Petersen, Jacob Baden og Anker Kyster. Forgylderne hos O. H. Olsen. Keramikerne paa Bornholm og i Taastrup. Korkskærerne og Sortererskerne. Skræderne i København. Træindustriarbejderne i Hjørring). Arbejdsløsheden.

Indenrigsministeriet deles.

Stauning overtager de sociale Opgaver.

Den 29. Septbr. anmodede Indenrigsminister Rode Statsminister Zahle om at blive lettet for en Del af sit Arbejde, da en Række store Opgaver forestaar i denne Vinter.

Siden Rigsdagssamlingens Begyndelse er der forhandlet om Sagen, og nu er det besluttet, at en Gruppe Sager midlertidigt vil blive henlagt under Minister Stauning.

Hermed faar Danmark sin første Arbejdsminister. Det var det Arbejderne krævede allerede i 1872. Nu gennemføres det, forhaabentlig med de bedste Resultater for de danske Arbejdere.

Denne Ordning har saavel den solialdemokratiske Partigruppe som Forretningsudvalget for Socialdemokratisk Forbund givet sin Tilslutning, og der er i den Anledning udsendt et Manifest til »det arbejdende Folk« hvori det bl. a. hedder:

»Det er Arbejderbefolkningen, som har baaret Krigstidens tungeste Byrder. Den har derfor nu, da Krigens Ophør bringer en Forandring i den politiske og sociale Situation, Krav paa, at der hurtigst muligt gennemføres Reformer til dens Bedste og indledes en vidtgaaende baade politisk og økonomisk Demokratisering af vort Samfund.

Socialdemokratiets Repræsentant i Ministeriet har meddelt, at han overfor Statsministeren og de paagældende Fagministre har fremsat denne Opfattelse, og den socialdemokratiske Rigdagsgruppe saavel som vort Partis Bestyrelse bifalder hans Standpunkt.

Af de Reformkrav, som vor Repræsentant i Ministeriet har fremsat og hvortil vi fuldtud slutter os, anfører vi her følgende, som i særlig Grad paakræver en snarlig Løsning:

1. Fortsat Indskrænkning af de militære Foranstaltninger og derefter
2. Forberedelse til Ophævelsen af det hidtidige Militær- og Fæstningssystem.
3. Ophævelse af Krigsretterne.
4. Kontrol med Bankvæsen og Produktion med det Formaal at begrænse Prisstigning og Udbytning.
5. Opretholdelse af Prisregulering og Dyrtidsforanstaltninger.
6. Iværksættelse af offentlige Arbejder.
7. Indførelse af 8-Timers Arbejdsdagen, i første Række for Papirfabriker og andre Virksomheder med kontinuerlig Drift.
8. Afskaffelse af Natarbejde i Bagerier.
9. En tidssvarende Lærlingelov.
10. Forbedring af Alderdomsunderstøttelsen.
11. Indførelse af Invaliditetsforsørgelse.
12. Afskaffelse af Tyendeloven og Indførelse af Beskyttelse for umyndige.
13. Revision af Søloven.

14. Forbedring af Arbejdsløshedsloven.
15. Ændring af Dyrtidsloven, saaledes at der ogsaa bliver Midler til Beklædningshjælp.
16. Jordspørgsmaalet optages straks til Behandling.
17. Fremme af Arbejdet for en ny Valglov og for en Grundlovsrevision.
18. Gennemførelse af de forelagte Lovforslag om direkte Skatter.

Vor Repræsentant i Ministeriet har bragt i Erfaring, at dette Reformprogram stemmer med Ministeriets og det radikale Venstres Ønsker. Idet Socialdemokratiets Rigdagsgruppe og Partibestyrelsen forudsætter en snarlig Revision af Valgloven og derefter Valg, der for Socialdemokratiets Vedkommende gennemføres uden Alliance med andre Partier, har vi under Hensyn til de foreliggende ekstraordinære Forhold og det forøgede, omfattende Arbejde, der kræves af Regeringen i Overensstemmelse med Indenrigsministerens ved Rigsdagssamlingens Begyndelse fremsatte Ønske om at lettes for en Del af sit Arbejde, nu foreslaaet, at Minister uden Portefølje Th. Stauning midlertidigt overtager Udførelsen af de Forretninger under Indenrigsministeriet, som staar i nært Forhold til forskellige af de ovennævnte Reformer.

Vi hilser denne Ordning med den største Tilfredshed, og ønsker Stauning Held og Lykke til at gennemføre de mange og for Arbejderne saa overordentlige vigtige Punkter.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Weilback & Cohn, F. L. Smidth & Co., Bonnesen & Danstrup og A/S »Atlas« rejste i September Maaned Krav om Forhøjelse af Timelønnen under Henvisning til en Bestemmelse i Overenskomsten, der siger, at Lønnen for de dygtigere og mere betroede Arbejdsmænd i hvert enkelt Tilfælde kan ordnes mellem Arbejdsgiveren og Arbejdsmændene uden Indblanding fra Fagorganisationens eller dens Medlemmers Side, og at begge Parter er enige om, at i Tilfælde af Misforhold paa dette Omraade har de Paatalerret overfor hinanden, i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid.

Da Arbejdsmændenes Organisation mente, at der paa de nævnte Virksomheder var et Misforhold tilstede, idet de Lønninger, der blev tilbudt Arbejdsmændene, laa langt under, hvad der ellers betales i Jernindustrien, krævede de Sagen behandlet ved Mægling, men der opnaaedes ikke noget Resultat ved et afholdt Mæglingsmøde. Dansk Arbejdsmandsforbund sendte da under 18. September 1. Varsel om Strejke overfor de fire nævnte Virksomheder.

Arbejdsgiverforeningen protesterede imod Lovligheden af dette Strejkevarsel, men Dansk Arbejdsmandsforbund tog ikke Protesten tilfølge, hvorimod det under 25. September fremsendte 2det Varsel om Strejke fra og med 3. Oktober ved normal Arbejdstids Ophør.

Der blev samme Dag som Strejken skulde iværksættes afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg, og her lykkedes det at opnaa Enighed om følgende:

Hos A/S *Weilbach & Cohn* og *F. L. Smidth & Co.* forhøjes Timelønningerne med et Beløb svarende til 7 Øre pr. Time pr. Mand.

Hos Firmaet *Bonnesen & Danstrup* forhøjes Timelønningerne med et Beløb, svarende til 8 Øre pr. Time pr. Mand.

Hos A/S »*Atlas*« forhøjes Timelønningerne med et Beløb, svarende til 3 Øre pr. Time pr. Mand.

Hos sidstnævnte Aktieselskab forhøjes Renseakkorderne til 70 Øre pr. 100 Kilo, og Paasætning af Jern paa Smelteovnen betales med 5 Øre pr. 400 Kilo.

Denne Ordning fik tilbagevirkende Kraft til de paagældende Mæglingsmøders Dato.

De udstedte Strejkevarsler toges tilbage.

Kuskene hos Vognmand Balslev & Søn. Mellem Kuskenes Fællesforbund og Vognmandsfirmaet H. P. Balslev & Søn, København, som besørger Godstransporten ved De danske Statsbaner, eksisterede der ved Siden af den egentlige Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, en Overenskomst om Betaling for Af- og Paalæsning, Op- og Nedbæring af Gods, naar det forlangtes at Kuskene skulde udføre dette Arbejde. Efter denne fik Kuskene pr. Uge et Tillæg af 5 Kr. pr. Mand, men Overenskomsten var opsagt til 1. Oktober d. A.

Det lykkedes ikke Parterne at naa til Enighed om en Ordning, hvorfor Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne, hvorefter der den 30. September afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, men heller ikke her naaede man noget Resultat, hvorefter der varsledes Strejke.

Endelig ved et Fællesmøde, den 17. Oktober lykkedes det at opnaa Enighed om en Overenskomst hvorefter hver Kusk erholder et Tillæg pr. Uge af 15 Kr. for Af- og Paalæsning, Op- og Nedbæring af Gods af hvad Art nævnes kan. Den varslede Strejke aflystes.

Denne Tillægsoverenskomst løber fremtidig sammen med selve Hovedoverenskomsten i Faget.

Kuskene hos Joh. Frimodt og Alfr. Olsen & Co. Mellem Kuskenes Fællesforbund og nævnte Firmaer har der været ført Forhandlinger om Oprettelse af Overenskomst, uden at dette havde ført til noget Resultat.

Der var derefter varslet Strejke, hvilken traadte i Kraft den 27. September, men da det oplystes, at Firmaet Joh. Frimodt søgte at faa sin Kørsel udført af Medlemmer af Centralorganisationen af Vognmænd i København, varsledes Sympatistrejke overfor denne Organisation forsaavidt angik Kørsel for nævnte Firma.

Denne Konflikt behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgivereforeningen den 24. Oktober, hvor man opnaaede Enighed om, at den almindelige Overenskomst mellem københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening og Kuskenes Fællesforbund ogsaa bliver gældende for disse Firmaer.

Overenskomsten faar tilbagevirkende Kraft fra 1. Marts d. A, saaledes at Differencen mellem den Løn, der er udbetalt til Kuskene, og den Løn, der skulde have været betalt efter nævnte Overenskomst, skal efterbetales.

De iværksatte Strejker hævedes og Varslet om Sympatistrejke toges tilbage.

Lager- og Pakhusarbejdere hos Arbejdsgivere i Papirvareindustrien. Mellem Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund og Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien havde der i nogen Tid været ført Forhandlinger om Oprettelse af en Overenskomst for de i disse Virksomheder beskæftigede Lager- og Pakhusarbejdere, uden at disse Forhandlinger havde ført til noget Resultat.

Forbundet havde da varslet Strejke og denne skulde iværksættes den 18. Oktober.

Denne Konflikt var til Behandling paa et Fællesmøde den 17. Oktober, og det lykkedes her at opnaa Enighed om en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold for de paagældende Arbejdere, hvorved der opnaaedes Forhøjelser af Lønnen paa indtil 12 Kr. pr. Uge.

Murarbejdsmændene i Aarhus. Ved Opførelsen af 5 kommunale Bygninger i Aarhus var opstaaet Strid om Ekstrabetaling for Opbæring af vaade Mursten, og da et Krav fra Arbejdernes Side om Merbetaling blev afslaaet, blev Arbejdet nedlagt uden Varsel den 10. Oktober.

Denne Sag var til Behandling ved et Fællesmøde den 25. Oktober i Arbejdsgiverforeningen, hvor man enedes om følgende:

»Forbundet erkender, at Arbejdsstandsningen har været ulovlig, og forpligter sig til at sørge for, at Arbejdet genoptages senest Mandag d.

28. Oktober enten af de 11 Murarbejdsmænd, som har nedlagt Arbejdet, eller ved 11 andre øvede Murarbejdsmænd, som anvises af Afdelingen.

Spørgsmaalet om Betaling for Opbæring af de vaade Sten afgøres ved faglig Voldgift, saaledes at Opmanden — som skal være bygningskyndig — vælges af Parterne eller, for saa vidt Enighed ikke kan opnaas, udpeges af Dansk Ingeniørforening«.

Arbejdsmænd paa Ryomgaard Kartoffelmelsfabrik. Mellem Dansk Arbejdsmands-Forbund og Ryomgaard Kartoffelmelsfabrik har der i længere Tid været forhandlet om en Overenskomst, men uden at det lykkedes at naa til Enighed, hvorfor Forbundet varslede Strejke, som udbrød den 29. Oktober.

Efter at Sagen var indberettet til Hovedorganisationen, afholdtes den 12. Novbr. et Fællesmøde, og her enedes man om en Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Arbejdstiden er i den kontinuerlige Drift 56 Timer ugentlig med 8 Timer i Vagten Hellig og Søgn. Udenfor den kontinuerlige Drift er den effektive Arbejdstid 10 Timer, som skal ligge mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Aften.

For Arbejde i kontinuerlig Drift betales en Timeløn af 62 Øre plus 20 Øre i Dyrtidstillæg.

For Arbejde udenfor den kontinuerlige Drift betales en Timeløn af 55 Øre plus 20 Øre i Dyrtidstillæg.

For alt Over-, Nat- som Søn- og Helligdagsarbejde betales for Arbejde udenfor den kontinuerlige Drift et Tillæg af 50 %.

Der indføres Regler for Behandling af faglig Strid.

Overenskomsten træder i Kraft den 13. November 1918, og er gældende til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Juli.

Bogbinderne hos Petersen & Petersen. Jacob Baden og Anker Kyster. De hos ovennævnte Firmaer beskæftigede Haandforgyldere opsagde i Begyndelsen af Oktober Maaned deres Pladser, fordi de ikke kunde faa en højere Løn. Der blev derefter afholdt Mægling paa Spørgsmaalet med det Resultat, at Sagen skulde indankes for Hovedorganisationerne, og at ingen maatte forlade deres Pladser, saa længe Sagen henstod.

Desuagtet forlod disse Arbejdere deres Arbejde den 18. Oktober, og Arbejdsgiverforeningen bebudede derfor Sagen indbragt for den faste Voldgiftsret.

Den 22. s. M. kom Sagen til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, og der opnaaedes her Enighed om, at Forbundets Formand skulde opfordre de paagældende Arbejdere til at genoptage Arbejdet, og naar dette var sket, vilde Firmaerne være villige til at imødekomme Arbejdernes Krav om Lønforhøjelse. Arbejderne gik da i Arbejde igen.

Der er senere opnaaet Enighed om, at Lønnen for 4 Haandforgylderes Vedkommende hævedes med 10 Øre pr. Time.

Forgylderne paa O. H. Olsens Rammefabrik i København. I Skrivelse af 14. Oktober anmodede Forgylderforbundet i Danmark om Sanktion til at nedlægge Arbejdet paa O. H. Olsens Rammefabrik, Kattesundet, København, da Fabrikanten nægtede at betale efter samme Prisliste som er gældende paa andre Fabrikker for Udførelse af Grundarbejder.

Forretningsudvalget gav den ønskede Sanktion, men i Skrivelse af 10. November meddeler Forbundet, at Striden er bleven bilagt ved Forhandling uden at det blev nødvendigt at foretage Arbejdsstandsning, idet Fabrikanten er indgaaet paa Forbundets Krav.

Keramikerne paa Bornholm. Mellem Keramisk Forbund og Bornholms keramiske Fabrikantforening er, med Hovedorganisationernes Bistand indgaaet en ny Overenskomst i Stedet for den tidligere, der var opsagt til Ophør 1. Oktober.

Arbejdstiden er højst 9 Timer daglig, Over-, Nat- og Søndagsar-

bejde betales med et Tillæg af 50 à 100 %. Timelønnen fastsættes i hvert enkelt Tilfælde og beregnes efter vedkommende Arbejders Gennemsnitsfortjeneste ved Akkord i de sidste 3 Maaneder.

Arbejderne erholder en Sommerferie paa 6 Arbejdsdage med fuld Løn, og Fabrikanterne maa kun benytte Forbundets Medlemmer.

Arbejderne erholder desuden et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. præsteret Arbejdstime i Henhold til Augustreguleringen. (Denne Bestemmelse kan af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel dog tidligst til 1. April 1919.)

Overenskomsten, der træder i Kraft 1. Oktober d. A., er gældende til en 1. Oktober, og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel. Keramisk Forbund, der havde set sig nødsaget til at varsle Strejke fordi Arbejdsgiverforeningen havde nægtet at godkende en Bestemmelse i den indgaaede Overenskomst vedrørende Dyrtidstillægget, har taget det udstedte Strejkevarsel tilbage, efter at der er opnaaet Enighed om, at ændre nævnte Bestemmelse i Overensstemmelse med Augustreguleringsforslaget.

Keramikerne paa Keramisk Fabrik i Taastrup. Under 19. Juli d. A. er mellem Keramisk Forbund og ovennævnte Fabrik indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold:

Arbejdstiden er 8½ Time daglig.

Timelønnen er 1 Kr. og desuden er der fastsat Akkordpriser paa de forskellige Arbejder.

Overarbejde, de første 3 Timer betales med et Tillæg af 50 pCt., derefter med 100 pCt.

Der ydes desuden et Dyrtidstillæg af 4 Kr. pr. Uge. Arbejderne erholder 1 Uges Sommerferie med fuld Løn.

Overenskomsten gælder fra 1. Juli d. A. til den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel.

Mellem samme Forbund og Kunstkeramisk Brænderi i Skotterup er under 18. September d. A. indgaaet en Overenskomst gældende fra 1. Oktober d. A. til den med 3 Maaneders Varsel opsiges af en af Parterne til Ophør en 1. Oktober.

Arbejdstiden er højst 9 Timer daglig, dog ikke over 50 Timer pr. Uge.

For Pottemagerne, Modellørerne og Malerne er Timelønnen efter 1 Aars Forløb 1 Kr.

Ugelønnen for Arbejdsmænd er 40 Kr.

Til Overarbejde betales et Tillæg af 50 à 100 pCt.

Der ydes alle paa Fabrikken beskæftigede Medlemmer af Forbundet et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time.

Arbejderne erholder en Sommerferie paa 6 Arbejdsdage med fuld Løn.

Korkskærerne og Sortererskerne hele Landet. I Skrivelse af 6. November meddeler Korkskærer- og Sortererskernes Forbund, at man nu har tilendebragt Forhandlingerne om en ny Dyrtidsoverenskomst.

Resultatet er, at Dyrtidstillægget fra 1. Novbr. d. A. er forhøjet til 50 à 70 % til den gældende Prisliste.

Arbejdstiden er 8 Timer daglig, men paa de to største Fabrikker, der beskæftiger ⅔ af Forbundets Medlemmer, er der truffet den Ordning, at Arbejde om Lørdagen slutter Kl. 12 og altsaa denne Dag kun udgør 5 Timer.

Overenskomsten kan af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel til en hvilken som helst Tid paa Aaret.

Skræderne hos Laugsmestrene i København. Mellem Dansk Skræderforbund og Skræderlauget i København var opstaaet en Strid om Betaling for Opsprætning af Vendearbejde. Tidligere fremkom Vendearbejdet kun i forholdsvis ringe Grad indenfor Faget, men under Krigen, hvor Prisen paa Herretøj er steget til en vanvittig Højde, fremkommer det i Mængde, og Forbundet har derfor set sig nødsaget til at søge ensartet Betaling indført for dette Arbejde, i Stedet for de højst forskellige Priser der hidtil var betalt.

Med Provinsmestrene lykkedes det Forbundet den 16. Septbr. d. A. at opnaa en Overenskomst om Betaling for Opsprætning af Vendearbejde, og denne Overenskomst med enkelte Forhøjelser ønskede Forbundet ogsaa gennemført for København, men Lauget nægtede at gaa med hertil og forlangte, at Forholdet skulde fortsættes som hidtil, hvilket vil sige, at der hos nogle Firmaer betales for dette Arbejde men hos andre ikke, og atter andre leverede Vendearbejdet opsprættet.

Da Parterne ikke kunde enes om Sagen, blev denne indberettet til Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 26. Oktober enedes man om følgende Ordning angaaende Priser paa Opsprætning af Vendearbejde:

»Stykarbejderne er forpligtede til at udføre Vendearbejde, naar dette leveres opsprættet og rengjort, og Stykket skal da betales som nyt Arbejde efter den gældende Priskurant.

Ugearbejdere maa ikke nægte at udføre Opsprætningsarbejde.

Fordrer Arbejdsgiverne, at Stykarbejderne skal opsprætte og rengøre Vendearbejde, da fastsættes Prisen for Opsprætning og Rengøring i hvert enkelt Tilfælde ved fri Forhandling mellem den paagældende Arbejdsgiver og Stykarbejder med den for Provinserne trufne Overenskomst som Rettesnor«.

Syerskerne hos A/S Th. Wessel & Vett. Gennem længere Tid har der været ført Forhandlinger om Oprettelse af en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold for Syerskerne hos Aktieselskabet Wessel & Vet. Da det ikke har været muligt at naa til Enighed, blev der ved et Fællesmøde den 26. Oktober d. A. gjort et Forsøg paa under Hovedorganisationernes Medvirken at naa til en Ordning. Og denne Gang lykkedes det. Der blev oprettet en Overenskomst, som er gældende til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Februar, tidligst dog til 1. Februar 1920.

I Overenskomsten er fastsat følgende Lønninger for udlærte Syersker:

1. Aar efter Læretiden 18 Kr. ugl.
2. » » » 22 » »
Derefter ..... 26 » »

Samtidig blev der fastsat Regler og Lønninger for Læretiden.

Til alle Ugelønninger betales et Dyrtidstillæg af 25 pCt. af den fulde Ugeløn.

De nævnte Lønsatser er Minimallønninger. Der kan altsaa personligt aftales højere Lønninger.

Der udbetales fuld Ugeløn ogsaa for Uger med ekstra Helligdage; men Syerskerne er forpligtet til Skærtorsdag, Langfredag, Store Bededag og Kristi Himmelfartsdag at arbejde indtil Kl. 2 mod Overtidsbetaling af 50 pCt.

Samme Tillæg er iøvrigt gældende for Overarbejde indtil Kl. 10 Aften, derefter gives 100 pCt.s Tillæg.

Arbejdstiden er fra Kl. 8¼ Morgen til Kl. 5½ Aften med 2 halve Timers Spisetid.

Der gælder en personlig Opsigelsesfrist paa 8 Dage.

Som Regler for Behandling af faglig Strid indførtes Normen.

Overenskomsten omfatter Syerskerne saavel ved Linnedsyning som ved Kjole- og Konfektionssyning.

Træindustriarbejderne hos A/S Hjørring Træskoforretning. I Skrivelse af 26. Oktober d. A. klager Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening over, at 6 Paaslaaere hos A/S Hjørring Træskoforretning den 21. s. M. med 4 Dages Varsel har forladt deres Arbejde efter at en Forhandling mellem disse og Aktieselskabet om en Forbedring af Akkorderne var endt uden Resultat.

Arbejdsgiverforeningen hævder at den iværksatte Arbejdsstandsning er ulovlig, og man forbeholder sig at indbringe samme for Den faste Voldgiftsret.

Efter at Sagen var sendt Træindustriarbejderforbundet til Erklæring, har vi herfra modtaget Meddelelse om, at Arbejdet paa Forbun-

dets Foranledning er genoptaget, og der er optaget Forhandling med den paagældende Fabrikantforening angaaende Sagens videre Behandling ved Mægling.

Arbejdsløsheden
i August Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i August 1918 omfatter ialt 57 Fag eller Organisationer med ialt ca. 214,300 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 31,400 eller 14,7 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 733,600 eller 3,4 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Sejlmagere, Stukkatører, Gas- og Vandarbejdere, Drejere, Kobbersmede, Jern- og Metalslibere, Gartnere og Forsikringsfunktionærernes Forhund.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Børstenbindere, Bogbindere, Typografer og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	144	144	6	119	607	472	33	642	751	616	39	761
Bageri- og Konditr.arb.	1479	1479	539	4790	1955	1955	273	6242	3434	3434	812	11032
Sukkervarearbejdere.	892	892	218	6525	222	222	40	1328	1114	1114	258	7853
Bryggeriarbejdere ...	2734	2734	168	3586	1349	1349	79	1160	4083	4083	247	4746
Slagteriarbejdere	1496	1496	339	9995	2638	2638	861	20103	4134	4134	1200	30098
Skraatobaksarbejdere	184	184	113	2268	565	565	391	9027	749	749	504	11295
Tobaksarbejdere.....	5038	5038	2023	53903	2929	2929	1239	42642	7967	7967	3262	96545
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2592	2592	1440	42879	6037	6037	2670	78205	8629	8629	4110	121084
Sejlmagere.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rebslagere.....	50	50	»	»	206	206	57	1585	256	256	57	1585
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	6372	6372	1690	20080	4470	4470	947	11730	10842	10842	2637	31810
Handskemagere	98	98	33	1060	11	11	6	152	109	109	39	1212
Hattearbejdere.....	1078	1078	160	5459	239	239	53	1455	1317	1317	213	6914
Skotøjarbejdere	3425	3425	141	3007	1278	1278	30	722	4703	4703	171	3729
Barberere	620	620	66	747	468	468	25	506	1088	1088	91	1253
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	2	60	88	88	6	136	173	173	8	196
Murere.....	2053	2053	94	3042	5688	5688	51	1200	7741	7741	145	4242
Murarbejdsmænd	1163	1163	180	4725	—	—	—	—	1163	1163	180	4725
Hustømrere	1662	1662	1	21	4714	4698	17	440	6376	6360	18	461
Skibstømrere.....	272	272	20	579	680	680	21	362	952	952	41	941
Snedkere.....	4328	4328	162	4314	4412	4412	84	2006	8740	8740	246	6320
Billedskærere	127	127	»	»	76	76	»	»	203	203	»	»
Forgyldere.....	108	108	»	18	72	72	1	66	180	180	1	84
Malere.....	2467	2467	1080	25976	3379	3379	1105	24366	5846	5846	2185	50342
Sadelm. og Tapetserere	1115	1115	171	4884	605	605	71	1512	1720	1720	242	6396
Skorstensfejere	64	64	»	»	63	63	3	60	127	127	3	60
Fajanceovnbyggere ..	12	12	4	110	—	—	—	—	12	12	4	110
At overføre..	39658	39658	8650	198147	42751	42200	8063	205647	82409	82258	16713	403794

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	39658	39658	8650	198147	42751	42200	8063	205647	82409	82258	16713	403794
Trævareindustri.												
Træindustriarbejdere .	814	814	36	1073	3009	3009	147	3017	3823	3823	183	4090
Bødkere	252	252	48	1268	483	483	190	5253	735	735	238	6521
Karetmagere	349	349	6	156	603	603	11	269	952	952	17	425
Korkskærere	230	230	200	5000	30	30	20	500	260	260	220	5500
Børsteindustr arb.....	240	240	1	80	210	66	1	19	450	306	2	99
Kurvemagere	235	235	4	144	—	—	—	—	235	235	4	144
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere.....	112	112	7	192	144	144	2	50	256	256	9	242
Hvidgarvere.....	66	66	1	21	53	53	3	30	119	119	4	51
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1176	1176	5	467	354	354	19	456	1530	1530	24	923
Stenarbejdere.....	191	191	»	»	421	421	»	»	612	612	»	»
Glasarbejdere	247	247	6	158	215	215	90	2784	462	462	96	2942
Forarbejdning af Metal og Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	744	744	7	369	255	255	2	110	999	999	9	479
Blikkenslagere.....	852	852	184	4317	607	607	37	1009	1459	1459	221	5326
Metaltrykkere	111	111	2	100	9	9	»	»	120	120	2	100
Gørtlere og Metalarb..	354	354	24	882	67	67	3	57	421	421	27	939
Urmagere	80	80	»	»	177	177	6	126	257	257	6	126
Instrumentm. (chir.) ..	40	40	»	»	»	»	»	»	40	40	»	»
Jern- & Metalslibere..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smede og Maskinarb..	10000	10000	1197	31843	8595	8595	953	23705	18595	18595	2150	55548
Formere.....	400	400	86	2340	1250	1250	131	3797	1650	1650	217	6137
Elektrikere	1087	1087	185	5610	1055	1055	51	2384	2142	2142	236	7994
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2300	2300	116	2726	883	726	71	2042	3183	3026	187	4768
Litografer	456	456	13	285	122	122	4	101	578	578	17	386
Typografer	2809	2809	108	2429	1800	1417	65	1384	4609	4226	173	3813
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	179	179	12	341	1112	1112	18	447	1291	1291	30	788
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2000	2000	482	12532	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2600	2600	1600	33000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	4372	4372	973	18000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	16028	9728	1605	32468	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	25000	18700	4660	96000	40000	20300	1960	36600	65000	39000	6620	132600
Arbf. Fagf. for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1121	1121	»	16	1121	1121	»	16
Kvindel. Arbejderforb..	6550	6550	1517	33907	2428	2428	964	20211	8978	8978	2481	54118
Landarbejdere.....	—	—	—	—	20000	20000	175	2951	20000	20000	175	2951
Kedel- og Maskinpass.	898	898	33	859	1213	1213	51	1327	2111	2111	84	2186
Kellnere.....	1102	1102	152	3300	758	758	92	1700	1860	1860	244	5000
Handels-og Kontormdh	6420	6420	457	11653	8480	8480	553	13977	14900	14900	1010	25630
Forsikringsfunktionærernes Forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tilsammen.	102952	96652	17717	403667	138205	117670	15682	329969	241157	214322	31399	733636

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos E. F. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 ✲ KØBENHAVN DEN 30. NOVEMBER 1918 ✲ 15. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Udlandet. Arbejdstiden. Lønbevægelser og Konflikter. (Overenskomstforhandlingerne. Bogbinderne hos Ma ius Møller og i Provinserne. Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Novbr. 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. December 1918.

Forretningsudvalget.

Udlandet.

Tyskland.

Til Sikring af Samfundsovergangen.

(Efter »Correspondenzblatt«).

I Løbet af faa Dage er der i Tyskland foregaaet en fuldstændig Omvæltning af alle politiske Magtforhold.

Det monarkistiske Tyskland, Militær- og Embedsmandsstaten er lagt i Graven. Folket staar i Begreb med at skabe sig en Statsordning, som i sin republikanske Forfatning hviler paa demokratisk Grundlag. Den almindelige, lige, direkte og hemmelige Valgret, som omfatter alle Statsborgere af begge Køn, over 20 Aar, vil fremskaffe en Folkerepræsentation, som i Korthed vil hidføre den nødvendige Genskabelse af Folkets Grundret. Vanskeligere vil det stille sig med den økonomiske Genskabelse, fordi det tyske Folks Produktionskræfter gennem Krigen er blevet saa stærkt rystet.

Hvor gerne vi end alle, ved en konsekvent Association med de kapitalistiske Produktionsmidler, saa en Virkeliggørelse af den af Arbejderklassen saa stærkt ønskede Socialisme, og hvor gerne vi end maatte understøtte alle alvorlige Skridt henimod denne Retning, saa byder Hensynet til Befolkningens materielle Eksistens os dog nu en Gang først og fremmest at beskæftige os med det der ligger for Haanden, og ved, under de givne Produktionsforhold at tilstræbe en hurtigst mulig og uforstyrret Genopbyggelse af det økonomiske Liv. Det vilde ligefrem være skæbnesvangert for Folkemassernes Opretholdelse, hvis man nu vilde spilde Tiden med socialistiske Eksperimenter, medens Befolkningen raaber paa Brød og Arbejde, hvad der i dette Øjeblik betyder sand Frihed.

Alle socialistiske Tænkere og alle socialistiske Førere er ganske enige om, at Samfundets Socialisering er en Forvandlingsproces, som ikke lader sig fuldbyrde fra Dag til Dag og som ikke lader sig fremskynde ved voldelig Indgreb udefra, men maa være Produktet af indre økonomiske Omforandringer. Saadanne økonomiske Omforandringer har det ikke manglet paa under Krigen, og ogsaa den politiske Revolution stammer fra dybtgaaende økonomisk Indflydelse, men af alt dette er dog endnu paa langt nær ikke fremgaaet den Produktionens enhedsmæssige Driftsledelse paa alle Omraader, som maa gaa forud for Samfundsovertagelsen.

Dertil kommer, at en fuldstændig Omvæltning af Samfundsordningen, som maaske under normale Tider kun var forbunden med delvise eller ringe Rystelser, under de nuværende Forhold maatte føre til fuldstændig Lammelse af den samlede Produktion, da vi for Tiden mangler mange

Kræfter for at kunne bringe Produktion og Afsætning rask i Gang igen. Hvad en længere og omfangsrig Produktionsstandsning vilde betyde nu efter Krigen maa enhver indenfor Arbejderklassen klart kuune forstaa. Den vil betyde Mangel paa Kul og Levnedsmidler, Klæder og Fodtøj samt alle andre Nødvendighedsartikler. Den vil under Tilbagevirkning af de trykkende Vaabenstilstandsbetingelser betyde det tyske Folks fuldstændige Sammenbrud, ikke kun i nogle Maaneder, men i Aar. Den vil endvidere betyde, at det vil blive svært for den sunde, økonomiske og kulturelle Opgang fra Elendighedens Afgrund. Dette kan ingen ville, som mener det alvorligt med det tyske Folk og Overvindelsen af Verdenskrigens forfærdelige Lidelser.

Genopbyggelsen af det økonomiske Liv kan heller ikke være en enkelt Klasses Værk. Alle Folkekræfter i By og paa Land maa virke sammen for snarest muligt at naa dette Maal. Alle Samfundsforbund maa arbejde med paa at skabe Fredstilstand for Nationaløkonomien. Enhver maa overtage sin Del af Ansvaret herfor, saa Arbejderen og Funktionæren kommer paa deres Plads til Arbejde og lønnende Fortjeneste, og saaledes at Arbejdsløshed, Sult og Elendighed formindskes det mest mulige. Ved denne den mest elementære af alle Pligter har heller ikke den store politiske Omvæltning i de sidste Dage ændret nogetsomhelst, hvor mægtig dens Virkning end har været, thi ogsaa under Republiken vil Befolkningen *leve*, og den kræver, at alt hvad der er nødvendigt for Livet frembringes uden Forstyrrelse.

Gennemtrængt af dette Ansvar er samtlige det tyske Folks Økonomiforbund, tiltrods for de bestaaende Modsætninger, enedes om at slutte sig sammen til fælles Samvirken for Gennemførelsen af Samfunds-Overgangen. De har erkendt, at modstridende Interesser og Kampe ikke bør hindre det store Værk, den økonomiske Genoprettelse, og har fundet Midler og Veje til at fjerne Differencer, som i denne saa vanskelige Tid vil kunne skade det almene Vel.

Ligesom der ved Krigens Begyndelse opstod Arbejdsfællesskab i talrige Fag for at skaffe Arbejde og Krigsskadeforsorg, saaledes vil ogsaa nu Fagforeninger af alle mulige Retninger, Funktionærforeninger og de store Arbejdsgiversammenslutninger danne et Arbejdsfællesskab for Samfundsovergangen.

Den 15. November er der mellem Generalkommissionen og en Række af de største tyske Arbejdsgiversammenslutninger indgaaet en Overenskomst om Arbejdsforholdene.

Overenskomsten har følgende Ordlyd:

De store Arbejdsgiverforbund er blevet enige med Arbejdernes Fagforbund om følgende:

1. Fagforeningerne anerkendes som Arbejdernes kaldede Repræsentation.
2. En Indskrænkning af mandlige og kvindelige Arbejderes Organisationsret maa ikke foretages.
3. Arbejdsgiverne og Arbejdsgiverforeningerne skal fuldstændig overlade de saakaldte fredsøkonomiske Foreninger til dem selv og hverken direkte eller indirekte understøtte disse.
4. Samtlige fra Krigstjenesten hjemvendende Arbejdere har Krav paa efter Anmeldelse straks at genindtræde i den Arbejdsplads, som de havde før Krigen. De paagældende Arbejdsgiver- og Arbejderforbund skal virke hen til, at denne Forpligtelse kan gennemføres ved Fremskaffelse af Raastoffer og Arbejdsordrer.
5. Fælles Ordning og paritetisk Ledelse af Arbejdsanvisningen.
6. Fastsættelse af Arbejdsbetingelserne for alle mandlige og kvindelige Arbejdere, i Overensstemmelse med Forholdene i det paagældende Fag, gennem kollektive Overenskomster.
7. I enhver Virksomhed med mindst 50 Arbejdere oprettes et Arbejderudvalg, som skal repræsentere Arbejderne og som sammen med Virksomhedens Indehaver skal vaage over, at Forholdene i Virksomheden nøje overholdes i Henhold til Overenskomstens Bestemmelser.

8. De kollektive Overenskomster skal indeholde Bestemmelser om Mægling og Voldgift, sammensat af ligemange Arbejdsgivere og Arbejdere.
9. Den daglige regelmæssige Arbejdstid fastsættes til højst 8 Timer. Lønreduktioner som Følge af den forkortede Arbejdstid maa ikke finde Sted.
10. Der nedsættes et Hovedudvalg paa paritetisk Grundlag og med en faglig Underbygning til at træffe videre Forholdsregler til Gennemførelsen af denne Overenskomst, Ordningen af Demobiliseringen, Opretholdelsen af det økonomiske Liv og Sikring af Arbejderklassens Eksistensmuligheder i Særdeleshed for dem, der har lidt haardest under Krigen.
11. Det paahviler endvidere Hovedudvalget at afgøre Grundspørgsmaal, navnlig forsaavidt der skulde opstaa saadanne, ved den kollektive Ordning af Løn- og Arbejdsforholdene, samt mægle i Stridigheder, der angaar flere Faggrupper. Udvalgets Afgørelse har bindende Gyldighed for saavel Arbejdsgivere som Arbejdere.
12. Denne Overenskomst træder i Kraft fra den Dag, den underskrives, og gælder under Forbehold af anden lovmæssig Ordning indtil den opsiges af en af Parterne med 3 Maaneders Varsel.

Overenskomsten skal ogsaa gælde for Forholdet mellem Arbejdsgiverforbundene og Funktionærforbundene.

Følgende Arbejdsgiverorganisationer har underskrevet Overenskomsten:

De tyske Arbejdsgiverforbunds Forening.
Arbejdsgiverforbundet for den nordvestlige Gruppe af Foreningen af tyske Jern- og Staalfabrikanter.
Forbundet af tyske Vaggonfabriker.
Den tyske Tekstilindustris Arbejdsgiverforbund.
Berlins Arbejdsgiverforbund indenfor den kemiske Industri.
Arbejdsgiverforbundet for den tyske Papir-, Pap-, Cellulose- og Træstof-Industri.
Rigsforbundet for den tyske Pianoforteindustri og beslægtede Fag.
Tysk Arbejdsgiverforbund for Byggefagene.
Arbejdsgiverforbundet for tyske Klejnsmede og beslægt. Haandværk.
Sammenslutningen af Berlins Arbejdsgiverforbund.
Tyske Stentrykkeriejeres Beskyttelsesforbund.
Centralforbundet af tyske Arbejdsgivere i Transport-, Handels- og Samfærdselsvæsen.
Overschlesiske Bjerg Hütteforening, Kattowitz.
Hovedbestyrelsen for tyske Jern- og Staalvirksomheder, Berlin.
Foreningen af tyske Jern- og Staalvirksomheder.
Østlige Gruppe, Kattowitz.
Det tyske elektrotekniske Industri-Centralforbund.
Arbejdsgiverbeskyttelsesforbund for den tyske Træindustri.
Arbejdsgiverforbundet i Rørlæggerfaget.
Almindeligt tysk Arbejdsgiverbeskyttelsesforbund for Bagerfaget.
Tysklands samvirkende Fagforbund.
Fællesforbundet af Tysklands kristelige Fagforeninger.
Forbundet af tyske Fagforeninger (De Hirsch-Dunckerske).
Polske Fagforening.
Fællesforeningen af Forbundene for Købmandsfunktionærer.
Fællesforeningen af frie Funktionærforbund.
De tekniske Forbunds Fællesforening.

Dr. Sorge. Hilger. Hugo Stinnes. Vögler. Beukenberg. Hugenberg. Springorum. von Raumer. von Rieppel. Dietrich. Paul Westermayer. Dr. Tänzler. Avellis. Schrey. Lammers. Paul Mangers. Dr. Emil Franke. Karl Friedrich von Siemens. Rathenau. Ernst von Borsig. Albert Miller. Ernst Purschian. Deutsch. C. Legien. A. Stegerwald. Gustav Hartmann. Hugo Sommer. Dr. Pfirrmann. Dr. Höfle.

Denne Overenskomst yder ikke alene det tyske Folk en sikker Gennemførelee af den økonomiske Overgang men sikrer tillige Arbejderklassen Organisationens Anerkendelse og en vidtgaaende Indflydelse

paa de indre Erhvervsforhold. Det konstitutionelle Erhverv er dermed blevet en Kendsgerning, saa snart Arbejderklassen slutter sig sammen til Varetagelse af dens økonomiske Interesser og skaffer sig de dertil egnede Organer i Erhvervsudvalgene.

Fordelene ved en saadan Overenskomst for saavel Samfundsovergangen som for Arbejdernes og Funktionærernes Interesser er saa klare, at enhver indsigtsfuld Statsborger, som er sig sit Ansvar bevidst, kun kan billige, at den er kommen i Stand.

Men denne Samvirken til Sikring af Samfundsovergangen afhænger ikke alene af de paagældende økonomiske Forbund, men tillige af den samfundsmæssige Indsigt hos de Faktorer, som for Tiden har den mestbestemmende Indflydelse i Riget, nemlig Arbejder- og Soldaterraadene. Selv om vi forudsætter, at en stor Del af disses Medlemmer har gennemgaaet den faglige Skole og for nærværende er i Stand til at træffe de rigtige Afgørelser, saa maa man dog i Fagforeningskredse alle Steder ikke forsømme at holde Føling med disse Folkets Repræsentanter, og underrette dem om den store Betydning, som de økonomiske Forbund har for Folkesamfundets Genopbyggelse. Frem for alt maa de lokale Fællesorganisationer stille sig til Raadighed for dette Arbejde og sammen med Arbejder- og Soldaterraadene virke hen til, at Samfundsovergangen fuldbyrdes saaledes, at Elendighed, Nød og Sult holdes borte fra Befolkningens store Masse. Det drejer sig ikke om en Udligning af Arbejdsgivernes og Arbejdernes Interesser, men det drejer sig om hele Folkets Tilværelse i den vanskeligste Tid. Den, der kan nøle med Afgørelsen, har ikke forstaaet Tidens Løsen.

Arbejdstiden.

8-Timers-Dag i Virksomheder med Døgndrift.

Arbejdsminister Stauning fremsatte i Gaar i Folketinget Forslag om følgende Tilføjelse til Fabrikslovens § 24:

I Virksomheder med regelmæssig Døgndrift maa ingen Arbejder, som deltager i Døgnarbejde, have en længere Brutto-Arbejdstid en 8 Timer i Døgnet, dog bortset fra en saadan Overskridelse af denne Arbejdstid, som en forsvarlig Afløsning nødvendiggør. Ved Holdskifte kan Brutto-Arbejdstiden dog udstrækkes til højst 16 Timer i Døgnet, men det maa herved iagttages, at ingen Arbejder i tre paa hinanden følgende Uger faar en længere Brutto-Arbejdstid end ialt $3 \times 7 \times 8 = 168$ Timer.

Indenrigsministeren kan efter Indstilling fra Arbejdsraadet meddele Tilladelse til Afvigelse fra ovenstaaende Bestemmelse, forsaavidt angaar Sæsonvirksomheder — eller Grupper af saadanne —, hvor Døgndrift ikke finder Anvendelse udover højst 4 Maaneder i Løbet af et Kalenderaar. Saadanne af Indenrigsministeren tilladte Undtagelser kundgøres i Lovtidende.

Foranstaaende Regler gælder ikke for Virksomheder, som kun midlertidig anvender Døgndrift. Hvis Døgndrift anvendes udover 1 Maaned i Løbet af et Kalenderaar, maa dog Arbejdstiden begrænses som foran fastsat, medmindre der af Indenrigsministeren — efter forud indhentet Erklæring fra Arbejdsraadet — meddeles Tilladelse til Afvigelse herfra.

Stauning oplyste, at dette Forslag om 8-Timers-Dag i alle Virksomheder med Døgndrift er udarbejdet efter et Andragende fra De samvirkende Fagforbund, der har anført, at Arbejdet i Virksomheder med Døgndrift nu i stor Udstrækning foregaar med kun to Arbejdshold, hvilket gør Arbejdstiden uforsvarlig lang og farlig for Arbejdernes Sundhed og menneskelige Livsvilkaar. Andragendet har været forelagt Arbejds- og Fabrikstilsynet, der anbefalede det. Derefter har Lovudkastet været til Behandling i Arbejdsraadet, som enstemmigt har tiltraadt det.

Stauning pegede med Styrke paa, at alle de Virksomheder, der her er Tale om, er saaledes stillede, at Reformen aldeles ikke vil paaføre dem økonomiske Vanskeligheder. Arbejderklassen har under Krigen baaret saa mange tunge Savn, at den nu overalt i Verden stiller Krav om

Forbedring af Livsvilkaarene. En lignende Reform som den foreslaaede er allerede tidligere gennemført i Norge og nu ogsaa i Tyskland. Det vil være uforsvarligt, om det danske Samfund vilde modsætte sig at gøre Kulturen den Indrømmelse, som det er at hæve en stor Del af Arbejderklassen op fra en Tilstand, hvori den er spærret ude fra alle kulturelle Goder, til en Stilling, hvori den i langt højere Grad kan betrygge Hjemmenes Lykke og Børnenes Fremtid.

8-Timersdagen for Københavns Kommunes Funktionærer og Arbejdere.

Den socialdemokratiske Gruppe i Københavns Kommunalbestyrelse vedtog ved sit Møde den 18. November at indbringe følgende Forslag til Behandling:

Borgerrepræsentationen beslutter at iværksætte en Forkortelse af Arbejdstiden med det Formaal som Regel at indføre en 8-Timers Arbejdsdag for de af Kommunens Funktionærer og Arbejdere, der har en længere Arbejdstid.

Magistraten opfordres til at slutte sig hertil og til at fremsætte de fornødne Forslag til Ændring af Budgettet under Hensyn til denne Indskrænkning af Arbejdstiden.

Naar der i Forslaget staar »som Regel«, betyder det kun, at der kan være enkelte Grupper, hvor Pladsforhold eller lignende kan gøre en øjeblikkelig Gennemførelse vanskelig. Men det vil kun være et lidet betydende Antal, og der vil ogsaa her blive truffet Foranstaltninger til saa hurtigt som muligt at faa 8-Timers Dagen gennemført.

Forslaget var til Behandling i Borgerrepræsentationens Møde den 28. November og vedtoges med 32 Stemmer mod 18 Stemmer.

Afskaffelse af Natarbejdet i Bagerfaget.

I Folketingets Møde den 21. November fremsatte Minister Stauning Forslag om Afskaffelse af Natarbejdet i Bagerier. Lovforslagets vigtigste Bestemmelser er følgende:

Arbejde i Brødfabriker, Brød- og Kagebagerier samt Konditorier maa ikke finde Sted i Tiden fra Kl. 8 Eftm. til Kl. 4 Form., dog med Undtagelse af Rengørings- og Reparationsarbejde, som udføres af Personer, der iøvrigt ikke er beskæftigede i Virksomheden.

Det tillades Virksomheder, der paa Tidspunktet for Lovforslagets Forelæggelse arbejder med Døgndrift, at fortsætte Arbejdet paa denne Maade endnu 5 Aar efter Lovens Ikrafttræden, dog saaledes, at der fra Kl. 8 Eftm. til Kl. 4 Form. ikke maa arbejdes med Tilvirkning af andre Brødsorter end Rugbrød, hvorhos der til saadant Natarbejde ikke maa anvendes Personer under 19 Aar.

Der skal hver Uge tilstaas enhver Arbejder (Medhjælpere, Svende og Lærlinge) en samlet Arbejdsfrihed af mindst 24 Timer.

En Arbejder kan paa sin Fridag beskæftiges i indtil 3 Timer med Surlægning, Hævlægning, Dejglægning, Rengøring i Bageriet samt Opfyring af Ovne og Dampkedler, dog maa der i det højeste anvendes 1 Mand for hver i Bageriet benyttet Ovn.

Loven træder i Kraft 1. April 1919.

Der indføres en Række Bestemmelser, som tilsigter udvidet Beskyttelse for de ved Bagerierne beskæftige unge Mennesker.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomstforhandlingerne.

Den 14. November traadte Forretningsudvalgene for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund i Danmark sammen til Forhandling om de Hovedpunkter, som fik Udtryk i Beslutningen paa Repræsentantskabsmødet den 28. og 29. Oktober d. A., nemlig Revision af Overenskomsterne, Nedsættelse af Arbejdstiden, Løntillæg, Overenskomsternes Varighed m. m.

Formanden for Arbejdsgiverforeningen, Hr. Direktør S. C. Hauberg, aabnede Mødet og bød Velkommen, idet han udtalte Haabet om et godt

Resultat af de Forhandlinger, som nu indledes.

De samvirkende Fagforbunds Formand, Carl F. Madsen, motiverede de af Arbejderne fremsatte Krav og understregede stærkt Nødvendigheden af en Nedsættelse i Arbejdstiden og Ove enskomsternes Revision.

Der udspandt sig derefter en kort Diskussion, hvorefter Mødet udsattes.

Den 25. November traadte de to Forretningsudvalg atter sammen, og man fortsatte nu meget indgaaende Diskussionen om den Situation hvori vi for Tiden befinder os, Udsigterne for Fremtiden og om de Krav vi havde fremsat. Efter 4 Timers Forhandling sluttede Mødet med at man vedtog at henvise Sagen til fortsat Behandling i et mindre Udvalg, bestaaende af 5 Repræsentanter fra hver Side.

Forhandlingerne vil blive fremskyndede det mest mulige, og forhaabentlig vil man kunne blive saa tidlig færdig, at Resultatet kan forelægges et Repræsentantskabsmøde i Midten af December Maaned.

Bogbinderne hos Marius Møller, Aarhus. I Skrivelse af 8. Novbr. paastod Arbejdsgiverforeningen, at Bogbinderforbundet havde blokeret Firmaet Marius Møller i Aarhus for Arbejdskraft.

Denne Sag behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. November, hvor Forbundets Repræsentanter bestred at der var nogen Blokade, og Mødet endte med følgende Vedtagelse: Forbundet erklærer, at hverken det eller dets Afdelinger vil lægge nogen som helst Hindringer i Vejen for, at Forbundets Medlemmer tager Arbejde hos nævnte Firma.

Bogbinderne og Akkord i Provinserne. Mellem Bogbinderforbundet og Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne er der en Overenskomst gældende, som har følgende Protokoltilførsel: »Parterne er enige om at anbefale Akkord i saa vid Udstrækning som mulig«.

Paa Grundlag af denne Bestemmelse har Bogbinderforbundet rejst Krav om Indførelse af Akkord hos forskellige Firmaer i Provinserne, bl. a. hos A/S Ad. Holst i Aalborg. Da Kravet ikke blev imødekommet, opsagde en Del af Svendene deres Pladser, hvad der foranledigede Afholdelsen af et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 23. Oktober, hvor man enedes om, at de Bogbindersvende, der har opsagt deres Pladser hos A/S Ad. Holst, Aalborg, tager Opsigelserne tilbage, og der nedsættes et Udvalg, som skal optage en Forhandling om Indførelse af Akkord paa Protokol- og Partiarbejde. Udvalget skulde fuldende sit Arbejde senest den 15. November, og hvis Parterne ikke opnaaede Enighed, skulde det indberettes til Hovedorganisationerne.

Udvalget opnaaede ikke Enighed, da Bogbindermestrene krævede, at der i de Akkordpriser, som er gældende i København skulde fradrages 15 % naar Arbejdet udføres i Provinserne, medens Forbundet krævede disse Priser uden Fradrag.

Sagen kom derefter til Behandling igen paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. November, hvor Bogbinderforbundet fik deres Krav fuldtud gennemført, idet man enedes om følgende:

»Hvor der arbejdes i Akkord, bliver for Fremtiden den københavnske Priskurant gældende for Medlemmerne af Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne.«

Den faste Voldgiftsret.

Slagteriarbejderne hos A/S Claus Hansens Fabriker.
(Sag Nr. 259)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 20. November 1918 i Sag Nr. 259: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Slagteriarbejderforbunds Vegne.

Mellem »Foreningen af Arbejdsgivere i Fedevareforretninger og Pølsefabrikker for København og Omegn« og »Dansk Slagteriarbejderforbund« er oprettet en kortfattet Overenskomst, der har været gældende fra 1. Januar 1918 og omfatter den af Hovedorganisationerne vedtagne Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Paa A/S Claus Hansens Fabriker, der hører under ovennævnte Arbejdsgiverforening, var der fra Ledelsens Side gjort Iagttagelser, der tydede paa, at der fandt Tyverier Sted indenfor Fabrikkens Omraade, og da en af Fabrikkens Direktører Tirsdag den 5. November 1918 i en Saltkælder havde fundet 4 Pakker Fødevarer, der var stukket til Side, blev 4 Arbejdere, til hvem der næredes Mistanke, afskedigede. Den følgende Dag Kl. 9 Form. anmodede Fabrikkens Arbejdere om at maatte holde Møde paa Fabrikken i Anledning af det forefaldne, og Tilladelse hertil blev givet. Der synes imidlertid at have hersket en Misforstaaelse mellem Parterne angaaende denne Tilladelses Omfang, idet man fra Ledelsens Side kun vil være gaaet ind paa, at der holdtes Møde i ½ Time, medens man fra Arbejdernes Side ikke vil have forstaaet, at Tilladelsen var begrænset til et saadant efter deres Mening utilstrækkeligt Tidsrum. Da Mødet trak ud til over Kl. 10½, blev det meddelt Arbejdernes Tillidsmand, at hvis Arbejderne ikke gik i Arbejde Kl. 10¾, vilde Maskinen blive stoppet og Fabrikken lukket. Da Mødet imidlertid vedblev, lod Fabrikkens Direktør ved 11-Tiden Dørene til forskellige Arbejdslokaler aflaase. Noget efter lod Arbejderne meddele, at de ikke vilde genoptage Arbejdet, medmindre de 4 afskedigede Arbejdere blev genantagne, og den Formand — Ludvig Sørensen — som man mente havde foranlediget Arbejdernes Afskedigelse, selv blev afskediget. Da Fabrikkens Ledelse nægtede at gaa ind paa disse Vilkaar, forlod Arbejderne ved 12-Tiden Fabrikken.

Da det ikke lykkedes ved en den 7. Novbr. mellem Organisationerne optaget Forhandling at faa Sagen bragt i Orden, holdtes der Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen Lørdag den 9. Novbr., hvor der af Arbejdsgiverne stilledes et Forslag til Forlig, der senere er tiltraadt af Arbejderne, hvorefter Arbejdet er genoptaget. Dette Forlig er saalydende:

»Arbejdet paa Claus Hansens Fabrikker genoptages Mandag Morgen til sædvanlig Arbejdstid. Spørgsmaalet om Genantagelse af de 4 afskedigede Mand (her følger de paagældendes Navne) udsættes, indtil Sagen er bedømt af Den faste Voldgiftsret, der tillige skal afgøre Spørgsmaalet om Arbejdsvægringens Lovlighed.

Formand Ludvig Sørensen holdes udenfor Virksomheden, indtil Den faste Voldgiftsrets Afgørelse foreligger.«

Under Henvisning hertil har Arbejdsgiverforeningen under nærværende Sag paastaaet Arbejdsstandsningen kendt ulovlig, Afskedigelsen af de 4 Mand godkendt og Arbejdernes Krav om Afskedigelse af Formanden kendt uberettiget.

De Indklagede har derimod hævdet, at der ikke foreligger nogen ulovlig Arbejdsstandsning fra Arbejdernes Side, og har paastaaet de fire Afskedigelser annulleret og Arbejdernes Krav om Formandens Fjernelse kendt berettiget.

Hver af Parterne har paastaaet Sagens Omkostninger paalagt Modparten.

Det kan efter det for Retten foreliggende stille sig noget tvivlsomt, hvilken af Parterne det nærmest maa tilregnes, at Forholdet den 6. Novbr. før Middag forløb, som det gjorde. Forholdet vilde have været klarere, hvis Fabrikken ikke havde foretaget den nævnte Lukning af Fabrikslokalerne. Det maa imidlertid anses for utvivlsomt, at der ikke fra Fabrikkens Side vilde være rejst nogen Indsigelse mod Arbejdets Genoptagelse efter Middag, hvis denne havde fundet Sted, uden at der fra Arbejdernes Side var stillet særlige Vilkaar, og Hovedinteressen knytter sig for saa vidt til det Spørgsmaal, om Arbejderne har været berettigede til at opstille de Vilkaar for Arbejdets Genoptagelse, som de har opstillet. Dette har de ikke været. Der er intet oplyst, der kunde tyde paa, at Fabrikkens Afskedigelse af de fire Arbejdere var en kollektiv Afskedigelse med Lock-out-Karakter. Der maa gaas ud fra, at Afskedigelsen for hver Enkelts Vedkommende alene var begrundet i den Mistanke om Uærlighed, som Ledelsen nærede mod den Paagældende, og saaledes kun et Udslag af Ledelsens Ret og

Pligt til at værne Fabrikken mod Uærligheder fra den enkelte Arbejders Side. Hvad dernæst Formanden angaar, er den mod ham under Sagen rejste Kritik ikke af en saadan Art, at den kunde give Arbejderne noget retsligt Krav paa Formandens Afskedigelse.

Det maa herefter fastslaas, at Arbejdernes — med Karakteren af et Ultimatum stillede — Krav om de fire Arbejderes Genantagelse og Formand Sørensens Afskedigelse har været overenskomststridig.

Ved det ovenfor gengivne Forlig af 9. Novbr. har det, som det fremgaar af de under nærværende Sags mundtlige Forhandling faldne Udtalelser, været Parternes Ønske ikke blot at fremkalde Den faste Voldgiftsrets Udtalelse om deres indbyrdes *retlige* Stilling, men ogsaa at fremkalde og underkaste sig Rettens Skøn over, hvorvidt der er rimelig Grund for Fabrikken til at efterkomme de fremsatte Begæringer henholdsvis om de fire Arbejderes Genantagelse og om Formand Sørensens Afskedigelse. Idet Retten efter Omstændighederne ikke finder Grund til at nægte at efterkomme dette Parternes Ønske, skal herom bemærkes følgende:

En Fabriksledelse, der faar Grund til Mistanke om, at der fra nogle af Arbejdernes Side finder Uærligheder Sted, kan naturligvis ikke forholde sig passiv, indtil Tilfældet engang forsyner den med fuldt Bevis mod den eller de Skyldige. Den maa straks tage passende Forholdsregler for at søge at komme saadant Uvæsen tillivs, og den maa eventuelt, naar mildere Midler ikke forslaar, enten afskedige de Personer, mod hvem Mistanken samler sig, eller foretage Anmeldelse til Politiet og oplyse Politiet dels om, hvilke dens Grunde til Mistanke er, dels om, mod hvilke Personer Mistanken særlig er rettet. Da der nu imidlertid i den foreliggende Sag under Proceduren fra Arbejdernes Side er udtalt Ønsket om, at Ledelsen, hvis der paany gøres Iagttagelser, der tyder paa Tyveri eller lignende, foretager Anmeldelse til Politiet, og da der endvidere mellem Parterne er Enighed om, at der ikke foreligger Bevis for, at de i Saltkælderen fundne Pakker er stukket til Side af de 4 Arbejdere, der er blevet afskediget, maa Retten finde det rimeligt, at de 4 Arbejdere genantages.

Hvad Formand Sørensen angaar, er der under Sagen fremsat en Række Klagepunkter angaaende hans Optræden overfor Arbejderne. Nogle af disse er nu vel af den Art, at det, hvis deres Rigtighed var indrømmet, bevidst eller dog nærmere bestyrket, maatte betvivles, om Formand Sørensen var i Besiddelse af den Takt og Selvbeherskelse, som er nødvendig til en god Udøvelse af Formandsmyndigheden. Imidlertid synes disse Klager efter det under Proceduren fremkomne ret svagt underbyggede, og paa den anden Side er det fra Fabrikkens Side fremhævet, dels at Formand Sørensen, inden han blev Formand, af Arbejderne har været benyttet som Tillidsmand, dels at der inden denne Sags Fremkomst aldrig overfor Fabrikkens Ledelse mundtlig eller skriftlig er fremsat nogensomhelst Klage over Formand Sørensens Optræden. Derefter kan Retten ikke give Arbejdernes Krav om Formand Sørensens Afskedigelse sin Støtte.

Sagens Omkostninger findes at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse.

Den af Arbejderne paa A/S Claus Hansens Fabrikker den 8. November 1918 afgivne Erklæring om ikke at ville genoptage Arbejdet, medmindre 4 afskedigede Arbejdere genantoges og Formand Ludvig Sørensen afskedigedes, har været overenskomststridig.

Retten finder det rimeligt, at de i Forliget af 9. November 1918 nævnte 4 Arbejdere genantages.

Retten kan ikke give det af Arbejderne rejste Krav om Formand Ludvig Sørensens Afskedigelse sin Støtte.

Nærværende Sags Omkostninger betales af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa »Foreningen af Arbejdsgivere i Fedevareforretninger og Pølsefabrikker for København og Omegn«s Vegne med 75 Kr. og af De samvirkende Fagforbund paa »Dansk Slagteriarbejderfrb.« Vegne med 75 Kr.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i November Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. December 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 3 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

K. F. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 ❋ KØBENHAVN DEN 7. DECEMBER 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Den nye Arbejdsløshedskasselov. Lønbevægelser og Konflikter. (Arbejdsmændene hos Sadolin & Holmblad. Skibstømrerne paa Codanværftet). Centralarbejdsanvisningen.

Den nye Arbejdsløshedskasselov.

Som bekendt blev der i Sommer nedsat en Kommission, til at foretage en Revision af Arbejdsløshedskasseloven af 1914.

Kpmmissionen var sammensat af Repræsentanter for Arbejdsløshedskasserne, Anvisningskontorerne, Arbejdsgivernes og Arbejdernes faglige Hovedorganisationer, Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1907, Formanden for Den faste Voldgiftsret, Arbejdsanvisningsdirektøren, Arbejdsløshedsinspektøren m. fl.

Kommissionens Arbejde resulterede i en Betænkning til Indenrigsministeriet, som blev forelagt Rigsdagen i Form af Udkast til midlertidig Lov angaaende overordentlig Hjælp til Arbejdsløse m. m.

Dette Lovforslag er nu vedtaget af saavel Folketing som Landsting, og har under 30. November faaet Kongens Stadfæstelse.

Vi gengiver nedenfor Loven i dens Helhed.

Midlertidig Lov
angaaende
overordentlig Hjælp til arbejdsløse m. m.

I.

§ 1.

Den i Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser Nr. 80 af 8. April 1914 § 13, 1ste Stykke, fastsatte Bestemmelse om, at Understøttelse ikke ydes til nogen, medmindre han i det umiddelbart forud for Understøttelsens Ydelse forløbne Tidsrum af 12 Maaneder har været Medlem af Kassen og betalt sit skyldige Medlemsbidrag, ændres derhen, at Understøttelsen kan ydes til Medlemmer, der er optagne i en Arbejdsløshedskasse i Tiden inden den 1. December 1918, naar de har betalt deres skyldige Medlemsbidrag i de umiddelbart før Understøttelsens Ydelse forløbne 2 Maaneder, til Medlemmer, der optages i Tiden mellem 1. December 1918 og 31. Januar 1919, naar de har betalt deres skyldige Medlemsbidrag i de umiddelbart før Understøttelsens Ydelse forløbne 3 Maaneder, og til Medlemmer, der optages mellem 1. Februar og 30. September 1919, naar de har betalt deres skyldige Medlemsbidrag i de umiddelbart før Understøttelsens Ydelse forløbne 6 Maaneder.

§ 2.

Arbejdsløshedsnævnet kan paalægge anerkendte Arbejdsløshedskasser at yde Understøttelse til Medlemmer, hvis Arbejdstid er nedsat med mindst en Trediedel, saafremt Nedsættelsen af Arbejdstiden er ordnet saaledes, at der visse Dage i Ugen ikke arbejdes.

I Tilfælde, hvor en Nedsættelse af Arbejdstiden er ordnet saaledes, at der vel arbejdes paa alle Ugens sædvanlige Arbejdsdage, men med indskrænket Dagtid, skal Nævnet ligeledes kunne paalægge vedkommende Kasser at yde Arbejdsløshedsunderstøttelse, naar det godtgøres for Nævnet, at Nedsættelsen udgør mindst en Trediedel.

Hvor særlige Forhold foreligger, kan Arbejdsløshedsnævnet godkende, at der ydes Understøttelse til Medlemmer, som arbejder paa nedsat

Arbejdstid, selv om Nedsættelsen ikke andrager en Trediedel.

Saafremt et Medlem, hvis Arbejdstid er nedsat, oppebærer en Løn, der giver ham en Fortjeneste, som svarer til hans eller Fagets normale Arbejdsindtægt for en længere Tid, end Arbejdet varer, skal den paagældende, naar der bliver Spørgsmaal om Ydelse af Understøttelse i Henhold til foranstaaende, betragtes, som om han havde haft Arbejde i saa lang Tid, som der normalt maa arbejdes i Faget for at opnaa den Fortjeneste, som han oppebærer.

§ 3.

De for enkelte Arbejdsløshedskasser gældende Bestemmelser om, at Understøttelse ikke ydes en vis Del af Aaret eller først efter en længere Ventetid end 6 Dage, bortfalder midlertidig.

Indenrigsministeren bemyndiges til efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet at forlænge de i Lov Nr. 80 af 8. April 1914 § 13, 6. Stk., 3. Punktum, fastsatte Tidsfrister.

Indenrigsministeren kan efter Indstilling fra Nævnet tillade, at en Arbejdsløshedskasse yder en efter Forholdene afpasset Understøttelse til arbejdsløse unge Arbejdere under 18 Aar, som er optagne i Kassen som bidragydende Medlemmer og har været knyttede til vedkommende Fag i mindst 1 Aar.

En Arbejdsløshedskasse kan nægte at optage Personer, som paa det Tidspunkt, da Optagelsen søges, ikke har Beskæftigelse indenfor vedkommende Fag, eller som ikke henhører under den Kreds af regelmæssigt arbejdende, for hvilke Kassen er bestemt, selv om de i øvrigt fyldestgør de i Kassens Vedtægter fastsatte Betingelser angaaende Tilknytning til Faget.

§ 4.

For Tiden fra 1. December 1918 til 31. December 1919 stilles et Beløb af 6 Mill. Kr. til Indenrigsministerens Raadighed til Anvendelse til overordentlige Statstilskud til Arbejdsløshedskasserne. Disse Tilskud ydes efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet i hvert enkelt Tilfælde.

For de Arbejdsløshedskassemedlemmer, for hvis Vedkommende en Del af Ventetiden bortfalder i Henhold til denne Lovs § 1, yder Statskassen endvidere til den paagældende Arbejdsløshedskasse et Indskud, svarende til Medlemsbidrag plus offentligt Tilskud for de Maaneder, der bortfalder af Ventetiden.

§ 5.

Til nyoprettede Arbejdsløshedskasser for Fag, for hvilke der ikke allerede bestaar Arbejdsløshedskasser, skal der af Indenrigsministeren efter Indstilling fra Nævnet til Dannelse af Reservefond kunne tilstaas Statstilskud, der ikke maa overstige Halvdelen af Kassens aarlige Understøttelsesmaksimum for samtlige dens nydende Medlemmer. — Halvdelen af det saaledes tilstaaede Beløb tilbagebetales af Kassen i Løbet af 10 Aar ved Afdrag i det aarlige Statstilskud. Fradragsprocenten fastsættes efter nærmere Indstilling fra Nævnet.

II.

§ 6.

Forsaa vidt Arbejdsløshedsinspektøren formener, at de af en Arbejdsløshedskasse trufne Bestemmelser om Kontrol med arbejdsløse Medlemmer ikke kan anses for fyldestgørende under de foreliggende Forhold, er Inspektøren berettiget til at kræve yderligere Kontrolregler indført.

§ 7.

Ved Anvisning af Arbejde skal der af det kommunale Arbejdsanvisningskontor eller den Arbejdsløshedskasse, der foretager Anvisningen, gives Arbejdsgiveren skriftlig Meddelelse om, at Anvisning har fundet Sted. Arbejdsgiveren skal, hvis Arbejdsforholdet ikke kommer i Stand — ved den anviste Arbejders Udebliven eller Vægring ved at overtage Arbejdet —, eller naar Arbejdsforholdet afbrydes umiddelbart efter Overtagelsen, straks give Meddelelse herom til det kommunale Arbejdsanvisningskontor eller den Arbejdsløshedskasse, hvorfra Anvisningen er sket.

Enhver, som uden foregaaende

Anvisning antager til Arbejde for længere Tid end en halv Dag (6 Timer) et Medlem af en Arbejdsløshedskasse, skal straks efter Antagelsen give Meddelelse herom til det nærmeste kommunale Anvisningskontor med Oplysning om den antagne Arbejders Navn og Bopæl eller Arbejdsløshedskassens Navn og den paagældende Arbejders Medlemsnummer i denne. Tilsvarende Meddelelse skal ske om et Arbejdsforholds umiddelbare Afbrydelse. Saadanne Meddelelser bortfalder i de Tilfælde, hvor vedkommende Medlem antages som Tyende eller efter Kontrakt i fast Tjeneste for mindst en Maaned.

Med Tilslutning af en Arbejdsløshedskasse kan Indenrigsministeren efter Indstilling af Arbejdsanvisningsdirektøren og Arbejdsløshedsinspektøren fastsætte Afvigelser fra de i nærværende Paragrafs 1ste og 2det Stykke givne Bestemmelser, forsaavidt der træffes en Ordning med Indførelse af Kontrol-Kort eller paa anden fyldestgørende Maade tilvejebringes en Kontrol-Ordning, der under de foreliggende Forhold skønnes at være mindst ligesaa betryggende som den i nævnte Bestemmelser omhandlede. Reglerne for en saadan Kontrol-Ordning skal optages i en af Indenrigsministeren udfærdiget Bekendtgørelse, hvori Arbejdsgivernes Pligter nærmere skal angives.

De omhandlede Anmeldelser fra Arbetdsgivere maa ikke indeholde andre Meddelelser end foran foreskrevet.

De Anmeldelser, som i Henhold til foranstaaende indsendes til et kommunalt Arbejdsanvisningskontor, skal — efter stedfunden Afbenyttelse — af dette videresendes til vedkommende Arbejdsløshedskasse til Oplysning for disse.

Udviser en Arbejdsgiver Forsømmelighed med Opfyldelsen af de ham i Medfør af denne Paragraf paahvilende Forpligtelser, kan han straffes med Bøder indtil 25 Kr., der tilfalder Statskassen. Sager herom behandles som offentlige Politisager.

§ 8.

Naar et kommunalt Arbejdsanvisningskontor gentagne Gange forgæves har foretaget Anvisning til samme Arbejdssted, og det herigennem eller af andre Grunde skønnes, at Arbejdsvægringen er af kollektiv Natur, indberettes Sagen til Arbejdsanvisningsdirektøren, og det meddeles samtidig vedkommende Arbejdsgiver og Arbejdere, at dette er sket.

Skønner Arbejdsanvisningsdirektøren, at Sagen efter de foreliggende Oplysninger bør afgøres efter de for det paagældende Fag gældende Regler for Behandlingen af faglig Strid, tilstiller han det paagældende Fags Bestyrelse for Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer Meddelelse om Sagen; forsaavidt de paagældende Organisationer er Medlemmer af Hovedorganisationer, gives der tillige disse Meddelelse herom. Samtidig hermed indberetter Arbejdsanvisningsdirektøren de paaklagede Forhold til Arbejdsløshedsinspektøren, der foranlediger, at Understøttelsen indtil videre ikke udbetales til det eller de Medlemmer af Arbejdsløshedskassen, der har vægret sig ved at overtage det dem anviste Arbejde.

Har Arbejdsløshedsinspektøren ikke inden Udløbet af 8 Dage fra Sagens Indberetning modtaget Meddelelse om, at der er foretaget Skridt til at behandle Sagen efter de for Faget gældende Regler for Behandling af faglig Strid, anses dette som en Tilkendegivelse fra de paagældende Parter om, at de ikke anser Spørgsmaalet for at være af kollektiv Natur, og Sagen forelægges derefter Nævnet til Afgørelse efter Arbejdsløshedskasselovens § 14, Nr. 7. — Saafremt der ikke inden 3 Uger efter Sagens Indberetning er truffet Afgørelse vedrørende den faglige Strid, kan Arbejdsløshedsinspektøren tillade, at Udbetaling af Understøttelse foreløbig finder Sted, mod at Spørgsmaalet derefter forelægges Nævet til Afgørelse efter Arbejdsløshedskasselovens § 14, Nr. 7.

Naar Arbejdsanvisningsdirektøren har givet Organisationerne ovennævnte Meddelelse om en Sag an-

gaaende Arbejdsvægring, foretages der ikke yderligere Anvisning i det omhandlede Tilfælde, før Afgørelsen i Sagen foreligger. Meddelelse om Afgørelsen skal straks gives Arbejdsløshedsinspektøren og Arbejdsanvisningsdirektøren, som derefter foranlediger, at Anvisningen paa ny foretages i Henhold til den trufne Retsafgørelse.

Nægter vedkommende Arbejdsgiver at antage det tidligere ønskede Antal Arbejdere paa de fagretslig fastsatte Vilkaar, giver Arbejdsanvisningsdirektøren fornøden Meddelelse saavel til Arbejdsgiveren som til vedkommende Arbejdsanvisningskontor om, at yderligere Anvisning ikke foretages.

Vægrer de tidligere anviste Arbejdere eller et tilsvarende Antal andre Medlemmer af den paagældende Arbejdsløshedskasse sig ved at overtage det paa ny anviste Arbejde paa de fagretslig fastsatte Vilkaar, maa den kollektive Arbejdsvægrings Opretholdelse derved anses som godtgjort, og Sagen indberettes af Arbejdsanvisningsdirektøren til de fornævnte interesserede Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer samt til Arbejdsløshedsinspektøren, der paaser, at der herefter ikke udbetales Understøttelse til Medlemmer, der under Hensyntagen til de foreliggende Forhold og de paagældendes Kvalifikationer af Inspektøren skønnes at maatte omfattes af den kollektive Arbejdsvægring.

§ 9.

Saafremt der mellem et kommunalt Arbejdsanvisningskontor og en stedlig Afdeling af en anerkendt Arbejdsløshedskasse træffes Aftale om, at Kassens arbejdsløse Medlemmer indenfor de til Kontorets Distrikt hørende Afdelinger skal rette personlig Henvendelse til Kontoret for at søge Arbejde, kan der af Indenrigsministeren — efter Indstilling fra Arbejdsanvisningsdirektøren og med Tilslutning af Arbejdsløshedsinspektøren og Arbejdsløshedskassen — meddeles Tilladelse til Afvigelser fra de i Lov om Arbejdsanvisning af 29. April 1913 § 8 indeholdte Regler.

III.

§ 10.

Fra nærværende Lovs Ikrafttræden at regne skal der gennem vedkommende Arbejdsløshedskasse ydes arbejdsløse Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser Tillæg til de vedtægtsmæssige Understøttelser eller fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør i Henhold til nedenstaaende Regler:

Som *Tillæg* til løbende Understøttelser vil der i Vintertiden være at yde 2 Kr. pr. Dag til Familieforsørgere og 1 Kr. 50 Øre pr. Dag til Medlemmer, der ikke er Familieforsørgere. I Sommertiden (1. Maj—30. September) er Understøttelserne henholdsvis 1 Kr. 50 Øre og 1 Kr.

Naar af to Ægtefæller den ene arbejder, og den anden er arbejdsløs og nyder Understøttelse af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, kan det udover den vedtægtsmæssige Understøttelse ydede Tillæg og Huslejehjælpen (§ 11) nedsættes eller bortfalde i Henhold til nærmere derom af Indenrigsministeren efter Forhandling med Arbejdsløshedsnævnet fastsatte Regler, dog indenfor saadanne Grænser, at det stadig bliver af væsentlig økonomisk Interesse for hver af Ægtefællerne at have Arbejde fremfor at gaa ledig.

Er begge Ægtefæller Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser og arbejdsløse paa samme Tid, er kun den, der maa anses som Familieforsørgeren, berettiget til at modtage den i § 11 nævnte Huslejehjælp; for den anden af Ægtefællerne kan det udover den vedtægtsmæssige Understøttelse ydede Tillæg nedsættes eller bortfalde i Henhold til nærmere derom af Indenrigsministeren efter Forhandling med Arbejdsløshedsnævnet fastsatte Regler.

Hvor den samlede Understøttelse efter nærværende Paragraf samt § 11 i Forbindelse med en Kasse vedtægtsmæssige Understøttelse vilde komme til at overstige $^3/_4$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det paagældende Fag eller den paagældende Faggruppe, kan Indenrigs-

ministeren efter Indstilling fra Arbejdsløshedsinspektøren paalægge Kassen at nedsætte det udover den vedtægtsmæssige Understøttelse ydede Tillæg saaledes, at den samlede Understøttelse ikke overstiger den nævnte Procentdel af Arbejdsfortjenesten. For de Arbejdsløses Vedkommende, hvis Understøttelse ikke overstiger Minimumsunderstøttelserne, maa den samlede Understøttelse dog ikke nedbringes mere under Arbejdsfortjenesten, end hvad der er fornødent, for at det stadig kan være af væsentlig økonomisk Interesse for vedkommende at have Arbejde fremfor at gaa ledig.

Saafremt en Arbejdsløshedskasse i Henhold til sin Vedtægt ikke yder Understøttelse for samtlige Ugens 7 Dage, og denne Begrænsning skyldes manglende Evne hos Flertallet af Kassens Medlemmer til at udrede højere Bidrag end de fastsatte, kan Indenrigsministeren efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet bestemme, at der i Dyrtidshjælp ydes den paagældende Kasses arbejdsløse Medlemmer et Beløb svarende til den vedtægtsmæssige Understøttelse med det ovennævnte Dyrtidstillæg for de Dage, for hvilke vedtægtsmæssig Understøttelse ikke udredes.

Som *fortsat Hjælp* efter Understøttelsens Ophør vil der i alle Tilfælde være at yde vedkommende Medlem et Beløb af samme Størrelse som den vedtægtsmæssige Understøttelse med det fornævnte Dyrtidstillæg. Fortsat Hjælp udbetales i Overensstemmelse med Kassernes almindelige Regler for Udbetaling af Understøttelser, og Kassernes Bestyrelser er pligtige at føre den samme Kontrol med de Medlemmer, der faar fortsat Hjælp, som den, der føres under Udbetaling af Kassernes vedtægtsmæssige Understøttelser.

§ 11.

Udover den Understøttelse, arbejdsløse Medlemmer modtager i Henhold til Kassernes Vedtægter og Bestemmelserne i foranstaaende § 10, ydes der af Arbejdsløshedskasserne Huslejehjælp til de Medlemmer, der er Familieforsørgere, naar de har været arbejdsløse i 30 Dage i Løbet af de sidste 60 Dage.

Huslejehjælpen maa ikke udgøre mere end den af vedkommende Medlem for en Maaned betalte Husleje og kan ikke overstige 40 Kr. Naar et Medlem har modtaget Huslejehjælp, kan der paa ny ydes Huslejehjælp til det samme Medlem, saafremt vedkommende atter har været arbejdsløs i 30 Dage i Løbet af 60 Dage efter Modtagelsen af den senest udbetalte Huslejehjælp.

Ved Afslutningen af en Arbejdsløshedsperiode af mindst 2 Ugers Varighed udbetales der delvis Huslejehjælp for den Del af den tilbagelagte Arbejdsløshedsperiode, for hvilken der ikke er ydet Huslejehjælp.

Af samlevende Ægtefæller kan kun den, der maa anses som Familieforsørgeren, modtage Huslejehjælp.

Til Ikke-Familieforsørgere, der har været arbejdsløse i mindst 2 Uger, ydes en Huslejehjælp, der for København og Frederiksberg udgør 5 Kr., for Købstæderne 4 Kr. og for Stationsbyer og Landdistrikter 3 Kr. ugentlig.

§ 12.

Udover den i §§ 10 og 11 omhandlede Understøttelse ydes der til Familieforsørgere med Børn under 15 Aar af den stedlige Hjælpekasse (i København: Københavns Understøttelsesforenings kommunale Afdeling) et Beløb af mindst 35 Øre for hvert hjemmeværende Barn under 15 Aar pr. Dag, vedkommende Medlem er arbejdsløs, fra det Tidspunkt at regne, hvor Familiens samlede Indtægt (derunder Arbejdsindtægt og Understøttelse) i de foregaaende tre Maaneder efter de foreliggende Oplysninger maa anses at være under 800 Kr.

Hvis den paagældende Hjælpekasses Bestyrelse skønner, at den samlede Understøttelse, som den arbejdsløse herefter vilde komme til at nyde, vilde blive af en saadan Størrelse, at det ikke længere kunde siges at være af væsentlig økonomisk Interesse for vedkommende at have Arbejde fremfor at gaa ledig, kan den

foretage en hertil sigtende Nedsættelse af de ovenfor nævnte Beløb, dog ikke til under 3/4 af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det paagældende Fag eller den paagældende Faggruppe.

Naar et Medlems Arbejdsløshed har haft en Varighed af mindst 90 Dage indenfor et Tidsrum af 180 Dage i Tiden efter 1. Maj 1918, ydes endvidere et samlet Beløb beregnet efter en Ydelse af mindst 20 Øre pr. Dag for den arbejdsløse og mindst 20 Øre pr. Dag for sammes Ægtefælle, forsaavidt denne ikke har Selverhverv, samt mindst 10 Øre pr. Dag for hvert hjemmeværende Barn under 15 Aar; for Arbejdsløshedsperioder, der afsluttes efter denne Lovs Ikrafttræden, ydes dette Tillæg ogsaa delvis ved Udløbet af en 180 Dages Periode, selv om Medlemmet ikke har haft fulde 90 Dages Arbejdsløshed, dog ikke for kortere Tid end 14 Dage. Saafremt en Hjælpekasse inden denne Lovs Ikrafttræden maatte have udbetalt hertil svarende ekstra Understøttelse til arbejdsløse for et Tidsrum, der ligger efter 1. Maj 1918, kan det saaledes udbetalte fradrages i den Understøttelse, som vil være at yde i Medfør af foranstaaende. — Naar der saaledes er udbetalt forøget Understøttelse for en Arbejdsløshedsperiode af tilsammen mindst 90 Dage, eventuelt mindst 14 Dage, kan der ikke paany udbetales saadan forøget Understøttelse, forinden den paagældende Arbejder efter den sidste Udbetaling atter har været ledig mindst 90 Dage, henholdsvis 14 Dage, indenfor et Tidsrum af 180 Dage.

De hertil nødvendige Beløb stilles til Raadighed for Hjælpekassen af vedkommende Kommunalbestyrelse; to Trediedele af Udgifterne herved refunderes Kommunen af Statskassen.

Hvor der foreligger Forhold, der bevirker, at den i §§ 10 og 11 samt nærværende Paragraf omhandlede Understøttelse maa anses for utilstrækkeligt (f. Eks. stor Børneflok, Sygdom, Mangel paa Beklædningsgenstande eller nødvendige Arbejdsredskaber o. l.), kan der af vedkommende kommunale Hjælpekasse ydes den paagældende arbejdsløse yderligere Understøttelse i Henhold til den kommunale Dyrtidslovs almindelige Regler.

Det Medlem af en Arbejdsløshedskasse, der vil gøre Krav paa de i nærværende Paragraf omhandlede særlige Tilskud, maa herom indgive Ansøgning til Hjælpekassen paa dertil bestemte Skemaer bilagt med de fornødne Oplysninger og Attester.

Arbejdsløse Medlemmer, der modtager Understøttelse efter denne Lov, er tillige berettigede til at faa Del i de Foranstaltninger, som med Hjemmel i Dyrtidsloven eller Kommunallovgivningen træffes af vedkommende kommunale Bestyrelse.

I Anledning af Administrationen af denne Paragraf bemyndiges Kommunalbestyrelsen til at stille et Beløb af indtil 10 Øre pr. Indbygger i Kommunen til Raadighed for Formanden for Hjælpekassen (i København Understøttelsesforeningens kommunale Afdeling) til Medhjælp, Beløbene udbetales af Kommunen; to Trediedele efunderes af Statskassen.

13.

Arbejdsløshedskasserne skal efter et af Indenrigsministeren godkendt Skema føre særligt Regnskab over de i Henhold til §§ 10 og 11 ydede Understøttelser. Naar Regnskaberne, der skal indsendes til Indenrigsministeriet snarest muligt efter 1. April 1919 for Tidsrummet fra 1. December 1918 til 31. Marts 1919 og snarest muligt efter 1. Januar 1920 for Tidsrummet fra 1. April til 31. December 1919, er godkendte, udbetales de paagældende Beløb af Statskassen til Arbejdsløshedskasserne, og en Fjerdedel af den samlede Udgift paalignes derefter de understøttede Medlemmers Opholdskommuner i Forhold til den i hver enkelt Kommune ydede Understøttelse. I den heromhandlede Henseende bliver Københavns og Frederiksberg Kommuner at anse som een Kommune, og den paa disse Kommuner faldende Udgift fordeles mellem dem

i Forhold til Antallet af Arbejdsløshedskassemedlemmer i hver af Kommunerne den 31. Marts 1918. Paa Forespørgsel skal Navnene paa de i Kommunen boende understøttede Medlemmer opgives den vedkommende Kommunalbestyrelse. Udgifterne ved det herved forvoldte Skrivearbejde bæres af Kommunalbestyrelsen.

Indenrigsministeren kan i Henhold til Andragende fra vedkommende Kommunalbestyrelser og efter stedfunden Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg helt eller delvis fritage Kommuner for at udrede de dem ifølge foranstaaende paahvilende Beløb, naar det skønnes at være forbundet med uforholdsmæssig store Vanskeligheder for de paagældende Kommuner at udrede de omhandlede Beløb.

Efter Indstilling fra Arbejdsløshedsinspektøren kan der af Staten ydes Arbejdsløshedskasserne passende Forskud til Afholdelsen af den omhandlede Dyrtidshjælp.

IV.

§ 14.

I Tilfælde, hvor der af et kommunalt Arbejdsanvisningskontor eller en anerkendt Arbejdsløshedskasse anvises en arbejdsløs Familieforsørger. Arbejde paa et Sted, der ligger saa langt fra hans Bopæl, at det er nødvendigt for ham at skaffe sig Kost og Logi udenfor sit Hjem, kan der efter Indstilling fra Arbejdsanvisningsdirektøren eller Arbejdsløshedsinspektøren ydes Opholdspenge til delvis Dækning af Udgifterne herved. Opholdspengenes Størrelse fastsættes i hvert enkelt Tilfælde af Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917; de udbetales af det paagældende Arbejdsanvisningskontor mod Refusion af Statskassen.

Hvor Forholdene taler derfor, kan Arbejdsudvalget træffe Foranstaltninger til Fremskaffelse af Kost og Logi ved Indretning af Fællesbespisning, eventuelt Soverum, til en nærmere fastsat lav Betaling for Arbejdere, der faar anvist Arbejde udenfor deres Hjemsted, i hvilke Tilfælde der da ikke kan ydes Opholdspenge til de paagældende i Henhold til nærværende Paragrafs 1. Stk.

Endelig kan Arbejdsudvalget bevilge en arbejdsløs Arbejder, der faar anvist Arbejde udenfor sit Fag (Branche), et midlertidigt Tillæg til Arbejdslønnen, saafremt den paagældende paa Grund af manglende Øvelse ikke i den første Del af Arbejdsperioden kan opnaa den for Fagets (Branchens) Arbejdere sædvanlige Arbejdsfortjeneste.

De til Dækning af Udgifterne i Henhold til nærværende Paragraf fornødne Beløb bevilges paa Finansloven.

§ 15.

Denne Lov træder i Kraft den 1. December 1918 og gælder indtil den 31. December 1919.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos A/S Sadolin & Holmblad & Co.s Efterflg. Mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling for Oliemøllerne og ovennævnte Firma havde der gennem længere Tid været forhandlet om Oprettelsen af en Overenskomst, uden at der var opnaaet noget Resultat.

Sagen kom derefter til Behandling paa to Fællesmøder i Arbejdsgiverforeningen, hvilket ej heller førte til et for Fagforeningen tilfredsstillende Resultat.

Forbundet varslede saa Strejke overfor Firmaet, og Strejken skulde have været iværksat den 27. November.

Der afholdtes imidlertid et nyt Fællesmøde den 26. Novbr., hvor der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, som er gældende til 1. April 1919. Denne Overenskomsts væsentligste Bestemmelse er, at de paa Fabrikken bestaaende Arbejdsforhold bibeholdes, og at der til de bestaaende Ugelønninger — 44 og 46 Kr. — ydes et Dyrtidstillæg af henholdsvis 6 og 4 Kr. pr. Uge.

Skibstømrerne paa A/S Codanværftet i Køge. Mellem Dansk Skibstømrerforbund og det nyoprettede Skibsværft — A/S Codanværftet i Køge — havde der været ført Forhandlinger angaaende Oprettelse af en Overenskomst, uden at der var opnaaet noget Resultat.

Sagen kom derefter til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. November, hvor man enedes om at afslutte en midlertidig Overenskomst, der er gældende til 1. Februar 1919, hvorefter de nugældende Løn- og Arbejdsforhold gælder uforandrede, indtil de nye Overenskomster i Skibstømrerfaget foreligger.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Ved Centralarbejdsanvisningskontoret stod der den 29. Novbr. 1918 fra de i Hovedstaden hjemmehørende Arbejdsløshedskasser anmeldt 20193 ledige Medlemmer mod 19497 forrige Fredag, medens der af personligt tilmeldte Arbejdssøgende stod indtegnet 616 mod 603. Der var saaledes for Hovedstadens Vedkommende i den sidste Novemberuge en Stigning i Antallet af ledige paa 709, idet det samlede Tal gik op fra 20100 pr. 22. November til 20809 pr. 29. November. Til Sammenligning kan tjene, at der i Fjor paa samme Tid dog kun stod anmeldt omkring 13300 ledige i Hovedstaden.

Den største Stigning i Ugens Løb faldt paa Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, hvor Tallet gik op fra 4660 til 5028, hvoraf kan nævnes 1047 Havnearbejdere, 967 Jord- og Betonarbejdere, 522 Fabriksarbejdere, 393 Skibsværftsarbejdere, 338 Lager- og Pakhusarbejdere, ligesom mange Støberi- og Maskinarbejdsmænd og 349 Chauffører. Fremdeles var der en betydelig Tilvækst i Antallet af ledige af Skrædernes Arbejdsløshedskasse (kvindelige Lagerarbejdere), nemlig fra 1427 til 1544.

Iøvrigt kan anføres, at de kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse havde tilmeldt 1529 (1513) og Tekstilarbejderne 1425 (1424). Af Bygningsfagene havde Murersvendene 228 (223), Murerarbejdsmændene 287(245), Malerne 1369 (1345) og Tømrerne 80 (86) tilmeldte. Snedkerne havde 265 (216) og Sadelmagerne og Tapetserne 235 (219) ledige. Bryggeriarbejderne havde 309 (309), Tobaksarbejderne 2434 (2474) tilmeldte. De faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde 1236 (1179) og Elektrikerne 78 (79) ledige. Af Blikkenslagere stod tilmeldt 171 (175) og af Formere 91 (88). Fra Bogtrykfaget stod indtegnet 95 (83) Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderi- og Papirvarearbejderne havde 73 (73) tilmeldte. Af Handels- og Kontormedhjælpere stod tilmeldt 861 (861).

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var det samlede Antal af indtegnede Arbejdssøgende den 22. November 1918 18172 med 17202 pr. 15. November, hvilket betegnede en Stigning paa omtrent 1000 i Løbet af en Uge. Stigningen faldt overvejende paa de almindelige Arbejdsmænds Rækker. Iøvrigt kan nævnes, at der af Landarbejdere stod indtegnet 732 mod 547 foregaaende Fredag. Fremdeles var der hos Provinskontorerne anmeldt 1284 (1281) Tobaksarbejdere, 2413 (2412) Tekstilarbejdere, 1244 (1113) Malere og 939 (924) Smede- og Maskinarbejdere.

Med de ovennævnte 18172 ledige i Provinsen den 22. November og de 20100, som samme Dato stod indtegnet som ledige hos Centralarbejdsanvisningskontoret, kom man for hele Landet op paa et Antal af 38272 Arbejdssøgende mod 36624 den foregaaende Ugedag og 33191 ved Maanedens Begyndelse.

NB. Tallene i Parenteserne viser det tilsvarende Antal den foregaaende Fredag.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 ✻ KØBENHAVN DEN 14. DECEMBER 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Barbererne i Provinserne. Jern- og Metalstøberne hos Voss. Smede og Maskinarbejdere hos Weitemeyer) Kongresser. Arbejdstiden. Udlandet. Den faste Voldgiftsret.

Lønbevægelser og Konflikter.

Barbererne i Provinserne. Barbererne i Provinserne saa sig som bekendt nødsaget til at nedlægge Arbejdet den 1. Marts d. A. i 6 Byer. Strejken efterfulgtes af en Lock-out i omtrent alle Byer i Landet.

Da det stod Forbundet klart, at det ikke saa sig i Stand til at føre Kampen igennem paa sædvanlig Maade, ved at yde de strejkende og lock-outede Svende økonomisk Støtte, blev der ved Konfliktens Begyndelse oprettet saakaldte Kampstuer. Disse Stuer er senere for en stor Dels Vedkommende gaaet over til faste Barberstuer, som er oprettet af Partiet, og af saadanne findes der nu 23, og desuden findes der i en Række Byer Stuer, som er oprettet af Forbundet.

Ved disse Stuers Hjælp er det lykkedes at faa et meget betydeligt Antal af de strejkende og udelukkede Svende i Arbejde, og et større Antal er anbragt hos Mestre, som har underskrevet Overenskomsten. Der findes dog endnu nogle Byer, hvor der ikke er oprettet saadanne Stuer; dette gælder saaledes for Odense, Aarhus og Aalborg, og der er af de strejkende og lock-outede Svende endnu 61 tilbage.

Da de eneste Muligheder for at skaffe disse Svende i Arbejde er, at der oprettedes kooperative Stuer i alle Byer, og da det som oven for nævnt ikke er lykkedes at faa saadanne oprettet i de ovenfor nævnte større Byer, og da Konflikten nu har varet i omtrent 3/4 Aar, var der den største Udsigt til, at Konflikten vilde løbe ud i Sandet.

Under disse Omstændigheder har De samvirkende Fagforbund foranlediget optaget nye Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne og Parterne, og det er ogsaa efter store Vanskeligheder lykkedes at naa til Enighed om Løn- og Arbejdsvilkaar, som giver Arbejderne meget betydelige Fordele. Lønnen for unge Svende er saaledes hævet fra 22 Kr. til 33 Kr. og for andre Svende fra 26 Kr. til 35 Kr. pr. Uge.

Mestrene har imidlertid stillet den Betingelse, at Overenskomsten kun kan træde i Kraft, naar der er opnaaet Enighed mellem Indehaverne af de kooperative Forretninger og Mesterforeningen om Betjeningspriserne i de forskellige Byer.

I Anledning af det fra Mestrene saaledes stillede Krav lovede De samvirkende Fagforbund at foranledige afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Arbejdernes kooperative Barberstuer og »De danske Provinsers Barber- og Frisørforening«, Barberforbundet og de to Hovedorganisationer, og et saadant Møde fandt Sted Tordag den 12. ds.

Forinden Fællesmødets Afholdelse blev der paa De samvirkende Fagforbunds Kontor afholdt en Konference mellem Repræsentanter for Forbundet, De samvirkende Fagforbund og for de kooperative Barberstuer i Provinserne.

Tilstede ved Konferencen var Repræsentanter for kooperative Barberstuer i 16 Byer, nemlig fra *Esbjerg*: P. Nielsen Koch, *Frederikshavn:* Peter Bech, *Helsingør:* P. Larsen,

Hillerød: C. V. Larsen, *Hobro:* M. Andersen, *Holbæk:* Bonde Pedersen, *Holstebro:* A. Andersen, *Horsens:* M. Jonasen, *Lemvig:* K. H. Niebuhr, *Næstved:* A. M. Kristensen, *Randers:* Chr. Madsen, *Roskilde:* Aug. Topp, *Silkeborg:* Niels Kusk, *Slagelse:* Johs. Madsen, *Vejle:* Chr. Bladt og *Viborg:* Chr. Sørensen.

Fra Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund mødte Forretningsfører H. M. Christensen og Formanden for Københavns Afdeling Møller-Larsen samt for De samvirkende Fagforbund, Formanden Carl F. Madsen.

Man var fra alle Sider i høj Grad betænkelig ved, at de kooperative Stuer var draget ind i Striden mellem Svende og Mestre, og man erklærede det umuligt at træffe en generel Ordning for hele Landet ved Forhandling med Mestrene, idet Forholdene i de forskellige Byer ligger højst forskelligt. Skulde en Ordning træffes, maatte det ske ved lokal Forhandling.

Om Eftermiddagen afholdtes derefter et Forhandlingsmøde i Arbejdsgiverforeningen. Her mødte fra den ene Side Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, 2 Repræsentanter for Barberforbundet og 3 for de kooperative Stuer. For Arbejdsgiverforeningen mødte Direktør Victor Henriksen sammen med Bestyrelsen for Barbermestrenes Provinsforening.

Da Mestrene havde ønsket Forhandlingen, bad man dem fremsætte deres Forslag. De foreslog da ensartede Priser af 25 Øre for Barbering, 75 Øre for Klipning og alle andre Priser i Overensstemmelse hermed. I Henhold til Formiddagens Konference svarede Arbejdernes Repræsentanter, at man var villig til at optage Spørgsmaalet til lokal Forhandling.

Efter en kort Diskussion om Sagen trak Mestrene sig tilbage for at tage Stilling til dette, og ganske kort efter lod de meddele, at en saadan Forhandling havde ingen Interesse for dem. Hvis ikke man vilde gaa med til en almindelig Ordning for hele Landet paa en Gang, saa vilde de ikke underskrive den Lønoverenskomst, hvorom man ellers var enig.

Sagen ligger altsaa nu paa den Maade, at den langvarige Konflikt fortsættes; men ikke paa Grund af en Lønstrid. Den fortsættes udelukkende, fordi Mestrene ikke vil gaa med til lokale Forhandlinger om Betjeningspriserne. De forlanger ensidigt en generel Ordning truffet for alle Byer i Landet.

Under Hensyn til Byernes forskellige Størrelse og forskelligartede Forhold i mange Henseender forstaar man meget vel, at dette ikke kan akcepteres af de kooperative Stuer. Men desuagtet melder Mestrene sig da fra og lader ganske roligt Konflikten fortsætte ud i det uvisse.

En saadan Optræden er ikke i Fredens Interesse, og den er heller ikke i Overensstemmelse med almindelig sund Menneskeforstand.

Efter Mødet i Arbejdsgiverforeningen samledes Arbejdernes og de kooperative Stuers Repræsentanter til en kort Raadslagning om den nu foreliggende Situation. Man vedtog her enstemmig at rette en kraftig Opfordring til de Byer, hvor der endnu ikke findes kooperative Stuer, til at oprette saadanne- Denne Opfordring rettes særlig til de store Byer: Aalborg, Aarhus og Odense.

Fællesindkøb af Barberrekvisiter og Toilettesager.

Ved samme Møde drøftedes, paa Foranledning af Repræsentanten for Holstebros kooperative Barberstue, A. Andersen, Spørgsmaalet om den Betydning det vilde have for de kooperative Barberstuer i Provinserne, om man i Fællesskab kunde gøre sine Indkøb af alle de forskellige Rekvisiter og Toilettesager, som der var Brug for.

Fra alle Sider gav man Tanken sin Tilslutning, og der blev samtidig nedsat et Udvalg, bestaaende af Repræsentanter for de kooperative Barberstuer i Esbjerg, Holstebro og Horsens til at føre Tanken videre.

Jern- og Metalslibere hos Ernst Voss i Fredericia. De hos A/S Ernst Voss i Fredericia beskæftige Slibere havde nedlagt Arbejdet uden Varsel den 29. Oktober.

Aarsagen til Arbejdsstandsningen var, at Arbejderne gentagne Gange havde henvendt sig til Firmaet med Krav om, at der blev indsat en Dør imellem to Arbejdslokaler, da der var en uudholdelig Træk i det Lokale, hvori Sliberne var beskæftiget. Firmaet havde hver Gang lovet at imødekomme Kravet, uden at dette Løfte dog var indfriet, og Arbejderne tabte da Taalmodigheden og forlod Arbejdet.

Om denne Strid afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 9. November, hvor man enedes om at Arbejdet optages i fuld Udstrækning d. 11. November, og samtidig opsættes den omtalte Dør.

Smede og Maskinarbejdere hos Carl Weitemeyers Efterfølger. I Skrivelse af 14. Oktober klager Arbejdsgiverforeningen over, at de hos nævnte Firma beskæftigede Smede og Maskinarbejdere havde nedlagt Arbejdet uden Varsel den 12. Oktober, og man bebuder Sagens Indbringelse for den faste Voldgiftsret. Under samme Dato udstedtes Boycottingsvarsel overfor de paagældende 19 Arbejdere.

Under 16. Oktober meddeler Arbejdsgiverforeningen at Arbejdsstandsningen er bragt til Ophør ved Forbundets Indgriben, og at Klagen til den faste Voldgiftsret og det udstedte Boycottingsvarsel tages tilbage.

Kongresser.

Skandinavisk Træarbejder-Konference.

Paa Initiativ af Dansk Træarbejder-Sekretariat blev der i Dagene 2. og 3. December afholdt en skandinavisk Træarbejder-Konference i København.

Fra de tre nordiske Lande var mødt Repræsentanter for de forskellige Fag og Brancher indenfor Træindustrien. Ialt talte Konferencen 30 Deltagere, fra Sverrig 6, fra Norge 7 og fra Danmark 17.

Forhandlingerne aabnedes af Formanden for Dansk Træarbejdersekretariat, Snedker Martin Petersen, som bød alle velkommen til det betydningsfulde Stævne.

Til Dirigenter valgtes Em. Olsen, Danmark, og Aarø, Norge, til Sekretærer Ejnar Otendal og Henry Hansen, begge fra Danmark.

Martin Petersen fik derefter Ordet og gjorde i et grundigt Foredrag Rede for Træindustriens Forhold i Danmark under Krigen. Lignende Beretninger aflagdes derefter fra Norge og Sverrig, hvorpaa der udspandt sig en Diskussion.

Ved Mødets Slutning vedtoges en Fællesudtalelse om, at der ved Forhandlingerne bør lægges al Kraft ind paa Gennemførelsen af det gamle Krav om en 8 Timers Arbejdsdag (ligesom de parallelt løbende politiske Bestræbelser skal understøttes).

Ligeledes skal der virkes for de bestaaende Dyrtidstillægs Omsættelse til Løn og Arbejdernes almindelige Lønforholds Forbedring. Endelig skal der virkes for Gennemførelse af Sommerferie med Løn, hvilket allerede i nogen Udstrækning er kendt i Sverig og Norge.

Ved den anden Dags Forhandlinger drøftedes mere organisatoriske Spørgsmaal og Samarbejdet mellem Træarbejderforbundene i Norden. Der vedtoges en foreløbig Ordning med Hensyn til gensidig Støtte under Konflikter. Der skal ogsaa gensidig udveksles Meddelelser om Resultaterne af stedfundne Lønbevægelser og alt herhen hørende.

Man vil arbejde hen til Oprettelsen af et skandinavisk Træarbejdersekretariat. Til det Formaal nedsættes en permanent skandinavisk Komité, bestaaende af lige mange Repræsentanter fra hvert Land. Hertil valgtes: For Sverrig N. P. Linde og Aug. Svensson, for Norge H. Pettersen og Teigen og for Danmark V. S. Petersen og Martin Petersen. Komi-

téen konstituerede sig med Martin Petersen som Formand.

Under Dagsordenens sidste Punkt redegjorde Martin Petersen i et grundigt Foredrag for Principper og Praksis i den danske Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Dermed var Dagsordenen udtømt. Af en Repræsentant for hvert af de tre Lande blev der i korte, afsluttende Taler givet Udtryk for Glæden over det grundlæggende Arbejde, her var gjort for et udvidet og metodisk Samarbejde mellem alle organiserede Træarbejdere i Norden. Et Leve for det skandinaviske Samarbejde besvaredes med begejstrede Hurra.

De svenske og norske Repræsentanter takkede Danskerne for den udmærkede Tilrettelægning af Konferencens Arbejde og for al udvist Gæstevenskab, hvilket Martin Petersen besvarede i nogle hjærtelige Ord om Arbejdernes internationale Samvirke, som han haabede snart maatte genoptages i fuldt Omfang.

Arbejdstiden.

Statsbanefunktionærerne kræver 8-Timersdagen.

Under 1. Decbr. d. A. har Dansk Jernbaneforbund sendt Ministeriet for offentlige Arbejder et Andragende om ved Lov at maatte faa fastsat en 8-Timers Arbejdsdag for de Funktionærer, som Forbundet repræsenterer.

Andragendet er saalydende:

Ministeriet for offentlige Arbejder.

Da der i nær Fremtid af Regeringen vil blive fremsat Lovforslag til Gennemførelse af 8-Timers Arbejdsdagen i de af private drevne Virksomheder, og Københavns Borgerrepræsentation ligeledes forbereder Indførelsen af en daglig Arbejdstid paa 8 Timer for alle de af Kommunens Tjenestemænd, der ikke allerede har en saadan, skal Dansk Jernbaneforbund overfor det høje Ministerium tillade sig at fremsætte Krav om, at der for de Tjenestemænd, vort Forbund repræsenterer, bliver fastsat en gennemsnitlig Arbejdstid, som ikke maa overskride 8 Timer i Døgnet, samt at der gennemføres et ugentligt Fridøgn, og saaledes, at denne Ordning træder i Kraft senest fra 1. April 1919.

Saafremt det høje Ministerium maatte mene, at det af Hensyn til Statsbanedriftens forsvarlige Gennemførelse ikke indenfor en saa kort Tid er muligt at gennemføre disse Reformer i den fulde Udstrækning for alle Grupper af det her omhandlede Personale, vil Organisationen subsidiært kunne indgaa paa en Ordning, hvorefter der i saadanne Tilfælde fastsættes en Overgangsperiode, indenfor hvilken det fornødne Personale kan være antaget og uddannet. Dog maa Hovedbestyrelsen bestemt holde for, at en Arbejdstid paa 48 Timer ugentlig straks maa fastslaas i Princippet, og at midlertidige nødvendige Overskridelser skal godtgøres med en passende Overtidsbetaling.

Vi gaar ud fra, at det høje Ministerium vil være indforstaaet med, at Statsbanepersonalets nuværende Arbejdstid ikke længere kan bibeholdes, og at en gennemgribende Reform nu er absolut paakrævet. Vi forudsætter endvidere, at Ministeriet er enig med os i, at det samme Personale under ingen Omstændigheder kan paalægges en længere Arbejdstid end den, som ved Lov fastsættes for Arbejdere i andre Virksomheder.

Vi skal i Overensstemmelse med foranstaaende samt under Henvisning til vor Skrivelse af 15. November d. A. anmode om, at der vedrørende Enkelthederne i de anførte Krav maa blive etableret en mundtlig Forhandling saa betids, at de fornødne Forberedelser til Reformernes rettidige Gennemførelse kan blive truffet.

Vi imødeser det høje Ministeriums ærede Svar snarest belejligt.

Allerærbødigst
P. H. V.
CH. PETERSEN.

Udlandet.

Norge.

Midlertidig Lov af 14. August 1918 om Forkortelse af Arbejdstiden i Bedrifter, som gaar ind under Lov om Arbejderbeskyttelse i industrielle Virksomheder af 18. September 1915:

§ 1. Kongen kan paa Andragende fastsætte, at i bestemte Arter af Bedrifter eller i enkelte Bedrifter, for hvilke Bestemmelserne om Arbejdstid i Kap. III i Lov om Arbejderbeskyttelse i industrielle Virksomheder af 18. Septbr. 1915 for Tiden er gældende, skal en Arbejders almindelige Arbejdstid ikke overstige 8½ Time daglig og ikke over 48 Timer ugentlig.

Naar Arbejdstiden er begrænset saaledes, maa den enkelte Arbejder kun undtagelsesvis anvendes i Overtidsarbejde og kun efter Tilladelse af Tilsynet eller i visse Tilfælde vedkommende Regeringsdepartement.

§ 2. For saa vidt Nedsættelse af Arbejdstiden i Henhold til Bestemmelsen i § 1 fremkalder Tvist om, hvorvidt bestaaende Tarifaftalers Lønsatser bør forhøjes, maa saadan Tvist ikke søges løst ved Arbejdsnedlæggelse eller Arbejdsvægring. Kan den ikke løses ved Forhandling mellem vedkommende Organisationer, skal den forelægges for et Lønnævn paa fem Medlemmer, udnævnt af Kongen. Lønnævnets Afgørelse skal gælde, saa længe denne Lov staar ved Magt, men ikke udover vedkommende Tarifaftales Gyldighedstid.

Overtrædes Forbudet mod Arbejdsstandsning, skal § 40 i Lov om Arbejdstvister af 6. August 1915 finde Anvendelse.

§ 3. Arbejdsgiver eller Arbejder, som overtræder en i Medhold af nærværende Lovs § 1 truffen Bestemmelse om Arbejdstidens Forkortelse eller udfærdiget Dispensation, straffes med Bøder, saafremt ikke strengere Straffebestemmelser eller den almindelige borgerlige Straffelov kommer til Anvendelse.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft straks og skal gælde, saa længe den nuværende Krigstilstand varer, og 12 Maaneder efter at en almindelig Fred er sluttet.

Tyskland.

Arbejdstiden i Bagerier.

Folkerepræsentanternes Raad og Statssekretæren for Rigsarbejdsdepartementet har udstedt en Forordning om Arbejdstiden i Bagerier og Konditorier. Der er herved ligeledes indført 8 Timers Arbejdsdag for disse Fag, og den maa kun overskrides, naar det er nødvendigt for at forhindre Raastoffernes Fordærvelse eller til Blanding af Materialierne. Kvindelige Arbejdere og unge Mennesker skal have mindst ½ Times Hvilepavse paa Dage, hvor de arbejder 4 Timer; er Arbejdstiden længere end 6 Timer, udvides Hviletiden til 1 Time. Nattearbejde er forbudt mellem Kl. 10 Aften og Kl. 6 Morgen; ligeledes er alt Søndagsarbejde forbudt. For Søndage bestaar kun den ene Undtagelse, at der kan arbejdes 1 Time efter Kl. 6 Aften, naar det er nødvendigt for at kunne genoptage den regelmæssige Virksomhed den paafølgende Dag.

Bestemmelserne gælder foruden Bagerier og Konditorier tillige ved Fremstilling af Bager- og Konditorvarer, for Gæstgiverier og Udskænkningslokaler, Spisehuse, Varehuse, Møller og andre industrielle Virksomheder. Forordningen giver Fabrikstilsynet Ret til at give Dispensation herfra i højst 20 Dage i Aarets Løb, naar der foreligger tvingende Krav herfor. Tilsynet har ligeledes Ret til i særlige Tilfælde at tillade Afvigelser fra Bestemmelserne angaaende Nattearbejdet og Søndagsarbejdet. Overtrædelser af Bestemmelserne straffes med Bøder indtil 1000 Mark, eller, hvis Boden ikke betales, med Fængsel indtil 6 Maaneder. I Gentagelsestilfælde forhøjes Boden til 3000 Mk. Bestemmelserne træder i Kraft fra 15. Decbr. d. A.

(Efter Correspondenzblatt.)

Fagforeningerne i Luxemburg centraliseres.

I Luxemburg er der oprettet en Centralorganisation af alle derværende Fagforeninger. Den nyoprettede Organisation har ved Brev givet De samvirkende Fagforbund i Danmark Meddelelse herom.

Sammenslutningen har til Formaal at styrke Arbejderne i deres Bestræbelser for at naa til bedre økonomiske Kaar, og den nye Organisation stiller sig paa den internationale Arbejderbevægelses Grund og slutter sig til denne Bevægelse.

Formanden for den nye Centralorganisation hedder *P. Krier.* Han er Kedelsmed og Medlem af Luxemburgs Rigsdag.

Den faste Voldgiftsret.

Murerarbejdsmændene i København.

Sag Nr. 256.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. Oktober 1918 i Sag Nr. 256. Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerarbejdsmændenes Fagforening.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har indklaget Murerarbejdsmændenes Fagforening paa dens egne og dens nedennævnte Medlemmers Vegne i Anledning af følgende Forhold.

1) Hos Murermester Carl Schiøtz ved dennes Byggeforetagende i Stägers Allé nedlagde 5 Stilladsfolk uden Varsel Arbejdet Lørdag den 10. August d. A., fordi Mesteren ikke vilde indgaa paa deres Krav om fremtidig at faa 1 Kr. 10 Øre pr. Time plus Stilladspenge, hvorved bemærkes, at de hidtil havde oppebaaret 1 Kr. pr. Time, medens Overenskomstens Minimalløn selv efter den ved »August-Reguleringen« skete Forhøjelse kun udgjorde 75 Øre.

Standsningen varede til Tirsdag den 13. August Kl. 1, da Mesteren, som ansaa det for uforsvarligt at lade Arbejdet ligge stille, under ethvert Forbehold indgik saavel paa deres Forlangende som paa et af de andre Murarbejdsmænd og af Murersvendene i Anledning af Standsningen stillet Krav om Spadserepenge til samlet Beløb 667 Kr. 54 Øre.

2) Hos Murermestrene Arnung & Kornerup, E. Meyling og V. Friberg ved disses Arbejde paa Skt. Johannes Stiftelsen nedlagde Lørdag den 24. August d. A. 20 Murerarbejdsmænd Arbejdet uden Varsel, fordi Mestrene ikke vilde indgaa paa et fremsat Krav om Timelønnens Forhøjelse fra 1 Kr. til 1 Kr. 10 Øre. Standsningen varede til den 27. s. M. ved Middagstid, efter at Kommunen var gaaet ind paa at give den forlangte Forhøjelse.

3) Hos Murermestrene Arnung & Kornerup ved disses Arbejde paa Vognmandsmarkens Skole nedlagde 5 Stilladsmænd uden Varsel Arbejdet den 27. August d. A ved Middagstid paa Kravet om en Forhøjelse af Timelønnen fra 1 Kr. til 1 Kr. 10 Øre (senere forlangtes yderligere 5 Øre). Standsningen varede 9½ Time, da den 10 Øres Forhøjelse indrømmedes.

4) Hos Murermester A. V. Andersen ved dennes Arbejde paa »Kanslerhus« paa Jagtvejen standsede 4 Stilladsmænd uden Varsel Arbejdet Mandag den 12 August d. A. ved Middagstid paa et tilsvarende Krav, og Arbejdet genoptoges først, da efter 15 Timers Forløb Forhøjelsen indrømmedes, hvorhos Mesteren nødtes til at betale Spadserepenge til samlet Beløb af 160 Kr.

Klagerne har herefter paastaaet Murerarbejdsmændenes Fagforening, subsidiært de enkelte Arbejdere, tilpligtet at erstatte dels de udbetalte Spadserepenge, dels Mestrenes ved Arbejdets Standsning iøvrigt paaførte Tab samt paalagt Bod og Sagens Omkostninger.

De Indklagede har erkendt, at disse Arbejdsstandsninger er i Strid med Fagets Overenskomst, men har anført, at Organisationen som saadan intet Ansvar kan have for dem, da de er iværksatte af de paagældende Arbejdere paa egen Haand, og da dens Ledelse, saa snart den

kom til Kundskab om dem, har sat sig i Bevægelse for at bringe dem til Afslutning. Rigtigheden heraf er da heller ikke bestridt fra Klagernes Side.

Videre har de Indklagede som undskyldende Omstændigheder for de paagældende Arbejdsmænd særlig henvist *dels* til, at den stadig stigende Dyrtid gjorde en Forhøjelse paakrævet, og at Arbejdsstandsningerne først er iværksat, efter at Arbejderne gentagne Gange forgæves havde henvendt sig til Mestrene med Anmodning om Forhøjelse, *dels* til, at det laa nær for Arbejderne, naar de erfarede, at Minimal-Timelønnen ved August-Reguleringen var forhøjet med 10 Øre, at gaa ud fra, at dette ogsaa maatte øve sin Virkning paa de hidtidige Lønninger, der laa over Minimallønnen, da Reguleringen ellers var værdiløs for dem.

Medens der maa gives de Indklagede Medhold, forsaavidt som der ikke i det Oplyste foreligger Grundlag for at paalægge Organisationen som saadan Ansvar for disse Arbejdsstandsninger, vil derimod de af Foreningens Medlemmer, der har deltaget i dem ikke kunne undgaa en Bod for at have søgt at tage sig selv til Rette gennem kollektiv Arbejdsstandsning i Stedet for at gaa frem ad den i Overenskomsten anviste Vej gennem faglig Mægling og Voldgift. Ved Bestemmelsen af Bodens Størrelse findes dog de af de Indklagede paaberaabte Omstændigheder at burde tages i Betragtning som formildende, og Boden vil herefter for de i Forholdene 1) og 4) deltagende Medlemmers Vedkommende kunne sættes til 20 Kr. for hver, og for Forholdene 2) og 3)s Vedkommende — hvor Standsningen ej har medført Udbetaling af Spadserepenge, -- til 10 Kr. for hver.

De Indklagede findes at burde betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse.

Nedennævnte Murerarbejdsmænd, nemlig: Chr. Larsen, Ny Haraldsgade 18, Stuen, Julius Andersen, Ø. Fasanvej 69, 4. Sal, Børge Nielsen, Carolinevej 19, 1. Sal, Charles Lund, Henrik Ibsensvej, Emil Johansen, Asminderødgade 7, Robert Andersen, Frederiksborg Allé 25, Søborg, Vilh. Andersen, P. D. Løws Allé 5 St. og Axel Nielsen, Fiskergade 14, 1. Sal, bør hver især til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa de ovenfor under 1) og 4) nævnte Murermestres Vegne betale en Bod af 20 Kr.

Nedennævnte Murerarbejdsmænd, nemlig: Ernst Lavesen, Saxogade 25, 4. Sal, Georg Jørgensen, Nansensgade 21, Stuen, Carl Ingerslev, Kildevældsgade 41, 2. Sal, Niels Nielsen, Istedgade 42 D, Stuen, Carl Jørgensen, Adelgade 24, 3. Sal, Emil Olsen, Jægergade 4, 1. Sal, Harry Vagnsaa, Ny Carlsbergvej 88, 1. Sal, A. Francker, Godsbanegade 13, N. Thorkildsen, Blegdamsvej 126, A. Svendsen, Steinsvej 3, M. Rasmussen, Ryesgade 56, Stuen, Th. Møller, Valdemarsgade 52, Chr. Jørgensen, Plumsvej 2, Stuen, Carl Nielsen, Adelgade 66, Knud Lundkvist, Sundholmsvej 85, Oskar Tjørnkvist, Drogdensgade 1, Georg Jørgensen, Plumsvej 2, Stuen, Holger Jensen, Alexandervej 16, Stuen, V. Larsen, Mysundegade 20 E, Albert Andersen, Dannebrogsgade 26, 2. Sal, V. Eriksen, Oehlenschlægergade 13, 4. Sal, og A. Eriksen, Thorsgade 6, 3. Sal, bør hver især til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa de ovenfor under 2) og 3) nævnte Murermestres Vegne betale en Bod af 10 Kroner.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede, Murerarbejdsmændenes Fagforening, med 150 Kr.

Murerne hos Entreprenørerne Christiani & Nielsen.
Sag Nr. 262.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. December 1918 i Sag Nr. 262: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark paa dets Afdeling i Nykøbing F.s Vegne.

Den 21. April 1917 afholdtes der

i Anledning af en Uoverensstemmelse mellem en Mester og hans Svende ved Murerarbejde for Entreprenørfirmaet Christiani & Nielsen paa Aarhus Oliefabrik et Fællesudvalgsmøde i Aarhus mellem Murermestrenes Centralforeninger og Murerforbundet. Man naaede der til en Ordning, angaaende hvilken der i Fællesudvalgets Forhandlingsprotokol blev gjort saalydende af begge Parter underskrevne Tilførsel:

»Under Forhandlingerne paa Mødet og efter at Forholdene paa Pladsen var besigtiget, fremgik det, at Grunden for Blokaden var, at Firmaet Christiani & Nielsen lader Arbejdsfolkene udføre dels Pudsning og Hvidtningsarbejder paa Hennebipue Støbning. Svendene kræver, at dette Arbejde bør tilhøre dem. Efter en større Debat enedes Murerforbundets Repræsentanter med Centralforeningernes og Aarhus Murermesterforenings Repræsentanter om, at Blokaden hæves straks og er enige om, at Pudsearbejde paa Lofter, Vægge og Gulve samt Hvidtning bør tilhøre Murermestre og Murersvende; dersom der ikke gennem Forhandling ved Arbejdsgiverforeningens Medvirken med Firmaet Christiani & Nielsen kan opnaas en fredelig Løsning af Spørgsmaalet, har Centralforeningen og Murermesterforeningen intet at erindre mod, at Murerforbundet paa dets Afdelings Vegne standser alt Arbejde i Murerfaget, hvor nævnte Firma udfører Arbejde.«

Christiani & Nielsen har nu faaet i Entreprise et Arbejde ved Værne Kloster Mælkefabrik, Nykøbing F., og har overdraget Murerarbejdet derved til Murermestrene L. Andersen & Sønner. Murersvendene har imidlertid nægtet at arbejde paa dette Byggeforetagende under Henvisning til nysnævnte Overenskomst samt til, at den i denne Overenskomst omtalte fredelige Løsning aldrig er opnaaet, og til, at det maa antages at være Firmaet Christiani & Nielsens Hensigt at lade Firmaets Arbejdsmænd udføre visse Arbejder, som Murerne udenfor København henregner til deres Fag, derunder særlig fagmæssig udført Pudsning af Cementgulve.

Arbejdsgiverforeningen har i den Anledning paa Entreprenørforeningen og Firmaet Christiani & Nielsens Vegne rejst nærværende Sag og derunder paastaaet den ovennævnte uvarslede Blokade kendt ulovlig som værende i Strid særlig med Septemberforligets Punkt 2 og 4, samt de Indklagede paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede, Murerforbundet paa dets Nykøbing F.s Afdelings Vegne har paastaaet sig frifundet og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Denne de Indklagedes Paastand maa Retten tage til Følge. Der foreligger nemlig ingen Overenskomst mellem paa den ene Side Murerforbundet eller dets Nykøbing F.s Afdeling og paa den anden Side Entreprenørforeningen eller Christiani & Nielsen, hvorhos Reglerne i Septemberforligets Punkt 2 og 4 ikke findes at kunne være anvendelige her, hvor Striden hidrører ikke fra en Uoverensstemmelse mellem et Fags Arbejdere og Arbejdsgivere, men fra en Uoverensstemmelse mellem et Fags Arbejdere og Arbejdsgivere paa den ene Side og et andet Fags Arbejdere og Arbejdsgivere paa den anden Side om, hvorledes Grænsen mellem Fagene bør drages.

KENDELSE

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprenørforeningens Vegne med 150 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25 ✻ KØBENHAVN DEN 21. DECEMBER 1918 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Otte-Timersdagen. Lønbevægelser og Konflikter (Overenskomstforhandlingerne. Formerne hos »Frichs«, De Smithske Jernstøberier, Københavns Flydedok og Nielsen & Winther. Keramikerne i Roskilde. Kuskene hos Wiedemann. Kvindeligt Arbejderforbund. Kvindelige Arbejdere hos Blumensaadt. Lohgarverne. Bygningssnedkerne hos Phønix. Stenhuggerne. Tekstilarbejderne i Dragør). Udlandet.

Otte-Timersdagen.

En Henvendelse til Regeringen.

Paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 28. og 29. Oktober vedtoges det at sætte Bestræbelserne for en klækkelig Forkortelse af Arbejdstiden i Forgrunden. Og i Overenstemmelse med denne Beslutning har Ledelsen ført Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningens Ledelse.

Men det vedtoges ogsaa at foretage Henvendelse til Regeringen for at søge opnaaet Ottetimersdagens Gennemførelse ved Lov. Denne Henvendelse fandt Sted den 16. Decbr. ved en Deputation, bestaaende af De samvirkende Fagforbunds Formand Carl F. Madsen og Sekretær Alfr. Christiansen. Da det paagældende Omraade hører til dem, som Minister Th. Stauning har overtaget fra Indenrigsministeriet, blev det ham, som modtog Henvendelsen og besvarede den.

Som Deputationens Ordfører overrakte Carl F. Madsen Ministeren nedenstaaende Henvendelse:

Paa De samvirkende Fagforbunds Vegne tillader vi os at opfordre Ministeren til at fremsætte et Lovforslag i Rigsdagen, hvorefter der gennemføres en Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer for den arbejdende Befolkning.

Som Begrundelse for vort Krav skal anføres, at Arbejdstiden i vort Land, i Modsætning til andre Lande, er meget lang. I Følge en af de samvirkende Fagforbund foretagen Undersøgelse har af 255,000 organiserede Arbejdere 157,000 en overenskomstmæssig effektiv Arbejdsdag paa 9½ Time og 10 Timer, 38,000 en Arbejdstid af over 10 Timer, 37,000 har en Arbejdstid paa 9 Timer og kun 23,000 har en Arbejdstid, der ligger derunder.

Naar der nu ses hen til den omfattende Arbejdsløshed, som har været raadende i vort Land i de to sidste Aar, og som nu er oppe paa et Antal af 42,000 organiserede Arbejdere, vil det allerede af den Grund være paakrævet, at der sker en Nedsættelse af den alt for lange Arbejdstid, for derved at muliggøre det for en stor Del Arbejdere, som nu er ledige, at finde Beskæftigelse. Men dertil kommer, at den lange Arbejdstid, som oftest ved et ensidigt Arbejde, i høj Grad virker sløvende og nedbrydende paa Arbejdernes Sundhed. Den kortere Arbejdstid vil i Modsætning hertil beskytte Arbejdernes Sundhed samt fremme deres Arbejdsdygtighed og aandelige Udvikling.

Af disse Grunde tillader vi os at anmode Ministeren om snarest muligt at fremsætte Lovforslag i Rigsdagen om Gennemførelsen af en 8 Timers Maksimalarbejdsdag for den arbejdende Befolkning.

Ministeren svarede følgende:

Jeg er enig med Dem om Forsvarligheden af Arbejdernes Krav om udvidede Foranstaltninger til Sikring af Sundhed, Oplysning og Familieliv.

Ministeriet er da ogsaa af den Opfattelse, at 8 Timers Arbejdsdagen

bør tilstræbes baade af sundhedsmæssige og kulturelle Grunde. Det Andragende, som er overbragt, modtages derfor med ubetinget Sympati.

Vi har paabegyndt Undersøgelser og Forarbejder til en Løsning, der rækker videre end det allerede fremsatte Lovforslag, men en vidtgaaende Reform vil gribe ind paa mange Omraader, og det vil derfor tage nogen Tid, før en Ordning kan gennemføres i fuld Udstrækning; thi Samfundsproduktionen maa ikke forstyrres unødig, og mange Hensyn maa tages.

Men det er altsaa Hensigten at fortsætte Arbejdet med det Formaal at imødekomme Arbejderne, saaledes som jeg allerede udtrykte det ved Forelæggelsen af Lovforslaget, omfattende Bedrifter med Døgndrift.

Jeg er ogsaa sikker paa, at der i Rigsdagen er et stærkt Ønske om, at Arbejderne skal opnaa en væsentlig Nedsættelse af Arbejdstiden, men det er ogsaa bekendt, at mange helst ønsker, at det for de mere almindelige Virksomheder sker ved Overenskomst mellem Organisationerne. Hvis det imidlertid ikke lykkes, anser jeg det for absolut paakrævet — ikke mindst under Hensyn til Arbejdsløsheden — at søge Lovforslaget fremsat snarest, og saa haaber jeg ogsaa at kunne opnaa Rigsdagens Medvirkning til Gennemførelsen.

I alle Arbejderkredse vil Ministerens Svar sikkert vække udelt Tilfredsstillelse. Det er kloge og veloovervejede Ord, som netop rammer den foreliggende Situation i alle dens Enkeltheder, og Ordene vil næppe heller undlade at gøre Indtryk paa Arbejdsgiverne.

I den mærkelige Tid, vi nu oplever, er der store Muligheder for det arbejdende Folk, om det — Verden over — forstaar sin Besøgelsestid. Der er Mulighed for ogsaa herhjemme at faa opfyldt vort gamle internationale Krav om Ottetimersdagen.

Nu gælder det om i de kommende Maaneder at samles i Enighed bag den Ledelse, som frembærer Kravet saavel overfor Arbejdsgiverne som de lovgivende Myndigheder.

Thi kun i Enighed og Samling vil Arbejderklassen faa Styrke til at overvinde den Modstand, som her er til Stede.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomstforhandlingerne.

I »Arbejderen« Nr. 22 oplyste vi, at Forretningsudvalgene for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund havde afholdt 2 Møder, paa hvilke man havde drøftet de af De samvirkende Fagforbund fremsatte Krav om en Forkortelse af Arbejdstiden og en Regulering af Overenskomsterne, og at man derefter var enedes om at henvise Sagen til et snævrere Udvalg, der kom til at bestaa af følgende 10 Medlemmer:

For Arbejdsgiverforeningen: Formanden *S. C. Hauberg,* Næstformanden *H. Langkjær,* Direktør *Sophus Agerholm*, *Otto Meyer* og Oldermand *Claus Olsen.*

For De samvirkende Fagforbund: *Carl F. Madsen, M. C. Lyngsie, I. A. Hansen, Martin Petersen* og Kasserer *E. Svendsen.*

Dette Udvalg har derefter afholdt flere Møder og paa det sidste af disse er der fra Arbejdsgiverrepræsentanternes Side fremsat Forslag som indeholder Tilbud om nogen Forkortelse af Arbejdstiden for de Arbejdere som har en Arbejdstid paa 9½ Time og derover, og som tillige tager Sigte paa en Regulering af Overenskomsterne. Arbejdsgivernes Tilbud er dog ikke saaledes, at Arbejdernes Repræsentanter i Udvalget kan tiltræde det, som det foreligger.

Arbejdsgiverforeningen har nu meddelt De samvirkende Fagforbund, at den ikke kan stille noget andet Forslag, men har tilføjet, at man er villig til at fortsætte Forhandlingerne og at drøfte et hvilket som helst Forslag som Arbejdernes Repræsentanter maatte stille.

Saaledes som Sagen nu har udviklet sig, har Forretningsudvalget

ment det nødvendigt at sammenkalde Repræsentantskabet for at give dettes Medlemmer Adgang til at drøfte den foreliggende Situation.

Repræsentantskabet er derfor indkaldt til Møde i København Lørdag den 28. ds. Kl. 10 Formd. i Grundtvigshus, Studiestræde 38.

Formerne hos A/S »Frichs«, Aarhus. I Skrivelse af 27. November paastod Arbejdsgiverforeningen, at Formerne hos A/S »Frichs« i længere Tid havde tvunget Akkordpriserne i Vejret, og at man, naar disse højere Krav ikke blev imødekommet, forlod Virksomheden, og at det var denne umuligt at faa anden Arbejdskraft.

Denne Sag var til Behandling paa et Fællesmøde den 5. December i Arbejdsgiverforeningen, hvor Forbundet hævdede, at Striden var opstaaet ved, at Direktøren havde givet Ordre til, at Akkordsatserne skulde nedsættes, hvorved Lønniveauet sænkedes.

Man enedes ved Forhandlingen om at afgøre Striden paa følgende Maade:

Dansk Formerforbund vil foranledige, at Formerne hos A/S »Frichs« straks genoptager Arbejdet i tilfredsstillende Omfang, ligesom Tilgangen af nye Formere skal være fri.

Direktør Due Petersen erklærer ikke at have givet Ordre til Støbemesteren om at nedsætte de eksisterende Akkorder eller sænke Lønniveauet, der efter de paa Mødet af Formerforbundet afgivne Oplysninger giver en Gennemsnitsfortjeneste af ca. 1 Kr. 40 Øre pr. Time.

Parterne er enige om, at Regelen om, at Forhandling om Akkordpriser foregaar mellem Værkstedsledelsen og den enkelte Arbejder, eventuelt med Tilladelse af Tillidsmanden, overholdes.

Formerne paa De Smithske Jernstøberier i Aalborg. Mellem Formerforbundet og ovennævnte Firma var der opstaaet Uenighed i Anledning af et fra Forbundet fremsat Krav om Forhøjelse af Timelønnen for de hos Firmaet beskæftigede Formere. Da saavel Mæglingen som Timandsmøde var forløbet uden Resultat, kom Sagen til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. December.

Man enedes her om, at Timelønnen forhøjes med 8 Øre pr. Time pr. Mand for de hos Firmaet beskæftigede Formere.

Formerne hos A/S Københavns Flydedok & Skibsværft samt hos A/S Nielsen & Winther. I Skrivelse af 29. Novbr. klagede Arbejdsgiverforeningen over, at Formerforbundet havde etableret Blokade overfor ovennævnte Firmaer, idet Arbejdssøgende nægtede at paabegynde Arbejde, medmindre de erholdt en Timeløn, som var højere end den, som iøvrigt betaltes af Virksomhederne.

Denne Sag var til Behandling paa et Fællesmøde den 5. Decbr., hvor Forbundet bestred, at der var etableret Blokade, og at der af Forbundet var paalagt Arbejdssøgende ikke at paabegynde Arbejde under en bestemt Timeløn, og man enedes om at afslutte Sagen paa følgende Maade:

Formerforbundet foranlediger, at nævnte Virksomheder faar tilstrækkelig Arbejdskraft, idet det samtidig skal tilkendegive sine Medlemmer, at disse ikke har Lov til at træffe kollektive Aftaler om ikke at tage Arbejde paa disse Arbejdspladser under en fastsat Pris.

Keramikerne paa Roskilde Lervarefabrik. Under 21. November d. A. indberettede Keramisk Forbund, at man med Pottemagermesterforeningen har indgaaet en Overenskomst angaaende Løn- og Arbejdsforhold for en paa Roskilde Lervarefabrik arbejdende Keramiker.

Overenskomsten var indgaaet under Forbehold af Hovedorganisationernes Godkendelse, men senere havde Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for den keramiske Industri nægtet at godkende Overenskomsten og fremsendt et nyt Forslag til Overenskomst, hvori der var

ret væsentlige Ændringer i Forhold til den mellem Parterne indgaaede, navnlig med Hensyn til Akkordpriser, Betaling for Overarbejde, Varighed, Arbejdstid og Timeløn.

Keramisk Forbund fandt ikke Anledning til at indlade sig paa Forhandlinger om dette Forslag, men indberettede Sagen til De samvirkende Fagforbund som foranledigede afholdt et Fællesmøde med Arbejdsgiverforeningen, og ved dette, som fandt Sted den 12. December enedes man om følgende:

»Indtil der er truffet en almindelig Ordning for Formning og Drejning af keramisk Arbejde paa Lervarefabrikkerne, betales der paa Roskilde Lervarefabrik til den Mand, der er beskæftiget ved dette Arbejde, en Timeløn af 1 Kr. samt 12 Øre i Dyrtidstillæg pr. præsteret Arbejdstime. Denne Ordning har tilbagevirkende Kraft til 1. November d. A.

Roskilde Lervarefabrik stiller et Beløb af 150 Kr. til Raadighed for Keramisk Forbund til Udjævning af en Misforstaaelse mellem nævnte Fabrik og Forbundet«.

De 150 Kr. er Erstatning for manglende Udbetaling af et Procenttillæg som andre Fabrikker betaler.

Kuskene hos Fedevarefirmaet J. Wiedemann, København. Mellem Kuskenes Fællesforbund og Firmaet J. Wiedemann, København, var der forgæves forhandlet om Oprettelse af en Overenskomst for de hos Firmaet beskæftigede Kuske.

Sagen blev derefter indberettet til Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 3. December d. A. enedes man om, at den for Firmaet S. Johannesson gældende Kuskeoverenskomst ogsaa bliver gældende for Firmaet J. Wiedemann, dog saaledes, at Kuske, der har en højere Løn end Overenskomsten stipulerer, beholder denne højere Løn.

Kvindeligt Arbejderforbund har i Løbet af Efteraaret faaet gennemført Lønbevægelser for ialt 1517 Medlemmer. 14 Overenskomster omfattende 598 Medlemmer er forlængede samtidig med, at der er opnaaet Lønforbedringer, dels i Form af Tillæg til Time- og Ugelønningerne, og dels ved Forhøjelse af Akkordpriser, ligesom der i mange Tilfælde er fastsat Betaling for Overarbejde — 50—100 pCt. og endelig ved, at der ydes Dyrtidstillæg til disse Medlemmer.

For 377 Medlemmer er der opnaaet lignende Fordele for Resten af Overenskomstperioden.

Forbundet har endvidere faaet oprettet Overenskomster med 23 Virksomheder (med 542 Medlemmer), hvor der ikke tidligere har været Overenskomst. Vi skal nedenfor nævne disse Virksomheder og de Resultater, der er opnaaet ved Indgaaelsen af Overenskomsterne.

Dansk Præserveringsfabrik, hvor Lønnen blev hævet fra 18 Kr. til 21 Kr. pr. Uge plus 3 Kr. i Dyrtidstillæg. Overenskomsten omfatter 30 Kvinder og gælder til 1. Juli 1919.

Københavns Badeanstalt. 7 Kvinder fik et ugentligt Løntillæg paa 5 Kr. og 5 Kvinder fik 2 Kr. mere pr. Uge. (Overenskomsten gælder til 1. Maj 1919.)

Hos Firmaet *Blauenfeldt & Tvede* var Ugelønnen hidtil 15 Kr., stigende til 19 Kr. i Løbet af 1 Aar.; den er nu fastsat til Kr. 16 plus 2 Kr. i Dyrtidstillæg, efter 8 Ugers Forløb 18 Kr. plus 2 Kr. Efter 1 Aars Forløb 20 Kr. plus 5 Kr. Overarbejde betales med 50 og 100 pCt. Overenskomsten gælder til 1. Marts 1919. (15 Kvinder.)

Knudsens Vaskeri. Lønnen, som var 18—20 Kr. pr. Uge er tillagt et Dyrtidstillæg af 4 Kr. pr. Uge. Overenskomsten gælder til 1 April 1919 og omfatter 20 Kvinder.

Dansk Stokke- og Paraplyfabrik. Ugelønnen er her forhøjet fra 18—20 Kr. til 24 Kr. Overenskomsten gælder til 1. April 1919 og omfatter 25 Kvinder.

Lykkebergs Fiskefars-Fabrik. Ugelønnen var her hidtil 18 Kr. pr. Uge det første Halvaar, derefter 20 Kr. Efter at Forbundet fik Overenskomst med Firmaet blev Begyndelseslønnen hævet til 20 Kr. og der blev tillige ydet disse Kvinder et ugentligt Dyrtidstillæg af 4 Kr. Overenskomsten, der omfatter 15 Kvinder, gælder til 1. April 1919.

Med *Silderøgerierne* i Nexø er ligeledes afsluttet Overenskomst, gældende til 1. April 1919, omfattende 40 Medlemmer. Timelønnen blev her hævet fra 30 til 40 Øre og Betalingen for Silderøgning blev sat op fra 40 Øre til 1 Kr. pr. Røgning.

Med *Slagelse Dampvaskeri* fik Forbundet afsluttet Overenskomst til 1. April 1919, omfattende 7 Kvinder. Begyndelseslønnen 14—15 Kr. pr. Uge blev hævet til 20 Kr. Overstrygerskens Løn blev sat op fra 20 Kr. til 28 Kr. Desuden blev der fastsat en 8 Dages Sommerferie.

Paa *Sæbefabrikken* »Noma« fik 12 Kvinder ved Oprettelse af Overenskomst Timelønnen hævet fra 28—30 Øre til 30—32 Øre plus et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time og et yderligere Tillæg af 3 Kr. pr. Uge. Arbejdstiden sættes til 9 Timer med 1 Times Spise- og Hviletid. Overenskomsten gælder til 1. Febr. 1919.

Med *Slagelse Sækkelager* opnaaedes Overenskomst om, at der tillægges de bestaaende Lønninger, som var 30—33 Øre pr. Time 8 Øre i Dyrtidstillæg. Enkelte Akkordpriser blev forhøjet med 10 pCt. Overenskomsten, der omfatter 8 Kvinder, gælder til 1. April 1919.

AS »Asta«, Dansk Fabrik for Metaltraadslamper, Kbhvn. Timelønnen, som var 25 Øre, blev forhøjet til 30 Øre; tillige blev der ydet et Dyrtidstillæg paa 15 pCt. Akkordpriserne forhøjedes med 10 og 15 pCt. Overarbejde betales med 50 og 100 pCt. Endvidere blev der tilstaaet Arbejderskerne en 8 Dages Sommerferie med fuld Løn. Overenskomsten omfatter 100 Kvinder og gælder til 31. Maj 1919.

A/S Nordisk Films-Kompagni. Ugelønningerne her blev hævet fra 22—25 Kr. til 26—30 Kr. Overarbejde betales med 50 og 100 pCt. Sommerferie i 7 Dage. Overenskomsten gælder til 1. Juni 1919 og omfatter 18 Kvinder.

Med *Svendborg Dampvaskeri og Vaskeriet »Expres« i Svendborg* opnaaedes Overenskomst, hvorved Timelønnen forhøjedes med 5 Øre. Begyndelseslønnen ved Rullerne og andet Arbejde fastsattes til 30 Øre, efter 3 Maaneders Forløb til 35 Øre og efter et halvt Aars Forløb til 40 Øre. Ved Vaskemaskinen og for øvede Strygersker er Timelønnen 45 Øre.

Overenskomsten omfatter 20 Kvinder og er gældende til 1. April 1919.

Med *Nordisk Konservesfabrik*, København, fik Forbundet Overenskomst om, at Timelønnen hæves fra 37 Øre til 41 Øre. 7 Dages Sommerferie og Udbetaling af 3 Kr. daglig i 3 Uger til Kvinder, der kommer til Skade paa Fabrikken. Overenskomsten omfatter 30 Kvinder og er gældende til 1. Maj 1919.

Flødeeksportfirmaet »Danmark«. Ugelønnen blev her forhøjet med 3 Kr. pr. Uge, saaledes, at den nu er 27 Kr. Betalingen for Overarbejde fastsattes til 50 og 100 pCt. Overenskomsten er gældende fra 1. Oktober 1918 og kan opsiges til Ophør den 1. i hver Maaned med 3 Maaneders Varsel. Virksomheden beskæftiger 16 Kvinder.

Badeanstalten »København«. Lønningerne for de der beskæftigede Kvinder forhøjedes med 2—5 Kr. pr. Uge plus 4 Kr. 50 Øre i Dyrtidstillæg. Overarbejdsbetalingen fastsattes til 50 og 100 pCt. Overenskomsten omfatter 12 Kvinder og er gældende til 1. Maj 1919.

Arbejdshjemmet for døvstumme unge Piger. Til Ugelønnen 18 Kr. 20 Øre blev der ydet et Dyrtidstillæg af 4 Kr. pr. Uge, ligesom der blev fastsat Betaling for Overarbejde. Overenskomsten omfatter 15 Kvinder og er gældende til 1. April 1919.

Københavns ny Dampvaskeri» Ventegodt«, Nørrebros Dampvaskeri og *Strandvejens Vaskeri.* Lønnen, der paa disse Vaskerier var 16—17 Kr. pr. Uge, blev forhøjet til 18—20 Kr. plus 2 Kr. i Dyrtidstillæg. Betaling for Overarbejde fastsattes til 50 og 100 pCt. Overenskomsten gælder til 1. April 1919 og omfatter 70 Kvinder.

Træuld- og Kokusvarefabrikken i Fredericia. Timelønnen, som før var 35 Øre, blev forhøjet til 40 Øre. Betalingen for Overarbejde sattes til 50 og 100 pCt. Overenskomsten, der omfatter 20 Kvinder, gælder til 1. April 1919.

Nyborg Dampvaskeri. Begyndelseslønnen er fastsat til 17 Kr. pr. Uge. Øvede Strygersker erholder 22 Kr. pr. Uge. Kvinder, der beskæftiges ved Vask, erholder 50 Øre pr. Time. De tidligere Lønninger var 13 og 18 Kr. pr. Uge. Overenskomsten omfatter 9 Kvinder og er gældende til 1. April 1919.

Paa *Mineralvandsfabrikken »Sifon«* fik Forbundet Timelønnen hævet fra 30 Øre til 35 Øre samt fastsat Priser for Akkordarbejdet og Overarbejdet. Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør 1. Juni 1919 og omfatter 15 Kvinder.

A/S Dansk Præserveringsfabrik »Ama«. Ugelønnen, som tidligere var 18 Kr., forhøjedes med 3 Kr. til 21 Kr. plus et Dyrtidstillæg af 3 Kr. pr. Uge. Overenskomsten gælder til 1. Juli 1919 og omfatter 30 Kvinder.

Endelig er der afsluttet Overenskomst med *Fyens Kaffesurogatfabrik i Ejby.* Timelønnen blev her forhøjet fra 30 Øre til 40 Øre, Akkordpriserne forhøjedes med 10 pCt. Overenskomsten, der omfatter 8 Kvinder, kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en hvilkensomhelst Tid.

Kvindelige Arbejdere paa A/S Blumensaadts Fabrikker i Odense. I Skrivelse af 9. November d. A. klagede Dansk Arbejdsgiver- & Mesterforening over, at der ved en Annonce i Fyns Social-Demokrat for 5. s. M. var iværksat Blokade overfor A/S Blumensaadts Fabrikker, vedrørende Tilgang af kvindelige Arbejdere til Fabrikken.

I den Anledning afholdtes, under Hovedorganisationernes Medvirkning, et Fællesmøde den 26. November, og her oplyste Kvindeligt Arbejderforbunds Repræsentanter, at naar der paa Fabrikken var opstaaet Arbejdsuro var Grunden den, at Fabrikkens Direktør havde begyndt at afskedige Kvinderne, efterhaanden som de naaede op paa de højeste Løntrin, for derefter at antage nye Arbejdersker til Begyndelseslønnen. Ligeledes havde han vægret sig ved at betale Augustregulerings-Tillægget, men i Stedet herfor havde indført et 10 % Tillæg til de bestaaende Lønninger.

Resultatet af Fællesmødet blev, at man enedes om følgende:

»Kvindeligt Arbejderforbund erklærer, at det ikke har været Hensigten med den paatalte Annonce i Fyns Social-Demokrat at iværksætte en Blokade overfor A/S N. N. Blumensaadts Fabrikker, og Forbundet erklærer endvidere, at der er aabnet for Adgang af Arbejdskraft til den nævnte Virksomhed.

A/S N. N. Blumensaadts Fabrikker betaler fra og med Fredag den 22. November at regne Augustregulerings-Dyrtidstillægget med henholdsvis 8 og 5 Øre pr. præsteret Arbejdstime. Samtidig bortfalder det hidtil udover den gældende Overenskomst ydede frivillige Dyrtidstillæg«.

Lohgarvernes Forbund har med Garvermester Ditmann, Korinth, den 1. December d. A. indgaaet en Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Den normale Timeløn er 84 Øre.

Nyantagne Arbejdere, som ikke tidligere har arbejdet ved Garveri, lønnes med 5 Øre mindre pr. Time de første 8 Uger.

Arbejdstiden er indtil 1. Januar 1919 10 Timer daglig, derefter 9½ Time daglig.

Overarbejde indtil Kl. 9 Aften paa Hverdage og indtil Kl. 10 Formiddag paa Søn- og Helligdage betales med et Tillæg af 50 pCt., derudover 100 pCt.

Dette gælder ogsaa for Arbejdere i Akkord.

Ønskes Arbejdet udført i Akkord fastsættes Priserne ved Forhandling mellem de paagældende Arbejdere og Mesteren med Bistand af Organisationen.

Opstaar der Uenighed mellem Parterne angaaende Overenskomsten kan der i hvert enkelt Tilfælde optages Forhandling mellem Arbejdsgiveren og Organisationen.

Overenskomsten er gældende til 15. April 1919, til hvilken Tid der skal forhandles om en ny Overenskomst.

Bygningssnedkerne hos A/S Phønix, København. Mellem Snedkerforbundet og A/S Phønix, København, var opstaaet en Konflikt, foranlediget ved at samtlige Arbejdere uden Varsel havde nedlagt Arbejdet, grundet paa, at en af Arbejdernes Tillidsmænd var bleven afskediget, og at Arbejdsformandens Optræden over for Svendene stadig gav Grund til Klage.

Da Parterne ikke kunde enes om en Afgørelse af Stridsspørgsmaalene, blev Sagen indanket for Hovedorganisationerne og ved et Fællesmøde, Lørdag den 7. December, enedes man om følgende:

»Fagforeningen erkender, at den foreliggende Arbejdsstandsning er i Strid med Overenskomsten.

Arbejdet genoptages Mandag Morgen den 9. ds. i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen.

Der nedsættes en Voldgiftsret, bestaaende af 4 Bisiddere, 2 valgte af Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling og 2 af Fagforeningen; disse vælger en Opmand. Kan Enighed herom ikke opnaas, udpeges han af Formanden for Den faste Voldgiftsret.

Den saaledes nedsatte Voldgiftsret afgør Spørgsmaalet om, hvorvidt Formand Jensen har overskredet sin Konpetence, samt om hvorvidt Aktieselskabet har været beføjet til efter det foreliggende at afskedige Thøgersen. Endelig afgør Voldgiftsretten Berettigelsen af Arbejdernes Krav om Formandens Afskedigelse.

Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig at indbringe Spørgsmaalet om den Aktieselskabet tilkommende Erstatning for Den faste Voldgiftsret«.

Stenhuggermestrene i Østifterne og Augustreguleringen. Som tidligere meddelt i »Arbejderen« afsagde Opmanden for det nedsatte Augustnævn, Docent Sindballe, den Kendelse, at Stenhuggermestrene i Østifterne skulde betale Augustreguleringstillægget; men i Skrivelse af 14. November meddeler Dansk Stenarbejderforbund, at Mestrene alligevel nægtede at udbetale Pengene under det Paaskud, at man agtede at appelere den afsagte Kendelse.

Vi tilskrev derefter Arbejdsgiverforeningen og anmodede denne om at drage Omsorg for, at Stenhuggermestrene respekterede den afsagte Kendelse og straks udbetalte Stenhuggerne deres Tilgodehavende, idet vi gjorde opmærksom paa, at der jo ikke fandtes nogen Appelinstans for de afsagte Augustkendelser, — vi kunde da ellers nok ønske at appelere adskillige af dem.

Den 18. November modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen en Skrivelse, hvori meddeltes, at man havde tilskrevet Østifternes Sten- & Billedhuggerforening og anmodet denne om at drage Omsorg for, at Pengene snarest muligt blev udbetalt.

Tektilarbejderne paa A/S Nordisk Klædefabrik i Dragør. Den hidtil gældende Overenskomst mellem Forbundet og ovennævnte Virksomhed var udløbet den 1. Oktbr. d. A., og da det ved stedfundne Forhandlin-

ger ikke var lykkedes at opnaa Enighed om en ny Overenskomst, varslede Forbundet Strejke overfor Firmaet. Naar de førte Forhandlinger forblev resultatløse, var Aarsagen hertil sikkert for en Del den, at Firmaet, der hidtil havde været uorganiseret, imidlertid havde indmeldt sig i Tekstilfabrikantforeningen, og denne vilde da have gennemført de for denne Organisation raadende Principper i den ny Overenskomst.

Denne Sag var til Behandling ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Decbr., samme Dag som Strejkevarslet udløb.

Ved denne Forhandling opnaaedes Enighed om en Overenskomst, ved hvilken der er fastsat en Arbejdstid af 55 Timer ugentlig. Endvidere indeholder Overenskomsten detaillerede Bestemmelser om Akkordpriser, Timelønninger, Betaling for Overarbejde m. v.

Overenskomsten gælder til 1. Februar 1919.

Udlandet.

Norge.

Den faglige Situation.

Ogsaa Fagorganisationerne i Norge staar overfor en betydelig Lønbevægelse, navnlig i den første Halvdel af 1919, som vil lægge Beslag paa alle Organisationernes Kræfter.

Efter en foreløbig Oversigt udløber i 1919 Overenskomster, omfattende ca. 95,000 Arbejdere.

Disse Overenskomster fordeler sig paa følgende Fag og udløber til følgende Terminer:

Udløbstid:	Antal Arbejdere:
1. Januar:	
Forskellige Virksomheder ...	600
1. Februar:	
Nikkelværker og forskellige Virksomheder	750
1. Marts:	
Cementfabrikker, Møbelsnedkerier m. fl.	700
31. Marts:	
Typografaget	3,250
Elektrikerne	1,200
Jern- og Metalindustrien	21,000
Sømændenes Overenskomster	3,000
1. April:	
Arbejdsmænd hos Entreprenører	2,900
Bygningsfagene	7,000
Elektrokemisk Industri	4.000
Glasværkerne	385
Møbel-, Pianoindustri- og Kurvemagerfaget	1.250
Skotøjsindustrien	2,840
Skrædder- og Konfektionsfaget etc.	500
Stenhuggerfaget	200
1. Maj:	
Bryggerier og Mineralvandsfabrikker	1,450
Bygningsindustri- og Trævarefabrikker	1,000
Hermetik, Konservesindustri og Møllerier	3,500
Transportvirksomhed og Ekspedition	1,100
1. Juni:	
Forskellige Virksomheder ...	500
Stenhuggerier	600
1. Juli:	
Arbejdsmænd hos Entreprenører	500
Kemisk og elektrokemisk Industri	2,000
Kommunal Virksomhed etc..	2,600
Mælkefabrikkerne	550
Statens Jernbaneanlæg	2,500
Transport og Ekspedition ...	600
1. og 15. Juli:	
Tekstilindustri	2,840
21. Juli:	
Bjergværker	4,670
1. August:	
Forskellige Virksomheder ...	600
1. September:	
Bogbinderfaget	1,700
Savværker, Høvlerier og Pakkassefabrikker	4.300
Trævare- og Møbelindustri etc.	1,500
15. Septemaer:	
Cellulose-, Papir- og Træmasseindustri	11,000
1. Oktbr. og 1. Novbr.:	
Forskellige Virksomheder ...	1,000
31. December:	
Sporvejene	1,020
Tilsammen ...	95,155

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26 ❋ KØBENHAVN DEN 28. DECEMBER 1918 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Udlandet. Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Decbr. 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Januar 1919.

Forretningsudvalget.

Den faste Voldgiftsret.

Sadelmagernes Weck-end.
Sag Nr. 260.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. November 1918 i Sag Nr. 260: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbunds, Sadelmagernes Fagforening og en Del af dennes enkelte Medlemmers Vegne.

Siden Lørdag den 29. Juni 1918 har Arbejderne paa »Københavns Drivremmefabrik« og paa »Dansk Continu- og Drivremmefabrik« og siden Lørdag den 20. Juli 1918 tillige Arbejderne paa Firmaet »Berg & Friis«s Drivremmefabrik hver Lørdag standset Arbejdet Kl. 2 Eftermiddag, hvorved den i Faget vedtagne Arbejdstid er blevet afkortet med 2½ Time ugentlig.

I den Anledning har Arbejdsgiverforeningen paa Foranledning af Sadelmager- og Tapetserlavet indklaget De samvirkende Fagforbund paa Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbunds og Sadelmagernes Fagforenings Vegne samt paa Fagforeningens i de paagældende Fabriker arbejdende Medlemmers Vegne, idet det fra Klagernes Side gøres gældende, at »Dansk Continu- og Drivremmefabrik« og Firmaet »Berg & Friis« slet ikke og »Københavns Drivremmefabrik« kun under en midlertidig Materialemangel, der ophørte i September 1918, har samtykket i denne Forkortelse af den overenskomstmæssige daglige Arbejdstid. Klagerne har derfor nedlagt Paastand om, at der paalægges de Indklagede paa Forbundets og Fagforeningens Vegne, eller eventuelt de enkelte Svende en Bod samt Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Efter det under Proceduren oplyste stiller Sagen sig paa følgende Maade:

Midt i Juni 1918 blev der truffet Aftale mellem Direktøren paa Københavns Drivremmefabrik og Arbejdernes Tillidsmand om, at man fra Lørdag den 29. s. M. indtil videre skulde standse Arbejdet hver Lørdag Eftermiddag Kl. 2, men medens Direktøren gør gældende, at dette kun skulde vare, saa længe der var Materialemangel, hævder Tillidsmanden, at Aftalen gjaldt »for Sommeren«, og at man derefter skulde tales ved igen om Spørgsmaalet.

Da Arbejderne paa Dansk Continu- og Drivremmefabrik erfarede, at man paa Københavns Drivremmefabrik skulde standse Lørdag Eftermiddag, henvendte de sig den 29. Juni til Fabrikens Direktør, og meddelte ham, at de ogsaa vilde holde »weck-end« paa samme Maade. Direktøren har forklaret, at han bestemt protesterede derimod og henviste til, at Arbejdsgiverforeningens Bestemmelse maatte indhentes, men han ud-

talte bl. a. tillige, »at han jo ikke kunde holde Arbejderne i Frakkeskøderne«, og at han personlig ikke havde noget imod, at saadan Lørdagsstandsning blev indført, og Arbejdernes Tillidsmand vil deri have set en Indrømmelse.

Lørdag den 20. Juli da to Tillidsmænd for de ca. 30 Arbejdere hos Firmaet Berg & Friis i anden Anledning forhandlede med Fabrikens Direktør, erklærede de samtidig, at Arbejderne ønskede at afkorte Arbejdstiden om Lørdagen. Direktøren protesterede efter sin Forklaring bestemt herimod, men fremsatte i Samtalens Løb Udtalelser om, at han i Virkeligheden sympatiserede med den engelske weck-end, og paa disse Udtalelser vil Tillidsmændene have lagt Hovedvægten.

Tillidsmændene gav deres Kammerater Meddelelse om Samtalernes Forløb i Overensstemmelse med deres Opfattelse af disses Resultat.

Fra Sadelmagerlavets Side skal der være rettet nogle telefoniske Henvendelser til Formanden for Sadelmagernes Fagforening, Thøgersen, med Protest mod Lørdagsstandsningen. Imidlertid er det, der foreligger oplyst om disse Telefonsamtaler, i det hele saa ubestemt, at der ikke kan tillægges det nogen Betydning for Sagens Afgørelse. Givet er det, at Lavet først den 17. September tilstillede Arbejdsgiverforeningen en skriftlig Indberetning om Standsningen — en Opsættelse, der efter Klagernes Fremstilling stod i Forbindelse med, at der i Løbet af Juli havde været andre Uoverensstemmelser indenfor Faget, var givet 1. Lock-out-Varsel den 1. August og havde været iværksat Lock-out fra 23. August til den 13. September.

Den 7. Oktober afholdtes Fællesmøde om denne Lørdagsstandsning, men uden Resultat. Forbundets og Fagforeningens Bestyrelser henviste til, at det ikke var usædvanligt, at der i de enkelte Virksomheder indenfor Faget mellem Arbejderne og vedkommende Arbejdsgiver blev truffet særlige Aftaler om Afvigelse fra den overenskomstmæssige Arbejdstid, uden at Organisationerne blandede sig deri, og videre gjorde Bestyrelserne gældende, at de efter Tillidsmændenes Forklaringer om de stedfundne Samtaler og den fra Lavets Side fra Juni til September udviste Passivitet indtil videre maatte gaa ud fra, at der forelaa særlige Aftaler, der gjorde Lørdagsstandsningen berettiget.

Hvad særlig Firmaet Berg & Friis angaar, maa endnu nævnes, at da Firmaet paa Grund af Manglen af visse Maskindele ikke kunde holde det tilstrækkelige Antal Maskiner igang til at beskæftige alle Fabrikens Arbejdere samtidig, blev der den 10. Oktober indgaaet en Overenskomst mellem Firmaet og Fagforeningen om Natarbejde. I Henhold til denne er der siden da arbejdet Dag og Nat med to skiftende Hold, idet hver Halvdel af Arbejderne arbejder om Dagen den ene Uge og om Natten den næste Uge. Det hedder i denne Overenskomst, at »Arbejdstiden er den samme som ved Dagarbejde«, og dette er praktiseret saaledes, at den almindelige ugentlige Arbejdstid er forkortet med 2½ Time baade for Dagarbejde og for Natarbejde, idet Dagarbejdet om Lørdagen standser allerede Kl. 2 Eftermiddag.

Efter alt, hvad der saaledes er oplyst i Sagen, kan Retten nu ikke finde, at der er Grundlag for Paalæggelse af nogen Bod.

Derimod maa det fastslaas, at der ikke er oplyst noget, der berettiger Arbejderne til vedblivende at standse Arbejdet om Lørdagen Kl. 2 Ffter-middag i Strid med den i Faget almindelig gældende Overenskomst om Arbejdstiden.

For Københavns Drivremmefabriks Vedkommende forelaa der jo nemlig kun en Aftale om en midlertidig Ordning, og denne Aftale maa i hvert Fald nu have ophørt at gælde, efter at Materialemanglen ifølge Fabrikens Erklæring er ophørt og Sommeren er forbi.

For de to andre Virksomheders Vedkommende synes der overhovedet ikke at have foreligget noget virkeligt Samtykke fra Direktørernes Side.

Ved det anførte maa dog gøres en Begrænsning, forsaavidt Firmaet Berg & Friis angaar.

Fagets almindelige Overenskomst ses ikke at give Arbejdsgiverne nogen Ret til at fordre stadigt Natarbejde. Naar Arbejderne ved Overenskomsten af 10. Oktober er gaaet ind paa at yde saadant, skyldes dette altsaa en Indrømmelse fra deres Side og en Indrømmelse, der maa antages betinget af, at Dagarbejdet standser Kl. 2 Lørdag Eftermiddag. Saalænge denne Overenskomst staar ved Magt, maa Arbejderne paa denne Fabrik derfor være berettiget til at standse Dagarbejdet til nævnte Klokkeslet.

Nærværende Sags Omkostninger findes at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse.

Arbejderne paa Københavns Drivremmefabrik og paa Dansk Continu- og Drivremmefabrik er ikke berettiget til at standse Arbejdet Kl. 2 Lørdag Eftermiddag, og Arbejderne hos Firmaet Berg & Friis er kun berettiget dertil, saalænge der arbejdes baade Dag og Nat i Overensstemmelse med Overenskomsten af 10. Oktober 1918.

Sagens Omkostninger betales med 75 Kr. af Klagerne paa Sadelmager- og Tapetsererlavets Vegne og med 75 Kr. af de Indklagede paa Sadelmagernes Fagforenings Vegne.

Murerne i København.
Sag Nr. 263.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. December 1918 i Sag Nr. 263: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark, Murersvendenes Fagforening i København og enkelte Murersvende.

Arbejdsgiverforeningen har for Retten paaklaget følgende Forhold.

1. Fredag den 25. Oktober 1918 nedlagde de Murersvende, der var beskæftigede hos Murermester *Alb. Fugmann* ved dennes Arbejde paa Karré Nr. 10 ved Amagerbro — et Bygningskompleks paa 162 2 og 3 Værelsers Lejligheder — uden Varsel Arbejdet, efter at Mesteren havde vægret sig ved at efterkomme et overenskomststridigt Krav om et Tillæg udover den gældende Priskurant af 250 Kr. pr. Opgang, ialt et Tillæg — udover Priskurantens med 25 pCt. forhøjede Akkordpriser — af 3500 Kr. Svendene fremsatte dette Krav til Murermesteren og til Byggeselskabets Direktør ved en Deputation, som gjorde opmærksom paa, at Arbejdet vilde blive standset, hvis man ikke indgik paa Fordringerne.

2. Fredag den 1. November 1918 nedlagde de hos Murermestrene *Arnung & Kornerup* ved disses Byggeforetagende ved Vognmandsmarkens Skole beskæftigede Murersvende Arbejdet uden Varsel og motiverede denne Arbejdsstandsning med, at de ikke havde modtaget noget Svar paa en til Københavns Kommune under 21. Oktober indgivet Ansøgning om et ekstra Dyrtidstillæg.

De paa de nævnte to Arbejdssteder strejkende Murere er derefter boycottede af Arbejdsgiverforeningen.

3. Hos Murermester *E. Phil* paa Islands Brygge har Murersvendene Lørdag den 12. Oktober 1918 standset Arbejdet Kl. 12, og denne Svendenes selvtagne Lørdagsfrihed har gentaget sig de efterfølgende Lørdage. Den 12. Oktober drejede det sig om 15 Svende, der arbejdede paa Soyakagefabriken paa Islands Brygge, men de efterfølgende Lørdage (den 19. og 26. Oktober) var de deltagende dels 15 Svende fra Soyakagefabriken og dels 2 Svende fra Byggepladsen paa Joseph Levin & Co.s Pakhus paa Islands Brygge. Disse ulovlige Lørdagsstandsninger er fortsatte til Midten af November.

Angaaende de her paaklagede Arbejdsstandsninger har Arbejdsgiverforeningen tilskrevet Murerforbundet, og da Forbundet svarede, *at* det den 22. September 1918 havde modtaget Meddelelse fra den københavnske Fagforening om, at denne var ophævet, og *at* Forbundet derefter ikke havde haft nogensomhelst Forbindelse med Murersvendene i København i faglig Henseende, har Arbejdsgiverforeningen tilskrevet den hidtidige Formand for den københavnske Fagforening og gjort opmærksom paa, at den ikke kunde

anerkende Lovligheden af at ophæve en Fagforening i en løbende Overenskomstperiode.

Arbejdsgiverforeningen har derefter under nærværende Sag paastaaet Fagforeningens Beslutning om Ophævelse af Foreningen kendt ulovlig og betydningsløs og har paastaaet Forbundet og Fagforeningen samt subsidiært de enkelte Svende idømt Bod for de skete Overenskomstbrud.

Ved Sagens første Foretagelse Lørdag den 30. November, hvortil de Indklagede var indkaldt gennem Forbundet paa sædvanlig Maade, mødte alene Repræsentanter for Forbundet, og disse paastod Forbundet frifundet under Henvisning til, at den københavnske Fagforening — efter at den d. 20. September 1918 paa Begæring af Arbejdsgiverforeningen var erklæret konkurs, fordi den ikke havde kunnet betale den Bod af 60.000 Kr., der var idømt den ved Rettens Kendelse af 31. August 1918 i Sag Nr. 247 — paa en den 22. September afholdt Generalforsamling havde vedtaget et af et Medlem stillet Forslag om Foreningens Ophør, og havde vedtaget dette til Trods for, at Repræsentanter for Forbundet havde talt derimod. Forbundet gjorde derhos gældende, at det under disse Omstændigheder ikke betragtede sig som givende Møde paa Fagforeningens eller de enkelte Medlemmers Vegne.

Ihvorvel nu Retten maatte mene, at ogsaa Fagforeningen og de paagældende Medlemmer var behørig indkaldte ved den til Forbundet sendte Meddelelse om Sagens Foretagelse, fandt Retten dog Anledning til at udsætte Sagens videre Behandling til Lørdag den 7. December, og udsendte derefter Stævninger til denne Dag direkte dels til de hidtidige Medlemmer af Fagforeningens Bestyrelse, dels til de enkelte i Klagen nævnte Svende.

Den 7. December mødte da ogsaa Bestyrelsens Medlemmer, men gjorde gældende, at de, efter at Generalforsamlingen den 22. September havde vedtaget Foreningens Ophør, ikke længere betragtede sig som Repræsentanter for Foreningen eller for dens Medlemmer.

Endvidere mødte 3 af de 21 Svende, der ifølge Klagen havde arbejdet hos Murermester Fugmann ved det i Klagens *Punkt 1* omtalte Arbejde. De Mødende erkendte i og for sig Rigtigheden af, hvad der i Klagen er anført om det af Svendene fremsatte Krav og om Arbejdets Standsning, men gjorde dog gældende, at den oprindelige Grund til Standsningen var Materialemangel. Imidlertid oplystes det her over for fra Mesterens Side, at denne Undskyldning var intetsigende, da der var tilstrækkeligt Materiale tilstede paa Byggepladsen, og da Vanskeligheder fra Arbejdsmændenes Side vel kunde bevirke nogen Forsinkelse med Opbæringen, men denne vilde være ganske kortvarig, og der derhos var stillet Arbejde til Raadighed for Svendene paa en anden af Mesterens Arbejdspladser, hvis de ønskede saadant.

Af de 20 Svende, der ifølge Klagens *Punkt 2* havde arbejdet hos Murermestrene Arnung & Kornerup, mødte ligeledes 3. Disse erkendte Rigtigheden af, hvad der i Klagen er anført om Standsningen, og oplyste paa Anledning, at de under senere Forhandlinger om Arbejdets Genoptagelse bl. a. havde stillet Krav om Spadserepenge for Dagene fra den 1. til den 5. November.

Af de under Klagens *Punkt 3* nævnte 17 Svende mødte de 14. Enkelte af dem gjorde gældende, at de kun havde deltaget i nogle faa af de paaklagede Lørdagsstandsninger. Iøvrigt var de Grunde, som de Mødende anførte til Forklaring af deres Deltagelse i disse Arbejdsstandsninger af den Art, at der ikke er Grund til at komme nærmere ind paa dem; de synes for den største Dels Vedkommende at bunde i den ejendommelige Opfattelse, at en Murersvend ikke som ethvert andet Medlem af Samfundet er bundet ved Overenskomster og Retsafgørelser, men kan gøre og lade ganske som han lyster.

Hvad nu først *Forbundets* Stilling angaar, da maa der, efter hvad der foreligger for Retten, gaas ud fra, at Forbundets Repræsentanter har gjort hvad de formaaede, for at modar-

bejde de af Fagforeningen foretagne ulovlige Skridt. Retten kan derfor ikke tage Klagernes Paastand om, at der paalægges Forbundet Bod, til Følge.

Hvad *Fagforeningen* angaar, da er det fra Klagernes Side hævdet, at den af Fagforeningens Generalforsamling vedtagne Bestemmelse om Foreningens Ophævelse end ikke er vedtaget i Overensstemmelse med Fagforeningens egne Love.

Hvorledes Forholdet i saa Henseende stiller sig, er efter det oplyste ikke helt klart. Men Retten finder ingen Anledning til at komme nærmere ind herpaa, da Retten maa fastslaa, at en Fagforening, der har afsluttet en Overenskomst for en vis Tid, ikke, saalænge denne Tid løber, ved en ensidig Beslutning kan frigøre sig eller sine Medlemmer fra de ved Overenskomsten paatagne Pligter. Foreningen er derfor ogsaa, uanset hvad den iøvrigt maatte bestemme om sine egne, indre Anliggender, pligtig at opretholde Organisationsformerne i det Omfang, hvori det er nødvendigt til Opfyldelse af Overenskomstens Krav. Herefter har den Beslutning om Foreningens Ophør, der vedtoges den 22. September og øjensynlig tilsigtede at umuliggøre for Foreningen at opfylde Overenskomsten, været ulovlig, og der allerede deri ligger tilstrækkeligt Grundlag for at paalægge Fagforeningen en Bod. Naar Retten alligevel ikke vil gøre dette, skyldes det Hensynet til, at der alt er paalagt Foreningen en meget stor Bod, og at det er oplyst, at Foreningen for Tiden langtfra ejer tilstrækkelige Midler til at betale denne.

Spørgsmaalet bliver saa yderligere om de *enkelte Fagforeningsbestyrelsesmedlemmer* har personligt Ansvar for Beslutningen af 22. September, og herom skal bemærkes, at det efter et Retten foreliggende Referat af, hvad der foregik paa Generalforsamlingen den 22. September — hvilket Referats Rigtighed ikke fra nogen Side er bestridt — maa antages, at Beslutningen om Foreningens Ophør hverken er foreslaaet eller støttet af noget af Bestyrelsens Medlemmer, idet et af Bestyrelsen stillet Forslag tværtimod gik ud paa, at Foreningen skulde vedblive at virke paa sædvanlig Maade. Allerede som Følge heraf findes der ikke at kunne paalægges Bestyrelsens Medlemmer nogen Bod for, hvad der maa antages hidtil at være foregaaet.

Tilbage staar Spørgsmaalet om Ansvaret for *hver af de Murersvende*, der har deltaget i de ovenomtalte, kollektive Arbejdsstandsninger. At denne deres Adfærd har været ulovlig, fremgaar af det alt anførte, og den Omstændighed, at Konkurserklæringen eventuelt maatte medføre visse praktiske Vanskeligheder for Gennemførelsen af Foreningens organisationsmæssige Pligter — Vanskeligheder, der dog ved Imødekommenhed fra Konkursrekvirentens Side maa kunne overvindes — kan ikke i mindste Maade tjene til Undskyldning for, at der fra Murersvendene paa enkelte Arbejdspladser fremsættes overenskomststridige kollektive Krav under Trusel om øjeblikkelig Arbejdsstandsning, eller for, at en saadan Standsning iværksættes. Under de nuværende vanskelige Forhold er denne Adfærd dobbelt uforsvarlig. Der bringes for Tiden betydelige Ofre fra offentlig Side og gøres alvorlige Anstrengelser saavel fra offentlig som privat Side for at komme ud over den herskende Bolignød, og Samfundet kan ikke finde sig i, at disse Bestræbelser stadig krydses og hæmmes ved egenmægtige, ulovlige Handlinger af en Del Arbejdere indenfor Murernes og enkelte andre Fag. Hvad særlig Lørdagsstandsningerne angaar, maa ogsaa disse Overtrædelser som stridende mod gentagne Kendelser, afsagte af nærværende Ret, betragtes som værende af alvorlig Art.

Retten finder herefter at burde paalægge hver Enkelt af de nedennævnte Deltagere i de ovenfor omtalte Standsninger en Bod af 100 Kr. samt en Andel af Sagens Omkostninger, stor 10 Kr.

Kendelse:

Hver især af nedennævnte Murere: O. Egediussen, Julius Blomsgade 43[4], S. Sørensen, Langgade 92[2], A. Planck,

Hvedevej 17, Brønshøj, Beckmann, Vølundsgade 4 1, S. P. Sørensen, Bergthorasgade 4 3, V. Nielsen, Mysundegade 6 3, P. Nielsen, Fælledvej 14 A 3, Lindskov, Tycho Brahes Allé 13 4, C. V. Nielsen, Bragesgade 31, Ch. Andersen, Vestergaardsvej 34 1, J. Jacobsen, Hveensvej 7 1, L. Hansen, Kronborggade 3 3, Lindkvist, Karensgade 2, Anders Andersen, Vandkunsten 13 1, Axel Andersen, Raadmandsgade 21 G 3, Anton Hansen, Griffenfeldtsgade 23 1 o. G., P. Sørensen, Gl. Kongevej 21 B 1, S. Olsen, Ryesgade 64 C 2, A. Christensen, Nørresøgade 13 A 2, Aage Hansen, Dagmarsgade 6 4, V. Christensen, Absalonsgade 17, Ch. Poulsen, Stefansgade 22 3, L. Kjølsen, Kongedybet 16, R. Willumsen, Østre Fasanvej 111, Andr. Hansen, Julius Blomsgade 12 2, Alfred Hansen, Julius Blomsgade 12 2, R. Bjerring, Frejasgade 93, R. Sørensen, Hørsholmsgade 34, Chr. Mogensen, Gladsaxeallé, Søborg, J. Nielsen, Haabets Allé 73, W. Nielsen, Baldersgade 51, Kr. Troelsen, Hellerupvej 8, J. Mogensen, Nørrebrogade 72, Kr. Bjørn, Assensgade 12, A. Meyer, Vølundsgade 3, Alfred Francke, Frederiksborgvej 10, R. Møller, Valborg Allé 13, T. Andersen, Sindshvilevej 15, H. Rasmussen, P. D. Løvs Allé 6, A. Markussen, Henrik Ibsensvej 43, E. Grønne, Nordre Bivej 5, Brønshøj, August Müntzberg, Australievej 10 3, Vald. Hansen, Gunløgsgade 2 2, Herman Mogensen, Borgergade 26, Schøndal Nielsen, Kronborggade 24, Sofus Hallengren, Valby, Vald. Nielsen, Bragesgade 20 B 4, Vald. Larsen, Frederiksholms Kanal 28, Niels Nielsen, Frederikssundsvej 36 2, Marius Andersen, Portugalsgade 7 A 2, Edmund Nielsen, Tycho Brahes Allé 25 1, Adolf Nielsen, Carlsbergvej 4, Valby, Carl Olsen, Heinegade 7 3, Lorentz Rosenberg, Baldersgade 73 2, Alex. Rosenberg, Borgergade 3 2, Herman Müntzberg, Thorsgades Forlængelse 108 3, Hugo Christensen, Trekronersgade 35 1, Albert Schou, Nørrebrogade 161 A 2, bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murerlavets og de paagældende Murermestres Vegne betale 100 Kr. samt Sagens Omkostninger med 10 Kr.

Udlandet.

8-Timersdagen i Amerika.

Det amerikanske Committee on Public Information, der til den evropæiske Presse udsender Meddelelser om amerikanske Forhold, som skønnes at have mere almindelig Interesse, behandler ogsaa til Tider Spørgsmaal om amerikanske Arbejdsforhold.

Forleden omtaltes en Konflikt, som var opstaaet mellem Formerne hos Firmaet Wheeling Molders & Foundry Co. i Wheeling, West Virginia, og dette Firma angaaende 8-Timersdagen. Sagen gik til voldgiftsretslig Afgørelse. Som Opmand fungerede Dommer Clark fra Højesteret i North Carolina.

Stillingen var den, at Firmaet hævdede som sin Ret at kræve Overarbejde i ubegrænset Mængde mod Betaling af tarifmæssig Overtidsbetaling, medens Arbejderne krævede den overenskomstmæssige Ottetimersdag respekteret.

Af de vidtløftige Præmisser, som gengives i Ordlyd, skal vi hidsætte følgende:

Først slaas det fast, at den gældende Overenskomst gaar ud paa:

1) At otte Timer udgør en Dags Arbejde for alle Formere og Kærnemagere.

2) At Lønsatsen er 6½ Doll. (24⅔ Kr.) for en 8 Timers Arbejdsdag.

3) At Overtid skal betales med et Tillæg af 50 pCt.

4) At Arbejde paa Søn- og Helligdage skal betales med et Tillæg af 100 pCt.

Der siges nu i Præmisserne, at dersom 1. Punkt stod alene, var Sagen klar. Men der maa i Afgørelsen ogsaa tages Hensyn til de andre Punkter.

»Der foreligger ikke en absolut fastslaaet Ottetimersdag, men blot en Lønoverenskomst, baseret paa Ottetimersdagen. Ved 10 Timers dagligt Arbejde skal der betales for 11 Timer, altsaa faktisk ydes en Lønforhøjelse paa 60 pCt. Formaalet hermed har været at afskrække Arbejdsgiveren fra Overskridelser, men

saaledes har det aabenbart ikke virket...«

Senere citeres, hvad Præsident Wilson har sagt om Ottetimersdagen i en Tale til Kongressen 29. August 1916:

»Hele Tidsaanden og det overvejende Vidnesbyrd fra de seneste økonomiske Erfaringer taler for Ottetimersdagen. Det er et Resultat af de senere Aars Overvejelser og Erfaringer, at Samfundet er berettiget til at staa fast paa denne Arbejdstid i Folkenes Sundheds, Ydeligheds og Tilfredsheds Interesse.

.... Jeg foreslaar derfor, at Ottetimersdagen skal antages i Jernbanernes Administration og nu føres ud i Livet i Stedet for det nuværende 10 Timers Grundlag for Løn og Tjeneste.«

Kongressen vedtog derefter den Lov, som er kendt under Navn af »Adamsons Ottetimers Lov«.

Forud for den Tid var vedtaget Loven af 19. Juni 1912, som »begrænsede den daglige Arbejdstid for Arbejdere og Haandværkere i Arbejde, som udføres for De forenede Stater, og som bestemte, at ingen Arbejder eller Haandværker maatte forlanges til eller tillades at arbejde mere end otte Timer paa nogen enkelt Dag ved saadant Arbejde.«

I Præmisserne berøres endvidere det sundhedsfarlige ved Formerfaget, hvor der »arbejdes i stærk Hede og skadelige Dampe«.

Derefter hedder det: »Det er ikke afgørende, om end vel af Betydning, at Flertallet af andre Fabriker i Wheeling og Omegn har en Nitimers Arbejdsdag. Alt Fremskridt kommer ved at forbedre Forholdene og ikke ved at opretholde dem, naar de er slette.

Spørgsmaalet om en Ottetimersdag er ikke nyt, men har i mange Aar været behandlet i almindelig offentlig Diskussion, er behandlet af Skribenter, offentlige Personligheder og Regeringsembedsmænd. Den første Lov om en Ottetimersdag blev vedtaget af Kongressen 1868 og bestemte, at »Otte Timer skal udgøre en Dags Arbejde for alt Personale, Arbejdsmænd og Haandværkere, som maatte beskæftiges ved eller for De forenede Staters Regering.« Denne Lov blev ikke effektiv, fordi Kongressen havde forsømt at fastsætte Straf for Overtrædelse. Mere effektive Love om denne Sag blev vedtaget 1. August 1892, 19. Juni 1912 og 3. Maj 1917.«

»Jernbanernes Personale fra Kyst til Kyst, omtrent 500,000 i Antal, arbejder nu paa Grundlag af en Ottetimers Arbejdsdag. Det samme er Tilfældet ved Kulminerne, i Konservesindustrien, Avistrykkerierne, Beklædningsindustrien og i Nordvestens Savværker.«

»Mulig vil der findes Industrier, hvor det endnu er nødvendigt at anvende en længere Arbejdstid end 8 Timer, mens Krigen varer. Men efter Omstændighederne synes dette ikke fornødent med Hensyn til Formerfaget.«

»Arbejdsgiverne har som Regel paa patriotisk Maade fuldtud understøttet Krigens Førelse ved at stille deres fortræffelige Fabriker og deres højt uddannede Ledere til Regeringens Tjeneste. Arbejderne har som Regel paa samme patriotiske Maade opgivet deres Ottetimers-Begrænsning, hvorsomhelst dette har været nødvendigt for at fremskynde Produktionen for Regeringen.

Arbejdsgiverne har modtaget stor Forøgelse i deres Profit. Arbejderne har ydet en Forøgelse i Antallet af Arbejdstimer og et stort Antal Mænd til Hæren. Hine har modtaget fra Regeringen. Disse har givet til den. Men der skal i saa Henseende ikke forlanges mere af dem end Nødvendigheden byder.

The Census of Manufactures for 1914 omfatter over 7 Mill. Industriarbejdere, af hvilke ikke mere end 12 pCt. har Ottetimersdagen. Dette Antal er siden forøget betydeligt, men ikke saa hurtigt som Tilfældet vilde have været uden Krigens særlige Krav. Statistiken viser ogsaa, at medens Australien og New Zeeland modigt har antaget Ottetimersdagen for alle Industrier, er Gennemsnittet i De forenede Stater over dette

Timetal. Dette skyldes i høj Grad, at i den sydlige Fabriksindustri er Grænsen ennu 60 Timer ugentlig og i de nordlige Fabriker 54 Timer.«

Sluttelig afsiges følgende Kendelse:

»Formerne, som beskæftiges af Wheeling Molders & Foundry Co., skal ikke forlanges til eller tillades at arbejde mere end 8 Timer i Døgnet med Undtagelse af Nødstilfælde og da under følgende Vilkaar og Betingelser:

1) Overtid skal betales med et Tillæg af 50 pCt. for alle Timer ud over 8, og med et Tillæg af 100 pCt. for Søn- og Helligdage.

2) Spørgsmaalet om, hvorvidt et Nødstilfælde foreligger eller ej, og tillige Spørgsmaalet om, hvor lang Tid en saadan Nødstilstand kan siges at være og Antallet af ekstra Timer pr. Dag skal afgøres ved Overenskomst mellem Fabrikens Ledelse og de der beskæftigede Formere.

3) Med det Formaal at gennemføre den under 2) nævnte Overenskomst oprettes herved et permanent Nævn af fire Personer, af hvilke to skal udpeges af Fabrikens Ledelse og to af de paa Fabriken arbejdendende Formere. Af disse fire skal mindst de tre give deres Tilslutning for at mere end 8 Timers Arbejde paa nogen Dag kan tillades.

4) Kendelsens Fortolkning. Med det Formaal at sikre sig rigtig Fortolkning af denne Kendelse, skal Sekretæren ved National War Labor Board udpege en Undersøger, som skal paahøre enhver Divergens, der maatte opstaa med Hensyn til denne Kendelse, og omgaaende udtale sin Afgørelse. Denne kan af hver af Parterne appelleres til National War Labor Board. Medens Appellen staar paa, skal Undersøgerens Afgørelse være bindende «

Vi har beskrevet denne Sag saa udførligt, fordi den i mange Henseender har Interesse.

Den giver et almindeligt Indtryk af faglig-voldgiftsretslige Forhold i Amerika og aabenbarer det friere juridiske Syn, som er almindeligt i den angelsachsiske Verden og aabenbarer ogsaa paa andre Punkter betydelige Afvigelser fra det, vi kender herovre.

Desuden giver den et Indtryk af, med hvilke Kæmpeskridt Ottetimersdagen gaar sin Sejrsgang i Amerika. Har end Krigen i visse Tilfælde hæmmet denne i Øjeblikket, saa har den samtidig paa det kraftigste understreget Arbejderklassens Betydning og Magt og lagt Grunden til nye, mægtige Fremskridt, saa snart Krigsforholdenes Tryk bliver lettet.

De engelske Fagforeninger.

De engelske Fagforeninger har haft stor Fremgang under Krigen. Fagforeningskongressen i 1913 repræsenterede godt og vel 2 Mill. Medlemmer; paa Kongressen i 1918 var 4½ Mill. repræsenteret. Tilvæksten skyldes væsentligt de enkelte tilsluttede Forbunds Vækst. I Perioden er Maskinarbejdernes Forbund indmeldt. Jernbaneforbundet er vokset fra 273,000 til over 400,000. Maskinarbejdernes Forbund fra 170,000 til 287,000. Arbejdsmændenes Forbund, i hvilket de kommunale Arbejdere og en anden Arbejdsmandsgruppe er indtraadt, er vokset fra 176,000 til 500,000, og Bryggeriarbejderne fra 153,000 til 400,000. Det sidste Fags Arbejdere stod i 1913 i to Forbund, men sluttede sig sammen i et Forbund i 1916. Kvindeligt Arbejderforbund er gaaet frem fra 350,000 til 700,000. Da der ikke under Krigen har været betalt noget Strejkebidrag, er Forbundenes Formue vokset enormt. Maskinarbejderne, som i 1913 havde et Fond paa 936,000 £, har i 1918 en Formue paa 2,160,000 £ (1 Mill. £=18,200,000 Kr.). Jernbaneforbundet havde i 1913 476,000 £, som i 1918 var steget til 1 Mill. Arbejdsmændenes Forbund havde i 1913 12,000 £, nu 87,000. En Del Forbund har forhøjet Kontingentet under Krigens Forløb. De store Kapitaler, som Fagorganisationerne har samlet, staar nu — som man kan tænke sig — væsentligt i Krigslaan.

Forbundenes Indtægter udviser en lignende Stigning som Formuen.

Mange af de engelske Fagforbund har en Fordom mod at opgive baade Medlemsantal og finansielle Forhold. Man kan dog, efter den Statistik man har, gaa ud fra, at de engelske Fagforeninger tilsammen har en Formue paa henimod ½ Milliard Kroner.

Arbejdsløsheden
i September Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Septbr. 1918 omfatter ialt 57 Fag eller Organisationer med ialt ca. 221,600 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 33,200 eller 15,0 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 717,200 eller 3,2 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Sejlmagere, Glarmestre, Stukkatører, Gas- og Vandarbejdere, Drejere, Kobbersmede, Gørtlere og Metalarbejdere, Gartnere og Forsikringsfunktionærernes Forbund.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Børstenbindere og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	145	145	9	182	611	611	34	1022	756	756	43	1204
Bageri- og Konditr. arb.	1516	1516	524	11945	1963	1963	350	8180	3479	3479	874	20125
Sukkervarearbejdere.	898	898	224	4798	221	221	44	949	1119	1119	268	5747
Bryggeriarbejdere ...	2696	2696	415	7540	1333	1333	121	2448	4029	4029	536	9988
Slagteriarbejdere	1500	1500	316	5640	2758	2758	949	21142	4258	4258	1265	26782
Skraatobaksarbejdere	179	179	107	2140	556	556	308	7342	735	735	415	9482
Tobaksarbejdere.....	5010	5010	2061	49171	2931	2931	1391	39978	7941	7941	3452	89149
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2651	2651	1409	35735	6073	6073	2732	68198	8724	8724	4141	103933
Rebslagere.....	52	52	»	»	189	189	53	1514	241	241	53	1514
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere..... ...	7115	7115	2505	19700	4737	4737	1110	11023	11852	11852	3615	30723
Handskemagere	102	102	33	812	11	11	6	174	113	113	39	986
Hattearbejdere.....	1081	1081	127	3193	235	235	27	993	1316	1316	154	4186
Skotøjarbejdere	3489	3489	199	4381	1301	1301	31	815	4790	4790	230	5196
Barberere	620	620	57	1167	468	468	41	769	1088	1088	98	1936
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	2	100	88	88	1	40	173	173	3	140
Murere	2050	2050	120	3000	5613	5613	42	1200	7663	7663	162	4200
Murarbejdsmænd	1150	1150	119	2380	—	—	—	—	1150	1150	119	2380
Hustømrere	1636	1636	64	1082	4821	4819	26	494	6457	6455	90	1576
Skibstømrere	272	272	6	509	686	686	16	542	958	958	22	1051
Snedkere	4458	4458	123	4710	4423	4423	59	1930	8881	8881	182	6640
Billedskærere	135	135	»	»	75	75	»	»	210	210	»	»
Forgyldere	111	111	»	21	71	71	3	47	182	182	3	68
Malere.....	2467	2467	1160	28048	3399	3399	1050	26159	5866	5866	2210	54207
Sadelm. og Tapetserere	1112	1112	208	5010	598	598	85	1675	1710	1710	293	6685
Skorstensfejere	64	64	»	»	63	63	»	»	127	127	»	»
Fajanceovnbyggere ..	12	12	»	»	—	—	—	—	12	12	»	»
At overføre..	40606	40606	9788	191264	43224	43222	8479	196634	83830	83828	18267	387898

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	40606	40606	9788	191264	43224	43222	8479	196634	83830	83828	18267	387898
Trævareindustri.												
Træindustriarbejdere .	829	829	14	564	2987	2987	100	2440	3816	3816	114	3004
Bødkere	254	254	44	680	486	486	158	3703	740	740	202	4383
Karetmagere	346	346	8	161	592	592	26	450	938	938	34	611
Korkskærere	230	230	200	4000	30	30	20	500	260	260	220	4500
Børsteindusitrarb.....	251	251	2	28	260	99	»	18	511	350	2	46
Kurvemagere	230	230	10	164	—	—	—	—	230	230	10	164
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere.....	120	120	1	32	135	135	5	92	255	255	6	124
Hvidgarvere.....	68	68	1	28	54	54	2	64	122	122	3	92
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1174	1174	22	579	347	347	15	398	1521	1521	37	977
Stenarbejdere.....	201	201	»	»	417	417	»	»	618	618	»	»
Glasarbejdere	253	253	4	113	210	210	57	2216	463	463	61	2329
Forarbejdning af Metal og Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektro-pletarbejdere	760	760	12	244	263	263	2	10	1023	1023	14	254
Blikkenslagere.....	852	852	74	3017	627	627	14	410	1479	1479	88	3427
Metaltrykkere	113	113	2	60	7	7	»	»	120	120	2	60
Jern- & Metalslibere..	213	213	12	192	109	79	5	133	322	292	17	325
Urmagere	75	75	»	»	182	182	1	48	257	257	1	48
Instrumentm. (chir.) ..	40	40	»	»	—	—	—	—	40	40	»	»
Smede og Maskinarb..	10100	10100	1144	28920	8622	8622	927	22816	18722	18722	2071	51736
Formere.....	400	400	80	2154	1300	1300	119	3293	1700	1700	199	5447
Elektrikere	1100	1100	74	3483	1069	1069	24	1165	2169	2169	98	4648
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2450	2450	78	2643	915	676	71	1774	3365	3126	149	4417
Litografer	467	467	13	351	115	115	1	71	582	582	14	422
Typografer	2809	2809	48	1836	1900	1865	69	1772	4709	4674	117	3608
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	174	174	5	91	1107	1107	21	483	1281	1281	26	574
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2500	2500	518	13468	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2600	2600	1600	33000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	4395	4395	1197	20000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	15505	10005	1485	31532	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	25000	19500	4800	98000	40000	21000	2500	45000	65000	40500	7300	143000
Arbf. Fagf. for Gentofte og Lyngby.....	—	—	—	—	1061	1061	1	78	1061	1061	1	78
Kvindel. Arbejderforb..	7500	7500	1620	43487	2561	2561	999	14669	10061	10061	2619	58156
Landarbejdere.....	—	—	—	—	21000	21000	250	3927	21000	21000	250	3927
Kedel- og Maskinpass.	900	900	36	772	1216	1216	52	1415	2116	2116	88	2187
Kellnere.....	1093	1093	232	5000	773	773	127	2500	1866	1866	359	7500
Handels-og Kontormdh	7615	7615	390	10546	8818	8818	450	12756	16433	16433	840	23302
Tilsammen.	106223	100723	18714	398409	140387	120920	14495	318835	246610	221643	33209	717244

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49. 1 Sal. Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos E. F. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i December Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Januar 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 3 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsloshed i December Maaned 1918.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
I Midten af Maaneden?	
Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsloshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller ligenede Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Reisende i Maanedens Løb?	
a) Af Arbejdsløshedskassen?	
b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvortil de sidder som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Januar 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, tilhøre Fag der ikke findes nogen Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De sammenkrævende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 10, Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Byens og Organisationens Navn anføres som Formandens Navn og Adresse.

Carl F. Madsen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 ❋ KØBENHAVN DEN 4. JANUAR 1919 ❋ 15. AARGANG

Med Tak til alle vore Organisationer og deres Medlemmer for det svundne Aar udtaler vi Ønsket om, at det nye Aar maa blive lykkebringende for hele Arbejderbevægelsen.

FORRETNINGSUDVALGET.

INDHOLD: Repræsentantskabsmødet. Lønbevægelser og Konflikter (Overenskomstforhandlingerne. M delsnedkerne hos Smith Mygind & Hüttemeyer) Arbejdsanvisningen Adressefortegnelse.

De samvirkende Fagforbunds ektsra Repræsentantskabsmøde

den 28. December 1918.

Overenskomstforhandlingerne.

Vi har i Tiden siden Oktober, da De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab afholdt Møde, underrettet vore Læsere om de Forhandlinger, som er ført mellem de to Hovedorganisationer angaaende den Situation, som vil fremkomme, naar nu snart de eksisterende faglige Overenskomster begynder at udløbe. Forhandlingerne førtes først mellem de to Forretningsudvalg og siden i et nedsat Underudvalg, som nu har afholdt en Række Møder.

Paa det sidste Møde fremsatte Arbejdsgivernes Repræsentanter et Forslag angaaende en Regulering af de bestaaende Overenskomster og et Grundlag for de kommende Forhandlinger indenfor de enkelte Fag og Industrier. De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg fandt ikke dette Forslag antageligt, men vilde dog ikke undlade at raadføre sig med Repræsentantskabet, inden man gik videre i Forhandlingerne.

Repræsentantskabet var derfor indkaldt til Møde d. 28. December og samledes Kl. 10 Form. i Hallen i Grundtvigs Hus med følgende

Dagsorden:

1. Den faglige Situation.
2. Spørgsmaal om Oprettelsen af en Bank.

Formanden, Carl F. Madsen, bød velkommen.

Til Dirigenter valgtes I. A. Hansen og Vilh. Nygaard.

Til Punkt 1 fik Formanden straks Ordet og forelagde Sagen i et grundigt Foredrag. Han mindede om Mødet den 28.—29. Oktober og det der vedtagne Grundlag for Forhandlingerne. Dette indeholdt Krav om

1. Nedsættelse af Arbejdstiden.
2. Revision af Overenskomsterne.
3. Tillæg til Lønnen.
4. Overenskomsternes Varighed et Aar.

Endvidere vedtoges en Beslutning om Henvendelse til Regeringen med Opfordring til denne om at fremsætte Forslag om en lovmæssig Gennemførelse af en Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer.

Denne Henvendelse har fundet Sted, og Minister Stauning har — som ventet — givet et imødekommende Svar.

Det springende Punkt i den foreliggende Situation er naturligvis Arbejdstidens Forkortelse. Kravet herom er fremme Verden over. I Norge har en Kommission med

alle Stemmer mod 3 Arbejdsgivere udtalt sig til Gunst for 8-Timersdagen og i Sverrig gør et lignende Forhold sig gældende.

I Tyskland er der Enighed mellem Landsorganisationen og Arbejdsgiverorganisationerne om 8-Timersdagen samt om andre Arbejdsforhold. Overenskomsterne kan dog opsiges med 3 Maaneders Varsel.

I Maskinindustrien i England er der opnaaet Enighed om 47 Timer om Ugen. Fra mange andre Steder kommer der Melding om, at 8-Timersdagen er gennemført eller at der er Udsigt til, at den vil blive gennemført. Vi har kun Grund til at udtale vor Tilfredshed med, hvad der er sket paa dette Omraade. Men det bør dog erindres, at selv om der i Kommissionen er Flertal for 8-Timersdagen, er der dog Rigsdagen tilbage, som Forslaget skal igennem før end det bliver til Lov, og saaledes vil det jo ogsaa gaa herhjemme. Selv om vor Minister Stauning stiller sig nok saa forstaaende overfor vort Krav, maa dog ogsaa han gaa ad de Veje, som Landets Love foreskriver.

Ser man hen til de krigsførende Lande, bør det erindres, at i de fire Aar Krigen har varet, har Kvinderne paa alle Omraader maattet erstatte den mandlige Arbejdskraft. Kvinderne er trængt ind paa de store Maskinfabrikker, Amunitionsværksteder, Industrien, Landbruget, Jernbaner, Post, Sporvogne m. m. Efter Vaabenstilstanden strømmer nu de mandlige Arbejdere tilbage, og der skal skaffes Arbejde til disse, og skal der ikke blive det rene Kaos, er man nødsaget til at foretage forskellige Foranstaltninger. Som et Led i disse Foranstaltninger er 8-Timersdagen.

Det er imidlertid forstaaligt, at den megen Tale om 8-Timersarbejdsdagen gør en vis Indvirkning paa vore Medlemmer, og at de derfor i meget høj Grad lever i den Tro, at Forholdene her i Landet nu er saaledes, at vi med Lethed kan gennemføre 8-Timersarbejdsdagen.

Vor Stilling overfor Arbejdsgiverne har jo været den, at vi har krævet en normal Arbejdsdag paa 8 Timer, Erstatning for den forkortede Arbejdsdag og endda et klækkeligt Løntillæg.

Arbejdsgiverne erkender vel, at Arbejdstiden for mange Arbejdere er for lang, og de tilbyder da ogsaa at nedsætte al Arbejdstid paa 9½ Time daglig og derover til 9 Timer daglig eller 54 Timer om Ugen, men længere har vi ikke været i Stand til at faa dem. Det er imidlertid dog de største Grupper, som den forkortede Arbejdstid kommer tilgode, idet ikke mindre end ca. 130,000 Arbejdere indenfor De samvirkende Fagforbund vil faa Arbejdstiden nedsat. 71,952 med ½ Time, 51,362 med 1 Time og 6123 med mere end 1 Time daglig, men der er 50,000 af De samvirkende Fagforbunds Medlemmer som har en Arbejdsdag paa 9 Timer og derunder, og som ingen Forkortelse opnaar.

Til Forslaget har Arbejdsgiverne knyttet forskellige Betingelser. Man har saaledes taget Forbehold overfor Landbrug og Søfart. Overfor Landbruget maa der sikkert gøres Undtagelser, og Landarbejderforbundets 20,000 Medlemmer er da heller ikke medregnet i de anførte Tal. Landbrugerne tilhører nu ogsaa kun i meget ringe Grad Arbejdsgiverforeningen, men selv om de var der, er Forholdene paa Landet sikkert af en saa særlig Beskaffenhed, at Landbruget maatte holdes udenfor, og da Sømændene ikke staar hos os, kan vi se bort fra dem.

Arbejdsgiverne har krævet, at der ikke maa finde Afbrydelser eller Ophold Sted i Arbejdet, udover de overenskomstmæssigt fastsatte Spise- og Hviletider, og forlanger Garantier for at faa Overarbejde udført i saa stort Omfang, som Virksomhedernes Tarv nødvendiggør; der tilbydes nedsat en Kommission, bestaaende af 5 Repræsentanter for hver af Hovedorganisationerne med Departementschef Adolph Jensen som Formand, og denne Kommission skal træde sammen den 1. Juli 1919 og undersøge de til den Tid eksiste-

rende Forhold i Ind- og Udlandet og de deraf flydende Muligheder for Ændringer i den foreslaaede Arbejdstid.

Forretningsudvalget mener, at der bør ske en større Nedsættelse end den tilbudte. Noget Forslag er dog ikke fremsat, fordi vi ønsker at høre Repræsentantskabets Stilling til dette og andre Spørgsmaal forinden vi gaar videre i Forhandlingerne.

Revision af Overenskomsterne.

De almindelige Bestemmelser i Overenskomsterne kræver Arbejdsgiverne skal forblive uforandrede for saa vidt der ikke er indtraadt Forhold, som gør Ændringer nødvendige, og Parterne kan naa til Enighed derom.

Da det saaledes afhænger af, at Parterne kan blive enige om de almindelige Bestemmelser skal blive uforandrede, ligger det i Arbejdsgivernes Magt at forhindre, at Enighed opnaas og Organisationerne vil saaledes være afskaaret fra at foretage Skridt for at naa til en Forandring i de almindelige Bestemmelser. Vi har derfor ikke kunnet tiltræde denne Bestemmelse.

Dyrtidstillægenes Overgang til faste Lønninger.

Arbejdsgiverforeningen foreslaar, at det Dyrtidstillæg, som er ydet forud for Augustreguleringen overgaar til faste Lønninger saavel i Tidløn som Akkord, og at Augustreguleringen fremdeles bliver ved at være Dyrtidstillæg.

Som Dyrtidstillæg skal ogsaa regnes den Erstatning, som skal gives for den forkortede Arbejdstid. Størrelsen af Erstatningen skal afgøres gennem Forhandling mellem Hovedorganisationerne.

Endvidere skal det Tillæg, som Fagene eventuelt maatte blive enige om ogsaa regnes som Dyrtidstillæg.

Der skal derefter optages Forhandling i Fagene om en Indregulering af Dyrtidstillægene, som gaar over til faste Tillæg og saaledes, at vedkommende Fags Priskurant som Helhed faar et ensartet Tillæg.

Endvidere skal der forhandles om Priser for nye Ting, som der ikke findes i Priskuranterne.

Der kan ogsaa forhandles om et yderligere Dyrtidstillæg.

Forretningsudvalgets Stilling.

Vor Stilling har oprindelig været, at vi maatte have hele Dyrtidstillæget lagt over paa Overenskomsterne som fast Løn, men det har Arbejdsgiverne modsat sig under Henvisning til de usikre Forhold. Vi havde da ogsaa tænkt os Muligheden af at kunne tiltræde den foreslaaede Maade, at omlægge Dyrtidstillægene, og vi har ogsaa tænkt os Muligheden af, at det nye Tillæg blev Dyrtidstillæg. Derimod har vi ikke kunnet tiltræde, at Erstatningen for den forkortede Arbejdstid skal være Dyrtidstillæg, thi der skal dog ikke atter ske nogen Forlængelse i Arbejdstiden.

Forretningsudvalget mener desuden, at de forskellige Bestemmelser er saaledes, at de i for høj Grad vil begrænse Organisationernes Handlefrihed under de kommende Forhandlinger.

Angaaende Overenskomsternes Varighed paa et Aar er der Enighed.

Da Lønforholdene i Fag med Løfteparagrafen adskiller sig i høj Grad fra andre Fag, er man enige om, at det er nødvendigt, at der forhandles særlig herom i disse Fag.

Løntillæg for alle Fag.

Der har ogsaa under Forhandlingerne været talt om Muligheden af at faa en samlet Ordning af Løntillæget paa lignende Maade som Augustreguleringen. Grunden hertil maa nærmest søges deri, at nogle Organisationer under Forhandlingerne har fremsat Forslag, som stiller vidtgaaende Krav. Arbejdsmændene i Jernindustrien skal saaledes have fremsat Krav om 1 Kr. 75 Øre i Timen.

Arbejdsgiverne er ved disse Krav blevet i høj Grad betænkelige og de har udtalt, at det ingen Interesse har for dem at naa til Enighed om Arbejdstiden og andre Spørgsmaal, naar der dog ikke kan opnaas Enighed om Løntillægets Størrelse.

Vor Stilling hertil har imidlertid været, at vi af Hensyn til, at Forholdene i Fagene ligger saa højst forskellig, ikke tror paa Muligheden af saadan fælles Ordning af Løntillægene for alle Fag.

Forretningsudvalget ønsker imidlertid nu at erfare Repræsentantskabets Stilling til Spørgsmaalet om Arbejdstiden og om man kan tiltræde, *at* det Dyrtidstillæg, der er givet før Augustreguleringen gaar over til faste overenskomstmæssige Tillæg, og *at* Augustreguleringen fremdeles kan blive Dyrtidstillæg, *at* Erstatningen for den forkortede Arbejdstid lægges til den faste Løn, *at* der mellem Fagene optages Forhandling om Overførelse af Dyrtidstillæget, om Priser paa Arbejde, som ikke findes i Fagenes Priskuranter eller Fortegnelser med faste Akkordpriser, om det Dyrtidstillæg der skal ydes udover Augustreguleringen og om Ændringer i Bestemmelserne i de almindelige Overenskomster, *at* Overenskomsternes Varighed sættes til et Aar, *og at* der optages særlig Forhandling om Lønregulering i Fag med Løfteparagrafen, samt at nye Tillæg ydes som Dyrtidstillæg.

Efter Formandens Foredrag udspandt sig en længere Diskussion, hvori følgende deltog: Smed I. A. Hansen, Maskinsnedker V. S. Petersen, Slagter Vald. Hartmann, Former Arnold Nielsen, Kasserer E. Svendsen, Tobaksarbejder Chr. Jensen, Tapetserer I. P. Jønson, Lyngsie, Snedker Martin Petersen, Bager Alfred Petersen, Holbæk, Elektriker Vald. Jensen, Bygningssnedker Carl Rasmussen, Skibstømrer Adolphsen, Helsingør, Jord- og Betonarbejder Axel Olsen og Væver Nielsen.

Efter denne Debat blev Arbejdsgiverforeningens Forslag angaaende Arbejdstiden og andre Spørgsmaal afvist, og det overlodes Forretningsudvalget at indlede nye Forhandlinger om de af Repræsentantskabsmødet formulerede Krav.

Repræsentantsabets Beslutning fattedes enstemmigt.

Man gik derefter over til Dagsordenens Punkt 2:

Forslag om Oprettelse af en Arbejderbank.

Dirigenten, *Vilh. Nygaard*, gav Ordet til Direktør K. Kiefer, der bl. andet udtalte følgende:

Tanken om Dannelsen af en selvstændig Bank for Arbejderpartiet kom allerede for flere Aar siden frem og vandt straks betydelig Opmærksomhed indenfor Partiet.

Allerede under Lock-out'en i 1899 beskæftigede et Udvalg sig med Sagen, men der fremkom ingen Betænkning.

I Aaret 1906 -07 var Spørgsmaalet atter fremme, og daværende Forretningsfører Chr. Christiansen forhandlede med en Række Autoriteter og Institutioner, men heller ikke paa dette Tidspunkt naaedes der noget Resultat. I Aarene 1913—15 havde Minister Th. Stauning sin Opmærksomhed stærkt henvendt paa Spørgsmaalet, og der afholdtes en Del Møder med en Række Repræsentanter for Partiet, ligesom der forhandledes med forskellige Bankmænd. Der uderbejdes Forslag til Vedtægter for en eventuel Bank, men Krigen kom og førte ogsaa med sig, at denne Sag blev stillet i Bero, saaledes, at Forslaget til Vedtægterne aldrig blev udsendt.

Imidlertid foranledige jeg, at der den 25. Juli 1917 blev afholdt et Møde med det Formaal at søge Planen om Oprettelse af en Arbejderbank realiseret og iøvrigt at lægge Sagen i sin Helhed til Rette.

I dette Møde deltog Dhrr.:

Landstingsmand C. C. Andersen, Borgmester C. Christiansen, Borgmester J. Jensen, Formand, Borgerrepræsentant I. A. Hansen, Sekretær Karl Kiefer, Formand, Borgerrepræsentant Carl F. Madsen, Bestyrer, Folketingsmand Sigvald Olsen, Bogtrykker Victor Petersen, Minister Th. Stauning, Hovedkasserer, Borgerrepræsentant E. Svendsen og Bestyrer V. Walther.

Disse konstituerede sig som Udvalg og valgte mig til Formand og antog Brændselsforretningens juridiske Konsulent, Overretssagfører Aage Faurschou som Udvalgets Sekretær og juridiske Konsulent. Ud-

valget nedsatte derefter et Underudvalg paa 5 Medlemmer og Sekretæren, for at gøre det grundlæggende Arbejde i Sagen, og dette Underudvalg udarbejdede dels en skriftlig Betænkning vedrørende Bankens Dannelse og Principperne for Sagens Gennemførelse i det hele og dels et Udkast til Vedtægter for Banken.

Disse Arbejder har været indgaaende behandlede og gennemdrøftede paa forskellige Møder, saa vel indenfor Underudvalget som indenfor Hovedudvalget og har fra alle Sider vundet fuld Tilslutning saaledes, at det samlede Bankudvalg kan gøre enstemmig Indstilling om Sagen og anbefale den til hurtigst mulig Fremme. Udvalget skal fremhæve, at den anser det for meget paakrævet, at dette for hele Arbejderbevægelsen saa vigtige Spørgsmaal om Dannelsen af en egen Bank for Arbejderpartiet, finder sin Løsning i den nærmeste Fremtid. De mange store Opgaver, der staar for Døren med den forestaaende Fredsslutning, vil efter Udvalgets Mening medføre, at Partiet vil faa overordentlig Brug for sin egen Bank til at afgive financiel Støtte til de Foretagender, som Partiet maatte beslutte at optage, og Partiets allerede i Gang værende Virksomheder i Forbindelse med den Tilslutning, en Arbejdernes Bank formentlig vil faa som Indsættelsessted for Partiets og Medlemmernes Sparemidler, vil efter Udvalgets Mening allerede afgive den fornødne Basis for Bankens Dannelse.

Jeg ønsker gerne at henlede Opmærksomheden paa Sammensætningen af Udvalgets Medlemmer, idet disse repræsenterer saavel faglige og politiske Foreninger, som kooperative Foretagender.

Den til Repræsentantskabets Medlemmer omsendte Betænkning samt Forslag til Vedtægter for Banken er enstemmigt godkendte af Udvalgets Melemmer, ligesom ingen af Udvalgets Medlemmer nærer nogen Betænkelighed ved at skride til Oprettelse af en saadan Bank, idet man anser Tidspunktet hertil for velegnet.

Jeg skal nu med et Par Ord omtale den økonomiske Basis og Grunden til Bankens Oprettelse:

Den stigende Udvikling i rent forretningsmæssig Henseende, der er foregaaet indenfor Arbejderpartiet derved, at Partiet paa forskellige Omraader har dannet sine egne Forretningsvirksomheder: Fællesbageriet, Bryggeriet, Brændselsforretningen m. fl., gør det naturligt, at Arbejderpartiet søger at oprette sin egen Bank, for at Partiet selv kan have Indflydelse paa Formidlingen af de betydelige økonomiske Interesser, der knytter sig til disse forskellige Foretagender. Hertil kommer yderligere, at Arbejderpartiet som saadant jo disponerer over betydelige kontante Beholdninger, der for Tiden indestaar forskellige Steder paa Sparekassekonto hos de forskellige Banker eller Sparekasser. Der tænkes her i første Række paa Forbundenes betydelige Kapitaler. Det vil være naturligt at søge at samle disse betydelige Sparemidler i Arbejderpartiets egen Bankinstitut for at nyttiggøre i Partiets egen Interesse den store Renteindtægt, som en fornuftig Anbringelse af disse Sparemidler kan give udover den sædvanlige Sparekasserente. Endvidere tør det forventes, at en af Arbejderpartiet som saadant etableret Bank vil kunne trække meget betydelige Sparemidler til sig fra den store Arbejderbefolkning, der i Øjeblikket indsætter deres Sparemidler i Sparekasserne eller Bankerne. Paa denne Maade vil en af Arbejderne dannet Bank sandsynligvis komme til at disponere over meget store og likvide Indskudskonti, der vil kunne gøres frugtbringende udelukkende i Arbejderpartiets egen Interesse.

I denne Forbindelse maa det imidlertid tages i Betragtning, at en Del af Partiorganisationernes Midler, særlig Forbundenes likvide Kapitaler, ikke kan bindes paa længere Sigt, men maa haves til mere eller mindre øjeblikkelig Disposition i Tilfælde af Streike eller andre Lønkampe. Det kunde derfor tænkes, at Forbundene vilde have nogen Betænkelighed ved at ind-

sætte deres kontante Midler i Arbejdernes egen Bank af Frygt for, at denne i paakommende Tilfælde ikke hurtigt nok vil kunne frigøre de nødvendige Kapitaler. Denne Frygt er dog vistnok ubegrundet. Arbejderbanken maa selvfølgelig af den fremhævede Grund sørge for til enhver Tid at være meget likvid, men selve dette, at Forbundenes kontante Midler overgives Arbejdernes egen Bank til Forvaltning, vil snarere lette Arbejderpartiet som saadant i at fremskaffe kontante Midler i Tilfælde af Streike eller Lock-out end vanskeliggøre dette, fordi en Bank lettere end en partipolitisk Organisation magter den Opgave hos andre Banker at skaffe kontante Midler frem med kortere Varsel. Dette gælder ganske ubetinget i Tilfælde af partielle Streiker, idet der ved saadanne Lejligheder kun kræves Frigørelse af et enkelt eller enkelte Forbunds kontante Midler, til hvis Frigørelse de af andre Forbund indsatte kontante Indlaan, da vil kunne bidrage. Den fremhævede Betænkelighed vil derfor næppe spille nogen Rolle i Forhold til den selvfølgelig meget store Værdi det er for Partiet at have sin egen Bank til Financiering af Partiets egne Foretagender og Fremme af dets økonomiske Interesser.

For at Banken imidlertid paa den anførte Maade skal kunne blive et Opsamlingssted for Partiets, Partiets Organisationers og Partiets Forretningsforetagenders kontante Midler, maa det ubetinget kræves, at Banken dannes som ren og skær Arbejderbank, d. v. s. en Bank, der udelukkende ejes af Arbejdere og ikke forfølger nogen privat Persons Interesse. Heraf følger fremdeles, at Banken bør dannes som en Landsorganisation. Det maa ikke være særlig københavnske Interesser, som bærer Banken, men alle Organisationer Landet over bør have Interesse i Banken.

Om Navnet paa Banken er Udvalget enedes om at foreslaa: A/S Arbejdernes Landsbank, Spare- og Laanebank«, idet man igennem Navnet har villet give Udtryk for, at Banken er et Landsforetagende.

For at Arbejderne bedst kan betrygges i, at det er hele Arbejderpartiet som saadant, der ejer Banken og udelukkende udøver Indflydelse i denne, bør Kapitalen fremdeles ejes af Partiets Organisationer og Forretningsvirksomheder som saadanne, saaledes at private Personer selv indenfor Partiet er udelukkede fra at være Aktionærer, altsaa noget lignende, som er Tilfældet med Brændselsforretningen.

Spørgsmaalet om at danne Banken som en Andelsbank har været drøftet, men Udvalget er enige om, at denne Vej ikke er farbar.

For det første er en Organisation under Formen: Andelsforetagende, meget tungt virkende, og for det andet udelukker den foran skitserede Tanke, at det skal være Organisationerne og Parti-Foretagenderne og ikke private Personer, der er Bankens Ejere, i Virkeligheden Dannelsen af Banken som et Andelsforetagende.

Derfor gaar vort Forslag ud paa, at der dannes en Bank under Form af et *Aktieselskab*, at der som Aktionærer i denne kun kan optages Arbejderpartiets Organisationer, og de af Arbejderpartiet under Selskabsform dannede Forretningsforetagender; men paa den anden Side alle saadanne hele Landet over.

Saafremt Banken skal betyde noget for Arbejderpartiet, maa den ikke dannes med alt for ringe Kapital. Udvalget henstiller som Minimum 4 Milioner Kroner fuldt indbetalt, hvilket svarer til Størrelsen af Kapitaler, hvormed de sidste mindre Banker i Hovedstaden er dannede. Udvalget anser det for gennemførligt at placere denne Kapital mellem Arbejderpartiets Organisationer. Man tænker sig saaledes, at Brændselsforretningen vil kunne overtage ca. 1 à $1^1/_2$ Milion Kroner, Forbundene ca. 2 Millioner Kroner og de kooperative Virksomheder og øvrige Forretningsforetagender ca. $^1/_2$ Milion Kroner. Skulde det vise sig vanskeligt at faa den nævnte

Kapital indbetalt fuldt paa eengang, kunde Udvalget i Nødsfald tænke sig Indbetalingen ordnet med 50 % af de tegnede Beløb ved Starten og 50 % i Løbet af et Aar.

Bankens Formaal maa selvfølgelig være at drive almindelige Bankforretninger, som er af Interesse for Arbejderpartiet. Alt, hvad der hedder Spekulation, maa ubetinget være forbudt i Bankens Statutter, derunder ogsaa Laan i Spekulationsøjemed. Udvalget har derhos særlig haft sin Opmærksomhed henvendt paa, hvorvidt Banken skulde kunde yde Byggelaan. Man er enedes om, at dette under forsigtige og betryggende Former bør kunde ske med Repræsentantskabets Samtykke, dels fordi Arbejderpartiet under den foreliggende Bolignød vil kunne blive interesseret i selv at optage Byggeforetagender under en eller anden Form, og det bør da ikke være udelukket fra at faa økonomisk Støtte hertil i Arbejdernes egen Bank, og dels fordi Byggelaan under betryggende Former i sig selv er en sund og fordelagtig Bankforretning. Hovedvirksomheden bør imidlertid være Sparekassevirksomhed og Financiering af Vareomsætning og økonomisk Støtte til Forretningsforetagender, der giver sig af med Vareomsætninger, hvilke Formaal med de anførte Begrænsninger har fundet Udtryk i Vedtægternes § 3.

Den øverste Myndighed i Bankens Ledelse har selvfølgelig Generalforsamlingen. Med Hensyn til Aktionærernes Indflydelse og Stemmeret paa denne foreligger der en gennemgribende Forskel mellem Partiets sidste Foretagende, Brændselsforretningens Statutter og det fremsendte Udkast til Statutter til Banken.

I Brændselsforretningens Statutter § 9 er det demokratiske Princip gennemført saa stærkt, som det er muligt under Aktieselskabsformen. Medens Aktionærernes Indflydelse i et Aktieselskab normalt staar i Forhold til den Del af Kapitalen, paagældende Aktionær ejer, er Forholdet i Brændselsforretningen dette, at den lille Aktionær har saa godt som samme Indflydelse som den store, nemlig saaledes: Stemmeretten ligger i Hænderne paa Aktionærernes Repræsentanter, saaledes at hver Repræsentant har een Stemme uden Hensyn til Antallet af repræsenterede Aktier, og hver Aktionær kan sende lige saa mange Repræsentanter til Generalforsamlingen, som han har Aktier, dog ikke udover 5 Repræsentanter. Den lille Aktionær, der har 5 Aktier à 100 Kr. har følgelig lige saa megen Indflydelse som den store Aktionær, der har 50 eller 100 Aktier. Dette Princip lod sig gennemføre i Brændselsforretningen af 2 Grunde. For det første voksede dette Foretagende sig stort ved egen Hjælp eller ved sin indre Styrke. Selskabet blev dannet med en yderst ringe Kapital, og der stilledes saaledes ingen Fordringer til Organisationerne om at tegne Kapital i Selskabet. Med andre Ord de aktieejende Organisationer løb ingen Risiko ved Selskabets Dannelse. Af denne Grund var der heller ikke nogen Anledning til, at de Aktionærer, der senere ved Kapitalens endelige Fordeling fik et større Antal Aktier end andre, derfor skulde have større Indflydelse, thi hine havde jo ikke fremfor disse løbet nogen Risiko, for hvilken de skulde vederlægges med større Indflydelse. For det andet blev der ved Selskabets Dannelse ikke truffet Regler om, hvorledes Kapitalen skulde fordeles. Dette skete først langt senere, nemlig i Slutningen af forrige Aar, da den nuværende Organisationsform blev sanktioneret, paa dette Tidspunkt vidste man imidlertid, at Aktierne — 250 Stk. à 100 Kr. — repræsenterede mange Gange deres paalydende Værdi; det var nu en oplagt Gevinst at faa tildelt Aktier i Selskabet, idet enhver Risiko var bortelimineret, og af denne Grund var der ingen Anledning til, at de Organisationer, der havde større Pengemidler, og derfor lettere end de mindre Organisationer kunde overtage flere Aktier, derfor skulde have større Indflydelse i Selskabet end disse. Selve Fordelingen af Ak-

tierne fandt — som det vil erindres — Sted i Forhold til Organisationernes Medlemsantal, saaledes at det rent skematisk blev udregnet, hvor mange Aktier hver Organisation kunde faa. Men denne Fordelingsmaade betingede ikke en Indflydelse i Selskabet i Forhold til Antallet af tildelte Aktier.

Ved Dannelsen af Banken er Forholdene ganske anderledes. Der stiller her Krav til de forskellige Organisationer om Indskud af endog meget betydelige Midler. Skal Banken dannes med den foreslaaede Kapital er det nødvendigt at netop de større og velhavende Organisationer gaar i Spidsen med Aktietegningen. Heraf følger imidlertid atter, at de store Organisationer, der tegner mange Aktier, vil komme til at løbe en langt større Risiko end de smaa. Af denne Grund er det naturligt, at de større Organisationer, der tegner mange Aktier, faar større Indflydelse end de smaa, der tegner faa. Bliver dette ikke Tilfældet, maa det simpelthen befrygtes, at de store og mest velhavende af Forbundene vil holde sig tilbage ved Aktietegningen. I Modsætning til, hvad der var Tilfældet i Brændselsforretningen, er Forholdet ved Bankens Dannelse fremdeles det, at man, paa det Tidspunkt, da Kapitalen i Banken placeres, ikke ved om eller i hvilken Grad Bankforetagendet bliver lukrativt; man haaber, at dette bliver Tilfældet i høj Grad, men ved det ikke, altsaa bør de Organisationer, der viser Foretagendet stor Tillid ved at tegne betydelig Kapital, have større Indflydelse end dem, der kun tegner faa Aktier. Hertil kommer yderligere et Hensyn: Ved Dannelsen af Brændselsforretningen var den oprindelige Basis at skaffe Partiets Medlemmer billigt Brændsel. Foretagendet forfulgte med andre Ord et Formaal, der var fælles for alle, og Styrelsen af Selskabet kunde derfor fra de større Aktionærers Synspunkter ikke blive væsensforskellige fra, hvad det vilde blive fra de mindre Aktionærers Synspunkter. Ved Dannelsen af en Bank forfølges derimod et rent Erhvervsprincip. Det er da ogsaa kun rimeligt, at de Organisationer, der stikker en stor Kapital i Foretagendet, bestemmer de Linier, som Banken skal følge, fremfor de Organisationer, der kun participerer med en ringe Kapital.

Af disse Grunde er det rent demokratiske Princip i Brændselsforretningens Statuter fraveget. I Bankens Statuter er vel vedvarende som i Brændselsforretningens Statuter og i Lighed med, hvad der er Tilfældet i Partiets andre Forretningsforetagender, bestemt, at Stemmeretten tilkommer Aktionærernes Repræsentanter, saaledes at hver Repræsentant har een Stemme; der stemmes altsaa efter Hoveder og ikke repræsenteret Kapital, men — og heri ligger den gennemgribende Forskel — hver Aktionær kan uden Begrænsning sende een Repræsentant for hver Aktie. Paa denne Maade faar den store Aktionær, derved at han kan sende flere Repræsentanter end den lille, den større Indflydelse. For at Aktionærforsamlingen ikke skal blive altfor uhyre tung og besværlig paa Grund af den store Kapital, er det foreslaaet at udstede Aktierne i Stykker paa 4000 Kr., saaledes at Forsamlingen, hvis den er fuldtallig, vil komme til at bestaa af højst 1000 Mennesker. Tallet 4000 Kr. er valgt af en bestemt Grund. Hvis Brændselsforretningen tegner 1.000.000 Kr., vil dette svare til 250 Aktier à 4000 Kr. Brændselsforretningens Aktionærer er imidlertid netop et Antal af 250. Saaledes vil netop hele Brændselsforretningens Aktionærantal kunne møde. Paa samme Maade vil De samvirkende Fagforbunds hele Repræsentantskab kunne møde paa Bankens Generalforsamling, hvis de under De samvirkende Fagforbund staaende Forbund, der tegner Aktier i Banken, træffer Aftale om at vælge De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter til at repræsentere sig paa Bankens Generalforsamling, hvad man haaber vil kunne opnaas. Bankens Generalforsamling vil saaledes kunne

blive en ganske udmærket Forsamling, idet den væsentligste Del af de fremmødende bestaar af de Personer, der i Forvejen repræsenterer Arbejderpartiet i dets Sammenslutninger. Samtidig vil de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Forbund, Fællesorganisationer og andre Virksomheder kunne lade sig repræsentere paa den Maade, som disse Sammenslutninger til enhver Tid selv ønsker. Endvidere kan Partiets Organisationer lade sig repræsentere ved deres Hovedbestyrelse.

Bankens Ledelse ligger iøvrigt i Haanden paa Repræsentantskabet, Bankraadet og Direktionen. Med Hensyn til Magtfordelingen imellem disse Organer henviser Udvalget nærmere til Statuternes §§ 15—20. Magtfordelingen er ordnet efter følgende Principper: Repræsentantskabet er den højeste Myndighed næstefter Generalforsamlingen. Det fastsætter de alm. Principper for Forretningsførelsen, og træffer de principelle Beslutninger, men blander sig iøvrigt ikke i den daglige Ledelse, se Afgrænsningen i § 17, Post 1—4. Bankraadet har Opsynet med den daglige Ledelse og har Ret til naarsomhelst at gribe ind overfor Direktionens Beslutninger, ligesom Direktionen skal indhente Bankraadets Sanktion paa alle vigtigere Beslutninger, se § 19, 4. Stk. Direktionen har den alm. daglige Ledelse under Ansvar overfor Bankraadet. Det er Tanken, at Bankraadets Formand i det daglige skal bistaa Direktionen med alle Bankens Forretninger. Repræsentantskabet antager Direktøren, opretter Kontrakt med ham og fastsætter heri hans Vederlag. — Med Hensyn til Fordelingen af Overskudet har Udvalget tænkt sig først en passende Henlæggelse til Skatte- og Reservefonden, derefter et almindeligt Udbytte til Aktionærerne paa indtil 5 %. Af Resten af Nettooverskudet bør formentlig en Del anvendes til Opsparing af et Reservefond, indtil dette har naaet Halvdelen af Aktiekapitalen; Resten anvendes efter Generalforsamlingens Bestemmelse. Udvalget ønsker endnu at fremhæve, at en væsentlig Del af Bankens Trivsel vil afhænge af, at man finder den rette Mand som Leder af Banken. Den administrerende Direktør maa være en saavel i Indlandet som i Udlandet fuldt uddannet Bankmand, der er fortrolig og kendt med alle banktekniske Spørgsmaal. Man maa derfor for at skaffe sig den rette Kraft være forberedt paa at yde et ordentlig Vederlag, efter hvad der er Skik og Brug i Bankforhold.

Naar Sagen først er forelagt her paa et Repræsentantskabsmøde, er Grunden den, at Fagforeningerne maa betragtes som Partiets økonomiske Rygstød.

Vinder Tanken Tilslutning her, er det Udvalgets Mening at gaa videre.

Socialdemokratisk Forbunds Forretningsudvalg vil saaledes paa sit næste Møde tage Standpunkt, ligesom Brændselsforretningens Bestyrelse, Repræsentantskab og Generalforsamling, samt Fællesorganisationen i København vil gøre det samme.

Der vil derefter blive udstedt Anmodning om Aktietegning til samtlige Forbund i Danmark, samtlige Fællesorganisationer og kooperative Foretagender og alle vore politiske Organisationer.

Naar dette er sket, og Aktietegningen forhaabentlig har givet det ønskede Resultat, vil der blive indkaldt til konstituerende Generalforsamling i Banken, hvor de endelige Love vil blive vedtaget og Bankens Ledelse valgt.

Idet jeg paa det samlede Udvalgs Vegne skal tillade mig at anmode Repræsentantskabet om at give sin principielle Tilslutning til Tanken om Oprettelse af en Arbejderbank, fremsætter jeg herved følgende Resolution til Vedtagelse:

»Repræsentantskabet udtaler sin principielle Tilslutning til Planen om Oprettelse af en Bank og Sparekasse og overdrager det Udvalg, der har udarbejdet de foreliggende Forslag at fortsætte Arbejdet, derunder ogsaa at foranledige Forslaget behandlet i Partiet og de enkelte Fagforbund. Sagens Enkeltheder optages senere til Behandling i »De samvirkende Fagforbund« ligesom Vedtæg-

terne maa have deres endelige Stadfæstelse ved en konstituerende Generalforsamling.«

Foredraget blev fulgt med stor Opmærksomhed og et stort Bifald hilste Indlederen, da han sluttede.

Dirigenthvervet blev derefter overtaget af I. A. Hansen, der gav Ordet til Elektriker Vald. Jensen, der gav Tanken sin Tilslutning, men udtalte Ønsket om, at Aktiernes Størrelse bliver saaledes, at ogsaa de smaa Organisationer kan være med.

Dirigenten satte derpaa Resolutionen under Afstemning, og denne vedtoges enstemmigt.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomstforhandlingerne.

Det mellem »De samvirkende Fagforbund« og Arbejdsgiverforeningen nedsatte Udvalg angaaende Overenskomstforhandlingerne sluttede Fredag den 3. Januar 1919 sine Forhandlinger med det Resultat, at der fra »De samvirkende Fagforbunds Repræsentanters Side blev stillet et Forslag, som Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter vil forelægge Hovedbestyrelse og Generalforsamling Fredag den 10. ds.

Modelsnedkerne hos A/S Smith, Mygind & Hüttemeyer, København. I Skrivelse af 30. November d. A. klagede Dansk Arbejdsgiver- & Mesterforening over, at Modelsnedkernes Fagforening havde iværksat Blokade overfor A/S Smith, Mygind & Hüttemeyer, fordi Firmaet ikke havde villet imødekomme de idelige Krav om Lønforhøjelser som Snedkerne fremsatte.

Da Stridsspørgsmaalene ikke havde fundet Afgørelse ved de afholdte Mæglings- og Timandsmøder, foreslog Arbejdsgiverforeningen, at der afholdtes et Fællesmøde om Sagen, idet man forbeholdt sig at indbringe denne for Den faste Voldgiftsret, for der at kræve Bod og Erstatning for det, ved den paastaaede Blokade, forvoldte Tab.

Ved Fællesmødet, som afholdtes den 10. December, paastod Snedkerforbundets Repræsentanter, at der ikke med Fagforeningens Billigelse var iværksat nogen Art af Blokade, men at der vel herskede nogen Arbejdsuro, fordi Firmaet stadig i Modstrid med Overenskomsten modsatte sig Lønhævningen.

Efter en indgaaende Diskussion enedes man om følgende:

»Snedkerforbundets Repræsentanter erklærer, at der er fri og uhindret Tilgang af Arbejdere til Aktieselskabets Snedkerværksteder, og giver Tilsagn om saa snart som muligt at skaffe Aktieselskabet den fornødne Arbejdskraft.

Timelønnen forhøjes med et Beløb, svarende til 4 Øre pr. Mand pr. Time.

Spørgsmaalet om Erstatning for den ulovlige Strejke forelægges en faglig Voldgiftsret til Afgørelse, forsaavidt Jernindustriens Sammenslutning maatte finde Anledning dertil«.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Ved Centralarbejdsanvisningskontoret stod der den 27. December 1918 fra de i Hovedstaden hjemmehørende Arbejdsløshedskasser anmeldt 25394 ledige Medlemmer mod 23058 forrige Fredag, medens der af personligt tilmeldte Arbejdssøgende stod indtegnet 542 mod 560. Der var saaledes for Hovedstadens Vedkommende i den sidste December-Uge en Stigning i Antallet af ledige paa 2318, idet det samlede Tal gik op fra 23618 til 25936 pr. 27. December.

Særlig kraftig var Stigningen for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, hvor Tallet gik op fra 5666 til 6607, hvoraf 1881 Jord- og Betonarbejdere eller over 400 flere end foregaaende Fredag, 1251 Havnearbejdere eller over 200 flere end sidst, 726 Fabriksarbejdere eller 100 flere end forrige Fredag, 369 Skibsværftsarbejdere, 408 Støberi- og Maskinarbejdmænd, 369 Lager- og Pakhusarbejdere, samt 351 Chauffører og 321 Kuske. Der var fortsat stigende Tilgang af Ledige i Bygningsfagene. Antallet af ledige Murersvende steg

saaledes fra 326 til 387, og Antallet af ledige Murerarbejdsmænd gik endog op fra 378 til 611. Fremdeles havde Malerne 1541 (1541) og Tømrerne 143 (151) tilmeldte. Snedkerne havde 469 (389) og Sadelmagerne og Tapetsererne 370 (318) ledige. Bryggeriarbejderne havde 293 (309), Slagterne 381 (386), Bagerne 402 (402) og Tobaksarbejderne 2436 (2367) tilmeldte. De faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde 1509 (1350) og Elektrikerne 124 (124) ledige og af Blikkenslagere stod tilmeldt 171 (171) samt af Formere 126 (121). Fra Bogtrykfaget stod indtegnet 146 (100) Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderi- og Papirvarearbejderne havde 80 (80) tilmeldte. Af Handels- og Kontormedhjælpere stod tilmeldt 949 (937) og fra Sømændenes Arbejdsløshedskasse 260 (111). Fremdeles havde de kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse en Stigning fra 1823 til 2010 og Tekstilarbejderne fra 1527 til 1558. For Skræderfagets Arbejdsløshedskasse (hovedsagelig kvindelige Lagerarbejdere) var Tallet uforandret 1840. Desuden kan nævnes Skotøjsarbejderne med en Stigning i Antallet af ledige fra 609 til 634.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var det samlede Antal af indtegnede Arbejdssøgende den 20. December 1918 27962 mod 24835 pr. 13. December, hvilket betegnede en Stigning paa 3127 i Løbet af en Uge. Af Grupper med højere Tal kan her foruden de almindelige Arbejdsmænd nævnes Landarbejderne med 2206 tilmeldte mod 1569 foregaaende Fredag. Fremdeles Smede- og Maskinarbejderne med 1204 (1120) og af Bygningsfagene Tømrene med 189 (135). Snedkerne med 185 (140) og Malerne med 1749 (1595) ledige medens Murerne endog havde 1012 ledige mod 647 foregaaende Ugedag.

Med de ovennævnte 27962 ledige i Provinsen den 20. Deeember og de 23618, som samme Dato stod indtegnet som ledige hos Centralarbejdsanvisningskontoret, kom man for hele Landet op paa et Antal af 51580 Arbejdssøgende i Ugen før Julen mod 47707 den foregaaende Uge og mod godt 32000 ledige i Dagene lige før Jul i Fjor.

Vi gik saaledes i Aar ind i Julen med en Arbejdsløshed, der var større end i Slutningen af Februar Maaned i Fjor, da Ledigheden kulminerede med et Antal af omkring 50.000 Ledige; og at dømme efter den meget stærke Stigning, som Tallene i Øjeblikket er Genstand for, synes vi at skulde gaa ind i det nye Aar med et endnu væsentlig større Tal af ubeskæftigede Arbejdere.

Adressefortegnelse

over Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark.

Aalborg: Murer A. Axelsen, Priorsgade 4[1].

Aarhus: Typograf Mart. Petersen, Strandvej 30 A[2].

Aars: Slagteriarbejder J. Chr. Andersen.

Assens: Laur. Petersen, Ramsherred 47.

Assens pr. Mariager: P. Søndergaard.

Bandholm: Murer C. Godtfredsen, Havlykke pr.

Bogense: Snedker Andreas Hansen, Torvet.

Brønderslev: Emil Kristensen.

Esbjerg: Typograf L. Eicardt, Rolfsgade 6.

Faaborg: Bryggeriarbejder N. S. Nielsen, Adelgade.

Faxe: Chr. Jørgensen, Egedevej.

Fredericia: Snedker Frantz Hansen, Nørre Voldgade 92[3].

Frederikshavn: Maskinpasser P. Beck, Ørnevej.

Frederikssund: Murer J. Wolter, Oppesundvej.

Frederiksværk: Redaktør L. Bram.

Glostrup, Taastrup og Omegn: H. Ejlersen, Soc.-Demokr. Exp.

Grenaa: Forretter Zacho Børresen, Grønland 32.

Hadsten: Tømrer M. Christensen, Vinterslev.

Hadsund: Arbejdsmand Niels Bøgh.

Hammel: P. Bach-Nielsen.

Haslev: Tømrer L. Christiansen, Fredensvej.

Helsingør: P. Christensen, Stengade 37.

Herning: Arbejdsmand Jens Jensen, Møllevej 18.

Hillerød: Maskinarbejder C. V. Carlsen, Margrethevej 14.

Hjerm: Joh. Christensen.

Hjørring: Former Jens Jensen, L. Friis' Vej.

Hobro: Typ. M. Andersen, Ankerhus.

Holbæk: Maskinarb. Bonde Petersen, Fasanvej 10.

Holeby: Adolf Jørgensen.

Holstebro: Cigararbejder Anton Andersen.

Horsens: Skatteopkr. M. Jonassen, Kjeldsensg. 18.

Hørsholm: Tømrer Hans Hansen, Usserød.

Kallundborg: Murer A. Thyme, St. Jørgensbjerg.

Kjerteminde: Chr. F. Mogensen, Søndergade 56.

Kolding: Murer Jens Svendsen, Gølmansvej 106.

Korsør: H. C. Jørgensen, Møllebjergsvej 17.

København: Carl F. Madsen, Kompagnistræde 14.

Køge: Uddeler J. C. Darup.

Lemvig: Karetmager K. H. Niebuhr, Biensvej.

Lyngby: Laur. Sørensen, »Frem« 7.

Løgstør: Redaktør Th. Knudsen.

Maribo: Snedker H. P. Hansen, Refshalevej 8.

Middelfart: Tømrer E. Tønnesen, Hessgade.

Nakskov: Fattiginspekt. Nielsen.

Nyborg: K. Hvidtfeldt, Mellemgade.

Nykøbing F.: Cigarmager J. S. Jensen.

Nykøbing M.: N. Chr. Haurum.

Nykøbing Sj.: Murer C. Andkilde, Villa »Grønnehave«.

Næstved: A. M. Kristensen, Sydsjællands Social-Demokrat.

Nørre Aaby: Maler H. M. Olsen, Aabylund.

Nørresundby: Carl Jensen.

Odder: Typograf H. P. Hansen, »Viben«.

Odense: Cigararbejder H. Petersen, Gartnergade 17.

Randers: Chr. Madsen, Nordregrave 10 [2].

Ribe: Ledvogter Chr. S. Petersen, Nørre Mark.

Ringkøbing: Arbejdsmand C. Thuesen, Tvervej 2.

Ringsted: Tømrer H. P. Christensen, Schaldemosevej 6.

Roskilde: Typograf P. E. Borrild, Kastelsvej 11.

Rudkøbing: Assistent Marinus Larsen.

Rødby: Skrædder P. Petersen.

Rønne: Andr. Nielsen, Paradisgade 10.

Saxkøbing: Otto Petersen, Social-Demokraten.

Silkeborg: Niels Kusk, Ryesgade.

Skanderborg: Nic. Rehn, Borgergade 23.

Skelskør: Vilh. Kristensen, Adelgade 35.

Skive: Tømrer Chr. Pedersen, Østerbro 6.

Slagelse: Skomager Johs. Madsen, Løvegade 18.

Sorø: Former Jacob Larsen, Torvet 38.

Stege: Arbejdsm. Viggo Hansen, Lindemark.

Struer: Murer Kristiansen, Bryggersgade 6.

Stubbekøbing: M. Pantan.

Svendborg: Cigararbejder F. Nikolajsen, Vestergade 33.

Sæby: Sagfører Bundgaard.

Thisted: Skomager J. P. Hansen, Dragebæksvej.

Udbyneder og Raaby: K. H. Kilberg, Havndal St.

Varde: Murer M. Hansen, Slotsgade.

Vejen: Smed O. Andersen, Søndergade.

Vejle: Holger Larsen, Vejle Social-Demokrat, Dæmningen 3.

Viborg: Cigarmager C. Sørensen, Gothersgade 4 [1].

Vordingborg: Snedker Lohft-Rasmussen, Næstvedvej.

Vraa: K. J. Kristiansen, Vraa Station.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 ❋ KØBENHAVN DEN 11 JANUAR 1919 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter. Augustreguleringen. Kongresser og Konferencer. Adressefortegnelse.

Den faste Voldgiftsret.

Havnearbejderne ved Losning af S/S »Brage«. Sag Nr. 261.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. December 1918 i Sag Nr. 261: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette atter paa Havnearbejdernes Fællesforbunds og 5 navngivne Havnearbejderes Vegne.

For Tømmerlæsningen i Københavns Havn er der af Havnearbejdernes Fællesforbund sluttet Overenskomster dels med Tømmerhandlernes Forening angaaende Arbejdet i Land, der for Sorteringsarbejdets Vedkommende kræver særlig Indsigt, dels med Losnings- og Ladningsentreprenørerne angaaende Arbejdet om Bord.

Den 22. September d. A. afsagdes i en mellem Havnearbejdernes Fællesforbund og Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, hvorunder de nævnte Entreprenører hører, nedsat faglig Voldgiftsret en Kendelse i Anledning af, at Entreprenørfirmaet Werner & Jørgensen havde modsat sig for Arbejde *om Bord* ved Siden af det ved »Augustreguleringen« fastsatte Dyrtidstillæg af 6 Øre Timen tillige at betale visse Dyrtidstillæg, som Tømmerhandlerforeningen i Marts d. A. var indgaaet paa for Arbejdet *i Land*.

Firmaet, som hævdede, at yderligere Krav paa Dyrtidstillæg ikke havde Hjemmel i Losningsentreprenørernes Overenskomst (af 1915), hvilket ogsaa udtrykkelig udtaltes ved denne Overenskomsts Forlængelse den 19. Februar d. A., fik heri Medhold i Kendelsen, der konkluderer saaledes:

»For Arbejde ombord i Skibene ved Losning af Trælast er Firmaet Werner & Jørgensen kun pligtig at betale Arbejderne de i Overenskomst af 24. April 1915 mellem Losnings- og Ladningsentreprenørerne i Københavns Havn og Havnearbejdernes Fællesforbund fastsatte Beløb med et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. Arbejdstime.«

Forinden var der imidlertid (den 6. s. M.) faldet en anden Kendelse i en Voldgiftssag mellem Entreprenør Olsen og Fællesforbundet, hvilken Kendelse for Olsens Vedkommende kom til et modsat Resultat; men da Olsen ikke paa nævnte Tid var Medlem af Entreprenørernes Forening, og Sagen saaledes uden forbindende Virkning for denne Forening blev afgjort efter de Oplysninger, som Olsen paa egen Haand fremskaffede — efter dens Ordlyd maa det ogsaa antages, at de ovennævnte med Entreprenørforeningen sluttede Overenskomster enten slet ikke eller dog ufuldstændig har været oplyste i Sagen — har denne Afgørelse ingen Betydning kunnet faa for den ovennævnte Kendelse, der maa være bindende for det af Entreprenørerne udførte Arbejde om Bord.

Alligevel blev Lørdag den 5. Oktober Losningen af S/S »Brage«, til hvilket Mandskab allerede fra Morgenstunden var antaget af Firmaet Werner & Jørgensen, men som paa Grund af Regnvejr maatte opsættes til Kl. 1 Eftm., hindret derved, at 9 Mand, som var antagne til Arbejdet

om Bord, nu, da det skulde paabegyndes, nægtede at gaa i Arbejde uden Tilsagn om de samme Dyrtidstillæg, som gaves for Arbejdet i Land, nemlig foruden »Augustreguleringen«s 6 Øre, endvidere i Dyrtidstillæg 13 Øre pr. Time og 75 Øre pr. Dag.

Først Mandag den 7. Oktbr. Kl. 1 fik Firmaet de 9 Mand erstattede, saa Losningen kunde begynde, men Tiden indtil Kl. 3 hengik nu med, at forskellige Arbejdere, ialt 24, forlangte og til sidst fik Ventepenge udbetalt for den ved Arbejdsvægringen spildte Tid.

For Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og Firmaet Werner & Jørgensen, der er Medlem af nævnte Forening, paastaar Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, ved at indklage De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund, Havnearbejdernes Fællesforbund og fem navngivne Havnearbejdere dømte til at have det nævnte af de 9 Mand fremsatte Krav kendt ugyldigt samt solidarisk ikendt Bod til Dækning af de udbetalte Ventepenge, ialt 296 Kr. 31 Øre, og de Skibet paaførte 2½ Overliggedage à 850 svenske Kroner.

Efter det foreliggende er der ingen Tvivl om, at den af de 9 Arbejdere foretagne Arbejdsvægring som Overtrædelse af de i Faget gældende Regler for Behandling af faglig Strid og som stridende mod den lovlig afsagte Voldgiftskendelse, er overenskomststridig.

De Indklagede har paastaaet Fællesforbundet frifunden, idet dets Formand paa en Generalforsamling i Fagforeningen vil have oplæst de nævnte to Kendelser, dog uden dertil at give nærmere Forklaring, og idet han den 5. Oktober, da han af Firmaet blev tilkaldt paa Arbejdspladsen, vil have betydet Arbejderne, at deres Krav var i Strid med den sidst faldne Kendelse, og idet han iøvrigt har gjort gældende, at det ikke er hans Sag at hjælpe Firmaet i dets Arbejdsvirksomhed.

Som det gentagne Gange er udtalt af Retten, er det en selvfølgelig Pligt for en Organisations Bestyrelse, der indgaar en Overenskomst, ikke blot at vaage over de ved Overenskomsten opnaaede Rettigheder, men ogsaa efter Evne virke for Opfyldelsen af de ved Overenskomsten indgaaede Forpligtelser, og i saa Henseende paavirke sine Medlemmer, og da det ikke ses, at Forbundets Bestyrelse i sidstnævnte Henseende har foretaget noget alvorligt Skridt for at bringe Arbejdsvægringen til Ophør, vil Forbundet være at idømme en Bod.

Efter Omstændighederne, navnlig den Forvirring, de to modstridende Voldgiftskendelser uden tilstrækkelig Vejledning fra Forbundets Side kan have ført til, finder Retten derimod at kunne undlade at idømme de ovennævnte navngivne Havnearbejdere Bod.

Hvad Bodens Størrelse angaar, har de Indklagede hævdet, at Firmaet kunde have undgaaet det lidte Tab ved at formaa andre af de tilstedeværende Arbejdere til at overtage Arbejdet om Bord i Stedet for de 9 arbejdsvægrende. Vel burde Firmaet trods den ringe Udsigt, det mente, der var til, at dette vilde lykkes, have gjort et saadant Forsøg, men naar selve Forbundets Formand, trods den større Udsigt til Held, som han maatte have i saa Henseende, forholdt sig ganske passiv, vil denne Tilbageholdenhed fra Firmaets Side ikke kunne aflaste de Indklagede.

Forsaavidt dernæst Forbundets Formand under Proceduren har rejst Modklage mod Firmaet, fordi det efter hans Mening har nedsat de enkelte Arbejderes Fortjeneste ved at engagere for mange Folk til Arbejdet i Land, henhører dette Spørgsmaal under den faglige Voldgiftsret.

Ved Bodens Fastsættelse finder Retten at burde tage Hensyn til hele det som Ventepenge udbetalte Beløb, men derimod ikke til Overliggedagspengene, da det efter Certepartiets Indhold end ikke er givet, at den ved den forefaldne Strejke foraarsagede Forsinkelse falder Klageren til Last.

Boden fastsættes til 400 Kr. og Sagens Omkostninger, som de Indklagede vil have at betale, til 200 Kroner.

Kendelse.

Havnearbejdernes Fællesforbund bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Firmaet Werner & Jørgensens Vegne i Bod betale 400 Kr. samt betale Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Havnearbejderne i København.
(Sag Nr. 264.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. December 1918 i Sag Nr. 264: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette atter paa Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Tømmerhandlerforeningen for København og Omegns Vegne paastaar en den 11. November d. A. afsagt Opmandskendelse i en mellem Havnearbejdernes Fællesforbund og Tømmerhandlerforeningen nedsat faglig Voldgiftsret kendt uforbindende for dem, og Sagen henvist til fornyet faglig voldgiftsretlig Behandling og Paakendelse.

Kendelsen, der drejer sig om Losning i Jernhavnen fra Sejleren »Uljas« af Trælast til A/S Silvan, paalægger Tømmerhandlerforeningen at betale Forbundet 398 Kr. og Sagens Omkostninger, derunder Honorar til Voldgiftsmændene 25 Kr. pr. Møde pr. Voldgiftsmand til Forbundets Voldgiftsmænd, ialt 550 Kr., nemlig for 7 Møder efter og for 4 Møder før Opmandens Tiltræden, Opmandshonorar 300 Kr. samt andre Udgifter, herunder navnlig Godtgørelse for Arbejdstab til Vidner efter Paastand 325 Kr.

Som Grund til at anfægte Kendelsen gør Klagerne gældende, at Opmandskendelsen i Strid med de mellem Parterne gældende Regler for Behandling af faglig Strid (den af Hovedorganisationerne vedtagne Norm) er afsagt, forinden Sagens Behandling var afsluttet og Voldgiftsdommerne havde stemt, idet Voldgiftsretten forinden dette Tidspunkt var bleven beslutningsudygtig derved, at Arbejdsgiverrepræsentanterne i Voldgiftsretten — efter Klagernes Mening med Rette — var traadte fra som Dommere.

De Indklagede hævder, at den nævnte Udtræden af Voldgiftsretten var uberettiget, og at Klagernes Paastand derfor ikke kan tages til Følge.

Som det nedenfor nærmere vil blive begrundet, findes de udtrædende Medlemmers Holdning under Voldgiftssagen at maatte betegnes som uberettiget Obstruktion. Imod saadant haves Klageret til Den faste Voldgiftsret for Brud paa de vedtagne Voldgiftsregler mod det til Arbejdsgiverorganisationen hørende Medlem, der lægger Hindring i Vejen for Voldgiftsbehandling eller mod Arbejdsgiverorganisationen, der ikke stiller til Disposition for Voldgiftsretten Medlemmer, der udfører Hvervet behørigt, og Den faste Voldgiftsret anser Overtrædelser af nævnte Art som særdeles alvorlige. I denne Henseende er der dog ikke i nærværende Tilfælde fra de Indklagedes Side paastaaet Klagerne idømt Bod.

Derimod ses de gældende Voldgiftsregler (se særlig § 7) ikke at indeholde Hjemmel til at afbøde den ulovlige Obstruktion som sket.

Desuagtet finder Retten, som i Henhold til Den faste Voldgiftsretslov § 10 efter de Indklagedes Paastand har taget Sagens Realitet under Paadømmelse, at Opmandskendelsens Resultat i sin Helhed bør staa ved Magt, idet der ikke her for Retten er fremkommet noget væsentligt nyt i Sagen, og det ikke kan tillades længere at forhale Afgørelsen af denne Sag, til hvis fulde Oplysning Klagerne har haft rigelig Lejlighed under Voldgiftssagens Drift.

Dette gælder dog ikke Kendelsens Resultat, forsaavidt den tillægger Forbundets Voldgiftsmænd 550 Kr. i Honorar for de afholdte Møder og Vidnerne m. m. 325 Kr. Ligesom disse Beløbs Størrelse i og for sig er usædvanlig, maa det efter det foreliggende anses sædvanligt, at en-

hver af de modstaaende Organisationer sørger for Udgifterne ved sin Repræsentation i Voldgiftsretten og sine Vidners Tilstedeværelse. Arbejdsgiverrepræsentanterne kunde derfor ikke vente, at Arbejdernes Paastand i saa Henseende, der først ses at være fremlagt efter Arbejdsgivernes Udtræden af Retten, vilde faa et saadant Omfang som sket og fuld Tilslutning af Opmanden. Saafremt de Indklagede derfor fastholder Paastand paa disse Beløb, henvises Spørgsmaalet til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Hvad Voldgiftssagens Behandling angaar, har Klagerne, der paa et givet Tidspunkt af denne ønskede at møde med Sagfører, hvad Forbundets Repræsentanter modsatte sig, protesteret mod en af Opmanden afgiven Kendelse, saalydende:

»Som Sagen nu foreligger for en væsentlig Del oplyst, maa det antages, at Opfyldelsen af Tømmerhandlerforeningens Begæring om at møde med og ved Sagfører vil medføre, at Sagen delvis maatte gentages. Den med saadan Gentagelse forbundne Forhaling af Sagen kan det ikke paalægges Havnearbejdernes Fællesforbund at taale, og imod dettes Protest vil den fremsatte Begæring derfor ikke kunne tages til Følge.«

Da Opmanden har fuld Frihed til indenfor de gældende Voldgiftsreglers Ramme at afgøre, hvilke Skridt han i hver enkelt Sag finder hensigtsmæssige til Sagens Oplysning og til dens Fremme, burde Arbejdsgiverrepræsentationen have underkastet sig denne hans Afgørelse og ikke have forsøgt ved den ene Arbejdsgiverrepræsentants — Tømmerhandler Tramsens — Fratræden i Stedet for ham at indsætte som Voldgiftsdommer den nævnte Sagfører. Ikke blot var de samme Grunde til Stede herimod som de af Opmanden fremførte for ikke at ville give Sagføreren Adgang som Partsrepræsentant, men det er desuden stridende mod Voldgiftsinstitutionens Natur og Formaal at ville indsætte som Dommer den, der, som i nærværende Tilfælde, oprindelig var engageret til som Sagfører at tage et bestemt ensidigt Parti i Sagen (se herom den af Hovedorganisationerne vedtagne Vejledning for den faglige Voldgiftsbehandling Nr. 5, 2. P.).

Den nærmeste Anledning til Hr. Tramsens Udtrædelse af Voldgiftsretten fremgaar af følgende af Opmanden afsagte Kendelse:

»Da den, der har overtaget Hverv som Voldgiftsmand, ikke under Sagens Gang kan vægre sig ved at opfylde sin saaledes paatagne Pligt, medmindre han godtgør dertil at have en Grund, som Voldgiftsretten finder tilstrækkelig, og da den af Tømmerhandler A. Tramsen anførte Grund, at han vil møde som Vidne for Voldgiftsretten, ikke er tilstrækkelig, eftersom han, saaledes som det er ham tilkendegivet, i sin Egenskab at Voldgiftsmand kan meddele Retten de Oplysninger, han finder Anledning til, og hans Førelse som Vidne ikke vil blive muliggjort ved hans Fratræden som Voldgiftsmand, efterat han har fungeret i denne Egenskab under Sagens Behandling, vil hans Begæring om at fratræde som Voldgiftsmand ikke kunne tages til Følge.«

Da der i en faglig Voldgiftsbehandling i Henseende til Sandhedsansvar eller til Udtalelsernes Betydning ikke er Forskel mellem saakaldte Vidneudsagn og Oplysninger fra Dommernes Side, hvad enhver med faglige Voldgiftssager bekendt vilde kunne oplyse Hr. Tramsen om, maa det anses for uberettiget Obstruktion fra hans Side at udtræde af Voldgiftsretten, blot fordi det ikke tillades ham at fremkomme med sine Udtalelser under den Form, som Opmanden i heromhandlede Sag havde valgt for »Vidneafhøringer«, en Form, som i nogen Grad kan have bidraget til at vildlede ham. Og endnu mindre kunde dette afgive berettiget Grund for den anden Arbejdsgiverrepræsentant til, hvad der skete, ligeledes at udtræde.

Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale hver med 100 Kr.

Kendelse.

Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn bør i Overensstemmelse med ovennævnte Opmandskendelse til Havnearbejdernes Fællesforbund betale 398 Kr. og i Opmandshonorar 300 Kr. Spørgsmaalet om ovennævnte Voldgiftssags øvrige Omkostninger henvises til faglig Voldgiftsret.

Nærværende Sags Omkostninger betaler Parterne hver med 100 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kuskene ved Dagrenovationskørsel paa Frederiksberg. Dansk Arbejdsmands Forbund har klaget over, at Medlemmer af Københavns Vognmandsforening, der har Udførslen af Dagrenovationen paa Frederiksberg i Entreprise, ikke betalte Dyrtidstillæg i Henhold til den mellem Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn og Kuskenes Fællesforbund trufne Ordning, og at Vognmandsforeningens Formand havde erklæret, at dette var en Sag, som maatte afgøres af Hovedorganisationerne.

Efter at der fra De samvirkende Fagforbund var sket Henvendelse til Arbejdsgiverforeningen blev der mellem Parterne optaget Forhandling om Sagen og her enedes man om, at de paagældende Medlemmer af Vognmandsforeningen skal betale det Dyrtidstillæg, der er truffet Aftale om mellem ovennævnte Organisationer, nemlig, i Stedet for den almindelige Augustregulering, et Tillæg af 8 Kr. 50 Øre pr. Mand pr. Uge, med tilbagevirkende Kraft fra 27. Juli d. A.

Arbejdsmænd paa De forenede Teglværker i Stenstrup. I Skrivelse af 16. Oktober klagede Arbejdsgiverforeningen over, at Arbejdsmændenes Fagforeninger i Odense havde boycottet ovennævnte Virksomhed for Arbejdskraft, og at der i »Fyns Social-Demokrat« havde været indrykket en Blokademeddelelse.

Efter en Del Korrespondance, dels med Dansk Arbejdsmandsforbund, dels med Arbejdsgiverforeningen, blev der om Sagen afholdt et Fællesmøde den 28. Novbr. i Arbejdsgiverforeningen. Ved dette Møde enedes man om følgende:

»Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fællesledelse i Odense erklærer, at man ikke med den i »Fyns Social-Demokrat« m. fl. Blade indrykkede Meddelelse har tilsigtet nogen Blokade af Teglværkerne i Stenstrup, og lover, at denne Meddelelse ikke oftere skal blive indrykket.

Arbejdsmændenes Fællesledelse i Odense forpligter sig til at meddele i »Fyns Social-Demokrat« og de øvrige Blade, i hvilke den ovenfor omtalte Meddelelse har været indrykket, at der ikke har været og ikke er nogen Blokade overfor Teglværkerne i Stenstrup, og at Tilgangen til disse er fri.«

Augustreguleringen.

Landarbejderne hos A/S. De danske Imprægneringsanstalter.

Med Skrivelse af 25. Oktober d. A. indsendte Landarbejderforbundet en Klage over, at A/S. De danske Imprægneringsanstalter nægtede at betale Augustreguleringstillægget til sine Arbejdere ved Fabrikken i Skørping, medens man betalte Tillægget til Arbejderne ved Fabrikken i Masnedsund. Aktieselskabet paaberaabte sig, at der med Arbejderne i Skørping var truffet en ny Lønaftale i August Maaned, hvorved disse var stillet mindst lige saa gunstige som Arbejderne i Masnedsund efter at disse have modtaget Augusttillægget, og derfor vilde man for Skørpings Vedkommende ikke betale Augusttillægget.

Da Landarbejderforbundet protesterede mod Rigtigheden af, at der i August var forhandlet med Aktieselskabet om en ny Lønordning, ændrede man Forklaringen derhen, at den var indgaaet i Forsommeren, medens det virkelige Forhold er, at den nævnte Lønaftale er truffet i første Halvdel af April Maaned, og uden at der ved denne er truffet Bestemmelse om, at Arbejderne ikke skal have Del i Augustreguleringen.

Foranlediget ved denne Klage tilskrev vi Arbejdsgiverforeningen og anmodede denne om, at paabyde

Aktieselskabet at udbetale de 12 Øre pr. Time, som de nævnte Landarbejdere havde Krav paa i Henhold til Augustreguleringen.

Arbejdsgiverforeningen gjorde nu gældende, at der ikke mellem Fabrikken i Skørping og Landarbejderforbundet eksisterede nogen skriftlig Overenskomst, men at der med Forbundets derværende Afdeling ved mundtlig Aftale var tilvejebragt et Lønregulativ, og at sikkert ikke nogen af Parterne ved Aftalen herom havde tænkt paa, at der skulde ske yderligere Forhøjelser ved Augustreguleringen.

Imidlertid havde Selskabet erklæret sig villig til at betale de 12 Øre pr. Time, for derved at skabe rolige Arbejdsforhold paa Fabrikken, men gjorde samtidig opmærksom paa, at et Tillæg paa 10 %, som var stillet Arbejderne i Udsigt og som skulde udbetales den 1. August og den 1. Januar, saafremt de indenfor ½ Aar ikke forlod eller nedlagde Arbejdet, maatte bortfalde, grundet paa at Arbejdet var bleven nedlagt den 30. August d. A., hvorved Retten til det omtalte Tillæg var forbrudt.

Landarbejderforbundet har heroverfor gjort gældende, at det nævnte Tillæg, som var stillet Arbejderne i Udsigt, skulde gives for at formaa disse til ikke at forlade Arbejdet paa Fabrikken i den Tid, hvor der tilbød sig bedre betalt Arbejde andre Steder, men derimod ikke var betinget af, om der skete Arbejdsnedlæggelse grundet paa Overenskomststrid, og den nævnte Arbejdsnedlæggelse den 30. August var desuden ikke rettet mod Fabrikken, men mod en blokeret Vognmand, som kørte Træ til Fabrikken, og Arbejdsnedlæggelsen varede kun ½ Dag.

Imidlertid har Arbejderne paa Fabrikken, for at faa en Ende paa Striden, erklæret, at de frafalder Kravet om de 10 % Tillæg, naar Aktieselskabet vil indgaa paa at betale Augustreguleringens 12 Øre pr. Time, regnet fra 5. August, og at Pengene udbetales senes Lørdag den 21. Debember f. A.

Fra De samvirkende Fagforbunds Side er der gjort endnu et Forsøg paa at hævde Kravet om de 10 % Tillæg, men forgæves, da det som alt bemærket ikke er en skriftlig Aftale at disse Penge skal udbetales.

Sagen er da sluttet paa den Maade, at A/S. De danske Imprægneringsanstalter i Skørping til samtlige sine Arbejdere betaler Augustreguleringens 12 Øre pr. Time, regnet fra 5. August d. A., at udbetale inden Jul.

Børsteindustriarbejdernes Forbund kontra Foreningen af Fabrikanter i dansk Børsteindustri.

Efter Overenskomsten angaaende Augustreguleringen var Børsteindustrifaget et af dem hvori der skulde optages særlig Forhandling om, hvorvidt der skulde gives et Tillæg og i bekræftende Fald, da hvor stort, idet der saa sent som i Juli Maaned ved Forhandling mellem Fagets Organisationer var enedes om Revision af de gældende Overenskomster.

Den 17. September f. A. afholdtes i den Anledning et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og her enedes man om, at der til Priskurantens Akkordsatser og til samtlige Værkstedsakkorder ydes et Dyrtidstillæg af 10 %, dog med den Undtagelse, at Afdeling C i Priskuranten Post 129—140 kun fik et Tillæg af 5 % og Afdeling D 248a—248b intet Tillæg skulde have, idet man fra Arbejdsgivernes Side hævdede, at disse Afsnit havde faaet betydelig større Tillæg ved Revisionen i Juli Maaned end de øvrige Afsnit.

Mellem Børsteindustriarbejdernes Forbund og de i Faget værende Fabrikantforeninger opstod der nu Strid om Forstaaelse af denne Overenskomst, idet Fabrikanterne hævdede, at de 10 % og 5 % skulde lægges til de Priser, der var fastsat i Overenskomsten før Marts 1916, men at der ikke ved Beregningen skulde medtages de Tillæg, som da og senere er givet, idet man hævdede, at disse var Dyrtidstillæg, som ikke skulde medregnes.

Forbundet hævdede derimod, at det fastsatte Procenttillæg skulde ydes til de nu betalte Priser, som efter Overenskomsten af Juli f. A. var overenskomstmæssige.

De samvirkende Fagforbund maatte give Forbundet Ret i denne Opfattelse, da Overenskomsten af Juli d. A. udtrykkelig siger, at de og de Poster *forhøjes* med det og det Beløb og man ved Fællesmødet den 17. September kun forhandlede paa Grundlag af Overenskomsten af Juli 1918 og Procenttillæget blev større eller mindre (eller slet intet) eftersom de forskellige Afsnit var forhøjet ved den skete Revision.

I Overensstemmelse hermed tilskrev vi Arbejdsgiverforeningen og krævede at denne paalagde Fabrikanterne i Børsteindustrien at udbetale Tillæget i Overensstemmelse hermed.

Arbejdsgiverforeningen maatte give os Ret i vor Opfattelse, men Fabrikanterne vægrede sig fortsat ved at anerkende dette Standpunkt, men efter gentagne Konferencer mellem disse og Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, har denne under 14. December f. A. meddelt, at Sagen er gaaet i Orden og Pengene vil blive udbetalt.

Kongresser og Konferencer.

Skandinavisk Konference af kommunale Arbejdere.

25. og 26. Novbr. afholdtes i København en skandinavisk Konference af kommunale Arbejderes Repræsentanter. Organisationerne i alle tre Lande var repræsenteret. Det samlede Medlemsantal er ca. 23,000, og de fordeler sig naturligvis for en overvejende Del paa de store Byer.

Paa Konferencen blev der fattet en Række faglige Beslutninger angaaende det interskandinaviske Samarbejde.

Det vedtoges saaledes til Stadighed at udveksle Meddelelser navnlig om mere vigtige Tildragelser, Lønbevægelser o. l. til Omtale i de respektive Fagblade. Mellem de tre Hovedbestyrelser skal der hvert Kvartal paa dertil særligt indrettede Blanketter udveksles Oplysninger om Forløbet af Forhandlinger om Lønforhold, Ferie, Sygeløn. Pension m. m. I Tilfælde af Konflikter skal der ydes gensidig Støtte, moralsk og økonomisk. Angaaende den økonomiske Støtte blev der nedsat et Arbejdsudvalg til at udarbejde Forslag om de nærmere Enkeltheder. Forslagene skal da forelægges de kommende Kongresser i alle tre Forbund.

Angaaende de almindelige Lønprincipper, som efter Verdenskrigen bør være gældende, vedtog man følgende:

»Kommunerne og de koncessionerede Bedrifter bør være Mønsterarbejdsgivere. De bør ikke alene lønne deres Arbejdere og Tjenestemænd med den for de respektive Grupper gældende Normalfortjeneste i tilsvarende Industrier, men bør ogsaa yde dem et Vederlag for den Sikkerhedstjeneste, de udfører for paagældende Kommune.

Grundprincippet maa dog under alle Omstændigheder være, at Arbejdet betales efter Arbejdets Værdi for det Offentlige, og Muligheden for paa Lønnen at stifte Familie, medens alle Hensyn til den enkelte Arbejders særlige økonomiske Forpligtelser paa Grund af hans Families Størrelse bør henvises til Varetagelse af Samfundets sociale Forpligtelser, uden at dette naturligvis skal kunne medføre Fattighjælps Virkninger.«

Endvidere vedtoges det i Fællesskab at arbejde for:

at gennemføre en 8 Timers Maksimalarbejdsdag eller 48 Timers Maksimalarbejdsuge,

at gennemføre en aarlig Mindsteferie paa 14 Dage, og

at gennemføre ensartede Sygeløns- og Pensionsbestemmelser.

Sluttelig beskæftigede man sig med det internationale Samarbejde, som jo i høj Grad har lidt under den langvarige Krig. Angaaende dette paalagde man det nedsatte Arbejdsudvalg, ved Henvendelse til de Landsorganisationer, som tidligere var tilsluttet det internationale Sekretariat for Arbejdere i offentlige Virksomheder, at søge det internationale Samarbejde genoptaget og en international Konference afholdt saa snart som muligt efter Verdenskrigens Afslutning.

Adressefortegnelse

Forbund.

Arbejdsmandsforbund, Dansk. H. C. Andersensgade 14, St. K. Telef. 2140.

Kommunalt Arbejderforbund, Colbjørnsensgade 7, St. B. Telef. Vester 2735.

Kvindeligt Arbejderforbund, Blaagaardsgade 21 N. Telef. 5123.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundet. Falkonerallé 122, St. Telef. Nora 3451.

Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund, Dansk, Nansensgade 84. Telef. 11,518.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund. E. Otendal, Rosenvej 2 Ø. Telef. Øbro 194.

Bogbinderforbundet, Rosengaarden 12 K. Telef. Byen 4293.

Brolæggerforbund, Dansk. Gert Olsen, Drogdensgade 3 [3]. Telef. Amager 1287x.

Bødkerforbundet, Krystalgade 24 [2] K. Telef. Byen 2919.

Børsteindustriarbejderforbundet i Danmark, V. B. Jørgensen. Ahornsgade 5 A [1] N.

Drejerforbundet. M. Arnsfelt, Solitudevej 5 A [2] N. Telef. Nora 1275.

Elektrikerforbund, Dansk. Griffenfeldtsgade 6 [1] N. Telef. 7918.

Forgylderforbundet. Holger Christensen, Guldbergsgade 4. N.

Formerforbund, Dansk, Gl. Kongevej 6 [2] B. Telef. Byen 2125.

Forsikringsfunktionærernes og Inkassatorernes Forbund. Fr. Hagengaard. Mansasvej 14, Valby. Telef. Valby 810x.

Gartnerforbund, Dansk, Baggesensgade 27, St. N. Telef. Nora 2720 x.

Glarmestersvendenes Forbund. Rømersgade 22 [2] K. Telef. Byen 605 x.

Glasarbejderforbund, Dansk, C. J. Olsen, Søvangs Allé 17, Kastrup.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. G. Schou. Rømersgade 22 [4] o. G. Telef. Byen 605 y.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet. C. Madsen. Gl. Kongevej 6. Telef. Byen 1002 y.

Handskemagerforbundet. Ludvig Nielsen, Birkegade 15 B [4] N.

Hatte- og Bundtmagerforbund, Dansk. Th. Sundby, Nørrebrogade 51, St. o. G. Telef. 2945.

Husassistenternes Forbund. Frk. Marie Christensen, Rosengaarden 14. K. Telf. 6774.

Hvidgarverforbund, Dansk. C. Meisner, Bragesgade 14, L.

Jernbaneforbund, Dansk. Charles Petersen, Istedgade 30. Telf. 4482.

Jern- og Metalsliberforbund, Dansk. Vester Søgade 2.

Karetmagerforbund, Dansk. Thuresensgade 6 St. K. Telef. Byen 1904 x og Godth. 479 y.

Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk. Mølle Allé 21 [1] Telef. Valby 362 y (Sekretæren).

Keramisk Forbund. Allégade 15. Telef. Godthaab 1455 u.

Korkskærernes- og Sortererskernes Forbund. V. Nørregaard, Mysundeg. 22 St. Telf. Roskilde 170.

Kurvemagerforbundet i Danmark. Aug. Pehrson, Sleipnersgade 104.

Landarbejderforbundet. Oskar Levinsen. Aarhusgade 88 [4]. Telef.: 13.338.

Litografisk Forbund, Dansk. Larslejstræde 1. Telef. Byen 3575.

Lohgarvernes Forbund, A. Thaarup, Holger Drachmannsvej 33.

Malerforbundet, Rømersgade 24 [1] K. Telef. 10385.

Metaltrykkerforbund, Dansk. C. Holst, Bergthorasgade 12 [4]. (Kontor: Gl. Kongevej 6.

Mølleriarbejderforbund, Dansk. N. J. Andersen, Smallegade 30, St. Telef. Godthaab 1690 y.

Papirindustriarbejderforbundet. Martin Olsen, Lisbjergbakken, Næstved. Telef. Næstved 856.

Rebslageriarbejderforbund, Dansk. Jacob Sørensen, Brønderslev.

Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skand. Graabrødretorv 13. Telef. Byen 206.

Skibstømrerforbund, Dansk. H. P. Rasmussen, Nyborg Landevej 18, Svendborg.

Skorstensfejersvendenes Forbund. O. Brodén, Grenaagade 10 [4].

Skotøjarbejderforbund, Dansk. Rømersgade 22 [2] K. Telef. Byen 607.

Skrædderforbund, Dansk. Hauserplads 14 [1]. Telef. 10518.

Slagteriarbejderforbund, Dansk. Nørrebrogade 84. N. Telef. Nora 558.

Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk. Gl. Kongevei 6. Telef. 5121 og 8221.

Snedkerforbundet, Rømersgade 22 [4]. Telef. 4215.

Stenarbejderforbund, Dansk. Janus Ipsen, Vang pr. Hasle.

Stukkatørernes Forbund. F. W. Jensen, Holtegade 11 [1] L. Telef. Taga 557 y.

Sukkervare-Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund, J. D. Becker, Guldbergsgades Forl. 101 [3]. Telf. Nora 789 y.

Tekstilarbejderforbund, Dansk. Julius Blomsgade 4 [2] L. Telef. Taga 1066.

Tobaksarbejderforbundet, Rømersgade 22 [3] K. Telef. Byen 606.

Træindustriarbejderforbundet, Nørrebrog. 15 [1] N. Telef. Nora 462.

Typografforbund, Dansk. Gamle Kongevej 1 C. [1] B. Telef. 4331.

Enkeltstaaende Fagforeninger.

Fajanceovnbyggernes Fagf. F. Weinoldt, Istedgade 66.

Privatbanefunktionærerne. Lokomotivmandsforbundet, N. Th. Brix, Nykjærvej, Aalborg.

Baneafdelingen. Baneformand Hansen, Skibet Station.

Depotafdelingen. Tømrer N. C. Nielsen, Marstrandsgade, Aarhus.

Trafikafdelingen. Togfører Herlack, Christiansgade 56.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen, Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 ✻ KØBENHAVN DEN 18 JANUAR 1919 ✻ 15 AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Overenskomstforhandlingerne. Havnearbejderne hos Københavns Bunkerkuldepot. Sukkervare-, Chokolade- & Bisquitarbejderne hos Galle & Jessen). Kongresser.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomstforhandlingerne

Som meddelt i »Arbejderen« Nr. 27 sluttede det mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund nedsatte Underudvalg sine Forhandlinger med det Resultat, at der fra De samvirkende Fagforbunds Repræsentanters Side under 3. Jan. blev stillet et Forslag. Dette havde følgende Ordlyd:

I.

Arbejdstiden.

10 Timer daglig og derover neds. til 9 Timer. Lørdag 8 Timer.

9½ Tim. daglig neds. til 8½ Tim. Lørdag 8 Tim.

9 Tim. daglig neds. til 8½ Tim. Lørdag 8 Tim.

8½ Tim. daglig neds. til 8 Tim. Lørdag 8 Tim.

Der nedsættes et Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side, med Departementschef Adolph Jensen som Formand. Dette Udvalg træder sammen den 1. Juli d. A. og skal da undersøge de til den Tid eksisterende Forhold i Ind- og Udland og de deraf følgende Muligheder for en yderligere Nedsættelse af Arbejdstiden.

II.

Overenskomsternes Regulering.

a) Samtlige organisationsmæssigt aftalte Dyrtidstillæg (herunder Tillæg som uden Aftale med den modstaaende Organisation er givet til samtlige Arbejdere) med Undtagelse af det som gives i Henhold til Augustreguleringen, lægges til de faste Lønninger, saavel Tidløn som Akkord; lige med Augustreguleringstillægget regnes ogsaa de Tillæg, som er givne umiddelbart forinden 5. August, og som er traadt i Stedet for Augusttillægget, samt senere givne Dyrtidstillæg.

Til de faste Tidlønninger og Akkordpriser lægges ogsaa det Tillæg, der skal ydes som Erstatning for Forkortelsen af Arbejdstiden.

Erstatningen for den forkortede Arbejdstid beregnes efter de saaledes i Faget fremkomne nye Tidløns- og Priskurantsatser.

b) Der optages i Fagene Forhandling om Overførelsen af de under Punkt a. omhandlede Dyrtidstillæg, som gaar over til faste Tillæg til Tidløn og til de bestaaende Akkordprislister, der mindst skal give Dækning for de ovenfor omtalte Dyrtidstillæg og Arbejdstidsforkortelsen.

Der skal tillige gives Organisationerne Adgang til at foretage Revision af de bestaaende Prislister.

Endvidere optages der Forhandling om Størrelsen af de Tillæg der yderligere skal ydes som Dækning for Prisstigningen

c) For saa vidt der efter Overenskomsternes Afslutning er indtraadt Forhold, som nødvendiggør Ændringer i de almindelige Bestemmelser, optages der ligeledes lokal Forhandling derom.

III.

Overenskomster med Løfteparagraf.

Overenskomster med Løfteparagraf i Jærn- og Træindustrien holdes udenfor nærværende Aftale om Lønforholdene og henvises til særlig

Forhandling mellem Fagene, med Undtagelse af de Grupper indenfor Træindustrien, for hvilke Løfteparagrafen ikke kan virke.

IV.

Overenskomsternes Varighed.

Saafremt der ved den ovenfor omhandlede Forhandling mellem Parterne opnaas Enighed om de ovenfor nævnte Spørgsmaal, forlænges de i 1919 udløbende Overenskomster 1 Aar fra deres Udløbstid.

Ved Forslagets Forelæggelse blev det af vore Repræsentanter stærkt understreget, at der ikke kunde være tale om at slutte Overenskomst om Arbejdstiden paa ringere Vilkaar end de i det fremsatte Forslag, og at de øvrige Punkter i det væsentligste ogsaa maatte gennemføres som de forelaa.

Arbejdsgiverne trak sig derpaa tilbage og meddelte senere, at de, da Forslaget gik langt ud over det, som de havde Bemyndigelse til at træffe Aftale om, agtede at forelægge Forslaget for en udvidet Forsamling, nemlig deres Generalforsamling. Denne afholdtes Fredagen den 10. Januar.

Samme Dag — efter Generalforsamlingens Afholdelse — modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund
i Danmark.

Herved tillader vi os at meddele, at Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling i Dag har behandlet det af De samvirkende Fagforbunds Udvalg stillede Forslag til en Ordning af Arbejdsforholdene, og at Generalforsamlingen har vedtaget en saalydende Resolution:

»Generalforsamlingen accepterer Arbejdernes Forslag om Arbejdstidens Forkortelse og om Fastsættelsen af Tidlønningerne ved Overførelse til disse af de hidtil givne Dyrtidstillæg (med Undtagelse af Augustreguleringstillægget) og af Erstatningen for den forkortede Arbejdstid.

Ved den praktiske Gennemførelse af ovenstaaende Bestemmelse maa Arbejdstiden dog fastsættes som en 6 Dages ugentlig effektiv Arbejdstid.

Da de øvrige Bestemmelser, saaledes som de fremtræder i Forslaget, ikke indeholder nogen generel Ordning, saaledes som Forudsætningen har været, opfordrer Generalforsamlingen Forretretningsudvalget til ved yderligere Forhandling med De samvirkende Fagforbund at søge tilvejebragt en Ordning af disse Spørgsmaal.«

Dansk Arbejdsgiver- og
Mesterforening.
SOPHUS AGERHOLM

Arbejdsgiverforeningen havde, som det vil ses af denne Skrivelse, vel tiltraadt Forslaget om Arbejdstidens Forkortelse og om Fastsættelse af Tidlønningerne ved Overførelse til disse af de hidtil givne Dyrtidstillæg, med Undtagelse af Augusttillægget og af Erstatning for den forkortede Arbejdstid, men havde derimod ikke tiltraadt Bestemmelsen i vort Forslag om, at der skal gives Organisationerne Adgang til at foretage Revision af de bestaaende Prislister og havde heller ikke tiltraadt, at der kan optages en fri Forhandling om Størrelsen af det Tillæg, der yderligere skal gives som Dækning for Prisstigningen.

Der blev derfor indledet nye Forhandlinger, og Underudvalget traadte atter sammen den 13. Januar. Under Forhandlingerne begrundede Arbejdsgivernes Repræsentanter, hvorfor Generalforsamlingen ikke havde kunnet tiltræde ovennævnte Bestemmelser. Generalforsamlingen ønskede nemlig, at der ogsaa paa disse Omraader skulde være en generel Begrænsning.

Senere paa Dagen fremkom Arbejdsgiverforeningen med et saalydende Forslag:

I. Arbejdstiden.

10 Timer daglig og derover nedsættes til 9 Tim. dgl., Lørdag 8 Tim.

9½ Tim. daglig neds. til 8½ Tim. dgl., Lørdag 8 Tim.

9 Tim. daglig neds. til 8½ Tim. dgl., Lørdag 8 Tim.

8½ Tim. daglig neds. til 8 Tim. dgl., Lørdag 8 Tim.

Med Hensyn til Arbejdstidens Længde tages dog Forbehold for visse Arbejdere saasom i Landbrug og Søfart.

Den fastsatte Arbejdstid er effektiv.

Saafremt de enkelte Fag kan enes derom, kan ovenstaaende daglige Arbejdstid omlægges til en ugentlig Arbejdstid. Saadan Omlægning skal dog i hvert enkelt Tilfælde have Hovedorganisationernes Godkendelse.

Der skabes Garantier for Ret til at faa Overarbejde udført i saa stort Omfang, som dette af Hensyn til Virksomhedens Tarv er nødvendigt.

Der nedsættes et Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side med Departementschef Ad. Jensen som Formand. Dette Udvalg træder sammen den 1. Juli d. A., og skal da undersøge de til den Tid eksisterende Forhold i Ind- og Udland og de deraf følgende Muligheder for en yderligere Nedsættelse af Arbejdstiden.

II. Overenskomsternes Regulering.

1) Samtlige organisationsmæssigt aftalte Dyrtidstillæg (herunder Tillæg, som uden Aftale med den modstaaende Organisation er givet til samtlige Arbejdere) med Undtagelse af det, som gives i Henhold til Augustreguleringen, lægges til de faste Lønninger, saavel Tidløn som Akkord. Lige med Augustreguleringstillægget regnes ogsaa de Tillæg, som er givne umiddelbart forinden 5. August 1918 og som er traadt i Stedet for Augusttillægget, samt senere givne Dyrtidstillæg.

2) Til de faste Tidlønninger og Akkordpriser lægges ogsaa det Tillæg, der skal ydes som Erstatning for Forkortelsen af Arbejdstiden.

3) Erstatningen for den forkortede Arbejdstid beregnes efter de saaledes i Faget fremkomne nye Tidløns- og Priskurantsatser, som forhøjes med samme Procentsats, som Forkortelsen paa den overenskomstmæssige aarlige Arbejdstid andrager.

4) Der optages i Fagene Forhandling om Overførelse af de under Punkt II, 1. og 2. Stk., omhandlede Tillæg, som gaar over til faste Tillæg til Tidløn og til de bestaaende Akkordprislister, der mindst skal give Dækning for de ovenfor omtalte Tillæg og Arbejdstidsforkortelsen.

5) Der skal tillige gives Organisationerne Adgang til at foretage en Regulering af de bestaaende Prislister indenfor de ovenfor angivne Tillæg.

6) Endvidere optages der Forhandling om Størrelsen af det Dyrtidstillæg, som yderligere skal ydes som Dækning af Prisstigningen, dog saaledes, at den samlede Stigning i Timefortjeneste ikke maa overstige 100 pCt. fra 1914.

7) Forsaavidt der efter Overenskomsternes Afslutning er indtraadt Forhold, som nødvendiggør Ændringer i de almindelige Bestemmelser, optages der ligeledes lokal Forhandling derom.

III. Overenskomster med Løfteparagraf.

Overenskomster med Løfteparagraf i Jern- og Træindustrien holdes udenfor nærværende Aftale om Lønforholdene og henvises til særlig Forhandling mellem Fagene, med Undtagelse af de Grupper indenfor Træindustrien, for hvilke Løfteparagrafen ikke kan virke.

IV. Overenskomsternes Varighed.

Saafremt der ved den ovenfor omhandlede Forhandling mellem Parterne opnaas Enighed om de ovenfor nævnte Spørgsmaal, forlænges de i 1919 udløbende Overenskomster 1 Aar fra deres Udløbstid.

V.

Der nedsættes et Nævn, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side, med Departementschef Ad. Jensen som Formand og Opmand. Til dette Nævns Afgørelse henvises enhver Uoverensstemmelse om nærværende Overenskomst.

Ved at sammenligne dette Forslag med det af Arbejdernes Repræsentanter fremsatte, vil man se, at det

er suppleret med forskellige Bestemmelser.

Under Afsnittet om Arbejdstiden er der saaledes taget Forbehold overfor Arbejderne i Landbrug og Søfart, den fastsatte Arbejdstid skal være effektiv; der skal være Adgang til i enkelte Fag at omlægge Arbejdstiden til ugentlig Arbejdstid, og der skal skabes Ret til at faa Overarbejde udført i saa stort Omfang som Virksomhedernes Tarv gør det nødvendigt. Under Afsnittet om Overenskomsternes Regulering er der i 5. Stykke tilføjet Ordene: »indenfor de ovenfor angivne Tillæg« og i 6. Stykke er der tilføjet Ordene: »dog saaledes, at den samlede Stigning i Timefortjenesten ikke maa overstige 100 pCt. fra 1914« og endelig er der tilføjet et nyt Punkt, der bestemmer, at der nedsættes et Nævn bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side med Departementschef Ad. Jensen som Formand og Opmand. Til dette Nævns Afgørelse henvises enhver Uoverensstemmelse om nærværende Overenskomst.

Repræsentskabsmødet.

I Henhold til Forretningsudvalgets Beslutning var Repræsentantskabet indkaldt til Møde den 14. Januar. Formanden redegjorde her for de førte Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen samt forelagde det fra Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter fremsatte Forslag, hvorefter der udspandt sig en meget lang Diskussion, som sluttede med, at man kunde tiltræde de tilføjede Bestemmelser under Afsnittet Arbejdstiden med Undtagelse af Kravet om Overarbejde. Tilføjelsen under Afsnittet om Overenskomsternes Regulering med Undtagelse af Punkterne 5 og 6 har man ogsaa kunnet tiltræde. Angaaende Overenskomsternes Regulering vedtog Repræsentantskabsmødet en saalydende Beslutning:

5. Stykke i Arbejdsgiverforeningens Forslag Punkt II ændres til at lyde:

»Der skal tillige gives Organisationerne Adgang til at foretage en delvis Revision af de bestaaende Overenskomster og Prislister, nemlig hvor disse ifølge Forholdenes Udvikling er forældede eller mangelfulde.«

Endvidere vedtog Repræsentantskabsmødet ganske enstemmigt at stryge Bestemmelsen om Begrænsningen af de 100 pCt. og at der skal ydes Overtidsbetaling af Dyrtidstillægene.

Efter at denne Bestemmelse var tagen, samledes Underudvalget atter den 15. ds., og her blev Arbejdernes Krav nærmere præciserede.

Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter henviste imidlertid fremdeles til deres Generalforsamlings Beslutning, af hvilken de følte sig bundne, men fremsatte dog et Ændringsforslag med Hensyn til Overarbejdet, Prislisternes Regulering og Dækningen for Prisstigningen.

Ændringsforslaget var saalydende:

I Arbejdsgivernes Forslag af 13. Januar d. A. gøres følgende Ændringer:

I. 5. Stk. affattes saaledes:

»Man er enig om

at Bestemmelserne for de gældende Overenskomster om Udførelse af Overarbejde forbliver uforandrede,

at Overenskomster, der fastslaar absolutte Tal for Overarbejdsbetaling, kan forhøjes forholdsmæssigt med Timelønnens Stigning, og

at der ikke fra Arbejdernes Side bør lægges Hindringer i Vejen for, at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedernes Tarv er nødvendigt.«

II. 5. og 6. Stk. affattes saaledes:

»Der skal tillige gives Organisationerne Adgang til at foretage en Regulering af de bestaaende Prislister indenfor de ovenfor angivne Tillæg samt til at foretage en delvis Revision af de bestaaende Prislister, nemlig hvor Fremstillingsforholdenes Udvikling indenfor Fagene har gjort Punkter i Prislisterne forældede og ufuldstændige, eller hvor der mangler Priser for nye Ting.

Endvidere optages der Forhandling om Størrelsen af det Dyrtidstillæg, som yderligere skal ydes som Dækning for Prisstigningen, dog saaledes, at den samlede Stigning i Timefortjeneste ikke maa overstige 100 pCt. fra 1914.

For Fag (mandlige Arbejdere), hvis Gennemsnitsfortjeneste i 1914 laa under 50 Øre pr. Time, kan den samlede Stigning i Timefortjeneste dog naa 110 pCt. dog ikke udover 1 Kr.

Alle Fag, som ikke ved foranstaaende Bestemmelser opnaar en Stigning i Timefortjenesten fra September 1918 paa 10 pCt. faar Stigningen suppleret op hertil«.

*

Den ændrede Beslutning om Overarbejdet er her givet en Form som det vel nok vilde være mulig at antage, med en mindre Forandring, men Bestemmelsen om Organisationernes Adgang til at foretage en Revision af de bestaaende Prislister er uantagelig.

Som Dækning for Prisstigningen er der givet de mandlige Arbejdere, hvis Gennemsnitsfortjeneste laa under 50 Øre pr. Time i 1914, en Indrømmelse, gaaende ud paa, at Begrænsningen forhøjes fra 100 pCt. til 110 pCt., og at Fag, som ikke ved de forestaaende Bestemmelser opnaar en Stigning af Timefortjenesten paa 10 pCt. skal have Stigningen suppleret op hertil.

At træffe en generel Ordning for alle Fag paa det nævnte Omraade lader sig ikke gøre, af Hensyn til de mange Overenskomster og de højst forskellige Forhold, hvorunder der arbejdes.

Repræsentantskabet, som var holdt inde medens Forhandlingerne mellem Underudvalgene fortsattes, var da ogsaa ganske enig i, at man ikke — imod Organisationernes Ønske — kunde fratage disse den Ret, som de hidtil havde haft til selv at træffe Aftale om Løn- og Arbejdsvilkaar, og da der fra enkelt Fags Repræsentanters Side fremkom Udtalelser om at man ikke vilde bøje sig for en Beslutning som fratager Organisationerne denne Ret, vedtog Repræsentantskabsmødet enstemmigt at afvise Arbejdsgiverforeningens Forslag paa disse Punkter.

Der er nu i Henhold til denne Beslutning under 17. ds. tilstillet Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Ved nærværende tillader vi os at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vort Repræsentantskab paa sit Møde i Gaar er blevet gjort bekent med det af Arbejdsgiverforeningen under 15. ds. fremsatte Ændringsforslag

Repræsentantskabets Stilling var imidlertid saaledes som vi saa ofte under Forhandlingerne har præsiceret, at De samvirkende Fagforbund savner Beføjelse til — imod Organisationernes Ønske — at afslutte kollektive Aftaler om Løn- og Arbejdsvilkaar for de tilsluttede Organisationer.

De Organisationer, som tilhører De samvirkende Fagforbund, har hidtil altid frit kunnet træde i Forhandling med Fagets Arbejdsgiverorganisationer og de har selvstændigt kunnet afslutte kollektive Aftaler med Fagets Arbejdsgivere om Løn- og Arbejdsvilkaar, og denne Ret vil de ikke fraskrive sig.

Arbejdsgiverforeningens Forslag af 13. Januar og dens Ændringsforslag af 15. Januar begrænser imidlertid Organisationernes Ret til fri Forhandling om Revision af de forældede Prislister og Overenskomster, og der er sat en Begrænsning for det Dyrtidstillæg, som Arbejdsgivere maa give.

En generel Ordning for alle Fag paa nævnte Omraade er det imidlertid af Hensyn til de mange Overenskomster og de højst forskellige Forhold hvorunder der arbejdes ikke muligt at træffe. En saadan Ordning vilde ikke kunne holde. Rammen vil blive sprængt i mangfoldige Tilfælde og Brud fra Organisationen Side mod en

mellem Hovedorganisationerne indgaaet Aftale vilde føre en Mængde Rets- og Erstatningssager med sig, og det vil man ikke udsætte sig for.

Repræsentantskabet vedtog derfor ogsaa enstemmig at de ikke kunde indgaa paa en generel Ordning paa de omstridte Punkter, som af Arbejdsgiverforeningen foreslaaet, men at der maa optages en fri Forhandling om disse mellem Fagene.

De øvrige Punkter i Arbejdsgiverforeningens Forslag af 13. Januar om *Arbejdstidens Forkortelse,* med tilhørende Bestemmelser, og under *Overenskomsternes Regulering* Bestemmelserne i 1, 2, 3, 4 og 7. Stykke samt Bestemmelsen om Overenskomster med Løfteparagraf og endvidere Bestemmelsen om Overenskomsternes Varighed er derimod godkendte.

Da det saaledes trods de mange Møder, der har været afholdt mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg, ikke er lykkedes at naa til Enighed om Spørgsmaalet om en generel Bestemmelse vedrørende Revisionen af Overenskomsterne, og da det heller ikke er lykkedes at naa til Enighed om en generel Ordning vedrørende Størrelsen af det nye Dyrtidstillæg, betragter vi Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne om disse Spøgsmaal som afsluttet.

Vi henstiller derfor til det ærede Forretningsudvalg, at der nu gives Fagenes Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer Adgang til at træde i Forhandling for at søge at naa til Enighed om Spørgsmaal, som det ikke har været Hovedorganisationerne mulig at opnaa Enighed om.

P. F. V.
CARL F. MADSEN.

Som det fremgaar af ovenstaaende Skrivelse har vort Forretningsudvalg nu henstillet, at der gives Fagenes Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer Adgang til at træde i direkte Forhandling, og vi vil nu haabe, at denne Anmodning bliver imødekommet. Tiden er langt fremskreden; en Del af de opsagte Overenskomster er allerede udløbet og en meget betydelig Del er opsagt til Ophør 1. Februar d. A. Det er i alle Parters Interesse, at Lønbevægelserne kommer til at forløbe uden større Vanskeligheder, men for at dette kan lade sig gøre, er det nødvendigt at Arbejdsgiverne viser en forstaaende Imødekommenhed, ogsaa paa de Omraader, hvor det ikke er lykkedes Hovedorganisationerne at tale sig tilrette.

Havnearbejdere hos A/S Københavns Bunkerkuldepot. Mellem Københavns Bunkerkuldepot og Havnearbejdernes Fællesforbund var der opstaaet en Strid angaaende Betaling for Kulindgivning ved 2 Skibe, forsaavidt angik et Hold hvor Arbejdsvilkaarene havde været unormale. Havnearbejderne havde krævet et Tillæg til de overenskomstmæssige Priser af 50 %, og dette Beløb var under Protest fra Arbejdsgivernes Side ogsaa udbetalt, da Skibene skulde afsejle til en bestemt Tid.

Om denne Sag afholdtes der den 11. December et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor man enedes om følgende:

Ved en Forhandling, der afholdes i Løbet af den kommende Uge, udregner man:

1) hvad der er tjent paa »Rossija« og »St. Croix« den 22. og 23. f. M. og den 4. ds. gennemsnitlig pr. præsteret Arbejdstime af de to Hold, der har arbejdet paa normal Maade.
2) hvad der er tjent paa »Rossija« og »St. Croix« de samme Dage gennemsnitlig pr. præsteret Arbejdstime af det Hold, der har arbejdet paa unormal Maade (ved Losning og Indgivning).

Der ydes Folkene Erstatning for det Beløb, der er tjent mindre gennemsnitlig pr. præsteret Arbejdstime ved det unormale Arbejde i Forhold til det normale, og dette afregnes i de under Protest betalte 360 Kr. 28 Øre, saaledes at et eventuelt overskydende Beløb tilbagebetales.

Man er dernæst enige om, at naar der fremtidig maatte komme Arbejder af lignende unormal Art som det her forefaldne, forhøjes Betalingen med den Procent, som det efter foranstaaende Beregning har vist sig, at det normale Arbejde giver mere i Timefortjeneste end det unormale.

Sukkervare-, Chokolade- & Bisquitarbejderne hos A/S Galle & Jessen. Under 11. December f. A. klagede Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening over, at Arbejderne hos A/S Galle & Jessen nægtede at arbejde i Akkord, fordi Aktieselskabet havde nægtet at imødekomme et Krav om Forhøjelse af de bestaaende Akkorder.

Disse Akkorder er fastsat ved fri Forhandling mellem Fabrikken og de paagældende Arbejdere, men Fabrikantforeningen hævder, at disse har været bindende for de vekslende Arbejdere, og da en Henvendelse til Forbundet ikke har bevirket, at den skete Vægring ved at arbejde i Akkord er ophørt, og man betragter det skete som et Brud paa Overenskomsten, agter man at indgive Klage til Den faste Voldgiftsret, dersom ikke De samvirkende Fagforbund foranledigede, at Arbejderne fremtidig indvilligede i at arbejde paa Akkord, idet man samtidig vilde føre Klage over, at man fra Arbejdernes Side havde nedsat Arbejdsydelsen til ca. ⅓ af den normale Produktion.

Foranlediget ved denne Klage afholdtes Torsdag den 2. Januar et Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne, men heller ikke her lykkedes det at naa til Enighed, idet vi fra vor Side protesterede mod, at der fra Arbejdernes Side forelaa noget Brud paa Overenskomsten, idet der udtrykkelig i den mellem Forbundet og Fabrikantforeningen indgaaede Overenskomst staar, »at Akkorder fastsættes gennem fri Forhandling mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og den eller de Arbejdere, hvem den paagældende Akkord tilbydes. Kan Enighed ikke opnaas, udføres Arbejdet i Ugeløn.«

I Henhold hertil kan der ikke være Tvivl om, at de paagældende Arbejdere er berettiget til at kræve Arbejdet udført i Ugeløn, naar de ikke længere føler sig tilfredsstillede ved de hidtidige Akkorder, og Fabrikanterne ikke vil indvillige i at forhøje disse.

At Arbejderne ogsaa har Ret i denne Betragtning, fremgaar tillige af, at Fabrikanterne tidligere egenmægtigt har nedsat aftalte Akkordpriser, naar de har fundet disse for høje.

Da man, som ovenfor nævnt, ikke kunde enes om en Ordning af Striden, endte Mødet uden Resultat, og man var indforstaaet med, at Fabrikken maa betale Ugeløn, indtil den med Arbejderne eller Forbundet kan enes om at ændre Akkordpriserne.

Den i Faget gældende almindelige Overenskomst udløber den 1. Februar d. A.

Kongresser.

Dansk Elektrikerforbund.

Søndag den 8. Decbr. aabnedes Dansk Elektrikerforbunds Kongres i Citys Selskabslokaler i København.

Der var mødt 59 Delegerede fra Landets 23 Afdelinger samt Forbundets Hovedbestyrelse.

Som Gæster var mødt fra Svensk Elektrikerforbund Viceformd. Erickson og Hovedkasserer Ohlson samt fra Forbundets Installationsforretning Bestyrer A. Mortensen.

Forbundets Formand, Chr. J. Petersen, bød paa Hovedbestyrelsens Vegne de Delegerede og Gæsterne velkommen. Han udtalte Haabet om, at de Beslutninger, der toges, og det Arbejde, der i de kommende Dage skulde udrettes, maatte blive til Held og Gavn for Forbundets Medlemmer. Hermed erklæredes Kongressen for aabnet.

Mandaterne blev prøvet og godkendt.

Til Kongressens Tillidsmænd blev valgt: Ordstyrere H. P. Larsen, København, og Vald. Laursen, Odense. Som Sekretærer Arne Nielsen og H. Malling, begge af København, samt L. Jørgensen, Odense, og Græsen, Slagelse.

Den foreslaaede Forretningsorden blev vedtaget med nogle Ændringer.

Beretning.

Chr. J. Petersen aflagde Beretning om Forbundets Virksomhed.

Han henviste til den trykte Beretning og vilde derfor ikke gaa i Detailler, men blot berøre den af Krigen og Dyrtiden skabte Situation og Misfornøjelse. Taleren erindrede om, at de, der kritiserede, i nogen Grad skød over Maalet, naar de tillagde Ledelsen Skylden for disse Tilstande. Han understregede stærkt, at der fra Ledelsens Side var gjort alt, hvad der kunde gøres for at mildne paa Vanskelighederne, og kunde med god Samvittighed lægge sin Virksomhed blot.

I sin Omtale af de Mæglingssager, Forbundet havde beskæftiget sig med, kom Formanden ind paa Anvendelsen af Løfteparagraffen og Strejkeretten herpaa.

Ligeledes understregede han stærkt Lønstatistikens store Nødvendighed i Forhandlingerne med Arbejdsgiverne. Ved de kommende Forhandlinger om Overenskomst og Priskurant, der er opsagte til den 1. Februar, maa Revision og Forhøjelse absolut kræves.

Efter nogen Diskussion vedtoges Beretningen med alle Stemmer mod 1.

Regnskaberne.

Efter at have vedtaget, at Installationsforretningen »Alliance«s Beretning og Regnskab behandles samtidig med Forbundets Regnskab, fik Hovedkasserer Vald. Jensen Ordet til Regnskabet. Han gennem gik dette og oplyste, at Strejkekassens Midler alle vare disponible.

De i »Alliance« anbragte Penge var absolut sikrede for Forbundet.

»Alliance«s Beretning og Regnskab.

Bestyrer A. Mortensen gav i et udførligt Foredrag Kongressen et Indblik i Forretningsførelsen og i Tilstanden paa det Tidspunkt, Mortensen overtog Pladsen. Han skildrede de Vanskeligheder, han mødte, dels foraarsaget ved, at den tidligere Bestyrer havde taget hele Personalet med sig, dels foraarsaget ved det ringe Arbejde, og ved at komme ind med Kunder og Leverandører igen.

Dette var nu heldigt overvundet. Bestyreren og Personalet, ialt ca. 30 Personer, kunde se Fremtiden tillidsfuldt i Møde; der var sikret Arbejde langt ind i det kommende Aar.

Taleren gav i store Træk et Rids af disse Arbejder, betonede ligeledes, at Banker og Leverandører nærede fuld Tillid til »Alliance«.

Lovændringer.

Man gik derefter over til at behandle de indkomne Forslag til Ændringer i Lovene.

I Forbindelse hermed behandledes et Forslag om Forbundets Udtrædelse af De samvirkende Fagforbund.

Herom udspandt der sig en længere Debat, der resulterede i Vedtagelsen af følgende Forslag:

Efter at Medlemmerne Landet over i et Aar har betalt et Kontingent af 2 Kr. 20 Øre pr. Uge, foretages Urafstemning for og imod Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund.

Afstemningen foretages i Januar 1920 og afgøres ved simpel Majoritet.

Forslaget vedtoges ved Navneopraab med alle Stemmer mod 4.

Valg af Hovedbestyrelse.

Forretningsfører Chr. J. Petersen og Hovedkasserer Vald. Jensen blev genvalgt med Akklamation; derefter valgtes:

C. Mauritzen, T. Jensen, S. Sørensen, W. Møller, alle af København, V. Laursen, Odense, M. Olesen, Aarhus, Cohn Jacobsen, Helsingør, Vald. Jensen, Aalborg, samt Chr. Olsen, Esbjerg.

Endvidere valgtes et Priskurantudvalg paa 6 Medlemmer.

Det blev besluttet at afholde næste Kongres i København i Sommeren 1922.

Efter afsluttende Taler af Gæsterne, Formanden og Dirigenten sluttede Kongressen under Leveraab for Organisationerne i de skandinaviske Lande.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 ✻ KØBENHAVN DEN 25 JANUAR 1919 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Overenskomstforhandlingerne. Bageri- og Konditoriarbejderne. Kedel- og Maskinpassere i Haslev. Kuske Lager- og Pakhusarbejdere. Stenhuggerne hos Scheller. Straa- og Filthattearbejdere. Træindustriarbejderne i Glamsbjerg. Augustreguleringen). Arbejdslønnen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomstforhandlingerne.

Efter Afsendelse af vor Skrivelse af 17. Januar til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, hvori vi meddelte Repræsentantskabets Beslutninger, modtog vi den 18. Januar en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen, hvori man ønsker nærmere præciseret, hvilke Punkter i Arbejdsgiverforeningens Forslag af 13. og 15. Jan. d. A. der var opnaaet Enighed om mellem Hovedorganisationerne, og som derfor ikke skal til Forhandling i Underorganisationerne.

Arbejdsgiverforeningens Skrivelse er saalydende:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Ved Skrivelse af G. D. meddeler det ærede Forretningsudvalg, at De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab enstemmigt har vedtaget ikke at tiltræde Arbejdsgiverforeningens Forslag om en generel Bestemmelse vedrørende Revisionen af Akkordprislisterne og vedrørende Bestemmelsen af det ny Dyrtidstillæg, medens Repræsentantskabet derimod har godkendt de øvrige Punkter i Arbejdsgiverforeningens Forslag af 13de Januar.

Arbejdsgiverforeningens Ledelse har i den Anledning anset det for nødvendigt at sammenkalde en ekstraordinær Generalforsamling til Onsdag d. 22. ds. og forelægge denne hele den saaledes fremkomne Situation, og vi skal saa hurtigt som muligt give De samvirkende Fagforbund Meddelelse om Generalforsamlingens Stilling.

For at der imidlertid kan være fuldkommen Klarhed tilstede, tillader vi os at anmode De samvirkende Fagforbund om at bekræfte, at de Punkter, om hvilke der er opnaaet Enighed mellem Hovedorganisationerne, saaledes at Forhandling herom i Underorganisationerne ikke skal finde Sted, er følgende Bestemmelser i Forslaget af 13. Januar med Ændringer i Forslaget af 15. Januar, hvilket Forslag herved vedlægges: Om Arbejdstidens Forkortelse med tilhørende Bestemmelser i I, Bestemmelserne under II: Overenskomsternes Regulering i 1, 2, 3, 4 og 7 Stykke samt Bestemmelsen i III, Overenskomster med Løfteparagraf, IV om Overenskomsternes Varighed og V om et Nævn til Afgørelse af eventuelle Uoverensstemmelser.

P. F. V.
S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

Vort Forretningsudvalg holdt i den Anledning Møde den 20. ds. og vedtog at sende Arbejdsgiverforeningen en saalydende Svarskrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver-og Mesterforening.

I Skrivelse af 18. ds. ønsker det ærede Forretningsudvalg bekræftet, hvilke Punkter i Arbejdsgiverforeningens Forslag af 13. og 15. Januar 1919, der er opnaaet Enighed om mellem Hovedorgani-

sationerne og som derfor ikke skal til Forhandling i Underorganisationerne.

Saaledes foranlediget skal vi nedenfor gengive disse Punkter.

Enighed er opnaaet om følgende:

I. Arbejdstiden.

10 Timer daglig og derover nedsættes til 9 Tim. dgl., Lørdag 8 Tim.

9½ Tim. daglig neds. til 8½ Tim. dgl., Lørdag 8 Tim.

9 Tim. daglig neds. til 8½ Tim. dgl., Lørdag 8 Tim.

8½ Tim. daglig neds. til 8 Tim. dgl., Lørdag 8 Tim.

Med Hensyn til Arbejdstidens Længde tages dog Forbehold for visse Arbejdere saasom i Landbrug og Søfart.

Den fastsatte Arbejdstid er effektiv.

Saafremt de enkelte Fag kan enes derom, kan ovenstaaende daglige Arbejdstid omlægges til en ugentlig Arbejdstid. Saadan Omlægning skal dog i hvert enkelt Tilfælde have Hovedorganisationernes Godkendelse.

Man er enige om,

at Bestemmelserne for de gældende Overenskomster om Udførelse af Overarbejde forbliver uforandrede,

at Overenskomster, der fastslaar absolute Tal for Overarbejdsbetaling, kan forhøjes forholdsmæssigt med Timelønnens Stigning, og

at der ikke fra Arbejdernes Side bør lægges Hindringer i Vejen for, at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedens Tarv er nødvendigt.

Der nedsættes et Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side med Departementschef Ad. Jensen som Formand. Dette Udvalg træder sammen den 1. Juli d. A., og skal da undersøge de til den Tid eksisterende Forhold i Ind- og Udland og de deraf følgende Muligheder for en yderligere Nedsættelse af Arbejdstiden.

II. Overenskomsternes Regulering.

Samtlige organisationsmæssigt aftalte Dyrtidstillæg (herunder Tillæg, som uden Aftale med den modstaaende Organisation er givet til samtlige Arbejdere) med Undtagelse af det, som gives i Henhold til Augustreguleringen, lægges til de faste Lønninger, saavel Tidløn som Akkord. Lige med Augustreguleringstillægget regnes ogsaa de Tillæg, som er givne umiddelbart forinden 5. August 1918 og som er traadt i Stedet for Augusttillægget, samt senere givne Dyrtidstillæg.

Til de faste Tidlønninger og Akkordpriser lægges ogsaa det Tillæg, der skal ydes som Erstatning for Forkortelsen af Arbejdstiden.

Erstatningen for den forkortede Arbejdstid beregnes efter de saaledes i Faget fremkomne nye Tidløns- og Priskurantsatser, som forhøjes med samme Procentsats, som Forkortelsen paa den overenskomstmæssige aarlige Arbejdstid andrager.

Der optages i Fagene Forhandling om Overførelse af de under Punkt II, 1. og 2. Stk. omhandlede Tillæg, som gaar over til faste Tillæg til Tidløn og de bestaaende Akkordprislister, der mindst skal give Dækning for de ovenfor omtalte Tillæg og Arbejdstidsforkortelser.

Forsaavidt der efter Overenskomsternes Afslutning er indtraadt Forhold, som nødvendiggør Ændringer i de almindelige Bestemmelser, optages der ligeledes lokal Forhandling derom.

III. Overenskomster med Løfteparagraf.

Overenskomster med Løfteparagraf i Jern- og Træindustrien holdes udenfor nærværende Aftale om Lønforholdene og henvises til særlig Forhandling mellem Fagene, med Undtagelse af de Grupper indenfor Træindustrien, for hvilke Løfteparagrafen ikke kan virke.

IV. Overenskomsternes Varighed.

Saafremt der ved den ovenfor omhandlede Forhandling mellem Parterne opnaas Enighed om de ovenfor nævnte Spørgsmaal, forlænges de i 1919 udløbende Overenskomster 1 Aar fra deres Udløbstid.

V.

Der nedsættes et Nævn, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side,

med Departementschef Ad. Jensen som Formand og Opmand. Til dette Nævns Afgørelse henvises enhver Uoverensstemmelse om nærværende Overenskomst.

De Punkter, hvorom der ikke er opnaaet Enighed mellem Hovedorganisationerne er følgende:

at der skal gives Organisationerne Adgang til at foretage Revision af Prislisterne,

at der skal gives Organisationerne Adgang til at optage Forhandling om Størrelsen af det Tillæg der yderligere skal ydes som Dækning for Prisstigningen og om,

at Tillægget for Overarbejde skal beregnes baade af den overenskomstmæssige Løn og af Dyrtidstillægget.

Bestemmelsen om Overarbejde i første Stykke forstaar vi saaledes, at den kun tager Sigte paa at sikre Arbejdsgiverens Ret til ogsaa fremtidig at forlange Overarbejde udført i Henhold til de nugældende Regler, og at den saaledes ikke afskærer Organisationerne fra at foretage Ændringer i Procenttillægget til Timelønnen og eventuelle andre Ændringer, som t. Eks. maatte være en naturlig Følge af Arbejdstidens Forkortelse o. lign.

Med Hensyn til Punkt IV. maa vi gøre opmærksom paa, at Forudsætningen for, at vi kan tiltræde, at Overenskomsterne forlænges 1 Aar fra deres Udløbstid er, at der, foruden at der er Enighed mellem Hovedorganisationerne om Punkterne I, II, III og V saaledes som de ovenfor er gengivet og med de af os dertil knyttede Bemærkninger, tillige opnaas Enighed mellem Underorganisationerne om de Punkter, hvorom der ikke er opnaaet Enighed mellem Hovedorganisationerne.

Til Forslaget om, at der skal nedsættes et Nævn til at afgøre eventuelle Stridigheder, har vi kun det at bemærke, at vi anser det for nødvendigt, at der mellem Hovedorganisationerne træffes nærmere Aftale om, hvilke Spørgsmaal det er, der kan indbringes for Nævnet.

Vi har nu gjort Rede for de Punkter, om hvilke der er Enighed mellem Hovedorganisationerne og om hvilke der saaledes ikke behøver at optages særlig Forhandling mellem Underorganisationerne, samt for de Punkter, om hvilke der ikke er opnaaet Enighed.

Dernæst tillader vi os at pege paa den spændte Situation, der er fremkaldt ved, at Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne er trukket saa længe ud, samt Arbejdsgiverforeningens Paabud til sine Underorganisationer om, at de ikke maa optage Forhandling med vore Underorganisationer. Vi har paa vort Bord et meget stort Antal Begæringer om Sanktion til at fremsætte Strejkevarsel, men vi har hidtil holdt disse tilbage under Henvisning til Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne og af Hensyn til den hele vanskelige og urolige Stilling, som er raadende.

Men længe vil vi ikke kunne opretholde den Stilling. Der presses paa fra alle Sider, og skal vi gøre os noget Haab om at komme nogenlunde over Vanskelighederne, er det nødvendigt, at der hurtigst gives Organisationerne Adgang til at forhandle sig til rette og afslutte nye Overenskomster — paa Grundlag af de Bestemmelser i Arbejdsgiverforeningens Forslag, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Hovedorganisationerne — og tillige søge opnaaet Enighed paa de Punkter hvor saadan ikke er opnaaet mellem Hovedorganisationerne.

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Alf. Christiansen.

Den 22. ds. afholdt Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening den bebudede ekstraordinære Generalforsamling, der sluttede med Vedtagelsen af en Resolution, som tilsendtes De samvirkende Fagforbund i følgende Skrivelse:

Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund
i Danmark.

Idet vi anerkender Modtagelsen af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 21. ds., tillader vi os herved at meddele, at vor General-

forsamling i Gaar har vedtaget en saalydende Beslutning:

»Idet Generalforsamlingen beklager, at det ikke er lykkedes at fremskaffe en generel Ordning med Hensyn til Spørgsmaalet om Priskuranternes Revision og vedrørende Størrelsen af det nye Dyrtidstillæg og fralægger sig ethvert Ansvar for de mulige betænkelige Følger heraf, tiltræder den de Punkter, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Hovedorganisationernes Udvalg, og gaar med til, at der mellem Underorganisationerne optages lokal Forhandling angaaende de forannævte Spørgsmaal, hvorom Enighed ikke er opnaaet.

Generalforsamlingen anerkender iøvrigt det Standpunkt, hvorpaa Arbejdsgiverforeningens Forhandlingsudvalg har stillet sig, og hvorved der er vist den størst mulige Imødekommen overfor Arbejderne.«

Der er altsaa herefter opnaaet Enighed mellem de 2 Hovedorganisationer om Arbejdstidens Længde — undtagen for visse Arbejdere, saasom i Landbrug og Søfart — og om forskellige herhen hørende Bestemmelser,

om Fastsættelsen af den faste Tidløn ved Indreguleringen af samtlige organisationsmæssig aftalte Dyrtidstillæg forinden Augustreguleringen og af Erstatningen for den forkortede Arbejdstid,

om Overførelse til de faste Akkordpriser af de forinden Augustreguleringen organisationsmæssig aftalte Dyrtidstillæg samt af Erstatningen for den forkortede Arbejdstid,

om den Maade, paa hvilken Erstatningen for den forkortede Arbejdstid beregnes,

om de Forhold, under hvilke der kan kræves lokal Forhandling om Ændringer i de almindelige Bestemmelser,

om Stillingen med Hensyn til Overenskomster med Løfteparagraf,

om Overenskomsternes Varighed,

om Nedsættelsen af et Nævn m. fl. Forhold.

Tilbage staar saaledes til Forhandling mellem Fagene:

1) Spørgsmaalet om den effektive Overførelse af de foran omtalte Tillæg til fast Tidløn og de bestaaende Akkordprislister,
2) Revision af Akkordprislisterne,
3) Størrelsen af det nye Dyrtidstillæg, samt
4) de Forhandlinger om Ændringer i de almindelige Bestemmelser, som man efter foranstaaende har Ret til at kræve.

I det ærede Forretningsudvalgs nævnte Skrivelse af 21. Januar udtales det, at man anser det for nødvendigt, at der mellem Hovedorganisationerne træffes nærmere Aftale om, hvilke Spørgsmaal der kan indbringes for det i Forslagets Punkt 5 omhandlede Udvalg. Vi skal bemærke, at vi er ganske villige til herom at tage et Møde med det ærede Forretningsudvalg, forsaavidt Forretningsudvalget ikke kan slutte sig til vor Opfattelse af Nævnets Opgave, nemlig den, at Nævnet skal afgøre enhver Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af den mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen trufne Aftale.

Vi skal nu i Løbet af de allernærmeste Dage gøre samtlige vore Medlemmer bekendt med de trufne Aftaler og opfordre dem til at optage Forhandling med vedkommende Arbejderorganisation om de Punkter, om hvilke der skal forhandles, og vi udtaler Haabet om, at disse Forhandlinger, eventuelt med Bistand af de 2 Hovedorganisationer, maa føre til en rolig og heldig Ordning af Arbejdsforholdene for det kommende Aar.

P. F. V.
S. C. HAUBERG
Sophus Agerholm.

Vort Forretningsudvalg behandlede denne Skrivelse paa et Møde den 23. ds. og vedtog her at udsende et Cirkulære til samtlige Forbund om hurtigst muligt at sætte sig i Forbindelse med de Arbejdsgiverorganisationer, med hvilke de kontraherer om Løn- og Arbejdsbetingelser, for at faa optaget Forhandlinger om nye Overenskomster.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Mesteransættelser i København. Rubows Bagerier og Bagermester Vilh. Nielsen, begge af København, havde foretaget Ansættelse af en Mester i hver Virksomhed, med Forpligtelse for Vedkommende til at udtræde af Forbundet.

Bagernes Forbund formente, at disse Ansættelser var i Strid med Septemberforliget og begærede anlagt Sag ved Den faste Voldgiftsret mod de nævnte Firmaer.

Ved et Fællesmøde, der i denne Anledning afholdtes i Arbejdsgiverforeningen den 7. Januar, opnaaedes imidlertid et Forlig, hvorefter Bagermester Vilh. Nielsen erklærer, at det staar den paagældende Bagersvend frit for, om han vil være Medlem af Fagforeningen.

For Rubows Bagerier tager Forbundet sin Klage tilbage.

Kedel- og Maskinpasserne paa Sydøstsjællands Elektricitetsværk i Haslev. Mellem Dansk Kedel- & Maskinpasserforbund og ovennævnte Elektricitetsværk er indgaaet en ny Overenskomst, hvorved Lønnen er fastsat til 50 Kr. pr. Uge, Overarbejde til 1 Kr. 25 Øre pr. Time og Arbejdstiden til 7 Gange 8 Timer pr. Uge.

Der gives en Uges Sommerferie med fuld Løn. I Sygdomstilfælde betales i indtil 2 Uger fuld Løn med Fradrag af 2 Kr. pr. Dag.

Opsigelse skal ske med en Uges Varsel til en Lønningsdag.

Overenskomsten er gældende til den med 3 Varsel opsiges til en 1. Januar.

Kuskene og Lager- & Pakhusarbejderne hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger. Mellem Kuskenes Fællesforbund, Lager- & Pakhusarbejdernes Fagforening i København og Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger har ikke hidtil bestaaet nogen Overenskomst, men efter at de paagældende Afdelingers Medlemmer paa nævnte Arbejdsplads havde sluttet sig sammen i en Klub og valgt Repræsentanter til at varetage deres Interesser, rettede Fællesforeningen gennem Kuskenes Repræsentant en Henvendelse til Fagforeningen for at faa oprettet en Overenskomst.

Man svarede, at man naturligvis var villig til en Forhandling herom og udbad sig Meddelelse om Tid og Sted for denne. Men herefter hørte man ikke mere fra Fællesforeningen, der i Mellemtiden havde søgt Optagelse i Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening.

Sagen blev derefter indanket for Hovedorganisationerne, der imidlertid enedes om, at Overenskomstforholdene først burde søges løst ved Partsforhandlinger forinden vi blandede os deri.

Disse Partsforhandlinger kom da ogsaa i Stand, men førte ikke til noget Resultat, hvorefter Sagen med Hovedorganisationernes Bistand forhandledes ved et Fællesmøde Mandag den 23. December og her enedes man om, at Lønvilkaarene i de gældende Overenskomsters § 2 mellem paa den ene Side »Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening« og paa den anden Side henholdsvis »Lager- og Pakhusarbejdernes Afdeling« i Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn og »Kuskenes Fællesforbund« i København, nemlig for Lager- og Pakhusarbejdernes Vedkommende Overenskomsten af 5/5 1916 med Tillæg af 5/2 1918 og Augustreguleringen, og for Kuskenes Vedkommende Overenskomst af 12/5 1916 med Tillæg af 7/5 1918 og Augustregulering af 14/9 1918, for Fremtiden ogsaa bliver gældende for Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger.

Som Regulering af Lønforholdene for indeværende Aar udbetaler Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger hver af Arbejderne et Beløb Kr. 338,72.

Stenhuggersvendene hos Carl Scheller. Mellem Stenhuggersvendenes Fagforening og Stenhuggermester Carl Scheller var opstaaet en Strid om Prisen for Opsætning af Marmorplader ved Ombygningen af Revisionsbanken og Nationalbanken; idet Overenskomsten henviser denne

Art af Arbejde til fri Overenskomst. Man var ikke enedes om en Akkordpris, og Firmaet krævede da Arbejdet udført i Timeløn.

Denne Strid var til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Januar, hvor man enedes om at henvise Sagen til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Straa- og Filthattearbejderne i Aalborg og København. Mellem Dansk Hatte- og Buntmagerforbund og Foreningen af Straa- og Filthattefabrikanter har der i længere Tid været ført Forhandlinger angaaende en ny Overenskomst, og disse Forhandlinger er nu resulterede i, at der er opnaaet Enighed om en Overenskomst, gældende fra 1. November 1918 til 1. Juli 1919.

De væsentligste Lønsatser er forhøjet med 25 pCt. Desuden betales fremdeles Augustreguleringstillæget, og der ydes et Dyrtidstillæg af 200 Kr. aarlig.

Arbejdstiden er nedsat fra 57 Timer ugentlig til 51. Der ydes endvidere en Uges Sommerferie med fuld Løn.

Overenskomsten omfatter ca. 100 mandlige Arbejdere i Aalborg og København.

Træindustriarbejderne paa Glamsbjerg Stavfabrik. Under 23. Oktober f. A. afsagde Opmanden for det nedsatte Augustnævn, Docent Dr. jur. K. Sindballe, Kendelse i en Sag, som var rejst af Træindustriarbejderforbundet mod Stavfabrikkerne, idet der gjordes Krav paa, at de paa nævnte Fabrikker beskæftigede Træindustriarbejdere, skulde have et Tillæg af 12 Øre pr. Time, medens Fabrikanterne kun vilde betale 8 Øre pr. Time.

Kendelsen gav Forbundet Medhold og fastsatte Tillæget til 12 Øre pr. Time.

Fabrikant Petersen, Glamsbjerg Stavfabrik, betalte derefter de 12 Øre pr. Time til Akkordarbejderne, men nægtede at betale dette Tillæg til andet Arbejde.

Forbundet begærede derefter Mægling i Sagen og Mæglingsmøde blev berammet til 30. November f. A. i Odense. Fabrikanten kom ogsaa tilstede, men nægtede at deltage i Mødet, dersom Afdelingens Formand skulde deltage.

Træindustriarbejderforbundet indberettede derefter Sagen til De samvirkende Fagforbund med Anmodning om at foranledige, at nævnte Fabrikant blev kendt pligtig til at deltage i Mæglingsmøde og respektere den afsagte Augustreguleringskendelse.

Vi tilskrev derefter Arbejdsgiverforeningen og anmodede denne om at bringe Fabrikant Petersen til Fornuft og der er derefter den 27. Decbr. f. A. afholdt et nyt Mæglingsmøde, og her vedtoges følgende:

»Man enedes om, at der var begaaet en Fejl fra Fabrikantens Side ved at vægre sig ved at deltage i et Mæglingsmøde, hvortil Forbundets Mæglingsmænd havde tilkaldt den lokale Afdelings Formand.

Endvidere enedes man om, at Fabrikken betaler i Augustreguleringstillæg 12 Øre pr. Akkordtime for alle Akkorder, indgaaede før den 23. August 1918, og i Henhold til en fremlagt Skrivelse af 25. Decbr. fra Arbejderne paa Fabrikken, 8 Øre pr. Time for alle senere indgaaede Akkorder.«

Augustreguleringen.

Arbejdsmænd hos Murermestrene i Middelfart.

I Skrivelse af 3. December f. A. klagede Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Murermestrene i Middelfart nægtede at betale Augustreguleringstillæget til Akkordtimer, og da gentagne Henvendelser til Centralforeningen af Murer- & Tømrermestre i Østifterne, om at foranledige Sagen bragt i Orden, ikke havde hjulpet, anmodede Forbundet Hovedorganisationerne om at tage Affære og eventuelt indbringe Spørgsmaalet for Den faste Voldgiftsret for derigennem at skaffe Respekt for den indgaaede Overenskomst mellem Hovedorganisationerne.

De samvirkende Fagforbund indberettede straks Sagen til Dansk Ar-

bejdsgiver- og Mesterforening og anmodede denne om at foranledige, at de paagældende Murermestre efterlevede Overenskomsten og udbetalte det manglende Tillæg, da vi ellers saa os nødsaget til at indgive Klage til Retten.

Under 23. s. M. modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen Meddelelse om, at Sagen nu var bragt i Orden og Pengene udbetalt.

Arbejdslønnen i Industrien,

Juli Kvartal 1918.

(Statistiske Efterretninger.)

Som Fortsættelse af den Lønstatistik for April Kvartal 1918, der indeholdtes i Statistiske Efterretninger 1918 Nr. 9, meddeles omstaaende Tabel over Arbejdslønnen i Industrien i Juli Kvartal. Materialet til denne Statistik er, som det nærmere blev omtalt ved Offentliggørelsen af Statistiken for April Kvartal, tilvejebragt ved velvillig Bistand af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

For Tabellens Gruppering af Fagene er Arbejdsgivernes Fag lagt til Grund, og først indenfor denne Gruppering har der fundet en vis Deling Sted efter Arbejderens Fag m. v.; derfor forekommer der f. Eks. Malere baade under Bygningsfagene og under Jernindustrien (særlig Skibsværfterne). Tabellen meddeler den gennemsnitlige Timefortjeneste eller Ugefortjeneste, altsaa den samlede Fortjeneste indenfor Perioden, fordelt paa det Antal Timer, resp. Uger, som der er arbejdet i, uanset om der er arbejdet i Timeløn eller i Akkord; for Juli Kvartal 1918 er tilføjet Antallet af Arbejdere i de forskellige Grupper, ɔ: som Regel det Antal Arbejdere, for hvilket Lønnen har været opgivet i den sidste Uge i Kvartalet.

Tabellen omfatter for det sidste Kvartals Vedkommende 43,500 Arbejdere; for April Kvartal 1918 var Tallet 39,000, for April Kvartal 1917 44,000 og for Aaret 1914 38,000. Forandringerne i Arbejdertallet, der er endnu mere fremtrædende indenfor de enkelte industrielle Grupper end i Totaltallene, skyldes for det første en forskellig Beskæftigelsesgrad indenfor Fagene; saaledes naar f. Eks. Tekstilfagene i Juli Kvartal 1918 kun omfatter 2454 Arbejdere, medens der var 2815 i April Kvartal s. A., 7023 i April f. A. og 8272 i 1914; dernæst at nye Fag er inddragne under Statistikken. I sidste Kvartal er saaledes tilkommet Møbelsnedkere og Stenhuggere i Hovedstaden; Murersvende, Tømrersvende, Murarbejdsmænd og Jord- og Betonarbejdere i Provinsen. Da Arbejdertallene ikke har været de samme i de forskellige Perioder, kan man ikke ud fra de i Tabellen angivne Arbejdertal for Juli Kvartal beregne de i en foregaaende Periode udbetalte, samlede Beløb i Lønninger. Ved en Beregning af den almindelige Forandring der har fundet Sted i Lønniveauet, kan man derimod gaa ud fra det samme Arbejdertal og den samme Fordeling af Arbejderne mellem de forskellige Fag i hver Periode. Foretager man en saadan Beregning med Arbejdertallene for Juli Kvartal som Grundlag — fraregnet de Fag, for hvilke der ikke findes Oplysninger for de foregaaende Kvartaler — viser det sig, at den gennemsnitlige Timefortjeneste er steget:

fra 1914 til April Kvartal 1917 med 31%
- — - April Kvartal 1918 — 59 -
- — - Juli Kvartal 1918 — 85 -

Stigningsprocenterne er meget nær de samme i Hovedstaden og Provinsen. Lønningerne for Juli Kvartal 1918, der i Forhold til Lønningerne i det nærmest foregaaende Kvartal var steget med 16 à 17 pCt., indbefatter for de 2 Maaneder August og September Tillægene efter den saakaldte Augustregulering, hvorom der i Efteraaret 1917 var truffet en Aftale mellem de to Hovedorganisationer, gaaende ud paa, at »forsaavidt Dyrtidsprocenten i Juli eller August Maaned 1918, naar Statistisk Departements Meddelelse fremkommer, skulde være væsentlig ændret i Sammenligning med de nuværende Forhold, træder Hovedorganisationerne sammen for at drøfte, hvad der i den Anledning eventuelt skal foretages.«

Stigningen i Prisniveauet siden

Krigens Begyndelse for et almindeligt Husholdningsbudget var pr. Juli 1917 beregnet til 55 pCt., pr. Febr. 1918 til 66 pCt. og blev pr. Juli 1918 beregnet til 82 pCt. I Henhold til Aftalen blev der derfor under Hensyn til denne Stigning truffet Overenskomst mellem Hovedorganisationerne om et ekstra Dyrtidstillæg, der traadte i Kraft den 5. August, men som fastsattes efter forskellige Regler for de enkelte Fag.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Juli Kvartal var for faglærte Arbejdere 15 à 20 Øre højere end i April Kvartal, for kvindelige Arbejdere omkring 10 Øre og for ufaglærte Arbejdere omkring 15 Øre højere.

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

	Hovedstaden					Provinsen				
	Antal Arbejdere	gennemsnitlig Timefortjeneste				Antal Arbejdere	gennemsnitlig Timefortjeneste			
	Juli Kv. 1918	Juli Kv. 1918	April Kv. 1918	April Kv. 1917	Aaret 1914	Juli Kv. 1918	Juli Kv. 1918	April Kv. 1918	April Kv. 1917	Aaret 1914
		Øre	Øre	Øre	Øre		Øre	Øre	Øre	Øre
Tekstilindustri:										
Vævere o. a.	12	83,2	76,2	65,2	43,7	385	90,1	74,9	59,9	41,2
Arbejdsmænd	78	85,8	68,6	58,0	40,3	940	78,3	64,9	53,1	36,1
Kvindelige Arbejdere	190	58,1	49,8	45,0	30,7	849	56,4	47,1	40,1	26,8
Skotøjsindustri:										
Mandlige Arbejdere	1115	112,6	100,8	77,2	56,5	—	—	—	—	—
Kvindelige —	1060	65,5	56,7	43,4	32,7	—	—	—	—	—
Bygningsfag:										
Bygningssnedkere	955	139,7	127,6	97,5	75,5	—	—	—	—	—
Møbelsnedkere	965	118,2	—	81,0	60,0	—	—	—	—	—
Malersvende	1130	114,3	97,7	77,3	72,0	—	—	—	—	—
Murersvende	1226	150,1	129,3	112,0	86,0	2102	101,7	—	—	—
Stenhuggere	108	137,2	—	96,2	68,2	—	—	—	—	—
Tømrersvende	939	157,5	135,4	115,4	83,5	1568	92,2	—	—	—
Murarbejdsmænd	1104	116,8	102,3	86,5	61,5	1998	85,3	—	—	—
Jordarbejde etc.:										
Jord og Betonarbejdere	1209	122,7	106,2	83,7	58,7	1458	91,6	—	—	—
Brolægningsarbejdsmænd	124	127,7	116,6	82,5	63,0	—	—	—	—	—
Arbejdsmænd i Cementfabr.	—	—	—	—	—	681	77,4	64,9	54,5	46,0
Træindustri:										
Tillærte Arbejdere	358	117,8	101,4	82,1	60,1	1046	90,7	76,4	60,5	45,8
Arbejdsmænd	196	77,2	67,7	56,7	—	434	74,0	63,4	48,5	—
Jærnindustri:										
Smede og Maskinarbejdere	4014	117,1	102,4	91,1	61,7	3434	102,4	87,5	73,7	55,2
Blikkenslagere	221	111,6	101,3	83,6	67,3	46	91,8	81,0	71,7	54,3
Elektrikere	435	117,0	97,7	78,6	66,3	423	102,1	86,3	68,0	61,1
Formere	311	125,8	108,1	92,1	69,3	728	118,2	99,6	83,9	64,5
Gørtlere	121	106,2	91,3	76,7	56,8	34	98,8	84,5	67,4	54,6
Malersvende	127	115,8	107,4	97,9	89,8	248	106,4	88,9	70,4	65,1
Skibstømrere	64	126,2	122,3	108,0	78,2	514	115,0	87,6	75,5	57,2
Træarbejdere	295	117,0	102,6	87,5	70,9	667	95,3	83,9	66,3	53,7
Arbejdsmænd	2604	83,1	75,5	61,0	48,5	3168	80,3	70,6	56,3	45,7
Kvindelige Arbejdere	993	56,6	46,9	39,7	30,6	289	52,0	41,6	35,5	26,8
Grafiske Fag:		gnstl. Ugefortjeneste					gnstl. Ugefortjeneste			
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bog- og Avistrykkerier:										
Faglærte Arbejdere	1476	60,74	50,00	40,96	36,16	—	—	—	—	—
Ikke fagl. —	129	50,00	40,25	32,23	26,53	—	—	—	—	—
Kvindelige —	420	37,09	26,55	20,55	16,35	—	—	—	—	—
Litografiske Etablissementer										
Faglærte Arbejdere	183	63,67	49,55	40,79	33,25	63	54,10	41,60	34 30	29,81
Ikke fagl. —	50	49,02	34,20	26,47	20,54	17	33,35	33,25	23,98	18,32
Kvindelige —	75	37,57	26,24	18,99	15,28	30	21,87	16,50	13,52	13,02

REDAKTØR: CARL F. MADSEN Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 ❋ KØBENHAVN DEN 1. FEBRUAR 1919 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Arbejdstidsforkortelsen. Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne hos P. Meyer. Kvindeligt Arbejderforbund Augustregulering(en) Til Organisationerne. Arbejdsløsheden.

Den faste Voldgiftsret.

En Formandssag paa A/S Sove Dampmølle og Bageri.

(Sag Nr. 265.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Januar 1919 i Sag Nr. 265:

De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Danske Handelsmøllers Ardejdsgiverforening og denne paa Aktieselskabet Sove Dampmølle og Bageri i Nakskovs Vegne.

De samvirkende Fagforbund har paa Dansk Mølleriarbejderforbunds Vegne ved at indklage Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og Danske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening for A/S Sove Dampmølle og Bageri i Nakskov paastaaet Dom for, at to paa Møllen beskæftigede Arbejdere, Andreasen og Nielsen, som siden Oktober Maaned f. A. af Selskabet har været ansatte henholdsvis som »Undermøller« og som »Pakhusforvalter«, ikke er at anse som saadanne Arbejdsledere, hvis Frihed til at staa udenfor Fagforeningen er værnet ved Septemberforliget. Aktieselskabet har nemlig ved deres Ansættelse i de paagældende Stillinger krævet deres Udtræden af Fagforeningen.

Selskabet, der indtil de paagældendes Ansættelse har drevet Mølleriet ved en Møllermester som eneste Arbejdsleder, har som Grund til at forøge Ledernes Tal med to, *dels* paaberaabt sig den øgede Virksomhed i den oprindelige Mølle, hvor Arbejdet i Krigsaarene er mindst firdoblet, og hvor en Del af Mølleriindretningen i nævnte Tid er betydelig udvidet; *dels* har Selskabet henvist til, at en ny Havregrynsmølle, der for Tiden er under Installation i en Bygning for sig, naar den — ventelig i April Maaned d. A. — kan tages i Brug, vil kunne beskæftige indtil 12 Mand ved Driften foruden Pakkere; *dels* endelig har Selskabet gjort gældende, at et nyopført Silopakhus, tæt ved Mølleribygningerne, hvis Drift paabegyndtes for ca. en Maaned siden, kræver særlig kyndigt Tilsyn.

De Paagældende er antagne med 3 Maaneders Opsigelse til en Løn af 2600 Kr. aarlig — 50 Kr. om Ugen —, medens Møllersvendene lønnes med 45 Kr. 20 Øre om Ugen. Adreasen skulde, uanset Benævnelsen »Undermøller« beskæftiges som Møllermester i den ny Havregrynsmølle, og Nielsen have Ansvaret for Pasning af Silopakhusets Drift, for Kornets Modtagelse og Opbevaring, begge Møllernes Mel-, Gryn og Affaldslagre og Varernes Udlevering.

Nogen skriftlig Kontrakt er imidlertid ikke oprettet med de Paagældende, og selv om det efter de Indklagedes Procedure maa antages at have været Meningen at give dem den til den angivne Stilling fornødne Myndighed og udstyre dem med Antagelses- og Afskedigelsesret over den dem underlagte Arbejdsstyrke, maa der efter Klagernes ikke modsagte Anbringende gaas ud fra, at de Paagældende selv ikke tilstrækkelig har forstaaet dette, ligesom der heller ikke endnu har været Anledning for dem til virkelig at udøve saadan Myndighed, Andreasen ikke, fordi Havregrynmøllen ikke er kommen i Drift endnu, Nielsen ikke, fordi Silopakhuset kun har været i Brug en Maaneds Tid.

Foreløbig bemærkes, at naar en Arbejdsgiver, som i nærværende Tilfælde — agter at forøge Arbejdsledernes hidtidige Tal og hertil at antage Folk, som hidtil har været beskæftiget i hans egen Virksomhed som almindelige Arbejdere, og stiller til dem det Krav, at de ikke længer maa fortsætte deres hidtidige Foreningsliv med deres Kammerater, bør det af Hensyn til nærliggende Mulighed for Misstemning i Foreningen være ham magtpaaliggende at gøre de Forandringer, der sker i de paagældendes Stilling, og som begrunder det stillede Krav, saa tydeligt og øjnefaldende, at berettiget Tvivl ikke kan opstaa om, hvorvidt de paagældende i Virkeligheden har faaet en Arbejdsleders Stilling og Beføjelse, og saalænge dette ikke fremgaar klart af Forholdene, være varsom med at opstille Kravet.

Det er derfor uheldigt, at man i nærværende Tilfælde ikke har oprettet skriftlig Kontrakt; thi medens en saadan vel ikke nytter, hvis dens Indhold ikke svarer til de virkelige Forhold, bidrager den i modsat Tilfælde til at fæstne og klarlægge Forholdet.

Hvad Andreasen angaar, .er der ikke angivet nogen rimelig Grund til, at Aktieselskabet allerede nu har opstillet det nævnte Krav, da Andreasens Stilling som Arbejdsleder først ret bliver effektiv, naar Havregrynmøllen en Gang tages i Drift. For Tiden kan Retten derfor ikke anse Andreasen som Formand i Septemberforligets Forstand.

Hvad Nielsen angaar, finder Retten det ikke urimeligt — som ogsaa udtalt i Dom Nr. 47 — at der i en saa stor Mølleri virksomhed som den heromhandlede, der arbejder med ca. 25 faste Folk og har en Formalingsevne af ca. 750 Tdr. i Døgnet, ved Siden af en Møllermester, der har det tekniske Tilsyn med Formalingen, ansættes en selvstændig Arbejdsleder for Magasineringsvirksomhed. Saafremt derfor Nielsens Stilling som virkelig ansvarlig Leder af Magasineringsvirksomheden med dertil hørende Myndighed over den paagældende Arbejdsstyrke inden en passende Frist faar et klart Udtryk i en med ham oprettet skriftlig Kontrakt, findes han at maatte anerkendes som Formand i Septemberforligets Forstand. Sagens Omkostninger bør Parterne udrede hver med 75 Kroner.

KENDELSE

Undermøller hos A/S Sove Dampmølle og Bageri i Nakskov, Andreasen, kan for Tiden ikke anerkendes som Formand i Septemberforligets Forstand.

Saafremt Pakhusforvalter Nielsens Stilling som virkelig ansvarlig Leder af ovennævnte Magasineringsvirksomhed med dertil hørende Myndighed over den paagældende Arbejdsstyrke inden en Maaned fra denne Doms Afsigelse faar et klart Udtryk i en med Nielsen oprettet skriftlig Kontrakt, maa han anerkendes som Formand i Septemberforligets Forstand.

Sagens Omkostninger udredes af De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening hver med 75 Kr.

Arbejdstidsforkortelsen.

Forinden Forhandlingerne med Arbejdsgiverforeningen om Arbejdstidens Forkortelse og andre Spørgsmaal blev indledet havde De samvirkende Fagforbund ladet foretage en Undersøgelse af Arbejdstidens Længde i alle Fag og Resultatet er offentliggjort i Tillæget til De samvirkende Fagforbunds Beretning om Virksomheden i 1917—1918.

Efter at der nu er truffet Aftale mellem de to Hovedorganisationer om en Forkortelse af Arbejdstiden, har vi ladet foretage en Udregning af, hvormeget Forkortelsen vil betyde for de Fag, som hører ind under De samvirkende Fagforbund, og som kontraherer med Arbejdsgiverforeningen.

Nedenfor gengives i nogle Tabeller Resultatet:

I Tabel I er anført Arbejdstiden i de forskellige Fag, saaledes som den var før Forkortelsen.

Tabel II viser Forskydningen i Arbejdstiden efter Forkortelsen og i Tabel III gives et Resumé af Arbejdstidsforkortelsen.

TABEL I. **Arbejdstiden før Forkortelsen.**

Organisationens Navn	Under 8 Tim.	8 Tim.	8½ Time	9 Tim.	9½ Time	10 Tim.	Over 10 Tim.
	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer
I. Industrifag							
Bageri- og Konditoriarbejderforbundet i Danmark	250	200	»	456	1340	203	»
Barber-, Frisør- og Parykmagerforb.	»	»	»	»	»	»	882
Billedskærer og Dekorationsbilledhuggerforbundet	»	3	8	4	190	»	»
Bogbinderforbundet i Danmark	»	60	50	2990	»	»	»
Bødkerforbundet i Danmark	»	»	»	»	560	180	»
Børsteindustriarb. Forbund i Danmark	»	»	»	»	350	»	»
Drejerforbundet i Danmark	»	»	30	35	292	3	»
Forgylderforbundet i Danmark	»	»	1	153	»	»	»
Formerforbund, Dansk	»	»	»	»	1450	»	»
Gartnerforbund, Dansk	»	»	»	»	700	150	200
Glasarbejderforbund, Dansk	»	285	56	118	22	»	»
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforb.	»	31	»	763	182	»	»
Gørtler- og Metalarbejderforbundet	»	»	»	14	378	»	»
Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk	»	»	350	250	700	»	»
Hvidgarverforbund, Dansk	»	»	»	»	101	18	»
Karetmagerforbund, Dansk	»	»	272	45	636	10	»
Keramisk Forbund	173	288	399	520	127	»	»
Korkskærer- og Sortererskernes Forbund	»	70	»	190	»	»	»
Kurvemagernes Forbund	»	»	»	202	»	»	»
Kvindeligt Arbejderforbund	202	131	189	829	1205	1530	»
Litografisk Forbund, Dansk	»	580	»	»	»	»	»
Lohgarvernes Forbund i Danmark	»	»	»	»	250	»	»
Metaltrykkerforbund, Dansk	»	1	3	28	60	»	»
Mølleriarbejderforbund, Dansk	»	20	»	»	»	700	»
Papirindustriarbejderforbundet	»	»	26	2	58	781	375
Rebslageriarbejderforbund, Dansk	»	»	»	»	»	264	»
Skand. Sadelmager- og Tapetsererforb.	»	100	200	850	300	»	»
Skibstømrerforbund, Dansk	»	»	45	»	320	625	»
Skorstensfejersvendenes Fagforbund	»	47	7	73	»	»	»
Skotøjarbejderforbund, Dansk	»	»	200	1600	2400	»	»
Skrædderforbund, Dansk	»	50	500	2500	250	5000	»
Slagteriarbejderforbund, Dansk	8	»	»	»	2360	1043	»
Smede- og Maskinarbejderforb., Dansk	»	»	3000	»	14000	»	»
Snedkerforbundet i Danmark	»	»	550	»	4600	»	«
Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarb. Forbundet	»	»	»	200	900	»	»
Tekstilarbejderforbund, Dansk	»	200	»	»	8259	»	»
Tobaksarbejderforbundet i Danmark	»	»	»	7800	»	»	»
Træindustriarbejderforb. i Danmark	»	»	»	3600	»	»	»
Typografforbund, Dansk	»	2550	1675	140	»	»	»
II. Bygningsfag							
Brolæggerforbund, Dansk	»	»	»	»	100	75	»
Elektrikerforbund, Dansk	»	»	»	»	2100	»	»
Fajance-Ovnbyggernes Fagforening	»	»	12	»	»	»	»
Glarmestersvendenes Forbund	»	»	»	»	317	»	»
Malerforbundet i Danmark	»	»	»	2420	3375	»	»
Bygningssnedkernes Fagforening	»	»	»	1600	2500	»	»
Stenarbejderforbund, Dansk	»	»	»	»	475	145	»
Stukkatørernes Forbund	»	»	»	»	97	»	»
III. Arbejdsmandsfag							
Arbejdsmands Forbund, Dansk	155	3352	1304	2120	17106	41530	4371
IV. Andre Fag							
Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk	3	484	14	159	292	815	295
Tilsammen	791	8452	8891	29661	68352	53072	6123

TABEL II. **Arbejdstiden efter Forkortelsen.**

Organisationens Navn	Under 8 Tim.	8 Tim.	8½ Time	9 Tim.	9½ Time	10 Tim.	Over 10 Tim.
	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer	Antal Medlemmer
I. Industrifag							
Bageri- og Konditoriarbejderforbundet i Danmark	250	200	1796	203			
Barber-, Frisør- og Parykmagerforb.	»	»	»	882			
Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet	»	11	194	»			
Bogbinderforbundet i Danmark	»	110	2990	»			
Bødkerforbundet i Danmark	»	»	560	180			
Børsteindustriarb. Forbund i Danmark	»	»	350	»			
Drejerforbundet i Danmark	»	30	327	3			
Forgylderforbundet i Danmark	»	1	153	»			
Formerforbund, Dansk	»	»	1450	»			
Gartnerforbund, Dansk	»	»	700	350			
Glasarbejderforbund, Dansk	»	341	140	»			
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforb.	»	31	945	»			
Gørtler- og Metalarbejderforbundet	»	»	392	»			
Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk	»	350	950	»			
Hvidgarverforbund, Dansk	»	»	101	18			
Karetmagerforbund, Dansk	»	272	681	10			
Keramisk Forbund	173	687	647	»			
Korkskærer- og Sortererskernes Forbund	»	70	190	»			
Kurvemagernes Forbund	»	»	202	»			
Kvindeligt Arbejderforbund	202	320	2034	1530			
Litografisk Forbund, Dansk	»	580	»	»			
Lohgarvernes Forbund i Danmark	»	»	250	»			
Metaltrykkerforbund, Dansk	»	4	88	»			
Mølleriarbejderforbund, Dansk	»	20	»	700			
Papirindustriarbejderforbundet	»	26	60	1156			
Pebslageriarbejderforbund, Dansk	»	»	»	264			
Skand. Sadelmager- og Tapetsererforb.	»	300	1150	»			
Skibstømrerforbund, Dansk	»	45	320	625			
Skorstensfejersvendenes Fagforbund	»	54	73	»			
Skotøjarbejderforbund, Dansk	»	200	4000	»			
Skrædderforbund, Dansk	»	550	2750	5000			
Slagteriarbejderforbund, Dansk	8	»	2360	1043			
Smede- og Maskinarbejderforb., Dansk	»	3000	14000	»			
Snedkerforbundet i Danmark	»	550	4600	»			
Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarb. Forbundet	»	»	1100	»			
Tekstilarbejderforbund, Dansk	»	200	8259	»			
Tobaksarbejderforbundet i Danmark	»	»	7800	»			
Træindustriarbejderforb. i Danmark	»	»	3600	»			
Typografforbund, Dansk	»	4225	140	»			
II. Bygningsfag							
Brolæggerforbund, Dansk	»	»	100	75			
Elektrikerforbund, Dansk	»	»	2100	»			
Fajance-Ovnbyggernes Fagforening	»	12	»	»			
Glarmestersvendenes Forbund	»	»	317	»			
Malerforbuudet i Danmark	»	»	5795	»			
Bygningssnedkernes Fagforening	»	»	4100	»			
Stenarbejderforbund, Dansk	»	»	475	145			
Stukkatørernes Forbund	»	»	97	»			
III. Arbejdsmandsfag							
Arbejdsmands Forbund, Dansk	155	4656	19226	45901			
IV. Andre Fag							
Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk	3	498	451	1110			
Tilsammen	791	17343	98013	59195			

Resumé af Arbejdstidens Længde indenfor Fag, der er tilsluttet De samvirkende Fagforbund og som kontrahere med Arbejdsgiverforeningen.

TABEL III.

	Arbejdstiden i 1918	Arbejdstiden i 1919
Under 8 Timer	791	791
8 Timer	8452	17343
8½ Time	8891	98013
9 Timer	29661	59195
9½ Time	68352	
10 Timer	53072	
Over 10 Timer	6123	
	175342	175342

Erstatning for Forkortelsen af Arbejdstiden.

I Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund er der under *Gruppe II: Overenskomsternes Regulering* optaget følgende Bestemmelse:

Til de faste Tidlønninger og Akkordpriser lægges ogsaa det Tillæg, der skal ydes som Erstatning for Forkortelsen af Arbejdstiden.

Erstatningen for den forkortede Arbejdstid beregnes efter de saaledes i Faget fremkomne nye Tidløns- og Priskurantsatser, som forhøjes med samme Procentsats, som Forkortelsen paa den overenskomstmæssige aarlige Arbejdstid andrager.

For at finde det Procenttillæg, der skal ydes som Erstatning for den forkortede Arbejdstid, maa man undersøge, hvormange Timer der arbejdes om Aaret, efter den nugældende overenskomstmæssige Arbejdstid — Aaret regnes til 300 Arbejdsdage — og hvormange Timer aarlig, der skal arbejdes efter den mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund indgaaede Overenskomst om den forkortede Arbejdstid. Der foretages derefter en Udregning af, med hvormange Procent Arbejdstiden er bleven forkortet, og den saaledes fremkomne Procent skal lægges til de faste Tidlønninger og Akkordpriser som Erstatning for den forkortede Arbejdstid.

Nedenfor anføres en Række Eksempler paa Fremgangsmaaden ved Udregningen:

Fag, hvor Arbejdstiden er ens hele Aaret.

Fag med 10 Timers daglig Arbejdstid hele Aaret.
(Aaret regnes til 300 Arbejdsdage).
300 Arbejdsdage à 10 Timer = 3000 Timer.
Efter Overenskomsten: 250 Dage à 9 Timer = 2250 Timer.
50 Dage à 8 Timer = 400 Timer.
2650 Timer.
Arbejdstidsforkortelse *350 Timer = 11,7 pCt.*

Fag med 9½ Time daglig Arbejdstid hele Aaret.
300 Arbejdsdage à 9½ Time = 2850 Timer.
Efter Overenskomsten: 250 Dage à 8½ Time = 2125 Timer.
50 Dage à 8 Timer = 400 Timer.
2525 Timer.
Arbejdstidsforkortelse *325 Timer = 11,4 pCt.*

Fag med 9 Timer daglig Arbejdstid hele Aaret.

300 Arbejdsdage à 9 Timer = 2700 Timer.
Efter Overenskomsten: 250 Dage à 8½ Time = 2125 Timer.
50 Dage à 8 Timer = 400 Timer.
2525 Timer.
Arbejdstidsforkortelse *175 Timer = 6,5 pCt.*

Fag med 8½ Time daglig Arbejdstid hele Aaret.

300 Arbejdsdage à 8½ Time = 2550 Timer.
Efter Overenskomsten: 300 Dage à 8 Timer = 2400 Timer.
Arbejdstidsforkortelse *150 Timer = 5,9 pCt.*

Fag, hvor Arbejdstiden Sommer og Vinter er forskellig.

Jernindustrien.

Her er den nuværende Arbejdstid følgende:
I 8 Maaneder arbejdes der daglig 9½ Time og i 4 Maaneder 9 Timer daglig. Det samlede Antal Timer en Arbejder har aarlig er saaledes (Aaret regnes til 300 Arbejdsdage og Maaneden til 25 Dage):

8 Mdr. à 25 Dage à 9½ Time = 1900 Timer
4 — à 25 Dage à 9 Timer = 900 Timer
Ialt 2800 Timer aarlig.

Efter Overenskomsten:

250 Dage à 8½ Time = 2125 Timer.
50 Dage à 8 Timer = 400 Timer.
2525 Timer.
Før Forkortelsen 2800 Timer aarlig.
Efter Forkortelsen 2525 Timer aarlig.
Aarlig Forkortelse 275 Timer eller en Nedsættelse paa 9,8 pCt.

Malerfaget.

Arbejdstiden i København (nuværende):

8 Maaneder à 25 Dage à 9 Timer = 1800 Timer.
2 — à 25 Dage à 7½ Time = 375 Timer.
2 — à 25 Dage à 7 Timer = 350 Timer.
Ialt 2525 Timer.

Efter Overenskomsten:

8 Sommermaaneder à 8½ Time og 8 Timer om Lørdagen bliver følgende:

8 Mdr. à 25 Dage à 8½ Time = 1700 Timer
÷ 32 Lørdage à ½ Time = 16 Timer
1684 Timer.
2 Mdr. à 25 Dage à 7½ Time = 375 Timer.
2 — à 25 Dage à 7 Timer = 350 Timer.
Ialt 2409 Timer.

Før Forkortelsen 2525 Timer aarlig.
Efter Forkortelsen 2409 — —
Aarlig Forkortelse 116 Timer eller en Nedsættelse paa *4,6 pCt.*

Erstatningen for den forkortede Arbejdstid skal lægges til de nye Tidløns- og Priskurantssatser, som fremkommer naar de Dyrtidstillæg, som er ydet indtil Augustreguleringen, er lagt til de faste Lønninger.

Som Eksempel paa, hvorledes Fremgangsmaaden vil være ved Omlægningen af Dyrtidstillæg til faste Tillæg og af Erstatningen for den forkortede Arbejdstid skal vi fremsætte følgende:

Naar Tidlønnen til Eksempel er 60 Øre pr. Time og det Dyrtidstillæg, som er givet inden Augustreguleringen, er 15 Øre pr. Time, vil dette være at lægge til den faste Løn, og denne bliver derefter 75 Øre pr. Time.

Til de 75 Øre lægges nu Erstatningen for den forkortede Arbejdstid.

Er Arbejdstiden t. Eks. forkortet med 12 pCt., lægges der 12 pCt. til 75 Øre og Timelønnen vil derefter være 84 Øre.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderforbundet kontra A/S P. Meyers Bogtrykkerier i Svendborg. Mellem Bogbinderforbundet og A/S P. Meyers Bogtrykkerier i Svendborg var opstaaet Strid om Betalingen af et Dyrtidstillæg til de der arbejdende Kvinder, idet Fabrikant Meyer, i Stedet for et Tillæg af 17 og 19 Øre pr. Time kun betalte henholdsvis 14 og 16 Øre, saaledes at der i Udbetalingen manglede 3 Øre pr. Time.

Forbundet klagede endvidere over, at Aktieselskabet beskæftigede 40 Kvinder, deraf 20 under 16 Aar. Disse 20 unge Piger lønnedes som Elever. Da de grundet paa Alderen ikke falder ind under Overenskomsten fik de heller intet Dyrtidstillæg. Det store Antal Elever, i Forhold til det samlede Antal beskæftigede Kvinder maatte derfor opfattes som et Forsøg paa at drive Virksomheden ved Hjælp af billig Arbejdskraft.

Efter at Forbundet havde varslet Strejke, afholdtes der d. 9. Januar et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, og her enedes man om følgende:

»A/S P. Meyers Fabrikker, Svendborg, betaler 3 Øre pr. Time, at regne fra 7/10 1918 til de akkordlønnede Arbejdersker.

Angaaende de 20 unge Piger, der arbejder som Elever, overføres saa mange til overenskomstmæssig Løn, at Lærlingeantallet kommer i Overensstemmelse med Overenskomsten af Juli 1914.«

Kvindeligt Arbejderforbund. Mellem Forbundet og *Limfabrikken »Limfjorden«* i Nibe er afsluttet en ny Overenskomst, hvorved Ugelønnen er hævet fra 18 Kr. til 20 Kr., og desuden ydes et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time samt 4 Dages Sommerferie med fuld Løn. Til Overarbejde betales et Tillæg af 50 og 100 pCt., regnet efter nærmere aftalte Tider.

Overenskomsten omfatter 16 Kvinder og gælder til 1. April 1919.

Med *Fyns Konservesfabrik* er ligeledes afsluttet en ny Overenskomst, gældende til 1. Januar 1920. Ugelønnen, der før var 23 Kr., er hævet til 27 Kr.

Overenskomsten omfatter 40 Kvinder.

Med *Fyns Præserveringsfabrik* er ogsaa afsluttet en ny Overenskomst, gældende til 1. April 1920, omfattende 45 Kvinder.

Ugelønnen, der før var 23 Kr., er forhøjet til 24 Kr. plus et ugentligt Dyrtidstillæg af 5 Kr.

NB. For de to sidstnævnte Overenskomsters Vedkommende, der er sluttet til 1920, og hvor Arbejdstiden er 10 Timer daglig, er der truffet den Aftale, at den Arbejdstid, som Hovedorganisationerne bliver enige om, ogsaa skal blive gældende her.

Augustreguleringen.

Kendelse i Sagen mellem De samvirkende Fagforbund i Danmark og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening angaaende Dyrtidstillæg til Straahattesyerskerne.

Mellem Foreningen af danske

Straa- og Filthattefabrikanter og Dansk Hatte- og Bundtmagerforbund er der opstaaet Uenighed om, hvorvidt Straahattesyerskerne falder ind under Gruppe 2 eller Gruppe 4 i August-Reguleringen. Fra Fabrikanternes Side gøres det gældende, at da man ved Indgaaelsen af den nugældende Overenskomst, der er af 1. Juli 1918, gik ind paa at lade det pr. 1. Septbr. 1917 vedtagne Dyrtidstillæg af 5 og 10 % forblive i Kraft, var det under Forudsætning af, at der ikke skulde blive Tale om yderligere Forhøjelse eller Tillæg. Heroverfor gøres det fra Forbundets Side gældende, at Forhandlingerne om den Overenskomst, der traadte i Kraft d. 1. Juli 1918, blev førte allerede i Maj Maaned 1918, og at der under Forhandlingerne ikke fra nogen af Siderne blev fremsat Udtalelser om, at de paagældende Arbejdere ikke skulde have Del i den senere Regulering af Dyrtidstillæg.

Fra Fabrikanternes Side gøres det endvidere gældende, at der den 30. August 1918 afholdtes et Møde mellem Fabrikantforeningen og Forbundet, hvor man traf Aftale om den praktiske Gennemførelse af August-Reguleringen indenfor Faget. Paa dette Møde var ogsaa Straahattesyerskerne repræsenterede, og den paagældende Repræsentant erklærede under Forhandlingerne, at Straahattesyerskerne gav Afkald paa Dyrtidstillæg efter August-Reguleringen til Fordel for de mindre godt stillede Haandsyersker. Endelig henvises der fra Fabrikanternes Side til, at Forbundet i en Skrivelse af 4. Septbr. 1918 har »henstillet« til Fabrikanterne, at der ogsaa ydes Straahattesyerskerne Dyrtidstillæg i Henhold til August-Reguleringen, hvilket efter Fabrikanternes Mening er et Bevis for, at Forbundet ikke selv har ment at kunne *kræve* Dyrtidstillæg efter August-Reguleringen til Straahattesyerskerne.

Efter det foreliggende findes der ikke at være tilstrækkeligt Grundlag for at henføre Straahattesyerskerne under Gruppe 2 i August-Reguleringen. Det maa derhos efter det oplyste betragtes som givet, at Haandsyerskerne havde Krav paa Dyrtidstillæg i Henhold til August-Reguleringen, og herefter findes der ikke at kunne lægges nogen afgørende Vægt paa det Afkald paa Dyrtidstillæg til Straahattesyerskerne, en Repræsentant for disse under Mødet d. 30. August 1918 skal have afgivet, idet et Afkald som det omtalte i hvert Fald maatte siges at hvile paa en urigtig Forudsætning om, at det var usikkert, om Haandsyerskerne havde Krav paa Dyrtidstillæg. Da der endelig heller ikke vil kunne lægges nogen afgørende Vægt paa Brugen af Ordet »henstille« i den omtalte Skrivelse af 4. Decbr. 1918, findes Straahattesyerskerne i Henhold til den for August-Reguleringens Gruppe 4 gældende Regel at maatte have Krav paa et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

Kendelse:

Straahattesyerskerne findes i Henhold til August-Reguleringen at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

Til Organisationerne

under

De samvirkende Fagforbund.

Paa given Foranledning henleder vi Organisationernes Opmærksomhed paa, at den mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund trufne Aftale gaar ud paa, at de vedtagne Ændringer i Arbejdstid m. m. *ikke* træder i Kraft, før der indenfor vedkommende Fag er opnaaet Enighed om Overenskomstens øvrige Bestemmelser.

Altsaa forbliver saavel Arbejdstid som Lønforhold uforandret i det enkelte Fag, indtil Faget har opnaaet Enighed om en ny Overenskomst.

Hvor Fagene, som Følge af den fremrykkede Tid, ikke kan føre Forhandlingerne til Ende, før Overens-

komsterne udløber, bør der træffes Aftale om, at de Lønforbedringer, hvorom der opnaas Enighed, faar tilbagevirkende Kraft til Overenskomsternes Udløbstid.

Forretningsudvalget.

Arbejdsløsheden
i Oktober Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Oktbr. 1918 omfatter ialt 58 Fag eller Organisationer med ialt ca. 229,100 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 34,700 eller 15,1 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 784,800 eller 3,4 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Sejlmagere, Glarmestre, Stukkatører, Gas- og Vandarbejdere, Drejere, Kobbersmede, Instrumentmagere og Gartnere.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Børstenbindere, Bogbindere og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	141	141	»	65	625	523	16	454	766	664	16	519
Bageri- & Konditr.arb.	1542	1542	632	14068	1959	1959	301	7024	3501	3501	933	21092
Sukkervarearbejdere	905	905	216	4788	291	291	39	991	1196	1196	255	5779
Bryggeriarbejdere	2667	2667	403	12964	1294	1294	138	3261	3961	3961	541	16225
Slagteriarbejdere	1460	1460	400	10500	2738	2738	960	22000	4198	4198	1360	32500
Skraatobaksarbejdere	188	188	11	1117	558	558	328	6627	746	746	339	7744
Tobaksarbejdere	5010	5010	2224	53343	2928	2928	1358	43523	7938	7938	3582	96866
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2638	2638	1400	38435	6026	6026	2802	73771	8664	8664	4202	112206
Rebslagere	125	125	21	340	192	192	53	1315	317	317	74	1655
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere	7115	7115	2435	24800	4737	4737	1088	10630	11852	11852	3523	35430
Handskemagere	102	102	34	1168	11	11	4	102	113	113	38	1270
Hattearbejdere	1075	1075	84	2790	240	240	31	646	1315	1315	115	3436
Skotøjarbejdere	3689	3689	210	5500	1307	1307	37	1230	4996	4996	247	6730
Barberere	620	620	62	1342	468	468	69	1303	1088	1088	131	2645
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	2	70	88	88	5	96	173	173	7	166
Murere	2050	2050	168	3500	5793	5793	103	1500	7843	7843	271	5000
Murarbejdsmænd	1150	1150	144	3250	—	—	—	—	1150	1150	144	3250
Hustømrere	1620	1620	82	1752	4878	4876	55	892	6498	6496	137	2644
Skibstømrere	270	270	14	350	678	678	12	415	948	948	26	765
Snedkere	4449	4449	105	2380	4558	4558	73	1660	9007	9007	178	4040
Billedskærere	142	142	»	»	77	77	»	»	219	219	»	»
Forgyldere	111	111	»	»	76	76	1	20	187	187	1	20
Malere	2411	2411	1111	29810	3452	3452	1137	24996	5863	5863	2248	54806
Sadelm. & Tapetserere	1120	1120	123	3998	635	635	96	2010	1755	1755	219	6008
Skorstensfejere	64	64	»	»	63	63	1	14	127	127	1	14
Ovnsættere	12	12	3	58	—	—	—	—	12	12	3	58
At overføre..	40761	40761	9884	216388	43672	43568	8707	204480	84433	84329	18591	420868

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	40761	40761	9884	216388	43672	43568	8707	204480	84433	84329	18591	420868
Trævareindustri.												
Træindustriarbejdere .	838	838	30	576	3047	3047	184	2628	3885	3885	214	3204
Bødkere	255	255	42	974	478	478	201	4134	733	733	243	5108
Karetmagere	337	337	6	146	597	597	26	449	934	934	32	595
Korkskærere	230	230	200	4000	30	30	20	500	260	260	220	4500
Børsteindustriarb.	270	270	6	195	260	90	14	251	530	360	20	446
Kurvemagere	218	218	3	99	28	28	1	27	246	246	4	126
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	120	120	9	240	136	136	12	186	256	256	21	426
Hvidgarvere	65	65	2	36	54	54	1	52	119	119	3	88
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	1169	1169	26	670	367	367	26	545	1536	1536	52	1215
Stenarbejdere	203	203	»	»	417	417	3	27	620	620	3	27
Glasarbejdere	247	247	4	139	210	210	53	1443	457	457	57	1582
Forarbejdning af Metal og Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	787	787	13	390	273	273	4	8	1060	1060	17	398
Blikkenslagere	852	852	79	1921	615	615	36	430	1467	1467	115	2351
Metaltrykkere	114	114	3	71	8	8	»	»	122	122	3	71
Jern- & Metalslibere	220	220	11	228	110	110	16	290	330	330	27	518
Gørtlere og Metalarb.	352	352	19	454	75	75	3	100	427	427	22	554
Urmagere	77	77	»	»	180	180	»	»	257	257	»	»
Smede og Maskinarb.	10100	10100	1067	29251	8865	8865	965	23367	18965	18965	2032	52618
Formere	400	400	57	1842	1350	1350	104	3573	1750	1750	161	5415
Elektrikere	1100	1100	39	1408	1055	1055	12	718	2155	2155	51	2126
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2500	2500	84	2360	917	432	52	1150	3417	2932	136	3510
Litografer	476	476	9	319	118	118	4	98	594	594	13	417
Typografer	2809	2809	24	1352	1800	1760	46	1433	4609	4569	70	2785
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	173	173	5	128	1114	1114	22	487	1287	1287	27	615
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2500	2500	492	12792	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2600	2600	1600	33000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	4402	4402	905	18000	—	—	—	—	—	—	—	—
Lager- og Pakhusarb.	2500	2500	357	8100	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt	12998	8798	1296	26108	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	25000	20800	4650	98000	40000	22200	2850	50000	65000	43000	7500	148000
Arbf. Fagf. for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1170	1170	2	54	1170	1170	2	54
Kvindel. Arbejderforb.	7500	7500	1853	56594	2725	2725	1182	24411	10225	10225	3035	81005
Landarbejdere	—	—	—	—	22700	22700	370	7610	22700	22700	370	7610
Kedel- og Maskinpass.	890	890	18	660	1226	1226	53	1332	2116	2116	71	1992
Kellnere	1168	1168	400	7000	773	773	160	3500	1941	1941	560	10500
Handels-og Kontormdh	8323	8323	450	11989	9494	9494	503	13481	17817	17817	953	25470
Forsikringsfunkt Forb.	254	254	22	492	208	208	5	78	462	462	27	570
Tilsammen.	107808	103608	19045	437922	144072	125473	15637	346842	251880	229081	34652	784764

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos E. F. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Januar Maaned 1919.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Februar 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 7 Øre (indenfor Københavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Anth. Andersen.

A.B. BORDING KØBENHAVN

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
I Midten af Maaneden?	
Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller ligestore Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes? Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt (alt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb:	
a) Af Arbejdsløshedskassen?	
b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til der Forbund, hvortil de høre som Afdeling, eller kunde staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er i Hænde senest d. 5. Februar 1913.

Enkeltstaaende Foreninger i hvis Kreds der ikke findes nogen Forbund bedes Skemaet direkte til: De Samvirkende Fagforbund, Nørregaardsgade 10, København K.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 ❋ KØBENHAVN DEN 8. FEBRUAR 1919 ❋ 15. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Centralarbejdsanvisningen.

Den faste Voldgiftsret.

Blokade af Murerne overfor Cementfabrikken »Danmark«.

Sag Nr. 266.

Udskrift af Den faste Voldgiftsret af 29. Januar 1919 i en Sag Nr. 266: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark paa dettes Aalborg-Afdelings Vegne.

I Cementfabrikkerne anvendes til Cementenfens Brænding en skraatliggende, roterende Jerncylinder, der indvendig er udforet med Sten. Sten-Udforingen i den Femtedel af Cylinderen, hvor Ilden findes, maa ret hyppig fornyes, i Reglen hver 6. Uge. Paa Cementfabrikken »Danmark« i Aalborg tog man i Juni 1910 en saadan Cylinder i Brug. Sten-Udforingen i den bestod af ildfaste Sten, der paa sædvanlig Maade var indmuret af Murersvende. Cylinderen var imidlertid adskillig større end de almindelig brugte Cylindre, og da Sten-Udforingen i den ildpaavirkede Del viste sig at holde langt kortere end almindeligt, eksperimenterede Fabrikken paa forskellig Maade, indtil man i Slutningen af 1911 havnede i at lade Udforingen foretage paa den Maade, at Cementsten i en til Formaalet tjenelig Form anbragtes i Cylinderen uden Anvendelse af Mørtel eller Murerske. Man lod dette Arbejde udføre af Fabrikkens egne Arbejdsmænd, hvorved Fabrikken, der kun havde denne ene Cylinder, tillige opnaaede, at den ikke behøvede at lade nogle af sine Arbejdsmænd gaa ledige, medens Udforingen foregik. Paa denne Maade har Arbejdet været udført i de siden da forløbne ca. 7 Aar. Den 23. August 1918 tilstillede imidlertid Murernes Fagforening i Aalborg Fabrikkens Direktør en saalydende Skrivelse:

»Man undlader ikke herved at gøre Dem bekendt med, at vore Medlemmer hverken direkte eller indirekte agter at udføre noget som helst Murerarbejde paa Cementfabrikken »Danmark«, før Ovnforingen af de roterende Ovne igen bliver udført af Murersvende, som er Medlemmer hos os«.

Da Arbejdsgiverforeningen heri ser et Overgreb fra Fagforeningens Side, har den for Foreningen af danske Cementfabrikker under særlig Henvisning til Septemberforligets Punkt 2 og Punkt 4 paastaaet den udstedte, uvarslede Blokade-Erklæring overfor Fabrikken »Danmark« kendt ulovlig og Forbundet ikendt en passende Bod paa Aalborg-Afdelingens Vegne samt paalagt Sagens Omkostninger.

Murerforbundet har derimod paaberaabt sig, at Skrivelsen af 23. August 1918 søger sin Berettigelse deri, at Fabrikken har berøvet Murerne et dem tilkommende Arbejde, og idet Forbundet iøvrigt har henvist til, at der ikke foreligger nogen Overenskomst mellem Forbundet og Cementfabrikkerne, har det paastaaet Frifindelse og Sagens Omkostninger paalagt Klagerne.

Retten mener ikke, at Septemberforligets Punkt 2 og 4 her kan finde Anvendelse, og skal iøvrigt om Forholdet bemærke, at da der, som nævnt ingen faglig Overenskomst bestaar mellem Murerforbundet eller dets Aalborg-Afdeling paa den ene Side og Cementfabrikkerne eller Fabrikken »Danmark« paa den anden

Side, følger deraf, at »Danmark« kan lade hvilketsomhelst Arbejde, hvad enten det er Murerarbejde eller ej, udføre af sine Arbejdsmænd uden derved at krænke nogen Forpligtelse overfor Murernes Organisationer. Omvendt maa det staa disse Organisationer frit for at søge at hindre deres Medlemmer i at tage Arbejde for Fabrikken, hvis denne selv vilde søge at engagere Murersvende. Endvidere er det klart, at Aalborg-Afdelingen ikke ved at tilstille Fabrikken den heromhandlede Skrivelse har gjort sig skyldig i noget Overenskomstbrud, og de Indklagede vil som Følge heraf være at frifinde. Imidlertid maa det dog fremhæves, at det af Sagens Procedure fremgaar, at Fabrikken, naar den, hvad jævnlig sker, skal have almindeligt Murerarbejde udført, plejer at give dette i Entreprise til en Murermester, og det ses ikke, hvorledes Murerforbundet eller dettes Aalborg-Afdeling, overfor en saadan Mester, forudsat at denne personlig overholder sine Overenskomster med Svende-Organisationen, skulde kunne nægte at udføre Murerarbejde, blot fordi dette udføres for en Fabrik, hvis Dispositioner iøvrigt ikke billiges af Svendene. Da Aalborg-Afdelingen altsaa ved at tilstille Fabrikken Skrivelsen af 23. August 1918 har sendt denne en Undsigelse, der rækker videre, end til hvad Afdelingen kan antages at være i Stand til overenskomstmæssig at gennemføre, og den saaledes ved en uheldig Adfærd selv har givet nogen Anledning til nærværende Sags Fremkomst, findes Sagens Omkostninger at burde paalægges Parterne med Halvdelen hver.

KENDELSE

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening med 75 Kr. og Murerforbundet i Danmark med 75 Kr.

Jord- og Betonarbejderne ved Støbning af Jernbetonpæle for Tømrermester C. Elmgreen.

Sag Nr. 268.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 29. Januar 1919 i Sag Nr. 268: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne.

Entreprenør og Tømrermester C. Elmgreen, der har Jord- og Betonarbejdet paa Politibygningen i Niels Brocksgade i Entreprise, sluttede d. 5. Oktober 1918 Overenskomst med tre Tømrersvende, hvorefter disse skulde:

»1. Tildanne Forme, henlægge Underlag, opstille, nedtage og rense Formene for ialt 3000 Betonpæle til Politibygningen i Niels Brocksgade for ialt 2,25 Kr. pr. Stk.
2. Smøre Formene med Kalk, som vi udrører, eller anden Smørelse, som kan skaffes.
3. Transportere Pælene fra Underlagene, saa disse igen kan anvendes.
4. Endelig forpligter vi os til at opstille eller lade opstille indtil 75 Stk. Forme pr. Dag fuldstændig færdig — —«,

hvorhos det sluttelig hedder i Overenskomsten:

»Saafremt Voldgiftsretten underkender Tømrernes Ret til at lave disse Forme, bortfalder nærværende Overenskomst uden Erstatning til os.«

Den 26. s. M. underskrev Elmgreen en Overenskomst med Arbejdsformand Lars Nielsen paa Jord- og Betonarbejdernes Vegne om Udgravning af Grunden og Tildannelse af Pælearmeringen (Jernarbejdet). Derimod indeholder denne Overenskomst intet om Pælenes Støbning og ej heller noget Forbehold om, at Pæleformenes Tildannelse og Opstilling (Flagearbejdet) vilde blive udført af Tømrersvende.

Da nu Støbningen af Pælene skulde begynde den 20. November 1918, nægtede Arbejderne at udføre denne, fordi Flagearbejdet var overdraget Tømrersvendene, og da Entreprenørforeningen i den Anledning i Skrivelse af 21. s. M. søgte Bistand hos Jord- og Betonarbejdernes Fagforening til Overvindelse af den rejste Modstand, stillede Fagforeningen sig afvisende. Sagen var derefter Genstand for Drøftelse paa Fællesmøder,

men uden Resultat. Der blev herunder fra Entreprenørforeningens Side udtalt Ønske om Sagens Afgørelse ved faglig Voldgift, men ogsaa dette afviste Fagforeningen, og det fremgaar ikke af Proceduren, at man derefter fra Entreprenørforeningens Side har opretholdt sit Ønske i Form af et bestemt Forlangende om faglig Voldgift. Det skal her endvidere bemærkes, at Overenskomsten af 1916 mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes heromhandlede københavnske Afdeling p. 45 under Afsnit »E«, der er overskrevet »Jernbetonpæle«, giver en Række Prisbestemmelser, henholdsvis for »Forskalling«, for »Støbning« og for »Jernarbejde«, saadanne vedrørende.

Arbejdsgiverforeningen har nu paa Entreprenørforeningens og Elmgreens Vegne under Henvisning til, at der foreligger Brud paa Septemberforligets Punkt 2 og Punkt 4 samt paa Fagets Regler for Behandling af faglig Strid, paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne paalagt dels Bod og Erstatning med et saadant Beløb, at det kan dække det Elmgreen ved Arbejdsvægringen paaførte Tab, dels Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger. De har i saa Henseende særlig gjort gældende, at, medens Jord- og Betonarbejderne ikke kan indvende noget imod, at Entreprenørerne benytter engang tildannede Flager til senere nye Arbejder, og i Sammenhæng hermed heller ikke vilde rejse Indsigelse mod, at Flage-Tildannelsen udføres af Tømrersvende, maa de derimod fastholde, at Flagernes Opstilling staar i en saa nøje Forbindelse med Støbningen og Jordarbejdet, at disse Arbejder bør gives i reel Fællesakkord, d. v. s. saaledes, at den, der arbejder ved Opstillingen, maa være villig til, naar Arbejdets Gang kræver det, at tage en Haand med ogsaa ved Støbningen og ved Jordarbejdet, og at Arbejdet, allerede fordi Tømrersvendene har vist sig uvillige til at deltage i en saadan Ordning, helt ud maa tilkomme Jord- og Betonarbejderne. Fagforeningen har derhos anført, at da den maa give Arbejderne Ret i denne Opfattelse, kan det ikke være nogen Pligt for den at forlange af Arbejderne, at de skal deltage i en derimod stridende Arbejdsordning.

Retten skal nu med Hensyn til den faglige Pris-Overenskomsts Betydning for hele dette Forhold bemærke, at en saadan Overenskomst først og fremmest har den direkte Betydning at fastsætte de og de Priser for det og det Arbejde, som Arbejderne faktisk maatte udføre for Arbejdsgiverne, men ved Siden deraf maa Overenskomstens Indgaaelse forudsætte *paa den ene Side* en Pligt for vedkommende Arbejder-Organisation til at sørge for, at dens Medlemmer ikke kollektivt vægrer sig ved at udføre det i Overenskomsten omhandlede Arbejde til de dér angivne Priser, og *paa den anden Side* en Pligt for vedkommende Arbejdsgivere til at give det i Overenskomsten omhandlede Arbejde til Fagets egne Arbejdere, naar der ikke er særlig Hjemmel for andet. Saadan Hjemmel kan søges i dertil sigtende Bestemmelser i Overenskomsten, i Oplysninger om særlige Forudsætninger ved Overenskomstens Indgaaelse eller i en fast Praksis. Af det under Proceduren fremkomne synes det nu vel at fremgaa, at der med Hensyn til Betonstøbning i et vist Omfang er Praksis for, at Tildannelse og Opstilling af Forskalling af forskellig Slags udføres af Tømrere. Noget nærmere desangaaende er dog ikke oplyst, og Retten har ikke Anledning til i saa Henseende at tage Stilling til andet end det, der her er nærværende Sags specielle Genstand, Opstilling af Flager ved Støbningen af *Jernbetonpæle*. Herom er det fra Fagforeningens Side hævdet, at Støbningen af Jernbetonpæle overhovedet kun er foretaget i de senere Aar, og at i hvert Fald ved Tildannelsen af langt den største Del af de mangfoldige Jernbetonpæle, der er støbt her i Byen i Løbet af disse Aar, er Flageopstillingen udført af Jord-

og Betonarbejdere, om end det naturligvis ikke kan bestrides, at den undtagelsesvis ved enkelte mindre Arbejder, Fagforeningen uafvidende, kan være udført af Tømrere. Heroverfor har man fra Klagernes Side fremført en Række Erklæringer angaaende Jernbetonpæle fra Tømrer-, Murer- og Entreprenør-Firmaer. Af disse fremgaar imidlertid kun, at dels her i København Flagernes Tildannelse og dels udenfor København saavel Flagernes Tildannelse som deres Opstilling i ret stort Omfang er udført af Tømrere, men der er ikke ved Erklæringer ført noget Bevis for, at *Opstillingen* af Flagerne *her i København* er foretaget af Tømrere i et saadant Omfang, at der kan tales om en Praksis i saa Henseende, som Jord- og Betonarbejderne har bøjet sig for eller maa bøje sig for.

Herefter maa Jord- og Betonarbejderne i København have Krav paa, at Opstillingsarbejdet ved Jernbetonpæle-Støbningen ikke vilkaarlig berøves dem, og idet Retten ikke mener, at der her foreligger nogen Overtrædelse af Septemberforligets Punkt 2 eller Punkt 4 og heller ikke finder, at Fagforeningens Afvisning af Entreprenørforeningens Ønske om Sagens Afgørelse ved faglig Voldgift efter Sagens Beskaffenhed og Forhandlingernes Gang egner sig til at belægges med nogen Bod, findes Sagen at burde afgøres derhen, at Fagforeningen, naar den resterende Del af Flageopstillingen tilbydes dens Medlemmer i Akkord sammen med Støbningen, bør drage Omsorg for, at et dertil egnet Hold overtager dette Arbejde. Forsaavidt Fagforeningen mener at kunne gøre noget Erstatningskrav gældende i Anledning af, at en Del af Opstillingen alt maatte være udført af Tømrere, henvises Afgørelsen heraf til faglig Voldgift.

Sagens Omkostninger vil Parterne have at udrede med Halvdelen hver.

KENDELSE:

Naar Entreprenør Elmgreen giver den tilbageværende Del af Opstillingen af Flager til Jernbetonpæle-Støbningen paa Politibygningen i Akkord til Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Medlemmer sammen med Støbearbejdet, bør Fagforeningen drage Omsorg for, at et dertil egnet Hold overtager dette Arbejde.

Sagens Omkostninger betales af Arbejdsgiverforeningen paa Entreprenørforeningens Vegne med 75 Kr. og af De samvirkende Fagforbund paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne med 75 Kr.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A 3, Side 184—186.

Aar 1919 den 30. Januar Kl. 3½ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset til Behandling af Sag Nr 269:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund i Danmark paa Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbunds Vegne.

Første Næstformand, Dr. jur. E. Tybjerg ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening C. Plum og Sekretær i Centralforeningen af Bagermestre i Østifterne Intendant Hjorth-Hansen.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Alfred Christansen, Formand for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund Z. Friis, Repræsentant i Forbundet L. Andersen og Formand for Forbundets Slagelse-Afdeling Vilh. Mortensen.

Der fremlagdes Klage af 14. Jan. d. A. med 4 Bilag og Tilsvar af 20. s. M. med 6 Bilag.

Fra Klagernes Side berigtigedes Klagen derhen, at Høyer ikke er Indehaver af Bromme Mølle, men Forpagter, samt at det ikke var i Sommeren 1918, men tidligere — meget muligt, som der staar i Tilsvaret, den 20. Marts 1918 — at Eltang blev antaget i Arbejde af Høyer. Endvidere oplystes fra Klagernes Side, at Høyer allerede den 20. November 1916 blev indmeldt som Medlem af Arbejdsgiverforeningen for Bagermestre i Østifterne, samt at Høyer formentlig havde ønsket at søge en Svend eller i hvert Fald en Lærling til Konditoriet i Sorø, men

ved Blokade-Erklæringen er forhindret fra at gøre det. Efter nogen Forhandling, og idet Klagernes Repræsentanter erklærede at være bemyndigede til at indgaa et Forlig paa Hr. Høyers Vegne, enedes man om følgende Forlig:

Hr. Høyer giver Hr. Eltang fuld Frihed til at indmelde sig i Forbundet og vil drage Omsorg for, at Eltang med Hensyn til Arbejdstiden i Bageriet og Konditoriet overholder Regulativet.

Forbundet hæver straks Blokaden og giver snarest mulig Meddelelse herom i Københavns Amts Socialdemokrat og i Fagbladet.

Retten hævet Kl. 4½ Em.

E. Tybjerg.

E. Steincke.

Kongresser.

Internationale faglige Konference.

Som tidligere omtalt, afholdes der den 3die Februar en international socialdemokratisk Sammenkomst i Bern.

Men der er ogsaa planlagt en international faglig Konference. Forud for Krigen var der opbygget en verdensomspændende Sammenslutning af de faglige Landsorganisationer, som kun meget faa Lande af nogen Betydning stod udenfor. Sekretariatet har sit Sæde i Berlin, og Formanden for den tyske Landsorganisation, Carl Legien er ogsaa Formand for det internationale Sekretariat.

Da det paa Grund af Krigen blev umulig derfra at opretholde Forbindelsen med alle de tilsluttede Lande, blev det imidlertid overladt Holland at danne et Slags Vicesesekretariat, og Formanden for den hollandske Landsorganisation Oudegeest, har været den, der under Krigen har ført Sekretariatets Korrespondance, navnlig med de Lande, som var i Krig med Tyskland.

Sekretariatet har under Krigen afholdt flere Konferencer, saaledes i Stockholm og i Bern. Men det er aldrig lykkedes at faa Repræsentanter med fra Ententelandene.

Nu er det Hensigten at afholde en Konference, og ved denne haaber man paa en fuldtallig Repræsentation fra alle Sider. Man har grebet en, oprindelig fra Amerika udgaaet Ide, om at afholde Konferencen i samme By og paa samme Tid som Staternes Fredskonference.

Forberedelserne til Konferencen har staaet paa i nogen Tid. Danmark har forlængst tilsagt sin Deltagelse, og De samvirkende Fagforbund har valgt sine Repræsentanter.

Nu er der fra Oudegeest indløbet en ny Skrivelse om Sagen, hvori meddeles, at Tyskland og England fornylig har meddelt, at de sender Repræsentanter. Dermed er der sikret Deltagelse fra følgende Lande: Danmark, England, Holland, Norge, Sverig, Svejts, Tyskland og Ungarn. En Del af de telegrafiske Indbydelser er — vel sagtens paa Grund af Krigsforholdene — returneret til Oudegeest. Dette gælder Indbydelserne til Bosnien, Bulgarien, Finland, Kroatien, Rumænien og Serbien. Paa de andre Indbydelser mangler der endnu Besvarelser fra Belgien, Frankrig, Italien, Østrig og Spanien. Amerika har svaret, men deltager ikke.

Da det jo betragtes som afgjort, at Staternes Forsvarskonference vil finde Sted i Versailles, har Oudegeest ogsaa foretaget forskellige Skridt for at opnaa den franske Regerings Tilladelse til, at den faglige Konference kan afholdes i en fransk By, og Tilsagn om, at man vil give de fornødne Pas til Deltagerne fra alle Lande. Der er ikke endnu givet saadanne Tilsagn, men Oudegeest meddeler, at den hollandske Regering paa hans Foranledning har rettet Henvendelse om Sagen til de vedkommende franske Myndigheder.

Oudegeest slutter i Haabet om, at han snart vil være i Stand til at meddele, hvornaar og hvor Konferencen afholdes og saaledes afsende den definitive Indbydelse og Konferencens Dagsorden.

Til dette Ønske vil sikkert alle Landes organiserede Arbejdere kunne slutte sig. Det er paa Tide, at Arbejdernes Repræsentanter samles til

international Raadslagning om de mange vigtige Fællesinteresser, som Arbejderklassen har at varetage ved Fredslutningen og efter denne.

Efter at ovenstaaende var skrevet, har vi nu modtaget telegrafisk Meddelelse fra Oudegeest om, at Konferencen efter Ønske fra de engelske Landsorganisationers Side vil blive afholdt den 8. Marts i Amsterdam.

De samvirkende Fagforbund har som sine Repræsentanter til denne Konference valgt: Formanden, Carl F. Madsen, Minister Th. Stauning, Kasserer E. Svendsen, Forretningsfører Vill. P. Arup og Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund I. A. Hansen.

Dansk Brolæggerforbund

afholdt sin 6. Kongres i Forsamlingsbygningen i Aarhus den 19., 20. og 21. Januar med følgende

Dagsorden:

1. Valg af Dirigenter, Sekretærer og Udvalg.
2. Forhandlingsprotokollen.
3. Beretning om Forbundets Virksomhed.
4. Regnskabet.
5. Indkomne Forslag.
6. Lovændringer.
7. Tid og Sted for næste Kongres.
8. Fastsættelse af Lønninger og Diæter.
9. Valg af Tillidsmænd.

Til Dirigenter valgtes E. Sørensen og A. Hansen.

Beretning.

Forretningsføreren Gert Olsen aflagde en detailleret Beretning, af hvilken det fremgik, at Forbundet var sluppet taaleligt igennem den for alle Arbejdere vanskelige og uholdbare Periode, som Krigssituationen havde affødt, og bragte en Tak til Afdelingerne for deres Andel heri.

Af Beretningen fremgik tillige, at Forbundet havde oprettet en Afdeling i Randers, og at der i denne nystiftede Afdeling var nogle Vanskeligheder med at faa Murerne til at indse, at Brolægning af Fortouge (Klinkebro) hører ind under vort Fag.

Da Enighed i dette Spørgsmaal ikke kunne opnaas, er Sagen overgivet til Hovedorganisationens Afgørelse.

Angaaende det aktuelle 8-Timers Spørgsmaal gjordes der udførligt Rede for dettes hidtidige Forløb, hvilket, takket være Arbejderpartiets store Indflydelse paa Stat og Kommune (hvor, som bekendt Begyndelsen blev gjort), ved vor Hovedorganisations Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen, var resulterede i det foreliggende Resultat. (1 Times Afkortning af Arbejdstiden.)

Angaaende Løsningen af det deraf opstaaede Lønspørgsmaal tilsagde Forretningsføreren de respektive Afdelinger Forbundets virksomste Støtte, hvor dette gjordes nødvendigt.

Forretningsføreren advarede sluttelig imod de indenfor Arbejderorganisationerne og paa de enkelte Arbejdspladser forefaldne ulovlige Arbejdsstandsninger, da saadanne under alle Omstændigheder kun var til Skade for Arbejderne.

Efter nogen Diskussion, særlig angaaende lokale Forhold indenfor Afdelingerne, sattes Beretningen under Afstemning og godkendtes enstemmigt.

Regnskabet.

Dette var trykt og omdelt til alle Deltagere og godkendtes enstemmigt uden Diskussion.

Indkomne Forslag.

Det vedtoges, at Forbundets Forretningsfører samtidig skal være dettes Hovedkasserer.

Endvidere vedtoges det, at ingen Nyoptagelse i Forbundet kan finde Sted forinden Hovedbestyrelsens Sanktion er indhentet, samt, at hvor det ønskes, skal Forbundet være repræsenteret ved Svendeprøvers Aflæggelse.

Lovændringer.

Efter nogen Diskussion vedtoges med alle Stemmer mod 3 at forhøje Forbundskontingentet med 50 %.

Tid og Sted for næste Kongres.

Formanden for Københavns Afdeling, E. Sørensen, foreslog, at denne afholdes i København. Dette, samt

Tidspunktet (i Januar 1922) vedtoges enstemmigt.

Der vedtoges et Tillæg til Forretningsførerens og Hovedkassererens Løn, og Diæterne for Kongresdeltagerne fastsattes.

Valg af Tillidsmænd.

Til Forretningsfører genvalgtes Gert Olsen (København) med Aklamation.

Til Viceforretningsfører valgtes S. Hansen (Horsens.)

Til Repræsentanter for København (Forretningsudvalgsmdl.) valgtes A. Hansen og Chr. Blinkenberg.

Til Repræsentant for Provinsen valgtes I. Christensen (Esbjerg.)

Under Eventuelt.

Den uomtvistelige Genforening af Sønderjylland og Danmark ville sandsynligt medføre en Udvidelse af Forbundet med derværende Organisationer indenfor vor Branche. Det besluttedes derfor: at Forretningsudvalget, naar Tiden dertil er inde, skal varetage det i denne Retning fornødne.

Forretningsføreren bragte derpaa en Tak til alle Delegerede for det gode Samarbejde, som nu afsluttedes og udtalte Haabet om, at dette maatte gavne og styrke vort Forbund i den kommende Tid. Protokollen oplæstes og godkendtes enstemmigt. — Et Leve for »Dansk Brolæggerforbund« udbragtes og besvaredes med kraftige Hurraraab, hvorpaa Dirigenten erklærede Kongressen hævet.

Man samledes derpaa til Delegeretmødet for Fagets Arbejdsløshedskasse, der aabnedes af Formanden, Chr. Blinkenberg.

Formanden gav en udtømmende *Beretning* over stedfundne Tildragelser i det forløbne 3-aarige Tidsrum og dvælede navnlig ved de Goder og Forbedringer, der er tilført Kassens Medlemmer og som, til Gavn for Faget ogsaa til enhver Tid burde respekteres for hvad de er, at man ingensinde giver Modstanderne Vind i Sejlene ved Forsøg paa at anvende Arbejdsløshedskassen som Løftestang i den faglige Bevægelse, hvad man dog ikke befrygtede vilde ske.

Efter at enkelte havde udtalt sig angaaende forskellige i Beretningen berørte Forhold toges denne til Efterretning.

Regnskabet.

Efter nogle Bemærkninger af Hovedkassereren over det foreliggende Regnskab, blev dette uden Diskussion enstemmig godkendt.

Valg af Tillidsmænd.

Til Formand og Kasserer valgtes A. Bjerregaard enstemmigt.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes:

For København C. Blinkenberg og A. Hansen.

For Provinsen: S. Hansen (Horsens) og Christensen (Esbjerg).

Det vedtoges at udskrive et aarligt Bidrag af 1 Kr. pr. Mand. Denne Sum, der derved fremkommer, tillægges Arbejdsløshedskassens Formands og Hovedkassererens Løn.

Næste Delegeretmøde afholdes samtidig med Forbundets Kongres 1922.

Enkelte mindre væsentlige Sager fremførtes og drøftedes, hvorpaa Formanden afsluttede Delegeretmødet med en Tak til Deltagerne for den gode Forstaaelse, der under Forhandlingerne havde været fremherskende.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening

afholdt ekstraordinær Generalforsamling den 31. Januar for at tage Beslutning om, hvad der skulde foretages overfor de af Murerne, Murarbejdsmændene og Tømrerne i København fremsendte Meddelelser om, at disse Fag fra og med den 1. Februar kun vil arbejde 8 Timer om Dagen.

Den 25. Jan. havde Arbejdsgiverforeningen sendt de paagældende Fag 1ste Varsel om Lock-out, forsaavidt man opretholdt Kravet om den 8 Timers Arbejdsdag.

Den ekstraordinære Generalforsamling vedtog at Lock-out'en skal træde i Kraft fra den 10. Febr.

Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund afholder Kongres i Odense den 10. Februar og følgende Dage.

Landarbejderforbundet afholder Kongres i København (Grundtvigs Hus) i Dagene 16.—19. Februar.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Ved Centralarbejdsanvisningskontoret stod der den 31. Januar 1919 fra de i Hovedstaden hjemmehørende Arbejdsløshedskasser anmeldt 27,357 ledige Medlemmer mod 26,625 forrige Fredag, medens der af personligt tilmeldte Arbejdssøgende stod indtegnet 570 mod 507. Det samlede Antal ledige var saaledes for Hovedstades Vedkommende ca. 800 højere, idet det blev 27,927 mod 27,132 den foregaaende Ugedag.

En ikke ringe Del af denne Stigning faldt paa Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, idet Tallet her var 6401 mod 6054 foregaaende Fredag, og det var atter her Jord- og Betonarbejderne, der gjorde Udslaget med 1835 ledige mod foregaaende Fredag 1375, en Stigning, der skyldes Frosten. Iøvrigt var der bl. a. 1169 Havnearbejdere ledige, 691 Fabriksarbejdere, 422 Skibsværftarbejdere, 423 Støberi- og Maskinarbejdsmænd, 352 Lager- og Pakhusarbejdere, 362 Chauffører og 252 Kuske. Antallet af ledige Murersvende var 500 mod 478, medens Antallet af tilmeldte ledige Murarbejdsmænd var 821 mod 638, Malerne havde 1782 (1782) og Tømrerne 187 (153) tilmeldte. Snedkerne havde 502 (496) og Sadelmagerne og Tapetsererne 428 (433) ledige. Bryggeriarbejderne havde 223 (220) tilmeldte og Slagteriarbejderne 381, Bagerne stod med 475 (477) og Tobaksarbejderne med 1875 (1941) tilmeldte. Der sporedes altsaa stadig nogen Nedgang i Ledigheden i dette Fag. De faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde 1508 (1509), og Elektrikerne 202 (216) ledige og af Blikkenslagere stod tilmeldt 273 (272) samt af Formere 125 (117). Fra Bogtrykfaget stod indtegnet 147 (154). Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderi- og Papirvarearbejderne havde 178 (150) tilmeldte. Af Handels- og Kontormedhjælpere stod tilmeldt 1293 (1247) og fra Sømændenes Arbejdsløshedskasse 507 (475). De kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse havde 2249 mod 2195 ledige, medens Tekstilarbejderne havde 1398 ledige mod 1423 foregaaende Fredag. For Skræderfagets Arbejdsløshedskasse (hovedsagelig kvindelige Lagerarbejdere) var der denne Gang kun ringe Forandring i Tallet, fra 2526 til 2459. Antallet af tilmeldte ledige Skotøjsarbejdere var uforandret 814, et Tal, der imidlertid ikke kan gælde som noget rigtigt Udtryk for Beskæftigelsesgraden i Skotøjsindustrien, hvor der foruden de ovennævnte helt ubeskæftigede er ca. 1100 delvis arbejdsløse.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var det samlede Antal af indtegnede Arbejdssøgende den 24. Januar 1919 36,880 mod 37,413 pr. 17. Januar. Af enkelte Grupper kan nævnes Landarbejderne med 3821 tilmeldte mod 3960 foregaaende Fredag; fremdeles Smede- og Maskinarbejdere med 1456 (1479), Tekstilarbejderne med 2172, Tobaksarbejderne med 1017 (1016) og af Bygningsfagene Tømrerne med 529 (562), Snedkerne med 348 (362), Malerne med 2253 (2211) og Murerne med 2114 ledige mod 1893 den foregaaende Ugedag.

Med de ovennævnte 36880 i Provinsen den 24. Januar 1919 og de 27,132, som samme Dato stod indtegnet som ledige hos Centralarbejdsanvisningskontoret, kom man for hele Landet til et Antal af 64,012 Arbejdssøgende mod 64,581 pr. 17. Januar 1919.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33 ✻ KØBENHAVN DEN 15. FEBRUAR 1919 ✻ 15. AARGANG

INDHOLD: Arbejdstidsforkortelsen. Overenskomst-Situationen. Ny Lov. Lønbevægelser og Kontlikter (Arbejdsmænd paa Hasle Klinker og Chamottostensfabrik. Elektrikerne hos Stur. Augustreguleringen. Kongresser. Arbejdsanvisningen. Legat.

Sekretær
for
De samvirkende Fagforbund.

I Henhold til Repræsentantskabets Beslutning vil der være at ansætte en 3die Sekretær for De samvirkende Fagforbund.

Vedkommende maa være nøje kendt med Fagforeningsbevægelsen og selvstændig kunne deltage i Forhandlinger med Arbejdsgiverne samt være i Besiddelse af fornødne Kvalifikationer til skriftligt Arbejde.

Pladsen kan tiltrædes straks. Begyndelseslønnen er 75 Kroner pr. Uge.

Selvskreven Ansøgning bedes inden 24. Februar tilsendt De samvirkende Fagforbunds Kontor, Nørre Farimaggade 47 [1].

FORRETNINGSUDVALGET.

Arbejdstidsforkortelsen.

Den Forkortelse i Arbejdstiden, som De samvirkende Fagforbund ved Forhandling med Arbejdsgiverforeningen har gennemført, blev af Arbejderne, da Resultatet blev bekendt, i det store og hele modtaget med Tilfredshed, og hvorledes skulde det være anderledes. Gennem en lille Menneskealder har vi demonstreret for 8 Timersdagen, og hver Gang vore faglige Organisationer skulde forny deres Overenskomster, har de krævet Arbejdstiden forkortet, og hvor langt var vi saa kommet med alt det? Jo dertil, at ca. 86,000 organiserede Arbejdere endnu havde en Arbejdstid paa 9½ Time daglig, 71,000 10 Timer daglig og 18,000 over 10 Timer daglig — Landarbejderne ikke medregnet. Det vil altsaa sige, at 175,000 Arbejdere havde en Arbejdsdag paa over 9 Timer daglig.

Efter Overenskomsten er al Arbejdstid paa 9½ Time og derover forsvunden, de 175,000 er rykket nedad med Arbejdstiden. 89,000 Arbejdere som havde en Arbejdsdag paa 10 Timer og derover rykker ned paa 9 Timer, og 86,000 Arbejdere, som arbejder 9½ Time, rykker ned paa 8½ Time, 37,000 Arbejdere, som arbejder paa 9 Timer, rykker ligeledes ned paa 8½ Time, og desuden rykker 9000 fra 8½ ned til 8 Timer. Om Lørdagen er 8 Timersdagen gennemført for alle Arbejdere. Desuden skal Arbejdsgiverne yde Erstatning for den forkortede Arbejdstid.

Overenskomsten betyder, at naar den ny Overenskomst er gennemført i de forskellige Fag, vil Arbejdstiden være reduceret med over 200,000 Timer pr. Dag, og der skulde jo dermed være Brug for ca. 25,000 flere Arbejdere. Det Resultat, der her er naaet ved Forhandling mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund er enestaaende i den danske Fagbevægelses Historie, og ingen vilde for blot nogle faa Maaneder siden have tænkt sig Muligheden af at naa saa langt.

Nu, derimod, da De samvirkende Fagforbund gennem sin Indflydelse har gennemført et saa mægtigt Fremskridt, raabes der fra syndikalistisk Side op om, at De samvirkende Fagforbund har svigtet Arbejdernes

gamle Krav om 8 Timersdagen, og den samme Vise har man ogsaa faaet Fællesorganisationerne i et Par Byer til at synge.

Det hele er syndikalistisk Agitation og kun et Led i det Nedbrydningsarbejde, som vi kender saa godt fra tidligere Lejligheder. Det er jo ingen Hemmelighed, at Syndikalisterne kun pønser paa en Lejlighed til at faa Arbejderne drevet ud i en Storkamp, fordi de sætter deres Lid til at den skal ende med Nederlag for Arbejderne. — Fagorganisationerne vilde formentlig derved blive sprængt og Syndikalisterne havde da let Spil med deres Eksperimenter i Fremtiden.

Vore faglige Organisationer er imidlertid for gamle og for solidt byggede og Medlemmerne for skolede til at lade sig misbruge paa den Maade, de vil fremtidig som hidtil følge den rette Kurs og banlyse alle syndikalistiske Eksperimenter.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab, som repræsenterer over 200,000 Medlemmer, har paa sine Møder nøje overvejet Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse, forinden det tog sin Beslutning.

Allerede i Oktober Maaned f. A. var De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab indkaldt til Møde, og paa dette forelaa til Forhandling Spørgsmaalet om Arbejdstidens Nedsættelse, som man fra alle Sider fandt paakrævet, og der blev vedtaget en Resolution om, at der ved de kommende Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen skulde sættes alt ind paa en Forkortelse af Arbejdstiden, men Mødet vedtog ogsaa en Resolution om, at der skulde ske Henvendelse til Regeringen for at formaa den til at fremsætte Forslag i Rigsdagen om at faa gennemført 8 Timers Dagen.

Naar Repræsentantskabet vedtog den sidstnævnte Resolution, var det, fordi det ikke troede paa, at der ved Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen kunde opnaas Enighed om 8 Timersdagen.

Vort Maal — 8 Timers Dagen — er, som det var at vente, heller ikke naaet for alle Arbejdere ved Overenskomst med Arbejdsgiverforeningen, men 9000 er dog gledet derned, og vi er som ovenfor vist godt paa Vej henimod de 8 Timer for de øvrige Arbejdere.

Det har dog aldrig været De samvirkende Fagforbunds Mening at blive staaende ved det opnaaede Resultat, der skal fortsat arbejdes til Maalet — de 8 Timer — er naaet for alle Arbejdere, og den Bestemmelse, som er tilknyttet Overenskomsten om, at et Udvalg skal træde sammen den 1. Juli for at undersøge Muligheden for en yderligere Nedsættelse, gør det sandsynligt, at vi allerede til den Tid vil komme længere ned med Arbejdstiden.

Men ogsaa Regeringen har en Pligt til at arbejde for 8 Timers Arbejdsdagen; thi det er jo et af de Programpunkter, som Stauning, med Billigelse af Ministeriets øvrige Medlemmer, fremsatte, da han overtog de sociale Opgaver.

Vejen for at naa 8 Timers Dagen staar os altsaa aaben, og naar vi følger den, vil det Tidspunkt ikke være fjærnt, da vi har naaet vort Maal.

Overenskomst-Situationen.

Etter at Hovedorganisationerne havde endt deres Forhandlinger om Arbejdstidsforkortelsen og Enighed var opnaaet derom og om en Række andre Spørgsmaal, foregaar der nu ude i Organisationerne et Kæmpearbeide. Der forhandles Dag og Nat mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, Generalforsamlinger afholdes, og paa disse gares der rede for de opnaaede Resultater. Meningerne er delte, Diskussionen ofte lidenskabelig. Nogle taler for, andre imod, at tage mod Forslaget. Nu kommer Afstemningen, og de afgivne Stemmer i de forskellige Afdelinger tælles sammen. Med Spænding imødeses Afslutningen af enhver Sag.

I nogle Fag er der opnaaet Enighed ved Forhandlinger, men tilbage er Godkendelsen i Fagforeningerne eller paa Kongres. Kun i et Fag

er der os bekendt indtil nu afsluttet bindende Overenskomst, nemlig indenfor Træindustrien.

Men der er ved Forhandling mellem Udvalgene i en Række Fag opnaaet Enighed om Forslag til Overenskomst. Det gælder saaledes for Tømrerfaget i Provinserne, Kobbersmede for hele Landet, Skibsværftsarbejdere i København, Skibstømrere i Aalborg og Kalundborg, Skotøjsarbejdere for hele Landet og Bødkere paa Cementfabrikerne.

I Glarmesterfaget har der ogsaa været Forhandling, og der var opnaaet Enighed om et Forslag, men ved en Afstemning i Afdelingerne er det forkastet. I Provinsen var der ganske vist Flertal for Forslaget, men i København blev det forkastet med stor Majoritet.

Et nyt Møde i Arbejdsgiverforeningen har ikke bragt Løsning paa Sagen, men forhaabentlig løses den inden ret længe.

Mellem Skibstømrerforbundet og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning samt Hovedorganisationerne har der været forhandlet uden Resultat. Strejkevarsel er afgivet.

Indenfor Papirindustrien har der ligeledes været forhandtet, men uden at Resultat er opnaaet. Sagen er derefter gaaet til Hovedorganisationerne.

Et langvarigt Møde fandt Sted d. 10. Februar, men endte uden Resultat; der er nu afgivet Strejkevarsel. Dansk Tekstilarbejderforbund har ogsaa sendt 1. Varsel om Strejke, da de med Fabrikantforeningen førte Forhandlinger ikke førte til noget Resultat.

I Slagterifaget er det lykkedes at opnaa Enighed om Løn- og Arbejdsforholdene paa Andelsslagterierne, hvorimod Forhandlingerne med Pølsefabrikerne og med Indehaverne af Fedevarerforretninger i København er strandede, og der er i disse Virksomheder etableret Strejke, omfattende ca. 200 af Slagteriarbejderforbundets Medlemmer.

Ogsaa i en Række Arbejdsmandssager er der forhandlet, men uden at det har været muligt at opnaa Resultat. Alle disse Sager gaar nu til videre Forhandling i Hovedorganisationerne.

Arbejdsmænd i Odense ved Havnen og hos Købmændene har efter flere forgæves Forhandlinger, dels mellem Parterne og dels med Bistand af Hovedorganisationerne i et Antal af ca. 200 nedlagt Arbejdet den 11. Februar.

Om Jernindustriens Arbejdsmænds Overenskomstforhold har der den 13. Februar været ført resultatløse Forhandlinger, og Forligsmanden har derfor indkaldt Parterne til Møde i Forligsinstitutionens Lokaler Lørdag den 15. Februar for at søge tilvejebragt et Overenskomstforslag, som Parterne kan tiltræde.

Mellem Sammenslutningen af Fabrikanter indenfor Jernindustrien og Centralforeningen af Metalarbejdere, hvortil Smede- og Maskinarbejdere, Formere, Gørtlere og Metalarbejdere, Jern- og Metalslibere samt Specialarbejdere hører, har der været forhandlet i flere Møder. Resultatet har været forelagt Kongresser i Smede- og Maskinarbejderforbundet og i Formerforbundet.

I tre Dage er det foreliggende Forslag blevet behandlet af Smede- og Maskinarbejdernes Forbunds Kongres. Det var nemlig Spørgsmaalet om Arbejdstiden, som Diskussionen drejede sig om, fordi man mente, at den burde nedsættes til 8 Timer daglig i Stedet for 8½ Time. Ved den paafølgende Afstemning blev der for Forslaget kun afgivet 86 St., medens der blev afgivet 95 St. mod Forslaget. Dette vil nu blive udsendt til Afdelingerne for at give samtlige Medlemmer Lejlighed til at afgive Stemmer for eller imod det foreliggende Forslag. Afgørelsen, som skal foreligge til Mandag den 17de Februar, imødeses overalt med Spænding; thi Resultatet vil faa afgørende Betydning for den kommende Tid.

Dansk Formerforbund har ogsaa afholdt Kongres, og her er Arbejdstiden godkendt omtrent enstemmig, derimod er der forskellige andre Spørgsmaal, som er forkastede.

I Byggefagene i København — Murere, Murerarbejdsmænd og Tøm-

rere — er der fra den 10. ds. varslet Lock-out. Aarsagen dertil skyldes i første Række en Beslutning fra disse Organisationer om, at de fra den 1ste Februar uden videre gennemfører 8 Timers Arbejdsdagen. Men Forligsmanden har nu taget Affære her og indkaldte Repræsentanter for Parterne til Møde hos sig Mandag d. 10. Febr. Forligsmanden henstillede til Parternes Vedtagelse et Forslag, der tilsigter at bringe Forhandlinger i Gang om Overenskomsternes Fornyelse, idet dog Spørgsmaalet om Arbejdstiden paa Forhaand skulde være afgjort. Arbejdsgiverforeningen lovede at give Meddelelse om dens Stilling til dette Forslag i Løbet af Tirsdagen, medens Fagforeningernes Svar først kan foreligge i Løbet af nogle Dage, og Lockouten blev derfor udsat indtil nærmere Meddelelse fremkommer.

Lov
om Indførelse af 8-Timers-Arbejdsdagen i Fabrikvirksomheder med Døgndrift.

§ 1.

Til § 24 i Lov Nr. 143 af 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v. samt det offentliges Tilsyn dermed føjes som 2det—4de Stykke følgende Bestemmelser.

2) I Virksomheder med regelmæssig Døgndrift maa ingen Arbejder, som deltager i Døgndriften, have en længere Brutto-Arbejdstid end 8 Timer i Døgnet; ved Holdskifte kan Brutto-Arbejdstiden udstrækkes til højst 16 Timer i Døgnet, men det maa herved iagttages, at Brutto-Arbejdstiden ikke for nogen Arbejder i fre paa hinanden følgende Uger bliver længere end 160 Timer. Der bortses fra en saadan Overskridelse af Brutto-Arbejdstiden, som nødvendiggøres ved forsvarlig Afløsning eller Reparationer, Sygdom, et bestemt Arbejdes Fuldførelse og lignende.

3) Indenrigsministeren kan efter Indstilling fra Arbejdsraadet meddele Tilladelse til Afvigelse fra ovenstaaende Bestemmelse, forsaavidt angaar Sæsonvirksomheder — eller Grupper af saadanne —, hvor Døgndrift ikke finder Anvendelse udover højst 4 Maaneder i Løbet af et Kalenderaar. Saadanne af Indenrigsministeren tilladte Undtagelser kundgøres i Lovtidende.

4) Foranstaaende Regler gælder ikke for Virksomheder, som kun midlertidig anvender Døgndrift. Hvis Døgndrift anvendes udover 1 Maaned i Løbet af et Kalenderaar, maa dog Arbejdstiden begrænses som foran i 2det Stykke fastsat, medmindre der af Indenrigsministeren — efter forud indhentet Erklæring fra Arbejdsraadet — meddeles Tilladelse til Afvigelse herfra.

§ 2.

Reglerne i denne Lov skal være fuldt gennemførte senest 6 Maaneder efter Lovens Ikrafttræden.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa Hasle Klinker og Chamottostens Fabrik. I Skrivelse af 4. Decbr. f. A. klagede Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening over, at Arbejdsmændene i Kaolingraven paa Rahbekkeværket ved Hasle paa Bornholm havde iværksat Obstruktion, idet man ikke opgravede den samme Mængde Kaolin som tidligere og da denne Obstruktion ikke ved Forhandling mellem Parterne kunde bringes til Ophør, agtede man at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret med Paastand om Bod og Erstatning.

Foranlediget ved denne Klage afholdtes Lørdag den 4. Januar et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, men her benægtede Arbejdernes Repræsentanter, at der var iværksat nogen som helst Obstruktion, idet Nedgangen i Arbejdsydelsen skyldtes, at Aktieselskabet havde sat 24 Mand i Sjakket — mod tidligere 15 — og der nu var ca. 100 Meter at køre med Vognene — mod tidligere 20 Meter —, ligesom det Kaolinlag,

man var kommen ind i, var meget haardere end de tidligere.

Da det ikke var muligt at naa til Enighed, vedtoges det at optage Forhandling paa Pladsen for at faa konstateret Rigtigheden af Arbejdernes Paastand om de ændrede Arbejdsforhold.

Denne Forhandling fandt Sted den 16. Januar d. A., og hertil havde Arbejdsgiverforeningen og Dansk Arbejdsmands Forbund hver sendt en Repræsentant.

Man enedes om følgende:

»Arbejdsgiverforeningen gaar ind paa at udsætte Behandlingen af Klagen over Obstruktionen fra Arbejdernes Side i Kaolingraven paa Rahbekkeværket indtil Forhandlingen om en ny Overenskomst og dermed Spørgsmaalet om Akkordpriserne er tilendebragt. Arbejdsgiverforeningen gaar endvidere ind paa at give de ny Akkordpriser paa de omhandlede Arbejder tilbagevirkende Kraft til Dags Dato, idet man forudsætter, at Arbejderne præsterer en rimelig Arbejdsydelse i det paagældende Tidsrum.«

Elektrikerne hos A/S Im. Stuhr, Aalborg. Under 11. Januar d. A. klagede Arbejdsgiverforeningen over, at de hos ovennævnte Firma ved dettes Installationsarbejde paa Skagen beskæftigede Elektrikere den 6. Januar uden Varsel havde forladt Arbejdet, hvilket man hævdede var Brud paa Overenskomsten, og dersom Arbejdet ikke straks genoptoges, agtede man at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret med Paastand om Bod og Erstatning, ligesom man samtidig fremsendte 1. Boycottingsvarsel overfor de paagældende Arbejdere.

I Anledning af denne Klage afholdtes Torsdag den 23. Januar et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og her erklærede Elektrikerforbundets Repræsentanter, at det ikke var de paagældende Arbejdere, der havde brudt Overenskomsten, men derimod Firmaet.

Forholdet var nemlig dette, at Firmaet var indgaaet paa at yde hver Elektriker et ugentligt Tillæg til Kostpenge af 12 Kr. under deres Arbejde paa Skagen, og da de efter endt Juleferie vendte tilbage til Skagen, erklærede Firmaet, at det nu ikke mere vilde betale disse Penge, og dette var Grunden til Arbejdsstandsningen.

Ved Fællesmødet enedes man om følgende:

»Strejken hos A/S Im. Stuhr hæves og Boycottingen tages tilbage.

Arbejdet genoptages paa de gamle Betingelser snarest muligt i tilfredsstillende Omfang, hvorefter Forhandlinger optages i den kommende Uge mellem Organisationerne om Lønvilkaarene for de paa Skagen beskæftigede Elektrikere.«

Augustreguleringen.

Straahattesyerskerne.

Mellem Foreningen af danske Straa- og Filthattefabrikanter og Dansk Hatte- og Buntmagerforbund er der nu opstaaet Uenighed om, hvorvidt Straahattesyerskerne falder ind under Gruppe 2 eller Gruppe 4 i Augustreguleringen. Fra Fabrikanternes Side gøres det gældende, at da man ved Indgaaelsen af den nugældende Overenskomst, der er af 1. Juli 1918, gik ind paa at lade det pr. 1. Sept. 1917 vedtagne Dyrtidstillæg af 5 og 10 pCt. forblive i Kraft, var det under Forudsætning af, at der ikke skulde blive Tale om yderligere Forhøjelser eller Tillæg. Her over for gøres det fra Forbundets Side gældende, at Forhandlingerne om den Overenskomst, der traadte i Kraft den 1. Juli 1918, blev førte allerede i Maj Maaned 1918, og at der under Forhandlingerne ikke fra nogen af Siderne blev fremsat Udtalelser om, at de paagældende Arbejdere ikke skulde have Del i den senere Regulering af Dyrtidstillæg.

Fra Fabrikanternes Side gøres det endvidere gældende, at der den 30. August 1918 afholdtes et Møde mellem Fabrikantforeningen og Forbundet, hvor man traf Aftale om den praktiske Gennemførelse af Augustreguleringen indenfor Faget. Paa

dette Møde var ogsaa Straahattesyerskerne repræsenterede, og den paagældende Repræsentant erklærede under Forhandlingerne, at Straahattesyerskerne gav Afkald paa Dyrtidstillæg efter August-Reguleringen til Fordel for de mindre godt stillede Haandsyersker. Endelig henvises der fra Fabrikanternes Side til, at Forbundet i Skrivelse af 4de September 1918 har »henstillet« til Fabrikanterne, at der ogsaa ydes Straahattesyerskerne Dyrtidstillæg i Henhold til August-Reguleringen, hvilket efter Fabrikanternes Mening er et Bevis for, at Forbundet ikke selv har ment at kunne *kræve* Dyrtidstillæg efter August-Reguleringen til Straahattesyerskerne.

Efter det foreliggende findes der ikke at være tilstrækkeligt Grundlag for at henføre Straahattesyerskerne under Gruppe 2 i August-Reguleringen. Det maa derhos efter det oplyste betragtes som givet, at Haandsyerskerne havde Krav paa Dyrtidstillæg i Henhold til August-Reguleringen, og herefter findes der ikke at kunne lægges nogen afgørende Vægt paa det Afkald paa Dyrtidstillæg til Straahattesyerskerne, en Repræsentant for disse under Mødet den 30. August 1918 skal have afgivet, idet et Afkald som det omialte i hvert Fald maatte siges at hvile paa en urigtig Forudsætning om, at det var usikkert, at Haandsyerskerne havde Krav paa Dyrtidstillæg. Da der endelig heller ikke vil kunne lægges nogen afgørende Vægt paa Brugen af Ordet »henstille« i den omtalte Skrivelse af 4. December 1918, findes Straahattesyerskerne i Henhold til den for August-Reguleringens Gruppe 4 gældende Regel at maatte have Krav paa et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

KENDELSE.

Straahattesyerskerne findes i Henhold til August-Reguleringen at have Krav paa et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. Time.

Smede- & Maskinarbejdere hos Blom & Søn, Skanderborg.

Under 23. December f. A. klagede Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund over, at Firmaet Blom & Søn i Skanderborg nægtede at betale det fulde Augusttillæg (8 Øre pr. Time), idet Firmaet fradrog 5 Øre pr. Time af et Særtillæg paa Timelønsarbejde, som i Juli Maaned f. A. var forhøjet fra 15 til 20 Øre pr. Time, og Forbundet anmodede derfor om at faa Sagen indbragt for det nedsatte Nævn.

Da Smedeforbundets berettigede Krav om at erholde det fulde Augusttillæg syntes os uomtvistet, tilskrev vi Arbejdsgiverforeningen om at foranledige, at Firmaet udbetalte det resterende Beløb, og dette førte til, at der den 1. Februar d. A. afholdtes et Fællesmøde om Sagen, og her enedes man om følgende:

«Til de Arbejdere, der i Tidsrummet fra 9. August til 23. August 1918 har oppebaaret et ekstra Tillæg til de ansatte Timelønninger, og som den 6. September fik afkortet Tillægget, betales fra 24. August 1918 et Tillæg af samme Størrelse som det, der blev fradraget; medens de øvrige Arbejdere fra samme Dato erholder et ekstra Tillæg af 3 Øre pr. Time.

Firmaet tilbyder at foretage en Revision af de Akkordpriser, paa hvilke der ikke tjenes 1 Krone pr. Time.«

Kongresser.

Dansk Skræderforbunds

17. Kongres aabnedes Mandag den 3. Februar d. A. i Forsamlingsbygningen Rømersgade 22 af Forretningsføreren Vill. P. Arup, der bød de Delegerede velkommen.

Tilstede var 236 Delegerede fra 75 Afdelinger samt Hovedbestyrelsens 17 Medlemmer.

Efter Indbydelse havde en Række Broderforbund sendt Repræsentanter.

Fra Norge var mødt J. A. Birkeland og H. Monersen.

Fra Sverig Johs. Andreason, H. Ahlstrand, E. V. Johannesson og Fru Signe Wessmann.

Fra Tyskland H. Stühmer som imidlertid først ankom paa Kongressens 3. Dag.

De samvirkende Fagforbund var repræsenteret ved Formanden, Carl F. Madsen.

Carl F. Madsen, Johs. Andreason og H. A. Birkeland bragte i korte, hjærtelige Taler en Tak for Indbydelsen og en Hilsen fra deres respektive Organisationer, idet de udtalte Ønsket om Held og Lykke for Kongressens Arbejde.

Andreason oplyste, at i Sverig er Arbejdsløsheden indenfor Faget lige saa stor som i Danmark, men vi har ikke som I velfunderede og statsunderstøttedeArbejdsløshedskasser at møde den med.

Til Dirigenter valgtes C. Buus, København, Ole Hansen, Aalborg, til Sekretærer Hans Jacobsen, København, og K. Jacobsen, Vejle, til Hjælpesekretærer Axel Petersen, København, og H. P. Jensen, Kolding.

Forretningsfører Vill. P. Arup fik straks Ordet for at aflægge

Beretning om Virksomheden.

Han tog Udgangspunkt fra Kongressen for 3 Aar siden og de der fattede Beslutninger.

I den forløbne Periode har vi søgt paa bedste Maade at føre disse Beslutninger ud i Livet. Der er i alle Henseender arbejdet under Højtryk.

Vort Medlemsantal er nu 13,870. Siden sidste Kongres er dette en Tilvækst paa 8,292 Medlemmer eller ca. 150 pCt. Der er i alle Afdelinger arbejdet paa bedste Maade, og navnlig de ved Syning beskæftigede Kvinder er i de forløbne 3 Aar i meget stort Antal indmeldt i Organisationen. I København er de kvindelige Herreskræderes Fagforening vokset fra 1200 til ca. 3000 Medlemmer, og Konfektionssyerne, som vi for et Par Aar siden overtog med et ganske lille Medlemstal, er nu oppe paa ca. 2000.

En stærkt medvirkende Aarsag til Væksten har ogsaa Arbejdsløsheden været, idet der gennem vor Arbejdsløshedskasse er sikret en god Arbejdsløshedsunderstøttelse med Tilskud fra Stat og Kommuner. Forhaabentlig vil de nye Medlemmer, som vi har bragt store Ofre af vor Kasse, for at organisere, nu vise sig at være stabile og holde fast ved Organisationen.

I Marts 1918 lykkedes det at organisere Depotskræderne, som indtil da stod udenfor Fagforeningen.

Afdelingernes Antal er steget fra 73 til 77. Taleren skildrede enkelte Afdelingers Skæbne og Udvikling, hvor denne havde været af særlig Interesse.

Derefter gik Arup over til at omtale Lønforholdenes Udvikling siden Kongressen i 1916. Grundlaget var jo de i Foraaret 1916 afsluttede Overenskomster.

Allerede i Begyndelsen af 1917 lykkedes det at skaffe et ekstra Dyrtidstillæg, som hen paa Sommeren yderligere blev forøget noget, saaledes at man nu var oppe paa et Tillæg af ialt 20 pCt. til de gældende Priskuranter, overalt hvor man selv holder sig med Sysager.

Senere lykkedes det ogsaa at opnaa et Tillæg til Priserne for Leverancearbejde.

Overenskomsterne udløb jo paany i Foraaret 1918, og Forhandlingernes Begyndelse tegnede slet ikke lovende. Hos Fabrikanterne lykkedes det dog at opnaa et Tillæg af ialt 33⅓ pCt. Mestrene stillede sig imidlertid saaledes, at det første Forhandlingsresultat blev forkastet ved en foretagen Urafstemning. Nye Forhandlinger førte til yderligere Forbedringer, og det nu foreliggende Resultat blev vedtaget med stort Flertal.

I Landdistrikterne er der gennemført en ret god Overenskomst.

Endelig er der jo Augustreguleringen. Da Overenskomstforslaget i 1918 blev forelagt, var der adskillige Medlemmer, som rynkede paa Næsen ad det Punkt, der talte om en Regulering efter Dyrtiden i August. Det viste sig nu, at vi her gennem De samvirkende Fagforbund med et Slag opnaaede yderligere 20 pCt. Tillæg. Disse Procenter blev ogsaa tillagt Levaranceprisskuranten, hvad der betyder en væsentlig Fordel for de paagældende Arbejdere. Disse er

nu paa Højde med Fagets øvrige Udøvere, medens de endnu for faa Aar siden var meget daarligt stillede.

Forretningsføreren gik derefter over til at omtale den mere spredte Virksomhed, Enkeltforhandlinger, Mæglingsmøder o. l.

Til Slut rettede Arup en Tak til Hovedbestyrelsens Medlemmer og Afdelingsbestyrelserne for godt Samarbejde i den forløbne Periode. Ofte har vi været af divergerende Meninger, men vi har altid været i Stand til at tale os til Rette og fatte en fælles Beslutning, som vi saa alle loyalt har bøjet os for.

Der fulgte herefter en meget lang Diskussion, hvorunder ogsaa de enkelte syndikalistiske Delegerede var fremme, men deres Udtalelser og Meningsfremsættelser fandt ingen Jordbund hos de øvrige Kongresdeltagere.

Diskussionen sluttede med en enstemmig Vedtagelse af en saalydende Resolution:

Dansk Skræderforbunds 17. Kongres udtaler, at den maa protestere imod, at Statens Leverancearbejder (Uniformer) mere og mere overgaar til Udførelse i Fængslerne. Selv under almindelige Arbejdsforhold vil dette være forkasteligt, men er det selvfølgeligt endnu mere under en Periode, hvor Fagets Udøvere er arbejdsløse i et Antal af omkring 50 pCt.

Det paalægges den kommende Hovedbestyrelse overfor Staten at fremsætte denne Protest og arbejde hen til, at dette Misforhold ophører.

Man skred derefter til Afstemning om Beretningen. Den godkendtes ganske enstemmigt.

Regnskabet

som forelagdes af Hovedkasserer Busted blev, efter at Mikkelsen, Horsens, havde rettet en Forespørgsel, som Hovedkassereren besvarede, godkendt enstemmig.

Overenskomsterne.

Forretningsføreren erindrede om, at alle Forbundets Overenskomster var opsagt og alle Forbundets Medlemmer saaledes i Lønbevægelse. Han redegjorde derefter for de førte Forhandlinger, dels de af Forbundet og dels de gennem De samvirkende Fagforbund førte, saavel som den i Øjeblikket foreliggende Situation, ligesom Arup udtalte sig angaaende den Kurs, man formentlig fremtidig maa følge.

Efter hans Indledningstale udspandt der sig en lang Diskussion, hvorefter Kongressen enstemmig vedtog en saalydende Resolution:

Kongressen udtaler:

Under den stigende Dyrtid, hvor vort Fags Arbejdslønninger ikke har holdt Trit med de Prisstigninger, der er sket af de daglige Livsfornødenheder eller de Forbedringer af Arbejdsløninger, der er sket i andre Fag, hvilket bl. a. skyldes, at vi, af Hensyn til en bebudet Lock-out i 1916 for alle Fags Vedkommende, maatte — for at undgaa denne — resignere med at modtage et meget lille Tillæg, maa Kongressen kræve af Fagets Arbejdsgivere, at der denne Gang sker et Tillæg, der er tilstrækkeligt til at bringe Fagets Udøvere i Ligestilling med øvrige Arbejderes økonomiske (og hygiejniske) Forhold.

Dette saa meget mere, som Fagets Arbejdsgivere — særlig i de sidste 4 Aar — har været i Stand til at tjene store Dividender, og der ingen Udsigt er til, at der vil ske nogen Forandring heri, da en udenlandsk Konkurrence vil være udelukket paa endog meget lang Sigt, saaledes at denne tidligere paaberaabte Grund for ikke at kunne hæve Arbejdslønnen denne Gang er udelukket.

Under Hensyn hertil paalægger Kongressen derfor den kommende Hovedbestyrelse at arbejde hen til forannævnte, idet den dog samtidig udtaler sin fulde Tillid til, at Hovedbestyrelsen ikke vil indgaa paa nogen Overenskomst, der ikke er fuldt akceptabel, uden

at have forelagt denne for Medlemmerne, ligesom Kongressen erklærer, at hvis Hovedbestyrelsen anser en Arbejdsstandsning for nødvendig for at gennemføre Kravene, at Medlemmerne da som Helhed vil slutte sig hertil.

Forbundets fremtidige Virksomhed.

Et fra syndikalistisk Side fremsat Forslag til Forbundets fremtidige Virksomhed, som det var lykkedes at faa Skræddernes Fagforening af 1873 til at fremsætte, blev under Diskussionen taget tilbage og i ændret Form fremsat for Kongressen, men fik kun 20 Stemmer.

Et af Hovedbestyrelsen fremsat saalydende Forslag:

»Da Forbundets Virkemaade ganske tydeligt er angivet i dets Formaal under § 1, vil den fra Skræddernes Fagforening af 1873 stillede Udtalelse ikke kunne antages, idet Kongressen formener, at Forbundet som et Led i det socialdemokratiske Arbejderparti daglig er med til at arbejde for Arbejderstandens Frigørelse og Overtagelse af Samfundsproduktionen, saaledes at hele Udbyttet tilfalder de Arbejdende.

Kongressen formener ikke, at dette Spørgsmaal kan løses alene af de faglige Organisationer, men kun i Fællesskab med Socialdemokratiet, og gaar Kongressen over til næste Punkt paa Dagsordenen«.

Vedtoges med alle Stemmer mod de 20 Syndikaliststemmer.

Lovændringer.

Kongressens næste Opgave var at drøfte og afgøre den lange Række af Lovændringsforslag, som var stillet dels af Afdelingerne og dels af Hovedbestyrelsen.

Ved den langvarige Debat om Lovene var vedtaget en Række Ændringer.

Saaledes forhøjes Indskud og Kontingent, Indskudet til henholdsvis 3 og 5 Kr. og det er gjort vanskeligere for Medlemmer, som lader sig slette, at genoptages i Forbundet.

Kontingentet forhøjes, for heltbetalende Medlemmer fra 60 Øre til 1 Kr. ugl., og for halvtbetalende fra 35 til 60 Øre. Formaalet med Forhøjelsen er at styrke Forbundets forskellige Kasser, og da navnlig Strejkekassen.

Endvidere vedtoges en Ændring i Repræsentationsretten ved Kongresserne, nødvendiggjort ved Forbundets stærke Vækst.

Man gik derefter over til at behandle forskellige *særlige Forslag.* Saaledes bemyndigedes Hovedbestyrelsen til at købe en Ejendom til Kontorbrug.

Paa Forslag fra København vedtoges, at søge Skræderhaandværket optaget som Fagundervisning paa Teknisk Skole.

Stillingen til De samvirkende Fagforbund.

Fra Kalundborg og Nykøbing paa Sjælland foresloges, at Forbundet udtræder af De samvirkende Fagforbund. Efter en kort Debat toges Forslaget tilbage.

Skrædernes Fagforening af 1873 (København) foreslog, at man af De samvirkende Fagforbund skulde kræve Septemberforliget opsagt.

Ved Afstemning blev Forslaget forkastet med alle Stemmer mod 35.

Valg af Tillidsmænd.

Til Forretningsfører foresloges kun Vill. P. Arup. Efter en meget varm Anbefaling af Momsen, København, blev Arup genvalgt ved Akklamation og under Hurraraab.

Til Sekretær og Hovedkasserer genvalgtes H. Jakobsen og C. Busted enstemmigt.

Til Hovedbestyrelsen valgtes Anna Johansen, Jens Nielsen, Josef Andersen, P. Dansø, Fru Christoffersen, Momsen, Frk. Schlippe og Anna Jensen, alle af København.

Fra Provinserne valgtes Frants Madsen, Aarhus, K. Jakobsen, Vejle, Christine Jensen og Ole Hansen, begge af Aalborg, Frits Rasmussen, Odense og A. Hansen, Helsingør.

Til Revisorer valgtes Johanne Madsen, Frants Rasmussen og J. H. Jensen, alle af København.

Dermed var Kongressens Dagsorden udtømt.

Efter at Kongressen var afsluttet, afholdtes samme Sted den 8. Februar

Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen.

Delegeretmødet konstituerede sig med den samme Ledelse som Kongressen og behandlede i Løbet af Dagen den ret omfangsrige Dagsorden.

Beretning og Regnskab blev afgivet, diskuteret og enstemmigt godkendt.

Derefter diskuteredes Lovene. Der forelaa en Række Ændringsforslag saavel fra Afdelinger som fra Hovedledelsen.

Samtlige Afdelingsforslag blev taget tilbage efterhaanden, som man kom til dem og de paagældende Forhold i hvert enkelt Tilfælde var bleven belyst.

Hovedledelsens Forslag vedtoges og medfører nogle tiltrængte Ændringer i Kontingent- og Understøttelsesforhold.

Til Hovedledelse for Kassen valgtes de samme som Dagen før i Forbundet.

Afslutning.

Vill. P. Arup udtalte ved Mødets Slutning: Vi har nu tilendebragt vort Arbejde. Paa forskellige Punkter har der været divergerende Meninger, men vi har kammeratlig kunnet drøfte alt og tage en fælles Beslutning.

Til Kongressens saglige Arbejde knytter sig ogsaa det rent menneskelige Moment, hvor Bekendtskab og Venskab knyttes. Ogsaa dette har blivende Værdi for vor Organisation.

Nu gaar vi ud til Arbejdet i Afdelingerne. Den kommende Tid kan blive svær. Men den Enstemmighed, som her har været tilstede paa Kongressen forpligter til enigt Sammenhold om enhver lovlig Beslutning ogsaa i Fremtiden.

En Tak til de Delegerede for det dygtige Arbejde, en Tak til Gæsterne for deres Nærværelse og en Hilsen til de Organisationer, de repræsenterer.

Arup udbragte et med kraftige Hurra besvaret Leve for Dansk Skræderforbund.

De indbudte Gæster havde derefter Ordet, for paa hjærtelig Maade at takke for Samværet.

Arbejdsanvisningen.

Arbejdsanvisningsdirektoratet meddeler, at Indenrigsministeriet under 30. November f. A. har meddelt offentlig Anerkendelse til Det kommunale Arbejdsanvisningskontor i Rudkøbing, og at dette samtidig har godkendt Byraadets Valg af Bankdirektør Olsen som Formand i Kontorets Bestyrelse.

Legat for Lærlinge.

Den 28. April d. A. uddeles af Enkefru I. E. E. Olsens Legat for Haandværkslærlinge, der tilhører Haandværkerforeningen og Industriforeningen i København, 1 Portion paa 100 Kr. aarlig i 2 Aar til Haandværkslærlinge, særlig af Maskin- og Byggefagene.

Legatet er bestemt for Uddannelse af Lærlinge i de to sidste Læreaar.

Blanketter til Ansøgninger kan afhentes paa Industriforeningens Kontor (9—4) indtil den 15. Marts d. A.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 * KØBENHAVN DEN 22. FEBRUAR 1919 * 15 AARGANG

INDHOLD: Generalforsamling. Overenskomst-Situationen. Lønbevægelser og Konflikter (Kuske og Arbejdsmænd i Silkeborg. Barbere og Frisører i Provinsen. Bødkerne paa Cementfabrikerne). Landarbejderne. Lockouten. Kongresser.

De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Opmærksomheden henledes paa, at De samvirkende Fagforbunds ordinære Generalforsamling vil blive afholdt i Dagene den 24., 25. og 26. April i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej.

Dagen forud for Generalforsamlingen, altsaa den 23. April, vil Repræsentantskabet afholde Møde samme Sted.

Overenskomst-Situationen.

Den faglige Situation tilspidser sig mere og mere. Til Trods for, at der hver eneste Dag forhandles baade ude i Organisationerne og mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund og hos Forligsmanden, er der dog næsten ingen af de foreliggende Sager, som er bragt til Afslutning.

Vi meddelte i sidste Nr. af »Arbejderen«, at Smedene havde afholdt Kongres og der diskuteret og afstemt over det foreliggende Forslag til Overenskomst. Dette har senere været til Urafstemning, og Resultatet er blevet, at Forslaget ogsaa her er forkastet, idet der var 800 Stemmers Majoritet mod Forslaget.

Efter at dette Resultat var blevet kendt, afholdt Hovedbestyrelsen for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund et Møde, paa hvilket det blev besluttet at indtræde i nye Forhandlinger med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien. Et saadant Møde fandt Sted den 18. Februar, og man diskuterede her den Situation, der var skabt ved, at Forslaget var blevet forkastet. Mødet blev derefter udsat; men Parterne traadte atter sammen nogle Dage senere og enedes om at forlænge Overenskomsten til 1. Marts. Der forhandles ogsaa om nogle Ændringer til Overenskomstforslaget, som Forbundets Repræsentanter har fremsat. Saasnart Forhandlingerne er tilendebragt, vil der blive foretaget en ny Afstemning blandt Medlemmerne.

For Arbejdsmændene inden for Jernindustrien er Forholdene ogsaa meget kritiske. Efter at Parterne gennem flere Møder havde forhandlet uden at naa til noget som helst Resultat, afgav Dansk Arbejdsmandsforbund Strejkevarsel til den 15de Februar. Der fandt imidlertid et Møde Sted mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne den 14. ds., dog blev dette Møde kun af kort Varighed, idet de Krav, som Arbejdsmændene fremsatte, efter Arbejdsgiverforeningens Formening var af en saadan Beskaffenhed, at de var ganske uantagelige.

— Forhandlingerne blev derefter sprængt, og Parterne skiltes, uden at nyt Møde blev aftalt.

Umiddelbart derefter indkaldte Forligsmanden Repræsentanter for de stridende Parter til en Konference, og ved denne henstillede han til Dansk Arbejdsmandsforbund at udsætte Konflikten i 8 Dage.

Dette Forslag blev tiltraadt, hvorefter Forligsmanden indkaldte til

Møde hos sig den 15. ds. I 3 Dage er der derefter blevet forhandlet under Forligsmandens Forsæde, og den sidste Dag stillede han et Mæglingsforslag, hvorpaa han udbad sig Svar til Fredag den 21. ds.

Et Delegeretmøde for Arbejdsmænd i Jernindustrien har været afholdt den 20. Februar, og der blev her gjort Rede for Forligsmandens Forslag, som efter en kort Diskussion blev enstemmig forkastet. Arbejdsstandsningen vil derefter blive iværksat Lørdag den 22. Februar og komme til at omfatte 5—6000 Arbejdere. Konflikten hviler udelukkende paa Lønspørgsmaal. Om Arbejdstiden er der fuldkommen Enighed.

Indenfor Byggefagene i København er der fra Onsdag den 19. ds. erklæret Lock-out overfor ca. 5000 Arbejdere.

Grunden hertil er, at Byggefagene har forkastet det af Forligsmanden stillede Mæglingsforslag.

I Elektrikerfaget har der været ført forgæves Forhandlinger. Der er derefter afsendt Strejkevarsel. Den 18. ds. har der imidlertid været ført Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne og Parterne, og disse Forhandlinger fortsættes Lørdag d. 22. ds.

Indenfor Tekstilfaget har der ligeledes været ført Forhandlinger, uden at det er lykkedes at naa til Enighed, og ogsaa her har Hovedorganisationernes Bistand været paakaldt. Den 18. ds. fandt der saaledes et Møde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og der opnaaedes her i det væsentligste Enighed. Tilbage var dog et Par Spørgsmaal, som skulde søges løst ved Forligsmandens Bistand. Der blev allerede den 19de fastsat Møde hos Forligsmanden til den paafølgende Dag Kl. 10.

Ved dette Møde, som strakte sig til langt ud paa Natten, fremsatte Forligsmanden et Mæglingsforslag. Dette Forslag og de Punkter, hvorom der forud var opnaaet Enighed mellem Parterne, skal nu ud til Uraftstemning blandt Medlemmerne.

Med Kedel- og Maskinpasserne har der ligeledes været ført Forhandlinger, først mellem Parterne selv og senere med Bistand af Hovedorganisationerne; disse Forhandlinger fortsættes.

Ved Forhandling mellem Skotøjsfabrikantforeningen og Dansk Skotøjsarbejderforbund var der, som tidligere meddelt, opnaaet Enighed om et Forslag til Overenskomst. Dette Forslag er imidlertid blevet forkastet ved en Afstemning i Afdelingerne. Grunden til Forkastelsen skyldes et efter Medlemmernes Formening for ringe Tillæg til Lønnen. Forbundet agter nu i den nærmeste Tid at fremsende Strejkevarsel, og der kan i den Anledning ventes Forhandling mellem Hovedorganisationerne og Parterne.

Strejken hos Fedevarerforretninger og Pølsefabriker i København, som har varet ca. en halv Snes Dage er afsluttet ved en Overenskomst mellem Dansk Slagteriarbejderforbund og vedkommende Forretninger.

Mange andre Fag har fremsendt Strejkevarsel. Det gælder saaledes for:

Forgyldere, Gartnere, Karetmagere, Papirindustriarbejdere, Skibstømrere i Provinserne samt for en hel Række af Arbejdsmandssager.

Naar alle de mange Sager er kørt istaa, maa det udelukkende tilskrives Arbejdsgivernes manglende Forstaaelse af den herskende Dyrtid og Nødvendigheden af, at der bør betales Arbejderen en Løn, som gør det mulig for ham at skaffe sig det fornødne til Underhold for sig og sine.

Ved de Forhandlinger, der føres mellem Parterne, spildes en urimelig Tid med teoretiske Betragtninger. Der regnes, divideres og diskuteres om, hvad Lønnen var i 1914 og hvad den var i 1918, altsammen beregnet paa at vise Arbejderne, at de egentlig allerede har faaet saa meget i Løntillæg, som de med Rette har Krav paa, og at de derfor bør være taknemlig naar Arbejdsgiverne dog vil give et lille Tilskud.

Den Tale lader Arbejderne sig ikke spidse af med, de peger Gang

paa Gang paa den Kendsgerning, som daglig holdes for Øje, at alle de Fornødenheder som vi skal bruge, naar undtages enkelte Ting, som Brød og Smør, er steget saa kollossalt, at det ikke er til at købe for de Smaapenge, som Arbejderne har at raade over. Undersøger vi f. Eks., hvorledes Prisen paa Arbejdstøj, Fodtøj og Beklædningsgenstandene er gaaet op i Pris, forfærdes man. Det er derfor forstaaeligt, at Arbejderne kræver store Løntillæg, og skal vi gøre os Haab om at slippe nogenlunde over den foreliggende vanskelige faglige Situation, er det nødvendigt, at Arbejdsgiverne gaar bort fra deres skematiske Maade at afgøre Sagerne, og i Stedet se Sandheden lige i Øjnene, som den er, nemlig den Sandhed, at Arbejderne i Dag er økonomisk langt slettere stillet end før Krigen, og at det, for at bringe Ligevægt i Tingene, er nødvendigt, at der ydes et klækkeligt Tillæg til de nugældende Lønninger.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kuske og Arbejdsmænd hos Tømmerhandlerne i Silkeborg. Den for Kuske og Arbejdsmænd hos Tømmerhandlere i Silkeborg gældende Overenskomst udløb den 1. Februar, og da Parterne ikke ved lokal Forhandling var naaet til Enighed, afholdtes Mandag den 17. ds. et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirken, og her enedes man om følgende:

Den mellem Hovedorganisationerne aftalte Arbejdstid indføres straks.

Arbejdsmændene aflønnes med en Timeløn af 76 Øre plus 20 Øres Dyrtidstillæg, indtil der er opnaaet Enighed om Murarbejdsmændenes Løn for Silkeborg, hvilken Timeløn da faar tilbagevirkende Kraft til 1. Februar d. A. Overarbejdsbetalingen bliver ligeledes den samme som for Murarbejdsmændene og beregnes paa samme Maade.

Kuskene lønnes med en Ugeløn af 41 Kr. 60 Øre plus 8 Kr. Dyrtidstillæg, indtil der er opnaaet Enighed om Kuskenes Løn hos Vognmændene, hvilken Ugeløn da faar tilbagevirkende Kraft til 1. Febr. d. A. Overarbejdsbetalingen afgøres ligeledes herved.

For Fodring og Pasning af Heste betales indtil videre 3 Kr. for det første Spand og 1 Kr. for hver Hest derudover. Den mellem Vognmandsforeningen i Silkeborg og Kuskene samme Steds til sin Tid trufne Ordning af dette Forhold bliver ogsaa gældende for Tømmerhandlerne med tilbagevirkende Kraft til 1. Februar d. A.

De Bestemmelser, om hvilke der er opnaaet Enighed mellem Tømmerhandlerforeningen og Arbejdsmændenes Fagforening, deriblandt Akkordsatserne, træder straks i Kraft.

Den varslede Strejke aflyses.

Barber- og Frisørkonflikten i Provinserne. Efter at det er lykkedes Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund i det væsentligste at faa de Medlemmer, der har været i Konflikt, anbragt i permanente, kooperative Barberstuer eller hos Mestre, som har indgaaet Separatoverenskomst med Forbundet, har dette under 29. Januar meddelt Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, at man har hævet de i Odense, Vejle og Aalborg iværksatte Strejker fra den 28. Januar. Allerede den 1. September f. A. var Strejken hævet i Roskilde, Næstved og Esbjerg.

Under 7. Februar d. A. har Arbejdsgiverforeningen meddelt De samvirkende Fagforbund, at den ved Skrivelse af 13. og 20. Marts f. A. etablerede Lockout overfor Forbundets Medlemmer er hævet fra og med den 6. Februar.

Hermed er altsaa denne langvarige Kamp tilendebragt.

Forbundet, som har afholdt Kongres i Odense i forrige Uge, har tilsendt De samvirkende Fagforbund et Telegram af følgende Indhold:

Barbersvendenes Kongres udtaler sin Tak for den centraliserede Arbejderstands Hjælp og Støtte, ikke

mindst i vor nys afsluttede Landskamp.

Barberforbundets Kongres i Odense.

Bødkerne paa Cementfabrikkerne. Den mellem Foreningen af Danske Cementfabrikker og Bødkerforbundet gældende Overenskomst var af Forbundet opsagt til Ophør 1. Februar d. A. og ved en Forhandling mellem Parterne den 5. Febr. d. A. enedes man om at forlænge den løbende Overenskomst af 21. Februar 1913 med senere Tillæg i eet Aar indtil 1. Februar 1920 paa følgende Betingelser:

Med Hensyn til Arbejdstiden vedtoges Hovedorganisationernes Fællesbeslutning desangaaende.

Med Hensyn til Reguleringen af faste Tidlønninger og Akkordpriser vedtoges ligeledes Hovedorganisationernes Fællesbeslutning desangaaende, saaledes at den fremtidige, normale Timeløn bliver 68 Øre og samtlige Prislistens Satser forhøjes med 45 %.

Saavel i ovenanførte fremtidige, normale Timeløn, 68 Øre, som i de procentvis forhøjede Akkordsatser er indbefattet Erstatningen for Forkortelsen af Arbejdstiden samt alle hidtil ydede Dyrtidstillæg indtil August-Reguleringen.

Baade for Timeløns- og Akkordarbejde ydes et Dyrtidstillæg af 22 Øre pr. præsteret Arbejdstime, idet samtidig August-Reguleringens Dyrtidstillæg bortfalder.

Fjorten af Forbundet særlig udpegede Akkordsatser underkastes en Revision, saaledes at de derigennem fremkomne Timefortjenester bringes til saa nær som muligt at svare til de øvrige Akkordfortjenester.

Landarbejdernes nye Overenskomst.

Overenskomstmæssige Forhold for hele Landet.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Februar mellem Repræsentanter for Landarbejderforbundet, den nystiftede Arbejdsgiverforening for Land- og Skovbrug i Danmark og for de to Hovedorganisationer blev der opnaaet Enighed om en landsomfattende Overenskomst for vigtige Omraader af Landbrugets Arbejde. Overenskomsten gælder for faste Arbejdsmænd samt Tjenestekarle og Kvinder.

Vi skal i det følgende i det væsentligste gengive Overenskomstens Indhold.

Arbejdstiden

fastsættes til 8 Timer fra 1. Decbr. til 28. Febr., og den øvrige Del af Aaret med Undtagelse af Høstens 6 Uger 9½ Time daglig. I Høstens Tid er Arbejdstiden 10 Timer daglig og kan forskydes indtil Kl. 8 Aften.

Der er herved opnaaet en Arbejdstidsforkortelse af mindst 200 Timer aarlig for hver Arbejder.

Lønningerne.

For Mænd er Daglønnen i Maribo, Ribe og Ringkøbing Amter 5 Kr. 35 Øre, fra 1. Decbr. til 28. Februar 5 Kr. For den øvrige Del af Landet er Daglønnen hele Aaret 5 Kr. I Høsttiden er Daglønnen for hele Landet 7 Kr. i 6 Uger.

For Tjenestekarle er der fastsat Minimallønninger pr. Maaned saaledes:

For Karle mellem 18 og 20 Aar i Marts, April, Maj, Juni, Juli og Oktober 55 Kr., i November, December, Januar og Februar 30 Kr. og i August og September 75 Kr.

Mellem 20 og 22 Aar er Satserne henholdsvis 60. 40 og 90 Kr., og over 22 Aar henholdsvis 70, 50 og 90 Kr.

Aarslønnen for de tre Grupper bliver herefter henholdsvis 600, 700 og 800 Kr.

For Kvinder gælder følgende Daglønninger: Fra 1. Marts til 30. November 3 Kr. 50 Øre, fra 1. Decbr. til 28. Februar 3 Kr. 25 Øre, og i Høsttiden 5 Kr.

Overarbejde betales for Mænd med 90 Øre pr. Time for de første to Timer. For Arbejde herudover samt for Søn- og Helligdagsarbejde betales 1 Kr. 20 Øre pr. Time. For

Kvinder er de tilsvarende Satser henholdsvis 60 og 80 Øre.

De nævnte Lønsatser gælder for Mænd over 18 Aar og Kvinder over 16 Aar.

De fastsatte Lønningers Virkning ud over Landet vil blive højst forskellig. Der er Steder, hvor de betyder en Fordobling af Lønnen, der er andre Steder, hvor Fremskridtet er betydelig mindre.

Af meget stor Interesse og Betydning er det, at der nu er fastsat en mindste Dagløn af 5 Kr. overalt paa Landet ogsaa om Vinteren. Paa den Aarstid blev Arbejderne ofte skammelig misbrugt. Det samme gælder den fastsatte Minimalløn for Tjenestekarle.

Andre Lønbestemmelser.

For Strigling af et Spand Heste paabegyndt ½ Time før Arbejdstidens Begyndelse betales pr. Uge 2 Kr. 50 Øre.

For indtil 18 Køers Malkning 2 Gange daglig betales pr. Uge 14 Kr. Udover dette Antal pr. Malker betales pr. Ko pr. Malkegang 10 Øre.

Der er fastsat en Akkordbetaling for Roearbejde, som for de allerfleste Egnes Vedkommende betyder et meget stort Fremskridt.

For Roelæsning, Roekørsel, Gødningslæsning og Spredning, ogsaa Kunstgødning og Gødningskalk m. m. kan lokalt træffes Akkordaftaler. Iøvrigt bestemmes i al Almindelighed, at der gives Arbejderne Adgang til Akkordarbejde i saa stort Omfang som mulig.

Kulturelle Fremskridt.

Paa enhver Gaard skal der i Fritiden overlades Arbejderne et ordentligt og forsvarligt Opholdsrum, der skal holdes oplyst og i den kolde Aarstid opvarmet.

Børn under 14 Aar maa ikke følge Heste eller anvendes ved Maskiner, altsaa f. Eks. ikke køre Hestegang.

Hvor der anvises en Arbejder (Familieforsørger) fri Bolig, skal denne bestaa af mindst 2 Værelser med Køkken, alt i god forsvarlig Stand. Hvor en Lejlighed bestaar af 3 Værelser, skal hele Lejligheden anvises. Arbejderboliger, som herefter opføres, skal altid være paa 3 Værelser. Til hver Lejlighed skal høre en Have. De Arbejdere (Familieforsørgere), som der ikke anvises fri Bolig, erholder hver en Huslejegodtgørelse af 4 Kr. pr. Uge.

Arbejderne har Adgang til fri Kørsel f. Eks. efter Brændsel og Læge, samt Adgang til at købe Mælk, Sæd og Kartofler til eget Brug efter Dagens Pris.

Arbejdslønnen skal udbetales om Fredagen og i Arbejdstiden.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Overenskomsten træder i Kraft d. 1. Maj d. Aar og gælder til 1. Maj 1920.

Løse Arbejdere

er, som man vil se, ikke omtalt i denne Overenskomst. Om Løn- og Arbejdsforhold for løse Arbejdere optages der senere Forhandling. Ligeledes skal der senere optages Forhandling om Lønnen for Fodermestre paa mindre Ejendomme, naar Tilgangen til Arbejdsgiverforeningen af saadanne Ejendomme gør en Overenskomst herom nødvendig eller ønskelig.

Alt i alt byder denne Overenskomst Landarbejderne meget store Fordele. Den største af dem alle er dog den, at der overhovedet er opnaaet en overenskomstmæssig Ordning for hele Landet af de herhen hørende Løn- og Arbejdsforhold.

Med denne har Landarbejderne endelig skaffet sig fuld Myndighedsbevis som frie og ligeberettigede Borgere i Landet. Overenskomsten kan slet ikke vurderes højt nok under Hensyn til Landproletariatets hele sociale og retslige Stilling i Fremtiden.

Lockouten i Byggefagene i København.

I Anledning af Konflikten i de københavnske Byggefag rettede Forligsmanden følgende Henstilling til Parternes Vedtagelse:

1) Der optages straks Forhand-

linger i alle tre Fag om Overenskomsternes Fornyelse, idet dog Spørgsmaalet om Arbejdstiden paa Forhaand afgøres saaledes, at der arbejdes 7 Timer i Januar og December, 8 Timer i Februar og November, 8½ Time i Marts—Oktober, om Lørdagen dog kun 8 Timer.

2) Der nedsættes et Udvalg, hvortil hver af de tre Arbejderorganisationer vælger 1 Medlem og Arbejdsgiverforeningen 3 Medlemmer. Udvalget tiltrædes af en af Udvalgets Medlemmer udenfor dets Midte valgt Formand; dersom man ikke kan enes Valg af Formand, udpeges denne af Forligsmanden. Dette Udvalg træder sammen den 1ste Juli 1919, og skal da undersøge de til den Tid eksisterende Forhold i Ind- og Udland og de deraf følgende Muligheder for en yderligere Nedsættelse af Arbejdstiden.

3) Den ved Murermester Fugmanns Byggeforetagender paa Amager stedfindende Strejke hæves, og Arbejdet genoptages senest Fredag den 14de Februar. Stridsspørgsmaalene paa denne Arbejdsplads henvises om nødent til Afgørelse ved faglig Voldgift.

4) Lockouten udsættes, indtil Arbejdsgiverforeningen har modtaget Meddelelse om, hvorvidt ovenstaaende er tiltraadt af de tre Arbejderorganisationer.

Henstillingen er imidlertid blevet forkastet af Tømrernes, Murernes og Murerarbejdsmændenes Organisationer i København, og den af Arbejdsgiverforeningen varslede Lockout overfor disse Organisationer er derefter traadt i Kraft Tirsdag den 19. Februar.

Kongresser.

Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbunds

ekstraordinære Kongres afholdtes den 12. Februar i Teknologisk Institut for at tage Stilling til det Forslag til Overenskomstens Fornyelse paa et Aar, som Forbundets og Jern- og Metalindustriens Sammenslutnings Repræsentanter var enedes om at forelægge til Godkendelse af deres Medlemmer.

Kongressen aabnedes af Forbundets Formand J. A. Hansen med følgende Ord:

Naar Hovedbestyrelsen har besluttet sig til at indkalde en ekstraordinær Kongres, er dette i nøje Overensstemmelse med Beslutningen paa Kongressen i 1917, hvorefter Repræsentantskabet ikke er kompetent til at træffe endelig Afgørelse vedrørende Overenskomsten. Kongressen staar overfor den største Situation, nogen Kongres i vort Forbunds Historie har haft at tage Stilling til. Lad os arbejde med den Alvor, som denne Erkendelse paalægger os.

Den 25. Januar udgik De samvirkende Fagforbunds Parole om, at den generelle Ordning ikke kunde føres tilbunds, hvorfor de enkelte Forbund maatte tage fat. De vil derefter se, at det ikke selv med al Kraftanstrengelse var muligt at indkalde Kongressen før. Vor Overenskomst udløb den 29. Januar. Vi ønskede — med bitre Erfaringer for Øje — ikke at skabe en lovløs Tilstand, og vi fik derfor vor Overenskomst forlænget i 14 Dage, saa at den nye Overenskomst derefter skulde have tilbagevirkende Kraft.

I disse 14 Dage er der arbejdet med Højtryk, som undertiden har truet med Sprængning. Men i Aftes var Spændingen udløst og hele Hovedbestyrelsen stod enig i Bedømmelsen af Situationen.

Der er kun levnet os 2 Dage til vort Arbejde, thi ellers udløber den midlertidige Overenskomst, og der opstaar nye, uanede Vanskeligheder.

Kongressen konstitueres.

Til Ordstyrere valgtes: Marius Andersen, Aalborg, H. P. Christensen, Aarhus, Johs. Hansen og Walther, København. Til Sekretærer valgtes: Antonius Jensen, J. Vilh. Werner, Fritzner og Vilh. Boesen.

Til Mandatudvalget valgtes: Niels Lundbye, Vilh. Christensen, V. Heibroch, H. P. Larsen og P. A. Knudsen.

Arbejdstids-Spørgsmaalet.

J. A. Hansen tog Ordet for at aflægge Beretning. Smedeforbundet har altid været i første Række med Arbejdstidens Forkortelse. I 1910 naaede vi ned paa 9—9½ Time, medens de allerfleste Fag endnu havde 10 Timer. Under Krigen har dette Spørgsmaal maattet hvile, men jeg har stadig fremhævet, at der maatte Fart i denne Side af Sagen. I Overensstemmelse hermed førte De samvirkende Fagforbund Kravet frem, støttet til omfattende Undersøgelser af Stillingen her i Landet og af Udviklingen i andre Lande. Vi var paa det rene med, at skulde der opnaas noget betydeligt for hele Arbejderklassen, maatte Kravet føres frem af Landsorganisationen i Tilknytning til Partiet og dets Organer. Hvis de enkelte Fag straks var gaaet til separate Forhandlinger, vilde Resultaterne være bleven højst forskellige og sikkert meget smaa, idet de enkelte Fag tidligere har været altfor tilbøjelige til at gøre de fornødne Indrømmelser netop paa Arbejdstidsspørgsmaalet. Formanden var naturligvis Tilhænger af lovbefalet Maksimalarbejdsdag, men han maatte lægge stor Vægt paa den organisationsmæssige Udvikling, idet Lovgivningsmagtens Afgørelse altid maa faa en summarisk Karakter. Et Fag med en saa stærkt stigende Arbejdsintensitet som vort kan forlange Afkortelser i Arbejdstiden, uden Hensyn til, at andre Fag endnu staar tilbage for os. Den af De samvirkende Fagforbund opnaaede Overenskomst bringer Arbejdstiden ned paa 50½ Time ugentlig, d. v. s. 8½ Time de 5 Dage og 8 Timer om Lørdagen. I Sverig har man noteret 52½ Time som et meget godt Resultat. Desuden opnaaede vi Enighed om Nedsættelse af en Kommission til Undersøgelse af Muligheden for at naa helt frem til de 8 Timer. Vi staar i Virkeligheden lige foran Idealets Gennemførelse. Videre har vi ikke kunnet naa i denne Omgang. Noget som helst Grundlag for at iværksætte de overenskomststridige Handlinger, der har fundet Sted, kan der ikke findes. Den Hast, hvormed sligt blev iværksat, vækker Mistanke om, at der laa andre Planer bag. Ingen Overenskomst kan jo afsluttes uden Urafstemning, saa Dhrr. kunde jo udmærket have ventet og ladet Medlemmerne selv træffe Afgørelsen.

Overenskomsten.

Formanden omtalte i store Træk de prøvede Principper for Metalarbejderforbundets Generaloverenskomst. — Disse Principper vinder — trods al Kritik — større og større Udbredelse. De viser sig at være det bedste Grundlag, naar man overhovedet ønsker en lovlig Ordning.

Han gennemgik derefter Enkelthederne i det foreliggende Forslag. Med Hensyn til Arbejdsledernes Stilling er der opnaaet en Ændring, som navnlig Formerne har ønsket, og i Reglerne for Tillidsmænd er der sket en Ændring, som imødekommer Ønsket fra de smaa Værksteder. Som noget ganske nyt er der indført tvungen Voldgift for Tillidsmands-Afskedigelser. Der er skaffet Arbejderne Ret til at forhandle med Arbejdskammeraterne om Afslutning ogsaa af Enkeltakkorder. Overfor det herskende Anarki paa Akkordernes Omraade er der indført en Bestemmelse om, at Arbejderne, naar der ikke opnaas Enighed om Akkord, skal have et Tillæg af 33⅓ pCt. til den ansatte Timeløn. Ingen Arbejder maa dog af den Grund tjene mindre, end han er vant til paa samme Arbejdstid. — Med Hensyn til Overarbejdet er Faget naaet til 1 pCt., hvilket er et overordentlig smukt Resultat. Vi har afvist alle Arbejdsgivernes Ønsker om at indføre Pligt til Overarbejde, hvorved Forkortelse af Arbejdstiden kunde blive illusorisk.

I Week-end-Bevægelsen kan der vel være noget berettiget og hertil er der taget Hensyn ved, at Arbejdstiden bliver lidt kortere om Lørdagen. Men jeg tror, at den danske Arbejderklasse vil fastholde, at det ikke drejer sig om at faa Arbejdsti-

den omlagt, men om at faa den daglige Arbejdstid forkortet. Iberegnet Augustreguleringens 8 Øre bliver Minimallønnen nu 73 Øre. Reguleringen, der var en glædelig Overraskelse for mange af vore Medlemmer, har aldeles ikke hindret vor permanente Lønbevægelse, der tværtimod er gaaet Slag i Slag. Vi har bevaret vor Løfteparagraf og den Bevægelsesfrihed, som den hjemler os.

Man er enedes om et Tillæg af 20 pCt. til alle Prislister og til saadanne Akkorder, der er ligestillede med Prislisteakkorder. Prislister og Akkorder, der faar dette Tillæg forbliver uforandrede indtil 1. Febr. 1920, uafhængigt af, om de i Øjeblikket er opsagt til Ophør eller kan opsiges til Ophør i Løbet af Aaret 1919. Prislister, der først kan opsiges senere end 1. Febr. 1920, bliver uberørte af denne Regel, men skal — som Erstatning for den forkortede Arbejdstid — have et Tillæg paa 10 pCt. Alle Dyrtidstillæg fra Augustreguleringen bibeholdes.

Overenskomsten faar tilbagevirkende Kraft til 1. Febr. d. A.

Jeg lægger Kollegerne paa Sinde at vurdere det Arbejde, som det har kostet at naa til det foreliggende Resultat. Jeg tror ikke, at det vil være muligt at naa videre paa noget afgørende Punkt. Men jeg kan da ogsaa med rolig Samvittighed anbefale at vedtage Overenskomsten, hvorved Smedeforbundet bevarer sin smukke Plads i forreste Række indenfor Arbejderbevægelsen.

J. A. Hansens Foredrag lønnedes med stærkt Bifald.

Der udspandt sig derefter en meget lang og indgaaende Diskussion, hvorunder Leonhard Hansen fremsatte og motiverede et Forslag til en Resolution, som paa en Gang giver Udtryk for Tilslutning til Overenskomstforslaget og fremhæver den stærke Begejstring for 8-Timers-Dagen. Resolutionen er saalydende:

»Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Kongres 1919 vedtager det af Hovedbestyrelsen forelagte Forslag til ny Overenskomst, gældende fra 1. Febr. 1919 til 1. Febr. 1920, i hvilken bl. a. findes en Forkortelse af Arbejdstiden til 8½ Time daglig og 8 Timer om Lørdagen.

Saafremt den af de to Hovedorganisationer nedsatte Kommission ikke fremskaffer en yderligere Forkortelse i Juli Maaned d. A., forlanger Kongressen, at Hovedbestyrelsen ved næste Overenskomst-Indgaaelse fremlægger et Forslag, i hvilket fordres 8 Timers Arbejdsdag«.

Resultatet af Afstemningen, der foretoges ved Navneopraab, blev, at den af Leonhard Hansen stillede Resolution forkastedes med 86 Ja mod 93 Nej. Resolutionen anbefalede at vedtage Overenskomstforslaget, men gøre det til en Betingelse, at 8-Timers-Kravet ved næste Overenskomst-Fornyelse om et Aar skulde være ufravigeligt.

Dette negative Resultat var ikke Udtryk for den paa Kongressen raadende Stemning, men skyldtes, at et meget stort Antal Delegerede havde ladet sig vælge med bundne Mandater. De var altsaa forpligtede til ikke ved Afstemningen at tage Hensyn til alle de Oplysninger, som var fremkomne under Debatten. Det blev saa vedtaget, at Overenskomstforslaget skulde ud til Urafstemning blandt samtlige Forbundets Medlemmer, hvorefter Kongressen sluttedes med Leveraab for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 ❋ KØBENHAVN DEN 1. MARTS 1919 ❋ 15 AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. 8 Timers Arbejdsdagen. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene i Jern- og Metalindustrien. Arbejdsmænd paa Bornholm, hos Hagen & Sievertsen. Formerne hos Ludvigsen & Hermann. Glarmestrene. Træindustriarbejderne). Prisstigningen.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Febr. 1919.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Marts 1919.

Forretningsudvalget.

8 Timers Arbejdsdagen.

Som det vil erindres, blev der i September Maaned f. A. afholdt en Konference mellem Forretningsudvalgene for de faglige Landsorganisationer i Norge, Sverige og Danmark. Paa denne Konference behandledes bl. a. Spørgsmaalet om 8 Timers Arbejdsdagen, og man var fra alle Sider enige om, at der i alle tre Lande burde gøres et kraftigt Arbejde for at faa Arbejdstiden nedsat til de 8 Timer.

Der var paa Konferencen ogsaa Enighed om, at man som hidtil baade burde bruge de faglige Organisationer og henvende sig til Lovgivningsfaktorerne, for derved at naa det tilsigtede Maal. Konferencen vedtog sluttelig en Udtalelse, der var saalydende:

Som før udtrykt af internationale og skandinaviske Arbejderkongresser, er den hidtil almindelige Arbejdsdags Længde forkastelig, baade af hygiejniske og kulturelle Grunde.

Der hersker nu som før fuld Enighed om, at Fagorganisationernes Virksomhed for en Nedsættelse af Arbejdstiden stadig maa fortsættes og det anbefales — ogsaa under Hensyn til den herskende Arbejdsløshed — at drage denne Sag i Forgrunden under den nu forestaaende Planlæggelse af Organisationernes Arbejde.

Det er imidlertid klart for Konferencen, at en fuldt tilfredsstillende Løsning af Arbejdstids-Spørgsmaalet kun opnaas ved Lovfæstelse af en Maksimalarbejdsdag, der som Regel bør være paa 8 Timer, og Arbejderklassen maa derfor fremdeles udøve sin politiske Indflydelse for at naa dette Maal.

Til Fremme af Opgaven anbefaler Konferencen Landsorganisationerne i de tre skandinaviske Lande at fremsætte Fordring om snarlig Forelæggelse af Lovforslag, hvorved dette, Arbejderklassens gamle, berettigede Krav imødekommes.

Paa Repræsentantskabsmødet i Oktober Maaned f. A. forelaa Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse ogsaa til Behandling, og man gav ovenstaaende Beslutning sin fulde Tilslutning.

I Overensstemmelse hermed skete der i December Maaned f. A. en Henvendelse til Minister Stauning, hvorved man opfordrede ham til at fremsætte et Lovforslag i Rigsdagen, gaaende ud paa Gennemførelsen af en Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer for den arbejdende Befolkning. Ministeren gav følgende imødekommende Svar:

Jeg er enig med Dem om Forsvarligheden af Arbejdernes Krav om udvidede Foranstaltninger til

Sikring af Sundhed, Oplysning og Familieliv.

Ministeriet er da ogsaa af den Opfattelse, at 8 Timers Arbejdsdagen bør tilstræbes baade af sundhedsmæssige og kulturelle Grunde. Det Andragende, som er overbragt, modtages derfor med ubetinget Sympati.

Vi har paabegyndt Undersøgelser og Forarbejder til en Løsning, der rækker videre end det allerede fremsatte Lovforslag, men en vidtgaaende Reform vil gribe ind paa mange Omraader, og det vil derfor tage nogen Tid, før en Ordning kan gennemføres i fuld Udstrækning; thi Samfundsproduktionen maa ikke forstyrres unødig og mange Hensyn maa tages.

Men det er altsaa Hensigten at fortsætte Arbejdet med det Formaal at imødekomme Arbejderne, saaledes som jeg allerede udtrykte det ved Forelæggelsen af Lovforslaget, omfattende Bedrifter med Døgndrift.

Jeg er ogsaa sikker paa, at der i Rigsdagen er et stærkt Ønske om, at Arbejderne skal opnaa en væsentlig Nedsættelse af Arbejdstiden, men det er ogsaa bekendt, at mange helst ønsker, at det for de mere almindelige Virksomheder sker ved Overenskomst mellem Organisationerne. Hvis det imidlertid ikke lykkes, anser jeg det for absolut paakrævet — ikke mindst under Hensyn til Arbejdsløsheden at søge Lovforslaget fremsat snarest, og saa haaber jeg ogsaa at kunne opnaa Rigsdagens Medvirkning til Gennemførelsen.

Minister Stauning har nu indfriet sit Løfte, idet han har besluttet sig til at nedsætte en Kommission paa 23 Medlemmer, som har til Opgave at skulle udrede hele dette for Arbejderne saa vigtige Spørgsmaal.

Under 24. ds. har Stauning tilsendt De samvirkende Fagforbund en saalydende Skrivelse:

Med det Formaal at søge indført en lovbestemt Arbejdstid, der som Regel bør være paa 8 Timer i Døgnet for alle Lønarbejdere, er Ministeriet sindet at nedsætte en Kommission bestaaende af 23 Medlemmer.

Kommissionens Opgave skal nærmere være følgende:

1. *at* tilvejebringe Oplysninger fra Udlandet om Arbejdstidens Længde og øvrige Forhold, der staar i Forbindelse hermed.
2. *at* udarbejde Forslag til Lov om Arbejdstiden i Haandværk, Industri, Handel, Landbrug og Søfart samt Regler for saadanne Afvigelser fra den lovbestemte Arbejdstid, som af samfundsmæssige Grunde maatte være fornødne.

Kommissionen skal kunne foreslaa en kortere Arbejdstid for Fag, hvori Hensynet til Arbejdernes Sundhed maatte gøre dette rimeligt, og skal søge at tilvejebringe særlige Regler for saadanne Fag, hvori det vil være rimeligt, at Arbejdstiden fastsættes som Gennemsnit for længere Perioder, f. Eks. for Landbruget.

Kommissionens Arbejde vil være at fremme saaledes, at Forslag, til Ordningen om en lovbestemt Arbejdstid for Haandværk og Industri kan foreligge inden 1. Juli 1919 og for de øvrige Omraader inden 1. Oktober 1919.

Under Henvisning til foranstaaende skulde man tjenstlig anmode den ærede Organisation om at ville udpege 4 Medlemmer til at indtræde i den omhandlede Kommission.

Man vilde efter Omstændighederne sætte Pris paa at modtage Svaret senest førstkommende *Onsdag den 26. d. M.*

(sign.) TH. STAUNING.
/Sv. Neumann.

Ministeriet har anmodet en Række Organisationer, repræsenterende Arbejdere og Arbejdsgivere indenfor Haandværk, Industri, Handel, Landbrug og Søfart om at udpege Medlemmer til den omhandlede Kommission, hvis Formand bliver Forligsmanden, Departementschef *Adolf Jensen*, og hvori endvidere Forman-

den for Arbejdsraadet, Kontorchef i Indenrigsministeriet *Sv. Neumann*, og Direktøren for Arbejds- og Fabrikstilsynet, cand. polit. *J. K. Lindberg*, indtræder som Medlemmer.

De samvirkende Fagforbund har som sine Repræsentanter valgt følgende:

Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *I. A. Hansen*,

Formanden for Bygningssnedkernes Fagf. *Carl Rasmussen*.

Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund *M. C. Lyngsie*.

Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen*.

Ved de Forhandlinger, der som bekendt er ført mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund om Arbejdstidens Nedsættelse, er der som ligeledes bekendt sket et kraftigt Fremstød. For det store Antal Arbejderes Vedkommende er Arbejdstiden bragt ned paa 8½ Time daglig, og et meget betydeligt Antal er allerede nede paa de 8 Timer. Nu skal den sidste Haand lægges paa Værket, og hvis de ydre Forhold, Udviklingen i de andre Lande, stiller sig nogenlunde gunstigt, vil det sikkert lykkes, ligesom det jo allerede for nogen Tid siden er lykkedes at faa 8 Timersdagen lovfæstet i Fabrikker med Døgndrift.

Paa dette som paa alle andre Omraader ser man Nytten af, at Arbejderbevægelsen opererer baade efter de faglige og de politiske Linier og at der paa de to Omraader arbejdes parallelt mod det samme Maal.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene i Jern- og Metalindustrien. Som tidligere meddelt var det ikke lykkedes Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien at forhandle sig til Rette om en Forlængelse paa et Aar af den til 1. Februar udløbne Overenskomst.

Sagen blev derfor overgivet til Hovedorganisationerne, som holdt Fællesmøde herom den 13. Febr., men heller ikke her opnaaedes Enighed og Forbundet varslede derfor Strejke fra den 22. Februar om Aftenen ved den normale Arbejdstids Ophør.

Imidlertid traadte Forligsmanden til og indkaldte Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Jernindustriens Sammenslutning og Dansk Arbejdsmandsforbund til Møde den 15. Febr. Forhandlingerne her varede hele Dagen og fortsattes den 16. til hen paa næste Dags Morgen.

Endelig den 18. ds. stillede Forligsmanden et Mæglingsforslag, paa hvilket han udbad sig Parternes Svar til Fredag den 21.

Mæglingsforslaget var saalydende:

Overenskomsten af 14. Marts 1911 mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark med Tilføjelser og Ændringer af Februar 1916 og Februar 1918 fornyes med følgende Ændringer og Tilføjelser:

I. Lønninger.

A. Den faste Timeløn. Alle nuværende Timelønninger faar et Tillæg af 10 Øre pr. Time.

B. Dyrtidstillæg.
   a) August-Reguleringstillægget — 6 Øre — forhøjes til 8 Øre pr. Time.
   b) Desuden ydes et Dyrtidstillæg af 18 Øre for de Arbejdstimer, i hvilke der ikke arbejdes i Akkord.
   Bestemmelserne i Punkt II i Forliget af 12.—13. Februar 1918, angaaende Dyrtidstillæg, bortfalder.

C. Minimalløn. Minimallønnen forhøjes fra 39 Øre i København og Helsingør og 38 Øre i de øvrige Provinser til 56 Øre over hele Landet. Da enhver Timelønsarbejder desuden som Dyrtidstillæg erholder et Tillæg af 8 Øre (jfr. B. a) og 18 Øre pr. Arbejdstime, i hvilken der ikke arbejdes i Akkord (B. b), vil den mindste Be-

taling for Timelønsarbejde være 82 Øre.

D. Støbetillæg. Tillæget pr. Støbedag forhøjes fra 30 Øre til 40 Øre.

E. Lønudbetaling. Ugelønnen udbetales om Fredagen. Hvis Fredagen falder paa en Helligdag, da den foregaaende Søgnedag. Udbetalingen sker i Arbejdstiden, hvor dette allerede nu er Tilfældet, og paa andre Arbejdssteder i kortest mulig Tid efter Arbejdets Slutning.

Naar en Arbejdsmand afskediges, afregnes hans Timeløn og Akkordfortjeneste, forsaavidt denne foreligger klar til Afregning, samtidig med Afgangen.

II. Arbejdstiden.

Den normale Arbejdstid er pr. Uge 50½ Time, fordelt paa hele Aaret med 8½ Time paa hver af Ugens 5 første Dage og med 8 Timer om Lørdagen. Arbejdstiden skal lægges indenfor Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Eftermiddag. En anden Fordeling af den normale Arbejdstid paa Ugens forskellige Dage eller — f. Eks. paa Grund af manglende Dagslys — paa de forskellige Aarstider, kan kun finde Sted under Forbehold af Hovedorgenisationernes Godkendelse.

I Virksomheder, hvor Arbejdstiden hidtil — paa Grund af særlige Forhold, saasom fortsat Dag- og Natdrift — har været længere eller kortere end den hidtidige, normale Arbejdstid i Jern- og Metalindustrien, fastsættes Arbejdstiden i Overensstemmelse med den mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund under 13.—15. Januar 1919 sluttede Overenskomst. For Virksomheder af denne Art, der senere indtræder i Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, regnes i dette Forhold med den forinden Indtrædelsen gældende Arbejdstid.

Den fastsatte Arbejdstid er effektiv. Spise- og Hvilepauser maa ikke tilsammen udgøre mere end 2 Timer og ikke mindre end ½ Time.

Ved Bestemmelsen af, hvorledes den normale Arbejdstid samt Spise- og Hvilepauserne skal fordeles, skal Arbejderne høres. I Tilfælde af Meningsforskel iblandt Arbejderne indbyrdes, skal der foretages en Afstemning af samtlige Arbejdere paa Arbejdsstedet. Arbejderne kan rejse Paatale i Henhold til »Regler for Behandling af faglig Strid« for en Mangel paa Hensyntagen, der ikke er tilstrækkelig begrundet i Virksomhedens Tarv.

III. Behandling af faglig Strid.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne »Norm«.

IV. Fælles Værksteds-Regler.

Forsaavidt den mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og De samvirkende Fagforbund paabegyndte Revision af »Fælles Værkstedsregler« ikke er tilendebragt inden den 1. Juli d. A., optages der en Forhandling mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Dansk Arbejdsmandsforbund om en midlertidig Ordning af de i fælles Værksteds-Regler indeholdte Spørgsmaal.

V. Særoverenskomster og Priskuranter.

Om Fornyelse af opsagte Priskuranter og Særoverenskomster optages der Forhandling mellem Parterne.

Forligsmanden udbeder sig Parternes Svar paa foranstaaende Mæglingsforslag senest Fredag den 21. Februar Kl. 6.

(sign.) Adolph Jensen.

Ved Fristens Udløb meddelte Jernindustriens Sammenslutning Forligsmanden, at man havde godkendt hans Forslag. Dansk Arbejdsmandsforbund, som den 20. havde holdt Delegeretmøde af Repræsentanter for Arbejdsmændene indenfor Jernindustrien, sendte imidlertid Meddelelse om, at Forslaget var blevet forkastet enstemmigt, idet Delegeretmødet havde vedtaget en saalydende Resolution:

»Delegeretmødet udtaler, at en Minimalløn paa 56 Øre er aldeles uantagelig som Grundlag overfor

Hovedfagets tilsvarende 65 Øre hvad angaar Akkordfordelingsforholdet, og er den foreliggende Tilbagegang fra det nuværende Forhold: 39—41 Øre allerede i Princippet ganske umulig at akceptere.

I lige Maade udtaler Delegeretmødet, at den gennem Tillæg for manglende Akkord fixerede Minimalløn paa 82 giver en Ugefortjeneste saa minimal som 41 Kr. 41 Øre, hvilket Beløb ingen Familieforsørger, selv om han er Arbejdsmand, kan eksistere for.

Delegeretmødet paalægger derfor Forhandlingsudvalget at sætte al Kraft ind paa at fremskaffe et bedre Grundlag for en Overenskomst.«

Desuden paalagdes det Forbundsledelsen at gøre Forligsmanden bekendt med, at Arbejdsmændene maa kræve, at de jern- og metalindustrielle Virksomheder, der nu har en anden Arbejdstid end den overenskomstmæssige, ikke længere faar Lov til at bevare denne Undtagelsesstilling, men, naar de vil nyde Fordelene ved at Jernindustriens Overenskomst gælder for dem, ogsaa maa gives Arbejderne de Fordele, der for dem indeholdes i denne Overenskomst, ligesom Arbejdsmændene, belært af de frugtesløse Forsøg paa at faa ændret de forældede «Fælles Værkstedsregler«, ikke fortsat ønsker at være bunden af dem i deres nuværende Form.

Da Forligsmanden havde modtaget dette Svar, henstillede han til Dansk Arbejdsmandsforbund at udsætte Strejken — og indkaldte atter Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de direkte interesserede Parter til Møde hos sig den 26. Februar.

Dansk Arbejdsmandsforbund tog dog ikke Forligsmandens Henstilling til Følge, men tilsendte ham en saalydende Skrivelse:

I Anledning af Hr. Forligsmandens Henstilling af Dags Dato om Udsættelse af den varslede Strejke i Jern- og Metalindustrien tjener, at man under de foreliggende Omstændigheder og under Hensyn til de i vore kompetente Forsamlinger trufne, udtrykkelige Vedtagelser, ikke ser sig i Stand til at imødekomme Henstillingen.

Til det af Forligsmanden til Onsdag den 26. ds. indvarslede Møde i Statistisk Departements Lokaler, vil vore Repræsentanter give Møde.

Paa dette Møde forhandlede Forligsmanden atter med de forskellige Parters Repræsentanter; men da det viste sig, at disse endnu stod langt fra hinanden, undlod han at stille noget nyt Mæglingsforslag.

Strejken fortsattes derfor uforandret.

Arbejdsmænd ved Kaolin-, Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 10. Februar d. A., enedes man om en ny Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende Bestemmelser:

Den normale Arbejdstid er fra 6 Morgen til 4½ Eftermiddag med 1½ Times Spise- og Hviletid. Om Lørdagen standses Arbejdet Kl. 3½. Efter Aftale med Fagforeningerne kan Omlægning af Arbejdstiden finde Sted efter Lysforholdene.

Indskrænket Arbejdstid indføres efter de respektive Værkers egne Bestemmelser.

Brændernes og Kaolinpressernes Arbejdstid forbliver som hidtil ind til Lovforslaget om 8 Timers Arbejdsdag i kontinuerlig Drift er traadt i Kraft, dog senest til 1. April. Indtil Lovforslaget træder i Kraft, tillægges der dog disse Arbejdere 12 % af Timefortjenesten i Lighed med, hvad de øvrige Arbejdere erholder for Tab i Arbejdsfortjenesten ved Arbejdstidens Nedsættelse fra 10 til 9 Timer.

I den normale Arbejdstid er den faste Timeløn fra 1. Februar 1919 65 Øre. Hertil ydes fra samme Dato et Dyrtidstillæg af 27 Øre pr. Time.

Søn- og Helligdagsarbejde samt Overarbejde udover den normale Arbejdstids Ophør betales med et Tillæg af 50 % til Timeløn og Dyrtidstillæg, for Natarbejder i Tiden mel-

lem 8 Aften og 6 Morgen betales et Tillæg af 100 %. Dette gælder for saavel Akkord- som Timelønsarbejde.

Den ovennævnte Timeløn gælder for almindeligt Arbejde paa Værkerne, medens der for saadanne særegne Arbejders Vedkommende som Rør- og Kedelrensning, Ilægning af Knuserne, Kulaflæsning og Lempning samt Rensning af Gaskanaler træffes Aftale med hvert enkelt Værk og dets Arbejdere.

Alt Losnings- og Ladningsarbejde ved Rønne Havn udføres i Akkord efter Overenskomst med Arbejdslederen eller med den Timeløn, der er gældende ved Havnen.

Ved denne Overenskomsts Afslutning skal samtlige Akkorder optages til Revision.

Alle nye Akkorder fremgaar ved Forhandling mellem Arbejderen og Arbejdslederen, og maa alle større Akkorder underskrives, eventuelle Uoverensstemmelser afgøres i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid.

Overenskomsten er gældende fra 1. Februar d. A. til 31. Januar 1920.

Arbejdsmænd hos A/S Hagen & Sievertsen, Odense. Overenskomsten mellem Aktieselskabet Hagen & Sievertsen i Odense var udløben den 31. December 1918. De mellem Parterne førte Forhandlinger om en ny Overenskomst forløb uden Resultat, og der blev varslet Strejke, som traadte i Kraft den 20. Januar 1919.

Sagen kom derefter til Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirkning ved et Fællesmøde d. 1. Februar. Der opnaaedes her Enighed om en Overenskomst der træder i Kraft den 1. Januar 1919 og gælder, indtil den med 3 Maaneders Varsel, dog tidligst til 1. Januar 1920, opsiges af en af Parterne.

Den normale Arbejdstid er 50½ Time ugentlig. Den normale Timeløn er 61 Øre, hvortil kommer et Dyrtidstillæg af 34 Øre pr. Time.

Overarbejde betales med 40 pCt. af den normale Timeløn i de første 4 Timer samt 4½ Søndagstime, derefter med 80 pCt. Hertil kommer et Dyrtidstillæg af 34 Øre pr. Time.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Formerne hos Firmaet Ludvigsen & Hermann. Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi under 30. f. M. en Klage over, at de hos Firmaet Ludvigsen & Hermann beskæftigede Formere den 22. Januar havde iværksat Arbejdsstandsning uden noget Varsel, og som Grund til Arbejdsstandsningen havde de angivet, at der var giftige Gasarter til Stede i Støberiet, som gjorde deres fortsatte Forbliven der livsfarlig. Firmaet havde vel indrømmet, at Luften i Støberiet paa Grund af stærkt svovlholdige Cinders havde været mindre god; men man mente, at det skyldtes, at Formerne modsatte sig det eneste Middel, der kunde bidrage til at skaffe bedre Luft, nemlig at lukke Vinduerne op, hvad Formerne ikke vilde, fordi de saa blev ude af Stand til at arbejde i den derved fremkommende lavere Temperatur.

Den 3. Februar fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Formerforbundet og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Ved dette Møde blev det oplyst, at Luften var saa kvælende, at Arbejderne fik Opkastninger og tabte Appetiten til Maden, og andre Symptomer viste, at der var stærke Gasarter til Stede i Lokalet. Det blev tillige oplyst, at en Tørreovn, som findes i Fabrikslokalet, ikke blev anvendt paa den rette Maade.

Denne Tørreovn er nemlig forsynet med 4 Spjelde; men de nederste, netop de, som skulde tage den daarlige Luft, blev aldrig aabnet.

Efter denne Oplysning, som syntes at være ret overraskende for Fabrikanten, blev der givet Støbemesteren Ordre til, at Ovnen skulde benyttes paa rette Maade.

Man enedes derefter om følgende: Arbejdet genoptages i fuldt Omfang Tirsdag den 4de Februar d. A. ved normal Arbejdstids Begyndelse.

Med Hensyn til Tørreovnen enedes man om at benytte de paa Ov-

nen anbragte Ventilationsspjeld paa rette Maade, hvilket næppe har været Tilfældet, naar disse Ulemper har været tilstede.

Skulde Ulempen med giftig Os i Støberiet desuagtet vise sig i større Omfang end sædvanlig i en Støberivirksomhed, skal Formerne have Ret til inden 3 Maaneder fra Dato at tilkalde Fabriksinspektøren som Skønsmand, og erklærer Firmaet sig villig til at bøje sig for dennes Afgørelse med Hensyn til Foranstaltninger til Afhjælpning af Ulemperne.

Parterne forbeholder sig deres Ret i videste Omfang med Hensyn til Erstatning for Arbejdsstandsningen.

Glarmestersvendene Landet over. Ved et Fællesmøde 1. Februar i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Glarmesterlavet i Danmark 1., 2. og 3. Afdeling og Glarmestersvendenes Forbund enedes man om at afgøre de tilbagestaaende Uoverensstemmelser saaledes — dog under Forbehold af Forbundets Sanktion.

Arbejdstiden er 8½ Time Ugens 5 første Dage og 8 Timer om Lørdagen og skal ligge mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Eftermiddag.

Timelønnen i København er 75 Øre, hvortil betales et Dyrtidstillæg af 40 Øre. For Timelønsarbejder paa Nybygninger er Timelønnen dog 85 Øre, hvortil ligeledes betales et Dyrtidstillæg af 40 Øre, undtagen for Vinduespudsning, hvor Timelønnen er den normale.

Det første Aar efter Læretiden er Timelønnen dog henholdsvis 50 Øre og 60 Øre med et Dyrtidstillæg af 40 Øre.

I Provinserne er Timelønnen 70 Øre med et Dyrtidstillæg af 40 Øre, det første Aar efter Læretiden 50 Øre med et Dyrtidstillæg af 40 Øre.

Hjælpearbejde betales med et Tillæg af 10 pCt. til Timelønnen og Dyrtidstillæget, saavel i København som i Provinserne.

For København gælder følgende Bestemmelse om Landarbejde: Paa alt Landarbejde betales et Tillæg af 15 pCt. enten det udføres i Akkord eller Timeløn Endvidere betales Rejsetiden fra København til Arbejdsstedet og omvendt med Timelønnen samt Rejsepenge, dog ved Arbejde som udføres i Akkord kun een Gang frem og tilbage. For Ophold betales efter Regning, saafremt det er nødvendigt at overnatte paa Stedet. I saadanne Tilfælde bortfalder de omhandlede 15 pCt. Tillæg.

For Landarbejde i Provinserne gælder følgende Bestemmelse: For udenbys Arbejde, hvad enten det udføres i Akkord eller Timeløn, betales Rejsetiden til Arbejdsstedet med Timelønnen samt Rejsepenge frem og tilbage een Gang. Ophold arrangeres og betales af Mesteren.

Til § 21 i den københavnske Overenskomst tilføjes: »Hvor mindst 4 Svende er beskæftigede paa samme Arbejdsplads, udbetales Arbejdslønnen inden Arbejdstidens Ophør paa Arbejdsstedet«.

Der tillægges den københavnske Priskurant af 1914 50 pCt. og Maalene omregnes i Centimer, de 15 pCt. er Dyrtidstillæg.

Overenskomsterne for København og Provinserne er gældende fra 1. Februar 1919 indtil de med ¼ Aars Varsel opsiges til Ophør en 1. Febr.

Til Bestemmelsen om Landarbejde for Københavns Vedkommende føjes: »I Tilfælde, hvor Svenden maa rejse frem og tilbage samme Dag, betales intet for Ophold, men Rejsetiden betales med den tarifmæssige Timeløn.

Denne Overenskomst blev derefter forelagt samtlige Forbundets Afdelinger til Godkendelse., Resultatet blev, at Provinserne vedtog den, medens den blev forkastet af Københavns Afdeling.

Der har siden funden nogen yderligere Forhandling Sted og d. 23. Febr. afholdt Forbundet en ekstraordinær Kongres for gennem Forbundets højeste Myndighed at faa Sagen afgjort.

Efter en grundig Drøftelse blev Overenskomsten vedtaget med 17 Stemmer mod 7. En Stemmeseddel var blank.

Paa Kongressen oplyste Forbundets Forretningsfører, at 70 pCt. af de københavnske Medlemmer har faaet et ugentligt Tillæg paa 10—12 Kr., 22 pCt. har faaet 6—8 Kr. og at de alle har faaet et Tillæg til Akkordpriskuranten af 33—50 pCt

For Bygningsarbejde betales ekstra 1 Kr. 25 Øre pr. Dag; dette er en ny Bestemmelse.

For Provinsernes Vedkommende faar 92 pCt. af Medlemmerne et ugentligt Tillæg af 12 Kr. 80 Øre; 8 pCt. 8 Kr. ugentligt.

I Sammenligning med Overenskomsten af 1914 er Lønnen for Københavns Vedkommende forhøjet med 119 pCt. og for Provinsen med 126 pCt.

Træindustriarbejderne Landet over. Da Forhandlingerne mellem Træindustriarbejderforbundet og Træindustriens 3 Fabrikantforeninger angaaende Overenskomstforholdene ikke havde ført til noget Resultat paabegyndtes Tirsdag den 4. Februar nye Forhandlinger ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og endelig Torsdag Morgen, den 6. Februar var man naaet til Enighed om Betingelserne for at forny Overenskomsten til 1. Februar 1920.

Overenskomsten, der er gældende fra 1. Februar d. A., er ogsaa med Hensyn til Minimalløn og Arbejdstid gældende for Overenskomstforholdet mellem Forbundet og Jærnindustriens Sammenslutning.

De vedtagne Bestemmelser er følgende:

Akkordlønnede Arbejdere.

Til de nu gældende *Akkordpriser* lægges samtlige organisationsmæssigt givne Dyrtidstillæg indtil Augustreguleringen. Det saaledes fremkomne Beløb forhøjes til Dækning af Arbejdstidforkortelsen med

11 pCt. i København og
12 - i Provinserne.

Der optages lokal Forhandling om Indregulering i de faste Akkordpriser af de ovennævnte Tillæg, altsaa de nugældende Dyrtidstillæg indtil Augustreguleringen og Erstatningen for Arbejdstidsforkortelsen.

Som *faste Tillæg* ydes endvidere:

For Pakkassefabrikerne i København 10 pCt.

For Paaslaaere i København 8 pCt.

For Hellerup Skolæstefabrik 8 pCt.

Disse Procenttillæg lægges ens paa alle Satser, medmindre man ved lokal Forhandling kan enes om en anden Maade.

Som *yderligere Dyrtidstillæg* gives 10 Øre pr. Time til alle Akkordprislister, dog 13 Øre paa Stavfabrikerne Augustreguleringens 12 Øre bibeholdes undtagen for de Priskuranter, hvor Augustreguleringen i Forvejen var includeret.

Timelønnede Arbejdere.

Timelønnede Savværksarbejdere, Maskinsnedkere og Haandarbejdere faar et personligt Tillæg inclusive Erstatning for Arbejdstidsforkortelsen til deres nuværende Fortjeneste, hvori includeret Dyrtidstillæg 8 Øre, af

i København 18 Øre.
i Provinserne 18 Øre.
Arbejdsmænd i Provinserne 16 Øre.

Af nævnte Tillæg for *timelønnede Arbejdere* er 10 Øre pr. Time, tilligemed et Beløb svarende til Augustreguleringen, at betragte som *Dyrtidstillæg.*

Minimallønnen for Savværksarbejdere, Maskinsnedkere og Haandarbejdere sættes til 78 Øre i Timen i København og 70 Øre i Provinserne; for Arbejdsmænd i Provinserne 68 Øre.

Alle andre Minimallønninger hæves med 25 Øre pr. Time.

I alle disse Satser er indbefattet Augustreguleringen med 8 Øre som Dyrtidstillæg.

Overarbejdstillægget beregnes som hidtil med henholdsvis 50 og 100 pCt. af Timelønnen uden Tillæg af Dyrtidstillægget.

Arbejdstiden er den imellem Hovedorganisationerne vedtagne og lægges mellem Kl. 6½ og 5, Lørdag Kl. 4½.

Den nye Arbejdstid træder i Kraft fra første Lønningsuges Begyndelse, og Aflønningen sker efter de nye Lønsatser for indeværende Uge.

Til hver Mand betales engang for

alle 2 Kr. i København og 2½ Kr. i Provinserne.

Dette Tillæg til Overenskomsten gælder kun mandlige Arbejdere.

Prisstigningen under Krigen.

(Efter Statistiske Efterretninger.)

Paa Grundlag af de Indberetninger om Detailpriser, som Det statistiske Departement siden December 1914 har modtaget fra Prisreguleringskommissionerne i Hovedstaden og Provinsbyerne, er der foretaget periodiske Beregninger over Prisstigningens Virkning paa Udgifterne i et Husholdningsbudget. Den sidst foretagne Beregning førtes op til Juli 1918, og Resultatet blev offentliggjort i »Statistiske Efterretninger« Nr. 16, 1918. I det følgende skal meddeles Resultatet af tilsvarende Beregninger paa Grundlag af Priserne i Januar Maaned 1919.

Grundprincippet i de hidtil foretagne Beregninger over Prisniveauets Stigning har været, at man er gaaet ud fra Forbruget i en Husholdning, saaledes som dette var før Krigen, og derefter har beregnet, hvad dette Forbrug vilde koste, betalt med de til de forskellige Tidspunkter gældende Priser. Det Forbrug, som er benyttet ved Beregningerne, er opstillet i Overensstemmelse med den i 1909 udarbejdede Statistik over Husholdningsregnskaber for Arbejderfamilier i Hovedstaden paa 5 Personer og med en samlet aarlig Udgift i Juli 1914 paa gennemsnitlig 2000 Kr.

Man har selvfølgelig været klar over, at Forudsætningen om et uforandret Forbrug ikke svarede til Virkeligheden, idet Forbruget paa Grund af den forskellige Prisstigning for de forskellige Varer omlagdes for at skaffe økonomisk Balance i Husholdningen; men en saadan Omlægning af Forbruget har økonomisk set spillet en mindre Rolle, efterhaanden som den stærke Prisstigning naaede alle Varerne i Forbruget. Den stigende Vareknaphed har dog medført, at adskillige Varer helt er gaaet ud at Forbruget, f. Eks. Margarine og Fedt, der maa erstattes af den rationerede Smørmængde; dette er der ved Beregningerne taget Hensyn til og tillige til Rationeringen for enkelte andre Varer, f. Eks. Brød. Iøvrigt viser en nærmere Undersøgelse, at Rationeringen kun paa faa Omraader bringer Forbruget for en Familie paa det i Beregningerne omhandlede Indtægtsniveau ned under det tidligere gennemsnitlige Forbrug. En anden Side af Sagen er, at det kan være forbundet med store Vanskeligheder eller endogsaa være umuligt at skaffe sig de ved Rationeringen tildelte Varekvanta. Denne Omstændighed har det dog ikke været muligt at tage i Betragtning ved Beregningen af Prisniveauets Stigning.

Udgiften til:	Juli 1914	Juli 1915	Juli 1916	Juli 1917	Juli 1918	Jan. 1919
Fødevarer:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Flæsk, Kød	234	328	420	370	483	473
Smør, Mælk, Ost, Æg...	217	282	324	371	499	525
Margarine o. Fedt.....	73	95	100	125		
Fisk, fersk o. salt	30	30	38	42	42	42
Brød.....	153	199	194	284	264	233
Mel, Gryn o. lign.	33	56	59	80	82	80
Kart., Grønsager og Frugt	54	65	65	82	120	124
Sukker, Urtekram, Øl m. v.....	156	164	186	226	287	290
Tils....	950	1219	1386	1580	1777	1767
Klæder, Fodt., Vask	270	297	432	513	702	810
Bolig og Vedligehold. ..	330	330	342	375	426	431
Brændsel og Belysning .	100	130	175	220	275	268
Skatt., Kontingenter, Sygekasse o. s. v.....	210	210	210	210	210	270
Andre Udg.	140	140	173	196	245	252
Tils....	1050	1107	1332	1514	1858	2031
Ialt ..	2000	2326	2718	3094	3635	3798

Under Forudsætning af uforandret Forbrug, dog med de i det foregaaende nævnte Undtagelser, vil Udgifterne for et københavnsk Normal-

budget paa 2000 Kr. i 1914, senere have stillet sig for de enkelte Udgiftsgrupper som anført i ovenstaaende Oversigt.

Det Forbrug, som i 1914 kostede 2000 Kr., kostede saaledes efter Priserne i Juli 1915 2326 Kr., i Juli 1916 2718 Kr., i Juli 1917 3994 Kr., i Juli 1918 3635 Kr. og i Januar 1919 3798 Kr. For de tre Aar, Juli 1914 til Juli 1917, har Prisstigningen rundt regnet andraget godt 300 Kr. om Aaret. I Aaret fra Juli 1917 til Juli 1918 andrager Stigningen over 500 Kr. og fra Juli 1918 til Jan. 1919 godt 150 Kr. paa Aarsbudgettet. Tilsammen andrager Udgiftsstigningen indtil Januar 1919 ca. 1800 Kr.

Procentvis vil Prisstigningen fremgaa af følgende Tal, idet Udgiften efter Priserne i Juli 1914 sættes til 100:

	Udgifter til Fødevarer	Andre Udgifter	Samtlige Udgifter
Juli 1914.....	100	100	100
— 1915.....	128	106	116
— 1916.....	146	127	136
— 1917.....	166	144	155
— 1918.....	187	177	182
Jan. 1919.....	186	193	190

For Fødevarer andrager den samlede Prisstigning saaledes ca. 86 pCt. for de øvrige Udgifter ca. 93 pCt. og den samlede Prisstigning for hele Aarsbudgettet udgør ca. 90 pCt.

Siden den forrige Beregning over Prisniveauet fandt Sted — i Juli 1918 — er der forløbet et Tidsrum af seks Maaneder, og ved Slutningen af dette Tidsrum var Prisstigningsprocenten altsaa 8 højere end i Juli 1918. Der er Mulighed for, at Stigningen paa et Tidspunkt mellem Juli 1918 og Januar 1919 har været noget højere end i Januar 1919, og at der saaledes har været en Nedgang i Prisniveauet i den sidste Del af Perioden; men en nærmere Undersøgelse heraf lader sig ikke foretage paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger.

Med Hensyn til den ved Beregningen af Prisniveauet for Januar 1919 anvendte — som sædvanlig meget forsigtige — Fremgangsmaade, skal gøres følgende nærmere Bemærkninger:

Da Margarine, Plantefedt og Svinefedt maa betragtes som helt udgaaet af Forbruget, har man ikke kunnet beregne nogen Udgiftssum for den Gruppe, der omfatter disse Varer, men har samlet hele Udgiften til Fedtstoffer, Mælk, Ost og Æg under en Gruppe. Idet man gaar ud fra, at hele Fedtstofforbruget er lagt over paa Smør, har man derefter for Smør regnet med et Forbrug, der svarer til den rationerede Mængde, ¼ kg pr. Uge pr. Person. Udgiften til denne rationerede Smørmængde efter den for Tiden fastsatte Maksimalpris, 3 Kr. pr. kg, samt Udgiften til Mælk, Ost og Æg efter det tidligere normale Forbrug giver ialt en aarlig Udgift paa 525 Kr. Skønt Maksimalprisen paa Smør er lidt lavere nu end i Juli 1918, er den samlede Udgift for hele Varegruppen dog højere end i Juli 1918, idet der har været Prisopgang for Mælk, Ost og Æg.

Udgiften til Brød er beregnet efter den rationerede Brødmængde, idet man har taget Hensyn til, at Forbruget af Sigtebrød er taget stærkt af, saaledes at største Delen af Forbruget af groft Brød er beregnet efter Rugbrødspriserne, medens paa den anden Side hele det tildelte Kvantum Brød for Franskbrødsmærker er beregnet efter Prisen for Franskbrød; desuden er der regnet med normalt Forbrug af Kager og lign. Varer udenfor Rationeringen. Ved denne Beregning bliver den aarlige Udgift til Brød 233 Kr., ca. 30 Kr. lavere end ved Beregningerne i Juli 1918. Nedgangen skyldes de ved Dyrtidslovens Tilskudsregler nedsatte Brødpriser.

For de øvrige Grupper af Fødevarer er Udgifterne beregnet efter det tidligere normale Forbrug.

Udgifterne til Flæsk og Kød er lidt lavere nu end i Juli 1918, da Oksekød og Flæsk er billigere. Den ved Prisnedsættelsen paa disse Varer fremkaldte Nedgang i Udgifterne modvirkes dog delvis af Prisstigning paa Paalæg og Kødvarer udenfor Reguleringen.

For Varegrupperne Fisk, Mel og Gryn osv., Kartoffer, Grøntsager og Frugt har Beregningerne givet den samme eller omtrent den samme Udgift som i Juli 1918. For den sidste Varegruppe under Fødevarer, Sukker, Urtekram, Øl m. v. er Udgiften ligeledes omtrent uforandret. En Nedgang i Sukkerpriserne er blevet opvejet af opadgaaende Priser for andre Varer i denne Gruppe.

I den af Departementet maanedlig udarbejdede Prisstatistik har man ret sikre Holdepunkter for Beregning af Prisstigningen for Fødevarer. Beregningen af Udgiftsstigningen for de øvrige Grupper maa derimod foretages mere skønsmæssigt. Ved Hjælp af Oplysninger, indhentede fra forskellig Side, mener man dog at have været i Stand til med nogenlunde Nøjagtighed at fastslaa Prisforandringerne.

Oplysninger om Prisstigningen paa Klæder og Fodtøj m. v. har Departementet modtaget ved Henvendelse til en Del større Handels- og Produktionsfirmaer, der beredvilligt har givet disse Oplysninger. Paa Grundlag heraf har man anslaaet den samlede Prisstigning for denne Gruppe fra Juli 1914 til Jan. 1919 til gennemsnitlig 200 pCt.

Udgiftsstigningen for Bolig og Vedligeholdelse er beregnet paa følgende Maade: Af de 330 Kr., som Udgiften i Juli 1914 androg, er de 285 Kr. regnet at udgøre Huslejen og de 45 Kr. nødvendige Nyanskaffelser og Vedligeholdelse af Boligens Inventar. For Huslejen er regnet med en Forhøjelse fra Jul 1914 af 12 pCt., og for Vedligeholdelsesudgifter er regnet med en Stigning af 150 pCt. Dette giver en samlet Udgift for denne Gruppe paa 431 Kr. eller en Stigning paa ca. 30 pCt. Da der savnes tilstrækkelig sikre Holdepunkter til at bedømme Huslejens Stigning, har man skønsmæssigt regnet med en Forhøjelse paa 12 pCt. Et noget højere eller lavere Tal for denne Stigningsprocent vil iøvrigt kun udøve en ringe Indflydelse paa det samlede Prisniveau.

Ved Beregningen af Udgifterne til Brændsel og Belysning har man med de nuværende vanskelige Forsyningsforhold for Øje opstillet et Normal-Forbrug for en Familie paa det behandlede Indtægtsniveau og derefter beregnet Udgiften efter de gældende Priser. For Koks har man for den Del af Forbruget, som dækkes af de af Hovedstadens Kommuner leverede Koks til nedsat Betaling, 12 hl a 5 Kr. pr. hl, regnet med den lave Pris, som beregnes for disse Koks, og den øvrige Del af Forbruget er væsentlig regnet at dækkes af de 10 hl., som de nævnte Kommuner leverede til 7½ Kr. pr. hl. Udgiften til Brænde er beregnet efter den gældende Maksimalpris. Gasforbruget er antaget at dækkes af det Kvantum Gas, som leveres til den laveste Pris. Forbruget af Elektricitet er sat temmelig lavt; man har nemlig ment, at Petroleums-Prisen ogsaa skulde øve Indflydelse paa Udgifterne, og derfor har man hypotetisk regnet med Forbrug saavel af Elektricitet som Petroleum, det sidste dog i meget ringe Omfang. Ved denne Beregning faar man en samlet Udgift til Brændsel og Belysning paa 268 Kr., hvorved Stigningen fra 1914 bliver 168 pCt. Den samlede Udgift er lidt lavere end i Juli 1918, da Koksudgifterne efter den foretagne Beregning bliver en Del mindre. Nedgangen modvirkes dog delvis af større Udgifter til Brænde, Gas og Elektricitet, idet Priserne for disse Varer er forhøjede siden Juli 1918.

Udgifterne til Skatter, Kontingenter, Sygekasse osv. har tidligere været opført uden Forhøjelse, da det er meget vanskeligt at angive, hvor stor Udgiftsstigningen for denne Gruppe som Helhed er undergaaet. Imidlertid har man ikke ment længere at kunne undgaa at forhøje denne Udgiftsgruppe noget. Alene til Skat maa en Familie nu udrede et større Beløb end i 1914, idet den Indtægt, som Skatten beregnes af, maa forudsættes øget. Skønsmæssigt har man anslaaet Udgiftsforøgelsen for denne Gruppe til 60 Kr. aarlig,

hvad der giver en Stigning paa ca. 28 pCt.

Den sidste Gruppe Andre Udgifter rummer en Række forskellige Poster, hvoraf nogle (f. Eks. Tobak, Fortæring udenfor Hjemmet osv.) er undergaaet en betydelig Stigning, medens andre Poster har været Genstand for mindre Prisstigning. Som et Gennemsnit er der for hele Gruppen regnet med en Prisstigning paa 80 pCt.

Som allerede nævnt hviler de her meddelte Resultater om Prisstigningens Betydning for et normalt Husholdningsbudget paa Oplysninger om Forholdene i Hovedstaden. Imidlertid viser Departementets Prisstatistik, for Provinsbyerne og det øvrige Land, at der her har fundet en Prisstigning Sted, der ikke er mindre end Stigningen i Hovedstaden.

Man kan derfor gaa ud fra, at den samlede Prisstigning paa et Budget af samme Størrelse som det københavnske vil være nogenlunde ens i Hovedstaden og Provinsbyerne og ligeledes paa Landet for de Husholdninger, der er baserede paa Indkøb af det almindelige Forbrug. For de Husholdninger, der selv fremstiller en Del af de forbrugte Varer, modificeres Forholdet selvfølgelig i nogen Grad.

I vore Nabolande Norge og Sverige er der under Krigen foretaget Prisberegninger af lignende Art som de danske, og det kan derfor have sin Interesse at foretage en Sammenligning mellem de fremkomne Resultater. Fremgangsmaaden ved Beregningen af Prisniveauet har i det væsentlige været den samme som for Danmarks Vedkommende.

For Norges Vedkommende angaar Tallene en Række af Landets Byer, og som Grundlag er anvendt et Husholdningsbudget paa 1528 Kr. i Juli 1914. Fra dette Tidspunkt til August 1918 har Prisbevægelsen været følgende:

Norge	Prisstigning i pCt.
Fødevarer	184
Lys og Brændsel	416
Beklædning	220
Husleje	11
Øvrige Udgifter	118
	162

I November 1918 angives den samlede Prisstigning i Norge til 160 pCt., idet en detailleret Beregning dog endnu ikke foreligger.

I Sverige er Beregningerne over Prisstigningen foretaget paa Grundlag af Prisforholdene i samtlige Landets Købstæder. Som Udgangspunkt er anvendt et Normalbudget paa 2000 Kr. i Juli 1914. Fra dette Tidspunkt til Januar 1919 har Prisbevægelsen været følgende:

Sverige	Prisstigning i pCt.
Føde- og Nydelsesmidler	223
Bolig	20
Brændsel og Belysning	281
Beklædning	250
Skatter	14
Øvrige Udgifter	125
	167

Medens den samlede Prisstigning i Danmark indtil Januar 1919 androg ca. 90 pCt., havde man i Norge i November 1918 en Prisstigning paa 160 pCt., og i Sverige var Prisstigningen i Januar 1919 167 pCt.

Aarsagen til denne betydelige Forskel i Prisstigningen i Danmark og de to andre skandinaviske Lande maa bl. a. søges deri, at man i Danmark i højere Grad end i Norge og Sverige har anvendt Maksimalpriser og Tilskud fra Statens Side til Nedsættelse af Priserne paa de vigtigste Forbrugsvarer i Husholdningen, saaledes Brød, Smør, Sukker, Mælk, Kød, Flæsk, Mel og Gryn.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Februar Maaned 1919.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Marts 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Porto en er da 7 Øre (indenfor Københavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Anth. Andersen.

K.E.BORDING KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsstedet i Februar Maaned 1919

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen Faste Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et Tvelligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et Tvelligt –.

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der i alt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maaneden i alt (Søn- og Helligdage eller ligenede Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormange er der understøttet i Anledning af Arbejdsløshed og Rejsende i Maanedens Løb: a) Arbejdsløshedsstøtte? b) Af Fagorganisationen?	

Bemærkninger:

Faktorerne, hvorpaa Arbejdsløsheden beror, kan være forskellige, saaledes som Arbejdsløshed i Anledning af Strejke, Lockout, Mangel paa Raastoffer, Brændsel, Arbejdsredskaber, Afsætningsvanskeligheder, Ulykkestilfælde, Sygdom, Alderdom, Invaliditet, Arbejdsudygtighed, Arbejdsvægring, Fængsel, Militærtjeneste, Ferie, Mangel paa Arbejdsanledning, Arbejdsmangel i Sæsonen, Arbejdsmangel i Dødsfaldstilfælde, Arbejdsmangel i Anledning af Reparationsarbejder, Arbejdsmangel i Anledning af Nybygninger, Arbejdsmangel i Anledning af Ombygninger, Arbejdsmangel i Anledning af Flytning, Arbejdsmangel i Anledning af Brand, Arbejdsmangel i Anledning af Vejrliget, Arbejdsmangel i Anledning af Mangel paa Arbejdsredskaber, Arbejdsmangel i Anledning af Mangel paa Arbejdsanledning

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 ❋ KØBENHAVN DEN 8. MARTS 1919 ❋ 15 AARGANG

INDHOLD: Generalforsamling. Overenskomstsituationen. Arbejdstids-Kommissionen. Den faste Voldgiftsret. Fagforeningskonferencen. Arbejdsløsheden.

Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund.

Som meddelt i »Arbejderen« Nr. 34 afholder De samvirkende Fagforbund i Danmark Generalforsamling i Folkets Hus, Enghavevej, 24., 25. og 26. April d. A.

Organisationer, som ønsker at stille Forslag til Generalforsamlingen, bedes indsende saadanne til Forretningsudvalget *inden 15. Marts.*

I Henhold til Lovens § 36, 2. Stykke, kan enhver under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation (Landsforbund, enkeltstaaende Fagforening eller Fællesorganisation) stille Forslag til Generalforsamlingen, derimod kan ingen enkelt Person eller Afdeling af et Forbund stille Forslag, medmindre Forbundet optager det som sit.

Vi gør dog opmærksom paa, at Forslag om Forandringer, Tilføjelser eller Ophævelser af Lovbestemmelser ikke kan fremsættes nu. Saadanne Forslag skulde være indsendte mindst 6 Maaneder før Generalforsamlingen finder Sted. (Se »Arbejderen« Nr. 14 for 5. Oktbr. 1918.)

Overenskomstsituationen i to Uger.

Den med saa megen Interesse imødesete nye Afstemning blandt Smede og Maskinarbejdere er nu afsluttet og har givet det heldige Resultat, at Forslaget er blevet vedtaget med en Majoritet af 1261 Stemmer. Der var denne Gang afgivet 14,415 Stemmer, et langt større Antal end ved sidste Afstemning. 7838 har stemt Ja og 6577 har stemt Nej. Dermed er der skabt de bedste Udsigter for en heldig Løsning af den faglige Situation indenfor Jernindustrien.

Foruden for Smedene er der ogsaa sluttet Overenskomst for Formere, Snedkere, Skibstømrere og flere andre Fag.

Tilbage er den store Arbejdsmandsgruppe, som stadig er i Konfliktforhold til Arbejdsgiverne; men nu da Forholdene er ordnet i denne Industris Hovedfag, vil det forhaabentligt ikke vare længe, inden Striden med Arbejdsmændene ogsaa vil blive bragt ud af Verden.

Et Forsøg, som Forligsmanden gjorde den 26. Februar paa at naa til en Løsning, maatte han dog opgive, idet Kravet og Tilbudene laa for langt fra hinanden; men han har nu atter indkaldt Repræsentanter for Parterne til Møde Fredag den 7. Marts, og der er derfor nogen Mulighed for, at Sagen snart vil kunne bringes i Orden.

Den anden store og betydningsfulde Arbejdsmandsbranche, nemlig Murarbejdsmændene i Provinserne, har ligeledes faaet deres Overenskomster bragt i Orden. Murarbejdsmændene var sammenkaldt til Delegeretmøde den 28. Februar, og her blev det foreliggende Forslag til Overenskomst godkendt.

For Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne blev der ved Fællesmøder den 5. og 6. Marts opnaaet Enighed om en ny Overenskomst, der dog skal godkendes af de respektive Organisationer.

Ogsaa Papirindustrien har faaet

sine overenskomstmæssige Forhold ordnet. Ved et Møde, som begyndte den 26. Februar Kl. 1½, og som fortsattes med korte Afbrydelser til næste Dags Formiddag Kl. 12, var der opnaaet fuldkommen Enighed mellem Parterne om et Forslag til ny Overenskomst.

Den varslede Strejke blev derfor udsat, og ved en foretagen Afstemning blandt Afdelingerne er Forslaget nu godkendt, idet 746 Medlemmer har stemt Ja, 195 Nej, medens 14 har afgivet blanke Stemmesedler.

Glarmestersvendenes Forbund har afholdt Kongres den 23. Februar, og her forelaa til Behandling Spørgsmaalet om Godkendelse af den mellem Parterne indgaaede Overenskomst. Efter en længere Diskussion godkendt med 17 Stemmer mod 7. Overenskomsten omfatter hele Landet

I Tekstilindustrien er det ogsaa lykkedes at naa til Enighed om et Forslag til Overenskomst som nu er vedtaget ved Afstemning i Forbundets Afdelinger.

Karetmagerne i Provinserne har ligeledes faaet deres Forhold ordnet og desuden er der indgaaet en hel Række mindre omfangsrige Overenskomster indenfor forskellige Fag.

Ogsaa for Sukkervare-, Chokolade- og Biscuitarbejderne er der opnaaet Enighed om ny Overenskomst.

Ved et Fællesmøde den 6. Marts opnaaedes Enighed om Overenskomst for Gartnerforbundets Medlemmer hos Planteskoleejerne.

Som man vil se, er det et meget betydeligt Resultat, der er opnaaet ved Forhandlinger i den seneste Tid, og som saaledes har bragt ordnede Forhold til Veje for mange Tusinde Medlemmer. Der er dog desværre ogsaa tilbage en Mængde Sager, som det ikke er lykkedes at komme igennem.

Dette er saaledes Tilfældet med et saa vigtigt Fag som Kedel- og Maskinpasserne over hele Landet.

Efter 3 Dages Forhandling, først mellem Parterne, senere med Repræsentanter for Hovedorganisationerne, gik Parterne fra hinanden uden at aftale nyt Møde. Grunden hertil maa alene søges i det alt for ringe Løntillæg, som Arbejdsgiverne tilbød.

Forbundet har afsendt 1. Strejkevarsel, for paa denne Maade at søge at faa en hurtig og tilfredsstillende Afslutning paa Sagen.

En Strejke af Kedel- og Maskinpasserne vil naturligvis være en Kalamitet for hele Industrien, idet den vilde bringe Forstyrrelse ind i alle Fag.

Vi tror imidlertid heller ikke, det skulde blive nødvendigt at gaa til en saadan Yderlighed, men haaber paa, at Arbejdsgiverne imødekommer Kedelpassernes fuldt ud berettigede Krav.

Forligsmanden har da ogsaa allerede grebet ind i den foreliggende Sag, idet han har indkaldt til Møde den 10 Marts.

Ved Havnen i Odense og i Pakhusene strejker Arbejdsmændene fremdeles. Forligsmanden sammenkaldte til Møde den 25. Februar, og ved dette Møde stillede han et Mæglingsforslag; men begge Parterne har taget Afstand fra dette, idet det nemlig er forkastet. Ved en Forhandling i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer Onsdag den 5. Marts, og hvorunder Forligsmanden kom til Stede, enedes Parterne om at ville anbefale deres Organisationer at vedtage en Ordning vedrørende Overenskomsten for Arbejdsmænd ved Odense Havn og paa Købmandslagrene.

For Karetmagerne er der den 27. Februar forhandlet om Løn- og Arbejdsvilkaar hos Mestrene i København og for Larsens Vognfabrikker.

Mødet forløb uden Resultat, og den bebudede Strejke er derefter iværksat fra Lørdag den 1. Marts og omfatter 60 Medlemmer.

En Forhandling om Glaslibernes Løn- og Arbejdsvilkaar, som fandt Sted den 28. Februar, forløb ligeledes uden Resultat, og Strejke er iværksat fra den 3. Marts. Konflikten omfatter 30 Medlemmer.

Strejken paa Dansk Porcellænsfabrik i Kastrup og hos Medlemmer af Pottemagermestrenes Forening

under Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening fortsættes uforandret. Strejken omfatter ca. 230 Medlemmer.

I Anledning af, at det ikke er lykkedes at komme til Enighed om en ny Overenskomst mellem Skotøjsarbejderforbundet og Skotøjsfabrikantforeningen, har Arbejdsgiverforeningen udsendt Lockoutvarsel overfor de af Forbundets Medlemmer, som er beskæftiget paa Skotøjsfabrikkerne.

Lockoutens Ikrafttræden blev fastsat til Tirsdag den 11. Marts. Den 7. blev der afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og her enedes man om at henvende sig til Forligsmanden.

Arbejdsgiverforeningen gik derefter ind paa at udsætte Lock-outens Ikrafttræden paa ubestemt Tid, dog saaledes at den kan effektueres med 24 Timers Varsel.

Kobbersmedene, som i nogen Tid har forhandlet med Jernindustrien og Kobbersmedelauget i København, har afsluttet disse Forhandlinger uden Resultat, og Forbundet har derefter afsendt 1. Strejkevarsel.

Sømændenes Forbund har tilsendt alle herværende Dampskibsrederier — ialt 28 — og Dansk Dampskibsrederiforening Opsigelse af Overenskomsten til Ophør 1. Juni.

Tillige har Forbundet opsagt Overenskomsten med Sejlskibsrederiforeningen. Denne udløber ligeledes 1. Juni.

I alle de Sager, i hvilke der ikke er opnaaet Enighed, er Forhandlingerne strandede alene paa Spørgsmaalet om Lønkravene. Om Arbejdstiden, saaledes som den er fastsat af Hovedorganisationerne, er der ingen Uenighed.

Blandt Arbejderne og deres Repræsentanter hersker der fuldkommen Enighed om, at De samvirkende Fagforbund fortjener Tak, fordi det er lykkedes ved Forhandling med Arbejdsgiverforeningen — uden at det har kostet Arbejderne en eneste Øre — at fremskaffe en saa kraftig Nedsættelse af Arbejdstiden, som Tilfældet er blevet.

Det syndikalistiske Angreb paa De samvirkende Fagforbund kan derfor tages let, og det er jo heller ikke andet end de kendte Forsøg paa at lave Strid og Splid indenfor vore Organisationer. Deres Hensigt kender vi. Man ønsker kun at slaa i Stykker for bagefter at skaffe sig den Magt, som man ikke har nu, samt skaffe Abonnenter til sine Blade.

En halv Snes Aar har Syndikalisterne nu anvendt paa at nedrakke det socialdemokratiske Arbejderparti, vore Organisationer og deres ledende Mænd. Hvis man nu vil undersøge, om Arbejderne har haft nogen Fordel af det Arbejde, som Syndikalisterne har udfoldet, maa der svares afgjort Nej. Syndikalisternes Nedrakning og Mistænkeliggørelse har hverken bragt Arbejderne højere Løn eller kortere Arbejdstid; men den har derimod bragt en hel Del flere Mennesker i Ulykke.

Hvad synes Arbejderne egentlig om, at der blandt de Folk, der benyttes som Medarbejdere ved et af disse Splittelsesorganer findes saadanne som Garderløjtnant Buntz-Møller, Løjtnant Ejlertsen, Forfatter Andersen-Nexø og saa en forhenværende Skolelærer. Det er disse Personer, der selv har givet sig Betegnelsen Klassefæller og tildænger vort Parti og vore Tillidsmænd med Sprogets værste Betegnelser. Den Dag maa dog vel snart komme, da hver eneste Arbejder forstaar, hvad det er for Humbug, der drives bag disse Personer mod Arbejdernes helligste Interesser, og den Tid maa vel ikke være fjærn, da disse af Kapitalisterne lejede Ledere og Penneførere jages langt bort og vises den Foragt, som de fortjener.

Ved Arbejdernes Enighed og Sammenhold er vi naaet meget langt frem, og vi skal fremdeles fremad, til vi har naaet vort Maal; men for at det kan ske, maa der være Enighed indenfor Rækkerne, og alle som en marchere i Takt.

Arbejdstids-Kommissionen.

Den 28. Februar har Indenrigsministeriet nedsat en Kommission med det Formaal at søge indført

en lovbestemt Arbejdstid, der som Regel bør være paa 8 Timer i Døgnet for alle Lønarbejdere.

Til Medlemmer af Kommissionen er udnævnt: Departementschef Adolph Jensen, Kommissionens Formand, Formand for Arbejdsraadet, Kontorchef i Indenrigsministeriet, Sv. Neumann, Kommissionens Næstformand, Direktør for Arbejds- og Fabriktilsynet J. K. Lindberg.

Efter Indstilling fra De samvirkende Fagforbund i Danmark: Carl F. Madsen, Formand for Dansk Arbejdsmands Forbund, Chr. M. Lyngsie, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, J. A. Hansen, Formand for Bygningssnedkernes Fagforening, Carl Rasmussen.

Efter Indstilling af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening: Bogtrykker H. Langkjær og Installatør Otto Mejer.

Efter Indstilling fra Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk: Oldermand Andreas Wildt, Fabrikant Emil Møller.

Efter Indstilling fra De samvirkende Detailhandlerforeninger i Danmark: Detailhandler J. G. Schjær.

Efter Indstilling fra Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger: Forretningsfører Jens Johansen, Kontorchef Vilh. Hansen.

Efter Indstilling fra Grosserer-Societetet: Grosserer Ernst Meyer.

Efter Indstilling fra Dansk Dampskibsrederiforening: Direktør M. Svenson.

Efter Indstilling fra Søfyrbødernes Forbund: Formand N. Nielsen.

Efter Indstilling fra Landarbejdernes Forbund: Forretningsfører Oscar Levinsen. Sekretær Axel Hansen.

Efter Indstilling fra Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug: Hofjægermester Baron Otto Reedtz-Thott, Proprietær J. Overgaard.

Efter Indstilling fra Dansk Sejlskibsrederiforening: Skibsreder C. B. Lund.

Efter Indstilling fra Sømændenes Forbund: Formand C. Borgland.

Arbejdsgiverforeningen kan vælge endnu en Repræsentant, men dette Valg er endnu ikke foretaget.

Til Sekretær for Kommissionen er udnævnt Fuldmægtig i Indenrigsministeriet, V. Hvidt, hvorhos man har knyttet Kontorchef i Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet, Sv. Trier til Kommissionen som Statistiker.

Den faste Voldgiftsret.

Undermejeristernes Forbund kontra De danske Bymejeriers Fællesorganisation.
(Sag Nr. 270.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 26. Februar 1919 i Sag Nr. 270: De danske Bymejeriers Fællesorganisation mod Danske Undermejeristers Forbund.

Under denne Sag har De danske Bymejeriers Fællesorganisation overfor danske Undermejeristers Forbund paa dettes egne og en Del nærmere betegnede Medlemmers Vegne nedlagt Paastand om Bod m. v. I Anledning af nogle Arbejdsstandsninger ved Mejerier i Randers (i Dagene fra den 23. Oktober til den 9. November 1918), i Horsens (den 26. og 27. Oktober 1918) og i Nykøbing, Falster (den 5. til den 8. December 1918). Det indklagede Forbund har i første Række paastaaet Sagen afvist og har eventuelt paastaaet Frifindelse. Forbundet har 1700 à 1800 Medlemmer blandt hele Landets Mejerister, Mejersker og Mejerielever, hvorhos dets Afdelinger nogle Steder tillige omfatter de til Mejerierne knyttede Arbejdsfolk og Kuske. Begge Parter er paa det Rene med, at Mejerivirksomhed maa henregnes under »Industri« i den Forstand, hvori dette Ord maa antages at være brugt i § 17, 1. Stykke, i Loven om Den faste Voldgiftsret, og Forbundets Afvisningspaastand støttes da ogsaa navnlig paa en Henvisning til Reglen i § 17, 3. Stykke.

Under den mundtlige Procedure, der i det væsentlige har været begrænset til Afvisningsspørgsmaalet, idet Forhandlingen om Realiteten iøvrigt er henskudt til et eventuelt senere Møde, er det oplyst, at Parterne den 14. Januar 1919 har vedtaget en Overenskomst vedrørende

Mejerierne i Randers og Horsens, hvori det bl. a. er bestemt, at Strid om Forstaaelsen af denne Overenskomst afgøres efter den af Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund senest vedtagne Norm for Regler for Behandling af faglig Strid; men denne Bestemmelse tager kun Sigte paa de *efter* den 14. Januar 1919 opstaaede Stridigheder, og iøvrigt ses der ikke at foreligge Regler for Behandling af faglig Strid Parterne imellem. Det skal engang af »Dansk Mejeristforening«, der synes at være en Arbejdsgiverforening, hvormed Klagernes Organisation har en vis Forbindelse, være foreslaaet Undermejeristernes Forbund at indføre ovennævnte »Norm«, men med en Form for Opmands-Udnævnelse, som Forbundet ikke kunde være tjent med. Af nogle under Sagen fremlagte Skrivelser, der er vekslet mellem Parterne i sidste Halvdel af forrige Aar, fremgaar det, at Forbundet dengang har stillet sig meget afvisende overfor Indførelsen af og ret uforstaaende overfor Betydningen af faste Regler for Behandlingen af faglig Strid. Paa den anden Side ses der ikke fra Bymejeriernes Fællesorganisations Side — bortset fra Forslaget vedrørende Randers og Horsens — at være foretaget noget klart og bestemt Skridt for at faa saadanne Regler indført med en for begge Parter betryggende Form for Opmands-Udnævnelsen.

Endnu skal nævnes, at Forbundet som egentlig Fagorganisation er af ret ny Oprindelse, nemlig fra August 1917, og at der mellem Parterne kun ses at foreligge en Overenskomst af almindelig Karakter, nemlig en ret kortfattet og ufuldstændig Overenskomst af 31. August 1918, medens Forholdet iøvrigt er ordnet paa de forskellige Steder, dels gennem enkelte, korte, skriftlige Overenskomster, dels gennem mundtlige Aftaler og dels gennem Sædvaner.

Som Sagen saaledes foreligger og under særligt Hensyn til, at de Forhold, der har foranlediget nærværende Klage, bedst kunde have været ordnet eller afgjort under Medvirkning af Fagmænd, der var kendt med de paagældende Arbejdssteders Forhold og Sædvaner, mener Retten at burde afvise Sagen i Medfør i § 17, s. Stykke, og paalægges Parterne at betale Sagens Omkostninger med Halvdelen hver.

KENDELSE

Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger betales af Bymejeriernes Fællesorganisation med 100 Kr. og af Danske Undermejeristers Forbund med 100 Kr.

Fagforeningskonferencen i Bern.

Krigen har ogsaa bragt Forstyrrelse i den internationale Fagbevægelse. Vestmagternes Fagforeninger afholdt flere Gange under Krigen faglige Konferencer, sidst i Leeds, og her besluttede man at oprette et Sekretariat i Paris, men da det vilde være umuligt under Krigen at opretholde Forbindelsen med de allierede Lande, blev det kort Tid efter Krigens Udbrud overdraget den hollandske Landsorganisation at overtage den Del af Ledelsen, som var nødvendig for at opretholde Forbindelsen med de allierede Lande. I 1917 blev der afholdt en Konference i Bern, og det blev her overdraget den hollandske Landsorganisations Formand, Oudegeest, at indkalde til ny Konference saasnart Tidspunktet ansaas belejligt, og som bekendt var en saadan ogsaa fastsat til 8. Marts d. A., men blev senere aflyst.

Paa denne Maade blev der egentlig to Bureauer, et i Paris med Franskmanden Jouhaux som Leder og et i Amsterdam med Hollænderen Oudegeest som Leder. Da de interallierede Socialister nu i Forbindelse med Branting indkaldte til socialistisk Konference i Bern, indkaldte Jouhaux, men uden Forbindelse med Oudegeest, vistnok fordi denne paa det Tidspukt opholdt sig i London, for at formaa Amerika-

neren Gompers til at deltage i en Fagforeningskonference først i Marts, ogsaa til faglig Konference samme Sted.

Som Følge heraf kom de franske, engelske og italienske Delegerede med Mandat til Fagforeningskonference, medens de andre var uden Mandat, i hvert Tilfælde til at forhandle Spørgsmaal af organisationsmæssig Natur. Og paa Dagsordenen som Franskmændene havde opstillet stod bl. a. Sekretariatets Flytning.

Fra flere Sider og særlig fra dansk hævdedes bestemt, at denne Konference kun kunde betragtes som en Forkonference, der tillige kunde behandle de Spørgsmaal som berørte de faglige Arbejdere og som stod paa Socialistkonferencens Dagsorden.

Efter at et Forslag fra Franskmændene om Sekretariatets Flytning var behandlet i en Kommission, forkastedes dette, og det var dermed fastslaaet, at Konferencen ikke kunde beskæftige sig med Spørgsmaal af organisationsmæssig Natur. Man vedtog derefter, at henstille til Sekretæren for det internationale Fagforeningsbureau Oudegeest, at indkalde den almindelige Fagforeningskonference i Begyndelsen af Maj og at forhandle om Stedet for denne Konference med Lederen af den franske Fagbevægelse Jouhaux. Oudegeest, der kom tilstede paa Konferencens sidste Dag, erklærede sig enig med Konferencen heri.

Konferencen gik derefter over til at behandle det Program til en Arbejderbeskyttelseslovgivning, som var forelagt den socialistiske Konference. Programmet vedtoges enstemmigt. Det gengives i næste Numer af »Arbejderen«. Endvidere drøftedes de fagligt organiserede Arbejderes Stilling til Folkenes Forbund. Forud for denne Drøftelse gik en meget hidsig Diskussion om, hvorvidt de Delegerede kunde behandle dette Spørgsmaal eller ikke, da det havde en politisk Karakter, saaledes at man derved blandede Politik i Fagorganisationerne. Det mest bemærkelsesværdige var, at det var Franskmanden Jouhaux, der stejlt holdt paa, at Fagorganisationerne skulde tage Stilling til dette Spørgsmaal og tillige fremhævede, at kun de faglige Organisationer kunde øve Tryk paa Regeringsrepræsentanterne i Paris; thi de socialistiske Repræsentanter havde under Krigen bortspillet deres Indflydelse. Jouhaux har jo hidtil været alle Syndikalisters store Lys. I Bern mødte han imidlertid som Repræsentant af den mest udprægede reformistiske Retning. Selvfølgelig blev det sat igennem, at man skulde drøfte Spørgsmaalet om Folkenes Forbund. Det man fra fransk Side særlig ønskede at faa fremhævet var udmærket, dette angik nemlig en ligelig Fordeling mellem alle Nationer af Raastofferne og var en Protest imod den Politik, der allerede nu er indledet fra Vesten, og som gaar ud paa, at fordyre alle Raastoffer som eksporteres, for derved at sikre sig selv Verdensmarkedet for færdige Produkter. En Resolution fra de franske Delegerede, der lykønskede Revolutionerne i Verden, som havde styrtet Tronerne og brudt Bourgeoisiets Magt, vedtoges enstemmigt.

Jansson fra Tyskland anmodede de franske og engelske Delegerede om at tage Stilling til Spørgsmaalet »de tyske Fangers Tilbageholdelse i Frankrig« og det Slaveri, som Kapitalisterne havde paatænkt at indføre ved disse Fanger. Herpaa svarede baade Englænder og Franskmænd ganske uforbeholden, at de vilde modarbejde disse kapitalistiske Tendenser med alle Midler, samt virke for, at Fangerne hurtigst muligt sendtes til deres Hjemland, og at Blokaden mod Tyskland ophævedes, saaledes at saavel disse som det tyske Folk ikke længere udsattes for Hungerens Kvaler. De store Storme, som man kunde have ventet paa den første Kongres efter Krigen, udeblev ganske. Der herskede un-

der Forhandlingerne fuld Forstaaelse, saaledes at det Arbejde, der udførtes i Bern kan betragtes som et godt Forarbejde for den almindelige Konference, der skal afholdes i Maj.

Arbejdsløsheden
i November Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Novbr. 1918 omfatter ialt 57 Fag eller Organisationer med ialt ca. 230,400 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 41,000 eller 17,8 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 883,200 eller 3,8 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Bageri- og Konditoriarbejdere, Sejlmagere, Glarmestre, Stukkatører, Drejere, Kobbersmede, Gørtlere og Metalarbejdere samt Gartnere.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Børstenbindere, Jern- og Metalslibere, Bogbindere, Typografer og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Næringsmiddelindustri.												
Mølleriarbejdere	148	148	1	3	630	532	19	486	778	680	20	489
Sukkervarearbejdere	925	925	217	5436	315	315	41	1203	1240	1240	258	6639
Bryggeriarbejdere	2686	2686	372	8281	1314	1314	153	2996	4000	4000	525	11277
Slagteriarbejdere	1510	1510	410	11590	2607	2607	1020	19355	4117	4117	1430	30945
Skraatobaksarbejdere	224	224	5	149	560	560	310	7409	784	784	315	7558
Tobaksarbejdere	5060	5060	2388	71988	2921	2921	1459	46563	7981	7981	3847	118551
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2683	2683	1381	38583	5951	5951	2775	76362	8634	8634	4156	114945
Rebslagere	105	105	50	783	190	190	60	1326	295	295	110	2109
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere	7115	7115	3142	33500	4737	4737	1373	14670	11852	11852	4515	48170
Handskemagere	103	103	28	978	11	11	4	118	114	114	32	1096
Hattearbejdere	1109	1109	102	1780	243	243	18	487	1352	1352	120	2267
Skotøjarbejdere	3725	3725	525	10000	1306	1306	152	2863	5031	5031	677	12863
Barberere	590	590	68	1069	650	650	102	2000	1240	1240	170	3069
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	86	86	11	185	87	87	2	40	173	173	13	225
Murere	2050	2050	198	4500	5849	5849	574	8000	7899	7899	772	12500
Murarbejdsmænd	1156	1156	225	5625	—	—	—	—	1156	1156	225	5625
Hustømrere	1618	1618	84	1996	4935	4933	196	2783	6553	6551	280	4779
Skibstømrere	272	272	6	389	678	678	4	135	950	950	10	524
Snedkere	4452	4452	262	5104	4625	4625	117	2433	9077	9077	379	7537
Billedskærere	143	143	»	»	75	75	»	»	218	218	»	»
Forgyldere	114	114	2	68	76	76	3	74	190	190	5	142
Malere	2547	2547	1437	33033	3520	3520	1610	36557	6067	6067	3047	69590
Sadelm. & Tapetserere	1110	1110	255	4684	630	630	160	3287	1740	1740	415	7971
Skorstensfejere	64	64	»	»	63	63	»	30	127	127	»	30
Fajanceovnbyggere	13	13	2	28	—	—	—	—	13	13	2	28
At overføre	39608	39608	11171	239752	41973	41873	10152	229177	81581	81481	21323	468929

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	39608	39608	11171	239752	41973	41873	10152	229177	81581	81481	21323	468929
Trævareindustri.												
Træindustriarbejdere .	846	846	38	1441	3077	3077	222	5446	3923	3923	260	6887
Bødkere.....	255	255	55	1406	489	489	237	6178	744	744	292	7584
Karetmagere	349	349	16	331	616	616	46	976	965	965	62	1307
Korkskærere	230	230	20	3500	30	30	20	500	260	260	40	4000
Børsteindustriarb.	252	252	30	500	230	35	6	111	482	287	36	611
Kurvemagere	218	218	14	213	40	40	2	44	258	258	16	257
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere.....	116	116	10	198	169	169	17	295	285	285	27	493
Hvidgarvere	68	68	1	26	52	52	8	43	120	120	9	69
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1156	1156	16	599	388	388	26	736	1544	1544	42	1335
Stenarbejdere.....	194	194	»	»	428	428	10	177	622	622	10	177
Glasarbejdere	245	245	5	375	209	209	61	2120	454	454	66	2495
Forarbejdning af Metal og Filv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektro-pletarbejdere	821	821	19	626	278	278	2	21	1099	1099	21	647
Blikkenslagere.....	862	862	116	2690	615	615	51	1216	1477	1477	167	3906
Metaltrykkere	112	112	5	116	9	9	»	»	121	121	5	116
Jern- & Metalslibere..	222	222	10	300	110	62	14	290	332	284	24	590
Urmagere	95	95	»	»	179	179	»	10	274	274	»	10
Instrumentm. (chir)....	42	42	2	12	—	—	—	—	42	42	2	12
Smede og Maskinarb..	10200	10200	1224	28591	9011	9041	1190	27571	19241	19241	2414	56162
Formere.....	425	425	81	1921	1350	1350	132	3140	1775	1775	213	5061
Elektrikere	1100	1100	93	2450	1103	1103	55	779	2203	2203	148	3229
Grafisk Industri.												
Bogbindere.....	2550	2550	114	2554	954	646	66	1381	3504	3196	180	3935
Litografer	476	476	14	246	124	124	2	73	600	600	16	319
Typografer.....	2809	2809	52	1501	1800	1612	25	776	4609	4421	77	2277
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	178	178	5	123	1169	1169	19	492	1347	1347	24	615
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2900	2900	618	14832	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2700	2700	1467	30000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	4493	4493	1244	20000	—	—	—	—	—	—	—	—
Lager- og Pakhusarb..	2700	2700	398	8564	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	12207	9107	1373	28604	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	25000	21900	5100	102000	40000	22300	4000	65000	65000	44200	9100	167000
Arb. Fagf. for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1150	1150	16	57	1150	1150	16	57
Kvindel. Arbejderforb..	7500	7500	1797	46912	2788	2788	1366	31668	10288	10288	3163	78580
Landarbejdere.....	100	100	65	1218	24000	24000	1418	19441	24100	24100	1483	20659
Kedel- og Maskinpass.	897	897	16	459	1249	1249	53	1487	2146	2146	69	1946
Kellnere.....	1146	1146	388	9000	770	770	167	4000	1916	1916	555	13000
Handels-og Kontormdh	8751	8751	509	14063	10324	10324	619	15964	19075	19075	1128	30027
Forsikringsfunkt Forb.	261	261	25	642	249	249	10	294	510	510	35	936
Tilsammen.	107084	103984	21011	463765	144963	126424	20012	419463	252047	230408	41023	883228

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49. 1. Sal. Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos E. F. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 ✻ KØBENHAVN DEN 15. MARTS 1919 ✻ 15 AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Frugtvinfabrikerne i Hadsund. Arbejdsmænd i Jern- og Metalindustrien. Murarbejdsmænd i Provinserne. Forgylderne paa Guldfiskefabrikerne). Understøttelse. Centralarbejdsanvisningen.

Kongresser.

Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbunds-Kongres.

Mandag Formiddag Kl. 10 aabnedes i »Folkets Hus« i Odense Dansk Barber-, Frisør- og Parykmager-Forbunds Kongres under Musik af Forbundets eget Orkester, og til Socialistmarchens Toner tog de Delegerede Plads ved Bordene, hvorefter en i Anledningen forfattet Sang for Organisationen blev afsunget.

37 Byer var repræsenterede, 15 Byer havde undladt at sende Repræsentanter. Med Gæster og Hovedbestyrelse var mødt ialt 72 paa Kongressen.

Forretningsfører H. M. Christensen bød velkommen og holdt Indledningstalen, i hvilken han slog til Lyd for Organisationen og pegede paa de siden sidste Kongres opnaaeee Resultater.

Et særligt Velkommen til de udenlandske Delegerede. H. Fjeld, Norge, E. Håkonsson, Sverig, og Fr. Etzkorn, Tyskland. Og et Velkommen til Gæsterne fra De samvirkende Fagforeninger i Odense.

De samvirkende Fagforbund var indbudt til Deltagelse i Kongressens Forhandlinger, men maatte paa Grund af de mange Overenskomstforhandlinger sende Afbud.

J. Håkonsson, Stockholm, og Henrik Fjeld, Kristiania, takkede for Indbydelsen og ønskede et godt Resultat af Kongressens Arbejde. Hr. Fjeld bragte Hilsen fra det norske Forbund og fremhævede, at de norske Lønningsvilkaar var ret gode, men haabede, at man vilde opnaa endnu bedre Resultater.

Cigarmager Hans Petersen, Odense, takkede paa De samvirkende Fag foreningers Vegne for Indbydelsen og bragte en Hilsen fra Arbejderorganisationerne i Odense.

Forretningsfører Christensen oplæste derpaa nogle indløbne Telegrammer og erklærede Kongressen for lovlig indkaldt og aabnet.

Beretning.

Forretningsfører Christensen aflagde derefter Beretning om de sidste 4½ Aars Virksomhed. Han henviste til den trykte udførlige Beretning, som han forudsatte læst, og som han supplerede med forskellige Meddelelser, indgaaet efter Trykningen.

Taleren fremhævede Agitationens Betydning; man havde paa Grund af, at denne var godt organiseret, opnaaet en Fremgang i Medlemstallet paa ca. 500 i sidst forløbne Aar. Afdelinger var oprettet rundt omkring Slag i Slag. Mestrene har tabt en Række Voldgiftssager, der har givet mange Penge i Barberernes Kasse. Mestrene vilde gerne slaa vor Organisation i Stykker, men er kommen meget daarlig fra det.

Han omtalte hvilke Resultater, man havde opnaaet ad Sagsanlægenes og ad Forhandlingens Vej. Disse Resultater var ikke smaa. Man havde i en Række Tilfælde forskaffet forskellige Medlemmer større og mindre Beløb, som Mestrene havde nægtet at udbetale dem.

Taleren gav Meddelelse om nogle Forhandlinger, der var ført mellem De samvirkende Fagforbund og Ar-

bejdsgiverforeningen, om Arbejdstidens Forkortelse, der medføre, at Barbererne i København praktisk talt ikke fik meget mere end en Gennemsnitsarbejdsdag paa 8½ Time, opnaaet ved 6-Lukning og Søndagslukning, ialt højest 51—53 Timer pr. Uge.

Forholdene i Provinsen har ikke været slet saa gode. Den nu afsluttede Strejke har ikke bragt Sejren hjem hverken i Odense, Aarhus eller Aalborg, men ellers overalt.

Taleren redegjorde udførligt for de forskellige Forhold under Konflikten, for Forhandlingerne med Mestrene og for disses Stilling til Svendene i de forskellige Byer Landet over, hvor Mestrene havde vist sig særlig umedgørlige. Som en Følge af Forholdenes Udvikling i København i 1901 opstod her de første kooperative Forretninger, der havde en ganske anden Oprindelsesgrund, end de kooperative Stuer, der er startet i den senere Tid, og hvor Prisspørgsmaalet og det kooperative Princip er fremherskende.

Konflikten i Provinserne er nu endt.

Følgende Resolutioner blev derefter sat under Afstemning og enstemmigt vedtaget:

»De danske Barber-, Frisør- og Parykmagerforbunds-Kongres i Odense 1919 sender herved Arbejderpartiet sin Broderhilsen og udtaler Haabet om, at de Vanskeligheder, der hidtil har hindret dem i at skabe en kooperativ Bevægelse indenfor vor Stand, snart maa overvindes, saa at (Byen) vil være med til ad den kooperative Bane ved fælles Arbejde at virke henimod Arbejderklassens økonomiske Frigørelse, der for os alle staar som vort største Maal.«

»De danske Barber-, Frisør- og Parykmagerforbunds Kongres i Odense 1919 udtaler herved til det danske Arbejderparti sin varmeste Tak for den stærke Sympati og Støtte, det har ydet os i vor Eksistenskamp ved indenfor vor Stand at skabe den store kooperative Bevægelse, der bragte os frem til lyse og ideelle Levevilkaar.

Kongressen udtaler sit Haab om, at Arbejderpartiet ved fælles Samvirke paa den kooperative Bane vil føre vor Klasses største Maal, Arbejderklassens økonomiske Frigørelse, frem til snarlig Virkeliggørelse.«

»Af Hensyn til, at »De danske Provinsers Barber- og Frisørforening« fører en Politik, der tager Sigte paa at modarbejde overenskomstmæssige Forhold i Provinsen, kræver Kongressen af Forbundets Hovedledelse, at denne drager Omsorg for, at der fremskaffes overenskomstmæssige Forhold til Veje i Faget i Provinsen — f. Eks. ved Indgaaelse af Separatoverenskomster med enkeltstaaende Mestre — idet Kongressen er af den Opfattelse, at saadanne Forhold, som Mesterforeningen tilstræber, absolut er i Strid med de gældende Regler mellem Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationerne.«

Kongressen gik derefter over til at behandle Forslaget om en Reorganisation af Forbundet.

Denne Reorganisation skulde gaa ud paa, at de enkelte Afdelinger fik en større Selvstændighed, end de har haft. Hidtil har det været saaledes, at alle faglige Forhold ordnedes gennem Forbundets Kontor, medens de lokale Afdelinger saa godt som ingen Selvbestemmelsesret havde.

Herimod rejste der sig en skarp Opposition, og Debatten herom, i hvilken en Række Delegerede deltog, syntes at blive uendelig. Efter at Forretningsfører H. M. Christensen havde stillet Forslag om at nedsætte et 6-Mands Udvalg til at formulere et Kompromisforslag, sluttedes Debatten.

Jensen, Frederikshavn, meddelte paa Reorganisationsudvalgets Vegne, at man i dette i alt væsentligt var naaet til Enighed, idet man fra hver Side havde givet noget efter. Den Ordning, Udvalget nu foreslaar, giver Afdelingerne en Del mere Selvstændighed, og der ansættes en Forretningsfører, som lønnes med 80 Kr. ugentlig, en Viceforretningsfører, der lønnes med 75 Kr., en Hovedkas-

serer, der lønnes med 70 Kr., og en Sekretær, der erholder 65 Kr. ugentlig. Endvidere skal Forbundet lønne Københavns Afdelings Formand med 70 Kr. ugentlig. Af Kontingentet erholder Afdelingerne 15 Øre til Administration. Udvalgets Forslag vedtoges.

Syge- og Hjælpekasse.

Det vedtoges, at den paa Kongressen i 1916 oprettede Sygeforsikring skal begynde sin Virksomhed den 1. Marts 1919.

Et Forslag om at oprette en Hjælpe-Begravelseskasse forkastedes med overvældende Majoritet.

Kontingentet.

Det vedtoges at forhøje Kontingentet fra 1 Kr. ugentlig for heltbetalende og 50 Øre for halvtbetalende til henholdsvis 150 Øre og 75 Øre. Dette Kontingent fordeles derefter mellem de forskellige Kasser.

Lærlingeforholdene.

Om dette Spørgsmaal vedtoges en saalydende Resolution:

Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbunds Kongres i Odense i 1919 maa kræve af De samvirkende Fagforbund og de Fag, som ikke er tilknyttet disse, at de i Overenskomsterne faar indflyttet Bestemmelser om Lærlingenes Løn og Arbejdsforhold og om regulerende Bestemmelser, der forhindrer den store Arbejdsløshed indenfor de forskellige Brancher. Lærlingeoverenskomster vil være til Gavn for alle Fag i Almindelighed og for vort Fag i Særdeleshed.

Fagbladet

skal fremtidig udgaa som Ugeblad under Navnet »Ugens Spejl«. Forretningsudvalget fungerer som Kontrolkomitee.

Valg af Forbundets Tillidsmænd.

Til Forretningsfører genvalgtes H. M. Christensen, til Viceforretningsfører valgtes Niels Hansen, København, til Hovedkasserer genvalgtes Peder Terkelsen, København, som Sekretær genvalgtes Palmer Madsen, København.

Til Hovedbestyrelsesmedlemmer for København valgtes: P. Møller, Larsen, Ole Jensen, T. Jensen, R. Hansen og C. Hansen. Som Hovedbestyrelsesmedlemmer for Provinsen valgtes: Harald Larsen, Holbæk, Haase, Roskilde, Lassen, Aalborg, Pedersen, Maribo, og Leth, Horsens.

Efter at Etzkorn, Berlin, havde holdt en Afskedstale og udbragt et Leve for det internationale Samarbejde bragte Repræsentanterne fra det norske og svenske Forbund og Repræsentanten for Odense Fællesorganisation deres Tak for Samværet, idet de alle udtalte deres Haab om Organisationens fortsatte Fremgang.

H. M. Christensen sluttede derefter Kongressen med en Tak til Gæsterne, med at udtale Haabet om et godt og frugtbringende Samarbejde indenfor den ny Ledelse og med et Leve for Dansk Barber, Frisør- og Parykmagerforbund.

Derefter afholdtes Fagets Delegeretmøde i

Arbejdsløskassen.

Formanden aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden, af hvilken det fremgik, at der desværre havde været stor Arbejdsløhed i Faget.

Efter en kort Diskussion godkendtes Beretningen enstemmigt.

Regnskabet forelagdes af Hovedkassereren og godkendtes ligeledes.

Til Arbejdsløskedskassens Tillidsmænd valgtes i alt væsentligt de samme som i Forbundet. Til Repræsentanter paa Arbejdsløshedsinspektørens Møder valgtes Formanden og Hovedkassereren.

Næste Delegeretmøde vedtoges det afholde i København.

Den faste Voldgiftsret.

Et Formandsspørgsmaal i Textilfaget.

(Sag Nr. 271.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A, 3. Side 186—188. Aar 1919

den 20. Februar Kl. 3 Eftermiddag holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 271: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Textilfabrikantforeningens og denne paa A/S Ryesgades Fabrikker i Nørresundbys Vegne.

Første Næstformand, Dr. jur. E. Tybjerg ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Alfred Christiansen og for Textilarbejderforbundet: Formand Chr. Nielsen, Sekretær Joh. Christensen, Næstformand Carl Larsen og Repræsentant Güthler samt for Forbundets Nørre Sundby Afdeling Formand Oskar Larsen.

For de Indklagede mødte Kontorchef H. C. Ørsted i Arbejdsgiverforeningen og for Textilfabrikantforeningen Fabrikant Klem, Fabrikant Madsen og Kontorchef Brahe-Christensen samt Direktør Brun for Ryesgades Fabrikker i Nørre Sundby.

Der fremlagdes Klage af 12. Februar 1919 og Tilsvar af 19. s. M. med 1 Bilag.

Sagen blev drøftet med Parterne, hvorpaa disse sluttelig forligtes om en Ordning, hvorefter der som Formand i Septemberforligets Forstand ansættes og anerkendes — foruden en Vævemester og en Appreturmester — én og kun én Formand for Spinderiet, Karteriet, Wolferiet og Kluderivningen, hvorhos det fra Fabrikanternes Side bemærkedes, at der ikke er stillet eller vil blive stillet Krav til Lagerforvalteren om at holde sig udenfor Organisationen.

Klagen var hermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 4¾ Em.

E. TYBJERG.

E. Steincke.

Lønbevægelser og Konflikter.

Johan og Axel Hornbechs Frugtvinefabrikker i Hadsund. Da Parterne ikke ved lokal Forhandling var naaet til Enighed om Overenskomstforholdene afholdtes d. 21. Februar et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og her lykkedes det at naa til Enighed om følgende Overenskomst:

Den normale Arbejdstid er fra 1. April til 30. September, begge Dage incl, 9 Timer daglig og fra 1. Oktober til 31 Marts, begge Dage incl. 8½ Time daglig, dog om Lørdagen hele Aaret rundt kun 8 Timer daglig.

Frokostpausen er Aaret rundt ½ Time og Middagspausen 1½ Time i Sommerhalvaaret og 1 Time i Vinterhalvaaret.

Ugen begynder Lørdag Morgen og der udbetales hver Fredag Ugeløn efter følgende Skala:

a. Fastansatte Arbejdsmænd erholder som fast Løn Kr. 36,00 pr. Uge, desuden ydes et Dyrtidstillæg af 14 Kr. pr. Uge; for fraværende Dage eller Timer godtgøres der Fabrikken i Forhold til den fastsatte Ugeløn og Ugens Arbejdstimer.

b. Timelønnen for løse Arbejdere er den samme, hvorom der maatte opnaas Enighed mellem Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre og Arbejdsmænd paa Stedet.

Overarbejde efter den normale Arbejdstids Ophør og indtil Kl. 8 Aften betales med et Tillæg af 50 pCt., derefter med et Tillæg af 100 pCt.

Overarbejdstillægget betales ogsaa af Dyrtidstillægene.

Mellem det fastansatte Personale og Fabrikken er fra begge Sider en Opsigelsesfrist af 14 Dage.

Efter at en løs Arbejder har været beskæftiget i 14 Dage kan han ansættes paa fast Ugeløn og indtræder dermed i de fastansattes Rækker med 14 Dages Opsigelse fra begge Sider.

Det fastansatte Personale gives der, efter et Aars fast Ansættelse, en Ferie paa 6 sammenhængende Søgnedage fra en Søndag til en anden. Naar fast Ansættelse er mindre end 1 Aar, gives der en Ferie i Forhold til 1 Feriedag pr. hveranden Maaned.

Den hidtilværende Syge- og Ulykkesforsikring i »National« bibeholdes der betales dertil af de forsikrede 20 Øre pr. Uge.

Som Regler for Behandliug af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Denne Overenskomst har tilbagevirkende Kraft fra 1. Januar d. A. og er gældende indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Januar.

For de Timer, der ugentlig er arbejdet ud over den nye Arbejdstid, betales et Tillæg af 6 Kr. pr. Uge for den forløbne Tid, for saa vidt vedkommende Arbejder har haft fuld Arbejdstid, ellers i Forhold til de præsterede Arbejdsdage.

Arbejdsmændene i Jern- og Metalindustrien. Som meddelt i forrige No. havde Forligsmanden indkaldt Repræsentanter for Hovedorganisationerne Jernindustriens Arbejdsmænd og denne Industris Arbejdsgiverorganisationer til et nyt Møde den 7. Marts.

Efter lange Forhandlinger mellem Parterne og Forligsmanden enedes man under Forbehold af de paagældende Organisationers Godkendelse om følgende.

Det af Forligsmanden den 18. Februar d. A. stillede Mælingsforslag tiltrædes, idet dog

Punkt I, Stykke A, B og C, affattes saaledes:

Lønninger.

A. *Den faste Timeløn.*
Alle nuværende Timelønninger faar et Tillæg af 15 Øre pr. Time.

B. *Dyrtidstillæg.*
a Augustreguleringstillægget — 6 Øre — forhøjes til 8 Øre pr. Time.
b Desuden ydes et Tillæg af 16 Øre for de Arbejdstimer, i hvilke der ikke arbejdes i Akkord.
Bestemmelserne i Punkt II i Forliget af 12.—13. Februar 1918 angaaende Dyrtidstillæg bortfalder.

C *Minimalløn.*
Minimallønnen forhøjes til 66 Øre over hele Landet.

Jernindustriens Sammenslutning indgaar paa, at Akts. Nordisk Kabel- og Traadfabrikker antager den samme Arbejdstid, som er gældende i den øvrige Jerindustri.

Betaling for Overarbejde beregnes af den faste Timeløn og for Timelønsarbejde tillige af det under B b nævnte Dyrtidstillæg.

Der nedsættes et Udvalg, bestaaende af 4 Medlemmer, hvoraf 2 valgt af Jernindustriens Sammenslutning og 2 af Dansk Arbejdsmandsforbund. Dette Udvalg foretager en Omredaktion af den mellem Sammenslutningen og Arbejdsmandsforbundet gældende Overenskomst med de Ændringer som Overenskomsten er undergaaet ved Tillægsoverenskomster m. v. Udvalget skal inden 1. April 1919 have afsluttet sit Arbejde.

Arbejdet genoptages Tirsdag Morgen den 11. Marts.

Den 10. Marts holdt Dansk Arbejdsmands Forbund Delegeretmøde, hvor man vedtog dette Forslag, og da Arbejdsgiverne ligeledes vedtog Forslaget, blev Arbejdet genoptaget Tirsdag den 11.

Murarbejdsmændene i Provinserne. Mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Centralforeningerne af Murermestre i Jylland og Østifterne er der uden Resultat forhandlet om en ny Overenskomst, hvorefter Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne og ved et Fællesmøde den 23. Februar enedes man om en Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Den normale Arbejdstid er:

I April, Maj, Juni, Juli, August og September fra Kl. 6 Morgen til Kl. 5 Efterm. med Frokost fra Kl. 8—8½, Middag fra Kl. 12—1½, ialt 9 Timer.

I Oktober fra Kl. 7 Morgen til Kl. 5 Eftm. med Frokost fra Kl. 8—8½, Middag fra Kl. 12—1, ialt 8½ Time.

I Marts fra Kl. 6½ Morgen til 5 Eftm. med Frokost fra Kl. 8—8½, Middag fra Kl. 12—1½, ialt 8½ Time.

I Februar og November fra Kl. 7½ Morgen til Kl. 5 Eftm. med Frokost fra Kl. 8½—9, Middag fra Kl. 12—1, ialt 8 Timer.

I Januar og December fra Kl. 8 Morgen til Kl. 4 Eftm., Middag fra Kl. 12—1, ialt 7 Timer.

I Maanederne April—September

slutter Arbejdet Lørdag Eftermiddag Kl. 4 og i Maanederne Oktober—Marts Kl. 4½.

Omlægning af denne Arbejdstid kan finde Sted indenfor hver enkelt lokal Afdeling, dog skal Timeantallet bibeholdes.

Timeløn og Over-, Nat-, Søn- og Helligdagsbetaling m. v.

For Arbejde indenfor ovennævnte normale Arbejdstid betales der en Timeløn af 75 Øre plus 30 Øre i Dyrtidstillæg lig Kr. 1.05.

Overarbejde regnes fra den normale Arbejdstids Ophør og til Kl. 8 Aften og betales med et Tillæg af 50 % til Timelønnen og Dyrtidstillæget.

Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 100 pCt. til Timeløn og Dyrtidstillæg.

Natarbejde betales med et Tillæg af 100 pCt. til Timelønnen og Dyrtidstillæget.

For Arbejde ved Jernbeton betales et Tillæg af 15 Øre pr. Time, for Tjæring, Asfaltering o. l. betales forsaavidt det ikke udføres i Akkord et Tillæg af 20 Øre til Timelønnen. Arbejdere ved Betonblandemaskine betales, hvor Betonstøbning udføres i Akkord, efter den københavnske Priskurant med Fradrag af 10 pCt., med mindre der ved lokal Priskurant er fastsat en særlig Pris for dette Arbejde.

Den eller de Arbejdere, der passer Mørtelmaskinen, faar ved Akkordopgørelsen et Overskud, der svarer til det Overskud, de andre Arbejdsmænd i Akkorden har tjent, forsaavidt angaar Opmuringsarbejde.

Nedbrydning af hele Bygninger og større Dele af saadanne, Dampskorstene, Tegl- og Bagerovne og lign. Ovne samt Ophugning af Cement betales forsaavidt Arbejdet ikke udføres i Akkord med et Tillæg af 15 Øre pr. Time.

For Arbejdere, der udføres udenfor en Afstand af 3 km. fra Bygrænsen, betales et Tillæg af 5 Øre pr. Time, saavel til Timeløn som Akkord. Til Arbejdere, der er bosatte paa Stedet, eller som antages paa Arbejdsstedet, betales dog intet Tillæg.

Denne Bestemmelse maa dog ikke forringe eventuelt bestaaende lokale Aftaler.

Den gamle Overenskomsts §§ 6, 7 og 8 fornyes uden anden Ændring end at Tiden for Overenskomstens Udløbstid rettes fra 1. Februar 1918 til 1. Februar 1920.

De forhøjede Lønbestemmelser gælder fra 1. Februar d. Aar. Krav paa Efterbetaling bortfalder, forsaavidt det ikke er fremsat senest 14 Dage efter Vedtagelsen af nærværende Overenskomst.

Der udarbejdes lokale Priskuranter:

1. I de Lokalforeninger, hvor saadanne allerede findes.
2. I Lokalforeninger, hvor Krav om lokal Priskurant er fremsat paa overenskomstmæssig Maade.
3. I de Lokalforeninger, hvor der allerede til Normalpriskuranten findes lokale Tillæg.

Disse nævnte Forhandlinger skal være tilendebragt senest 15. Marts d. Aar.

Der nedsættes et Udvalg til snarest og paa Grundlag af Lokalprislisterne at udarbejde en almindelig Priskurant til Anvendelse for Lokalforeninger og Afdelinger, hvor Lokalprisliste ikke findes.

De før de her omhandlede Priskuranters Vedtagelse fuldførte Akkorder opgøres efter de hidtil gældende Prislister.

Forsaavidt der ikke opnaas Enighed om de ovennævnte Priskuranter optages Sagen til Behandling mellem Centralforeningerne og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Forgylderne paa Guldlistefabrikkerne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 24. Februar mellem Repræsentanter for Forgylderforbundet og Foreningen af Guldlistefabrikanter samt for de to Hovedorganisationer lykkedes det at naa til Enighed om en ny Overenskomst, der er gældende indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Februar.

Arbejdstiden er i Henhold til Hovedorganisationernes Overenskomst forkortet til 50½ Time ugentlig.

Minimaltimelønnen er for faglærte Svende 85 Øre plus 40 pCt. Dyrtidstillæg. Det første Aar efter udstaaet Læretid er dog Timelønnen 5 Øre lavere, naar Svenden arbejder hos den Mester, hvor han har lært.

Nuværende højere Lønninger maa ikke nedsættes.

For de i de nuværende Pladser paa Timeløn beskæftigede Arbejdere lægges til Ugelønningerne af 5. August 1914 65 pCt., heri indbefattet Dyrtidstillægene og Forkortelsen af Arbejdstiden, plus 40 pCt. Dyrtidstillæg.

Akkordpriserne af 1916 forhøjes med 50 pCt. plus 20 pCt. Dyrtidstillæg.

For Akkordarbejdere, som undtagelsesvis arbejder i Timeløn beregnes denne efter den gennemsnitlige Indtægt i Akkord, dog ikke under Minimallønnen.

Over- samt Nat- og Søn- og Helligdagsarbejde betales med Tillæg af 50 og 75 pCt. af den paagældendes Timeløn.

Overarbejde indskrænkes til det mindst mulige, og hvor det ser ud til at vare længere Tid, antages passende Arbejdskraft i forøget Omfang, saafremt Arbejdsløse findes.

Ikke-faglærte Arbejdere over 18 Aar betales det første Aar med 60 Øre plus 40 pCt. Dyrtidstillæg, det andet Aar med 63 Øre plus samme Tillæg. Derefter indtræder almindelig Minimalløn.

Endvidere fastsætter Overenskomsten Paataleret i visse Lærlinge-Forhold, ligesom den indeholder en Lærlingeskala.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Understøttelse til arbejdsløse rejsende Medlemmer.

Foranlediget af, at arbejdsløse Medlemmer, der rejser fra By til By har haft Vanskeligheder ved at faa den i Lov af 30. November 1918 omhandlede Hjælp for langvarig Arbejdsløshed udbetalt, har Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse forespurgt Indenrigsministeriet om Fremgangsmaaden og herpaa under 25. Januar gennem Arbejdsløshedsinspektoratet modtaget et saalydende Svar: at de paagældende Medlemmer bør indgive Andragende om den ovennævnte Understøttelse til Bestyrelsen for den kommunale Hjælpekasse i den Kommune, i hvilken de har Ophold paa det Tidspunkt, da de opfylder Betingelserne for at faa den omhandlede Hjælp. Arbejdsløshedskassen maa paa sædvanlig Vis attestere, at Arbejderen opfylder Betingelserne for at oppebære Hjælpen, og forsaavidt Kassens Ledelse paa Grund af, at Arbejderen rejser fra By til By, ikke straks maatte kunne udstede en saadan Attest, maa den fra de forskellige Afdelingsledelser skaffe sig Attester angaaende det paagældende Medlems Arbejdsledighed i den Tid, i hvilken han har haft Ophold indenfor Afdelingens Omraade.

Hovedkassereren for Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse knytter følgende Bemærkninger dertil:

Meddelelsen maa forstaas saaledes, at Medlemmet maa indgive Andragendet i den By, hvor han faar kontrolleret den 90de Dag, eller hvor han første Gang efter 1. December 1918 tiltræder et Arbejde, eller hvor en 180 Dages Periode med delvis Arbejdsløshed udløber. Medlemmer, der den 1. December var berettigede til 90 eller flere Dage, og for hvem der endnu ikke er indgivet Andragende, maa indgive det til Hjælpekassen i den Kommune, hvor de opholdt sig den 1. December.

Rejser Medlemmet videre, inden Hjælpen er bevilget, maa han træffe Aftale med Afdelingen om, paa hvilken Maade Meddelelse om Bevillingen kan komme ham i Hænde og Kvittering for det eventuelle Beløb blive afgivet.

Naar Skemaet er indgivet, anføres i første ledige Understøttelsesrubrik i Medlemsbogen: Dato, Kvartalsskema indgivet og Kommunens Navn, og ved senere Indgivelse af Andragender efterses det i Medlemsbogen, hvornaar sidste Andragende er indgivet.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Ved Centralarbejdsanvisningskontoret stod der den 28. Febr. 1919 fra de i Hovedstaden hjemmehørende Arbejdsløshedskasser anmeldt 24855 ledige Medlemmer mod 26017 forrige Fredag, medens der af personlig tilmeldte Arbejdssøgende stod indtegnet 534 mod 468. Det samlede Antal ledige var saaledes for Hovedstadens Vedkommende ca. 1100 lavere, idet det blev 25,389 mod 26,485 den foregaaende Ugedag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse havde et noget lavere Tal, 6403 mod 6519 foregaaende Fredag. I Virkeligheden er Ledigheden dog vokset for denne Kasses Vedkommende, idet det lavere Tal alene skyldes, at Støberi- og Maskinarbejdsmændene er gaaet fra paa Grund af Strejken. Det drejede sig om godt 450 ledige Arbejdere i denne Gruppe. Af de enkelte Grupper havde iøvrigt Jord- og Betonarbejderne 2011 mod 1800 ledige forrige Fredag. Antallet af ledige Havnearbejdere var omtrent uforandret: 1332, medens Chaufførerne fortsat havde Nedgang i Antallet af ledige, denne Gang fra 167 til 138. Fabriksarbejderne havde 738 ledige, Skibsværftsarbejderne 410, Lager- og Pakhusarbejderne 377 og Kuskene 355. For Bygningsfagenes Vedkommende gælder, at de 566 Murersvende, som stod tilmeldte ved Lockoutens Begyndelse, ikke siden er blevet afmeldte, det samme gælder 307 Tømrere, hvorimod Murarbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse har afmeldt samtlige deres ledige ved Lockoutens Begyndelse 923. Malerne havde 1636 (1688), Snedkerne 609 (525) og Sadelmagerne og Tapetsererne 357 (377) ledige. Bryggeriarbejderne havde 201 (232) tilmeldte og Slagteriarbejderne 386 (386), Bagerne stod med 461 (461) og Tobaksarbejderne med 719 (829) tilmeldte. De faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde 1784 mod 1601, en Stigning, der formentlig er fremkaldt af Arbejdsmændenes Strejke. Elektrikerne havde 226 (240) ledige og af Blikkenslagere stod tilmeldt 276 (276) samt af Formere 438 (140). Her har altsaa Arbejdsmændenes Strejke i høj Grad forøget Ledigheden. Fra Bogtrykfaget stod tilmeldt 94 (136) Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderi- og Papirvarearbejderne havde 197 (195) tilmeldte. Fra Sømændenes Arbejdsløshedskasse stod tilmeldt 628 (599). De kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse havde 2338 (2323) ledige, medens Tekstilarbejderne havde 1049 (1123) ledige. Fra Skræderfagets Arbejdsløshedskasse (hovedsagelig kvindelige Lagerarbejdere) var der tilmeldt 1927 (2242), i hvilket Tal dog er indbefattet flere Hundrede delvis beskæftigede. Antallet af tilmeldte ledige Skotøjsarbejdere var 865 (865). Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsløshedskasse havde 878 (896) ledige.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var det samlede Antal af indtegnede Arbejdssøgende d. 21. Februar 1919 44,623 mod 44,269 pr. 14. Februar. Her var altsaa fortsat en mindre Stigning, ca. 400. Af enkelte Grupper kan nævnes Landarbejderne med 5034 tilmeldte mod 5074 foregaaende Fredag; fremdeles Smede- og Maskinarbejderne med 1475 (1476). Tekstilarbejderne ligeledes med et lidt lavere Tal: 1460 (1622), Tobaksarbejderne med 927 (1005) og af Bygningsfagene Tømrerne med 938 (866), Snedkerne med 365 (372), Malerne med 2027 (2180) og Murerne med 3217 ledige mod 3385 den foregaaende Ugedag.

Med de ovennævnte 44,623 ledige i Provinsen den 21. Februar 1919 og de 26,485, der samme Dato stod indtegnet som ledige hos Centralarbejdsanvisningskontoret, blev der for hele Landet et Antal af 71,108 Arbejdssøgende mod 72,139 otte Dage i Forvejen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 * KØBENHAVN DEN 22. MARTS 1919 * 15 AARGANG

INDHOLD: Oversigt. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne. Kuskene hos De danske Cichoriefabriker. De danske Spritfabrikers Kartoffelmelsfabrik i Aalborg. Arbejdsmænd i Viby. Formerforbundet. Keramisk Forbund. Skibstømrerne. Sukkervare, Chokolade og Bisquitarbejderne. Tekstilarbejderne).

Oversigt
over
afsluttede Overenskomster
fra 1. Januar til 15. Marts 1919.

Jernindustrien.	Antal Arbejdere
Arbejdsmænd	6000
Elektrikere	1600
Formere	1500
Gørtlere og Metalarbejdere	400
Jern- og Metalslibere	330
Kvindelige Arbejdere	2500
Malere	300
Metaltrykkere	110
Skibstømrere	200
Smede- & Maskinarbejdere	14000
Snedkere	1000
Træindustriarbejdere	200
Arbejdsm. i Cementindustrien	2000
— i Teglværksindustr.	200
— paa Margarinefabr.	300
Murarbejdsm. i Provinserne	4000
Barnevognsarbejdere	30
Bødkerne paa Cementfabr.	150
Børsteindustriarb., hele Land.	550
Elektrikere, forsk. Firmaer	700
Forgyldere hos Guldlistefabr.	180
Gartnerne hos Planteskoleejerne	100
Glarmestersv., hele Landet	330
Karetmagerne i Provinserne	250
Kedel- & Maskinpassere hos Arbejdsgiverforeningens Medl.	1200
Keramisk Forbund og Pottemagermesterforeningen	200
Kvindeligt Arbejderforbund, 13 Overenskomster	1167
Malere, hele Landet	5000
Papirindustriarbejderne, hele Landet	1260
Rebslageriarb., hele Landet	269
Skotøjsarb. paa Fabrikkerne	3600
— hos Centralforen. i Provinserne	1000
Skræderne: Den klassificerede Priskurant, Dameskr. i København og Mesterforen. for Farveri- og Vaskeriejere	3000
Slagteriarbejderne paa Andelsslagterier, Pølsefabr. m. m.	4000
Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarb., hele Landet	1100
Tekstilarbejdere, hele Landet	8620
Træindustriarb. hos Træindustrifabrikantforeningen	2200
	69546

Dertil kommer Landarbejderforbundet, som har afsluttet en Landsoverenskomst, der omfatter alle Forbundets Medlemmer, ca. 30,000. Der er sikkert i adskillige Fag afsluttet Overenskomst, som vort Forretningsudvalg endnu ikke har faaet Meddelelse om.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne. Den 5. og 6. Marts d. A. afholdtes i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde angaaende Overenskomstforholdene for Arbejdsmænd paa Cementfabrikerne — idet de lokale Forhandlinger ikke havde ført til noget Resultat.

Ved Fællesmødet enedes man om en Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Arbejdstiden, der i Fabrikernes Afdelinger med Døgndrift har været 12 Timer, kommer nu ind under

den nye Lov og forkortes til 8 Timer i Døgnet, idet der indføres Treholdsskifte. I Fabrikernes andre Afdelinger forkortes Arbejdstiden til 9 Timer de 5 Dage og 8 Timer om Lørdagen.

Timelønnen, der hidtil med forskellige Tillæg har været 65 Øre, forhøjes til 95 Øre inklusive et Dyrtidstillæg paa 30 Øre.

Hvor der ikke opnaas Enighed om Akkord, har der hidtil skullet gives et ekstra Tillæg af 4 Øre pr. Time. Dette hæves ved den nye Overenskomst til 15 Øre pr. Time.

De hidtil gældende Tillæg for Overarbejde (50 og 100 pCt.) forbliver uforandrede; men medens der hidtil kun har været givet Procenttillæg til den faste Timeløn, beregnes dette fremtidigt ogsaa af Dyrtidstillægget.

Angaaende Akkordpriskuranterne skal der forhandles videre lokalt.

De nye Lønsatser faar tilbagevirkende Kraft fra 1. Februar d. A.

Overenskomsten, der er gældende til 1. Februar 1920, omfatter ca. 1500 af Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer og er godkendt af Arbejdsmændenes Delegeretmøde den 8. Marts.

Kuskene hos A/S De danske Cichoriefabriker. Ved et Fællesmøde den 27. Februar d. A. under Hovedorganisationernes Medvirken enedes man om Overenskomstforholdene for Kuskene hos Akt. De danske Cikoriefabriker.

Arbejdstiden nedsættes i Henhold til Hovedorganisationernes Aftale til 9 Timer de 5 Dage og 8 Timer om Lørdagen.

Ugelønnen forhøjes til 42 Kr. plus et Dyrtidstillæg af 15 Kr. 60 Øre. Der udbetales fuld Ugeløn, ogsaa i Uger med ekstra Helligdage.

For Over- og Nat- samt Søn- og Helligdagsarbejde betales et Tillæg af henholdsvis 50 og 100 pCt., der ogsaa ydes af Dyrtidtillægget.

Kuskene erholder uden Afkortelse af Lønnen en Sommerferie paa 6 Hverdage i Forbindelse med 2 Helligdage i Tiden fra 15. Maj til 1. September.

I Ulykkestilfælde erholder Kuskene 3 Kr. pr. Dag de første 13 Uger. De forsikres iøvrigt efter de til enhver Tid herom gældende Lovbestemmelser.

Den personlige, gensidige Opsigelsesfrist er en Uge fra Lønningsdag til Lønningsdag.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Overenskomsten gælder til den med 3 Maaneders forudgaaende Varsel opsiges til en 1. Marts, altsaa tidligst 1. Marts 1920.

De danske Spritfabrikkers Kartoffelmelsfabrik i Aalborg. I Aalborg har De danske Spritfabrikker oprettet en Kartoffelmelsfabrik, og ved forskellige Forhandlinger var det lokalt forsøgt at naa til en Overenskomst angaaende Løn- og Arbejdsforhold for de derværende Arbejdere, som er organiseret under Dansk Arbejdsmands Forbund, men uden Resultat.

Sagen kom derefter til Forhandling ved et Fællesmøde den 25. Februar under Hovedorganisationernes Medvirken, og her lykkedes det at naa til Enighed om en Overenskomst, der gælder fra 1. Marts indtil den med 3 Maaneders forudgaaende Varsel opsiges til en 1. Oktober.

Arbejdstiden, der hidtil var 72 Timer pr. Uge, er fastsat til 9 Timer daglig (om Lørdagen dog 8 Timer). Ugelønnen bliver 40 Kr. plus 10 Kr. i Dyrtidstillæg. Som Regulering for Februar Maaned modtager hver Arbejder 20 Kr.

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 pCt. saavel af den faste Løn som af Dyrtidstillægget.

Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres Normen.

Arbejdsmændene i Viby og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Den mellem Danmarks Arbejdsmandsforbund og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger gældende Overenskomst for Fællesforeningens Fabriker i Viby blev af Arbejderne opsagt til Ophør 1. Febr. d. A. Da lokale Forhandlinger ikke førte til noget Resultat, blev Sagen af Forbundet indanket for Hoved-

organisationerne, og den 8. Marts d. A. afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen.

Man enedes her om en ny Overenskomst, der bliver gældende indtil 1. Februar 1920. De væsentligste Punkter i denne er følgende:

Arbejdstiden udenfor Treholdsdrift nedsættes i Henhold til Hovedorganisationernes Overenskomst til 9 Timer de 5 Dage og 8 Timer om Lørdagen.

Den faste Ugeløn sættes til 40 Kr. plus 15 Kr. Dyrtidstillæg pr. Uge. Fradrag finder ikke Sted for lovbefalede Helligdage.

Saafremt Arbejde i 2 Skift ønskes indført, optages herom Forhandling mellem Organisationerne.

Overarbejde betales med Tillæg af 1 Kr. 50 Øre og 1 Kr. 80 Øre pr. Time.

For Hoveedrensning af Fedtsamlere betales et ekstra Tillæg af 50 pCt. saavel til den alm. Løn som til Overtidsbetalingen.

Uden Afkortning af Lønnen ydes der Arbejderne en Sommerferie paa 3 Dage i Forbindelse med en Søndag.

Tillidsmandssystemet indføres.

Ligeledes gælder Normen som Regler for Behandling af faglig Strid samt en gensidig personlig Opsigelsesfrist paa 8 Dage.

De nye Lønsatser faar tilbagevirkende Kraft fra 1. Februar d. A.

Overenskomsten omfatter følgende Virksomheder: Sæbefabrik, teknisk-kemisk Fabrik og Margarinefabrik.

Formerforbundet og Jern- & Metalindustriens Sammenslutning. Ved en Forhandling mellem Formerforbundet og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning den 28. Februar d. A. er det lykkedes at naa til Enighed om en ny Overenskomst.

Af de skete Ændringer og Forbedringer i og af en opsagte Overenskomst, skal følgende nævnes:

Den ugentlige Arbejdstid er nedsat fra 56 Timer til 50½ Time.

Alle Timelønninger forhøjes med 15 Øre, heri indbefattet Erstatningen for den forkortede Arbejdstid.

Som Erstatning for Arbejdstidsforkortelsen forhøjes alle hidtil gældende Akkorder med 10 pCt.

Yderligere skal der forhandles lokalt, eventuelt mellem Organisationerne og Akkordernes Forhøjelse af andre 10 pCt.

Forinden dette sker skal alle hidtil gældende Dyrtidstillæg overgaa som faste Tillæg til Timelønninger og Akkorder.

Da den opsagte Overenskomst udløb 1. Februar, og da den ny først træder i Kraft den 1. Marts, yees der som Erstatning herfor 150 Øre pr. Dag i Februar pr. Mand, som har arbejdet hos Sammenslutningens Medlemmer.

Keramisk Forbund og Porcellænsmalerierne i Aalborg, Aarhus og Odense. Mellem Keramisk Forbund og Indehaverne af Porcellænsmalerierne i ovennævnte Byer er afsluttet Overenskomster, hvorved Arbejdstiden er fastsat til 8 Timer daglig.

Akkordpriserne hæves med 25 %. Ugelønnen er fastsat efter forskellige Skalaer i Forhold til Brancher, og der ydes desuden 12 Øre pr. Time i Dyrtidstillæg.

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 og 100 pCt.

Der gives 2 Ugers Sommerferie med fuld Løn.

De opnaaede Fordele opgør Forbundet til ca. 100 pCt.

Overenskomsterne er gældende til de med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør den 1. i en Maaned.

Skibstømrerne paa Jernskibsværfterne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. Februar d. A. lykkedes det at naa til Enighed om en Overenskomst mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og Dansk Skibstømrerforbund angaaende Løn- og Arbejdsforhold hos Aktieselskaberne Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri, Frederikshavns Værft og Flydedok, Svendborg Skibsværft og Maskinbyggeri, Marstal Staalskibsbyggeri, R. Møllers Skibsværft, Faaborg og A/S Skibsværftet »Lilleø«, Korsør.

Af Overenskomsten fremgaar bl. a. følgende:

Minimallønnen fastsættes til 65 Øre pr. Time.

Alle nuværende Timelønninger forhøjes med 15 Øre pr. Time.

Augustreguleringens 8 Øre pr. Time bibeholdes.

Skibstømrere, der holder sig selv med Værktøj, erholder herfor et Tillæg af 5 Øre pr. Time.

Prislisterne forhøjes med 20 pCt.

De mellem Dansk Skibstømrerforbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning vedtagne »Regler for Behandling af faglig Strid« samt »Fælles Værkstedsregler« er gældende.

Den normale Arbejdstids Længde er den, der er vedtaget mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, idet Skibstømrerne overholder samme Arbejdstid som de øvrige faglærte Arbejdere paa Værfterne.

Som Efterbetaling for Februar Maaned dette Aar og som fuld Dækning for det af Skibstømrerne udførte Arbejde udbetales der et Beløb af 1 Kr. 50 Øre pr. fuld Arbejdsdag pr. Arbejder.

Overenskomsten og Prislisterne, der træder i Kraft d. 1. Marts d. A., kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar.

Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejderne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Marts d. A. enedes man om Overenskomstforholdene for Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejderne hos Medlemmer af Foreningen af danske Chokolade- og Sukkervarefabrikanter.

Angaaende Arbejdstiden nedsattes denne i Henhold til Hovedorganisationernes Overenskomst til 8½ Time daglig med Undtagelse af Lørdag, hvor Arbejdstiden er 8 Timer.

Lønbestemmelserne falder i denne Industri i 3 Grupper, gældende henholdsvis for faglærte Svende, for ufaglærte, mandlige Arbejdere og for Kvinder.

For Svendene sættes Ugelønnen incl. Dyrtidstillæg til 54 Kr. det første Aar efter endt Læretid og derefter til 62 Kr. Dette betyder en Lønforhøjelse af 14 Kr. ugl.

De ufaglærte Arbejdere har hidtil været delt i 4 Løngrupper efter den Tid, de har været beskæftiget ved Faget. Ved den nye Overenskomst er Antallet af Grupper indskrænket til 3, nemlig for mandlige Arbejdere over 18 Aar, som er nye i Faget, og for saadanne, som derefter har været beskæftiget ved dette henholdsvis et halvt og et helt Aar. Lønsatserne incl. Dyrtidstillæg er her henholdsvis 47,50 og 55 Kr. ugl., hvilket for de paagældende betyder en Lønstigning paa 13—15 Kr. ugl.

Kvindelige Arbejdere over 18 Aar har ligeledes hidtil været inddelt i 4 Grupper, og ogsaa her lykkedes det at bringe Antallet ned til 3 Grupper, nemlig med en Beskæftigelsestid ved Faget af henholdsvis 4 Uger, 2 Maaneder og 9 Maaneder. Lønningerne incl. Dyrtidstillæg fastsattes her til henholdsvis 22, 28 og 32 Kr. ugl.; dette betyder en Lønforhøjelse af indtil 12 Kr. ugl.

Overarbejde samt Nat-, Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 50 og 100 pCt. af Ugeløn plus Dyrtidstillæg omsat til Timeløn.

Angaaende Indførelse af Akkord er man enedes om, at bl. a. følgende i denne Overenskomst særdeles vigtige Passus indflettes i Overenskomsten:

»Parterne er enige om Hensigtsmæssigheden af, at der saavidt muligt indføres faste Akkordprislister i de enkelte Fabriker. Akkorderne sættes saaledes, at de giver en Gennemsnitsfortjeneste, der ligger 30 pCt. over den foranførte Tidløn, hvorhos det Dyrtidstillæg, der er fastsat for tidlønnede mandlige og kvindelige Arbejdere ogsaa ydes akkordlønnede Arbejdere.«

Den gamle Overenskomst udløb den 1. Februar, og de nye Lønninger faar derfor tilbagevirkende Kraft fra denne Dato. Som Erstatning for, at den forkortede Arbejdstid først nu træder i Kraft, udbetales der hver mandlig og kvindelig Arbejder et Beløb af henholdsvis 20 og 15 Kr., saafremt Vedkommende har været beskæftiget fra 1. Februar til Dato. De, der kun har været be-

skæftiget en Del af Tiden, erholder et forholdsmæssigt Beløb.

Tekstilarbejderne Landet over. Overenskomsten mellem Tekstilarbejderforbundet og Tekstilfabrikantforeningen udløb den 1. Februar d. A.

Der optoges Forhandlinger mellem Parterne om ny Overenskomst, uden at disse dog førte til noget Resultat, hvorefter der blev givet 1. Strejkevarsel.

Forhandlingerne genoptoges under Hovedorganisationernes Medvirkning ved et Fællesmøde den 18. Februar, der fortsattes og afsluttedes den 20. Februar.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, som har tilbagevirkende Kraft til 1. Februar d. A., og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Februar.

Den normale Arbejdstid er 50½ Time ugentlig.

Overarbejde betales for timelønnede Arbejdere med et Tillæg af 50 pCt. for Hverdagsarbejde og 100 pCt. for Nat- og Helligdagsarbejde. For Akkordarbejdere betales et Tillæg pr. Time af henholdsvis 40 og 80 Øre. Natarbejde regnes fra 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør.

Timelønnen i København er:

Unge Kvinder under 18 Aar.

Fra	14—15	Aar	27 Øre
-	15—16	-	31 -
-	16—17	-	36 -
-	17—18	-	42 -

Unge Mænd under 18 Aar.

Fra	14—15	Aar	27 Øre
-	15—16	-	32 -
-	16—17	-	39 -
-	17—18	-	46 -

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 9 Øre pr. effektiv Arbejdstime.

Kvindelige Arbejdere over 18 Aar.

Ved Antagelsen (uøvede)	46 Øre
Efter 6 Maaneder	51 -

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 18 Øre pr. effektiv Arbejdstime.

Mandlige Arbejdere over 18 Aar.

De første 3 Maaneder	83 Øre
Derefter	85 -

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 20 Øre pr. effektiv Arbejdstime.

I Provinsen er Timelønnen 2 Øre lavere for alle Grupper.

Ugelønnen for Forrettere er i København de første 6 Maaneder, i hvilke de arbejder som Forrettere 53 Kr., derefter 55 Kr.

I Provinserne 2 Kr. mindre pr. Uge paa begge Satser.

Endvidere ydes et Dyrtidstillæg af 20 Øre pr. effektiv Arbejdstime.

Med Hensyn til Akkordlønningerne enedes man om følgende: Der optages straks Forhandling om en Regulering af de paa enkelte Fabriker bestaaende Akkordtariffer, idet det herved skal gælde som almindelig Regel, at de nye Akkordsatser gennemsnitlig skal ligge 115 %, hvoraf de 20 % er Dyrtidstillæg, over de hidtil gældende, saaledes at forstaa, at der gives et forholdsmæssigt større Tillæg til de daarligste Akkordsatser, medens saadanne Satser, som giver højere Fortjeneste end den i vedkommende Branche gældende Gennemsnits-Timefortjeneste, erholder et forholdsvis mindre Tillæg.

I ovenstaaende er indbefattet Erstatning for den forkortede Arbejdstid alle hidtidige Dyrtidstillæg (derunder 15 pCt. fra Februar 1918) og Augustreguleringen.

For saadanne Akkordsatser, i hvilke de 15 pCt. Tillæg er indregulerede, bliver Tillægget 100 pCt.

Akkordforhandlingerne paa de enkelte Fabriker skal være tilendebragt i Løbet af 1 Maaned fra den 20. Februar at regne.

Som Erstatning for de Antal Timer der fra 1. Februar er arbejdet udover den nu vedtagne Arbejdstid, ydes i Erstatning til voksne mandlige Arbejdere 2 Kr. ugentlig, til kvindelige Arbejdere over 18 Aar 2 Kr. ugentlig, til unge Mænd og Kvinder under 18 Aar 1 Kr. ugl.

I Hovedoverenskomsten foretoges forskellige Ændringer, bl. a. indførtes følgende Bestemmelse:

Saadanne Akkorder, om hvilke Dansk Tekstilarbejderforbund overfor Tekstilfabrikantforeningen kan bevise, at de erfaringsmæssigt ikke

kan give Timelønnen, optages til Forhandling mellem de nævnte Organisationer.

Ved »Timeløn« forstaas Timelønnen henholdsvis for Mænd og Kvinder.

Hvor der arbejdes ved 2, 3 eller 4 Væve, finder Bestemmelsen Anvendelse, naar Arbejdet ved en enkelt af disse Væve erfaringsmæssigt ikke kan give henholdsvis Halvdelen, Trediedelen eller Fjerdedelen af Timelønnen.

Tekstilarbejderforbundets Medlemmer hos Mesterforeningen for Farveri- og Vaskeriejere. Overenskomsten mellem Tekstilarbejderforbundet og Mesterforeningen for Farveri- og Vaskerijejere udløb den 1. Februar d. A., og da de mellem Parterne førte Forhandlinger ikke førte til noget Resultat, blev der afgivet 1. Strejkevarsel.

Forhandlingerne genoptoges den 5. Marts under Hovedorganisationernes Medvirkning, og der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. Februar d. A., og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. Februar.

Arbejdstiden er 50½ Time ugl.

For Virksomheder, hvor Arbejdstiden nu er under 50½ Timer pr. Uge, bliver denne uforandret.

Overarbejde betales paa Hverdage for timelønnede og ugelønnede med et Tillæg af 50 pCt., for Nat- og Helligdagsarbejde med 100 pCt.

Akkordarbejdere henholdsvis 40 og 80 Øre Tillæg pr. Time udover Akkorden.

Natarbejde regnes fra 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør.

Timeløn i København:

Unge Kvinder under 18 Aar:

Fra	14—15	Aar	30	Øre
-	15—16	-	34	-
-	16—17	-	39	-
-	17—18	-	45	-

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Kvinder over 18 Aar:

Ved Antagelsen	46 Øre
Efter 6 Maaneder	51 -

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 18 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Ugeløn i København.

Unge Kvinder under 18 Aar:

Fra	14—15	Aar	13	Kr. 50	Øre
-	15—16	-	15	- 50	-
-	16—17	-	18	- 00	-
-	17—18	-	21	- 00	-

Unge Mænd under 18 Aar:

Fra	14—15	Aar	13	Kr. 50	Øre
-	15—16	-	16	- 00	-
-	16—17	-	19	- 50	-
-	17—18	-	23	- 00	-

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Kvinder over 18 Aar:

Ved Antagelsen	22 Kr.
Efter 6 Maaneder	23 -

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 18 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Mænd over 18 Aar:

De første 3 Maaneder	36 Kr.
Derefter	38 -

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 25 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Farversvende:

1 Aar efter Læretiden		41	Kr.
2 —	—	43	-
Derefter		46	-

hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 25 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

For Provinserne er Timelønnen 2 Øre lavere og Ugelønnen 1 Kr. lavere end i København for alle ovenstaaende Satser.

Endvidere indeholder Overenskomsten Bestemmelser om Ændringer i de hidtil gældende Akkordtarifer for de enkelte Virksomheder.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 * KØBENHAVN DEN 29. MARTS 1919 * 15 AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Majdemonstrationen. Bygningsarbejderkonflikten. Lønbevægelser og Kontlikter (Arbejdsmænd paa Margarinefabrikerne. Jord- og Betonarbejderne i Randers. Arbejdsmænd paa Øresund. Elektrikerne i Odense. Kedel- og Maskinpassere paa »Ama«. Kvinderne paa Øresund. Papirindustriarbejderne. Skotøjsarbejderne.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Marts 1919.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. April 1919.

Forretningsudvalget.

Majdemonstrationen.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark har under 27. Marts tilsendt samtlige Fagorganisationer i Danmark et saalydende Cirkulære:

Til samtlige Fagorganisationer i Danmark.

Det var i 1889, at den socialdemokratiske Kongres i Paris vedtog at sætte Kravet om 8 Timers-Arbejdsdagen i Spidsen af vort Program. Denne Beslutning hilstes overalt med Raseri af vore Modstandere og i de forløbne Aar er dette Krav blevet nedrakket, forhaanet og latterliggjort. Hele dette tænderskærende Felttog har imidlertid kun bragt liden Glæde. Uanfægtet af alle Angreb demonstrerer Arbejderne hvert Aar den 1. Maj og ganske langsomt banede Millionhærenes Krav sig Vej frem til Anerkendelse hos flere og flere. Det gennemførtes snart her, snart der, som en baade social og hygiejnisk Nødvendighed, og det er nu, trods vore Modstanderes forlorne Indignation et brændende Krav i alle Lande, som kun venter sin Løsning.

Kongressen i Paris var dog paa det rene med, at 8 Timers-Dagens Gennemførelse vilde blive baade langvarig og bekostelig om den alene skulde gennemføres af Arbejderorganisationerne. Regeringerne havde her en Pligt til at gribe ind, saavist som den lange Arbejdsdag ødelægger Arbejdernes Helbred, foraarsager Arbejdsløshed og derigennem paafører det offentlige store Byrder.

I Overensstemmelse hermed har det danske socialdemokratiske Arbejderparti Aar efter Aar indbragt 8 Timers-Forslaget for Rigsdagen. Til en Begyndelse vilde man knap diskutere det; men efterhaanden har man debatteret selve Sagens Realitet, det alvorlige sociale Spørgsmaal om lovmæssig Begrænsning af Arbejdstiden. Det er da ogsaa snart anerkendt fra alle Sider, at Arbejdstidens Forkortelse hører til de mest paatrængende.

Paa nogle Omraader er Arbejdstiden begrænset ved Lov. Det er saaledes Tilfældet med Lov om Lærlingeforhold, Lov om Arbejde i Bagerier og Konditorier, Lov om Arbejde i Fabrikker og Lov om 8 Timers-Arbejdsdagen i Fabriksvirksomheder med Døgndrift, men endnu mangler der Beskyttelse for den store Part af den arbejdende Befolkning.

De samvirkende Fagforbund har derfor for nogen Tid siden atter henvendt sig til Regeringen med vort gamle Krav om at søge 8 Timers-Arbejdsdagen gennemført. Henvendelsen, som blev besvaret imødekommende, er resulteret i, at Inden-

rigsministeriet har ladet nedsætte en Kommission, som skal tilvejebringe Oplysninger fra Udlandet om Arbejdstidens Længde og øvrige Forhold, som staar i Forbindelse dermed og udarbejde Forslag til Lov om Arbejdstiden i Haandværk, Industri, Handel, Landbrug og Søfart, samt Regler for saadanne Afvigelser fra den lovbestemte Arbejdstid, som af samfundsmæssige Grunde maatte være fornøden.

Forslaget til Ordningen af Arbejdstiden for Haandværk og Industri skal foreligge inden den 1. Juli 1919.

Men De samvirkende Fagforbund er ikke blot gaaet til Lovgivningsfaktorerne, de har ogsaa opfordret de faglige Organisationer til et kraftigt Arbejde for at føre os til Maalet: 8 Timers-Dagen. Opfordringer er blevet fulgt af en Række Organisationer og nogen Nedsættelse i Arbejdstiden er der ogsaa sket, men dog langt fra tilstrækkelig. I Følge foretagne Undersøgelser i 1918 viste det sig, at 86,000 organiserede Arbejdere havde en Arbejdsdag paa 9½ Time, 71,000 havde 10 Timer og 18,000 havde over 10 Timer daglig.

Paa 9 Timer var der ca. 30,000, 8½ Time 9000 og paa 8 Timer 8000.

Saaledes laa altsaa Forholdene i Oktober Maaned da De samvirkende FagforbundsRepræsentantskab traadte sammen for at planlægge Lønbevægelsen i det kommende Aar. Det blev vedtaget, at der nu skulde sættes alt ind paa at fremskaffe en Forkortelse i Arbejdstiden og denne Beslutning er blevet ført igennem paa en for Arbejderne lykkelig Maade.

Nedenfor gengiver vi tabellarisk hvorledes Arbejdstiden var i 1918 for de under De samvirkende Fagforbund staaende Organisationers Medlemmer, som kontraherer med Dansk Arbejdsgiver- & Mesterforening, og hvorledes den er bleven i 1919 efter at de ny Overenskomster er afsluttet.

Ser man paa dette Resultat falder den mægtige Forskydning i nedadgaaende Retning straks i Øjnene. De 9½ Timer og derover er forsvundne og er gaaet ned til de andre Grupper. Den største Gruppe af Arbejdere, nemlig den paa 98000 = 55,9 % er nu nede paa 8½ Time, 59,195 = 33 % er nede paa 9 Timer og 17343 = 9,9 % er nede paa 8 Timer.

	Arbejdstiden i 1918		Arbejdstiden i 1919	
	Arbejdere	%	Arbejdere	%
Under 8 Timer	791	= 0,5	791	= 0,5
8 Timer	8452	= 4,8	17343	= 9,9
8½ Time	8891	= 5,0	98013	= 55,9
9 Timer	29661	= 16,9	59195	= 33,7
9½ Time	68352	= 39,0		
10 Timer	53073	= 30,8		
Over 10 Timer	6123	= 3,5		
	175342		175342	

Ved dette kraftige Fremstød er vi naaet et mægtigt Skridt frem mod vort Maal: 8-Timers-Arbejdsdagen, og der er den største Sandsynlighed for at vi inden for et kort Spand af Tid har 8-Timersdagen. Men Arbejderne bør dog ikke slaa sig til Ro med de opnaaede Resultater, de bør tværtimod nu, da Maalet er saa nær, samle sig til et sidste kraftigt Fremstød.

I fuld Overensstemmelse med Pariser-Kongressens Beslutning har vi nu i 30 Aar hvert Aar demonstreret den 1. Maj for vort Krav om Gennemførelse af en ved Lov fastsat Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer.

Dagen er dog ogsaa benyttet til at demonstrere for andre Krav, og mere end nogensinde er der i Aar Anledning til for Arbejderne den 1. Maj at demonstrere for vore gamle Krav og samles under de røde Faner. I Tilslutning til andre Landes Arbejdere bør vi demonstrere for den lovfæstede 8 Timers Maksimalarbejdsdag og anden nødvendig Arbejderbeskyttelse, for Samfundets Demokratisering og for fredeligt Samvirke mellem Lande og Nationer.

I Overensstemmelse med foranstaaende og i Fortsættelse af de organiserede Arbejderes bedste Traditioner opfordrer Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund alle Arbejderorganisationer i de forskellige Byer til at foranstalte Demonstrationer

Torsdag den 1. Maj.

Fagforeningerne opfordres til, i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger og gennem Arbejdernes lokale Fællesorganisationer, at foretage de fornødne Forberedelser med Procession gennem Gaden, hvortil Politiets Tilladelse skal indhentes.

Festtegn og Sange vil kunne faas til Anskaffelsespris hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København.

Der vil senere blive tilsendt Bestillingsseddel og Prøve paa Festtegn og Sange.

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Anth. Andersen.

Bygningsarbejderkonflikten i København.

Den 26. Marts d. A. har vort Forretningsudvalg til de under De samvirkende Fagforbund hørende Forbund og enkeltstaaende Fagforeninger udsendt følgende Cirkulære:

Under 21. Marts har vi fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening modtaget en saalydende Skrivelse:

»Under de Forhandlinger, som for Tiden føres mellem Medlemmer af de to Hovedorganisationer og mellem selve Hovedorganisationerne, er der opnaaet Enighed om Overenskomster, omfattende, saavidt vi kan skønne, 80,000—100,000 Arbejdere. Disse Overenskomster er alle med Hensyn til Arbejdstiden bygget paa den Aftale, der er truffet mellem de to Hovedorganisationer, hvorved Arbejdstiden for Hovedparten af Arbejdernes Vedkommende er indskrænket med 6 à 7 Timer ugentlig. Blandt de afsluttede Overenskomster findes ogsaa Overenskomster vedrørende Bygningsarbejdere, for hvilke Arbejdstiden er fastslaaet i Overensstemmelse med den forannævnte Aftale.

Under hele denne Situation fortsætter imidlertid de kjøbenhavnske Bygningsarbejdere Konflikten for at gennemtvinge en kortere Arbejdstid end den mellem Hovedorganisationerne aftalte, uagtet de kjøbenhavnske Bygningsarbejdere efter Aftale vilde opnaa en Forkortelse af 6½ Time ugentlig. De Forhandlinger, der har været ført, har intet Resultat givet, og heller ikke den af Regeringen nedsatte Arbejdstids-Kommission har bevirket nogen Forandring i dette Forhold.

Arbejdsgiverforeningen maa imidlertid overfor det ærede Forretningsudvalg meget beklage, at den Kamp, som Bygningsarbejderne saaledes har paaført os for at fremtvinge Ændringer i den mellem Hovedorganisationerne trufne Aftale, synes at finde Støtte hos Medlemmer af De samvirkende Fagforbund. Vi skal f. Eks. pege paa, at i »Typografbladet« for 14. ds. meddeles det, at Typograf-Forbundets kjøbenhavnske Afdeling enstemmig har vedtaget en saalydende Resolution:

»Typografer — forsamlede til Generalforsamling i Grundtvigs Hus Søndag den 9. Marts — udtaler deres varme Sympati for de lock-outede Bygningsarbejdere og ønsker dem Held i Kampen for 8-Timersdagen samt opfordrer samtlige Kolleger til at tegne sig for et ugentligt Bidrag paa mindst 1 Kr. for heltbetalende og 50 Øre for halvtbetalende.«

Den Støtte, som Typograferne saaledes har vedtaget at yde de i Konflikt værende Bygningarbejdere, er, som det ærede Forretningsudvalg ved, i direkte Modstrid med Septemberforligets Punkt 2, og Arbejdsgiverforeningen maa indtrængende anmode det ærede Forretningsudvalg om at foranledige, at der ikke af Organisationer under De samvirkende Fagforbund ydes de kjøbenhavnske Bygningsarbejdere en saadan Støtte, idet vi forbeholder os, forsaavidt dette Forhold ikke ophører, at indklage De samvirkende Fagforbund og de Organisationer under De samvirkende Fagforbund, der saaledes har overtraadt Septemberforligets Punkt 2, for den faste Voldgiftsret.«

Det Stykke, som Arbejdsgiverfor-

eningen henviser til i Septemberforliget, er saalydende:

». . . . Det vedtages derhos, at det skal betragtes som Brud paa denne Overenskomst, hvis Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisationer, der staar udenfor de to nævnte Hovedorganisationer eller have udmeldt sig af dem, under Strid med nogen af disse eller af de under dem hørende Organisationer understøttes af nogen ved nærværende Overenskomst forpligtet Part.«

Naar Arbejdsgiverforeningen saaledes advarer mod, at Organisationerne yder Byggefagene Understøttelse, benytter vi Lejligheden til at erindre Organisationerne om en af Den permanente Voldgiftsret afsagt Kendelse af 27. November 1907 (Sag Nr. 21).

Bygningssnedkernes Fagforening i København, som den Gang stod uden for Snedkerforbundet havde under en Strejke i Faget, som varede fra 2. Maj til 9. September 1907, udsendt Kuponbøger til de faglige Organisationer med Anmodning om Støtte.

Arbejdsgiverforeningen indbragte Spørgsmaalet for Retten, om hvorvidt der af De samvirkende Fagforbund og nogle under disse hørende Organisationer, var ydet Bygningssnedkernes Fagforening Støtte under dens Strejke i Strid med Septemberforligets Punkt 2.

Nogle af Klagepunkterne var følgende:

At Stukkatørernes Fagforening har indsamlet Strejkebidrag til Bygningssnedkernes Fagforening ved Kuponbøger. —

At Tapetserernes Fagforening og Snedkerforbundet i August Maaned hver for sig paa Anmodning fra Bygningssnedkernes Aktieselskab har ydet dette henholdsvis et mindre og et ret stort Laan for ad denne Vej at støtte de strejkende Bygningssnedkere, idet disses Fagforenings Pengemidler for en stor Del var anbragt i nævnte Aktieselskab. —

At Snedkerforbundet har opfordret International Træarbejderunion i Tyskland til at interessere sig for Bygningssnedkernes Fagforenings Indsamling af Strejkebidrag. —

At selve De samvirkende Fagforbund har overtraadt den citerede Bestemmelse i Overenskomsten ved ikke at træffe tilstrækkelig virksomme Foranstaltninger til at standse den Understøttelse, som i Henhold til den foranstaaende Fremstilling er ydet Bygningssnedkernes Fagforening af andre Fagforeninger og en stor Del enkelte Medlemmer af saadanne. —

Et af Klagepunkterne gik blandt andet ud paa, at Snedker- og Stolemagernes Fagforening havde søgt at hindre Møbelsnedkerne i at tage Arbejde hos nogle Mestre og bevæget andre Medlemmer af Fagforeningen til at standse Arbejdet m. m.

Idet vi iøvrigt henleder Organisationernes Opmærksomhed paa Sagens Præmisser, skal vi oplyse, at Retten afsagde følgende Kendelse i Sagen:

»Ved den ovenfor skildrede Optræden har saavel Stukkatørernes Fagforening som Snedkernes- og Stolemagernes Fagforening i Strid med Overenskomst af 5. September 1899 støttet Bygningssnedkernes Fagforening under denne Strejke.

Iøvrigt findes de Indklagede ikke at have gjort Brud paa Septemberoverenskomsten.

De samvirkende Fagforbund bør paa Stukkatørforeningens Vegne inden en Maaned fra Dato til Klagerne betale en Bøde, stor 50 Kr., og paa denne Forenings og Snedker- og Stolemagerforeningens Vegne til Voldgiftsretten som Sagsomkostninger 200 Kr.«

Idet vi bringer ovenstaaende til Organisationernes Kundskab, forventer vi, at vore Organisationer i Striden mellem Arbejdsgiverforeningen og de uden for De samvirkende Fagforbund staaende Byggefag, vil holde sig fuldstændig neutrale og ikke paa nogen Vis blande sig i Striden, og vi forventer, at der ikke skal blive Anledning for Arbejdsgiverforeningen til Klage mod vore Organisanisationer for Brud paa indgaaede Forpligtelser.

Forbundene anmodes om at lade deres Afdelinger tilflyde Meddelelse om ovenstaaende.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

Anthon Andersen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa Margarinefabrikkerne. Da de Forhandlinger, som var ført mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Margarinefabrikkerne angaaende Overenskomstforholdene ikke bragte noget Resultat afholdtes den 24. Februar et Fællesmøde med Bistand af Hovedorganisationerne og her enedes man om en Overenskomst, omfattende følgende Fabrikker: Aktieselskaberne Otto Mønsteds Margarinefabrik, Aarhus, H. Steensens Margarinefabrik, Vejle, Margarinefabrikken »Alfa«, Vejen, I. D. Koopmanns Margarinefabrik, Silkeborg, og Københavns Margarinefabrik samt Aalborg Margarinefabrik og Korsør Margarinefabrik.

Arbejdstid. Den normale Arbejdstid er for Akts. Københavns Margarinefabrik 8½ Time daglig, Lørdag 8 Timer, for de øvrige Margarinefabrikker 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer. Arbejdstiden lægges mellem Kl. 6 Morgen og 5 Aften, for det ved Ekspeditionen beskæftigede Personales Vedkommende dog mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Aften.

Lønforholdene. Den faste Ugeløn bliver paa samtlige Margarinefabrikker saavel i Dagdrift som i 3-Holdsdrift Kr. 40, hvortil kommer et Dyrtidstillæg af Kr. 15 pr. Uge. Fradrag finder ikke Sted for lovbefalede Helligdage og Hviledage. For forsømt Tid fradrages en forholdsmæssig Del af Lønnen og Dyrtidstillægget.

Arbejderne i 3-Holdsdrift er forpligtet til at fortsætte Arbejdet indtil Afløsning kan finde Sted, uden at den derved fremkomne Arbejdstid skal betales som Overarbejde.

Saafremt Arbejde i 2-Skift ønskes indført, optages herom Forhandling mellem Organisationerne.

Overarbejde. For Arbejde udenfor den normale Arbejdstid betales de 3 første Timer efter normal Arbejdstids Ophør og Søn- og Helligdage til Kl. 12 Middag, Kr. 1,50 pr. Time, derefter Kr. 1,80 pr. Time.

Sommerferie. Hidtilværende Praksis med Hensyn til Sommerferie paa de enkelte Fabrikker bibeholdes.

Under Forudsætning af, at man opnaar Enighed om de lokale Spørgsmaal, tiltrædes det foranførte under Forbehold af Organisationernes Godkendelse.

I samtlige Overenskomster indføres saalydende Bestemmelse:

Naar Arbejdet skal fortsættes uafbrudt efter Fyraften, skal Arbejderne have Besked herom før Middag. Sker dette ikke, betales for en Overtime ekstra. Herfra undtages dog paatrængende Ekspeditioner.

Jord- og Betonarbejderne hos Vognmandsforeningen i Randers og Entreprenør C. Breede, Randers. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. Marts forhandledes om Fornyelse af Overenskomsten mellem Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i Randers og Vognmandsforeningen i Randers og Entreprenør C. Breede, Randers.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der for Lønningernes Vedkommende har tilbagevirkende Kraft til 1. Februar d. A., og kan opsiges til Ophør en 1. Februar.

Den normale Arbejdstid er fra 1. Marts til 1. November 9 Timer daglig (Lørdag 8 Timer) og fra 1. November til 28. Februar 8 Timer daglig.

Timelønnen for Dagarbejde er 75 Øre + 30 Øre i Dyrtidstillæg.

Overarbejde regnes fra Kl. 5 til 8 Efterm. og betales med 50 pCt. Tillæg til saavel Timeløn som Dyrtidstillæg. Natarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 100 pCt.

For Arbejde ved Jernbeton, Nedbrydning af hele Bygninger og større Dele af saadanne, Dampskorstene, Tegl- og Bagerovne samt Ophakning af Cement betales et Tillæg til Timelønnen af 15 Øre. Stenkløvning, Op-

sætning af Brosten til Opmaaling, Sprængning af Betonfundamenter, Kabeltrækning, forstoppede Kloaker og forstoppede Vandledninger betales ligeledes med et Tillæg til Timelønnen af 15 Øre.

For Tjæring og Asfaltering samt Arbejde ved Stenknuseren betales et Tillæg af 20 Øre pr. Time.

De hidtil gældende Akkordsatser for Opgravning til Kloak, Gas-, Vand- og elektriske Jordledninger forhøjes med 75 pCt.

Arbejdsmændene paa Øresunds kemiske Fabrikker. Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Øresunds kemiske Fabrikker udløb den 1. Marts d. A.

Partsforhandlingerne om en ny Overenskomst førte ikke til noget Resultat, hvorefter Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 13. Marts.

Der opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst, hvis Forhøjelser af Lønningerne har tilbagevirkende Kraft til 1. Marts, ligesom der ydes et nærmere fastsat samlet Beløb for den længere Tid, der er arbejdet i Forhold til den nye Overenskomsts Arbejdstid.

Arbejdstiden er 53 Timer ugentlig.

Timelønnen for nyantagne er 70 + 25 Øre i Dyrtidstillæg, efter 3 Maaneder 75 + 25 Øre.

Elektrikerne hos A/S Dansk Akumulator- og Elektromotorfabrik i Odense. Ved et Fællesmøde den 5. Februar i Arbejdsgiverforeningen behandledes en Klage fra Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien, gaaende ud paa, at 3 Elektrikere havde nedlagt Arbejdet den 10. Januar hos ovennævnte Virksomhed, samt over, at Virksomheden derefter var blokeret for Tilgang af Arbejdskraft.

Ved Fællesmødet oplystes det, at Aarsagen til, at de 3 Elektrikere havde ophørt med Arbejdet, var Strid om Betaling for et udført Arbejde i Akkord. Forbundet hævdede dernæst, at Firmaet ikke var blokeret.

Fællesmødet enedes om, at den paagældende Fabrikant havde Uret, og at det omstridte Beløb skulde udbetales Arbejderne. De Arbejdere, der havde forladt Arbejdet, genoptager dette.

Kedel- og Maskinpassere paa A/S Dansk Præserveringsfabrik »Ama«. Ved et Fællesmøde den 17. Februar behandledes en Klage fra Arbejdsgiverforeningen over, at Kedelpasserne paa Præserveringsfabrikken »Ama« havde nedlagt Arbejdet uden Varsel paa Selskabets Fabrikker i Tømmerup og Herløv.

Ved Fællesmødet enedes man om, at Arbejdet straks genoptages, og samtidig blev der truffet Aftale om en midlertidig Lønordning for Kedelpasserne, saaledes, at den Løn, der fremgaar af Landsoverenskomsten for Kedel- og Maskinpassere bliver den endelig gældende, og faar tilbagevirkende Kraft til 1. Febr. d. A.

Kvinderne paa Øresunds kemiske Fabrikker. Overenskomsten mellem Kvindeligt Arbejderforbund og Øresunds kemiske Fabrikker var udløbet og det var ikke lykkedes at opnaa Enighed om ny Overenskomst ved de førte Partsforhandlinger.

Forhandlingerne fortsattes under Hovedorganisationernes Medvirkning ved et Fællesmøde den 13. Marts, hvor der opnaaedes Enighed om en Overenskomst indtil 1. Marts 1920.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig (Lørdag dog 8 Timer). Timelønnen for nyantagne Arbejdersker er 40 + 15 Øre i Dyrtidstillæg, efter 3 Maaneders Forløb 45 + 15 Øre.

Overarbejde betales med 50 pCt. Tillæg, saavel af Timeløn som Dyrtidstillæg, for Arbejde der udføres efter den normale Arbejdstids Afslutning indtil Kl. 8 Aften samt Søn- og Helligdagsarbejde indtil Kl. 12 Middag, derudover betales 100 pCt. Tillæg.

De forhøjede Lønninger faar tilbagevirkende Kraft til 1. Marts d. A.

Papirindustriarbejderne paa Papirfabrikkerne Landet over. Overenskomsten mellem Papirindustriarbejder-

forbundet og A/S De forenede Papirfabrikker, Frederiksberg Papirfabrik, Carl Allers Etablissement, Papirfabrikken, Valby samt Sct. Clara Mølle, Roskilde udløb den 1. Februar d. A.

De mellem Parterne førte Forhandlinger om Fornyelse af Overenskomsten førte ikke til noget Resultat, og de videre Forhandlinger førtes da under Hovedorganisationernes Medvirkning.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 10. Februar uden at dette Møde medførte noget Resultat. Forbundet varslede derefter Strejke, hvilken skulde iværksættes den 28. Februar, men dens Ikrafttræden udsattes senere til den 3. Marts.

Ved et Fællesmøde d. 27. Februar fortsattes Forhandlingerne og efter et Møde, der varede omtrent 1 Døgn, var man naaet til Enighed om en Overenskomst, som indeholder mange Enkeltheder, der ikke vil blive omtalt her.

De væsentligste Bestemmelser i Overenskomsten er, at man i den kontinuerlige Drift gaar over fra 2 Holds-Skifte (12 Timer pr. Vagt) til 3 Holds-Skifte (8 Timer pr. Vagt). Denne nye Arbejdsordning gennemføres senest den 17. Marts d. A., og Arbejdstiden i Dagdrift nedsættes fra 60 Timer ugentlig til 53 Timer.

Medens Arbejderne tidligere var delt i indtil 11 Løngrupper, inddeles de nu i 4 Grupper, hvorved der opnaas større Ensartethed i Lønningerne.

Lønnen bliver for Gruppe 4 (laveste Løn) Kr. 8,50; for Gruppe 3 Kr. 8,60; for Gruppe 2 Kr. 8,80 og for Gruppe 1 Kr. 9,50 pr. Dag. Alt inclusive Dyrtidstillæg. Disse Lønninger gælder for 8 Timers Arbejde i kontinuerlig Drift og 9 Timer i Dagdrift og er gældende i Fabrikker i Provinserne. For Fabrikkerne i København er Lønnen 20—25 Øre højere pr. Dag, undtagen for Gruppe 1.

Daglønnen for Kvinder er 5 Kr. 25 Øre pr. Dag.

For Overarbejde betales et nærmere fastsat Beløb pr. Time, der paa det nærmeste svarer til henholdsvis 50 og 100 % af saavel den normale Løn som Dyrtidstillæget.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft for Lønvilkaarenes Vedkommende til 1. Februar d. A. og kan opsiges til Ophør en 1. Februar.

Skotøjsarbejderne paa Fabrikkerne over hele Landet. Som tidligere meddelt havde Skotøjsarbejderne ved en Urafstemning i Afdelingerne forkastet et Forslag til Overenskomst, hvorom der ved Forhandling mellem Parterne var opnaaet Enighed. Denne Forkastelse medførte, at Fabrikantforeningen udstedte Lock-out-Varsel, hvorefter Lock-outen kunne iværksættes den 11. Marts. Den 7. Marts fandt der et Møde Sted mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne for at søge at naa til Enighed om saadanne Ændringer i Overenskomstforslaget som var nødvendige for at føre Forslaget igennem ved en ny Afstemning. Forsøget mislykkedes, og man enedes saa i Stedet om at henvende sig til Forligsmanden. Arbejdsgiverforeningen indgik paa at udsætte Lock-outen paa ubestemt Tid, dog saaledes, at den kunne iværksættes til enhver Tid med 24 Timers Varsel.

Den 12. og 13. Marts forhandlede Forligsmanden med Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og han stillede til Slut et Mæglingsforslag, som han udbad sig Svar paa Onsdag den 19. Marts Kl. 3.

I Henhold til dette Forlangende har Forbundet ladet foretage en ny Afstemning, og denne har givet et betydeligt Flertal for Mæglingsforslaget.

Overenskomsten indeholder følgende Bestemmelser:

1) Den normale Arbejdstid er 8½ Time daglig, dog om Lørdagen 6 Timer.

2) Minimallønnen for mandlige Arbejdere over 20 Aar er 70 Øre, fra 19—20 Aar 50 Øre, fra 18—19 Aar 45 Øre og fra 17—18 Aar 38 Ø.

Minimallønnen for Kvinder over 18 Aar er for Naadlersker og Kvinder, der selvstændigt arbejder ved Bindingsmaskinen samt Overlæder-,

Skærfersker- og Knaphulssyersker 52 Øre Timen, for Foersyersker 50, Øre, for andre Kvinder 45 Øre og for Kvinder fra 17—18 Aar, der har arbejdet mindst 1 Aar ved Faget 33 Ø.

Alle nuværende personlige Timelønninger hæves paa følgende Maade: Hvis den ugentlige Arbejdstid hidtil har været 57 Timer: for Mænd over 20 Aar med 30 Øre pr. Time, for Mænd fra 18—20 Aar med 16 Øre, for faglærte Kvinder med 23 Øre og for andre Kvinder over 18 Aar med 21 Øre pr. Time.

Hvis den ugentlige Arbejdstid hidtil har været 54 Timer: for Mænd over 20 Aar med 25 Øre pr. Time, for Mænd fra 18—20 Aar med 13 Øre, for faglærte Kvinder med 19 Øre og for andre Kvinder over 18 Aar med 18 Øre pr. Time.

3) Tillægget for Overarbejde forhøjes for voksne, mandlige Arbejdere til 50 Øre pr. Time for de første 2 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør og derefter til 70 Øre pr. Time. For kvindelige Arbejdere og for unge mandlige Arbejdere forhøjes Tillægget til 35 Øre pr. Time for de første 2 Timer og derefter til 55 Øre pr. Time. For mandlige Arbejdere fra 17—18 Aar og for de kvindelige Arbejdere fra 17—18 Aar, der har arbejdet mindst 1 Aar ved Faget, betales et Tillæg af 20 Øre for de første 2 Timer og derefter 30 Øre.

Overarbejde maa ikke finde Sted udover 2 Timer daglig og kun højst 14 Arbejdsdage pr. Arbejder pr. løbende Maaned. Yderligere Overarbejde kan kun udføres med Samtykke af Organisationerne.

4) Der skal optages Forhandling om en Revision af Prislisten som skal være tilendebragt inden den 15. April. Som Grundlag for Revisionen er der fastsat nærmere Regler.

5) Fra Vedtagelsen af nærværende Overenskomst og indtil de nye Prislister kan anvendes, udbetales et Tillæg af 30 pCt. paa Tilskærer- og Haandpinderprislisterne og 25 pCt. paa de øvrige Prislister samt paa bestaaende private Akkorder. Naar de nye Prislister er bragte i Anvendelse, udbetales et Beløb, der dækker Forskellen mellem den Løn, der vilde være fortjent paa de nye Akkorder og forannævnte à conto-Betaling.

For Tiden fra 1 Februar indtil næværende Overenskomsts Ikrafttræden fastsættes en Efterbetaling, der pr. præsteret Arbejdsdag udgør:

1. For mandlige Arbejdere over 20 Aar 100 Øre.
2. For mandlige Arbejdere, 18—20 Aar, samt for Naadlerske og andre faglærte Kvinder 65 Øre.
3. For andre Kvinder samt for mandlige Arbejdere 17—18 Aar 55 Øre.

Augustreguleringens Dyrtidstillæg af 12, resp. 8 Øre, staar fremdeles ved Magt.

Hjemmearbejderne faar ved Udbetalingen i denne Uge en Efterbetaling af 10 pCt. af Priserne for alt Arbejde — altsaa ikke af Dyrtidstillægget —, der er udført fra 1. Februar. Herefter faar de, saa længe der arbejdes efter de hidtil gældende Priser, et Tillæg af ialt 50 pCt. — Naar de nye Prislister træder i Kraft, erholder de et Dyrtidstillæg af 20 pCt. paa de nye Prislister.

Snedkerne hos Fabrikant Nielsen, Tørring. Ved et Fællesmøde den 22. Februar i Arbejdsgiverforeningen behandledes en Klage fra Centralforeningen for jydske Snedkermestre over at samtlige Snedkersvende hos Fabrikant P. Chr. Nielsen i Tørring havde nedlagt Arbejdet uden Varsel den 3. Februar.

Arbejdsstandsningen var foranlediget ved at et Krav om en Mesters Fjærnelse ikke var blevet opfyldt.

Ved Fællesmødet enedes man om at Arbejdet genoptages og at Klagerne over Mesteren optages til Forhandling mellem Parterne, eventuelt med Bistand af Repræsentanter for Centralforeningen og Forbundet.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Marts Maaned 1919.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. April 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 7 Øre (indenfor Københavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Anth. Andersen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 ❋ KØBENHAVN DEN 5. APRIL 1919 ❋ 15 AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd i Odense, Nibe og Tarm. Børsteindustriarbejderne. Gartnerne. Kedel- og Maskinpasserne. Kvinderne i Odense. Slagteriarbejderne. Arbejdsløsheden.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa Mejerier og dermed beslægtede Virksomheder i Odense. Ved et Fællesmøde, den 7. Marts d. A., mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Dansk Arbejdsmands Forbund og Foreningen af Mejerier og dermed beslægtede Virksomheder i Odense og Omegn, enedes man om en Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Den normale Arbejdstid er 50½ Time ugentlig, som lægges i Tiden mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Aften med ½ Times Frokost og 1 Times Middag.

Den faste Ugeløn er 40 Kr. hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 13 Kr. ugentlig, hvilket Beløb udbetales normalt hver Fredag Aften, inden Arbejdstidens Slutning. Kuskene erholder samme Ugeløn. For Hestepasning erholdes 6 Kr. om Ugen for de samlede Hestehold for hver Virksomhed.

Arbejdsgiveren forsyner Kusken med Regnfrakke eller yder, efter eget Valg, vedkommende Kusk 30 Kr. ved Aarets Begyndelse. Forlader Kusken Pladsen inden Aarets Udløb, er Arbejdsgiveren berettiget til at fradrage det forholdsmæssige Beløb for den Del af Aaret der er tilbage.

Saafremt der arbejdes med Nathold, er den normale Arbejdstid for dette 43 Timer og for denne Tid er den faste Løn 40 Kr., hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 13 Kr., udvides Arbejdstiden til 48 Timer, betales der herfor, hvad de 53 Kr. udgør pr. Time plus et Tillæg af 25 pCt.

Overarbejde paa Søgnedage maa ikke finde Sted udover 14 Timer pr. Uge og ikke over 4 Timer pr. enkelt Dag. Overarbejde betales med 50 pCt. af, hvad Ugelønnen udgør pr. Time. Arbejde, der udføres udover den Tid og indtil den normale Arbejdstids Begyndelse, betales med 100 pCt. Tillæg.

Arbejde paa Søn- og Helligdage til Kl. 12 Middag betales med 50 pCt. Tillæg, efter den Tid 100 pCt. Tillæg af hvad Ugelønnen udgør pr. Time.

Mælkekørsel paa Søn- og Helligdage betales med 10 Kr.

Der fastsættes en gensidig Opsigelsesfrist paa 8 Dage.

Naar en Arbejder har været beskæftiget i en af Foreningens Virksomheder i 4 Maaneder erholder han en Sommerferie paa 4 Dage, og efter 6 Maaneders Ansættelse 6 Dage, i Forbindelse med en Søndag.

Ved Ulykkestilfælde, der indtræffer i Virksomheden, betales der halv Ugeløn de første 13 Uger, dog kun mod Forevisning af Lægeattest for Uarbejdsdygtighed.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Denne Overenskomst træder i Kraft 1. Februar 1919 og er gældende til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar.

Arbejdsmændene paa Limfabrikken »Limfjorden«, Nibe. Efter at Forhandlingerne mellem Parterne var endt uden Resultat afholdtes d. 12. Marts

et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, vedrørende Overenskomstforholdene mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og A/S Limfabrikken »Limfjorden«, Nibe og her enedes man om følgende Overenskomt, gældende fra 1. Februar d. A. til 1. Maj 1920.

Den normale Arbejdstid er 9 Timer effektiv, Lørdag 8 Timer, der lægges mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Eftm. med 2 Timers Spise- og Hviletid.

Forsømmelse i Arbejdstiden fradrages forholdsvis i Ugelønnen og Dyrtidstillæget.

Udebliver en Arbejder paa Grund af Sygdom eller anden Aarsag, skal der gives Fabrikken Meddelelse derom hurtigst muligt.

Ugelønnen er for almindelige Arbejdere 38 Kr., hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 14 Kr.

Rensning af Slamkister betales med 7 Kr. for hver, og Rensning af Afløbsgrøften betales med 12 Kr.

Angaaende Betaling for Rensning af Kedler og Træk optages lokal Forhandling om Fastsættelse af en Akkordpris.

Fabrikken leverer Overtrækstøj og Træskostøvler.

Den Mand, der passer Kogeapparaterne om Natten, erholder herfor et Tillæg til Timelønnen paa 15 Øre.

Overarbejde betales indtil Kl. 8 Aften med et Tillæg af 50 pCt. og efter Kl. 8 indtil den normale Arbejdstids Begyndelse samt paa Søn- og Helligdage med et Tillæg af 100 pCt. til saavel Ugeløn som Dyrtidstillæg.

Den gensidige Opsigelsesfrist er 8 Dage til en Lønningsuges Udløb.

Fyrbøderne udfører det Arbejde, som hidtil har været paalagt dem, paa de Vilkaar, som fastsættes i Landsoverenskomsten mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Arbejdsmænd paa »Blaakilde Mølle«, Tarm. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. Marts d. A. angaaende Overenskomst for Arbejdsmænd paa Blaakilde Mølles Fabrikker i Tarm enedes man om en Overenskomst, gældende fra 1. Marts d. A. til 1. Maj 1920.

Den normale Arbejdstid er fastsat til 9 Timer effektiv, om Lørdagen 8 Timer, og lægges mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Eftm. med 2 Timers Spise- og Hviletid.

Forsømmelse i Arbejdstid fradrages forholdsvis i Ugeløn og Dyrtidstillæg.

Udebliver en Arbejder paa Grund af Sygdom eller anden Aarsag, skal der gives Fabrikken Meddelelse derom hurtigst muligt.

Ugelønnen er for almindelige Arbejdere 38 Kr., hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 13 Kr.

Kogeren passer Kogningen i Spisetiderne og tilendebringer Kogningen af indtil 6 Diffusører pr. Dag og erholder derfor et ugentligt Tillæg til ovennævnte Lønning af 7 Kr. samt fri Bolig paa Fabrikken.

Overarbejde betales indtil Kl. 8 Aften med et Tillæg af 50 pCt., og efter Kl. 8 indtil den normale Arbejdstids Begyndelse samt paa Søn- og Helligdage med et Tillæg af 100 pCt. til saavel Ugeløn som Dyrtidstillæg.

Den gensidige Opsigelsesfrist er 8 Dage til en Lønningsuges Udløb.

Fyrbøderne udfører det Arbejde, som hidtil har været paalagt dem, paa de Vilkaar, som fastsættes i Landsoverenskomsten mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Børsteindustriarbejderne i hele Landet. Mellem Børsteindustriarbejdernes Forbund og Foreningerne af Fabrikanter i dansk Børsteindustri for København, Sjælland, Jylland og Fyn havde der i lange Tider været forhandlet angaaende Overenskomsten, uden at det var lykkedes at

naa til Enighed hverken om de almindelige Bestemmelser eller om den meget omfattende Akkordprisliste, der omfatter ca. 800 Poster. Sagen blev da indanket for Hovedorganisationerne og ved et Fællesmøde, den 12. Marts d. A. lykkedes det endelig at naa til Enighed om en Overenskomst.

Angaaende Akkordprislistens Tillæg, da vil det føre for vidt at komme ind paa dette her, da ingen uden for Faget alligevel vil kunne sætte sig ind heri, uden at der gives en meget udtømmende Forklaring til de enkelte Poster, men kort fortalt er Prislisten delt i Afsnit A, B, C, D, og man er da gaaet den Vej at forhøje en Del daarlige Poster inden for de forskellige Afsnit, saaledes at de kom op i Højde med andre og derefter har man givet hele Afsnittet et samlet Tillæg.

Med nogle enkelte Undtagelser har Afsnittene A, B, og C saaledes faaet et Tillæg af 85 pCt. plus 10 pCt. i Dyrtidstillæg og Afsnit D har faaet 65 pCt. plus 10 pCt. i Dyrtidstillæg. Med de Tillæg, der nu og tidligere under Krigen er givet, er Børsteindustriarbejderne, fra at være blandt de daarligst lønnede, hævet op til at være blandt de bedst lønnede blandt Arbejderne.

Angaaende de almindelige Bestemmelser skete der følgende Ændringer:

Alle nuværende Time- og Ugelønninger indbefattet Dyrtidstillæg og Procenttillæg faar for 50 Kr. og derunder 25 pCt. Tillæg, over 50 Kr. 20 pCt. Tillæg.

Værkstedsakkorder afsluttede inden 1. Januar 1918 faar vedkommende Afdelings Procenttillæg.

Værkstedsakkorder afsluttede efter 1. Januar 1918 faar et Tillæg af 40 plus 10 pCt.

Folk, der beskæftiges ved Transportarbejde til Dampskib, Jernbane eller lignende, faar for Arbejdstid ud over den normale dog inden for 1½ Time daglig denne honoreret med deres Gennemsnitstimebetaling.

Alle hidtil givne Dyrtidstillæg og Procenttillæg bortfalder.

Den ugentlige Arbejdstid fastsættes til 50½ Time.

For Arbejde udover nævnte Tid betales paa Søgnedage 50 pCt., paa Søn- og Helligdage 75 pCt. Tillæg.

Opsigelsesfristen ændres til 3 Maaneder, og Fristen for Indlevering af Forslag til ny Overenskomst ændres til 2 Maaneder.

Denne Priskurant gælder fra 1. Marts 1919 til den opsiges til en 1. Marts.

Gartnerne hos Planteskoleejerne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. Marts d. A. mellem Dansk Gartnerforbund og Arbejdsgiverforeningen af Planteskoleejere i Danmark, med Bistand af Hovedorganisationerne enedes man om følgende:

Overenskomst:

Den normale Arbejdstid lægges imellem Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Aften med ½ Times Frokost og 1 Times Middag.

Arbejdstidens Længde er i April, Maj og Juni 10 Timer daglig, fra 1. Juli til 31. Oktober 9½ Time daglig, i November og Februar 8½ Time daglig, i December og Januar 8 Timer daglig og i Marts 9½ Time daglig.

Arbejdstiden er effektiv.

Arbejderne er forpligtede til at møde paa de af Arbejdsgiverne anviste Mødepladser ved Arbejdstidens Begyndelse og maa ikke forlade Arbejdsstedet førend ved Arbejdstidens Slutning.

Timelønnen for Gartnere med mindst 5-aarig Uddannelse, hvoraf mindst 3 Aar ved Planteskole eller med 2 Aars Uddannelse i Planteskole efter 5-aarig Læretid sættes til 75 Øre plus 25 Øres Dyrtidstillæg pr. Time.

De Gartnere, der ikke har den fornødne Planteskoleuddannelse, lønnes med 70 Øre plus 25 Øres Dyrtidstillæg pr. Time.

Arbejdsmænd lønnes med 70 Øre plus 25 Øres Dyrtidstillæg pr. Time.

Nuværende højere personlige Lønninger maa ikke nedsættes som Følge af nærværende Overenskomst.

Overarbejde betales med et Tillæg af 25 pCt., saavel af den normale Timeløn som af Dyrtidstillægget i de to første Timer.

Overarbejde herudover samt Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 50 pCt. saavel af den normale Timeløn som af Dyrtidstillægget.

Vagttjeneste og Detailekspedition betales dog kun med 25 pCt. Tillæg

Ældre og mindre arbejdsdygtige Folk kan arbejde for en mindre Betaling end den ved Overenskomsten fastsatte, dog er man enige om, at Organisationerne har Paataleret overfor eventuelle Misbrug af denne Bestemmelse.

Arbejdslønnen udbetales i Arbejdstiden hver Fredag med Udregning til Torsdag Aften.

Garnerne holder sig selv med Beskæringssaks og Knive.

Hvor anden Aftale ikke træffes, kan Arbejdsforhold for de faglærte Folks Vedkommende fra begge Sider opsiges med 1 Uges Varsel til Ophør en Fredag Aften, dog har Arbejdsgiverne Ret til mod Betaling af den allerede fortjente Løn at afskedige en Mand uden Varsel, naar denne viser sig uegnet til sin Gerning eller paa anden Maade gør sig skyldig i grov Brug paa de gældende Arbejdsregler eller nægter at udføre det ham paalagte Arbejde.

For ikke faglærte Arbejdere er Opsigelsesfristen, naar anden Aftale ikke er truffen fra Dag til Dag.

Arbejdsgiverne forpligter sig til at anvise et Opholdssted til Arbejderne under Maaltiderne. Opholdsrummet skal være opvarmet i Tiden fra 1. November til 1. April. Ved Sprøjtning med Kemikalier leveres der Arbejderne Overtrækstøj.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den mellem Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Nærværende Overenskomst træder i Kraft den 1. Marts 1919 og gælder indtil den af en af Parterne med mindst 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Marts.

En saadan Opsigelse skal være ledsaget af Forslag til ny Overenskomst.

Kedel- og Maskinpasserne over hele Landet. Efter at der i flere Møder havde været forhandlet om en ny Overenskomst for Kedel- og Maskinpassere, dels mellem Parterne alene og dels med Bistand fra Hovedorganisationerne havnede Sagen hos Forligsmanden den 10. Marts og den 14. Marts stillede han et Mæglingsforslag, som i Hovedtrækkene gaar ud paa følgende:

Arbejdstiden er den samme som i de paagældende Virksomheder, hvor Kedelpasning finder Sted.

Ugelønnen fastsættes saaledes:

1. Dagdrift og kontinuerlig Treholdsdrift med 6 Vagter:

Kedelpassere i Stillinger, hvortil der kræves Certifikat 61 Kr. i København og 59 Kr. i Provinsen og Kedelpassere i Stillinger, hvortil der kræves Kontrolbog 59 Kr. i København og 56 Kr. i Provinsen.

2. Kontinuerlig Treholdsdrift med 7 Vagter:

Kedelpassere i Stillinger, hvortil der kræves Certifikat 68 Kr. i København og 66 Kr. i Provinsen og Kedelpassere i Stillinger, hvortil der kræves Kontrolbog 66 Kr. i København og 63 Kr. i Provinsen.

Af de ovenanførte Beløb er 15 Kr. Dyrtidslillæg.

For den Tid der medgaar til den daglige Opfyring forud for den egentlige Arbejdstids Begyndelse betales et Tillæg af 4 Kr. pr. Uge. For saa vidt der til Opfyring medgaar over $^3/_4$ Time efter en Arbejdsdag eller over 1 Time efter en Hviledag, betales Tiden herudover efter Reglerne for Overarbejde.

Naar det forlanges, at Kedelpasseren i Spisetiden skal holde Virksomheden i Drift, gives følgende Tillæg:

For Spisetider paa 2 Timer pr. Dag 12 Kr. pr. Uge.

For Spisetider paa $1^1/_2$ Time pr. Dag 9 Kr. pr. Uge.

For Spisetider paa 1 Time pr. Dag 6 Kr. pr. Uge.

For Spisetider paa ½ Time pr. Dag 3 Kr. pr. Uge.

Ved 7 Vagter pr. Uge, hvor Kedelpasseren i Løbet af 3 Uger arbejder 24 Timer om Søndagen, betales et Tillæg af 2 Kr. pr. Uge.

Ved 6 Vagter pr. Uge betales der et Tillæg for en Søndagsvagt paa 6 Kr.

Reservevagterne lønnes, naar de er Medlemmer af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, efter samme Regler som det faste Mandskab.

Efter Vedtagelsen af nærværende Overenskomst udbetales et Beløb, der for den Tid, der er forløbet siden 1. Februar, dækker Forskellen mellem Ugelønnen efter de nye og gamle Satser. Spørgsmaalet om Efterbetaling for den Arbejdstid, der ligger ud over den, der fremtidig bliver gældende, afgøres ved Forhandling med de enkelte Virksomheder, eventuelt efter Reglerne for Behandling af faglig Strid, idet det herved er en Forudsætning, at der for Kedelpasserne følges samme Regler, som for de øvrige Arbejdere i Virksomheden.

Ved en foretagen Afstemning blev Forslaget godkendt med 702 Stemmer med 537.

Kvinderne paa Mejerier og dermed beslægtede Virksomheder i Odense. Ved et Fællesmøde, den 7. Marts d. A., mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Kvindeligt Arbejderforbund og Foreningen af Mejerier og dermed beslægtede Virksomheder i Odense og Omegn enedes man om en Overenskomst, der indeholder følgende Bestemmelser:

Den normale Arbejdstid er 50½ Time ugentlig som lægges i Tiden mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Aften med ½ Time Frokost og 1 Time Middag.

Det første halve Aar er den faste Løn 25 Kr. pr. Uge derefter 30 Kr. pr. Uge. Desuden ydes et Dyrtidstillæg af 4 Kr. 50 Øre pr. Uge.

Overarbejde paa Søgnedage maa ikke finde Sted udover 14 Timer pr. Uge og ikke over 4 Timer pr. enkelt Dag. Overarbejde betales med 50 pCt. af, hvad Ugelønnen plus Dyrtidstillæg udgør. Arbejde, der udføres udover denne Tid og indtil den normale Arbejdstids Begyndelse, betales med 100 pCt.s Tillæg.

Saafremt der arbejdes med Nathold, er den normale Arbejdstid for dette 43 Timer og for denne Tid er den faste Løn henholdsvis 25 og 30 Kr., hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 4 Kr. 50 Øre, udvides Arbejdstiden til 48 Timer, betales der herfor, hvad de henholdsvis 29 Kr. og 50 Øre udgør pr. Time plus et Tillæg af 25 pCt.

Arbejdersker, der har været beskæftiget i Virksomheden mindst 6 Maaneder, erholder en Sommerferie paa 6 Arbejdsdage i Forbindelse med 2 Søndage uden Afkortning i Lønnen.

I Tilfælde af Ulykkestilfælde, der indtræder under Udførelsen af Virksomhedens Arbejde, erholder paagældende Arbejdersker 3 Kr. pr. Dag de første 13 Uger, derefter i Henhold til Ulykkesforsikringslovens Bestemmelser, dog skal Arbejderskerne være Medlemmer af en statsanerkendt Sygekasse og møde med Lægeattest for Arbejdsudygtighed.

Opsigelsesfristen mellem Virksomheden og den enkelte Arbejderske er gensidig 1 Uge fra Lønningsdag til Lønningsdag.

Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Februar 1919 og er gældende indtil den af Parterne med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar.

Malerne hele Landet. Efter at der har været afholdt en Række Fællesmøder med Arbejdsgiverne i Malerfaget — saavel i som udenfor Jærnindustrien og med Bistand af Hovedorganisationerne — uden at have resulteret i Opnaaelse af Enighed om en samlet Ordning af Løn- og Arbejdsvilkaarene for Malerne Landet over, idet der vel var opnaaet Enighed med Centralforeningen af Malermestre i Danmark om Tillæg til Akkordprislisterne, men ikke om Timelønnen, idet Mestrene forlangte, at denne skulde afgøres i

Fællesskab med Jærnindustrien og Skibsværfterne.

Malerforbundet varslede derefter Strejke for Malerne indenfor Jærnindustrien og hos Skibsmalermestrene.

Strejken skulde iværksættes fra og med Lørdag den 22. Marts; men forinden havde Forligsmanden sammenkaldt Parterne til Møde.

Mødet hos Forligsmanden blev imidlertid aflyst, da der forinden — ved en Forhandling imellem Arbejdsgiverne og Malerforbundet — blev tilvejebragt et Forslag til ny Overenskomst, som Malerforbundet vedtog at tiltræde. Da Overenskomsten, som er gældende til 1. Marts 1920, ligeledes er tiltraadt af Arbejdsgiverne, aflystes den af Forbundet varslede Strejke.

Overenskomstens Hovedpunkter er følgende:

De nugældende Akkordprislister for *Bygnings- og Jernbanearbejde* forhøjes med 100 pCt.

Skibsprislisten af 1914 forhøjes med 70 pCt. Den nugældende *Vognmalerprisliste* forhøjes med 82 pCt., *Møbelprislisten* med 90 pCt.

Akkordprislisten for Malerne paa Vognfabriken »Skandia« i Randers med Supplement af 1916 forhøjes med 70 pCt.

Desuden er der udarbejdet og vedtaget Prislister for *Skiltemaling* og *Cyklelakererarbejde* m. m.

Udbetalingen ved *alt* Akkordarbejde er 1 Kr. pr. Time.

I Byer og Landkredse, hvor obligatorisk Akkord ikke er indført, betales en *Minimaltimeløn* af 1 Kr. 20 Øre pr. Time. I alle andre Tilfælde træffes særlig Aftale forud om Timelønnen. Nu bestaaende Timelønninger over 1 Kr. 20 Øre maa ikke nedsættes.

I Procenttillægene til Prislisterne samt i Timelønnen indeholdes 30 pCt. som særligt Dyrtidstillæg, hvorefter alle siden 1914 ydede Dyrtidstillæg til Akkordprislisterne og Minimallønnen bortfalder.

Tillægene for Over-, Nat- og Helligdagsarbejde i Akkordbyerne forhøjes fra de nugældende Satser i Bygningsprislisten med 100 pCt. Hvor obligatorisk Akkord ikke er indført, betales 50 og 100 pCt. til Minimaltimelønnen i Tillæg for Arbejde udenfor den ordinære Arbejdstid.

For *Landarbejde* betales et ensartet Tillæg af 16 pCt.

Arbejdstiden er den mellem Hovedorganisationerne vedtagne — 8½ Time daglig (om Lørdagen 8 Timer) — og skal for Malerne udenfor Jærnindustrien lægges imellem 7 Morgen og 5 Eftm.

Samtlige Prislister tages op til en grundig Revision, der tager sin Begyndelse den 1. Oktober 1919.

De i Overenskomsten indeholdte Forhøjelser af alle Akkord- og Timelønninger har tilbagsvirkende Kraft fra 1. Marts 1919 — for »Scandia«s Vedkommende fra 1. Februar 1919.

Slagteriarbejderne Landet over har faaet fornyet deres Overenskomster 1 Aar.

Ved denne Overenskomstforlængelse er Arbejdstiden bleven nedsat med 1 Time daglig, saaledes at den ugentlige Arbejdstid nu'er 50½ Time.

Samtlige Minimallønninger er for de mandlige Medlemmer forhøjet med fra 7—22 Kr. og for kvindelige Arbejdere med fra 4—6 Kr. pr. Uge. Overarbejde for Landslagtere er fastsat til 1,50 à 2 Kr. pr. Time og for Kvinder til 1 Kr. og 1 Kr. 50 Øre. For andre Virksomheder ligger disse Satser mellem 1 Kr. 25 Øre og 1 Kr. 75 Øre og for Kvinder 1 Kr. 20 Øre.

Det personlige Løntillæg for mandlige Arbejdere andrager fra 7—10 Kr. pr. Uge og Kvinder 5 à 6 Kr. pr. Uge.

Samtlige Arbejdere fik et ugentligt Dyrtidstillæg af fra 10—16 Kr. for mandlige og 6—7 Kr. for kvindelige Arbejdere.

Der blev endvidere indrømmet Arbejderne en Ferie paa 4 Dage, enkelte Steder 6 Dage.

For Kreaturslagtning samt til Arbejdere ved Blod- og Benfabrikker ydes 1 Kr. ekstra pr. Uge.

Akkordsatserne paa Eksportslagterierne forhøjedes med fra 25—45 pCt.

Arbejdsløsheden
i December Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Decbr. 1918 omfatter ialt 56 Fag eller Organisationer med ialt ca. 237,300 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 62,600 eller 26,4 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 1,210,600 eller 5,1 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Glarmestre, Stukkatører, Drejere, Kobbersmede, Jern- og Metalslibere, Gørtlere og Metalarbejdere, Instrumentmagere og Gartnere.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Børstenbindere, Bogbindere, Typografer og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Næringsmiddelindustri.												
Mølleriarbejdere	148	148	4	67	629	575	29	654	777	723	33	721
Bageri-&Konditoriarb.	1546	1546	617	13708	2001	1975	309	6868	3547	3521	926	20576
Sukkervarearbejdere	919	919	414	4132	296	296	98	1334	1215	1215	512	5466
Bryggeriarbejdere	2705	2705	254	8721	1348	1348	115	2991	4053	4053	369	11712
Slagteriarbejdere	1520	1520	568	14456	2824	2824	1177	24730	4344	4344	1745	39186
Skraatobaksarbejdere	224	224	4	143	580	580	357	6496	804	804	361	6639
Tobaksarbejdere	5090	5090	2392	48225	2912	2912	1809	47847	8002	8002	4201	96072
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2682	2682	1610	41492	5988	5988	2937	75964	8670	8670	4547	117456
Sejlmagere	122	122	5	76	—	—	—	—	122	122	5	76
Rebslagere	88	88	38	940	181	181	89	1955	269	269	127	2895
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere	7115	7115	3711	60630	4737	4737	2053	24412	11852	11852	5764	85042
Handskemagere	103	103	25	638	11	11	4	103	114	114	29	741
Hattearbejdere	1157	1157	120	20655	241	241	55	697	1398	1398	175	21352
Skotøjarbejdere	3725	3725	808	15000	1303	1303	375	7169	5028	5028	1183	22169
Barberere	590	590	57	1203	650	650	102	2500	1240	1240	159	3703
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	86	86	40	1100	87	74	20	500	173	160	60	1600
Murere	2066	2066	346	8000	5958	5958	2891	30000	8024	8024	3237	38000
Murarbejdsmænd	1210	1210	500	9083	—	—	—	—	1210	1210	500	9083
Hustømrere	1620	1620	150	3029	5030	5028	897	11453	6650	6648	1047	14482
Skibstømrere	286	286	»	389	685	685	24	450	971	971	24	839
Snedkere	4456	4456	427	10761	4610	4610	570	6944	9066	9066	797	17705
Billedskærere	145	145	»	»	80	80	»	»	225	225	»	»
Forgyldere	113	113	2	41	75	75	15	64	188	188	17	105
Malere	2546	2546	1784	41289	3586	3586	2487	51455	6132	6132	4271	92744
Sadelm. & Tapetserere	1115	1115	355	7349	650	650	170	3940	1765	1765	525	11289
Skorstensfejere	64	64	»	»	63	63	1	28	127	127	1	28
Fajanceovnbyggere	14	14	5	80	—	—	—	—	14	14	5	80
At overføre	41455	41455	14236	311207	44525	44430	16584	308554	85980	85885	30820	619761

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	41455	41455	14236	311207	44525	44430	16584	308554	85980	85885	30820	619761
Trævareindustri.												
Træindustriarbejdere .	842	842	58	1038	3098	3098	1058	9358	3940	3940	1116	10396
Bødkere.....	254	254	76	1406	490	490	313	6145	744	744	389	7551
Karetmagere	339	339	20	663	628	628	94	1562	967	967	114	2225
Korkskærere	230	230	120	1800	30	30	20	400	260	260	140	2200
Børsteindustriarb.	260	260	82	1050	230	120	62	1833	490	380	144	2883
Kurvemagere	205	205	35	521	35	35	2	48	240	240	37	569
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere.....	115	115	19	345	166	166	22	457	281	281	41	802
Hvidgarvere	69	69	3	47	49	49	8	162	118	118	11	209
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1205	1205	17	428	388	388	28	627	1593	1593	45	1055
Stenarbejdere.....	195	195	»	»	420	420	11	220	615	615	11	220
Glasarbejdere	251	251	42	255	211	211	62	1531	462	462	104	1786
Forarbejdning af Metal og Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	810	810	34	729	269	269	6	157	1079	1079	40	886
Blikkenslagere.....	862	862	210	4132	619	619	140	2457	1481	1481	350	6589
Metaltrykkere	114	114	19	346	7	7	2	41	121	121	21	387
Urmagere	94	94	»	»	182	182	2	55	276	276	2	55
Smede og Maskinarb..	10200	10200	1524	30996	8921	8921	1650	35854	19121	19121	3174	66850
Formere.....	500	500	119	2587	1250	1250	212	4035	1750	1750	331	6622
Elektrikere	1110	1110	154	3327	1118	1118	98	1500	2228	2228	252	4827
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2550	2550	178	1971	975	724	127	2278	3525	3274	305	4249
Litografer	485	485	23	377	125	125	5	80	610	610	28	457
Typografer	2809	2809	137	2194	1800	1580	42	638	4609	4389	179	2832
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	182	182	8	135	1182	1182	25	551	1364	1364	33	686
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabriksarbejdere	2800	2800	600	14400	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2700	2700	1500	30000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	4950	4950	2292	35000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	14550	11950	2108	42600	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	25000	22400	6500	122000	40000	22800	7500	120000	65000	45200	14000	242000
Arb. Fagf. for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1100	1100	131	1928	1100	1100	131	1928
Kvindel. Arbejderforb..	7500	7500	2467	55093	2788	2788	1813	50820	10288	10288	4280	105913
Landarbejdere.....	100	100	92	1866	25000	25000	4657	69774	25100	25100	4749	71640
Kedel- og Maskinpass.	899	899	18	347	1248	1248	105	2094	2147	2147	123	2441
Kellnere.....	1178	1178	276	7000	789	789	180	4000	1967	1967	456	11000
Handels-og Kontormdh	9230	9230	537	14573	10539	10539	633	16133	19769	19769	1170	30706
Forsikringsfunkt Forb.	260	260	25	675	248	248	9	225	508	508	34	900
Tilsammen.	101303	106703	27029	567108	148430	130554	35601	643517	257733	237257	62630	1210625

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos E. F. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 ❋ KØBENHAVN DEN 12. APRIL 1919 ❋ 15 AARGANG

INDHOLD: Bernerkonferencen. Lønbevægelser og Kontlikter (Kuskene paa Oliemøllerne. Arbejdsmænd. Keramisk Forbund. Kvindeligt Arb jderforbund. Typografeine). Augustreguleringen Centralarbejdsanvisningen. Udlandet. Meddelelser

Fra Bernerkonferencen.

Opraab til Arbejdere i alle Lande.

Den faglige internationale Konference i Bern, samlet til Møde den 3. Februar og følgende Dage, opstiller følgende Grundsætninger paa alle de Menneskers Vegne, der tilhører et Samfund, som bærer Omsorg for alle dets Medlemmers Arbejdsrettigheder og Velstand, i den Hensigt at frigøre Arbejdet for dets sociale og retslige Mangler og give Arbejderverdenen den Ret til Livet (Tilværelsen) og til at udvikle sig, som den tilkommer. Nationerne har Brug for alle Arbejdere til deres Genrejsning, og de vil ikke kunne anvende for meget paa at gøre Arbejdet mere værdigt og frugtbart. Arbejdet skal betragtes som en social Funktion og ingen arbejdsdygtig Mand maa unddrage sig den nyttige Produktion. Velstanden er afhængig af Tendensen i de Bestræbelser, som tjener et almindeligt Formaal og ikke af dem, der tjener til at tilfredsstille egoistiske Interesser, saaledes som dette hidtil har været almindeligt i det kapitalistiske Samfund.

1) Den faglige Internationale erklærer, at det menneskelige Arbejde ikke skal være en Vare, og at det er den ædleste Funktion i det moderne Samfund. I Erkendelse heraf tilstræber Arbejderne Afskaffelsen af Lønarbejdet saavel som Afskaffelsen af det ene Menneskes Udbytning af det andet, hin overleverede Anskuelse, der nu er distanceret ved Menneskehedens Udvikling. Endvidere bør Ledelsen og Bestemmelsen af Produktionsformerne lægges i den arbejdende Klasses Haand. For Øjeblikket mener Arbejderklassen, at en rationel Fordeling af Produktionen er en Betingelse for den civilisere Menneskehed, idet det menneskelige Arbejdes Krav og Ydeevne maa bringes i Overensstemmelse med hinanden. Den kræver Ophævelse af det Misforhold, som det kapitalistiske og politiske Herredømme fra Tiden for Krigen næsten overalt har opretholdt. Kort sagt, den forlanger en national og international Organisering af Arbejdet, der tillader en paa Basis af en metodisk Procedure gennemført Tilpasning af de individuelle Ydelser til Menneskehedens samlede Behov.

2) Dragende Lære af Krigens Erfaringer og langvarige Lidelser og staaende Ansigt til Ansigt med de af Krigen foraarsagede Ødelæggelser maa Arbejderklassen frigøre sig for Virkningerne af den kapitalistiske Konkurrence ved at sikre sig et Minimum af Garantier af moralsk og materiel Art.

2) Den internationale Fagforeningskonference erklærer, at Bestræbelserne for at realisere sociale Reformer ikke betyder, at man opgiver sine Idealer, men tværtimod, at man derved forbereder den nye Ordning, som Arbejderverdenen tilstræber.

Idet den optager Programmerne fra Fagforeningskonferencerne i Leeds 1916 og Bern 1917, kræver den nuværende Konference Garantier for Opholdsfrihed, Forsamlingsfrihed, Ret til Minimalløn, samt Socialforsikring, Børnebeskyttelse, Kvindearbejderbeskyttelse og Arbejdshygiejne.

Den internationale Fagforeningskonference fastslaar, at den uafbrudte Fortsættelse af den internationale Arbejderlovgivning kun kan sikres ved Oprettelsen af et internationalt Arbejdsbureau som et Led af Folkenes Forbund. Dette Bureau skal kunne støtte sig til et internationalt Arbejderparlament, i hvilke der skal sidde Delegationer fra alle Lande og alle Fag.

Fra dette internationale Parlament skal der ikke blot udgaa internationale Konventioner uden Retskraft, men ogsaa internationale Love, der — fra det Øjeblik, de vedtages — har samme Retskraft som de nationale Love.

Denne Opfattelse af det internationale Arbejderparlaments Rolle betinger en international lovgivende Magt, der maa skabes til Gavn og Bedste for Folkenes Forbund, altsaa en overnational Souverænitet.

Denne Nyskabelse vil betyde Oprindelsen af en ny Æra, i hvilken Arbejderklassen i alle Lande kan udvikle saa vel sin Kraft som sin sociale Bevidsthed til Gavn for Fremskridtet og Løftelse af hele Menneskeheden.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kuskene paa Oliemøllerne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 22. Marts d. A. enedes man om en Overenskomst, gældende fra 1. Marts, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en første Marts.

Den normale Arbejdstid er 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer.

Arbejdslønnen er 40 Kr. pr. Uge plus et Dyrtidstillæg af 13 Kr. pr. Uge.

For at møde 1 Time før om Morgenen samt for Pasning af Heste m. m. skiftevis, erholder Kuskene 9 Kr. pr. Uge.

Overarbejde indtil 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør og paa Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 betales 1 Kr. 50 Øre pr. Time, derefter 2 Kr. pr. Time (jfr. dog Bestemmelserne om Mødetid om Morgenen og Pasning af Heste).

Kuskene holdes ulykkesforsikrede i Henhold til Ulykkesforsikringsloven.

Ferie gives i samme Omfang som hidtil.

Arbejdsmændene hos Dansk Tapetfabrikant-Forening. Ved et Fællesmøde den 31. Marts forhandledes om Overenskomstforholdet mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Tapetfabrikantforening.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der gælder indtil 1. April 1920. De væsentligste Punkter er følgende:

Arbejdstiden forkortes til 50½ Time ugentlig.

Den normale Ugeløn i København er for øvede Tapettrykkere og ligestillede (Farveblandere, Maskinpassere, Kedelpassere) for de første 3 Aar 38 Kr., derefter 44 Kr.

De i Øjeblikket beskæftigede Trykkere og ligestillede med 2 Aars Anciennitet erholder et personligt Tillæg af 2 Kr. pr. Uge.

For Arbejdsmænd mellem 18 og 19 Aar er Lønnen 31 Kr. pr. Uge, og derefter 38 Kr. pr. Uge.

I Odense er Lønnen for øvede Trykkere og ligestillede 41 Kr. ugl., og for Arbejdsmænd 38 Kr. pr. Uge.

Til samtlige Lønninger ydes et Dyrtidstillæg af 14 Kr. pr. Uge.

De hidtil ydede Overskud til Tapettrykkere bibeholdes.

For Overarbejde ydes et Tillæg af 50 og 100 %.

Bestaaende Praksis med Hensyn til Løn i Sygdomstilfælde, Ulykkestilfælde og Sommerferie bibeholdes.

Der er en personlig Opsigelsesfrist af en Uge til Fratrædelse en Lønningsdag.

Som Voldgiftsregler indføres Normen.

De i Overenskomsten fastsatte Lønninger faar tilbagevirkende Kraft fra 1. Februar i Aar.

Arbejdsmænd paa Teglværkerne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 20. Marts d. A. enedes man om en Overenskomst for Arbejds-

mænd paa Teglværker, under Teglværksforeningen af 1893; der indføres en Række Ændringer i den bestaaende Overenskomst, som det her vil føre for vidt at komme ind paa.

Lønningerne fastsættes saaledes:

For de Værker, hvis overenskomstmæssige Timeløn nu er:

34, 35 eller 36 Øre	69 Øre
37, 38 eller 39 -	72 -
40 Øre eller derover	75 -

Desuden betales til alle Satser et Dyrtidstillæg af 25 Øre.

Om Akkordprislisterne optages der paa de enkelte Værker lokal Forhandling, der skal være afsluttet senest den 15. April d. A. Eventuelle Uenighedspunkter henvises til Afgørelse mellem Teglværksforeningen af 1893's og Dansk Arbejdsmandsforbunds Bestyrelser.

Af de saaledes fremkomne Akkordsatser er 25 pCt. Dyrtidstillæg.

Overenskomsten træder i Kraft fra og med førstkommende Lønningsuges Begyndelse efter Overenskomstens Vedtagelse med tilbagevirkende Kraft for de forhøjede Lønsatser til 1. Februar d. A. Indtil Akkordforhandlingerne er færdige, udbetales pr. præsteret Akkordtime som Forskud den nye Timeløn med Dyrtidstillæg, naar de nye Akkordsatser er vedtagne, finder Afregning Sted med tilbagevirkende Kraft til 1. Februar d. A.

Uge- og maanedslønnede Arbejdere, herunder Brændere, faar, indtil deres fremtidige Lønforhold er ordnede gennem Prislisteforhandlingerne, et midlertidigt Forskud paa de nye Lønninger af 25 pCt. af deres nuværende Løn. Naar Prislisterne er i Orden, finder ligeledes for deres Vedkommende Regulering Sted.

Arbejdsmænd (Vægtere) hos A/S De forenede Vagtselskaber. Ved et Fællesmøde den 25. Marts forhandledes om Overenskomstforholdet mellem Vagtfunktionærernes Afdeling under Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S De forenede Vagtselskaber.

Der opnaaes Enighed om en Overenskomst, som træder i Kraft den 5. April og kan opsiges til Ophør en 1. April.

Overenskomsten, der betyder en meget betydelig Forbedring af Vagtfunktionærernes Kaar, fastsætter følgende Lønninger: Faste Kredsvægtere 200 Kr. pr. Maaned plus 25 Kr. i Dyrtidstillæg. Fast ansatte Separatvægtere 190 Kr. pr. Maaned plus 25 Kr. i Dyrtidstillæg.

Fast ansatte Afløsere lønnes efter samme Skala som faste Kreds- og Separatvægtere, dog ydes der dem et Tillæg af 5 % af den samlede Løn.

Arbejdstiden er 9 Timer pr. Døgn. Overarbejde betales med 1 Kr. plus 15 Øre i Dyrtidstillæg pr. Time.

Der tilstaaes fast ansatte Vægtere en Sommerferie af 4 sammenhængende Dage, endvidere har Vægteren Ret til at forlænge denne med 4 Dage yderligere ved at give Afkald paa 4 Frinætter.

Hver fast ansat Vægter har fri hver 6. Nat. Overenskomsten indeholder endvidere Bestemmelser om frit udleverede Uniformsgenstande, samt detaillerede Bestemmelser om Befordringsgodtgørelse, Vederlag under Sygdom og Ulykkestilfælde m. v.

Kuske og Gaardfolk hos Købmænd i Taastrup. Ved et Fællesmøde d. 29. Marts enedes man om Oprettelse af en Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Købmændenes Arbejdsgiverforening i Taastrup.

Arbejdstiden fastsattes til 53 Tiugentlig. Ugelønnen fastsattes til 40 Kr. plus 11 Kr. i Dyrtidstillæg.

Arbejdere, der benytter Heste, møder hver Hverdagsmorgen ½ Time før den egentlige Arbejdstids Begyndelse og skulle ogsaa hver Morgen paa Søn- og Helligdage udføre fornøden Staldtjeneste. Herfor ydes et Vederlag af 2 Kr. pr. Uge. Overarbejde indtil 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør og paa Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag betales med et Tillæg af 50 %, derudover med 100 %.

Arbejdsgiverne holder Arbejderne forsikrede for de første 13 Uger efter Ulykkestilfælde med en Dagpenge af 3 Kr. pr. Dag.

Opsigelsesfristen er gensidig 1 Uge.

Overenskomsten kan opsiges til Ophør en 1. April.

Keramisk Forbund. *Overenskomst i Pottemagerfaget.* Da de Forhandlinger som førtes mellem Keramisk Forbund og Foreningen af Pottemagermestre ikke førte til noget Resultat indberettedes Sagen til Hovedorganisationerne, hvor det imidlertid heller ikke lykkedes at naa til Enighed hvorefter Keramisk Forbund erklærede Strejke fra Onsdag den 12. Februar.

Strejken fortsattes derefter til ind i Marts Maaned da det ved en Forhandling mellem de modstaaende Organisationer lykkedes at naa til Enighed om en Overenskomst.

Ved denne er Arbejdstiden i Henhold til Hovedorganisationernes almindelige Aftale nedsat til 50½ Time ugtl.

Der er dernæst fastsat følgende Minimal-Timelønninger:

Faglærte Arbejdere 73 Øre plus 42 Øres Dyrtidstillæg.

Ikke faglærte Specialarbejdere 67 Øre plus 42 Øres Dyrtidstillæg.

Arbejdsmænd det første Aar 58 Øre plus 42 Øres Dyrtidstillæg og derefter 61 Øre plus 42 Øre.

For kvindelige Arbejdere paa Middelfart Lervarefabrik er Lønnen fastsat til 45 Øre pr. Time plus 17 Øres Dyrtidstillæg. Hertil lægges yderligere 2 Øre pr. Time som Smudspenge.

Tillige er de hidtil gældende Akkordpriser underkastet en Revision. Akkordpriserne af 1914 er derved først forhøjet med ca. 19 Procent. Til de derved fremkomne Priser lægges to yderligere Dyrtidstillæg af henholdsvis 33⅓ % og 25 %, saaledes at det sidste Tillæg ogsaa tilregnes det næstsidste.

Endelig er der opnaaet en aarlig Sommerferie paa 6 Dage med Løn, foruden nogle andre Forbedringer.

Overenskomsten er gældende til 1. Februar 1920.

Kvindeligt Arbejderforbund. Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og nedennævnte Virksomheder er indgaaet nye Overenskomster.

A/S Rengøringskompagniet, København. Ugelønnen er hævet fra 16 Kr. til 30 Kr. Der ydes 3 Dages Sommerferie med Løn, samt en Fridag hver 8. Dag. Overenskomsten, der træder i Kraft 1. Februar og gælder til 1. Februar 1920, omfatter 35 Kvinder.

A/S Schous Sæbefabrikker, København. Arbejdstid 8 Timer, Lørdag 6 Timer. Ugelønnen, der før var fra 14 Kr. 50 Øre til 20 Kr. 50 Øre, er forhøjet til 27 Kr. og 31 Kr. Overarbejde betales med 50 % og 100 % Tillæg. Der ydes 6 Dages Sommerferie med Løn. Under Sygdom betales 3 Kr. pr. Dag de første 13 Uger. Overenskomsten, der traadte i Kraft den 15. Februar, gælder til 1. Marts 1920 og omfatter 125 Kvinder.

Hellesens Enke & V. Ludvigsen, København. Arbejdstid 9 Timer daglig. Lønnen er fastsat: for Nybegyndere 20 Kr. pr. Uge, efter 6 Ugers Forløb 23 Kr., efter ½ Aars Forløb 26 Kr. og efter 1 Aars Forløb 28 Kr. Rengøringskonen 35 Kr. Akkordpriserne forhøjes med 25 %. Der ydes 3 Dages Sommerferie. Ved Ulykkestilfælde betales fuld Løn i 13 Uger.

Overenskomsten gælder fra 1ste Januar 1919 til 1. Januar 1920 og omfatter 100 Kvinder.

KøbenhavnsFarvefabrik. Arbejdstid 8½ Time daglig, Lørdag 8 Timer. Ugeløn for Nybegyndere 24 Kr., efter 14 Dages Forløb 29 Kr. plus 2 Kr. i Dyrtidstillæg. Overarbejde betales med et Tillæg af 50 % og 100 %. Der ydes 3 Dages Sommerferie. Omfatter 10 Kvinder.

A/S Fonnesbech, København. Arbejdstid 2 Timer daglig. Lønnen 39 Kr. pr. Maaned. Overarbejde 1 Kr. pr. Time. Omfatter 18 Kvinder.

Firmaet Alfred Benzon. Løn det første ½ Aar 75 Kr. plus 20 Kr. pr. Maaned, derefter 80 Kr. plus 20 Kr. Arbejdstid 9½ Time daglig. Overarbejde betales med 55 Øre og 75 Øre pr. Time. 6 Dages Sommerferie med Løn. Ulykkesforsikring 3 Kr. pr. Dag i 13 Uger. Overenskomsten omfatter 40 Kvinder.

Svendborg Boghvede-og Havremølle. Arbejdstid 9 Timer daglig. Lørdag 8 Timer. Timeløn 60 Øre. Akkorderne forhøjes med 50 %. Overarbejde betales med et Tillæg af 50 % og 100 %. Sommerferie 3 Dage med Løn. Ulykkesforsikring 3 Kr. pr. Dag i 13 Uger.

Omfatter 20 Kvinder.

Christoffersens Rebslagerier, Faaborg. Arbejdstid 9 Timer, Lørdag 8 Timer. Timeløn 52 Øre. Overarbejde 50 % og 100 % Tillæg. Sommerferie 4 Dage. Ved Ulykkestilfælde 3 Kr. pr. Dag i 13 Uger.

Omfatter 16 Kvinder.

Fyns Fløde-Eksport Kompagni, Faaborg. Arbejdstid 9 Timer, Lørdag 8 Timer. Timeløn det første ½ Aar 50 Øre derefter 55 Øre plus et Dyrtidstillæg af 5 Kr. pr. Uge. Overarbejde 50 % og 100 % Tillæg. Sommerferie 6 Dage. Ved Ulykkestilfælde 3 Kr. pr. Dag i 13 Uger.

Omfatter 20 Kvinder.

Sorø Andels Frugteri. Arbejdstid 8½ Time. Timeløn de første 3 Maaneder 50 Øre, derefter 65 Øre. Overarbejde 50 % og 100 % Tillæg. Sommerferie 4 Dage. Ved Ulykkestilfælde 3 Kr. pr. Dag i 13 Uger.

Omfatter 18 Kvinder.

Kaffesurrogatfabrikken »Danmark«, Hedehusene. Timeløn 58 Øre. Overarbejde 50 % og 100 %. Sommerferie 6 Dage. Akkordpriserne forhøjes med 45 %.

Omfatter 25 Kvinder.

Typografernes Dyrtidsforhandlinger. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 27. Marts d. A. enedes man om at der angaaende den fremtidige Dyrtidsordning skal ydes følgende Dyrtidstillæg:

Paalæggersker 17 Kr. 50 Øre pr. Uge.

Mandlige Trykkeriarbejdere 25 Kr. pr. Uge.

Sættere, Trykkere, Stereotypører og Galvanoplastikere 26 Kr. 50 Øre pr. Uge.

Ved Overarbejde betales et Dyrtidstillæg pr. Overarbejdstime, uanset paa hvilket Tidspunkt af Døgnet det udføres, af 40 Øre for mandlige og 30 Øre for kvindelige Arbejdere.

Der optages Forhandling om hvor meget af disse Dyrtidstillæg der skal indbetales til Dyrtidsfonden.

Augustreguleringen.

Mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Entreprenørfirmaerne Hansen & Randbøl og Andersen & Cordes var opstaaet Strid om Betaling af Augustreguleringstillæget til frivilligt indgaaede Akkorder ved Jordarbejder, henholdsvis paa Funder-Bramminge Banen og Vodskov-Ø.-Wraa Banen.

Dansk Arbejdsmands Forbund hævdede, at Firmaerne var pligtige at yde 12 Øre pr. Time til de Akkorder, der var indgaaet før 5. August f. A. og efter hvilke der var arbejdet efter 5. August, medens Firmaerne nægtede dette, under Hensyn til, at flere af de paagældende Arbejdere ikke stod som Medlemmer af Dansk Arbejdsmand Forbund paa det Tidspunkt, Akkorderne blev indgaaet, ligesom man paastod, at Kravet først var rejst efter at Arbejdet var afsluttet.

Da man ikke kunde enes om en Afgørelse, blev Sagen indanket for Augustnævnet og ved et Møde den 29. Marts enedes man om at afgøre Sagen paa den Maade, at hver af Firmaerne indbetaler 250 Kr. til Dansk Arbejdsmands Forbund, til Fordeling mellem de paagældende Arbejdere.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Ved Centralarbejdsanvisningskontoret stod der den 4. April 1919 fra

de i Hovedstaden hjemmehørende Arbejdsløshedskasser anmeldt ca. 20,200 ledige Medlemmer mod ca. 21,300 forrige Fredag, medens der af personlig tilmeldte Arbejdssøgende stod indtegnet 213 mod 600. Det samlede Antal ledige var saaledes for Hovedstadens Vedkommende ca. 1500 lavere, idet det blev ca. 20,400 mod godt 21,900 den foregaaende Ugedag.

Af de enkelte Arbejdsløshedskasser havde Arbejdsmændene en betydelig Nedgang i Antallet af ledige, idet der her kun var 5258 mod 6075 forrige Fredag. Navnlig Jord- og Betonarbejderne havde et meget lavere Tal, 1230 mod 1945, saaledes at næsten hele Nedgangen faldt paa denne Gruppe. Iøvrigt kan nævnes: Havnearbejderne med 925 (956), Støberi- og Maskinarbejdsmændene med 407 (399), Fabriksarbejderne med 639 (631), Skibsværftsarbejderne med 401 (401), Lager- og Pakhusarbejderne med 346 (341) og Kuskene med 264 (298) ledige. For de fleste andre Arbejdsløshedskasser var der nogen Nedgang i Ledighedstallene.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var det samlede Antal af indtegnede Arbejdssøgende den 28. Marts 1919 34,629 mod 35,334 pr. 21. Marts. Naar Nedgangen heller ikke i denne Uge blev synderlig stor, skyldtes det fremdeles Frosten. Landarbejderne havde 4583 mod 4607 foregaaende Fredag. Lavere Tal havde bl. a. Tekstilarbejderne med 1128 (1236) og Tobaksarbejderne med 285 (330) tilmeldte. I Byggefagene var der overvejende lavere Tal. Saaledes havde Tømrerne 634 (749), Snedkerne 258 (300) og Malerne 1461 (1656) ledige. Derimod havde Murerne en Stigning i Ledigheden fra 1712 til 2069. Smede- og Maskinarbejderne havde lidt færre ledige: 1207 (1356).

Med de ovennævnte 34,629 ledige i Provinsen den 28. Marts 1919 og de 21,918, der samme Dato stod indtegnet som ledige hos Centralarbejdsanvisningskontoret, kom man for hele Landet ned paa et Antal af 56,547 Arbejdssøgende mod 57,986 8 Dage i Forvejen og omtrent 70,000 ved Maanedens Begyndelse.

Udlandet.

Indvandringsforholdene i Nord-Amerika.

Gennem Arbejdsløshedsinspektoratet har vi modtaget nedenstaaende Indberetning fra Indenrigsministeriet:

Ifølge derom fra Udenrigsministeriet modtagen Meddelelse har samme fra den kgl. Gesandt i London modtaget følgende Telegram:

»Flere unge danske Mænd ankommer her i den sidste Tid for at overtage Stillinger hos Handelskompagnier i New-York, er blevet internerede og truede med Derportation paa Grund af Indvandringslovbestemmelse mod Kontrakt-Arbejderes Indvandring. Det er med et stort Besvær lykkedes at faa dem fri, men det maa anbefales, at en hver saadan Mand i Forvejen gennem vedkommende Handelskompagni i New-York erholder de herværende Imigrationsmyndigheders Tilladelse til at komme ind i Landet foruden den Tilladelse, der udkræves fra Statens Departement og altsaa i Reglen faas hos den amerikanske Konsul i København. Det henstilles, at ovenstaaende bringes til Erhvervenes Kundskab.«

Hvilket herved tjenstlig meldes.

Kbhvn. d. 24. Marts 1919.

P. M. V.

VEDEL.

Meddelelser fra Kassereren.

Administrationskontigentet.

Forbundenes Opmærksomhed henledes paa Lovens Paragraf 18, der foreskriver, at Administrationsbidraget skal indbetales forud 2 Gange aarlig, hver Gang med Halvdelen inden Udgangen af hvert Aars *April* og *Oktober* Maaneder.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42 ❋ KØBENHAVN DEN 19. APRIL 1919 ❋ 15 AARGANG

INDHOLD: Generalforsamling Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa »Ama«. Kuske paa Christiansholm Fabriker. Lager- og Pakhusarbejderne hos De forenede Papirfabriker Arbejdsmænd paa Hios, Oliemøllerne og ved Rønne Havn. Keramikerne paa Porcellænsfabrikerne. Maskinarbejderne ved Aarhus elektriske Sporveje. Snedkere). Nyt Arbejdsanvisningskontor.

De samvirkende Fagforbund

afholder ordinær Generalforsamling i Aar i Dagene den 24., 25. og 26 April i *Forsamlingsbygningen paa Enghavevej 40* og paabegyndes den første Dag Kl. 10 Formiddag.

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Ændring af Lovens § 18 (Administrationsbidraget).
4. Ændring af Lovens § 34. (Ansættelse af en tredie Sekretær).
5. Den planmæssige Strejkeunderstøttelse.
6. Den faste Voldgiftret.
   a. Lovens Revision.
   b. Afsagte Kendelser.
7. Septemberforliget.
8. 8-Timersdagen.
9. Ferie-Spørgsmaalet.
10. Fastsættelse af Lønninger til Formanden, Sekretærere, og Kassereren.
11. Valg af Formand, Næstformand, Sekretær, Kasserer, faglig Medarbejder ved Social-Demokraten og af øvrige Medlemmer til Forretningsudvalget, Revisionskomite og Grænseudvalg samt Indstilling af Medlemmer til Arbejdsraadet.
12. Arbejdsløshedskassernes Virksomhed.
13. Grænseforhold.
    a. Kommunalt Arbejderforbund og Belysningsarbejdernes Forbund.
    b. Forslag fra Dansk Gartnerforbund.
    c. Afsagte Kendelser og Organisationernes Stilling til disse.
14. Beklædningshjælp til ubemidlede.
15. Køb af en Ejendom.

Repræsentantskabet holder sin aarlige ordinære Møde Dagen før — den 23., Kl. 10 — samme Sted.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Dansk Præserveringsfabrik »Ama«. Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Kastrup Afdeling samt Fabriksarbejdernes Afdeling, København og Dansk Præserveringsfabrik Ama udløb den 1. Februar d. A.

De mellem Organisationerne og Fabrikken førte Forhandlinger forløb resultatløst, hvorefter der varsledes Strejke af Dansk Arbejdsmands Forbund.

Samme Dag som Skrejken skulde iværksættes — den 26. Februar — afholdtes et Fællesmøde, og da dette Møde heller ikke resulterede i en Overenskomst, blev Arbejdet nedlagt.

Konflikten behandledes paa et nyt Fællesmøde den 20. Marts, og der opnaaedes her Enighed om en Overenskomst, hvorefter Arbejdet genoptoges.

I Virksomheden er der beskæftiget Arbejdere saavel ved Dagarbejde som ved kontinuerlig Døgndrift.

Arbejdstiden for Arbejdere i Dagdrift er $8^1/_2$ Time daglig (Lørdag 8 Timer). For Arbejdere i Døgndrift 56 Timer pr. Uge, dog ikke udover 160 Timer i 3 Uger.

Timelønnen for Arbejdere i Dagdrift er 75 Øre plus 35 Øre i Dyrtidstillæg. For Arbejdere i kontinuerlig Døgndrift 80 Øre plus 35 Øre i Dyrtidstillæg.

Overarbejde i Døgndrift findes ikke; men i Tilfælde af, at der undtagelsesvis kan finde fortsat Arbejde Sted i næste Hold, betales der for dette et Tillæg til Timelønnen og Dyrtidstillægget af 25 pCt.

For Overarbejde i Dagdrift de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage til Kl. 12 betales et Tillæg til Timelønnen og Dyrtidstillægget af 50 pCt., derefter 100 pCt.

I Tilfælde af Tilskadekomst under Arbejdet som Følge af Ulykkestilfælde udbetales der Dagpenge til Vedkommende i Henhold til Ulykkesforsikringsloven fra den første Dag.

Overenskomsten kan opsiges til Ophør en 1. Februar, og indeholder iøvrigt detaillerede Bestemmelser om Akkorder m. v.

Kuskene paa A/S Christiansholms Fabrikker. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 22. Marts d. A. enedes man om en Overenskomst vedrørende Kuskene hos A/S Christiansholms Fabrikker.

Arbejdstiden er herefter 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer.

Ugelønnen er 40 Kr. plus 13 Kr. i Dyrtidstillæg.

For skiftevis at møde 1 Time før den normale Arbejdstid om Morgenen samt for Pasning af Heste om Aftenen m. m. betales 9 Kr. pr. Uge.

Overarbejde indtil 3 Timer og paa Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 betales 1 Kr. 50 Øre pr. Time, derefter 2 Kr. pr. Time.

For Overarbejde paa Hverdage betales dog kun naar dette strækker sig ud over ½ Time, men da for hele Tiden.

Overenskomsten, der har tilbagevirkende Kraft fra 1. Marts d. A. er gældende til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1ste Marts.

Lager- og Pakhusarbejderne hos A/S De forenede Papirfabrikker. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. Marts d. A. enedes man om ny Overenskomst, gældende til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Maj.

Den normale ugentlige Arbejdstid er 48 Timer. Arbejdstiden paabegyndes Kl. 8 Morgen og vedvarer til Kl. 5 Eftmd., om Lørdagen dog kun til Kl. 2 Eftmd. i Arbejdstiden er indbefattet ½ Times Spisetid.

Lønnen er for faste Arbejdere — det er saadanne Arbejdere, som har været beskæftigede hos Aktieselskabet mindst 3 Maaneder — Kr. 38,00 pr. Uge plus et ugentlig Dyrtidstillæg af Kr. 16,00.

Overarbejde betales de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør paa Hverdage med 50 % Tillæg, derefter samt paa Søn- og Helligdage med 100 % Tillæg til Timebetalingen, udregnet saavel efter den faste Løn som efter Dyrtidstillægget.

For Arbejde udenfor Lageret betales Overarbejde paa Hverdage kun naar dette strækker sig udover ½ Time efter den normale Arbejdstids Ophør, men da ogsaa for hele Tiden, regnet fra den normale Arbejdstids Ophør.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft fra 1. Februar d. A.

Arbejdsmænd hos A/S Hios. Mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling for Fabriksarbejdere i København og Aktieselskabet Hios var der forhandlet om en Overenskomst. Der var ogsaa opnaaet Enighed om en saadan; men Selskabets Direktør erklærede saa, at Arbejdsgiverforeningen ikke vilde godkende denne, og da Fagforeningen saa ogsaa ønskede visse Ændringer foretaget, anmodedes Hovedorganisationerne om at medvirke ved en ny Forhandling.

Denne Forhandling fandt Sted den 19. Marts og der opnaaedes her Enighed om Overenskomsten.

Den normale Arbejdstid er for Dagarbejde 8½ Time daglig, ved kontinuerlig Drift 8 Timer pr. Vagt.

Timelønnen er 80 Øre. Lønnen for en Vagt er ved Tjæredistillation og som Fyrbøder Kr. 1,00, ved Re-

torten Kr. 1,05 pr. Time. Til samtlige Lønninger betales et Dyrtidstillæg af 15 Øre pr. Time.

Overarbejde betales de 2 første Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt paa Søn- og Helligdage med et Tillæg af 50 pCt. saa vel af Timelønnen som Dyrtidstillægget, derudover med 100 pCt.

Arbejderne holdes ulykkesforsikrede fra den første Dag Ulykkestilfælde indtræder med en Dagpenge af 3 Kr. Overenskomsten træder i Kraft 1. Febr. 1919 og kan opsiges til Ophør en 1. Febr.

Arbejdsmændene hos Foreningen af danske Oliemøllere og Aarhus Oliemølle. Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen af danske Oliemøllere samt Aarhus Oliemølle udløb den 1. Februar, og da Partsforhandlingerne forløb uden Resultat, afgav Forbundet 1. Strejkevarsel.

Der afholdtes saa et Fællesmøde d. 3. Marts, og da dette heller ikke førte til noget Resultat afgaves 2. Varsel om Strejke.

Strejken, der var berammet til d. 12. Marts, udsattes til d. 19. Marts, og der afholdtes nyt Fællesmøde d. 17. og 18. Marts, og da der endnu ikke var opnaaet Enighed om ny Overenskomst, udsattes Strejken endnu en Gang til 22. Marts.

Den 22. Marts afholdtes nyt Møde og endelig denne Dag opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst.

Overenskomsten, der fik tilbagevirkende Kraft til 1. Februar d. A., kan opsiges til Ophør en 1. Februar.

Den normale Arbejdstid er: For Arbejdere i Dagdrift 9 Timer daglig (Lørdag dog kun 8 Timer). For Arbejdere i kontinuerlig 3-Holdsdrift i 6 eller 7 Døgn pr. Uge i hver af Vagterne 8 Timer effektivt uden Spise- og Hviletid, men dog saaledes, at det ikke er forbudt Arbejderne at spise i Arbejdsperioden (Vagten), forsaavidt at dette finder Sted, uden at Arbejdet sinkes, og uden at Arbejderen forlader sin Arbejdsplads. Vagterne paabegyndes Kl. 6 Morgen, Kl. 2 Eftermiddag og Kl. 10 Aften.

Der tilsikres Arbejderne i kontinuerlig 7-Døgnsdrift med 3-Holds skift Frihed hver 3. Søndag (32 Timer) fra Kl. 10 Lørdag Aften til Mandag Morgen Kl. 6. De to Hold afløser i det tredie Holds Fritid. Desuden tilsikres en Frivagt en Gang i Løbet af 3 Uger, saaledes at den samlede Arbejdstid i Løbet af 3 Uger bliver 160 Timer.

Ved Jul, Paaske og Pinse standses Driften ved 3-Holdsdrift i de to Helligdage.

Timelønnen i Dagdrift er 70 Øre + 30 Øre i Dyrtidstillæg. I kontinuerlig 6-Døgnsdrift 75 Øre + 40 Øre i Dyrtidstillæg. I kontinuerlig 7-Døgnsdrift 75 Øre + 45 Øre i Dyrtidstillæg.

For Overarbejde udenfor den normale Arbejdstid betales for de første 4 Timer et Tillæg af 50 % saavel af Timeløn som Dyrtidstillæg, derefter 100 %.

Arbejdsmænd ved Rønne Havn. Mellem Dansk Arbejdsmands Forbunds Afdeling i Rønne og Bornholms Arbejdsgiverforening, der staar som Medlem af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, var der ved Forhandling opnaaet Enighed om en Overenskomst, som Arbejdsgiverforeningen imidlertid nægtede at godkende, idet flere Bestemmelser, i den meget omfattende Overenskomst, bl. a. Timeløn og Overtidsbetaling ikke var i Overensstemmelse med andre Havneoverenskomster.

Efter at Dansk Arbejdsmandsforbund havde varslet Strejke kom Sagen til Behandling ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 22 Marts og her enedes man om enkelte formelle Ændringer i den indgaaede Overenskomst, hvorefter det udstedte Strejkevarsel toges tilbage.

Keramikerne paa Porcellænsfabrikkerne. Angaaende Overenskomstforholdene paa Porcellænsfabrikkerne var der i længere Tid ført Forhandlinger mellem Keramisk Forbund og Sammenslutningen for den keramiske Industri, uden at det dog lykkedes at naa til Enighed.

Sagen blev derefter indberettet til Hovedorganisationerne, som den 12. Februar d. A. afholdt et Fællesmøde, som imidlertid ogsaa endte resultatløst, hvorefter Keramisk Forbund erklærede Strejke fra Torsdag den 13. Februar, og denne fortsattes indtil det ved en Forhandling mellem de modstaaende Organisationer den 14. Marts lykkedes at naa til Enighed om en ny Overenskomst, der er gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Februar.

Arbejdstiden er herefter 8 Timer daglig.

Timelønnen er følgende:

Arbejdsmænd: Det første halve Aar 70 Øre pr. Time, derefter 80 Øre. Desuden ydes et Dyrtidstillæg af 30 Øre pr. Time. Naar de har været beskæftiget et Aar i Virksomheden ydes yderligere 5 Øre pr. Time, naar der ikke gives Adgang til Akkord.

Kvindelige Arbejdere: Timelønnen er 50 Øre + 22 Øre i Dyrtidstillæg. For rent Timelønsarbejde ydes yderligere 4 Øre ekstra for Afsavn af Akkord. De første 4 Uger efter Antagelsen ydes dog kun en samlet Timeløn af 54 Øre.

Drejere: Faglærte Drejere erholder en Timeløn af 1 Kr. 20 Øre. Ikke faglærte Drejere erholder en Begyndelsesløn af 1 Kr. pr. Time stigende til de faglærte Drejeres Timeløn, efterhaanden som deres Fortjeneste i Akkord stiger til den Timefortjeneste, de faglærte Porcellænsdrejere opnaar i Akkord.

Til Drejerne ydes desuden et Dyrtidstillæg af 30 Øre pr. Time.

For *Gibsere og Modellører* fastsættes ingen Løn, men Lønkrav kan til enhver Tid behandles mellem Organisationerne efter de gældende Regler. Alle Akkorder fastsættes ved fri Forhandling mellem Arbejdsgiveren og de paagældende Arbejdere.

Overarbejde de første 4 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt paa Søn- og Helligdage indtil Kl. 4 betales et Tillæg af 50 %, derefter 100 %.

For *Natholdsarbejde* betales et Tillæg af 25 %, de første 6 Nætter dog 50 %.

Efter ½ Aars Beskæftigelse i Virksomheden erholder Arbejderen en Uges Sommerferie med fuld Løn.

Maskinarbejderne ved A/S Aarhus elektriske Sporveje. I Skrivelsen af f. M. klager Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforforening over, at 4 Maskinarbejdere ved A/S Aarhus elektriske Sporveje ulovligt havde arbejdet efter at de over for Selskabet havde fremsat et ganske uantagelige Lønkrav.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 24. Marts d. A. opnaaedes Enigheden om Genoptagelse af Arbejdet, idet der mellem Parterne blev truffet Aftale om en Forhøjelse af Timelønnen.

Snedkerforbundets Medlemmer paa Baadebyggerier i København. Under den af Skibstømrerne i København etablerede Strejke paa Baadebyggerierne erklærede Snedkerforbundet, med Godkendelse af De samvirkende Fagforbund, Sympatistrejke for de af dets Medlemmer som beskæftigedes paa nævnte Arbejdspladser.

Sympatistrejken, der traadte i Kraft, den 7. Februar d. A. hævedes den 10. Marts, efter at Skibstømrene havde opnaaet Overenskomst med de paagældende Baadeværfter, og Snedkerforbundets Medlemmer er derefter atter gaaede i Arbejde.

Nyt Arbejdsanvisningskontor.

Under 20. Marts har Indenrigsministeriet meddelt offentlig Anerkendelse til det kommunale Arbejdsanvisningskontor for *Østofte—Bandholm* og samtidig godkendt Sogneraadets Valg af Rentier Paaschburg til Formand i Kontorets Bestyrelse.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 * KØBENHAVN DEN 26. APRIL 1919 * 15 AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd ved Slangerup-Banen Havnearbejdere i Fredericia. Gartnerne i København. Glasarbejderne. Haandskomagerne. Kvinder paa Bornholm og i Esbjerg. Skrædderfaget. Snedkerne). Sammenslutning

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for April 1919.

Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Maj 1919.

Forretningsudvalget.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd ved A/S København-Slangerup-Banen. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 4. April d. A. enedes man om en Overenskomst mellem Arbejdsmændenes Fagforening for Støberier og Maskinfabrikkerne, og A/S København-Slangerupbanen.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer. Timelønnen er 105 Øre, hvoraf de 25 Øre er Dyrtidstillæg.

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 og 100%. Der gives aarligt 55 Fridage, deraf 4 samlede i Tiden mellem 15. Juni og 15. September. Arbejde paa den ugentlige Fridag, betales med Timelønnen plus 50% Tillæg til Kl. 12 Middag og derefter 100% Tillæg.

Der udleveres aarligt 2 Sæt Overtrækstøj og en Hue.

Havnearbejderne i Fredericia. Mellem Havnearbejdernes Fagforening i Fredericia og de respektive Arbejdsgivere var der i længere Tid forhandlet vedrørende Overenskomstforholdene ved Havnen, uden at det var lykkedes at naa til Enighed, hvorfor Dansk Arbejdsmands Forbund varslede Strejke, som traadte i Kraft den 31. Marts d. A.

Den 5. April kom Sagen til Behandling i Hovedorganisationerne og her lykkedes det at naa til Enighed om en Overenskomst.

Arbejdstiden bliver, i Henhold til Hovedorganisationernes Aftale, 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer.

Timelønnen ved Lager- & Pladsarbejde fastsættes til 75 Øre plus 30 Øres Dyrtidstillæg. Ved Losning og Ladning 78 Øre plus 30 Øre.

Ved Timelønsarbejde er Mindstebetalingen for 3 Timer. Ved Ulykkestilfælde betales de første 13 Uger 3 Kr. pr. Dag.

Desuden opnaaedes Enighed om Akkordpriser m. m.

Overenskomsten, der er gældende til 1. April 1920, er indgaaet under Forbehold af Organisationernes Godkendelse.

Gartnerne i København. Efter at Gartnerforbundet havde forhandlet med Foreningen af arbejdsgivende Handelsgartnere i København og Omegn, uden at der var opnaaet Enighed om ny Overenskomst, gav Forbundet 1. Varsel om Strejke.

Sagen kom derefter til Behandling paa et Fællesmøde den 31. Marts under Hovedorganisationernes Medvirkning.

Der opnaaedes Enighed om et Forslag til Overenskomst, der senere er tiltraadt af begge Parter.

Den normale Arbejdstid er i Tiden fra 1. April til 31. Juli 10 Timer daglig, fra 1. August til 31. Oktober 9½ Time, i November og Februar

8½ Time, og i December og Januar 8 Timer og i Marts 9½ Time.

Timelønnen for Gartnere med mindst 5-aarig Uddannelse, hvoraf mindst 3 Aar ved samme Special som vedkommende Gartneri (Køkken- eller Blomstergartneri) eller med 2 Aars Uddannelse i samme Speciale som vedkommende Gartneri efter 5-aarig Læretid sættes til 75 Øre + 25 Øres Dyrtidstillæg pr. Time.

De Gartnere, der ikke har den fornødne Uddannelse i det paagældende Gartneris Speciale, lønnes med 70 Øre pr. Time + 25 Øres Dyrtidstillæg.

Arbejdsmænd lønnes med 70 Øre pr. Time + 25 Øres Dyrtidstillæg.

Overarbejde de første 2 Timer betales med et Tillæg af 25 pCt., saavel af Timelønnen som Dyrtidstillægget, derefter, samt Søn- og Helligdagsarbejde 50 pCt. Vagttjeneste og Detailekspedition dog kun med 25 pCt. Hvor anden Aftale ikke er truffet er Opsigelsesfristen 1 Uge.

Arbejderne skal have et Opholdsrum til Indtagelse af Maaltiderne. Dette skal være opvarmet i Tiden fra 1. Novbr. til 1. April.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Overenskomsten træder i Kraft 1. Marts 1919 og kan opsiges til Ophør en 1. Marts.

Dansk Glasarbejderforbund. *Facetsliberne.* Efter at der i længere Tid har været ført Forhandlinger, dels mellem Parterne og dels med Bistand af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, blev disse Forhandlinger afsluttede, uden at det var lykkedes at komme til Enighed.

I den Anledning har samtlige Facetslibere — ca. 40 Mand — nedlagt Arbejdet den 1. Marts, og da dette skrives, fortsættes Strejken fremdeles.

Haandskomagere i Provinserne. Mellem Dansk Skotøjarbejderforbund og Centralforeningerne af Skomagermestre i Jylland, Fyen og Østifterne er indgaaet en ny Overenskomst gældende fra 1. April d. A. og omfatter ca. 1000 af Forbundets Medlemmer.

Arbejdstiden er 8½ Time daglig, Lørdag 8 Timer. Minimaltimelønnen er 85 Øre. Arbejde i Forbindelse med Hjælpemaskiner 95 Øre. Desuden ydes et Dyrtidslillæg 15 Øre pr. Time.

Alle Priskurantens Satser forhøjes med; nyt Arbejde 85%, Reparationer 60%, Haandarbejde og Arbejde i Forbindelse med Hjælpemaskiner 55%. Til alt Akkordarbejde betales desuden som Dyrtidstillæg 15%. (af det hidtil ydede Dyrtidstillæg 50%, bortfalder herefter de 35%.)

Overarbejde, indtil 2 Timer daglig betales med et Tillæg af 55 Øre pr. Time.

Kvinder hos Foreningen for Kaolin-, Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm. Ved et Fællesmøde den 24. Marts forhandledes om Overenskomstforholdet mellem Kvindeligt Arbejderforbund og ovennævnte Organisation.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. Februar 1919, og kan opsiges til Ophør en 1. Febr. Den normale Arbejdstid er 9 Timer daglig, Lørdag dog 8 Timer.

Timelønnen er 47 Øre + 16 Øre i Dyrtidstidstillæg. Overarbejde i Tiden til Kl. 8 Aften samt Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 50 pCt. Natarbejde — i Tiden mellem 8 Aften og 6 Morgen — betales med et Tillæg af 100 pCt., dog ikke naar der arbejdes med Dag- og Nathold. Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Kvinder hos Foreningen af Smør- og Ægeksportører samt Margarinefabrikanter i Esbjerg. Ved et Fællesmøde den 22. Marts forhandledes om Oprettelse af en Overenskomst mellem Kvindeligt Arbejderforbund og ovennævnte Organisation.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der træder i Kraft 1. Marts 1919 og kan opsiges til Ophør en 1. Marts.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig, Lørdag dog 8 Timer.

Begyndelseslønnen de første 4 Uger 24 Kr., i de følgende 8 Uger 28 Kr. 50 Øre og derefter 29 Kr. pr. Uge. Til alle de nævnte Lønninger ydes et Dyrtidstillæg af 4 Kr.

Hvis der arbejdes mindre end 6 Dage om Ugen, betales der efter en Dagløn af 6 Kr.

Overarbejde de første 2 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag, betales med et Tillæg af 50 pCt., derudover 100 pCt.

Som Regel for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Overenskomstforholdene i Skrædderfaget. Mellem Dansk Skrædderforbund og de i Faget værende Arbejdsgiverforeninger er afsluttet en Række Overenskomster; disse, der er meget omfattende og stærkt specialiserede forbyder Pladsen os at skænke en indgaaende Omtale, men vi maa nøjes med at omtale nogle enkelte af de opnaaede Resultater.

Overenskomsten med Skrædderlauget i København er indgaaet den 4. April.

Den daglige Arbejdstid er 9 Timer, Lørdag 8 Timer. Der tillægges Priskuranterne et fast Tillæg af 50%, og hertil et Dyrtidstillæg af 25% ogsaa beregnede paa Over og Natarbejde.

Nuværende personlige Tillæg bibeholdes, men der beregnes ikke Dyrtidstillæg til disse.

Ugearbejdere erholder ved Over-Søn- og Helligdagsarbejde et Tillæg af 50 og 100%. Akkordarbejdere erholder et Tillæg af 75 Øre pr. Time for Overarbejde og 1 Kr. 50 Øre for Natarbejde.

Centralforeningen af Skrædder-mestre i Jylland, Fyn og Østifterne. Overenskomsten er indgaaet, den 20 Marts. Den klassificerede Priskurant og Priskurant for kvindelige Herreskræddere af 1916 med almindelige Bestemmelser og Regulativ gælder fremdeles, indtil de med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April, bl. a. med følgende Ændringer:

Den effektive Arbejdstid er 9 Timer daglig, Lørdag kun 8 Timer.

Der tillægges Priskuranterne følgende Tillæg: Akkordpriserne 50% fast Tillæg, Butiks- og Akademiarbejde 70%. Ugesvende og Kvindepriskuranten 60%. Hertil ydes et Dyrtidstillæg af 25%, ogsaa beregnet paa Over- og Natarbejde. Derimod betales der ikke Dyrtidstillæg af personlige Tillæg. Nuværende personlige Tillæg bibeholdes.

Søn-, Helligdags- og Overarbejde betales til Ugearbejdere med 50% og Natarbejde med 100% udover den Løn Vedkommende oppebærer. Overarbejde regnes til Kl. 9 Aften. Til Akkordlønnede betales ekstra 60 Øre i Timen for Overarbejde og 1 Kr. 20 Øre for Natarbejde. Kvinder henholdsvis 40 Øre og 80 Øre i Timen.

Foreningen af danske Fabrikanter af Herreklæder. Overenskomsten er indgaaet den 25. Marts.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig, Lørdag 5½ Time.

Timelønnede Arbejdere erholder følgende Minimalløn:

Mandlige Tilskærere, Uge- og Pressesvende 92 Øre pr. Time.

Kvindelige Tilskærere, Uge- og Pressesvende 60 Øre pr. Time.

Syersker, de første 6 Maaneder (efter Læretiden) 48 Øre pr. Time, derefter 56 Øre pr. Time.

Akkordlønnede: Der foretoges en Regulering af Lagerpriskuranterne af 15. September 1916 for København, der derefter gælder for hele Landet, saaledes at der til alle Priser lægges 50%, dog for Bomuldsarbejde fra 50-60%. Der tilføjes Priskuranterne de af Mæglingsudvalgene fra 15. September 1916 til Dato vedtagne Forandringer.

Yderligere betales der til akkordlønnede Arbejdere et Dyrtidstillæg af 25% af den samlede Ugefortjeneste.

Over- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 50 og 100%.

Hovedoverenskomst imellem Dameskræddermesterforeningen i København og Dansk Skrædderforbund

er indgaaet, den 27. Februar og indeholder bl. a. følgende Bestemmelser.

Arbejdstiden er 8½ Time daglig (Lørdag 8 Timer).

For Over-, Søn- og Helligdagsarbejde ydes for Ugearbejdere Timebetaling, beregnet efter den Ugeløn vedkommende oppebærer, med et Tillæg af 50%. For Natarbejde betales 100% ekstra.

Akkordarbejdere erholder 75 Øre pr. Time for Overarbejde og Kr. 1,50 pr. Time for Natarbejde udover Akkordpriserne.

Til Akkordpriserne lægges 33⅓ % som fast Tillæg, foruden et Dyrtidstillæg af 25%.

Minimal-Ugelønnen er følgende:

1. Kl. Kr. 57,50 + 10% Dyrtidstillæg = Kr. 63,25. 2. Kl. Kr. 53,50 + 10% Dyrtidstillæg = Kr. 58,85. 3. Kl. Kr. 50,50 + 10% Dyrtidstillæg = Kr. 55,55.

Nuværende personlige Tillæg maa ikke inddrages.

For de mandlige Arbejderes Vedkommende opretter Arbejdsgiverne frie obligatoriske Værksteder, senest April Flyttedag 1922.

Der optages Specialforhandling over selve Priskuranten, med dertil hørende Regulativ o. s. v., hvor de i Punkt 3 fastsatte Tillæg tillægges, samt indføres Priser for nye tilkomne Arbejder, hvorved denne Hovedoverenskomst danner Grundlaget.

De saaledes nye udarbejdede Priser har tilbagevirkende Kraft paa det Arbejde, der er leveret færdig efter 1. Februar d. A.

Hovedoverenskomst mellem Dansk Farveforenings Garderobefarveri og Vaskeriafdeling og Dansk Skrædderforbund, indgaaet den 24. Marts indeholder bl. a. følgende Bestemmelser.

Arbejdstiden bliver som den imellem Hovedorganisationerne fastsatte.

Minimalugelønnen forhøjes med 40%. Personlige Tillæg bibeholdes.

Der udarbejdes en Akkordpriskurant med Regulativ, hvorved de nubestaaende Priser forhøjes med 40%.

Til samtlige Arbejdere udbetales et Dyrtidstillæg af 18 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Over-, Søn- og Helligdagsarbejde betales til Ugesvende med 50% og Natarbejde med 100% udover den Timeløn vedkommende Arbejder oppebærer.

Akkordarbejdere erholde 65 Øre pr. Time for Overarbejde og 1,50 for Natarbejde, udover Akkordpriserne.

Snedkerne hos Centralforeningernes Medlemmer. Efter at de mellem de respektive Organisationer førte Forhandlinger angaaende Overenskomstforholdene i Snedkerfaget var endt uden Resultat, blev Sagen indberettet til Hovedorganisationerne hvorefter den behandledes paa et Fællesmøde Lørdag, den 29. Marts, uden at det dog lykkedes at naa til Enighed.

Forligsmanden indkaldte derefter til Møde Tirsdag, den 1. April og efter at der, dels ved Forligsmandens Hjælp og dels ved direkte Forhandling mellem Repræsentanter for Parterne og Hovedorganisationerne var opnaaet Enighed om de mere specielle Stridsspørgsmaal, kunde Forligsmanden Onsdag Morgen, den 2. April fremsætte et Forligsforslag, som Parterne tilraadte, under Forbehold af Organisationernes Godkendelse.

Ved dette Forslag, der senere er tiltraadte fra begge Sider er Minimallønningerne, der tidligere, incl. Dyrtidstillæg var 76, 78 og 80 Øre pr. Time hævet, idet der fremtidig kun er 2 Satser, til 100 og 121 Øre pr. Time. De forskellige Prislister er hævet med henholdsvis 80%, 116% og 132%, men heri er inkluderet de Dyrtidstillæg som er givet siden 1914.

Sammensluttede Organisationer.

Dansk Hvidgarverforbund og Lohgarvernes Forbund i Danmark, er fra 1. April d. A. sammensluttede i en Organisation, under Navnet:

Dansk Læder- & Skindarbejder-Forbund.

Til Formand er valgt A. Taarup, Holger Drachmannsvej 3.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i April Maaned 1919.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Maj 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 7 Øre (indenfor Københavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Anth. Andersen.

A.E.BORDING KØBENHAVN

ARBEJDSLØNNINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsloshéden i April Maaned 1919.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et Tvelligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn:	
2. Organisationens Navn:	
3. Antal Medlemmer:	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der taget tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsloshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsloshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn:

Adresse:

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til der Forbund, hvorpaa de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Maj 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund. Nærværsmaaned 19?

Angaaende Foranstaaende bemærkes:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Trykksag. Porto er da 7 Øre (indenfor Kobenhavns Postkommune 5 Øre). Men der maa da ingenlunde følgerede.

Spørgsmaalene 2–7 maa kun besvares med Tal (0 for ingen).

Byens og Organisationens Navn samt som Formandens Navn og Adresse kan dermed skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 ✻ KØBENHAVN DEN 3. MAJ 1919 ✻ 15 AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Lønbevægelser og Kontlikter (Barnevognsfabrikerne. Kvinder paa Tændstikfabrikerne og paa »Limfjorden«. Arbejdsmænd Vægterne i Aarhus. Slagteriarbejderne. Snedkerne).

Kongresser.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhugger Forbundet

afholdt sin 4. Kongres den 16., 17. og 18. April i København (Folkets Hus, Rømersgade).

Forretningsfører E. Otendal aabnede Kongressen og bød Gæster og Delegerede Velkommen.

Kongressen konstituerede sig med C. Poulsen, Aalborg, og C. Klüver, Kbhvn., som Ordstyrer og W. Ernlund, Aarhus, og E. Hermansen, København, som Sekretærer.

Forretningsordenen og samtlige Mandater godkendtes. Til Stede var 13 Delegerede fra 5 Afdelinger, repræsenterende 240 Medlemmer, samt Kasserer E. Svendsen fra De samvirkende Fagforbund og senere Formanden for Dansk Træarbejder-Sekretariat, Forretningsf. Martin Petersen som Gæster. Broderorganisationerne i Norge og Tyskland var indbudt, og der forelaa en skriftlig Hilsen og Lykønskning fra Billedskærernes Fagforening i Kristiania.

Kasserer E. Svendsen bragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og ønskede Held og Lykke for Kongressen og dens Arbejde samt fremsatte en særlig Lykønskning i Anledning af den nys afsluttede Overenskomst, der havde det Særkende, at den var afsluttet direkte mellem Parterne uden Hovedorganisationernes Medvirken.

Beretning. Forretningsfører E. Otendal aflagde en indgaaende Beretning om Forbundets Virksomhed i de forløbne 5 Aar.

Den første Del af Perioden var præget af megen Arbejdsløshed, der kulminerede ved Krigens Udbrud i 1914 og første Halvdel af 1915, hvor den største Part af Medlemmerne var arbejdsløse, men senere ændrede Forholdet sig til en Højkonjunktur uden Lige. I de sidste 3 Aar har intet Medlem været arbejdsløs, og Tilgangen til Faget har været stor. Faget er et Luksusfag, og den store Pegerighed — Gulasch — har skabt de særdeles gunstige Aar for Billedskærerne. Lønnen er hævet betydeligt. I Perioden var forefaldet 3 Overenskomstforhandlinger, hvoraf de to første havde indskrænket sig til de bekendte Dyrtidstillæg, hvortil senere var kommet Avgustreguleringen, hvorimod den tredje Forhandling, som nylig blev afsluttet, omhandlede hele Overenskomsten. De væsentligste Ændringer var Arbejdstidens Forkortelse fra 9½ til 8½ Time daglig og Lønningernes Regulering, saavel Minimal-, Time- som Akkordpriserne. Overenskomsten omhandlede alle Forbundets Medlemmer og var sluttet direkte med Landets Billedskærer- og Snedkermesterorganisationer og er gældende til 1. April 1920.

Forretningsføreren gennemgik iøvrigt alle de Sager, der har foreligget, hvoraf det bl. a. fremgik, at Billedskæremestrene i Aarhus havde forvoldt megen Uro, ligesom de nu nægtede at indordne sig under den ny Overenskomst, skønt den var indgaaet med Provinsmesterforeningen, hvoraf Aarhusmestrene er Medlemmer. Forretningsføreren omtalte ogsaa det meget triste Forhold, som Højkonjunk-

turen havde medført, nemlig den kritikløse Antagelse og Uddannelse af Lærlinge, idet Antallet af Lærlinge var steget med 100 Procent.

Efter Forretningsførerens Beretning udspandt der sig en Diskussion om Beretning og Virksomheden i sin Helhed. Beretningen godkendtes enstemmigt, og der toges følgende Beslutning:

»Det paalægges Hovedbestyrelsen snarest at udarbejde Planer og Regler for et virksomt Arbejde med Lærlingeuvæsenet.«

Forretningsføreren oplæste og gav en kort Oversigt over Regnskabet, som enstemmigt godkendtes.

»*Forbundets fremtidige Virksomhed*«. Om dette Punkt udspandt der sig en livlig Diskussion, der koncentrerede sig om Specialfabrikerne og Lærlingeuddannelsen. Der vedtoges følgende Resolution:

»Intet af Forbundet Medlemmer maa medvirke ved Uddannelse af Lærlinge paa Snedkeri- og Specialvirksomheder og Møbelfabriker.«

Oprettelsen af en Fagskole. Forretningsf. Otendal aflagde Beretning om det ikke ringe Forarbejde, der var gjort til denne Skole. Ved et godt Samarbejde i et Fællesudvalg, bestaaende af Medlemmer fra Billedskærerlavet og vort Forbund og tildels Provinsmesterforeningen, var Sagen nu bragt dertil, at Skolen syntes sin Virkeliggørelse nær, men saa blev Sagen desværre standset, idet Provinsmesterforeningen meldte sig fra, nærmest fordi Mestrene i Aarhus havde rejst en lokal Skolesag. Forhaabentlig vilde det gjorte Forarbejde ikke være forgæves. Fællesudvalget vilde blive siddende og bl. a. afvente den ny Lærlingelovs Vedtagelse.

Kongressen behandlede derefter forskellige *Ændringer til Lovene,* af hvilke de væsentligste omhandlede en Kontingentforhøjelse til ialt 1 Kr. 10 Øre og Oprettelse af Lærlingeafdelinger direkte under Forbundet i Tilknytning til Forbundets Afdelinger.

Efter at Lønninger og Diæter var fastsat, foretoges

Valg af Tillidsmænd. Forbundets mangeaarige Forretningsfører E. Ostendal havde frabedt sig Genvalg og Valget af Tillidsmænd fik derefter følgende Resultat:

Forretningsfører: C. Klüver, Viceforretningsf.: H. Lindow, Hovedbestyrelsesmedlemmer: Knud Jensen, H. C. Andersen og Baumback, København, Joh. Larsen, Odense, Chr. Poulsen, Aalborg, og W. Ernlund, Aarhus.

Til Medlemmer af Provinsvoldgiftretten valgtes Klüwer og Poulsen.

Til Mødested for næste Kongres valgtes Aalborg.

Den nye Forretningsfører takkede den afgaaede for hans tro Arbejde og sammenfattede dette i Ordet: Tak — i dette Ords bedste og egenligste Forstand, hvorefter Kongressen udnævnte Otendal til Æresmedlem af Forbundet.

Forretningsfører Martin Petersen overbragte en Hilsen og Lykønskning saavel fra Dansk Træarbejder Sekretariatet som den nærbeslægtede Broderorganisation Snedkerforbundet. Han rettede en særlig Tak til Otendal, hvem han havde lært at kende ved et særdeles godt Samarbejde. Martin Petersen udbragte til Slut et Leve for fortsat Enighed — og derigennem Styrke — for Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde. Arbejdsløshedskassens 3. Delegeretmøde afholdtes derefter.

Af Formanden E. Otendals Beretning fremgik det, at Krigen — al dens Rædsel uomtalt — havde skabt særdeles gunstige Konjunkturer for denne Arbejdsløshedskasse. Den ellers permanente Arbejdsløshed paa omkring 30 Procent var i de sidste 3 Aar afløst af en Efterspørgsel efter Arbejdskraft uden Lige.

I Perioden var Dagpengeunderstøttelsen forhøjet til Lovens Maksi-

mum 1½ og 2 Kr. pr. Dag, ligesom Kontingentet i samme Anledning var forhøjet til 35 Øre om Ugen.

Formanden gav en Oversigt over Regnskabet, hvori de gode Tider afspejlede sig i en betydelig Kassebeholdning, ca. 100 Kr. pr. Medlem, i Modsætning til blot for 4 Aar siden, da Kassebeholdningen kun androg nogle faa Hundrede Kroner.

Københavns Afdeling foreslog; saasnart Loven hjemlede Ret dertil, da at søge Understøttelserne forhøjet. Delegeretmødet vedtog enstemmigt at give Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til at foretage det fornødne.

Forskellige Ændringer til Vedtægterne vedtoges.

Til Hovedledelse for Arbejdsløshedskassen valgtes den samme som for Forbundet.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomst for Barnevognsfabrikkerne. De paa Barnevognsfabrikkerne beskæftigede Arbejdere, der tilhører 5 forskellige Organisationer har, med Bistand af deres respektive Forbund, under 27. Februar d. A. opnaaet Enighed med Fabrikkerne om en ny Overenskomst, gældende til 1. Februar 1920.

Arbejdstiden er 8 Timer daglig.

Alt Arbejde som udføres af mandlige Arbejdere skal udføres i Akkord. Sker det, at Arbejde udføres paa Timeløn, er denne Gennemsnittet af Vedkommendes Fortjeneste de sidste 3 Maaneder.

Akkordpriserne forhøjedes med fra 30-60%. Timelønnen for Syersker er 55 Øre den første Maaned, de næste 3 Maaneder 60 Øre og derefter 65 Øre.

For de Kvinder, Fabrikkerne nu beskæftiger, fastsættes Timelønnen til 72 Øre.

Kvinderne paa Tændstikfabrikkerne. Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og Foreningen af Tændstikfabrikker i Danmark var der forgæves forhandlet om ny Overenskomst, hvorefter nye Forhandlinger, under Medvirkning af Hovedorganisationerne, optoges ved et Fællesmøde der afholdtes d. 12. April.

Der opnaaedes her Enighed om at forlænge den bestaaende Overenskomst til 1. April 1920 med nogle Ændringer.

Arbejdstiden fastsættes til 53 Timer pr. Uge. Timelønnen for uøvede Arbejdere fastsættes i de første 4 Uger efter deres Antagelse til 37 Øre plus 8 Øre i Dyrtidstillæg pr. Time. I de derpaa følgende to Maaneder er Timelønnen 47 Øre plus 8 Øre i Dyrtidstillæg. Efter 3 Maaneders Beskæftigelse er Timelønnen 55 Øre plus 8 Øre i Dyrtidstillæg.

Overarbejde i de første 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør paa Hverdage samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 4 betales med et Tillæg til Timelønnen af 50 pCt., derudover med 100 pCt. Som Helligdage regnes ogsaa Folketingets Valgdag samt 1. Maj.

De gældende Akkordsatser revideredes og forhøjedes med et Tillæg af mellem 100 og 125 pCt. Af dette Tillæg er 20 pCt. at regne som Dyrtidstillæg.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft til 1. April 1919.

Kvinderne paa Limfabrikken „Limfjorden" i Nibe. Ved et Fællesmøde d. 12. April forhandledes om Opretelse af ny Overenskomst mellem Kvindeligt Arbejderforbund og Limfabrikken «Limfjorden» i Nibe.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. April 1919, og som med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør, tidligst til 1. Maj 1920.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig (Lørdag 8 Timer). Ugelønnen er de første 4 Uger 24 Kr. plus 4 Kr. i Dyrtidstillæg, derefter 28 Kr. plus 4 Kr. i Dyrtidstillæg.

Overarbejde de første 2 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag betales med et Tillæg af 50 pCt, derudover med 100 pCt.

Der gives Arbejderskerne 4 Dages Sommerferie med fuld Løn.

Arbejdsmænd paa A/S Christiansholms Fabrikker. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 27. Marts d. A. lykkedes det, med Bistand af Hovedorganisationerne, at naa til Enighed om en ny Overenskomst gældende til 1. April 1920.

Ved Saltværket og ved Kummerne i den kontinuerlige Drift, er Timelønnen 90 Øre plus 30 Øre i Dyrtidstillæg.

Ved Savskæring er Timelønnen 1 Kr. plus 28 Øre i Dyrtidstillæg.

For samtlige øvrige Arbejdere er Timelønnen 80 Øre plus 28 Øre i Dyrtidstillæg.

Den almindelige Arbejdstid er 8½ Time daglig. I kontinuerlig Drift 8 Timer i Døgnet, dog 160 Timer i 3 Uger. (7-Døgnsdrift.)

De faste Arbejdere erholder 1 Uges Ferie om Aaret, med fuld Løn.

Arbejdsmænd hos A/S C. Rafns Fafabrikker i Aalborg. Mellem Fabrikarbejdernes Fagforening i Aalborg og A/S C. Rafns Fabrikker samme Steds var der ført Forhandlinger om ny Overenskomst.

Da disse Forhandlinger ikke førte til noget Resultat, varslede Dansk Arbejdsmandsforbund Strejke overfor Aktieselskabet.

Konflikten kom derefter til Forhandling ved et Fællesmøde den 12. April, og der opnaaedes her Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. April 1919, og som med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Den daglige Arbejdstid er 8½ Time, Lørdag dog kun 8 Timer.

Ugelønnen er 40 Kr. plus 14 Kr. i Dyrtidstillæg. Hidtil ydede personlige Tillæg bibeholdes.

Overarbejde de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt paa Søn- og Helligdage betales med et Tillæg af 50 pCt., derudover med 100 pCt.

Arbejdere, der har arbejdet ½ Aar paa Fabrikken, skal uden Fradrag i Lønnen have en aarlig Ferie paa 3 Dage i Forbindelse med en Søndag. Arbejderne holdes ulykkesforsikrede, ogsaa i de første 13 Uger efter Ulykkestilfældes Indtræden. Som Regel for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Arbejdsmænd hos A/S Sydjyske Tørvefabrikker. Mellem Arbejdsmændenes Fagforening i Vorbasse var der uden Resultat forhandlet med Aktieselskabet Sydjyske Tørvefabrikker om ny Overenskomst, og der optoges da nye Forhandlinger paa et Fællesmøde den 15. Marts under Hovedorganisationernes Medvirkning.

Ved dette Fællæsmøde opnaaedes hellerikke noget Resultat, og Dansk Arbejdsmandsforbund varslede derefter Strejke overfor Aktieselskabet.

Konflikten kom saa til fornyet Forhandling paa et Fællesmøde den 11. April, hvor der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. Marts 1919 og som med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er fra den 1. April til den 1. Septbr. 10 Timer daglig. Den øvrige Tid af Aaret er Arbejdstiden højest 9 Timer daglig.

Timelønnen fastsættes til 85 Øre plus 20 Øre i Dyrtidstillæg.

Overarbejde de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søndag indtil Kl. 4. Efterm. betales med et Tillæg til Timeløn og Dyrtidstillæg af 50 pCt., derudover med 100 pCt.

Endvidere indeholder Overenskomsten detaillerede Bestemmelser vedrørende Akkordbejde m. m.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Arbejdsmænd hos Bornholms keramiske Fabrikantforening. Mellem Arbejdsmændenes Fagforening for Rønne og Omegn og Bornholms keramiske Fabrikantforening var der forhandlet om ny Overenskomst, men uden Resultat.

Dansk Arbejdsmandsforbund varslede Strejke til den 9. April, og Konflikten kom til Behandling paa et Fællesmøde samme Dag.

Der opnaaedes her Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til den 1. April 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig (Lørdag 8 Timer). Timelønnen er 65 Øre plus 35 Øre i Dyrtidstillæg. For nyantagne Arbejdere, der ikke tidligere har været beskæftiget ved Keramikarbejde, er Lønnen de første 2 Maaneder 60 + 35 Øre.

For Arbejde udover den normale Arbejdstid samt for Søn- og Helligdage betales et Tillæg af 50 pCt. for de første 3½ Time, derefter 100 pCt.

1. Maj er Fridag Kl. 12 Middag, undtagen for saadanne Arbejderes Vedkommende, hvis Standsning medfører Ødelæggelse af Værdier. Arbejdere, der den 1. August har arbejdet mindst 6 Maaneder paa den paagældende Arbejdsplads, erholder 2 Dages Ferie om Sommeren med fuld Normalløn.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Arbejdsmænd hos Interessentskabet Kølvraa Mosebrug. Mellem Arbejdsmændenes Fagforening for Karup og Omegn og Interessentskabet Kølvraa Mosebrug var der forhandlet om ny Overenskomst, men uden Resultat.

Overenskomstforhandlingerne fortsattes under Hovedorganisationernes Medvirkning ved et Fællesmøde den 11. April, og der opaaedes Enighed om en ny Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. April 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er fra 1. April til 30. Septbr. 10 Timer daglig. I Marts og Oktober Maaneder 9 Timer og fra 1. Novbr. til 1. Marts 8 Timer. Om Lørdagen er Arbejdstiden 1 Time kortere. Timelønnen fastsættes til 85 Øre plus 20 Øre i Dyrtidstillæg.

Overarbejde de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søndag til Kl. 4 Efterm. betales med et Tillæg til Timeløn og Dyrtidstillæg af 50 pCt., derudover med 100 pCt.

Endvidere indeholder Overenskomsten detaillerede Bestemmelser vedrørende Akkordarbejde m. m. Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Arbejdsmænd hos Interessentskabet Fugdal Tørvefabrik. Mellem Arbejdsmændenes Fagforening i Grindsted var der uden Resultat forhandlet med Interessentskabet Fugdal Tørvefabrik om ny Overenskomst, og der optoges da nye Forhandlinger paa et Fællesmøde den 15. Marts under Hovedorganisationernes Medvirkning.

Ved dette Fællesmøde opnaaedes heller ikke noget Resultat og Dansk Arbejdsmandsforbund varslede derefter Strejke overfor Interessentskabet.

Konflikten kom saa til fornyet Forhandling paa et Fællesmøde den 11. April, hvor der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. Marts 1919 og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er fra den 1. April til den 1. September 10 Timer daglig. Den øvrige Tid af Aaret er Arbejdstiden højst 9 Timer.

Timelønnen fastsattes til 85 Øre plus 20 Øre i Dyrtidstillæg.

Overarbejde de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søndag indtil Kl. 4 Efterm. betales med et Tillæg til Timeløn og Dyrtidstillæg af 50 pCt., derudover med 100 pCt.

Endvidere indeholder Overenskomsten detaillerede Bestemmelser vedrørende Arbejde i Akkord m. m. Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Vægterne hos A/S Aarhus Nattevagt. Mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Aarhus (Arbejdsmændenes Fagforening) var der forhandlet uden Resultat om Fornyelse af Overenskomst med A/S Aarhus Nattevagt, hvorefter Forbundet gav Strejkevarsel overfor Aktieselskabet.

Konflikten kom til Forhandling paa et Fællesmøde d. 9. April, og der opnaaedes her Enighed om en Overenskomst, der med 4 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Overenskomsten omfatter: 1) Maanedslønnede Nattevagter; 2) Maanedslønnede Reserver og 3) Timelønnede Reserver.

De maanedslønnede Nattevagter lønnes med 200 Kr. pr. Maaned plus et Dyrtidstillæg af 25 Kr. pr. Maaned. De maanedslønnede Reserver (for Lukning om Aftenen Kl. 10 til 11) betales med 35 Kr. plus 5 Kr. i Dyrtidstillæg pr. Maaned. De timelønnede Reserver betales for Arbejde paa Søgnedage med 1 Kr. plus 10 Øre i Dyrtidstillæg pr. Time. For Søn- og Helligdagsarbejde betales 125 Øre plus 25 Øre i Dyrtidstillæg pr. Time.

I Sygdomstilfælde betales halv Lønning i et Tidsrum af 2 Maaneder og ved Ulykkestilfælde i et Tidsrum af 13 Uger.

Der leveres de faste Vagter forskellige Beklædningsgenstande til Brug under Tjenesten for Selskabet.

Arbejdstiden er fra Kl. 10 Aften til Kl. 6 Morgen med ½ Times Hvil i Løbet af Natten. Alt Arbejde udover 8 Timer i Døgnet betales med et Tillæg til den fastsatte Løn (Timeløn) af 50 pCt.

Vagterne har uden Afkortning i Lønnen et ugentligt Fridøgn.

Nattevagterne faar uden Afkortning i Lønnen en aarlig Ferie paa 3 Dage i Forbindelse med et Fridøgn. Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Slagteriarbejderne hos A/S De danske Vin- & Konservesfabrikker. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 3. April d. A. enedes man om en Overenskomst vedrørende mandlige og kvindelige Slagteriarbejdere i ovennævnte Virksomheder.

Arbejdstiden er, i Henhold til Hovedorganisationernes Aftale 50½ Time ugentlig.

Lønnen for mandlige Arbejdere er de første 3 Maaneder 38 Kr. plus 15 Kr. i Dyrtidstillæg pr. Uge, derefter 40 Kr. plus 15 Kr. pr. Uge.

Nuværende Lønninger hæves med 4 Kr. plus 12 Kr. i Dyrtidstillæg pr. Uge.

Lønnen for kvindelige Arbejdere er de første 3 Maaneder 26 Kr. plus 7 Kr. pr. Uge, derefter 28 Kr. plus 7 Kr. pr. Uge.

Nuværende kvindelige Arbejderes Lønninger hæves til 29 Kr. plus 7 Kr. pr. Uge.

For kvindelige Arbejdere der antages i Frugtsæsonen samt ved Forarbejdning af Fisk og Kød lønnes med 65 Øre pr. Time.

Snedkerne i Jern- og Metalindustrien. Mellem Snedkerforbundet i Danmark og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning er opnaaet Enighed om Overenskomstforholdene gældende til 1. Februar 1920.

Akkordprislisterne for Skibssnedkerarbejde tillægges fra 27 til 30 pCt. Andre Prislister og Værkstedspriser skal reguleres saaledes at de bringes op paa 90 Øre hvorefter de tillægges 20 pCt.

Minimaltimeløn 70 Øre plus 8 Øre. Alle personlige Lønninger tillægges 15 Øre pr. Time.

Arbejdstiden er den af Hovedorganisationerne vedtagne.

Hver Arbejder erholder en Erstatning af 36 Kr. for den Maaned, den gamle Overenskomst blev forlænget.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 * KØBENHAVN DEN 10. MAJ 1919 * 15 AARGANG

De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Den ordinære Generalforsamling.

De samvirkende Fagforbund afholdt sin ordinære Generalforsamling i Dagene den 24., 25. og 26. April 1919 i Forsamlingsbygningen Enghavevej 40, København med følgende Punkter paa

Dagsordenen:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Ændring af Lovens § 18 (Administrationsbidraget).
4. Ændring af Lovens § 34 (Ansættelse af en tredie Sekretær.)
5. Den planmæssige Strejkeunderstøttelse.
6. Den faste Voldgiftsret.
   a. Lovens Revision.
   b. Afsagte Kendelser.
7. Septemberforliget.
8. 8-Timersdagen.
9. Ferie-Spørgsmaalet.
10. Fastsættelse af Lønninger til Formanden, Sekretærer og Kassereren.
11. Valg af Formand, Næstformand, Sekretærer, Kasserer, faglig Medarbejder ved »Social-Demokraten« og af øvrige Medlemmer til Forretningsudvalg, Revisionskomite og Grænseudvalg samt Indstilling af Medlemmer til Arbejdsraadet.
12. Arbejdsløshedskassernes Virksomhed.
13. Grænseforhold.
    a. Kommunalt Arbejderforbund og Belysningsarbejdernes Forbund.
    b. Forslag fra Dansk Gartnerforbund.
    c. Afsagte Kendelser og Organisationernes Stilling til disse.
14. Beklædningshjælp til ubemidlede.
15. Køb af en Ejendom.

* * *

Paa Generalforsamlingen var 51 Forbund med 252,803 Medlemmer og 2 enkeltstaaende Foreninger med 1180 Medlemmer samt 47 Fællesorganisationer repræsenteret. Desuden var Forretningsudvalgets 15 Medlemmer samt 5 Gæster nærværende.

Følgende Organisationer var ikke repræsenteret: Dansk Brolæggerforbund, Dansk Metaltrykkerforbund, Skorstensfejersvendenes Fagforbund i Danmark, Fajanceovnbyggernes Fagforening, Privatbanefunktionærernes Baneafdeling, do. Depotafdeling.

Formandens Velkomsttale. Formanden, Carl F. Madsen, aabnede Generalforsamlingen, idet han bl. a. udtalte:

Da vi for tre Aar siden var samlede her i denne Sal til vor Generalforsamlingen, rasede Verdenskrigen paa andet Aar, og vi udtalte det Ønske og nærede det Haab, at Krigen snart maatte faa Ende. Vort Haab gik dog ikke i Opfyldelse. Krigen fortsattes derefter i mere end 2½ Aar og har bragt Ulykke, Sorg og Fortvivelse i Millioner af Hjem. Endelig d. 11. November indtraadte der Vaabenstilstand, og man glædede sig nu til at naa en hurtig Fred, som kunde bringe Orden i de ødelagte Samfundsforhold. Men ogsaa her er man blevet skuffet, endnu i Dag, altsaa efter ½ Aars Forløb, er der ikke sluttet Fred. Den blodige Krig mellem Landene er vel ophørt, men Sultekrigen opretholdes, og Befolkningen i de besejrede Lande er udsat for den bitreste Nød. I Menneskehedens Navn anraaber vi vore arbejdende Klassebrødre i alle Lande om at yde deres gode Medvirkning til, at Blokaden mod de besejrede Folk ophører, og at der skaffes de fornødne Midler til deres Eksistens.

En meget betydningsfuld Begivenhed er der sket i de besejrede Lande. Revolutionen har fejet det gamle System bort. Militarismen har faaet sit Grundskud og er gaaet til Bunds. Kejser- og Kongetroner er styrtet, og de kronede Hoveder er gaaet i Landflygtighed, og det tidligere saa forhadte Socialdemokrati har overtaget Magten og dermed aabnet Mulighed for Arbejderne for Gennemførelse af en Mængde nyttige Reformer. Udsigten hertil formindskes imidlertid ved den Borgerkrig, der stadig raser i Tyskland og som, hvis den fortsættes, kun kan ende med, at de gamle Magthavere atter sætter sig ved Statsroret. Med en vis Spænding imødeser vi derfor den videre Udvikling i de forskellige Lande, thi meget er afgørende for os, hvilken Retning Udviklingen tager.

I de sejrende Lande er det gamle System med Militarisme og Kapitalisme fremdeles det raadende, og meget vil i den kommende Tid være afhængigt af, hvormegen Indflydelse Socialdemokraterne og vore faglige Organisationer raader over.

Forholdene her i vort Land har selvfølgelig i høj Grad været paavirket af Begivenhederne i Udlandet. Tilførslerne har været i høj Grad mangelfulde, Arbejdsløsheden har som Følge deraf været ualmindelig stor, og kun ved den kraftige Hjælp fra Statens og Kommunens Side er det lykkedes at holde de mange Arbejderhjem oven Vande.

Prisstigningen paa alle Fornødenheder har ogsaa været meget følelig; men de mange Lønkampe, som Arbejderne har ført, har til Gengæld bragt disse gode Fremskridt, og et af de vigtigste er den forkortede Arbejdstid, som er gennemført i Aar, og som bragte Arbejdstiden ned med 6 a 7 Timer om Ugen for ca. 175,000 Medlemmer af De samvirkende Fagforbund. Tilgangen til vore Organisationer har været større end nogensinde.

Overfor vore Broderorganisationer i Udlandet har vi stadig søgt at opretholde vort gode gamle Venskab, og vi tror at turde smigre os med, at det er lykkedes os fuldt ud.

Vi har i Dag som Gæster vore gamle Venner, Sassenback, som Repræsentant for de tyske Fagforeninger, Herman Lindqvist for Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig, Ole Lian og Jens Teigen fra Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge.

Jeg byder hermed alle Deltagerne og særlig vore Gæster et hjærteligt Velkommen og udtaler samtidig det Haab, at det i den nærmeste Tid maa lykkes at samle alle Verdens Arbejdere til enigt Arbejde for vort gamle Maal: at løfte den arbejdende Befolkning op til bedre og lysere Kaar og befri den fra Militarismens og Kapitalismens Favntag.

Forsamlingen takkede for Velkomsthilsenen ved at rejse sig.

Gæsterne taler. Hilst af Bifald tager de tyske Fagorganisationers Repræ-

sentant, Sassenback, Ordet: Vi har med særlig Glæde modtaget Indbydelsen fra den danske Fagbevægelse, thi vi vil sent glemme, at i Krigens Aar, da tyske Arbejdere mødte Had fra alle Verdenshjørner, bevarede de danske Arbejdere en nøgtern og ligevægtig Neutralitet og glemte ikke, at den broderlige Hjælp maa omfatte alle Proletarer. Krigens Virkninger har i Tyskland været forfærdende. Før havde vi den bedst deciplinerede Arbejderklasse. Nu ligger alt i Kaos. Aarsagen er den bitre Sult og den fuldkomne Haabløshed med Hensyn til Fremtiden. Den Stemning breder sig, at hellere maa alt bryde sammen, end man maa ind under et halvthundredaarigt Slaveri. Man blev bittert skuffet i Haabet om, at man skulde kunne aande op, naar Krigen var sluttet. Vor Industri truer med at gaa til Grunde under Lønninger, som den ikke kan bære, og Borgerkrigen raser. En vældig Hær af udisciplinerede Elementer er rykket ind i Organisationerne, hvor de fører nyankomne Stræbere frem til Magten. Dog har vi endnu ikke opgivet Haabet om at skabe Orden. Vi knytter dette Haab til Sejren for den Aand, der bevarede sin Kraft i den danske Arbejderklasse.

Talen, der blev oversat af Arup, hilstes med meget stært Bifald.

Paa de norske Fagforbunds Vegne talte Teigen, der ligeledes modtoges med Bifald:

Vi staar i Norge ogsaa midt i Tarifrevisionerne. Det første Resultat er et Forslag til Overenskomst i Jærnindustrien. Dette Forslag aabner Udsigt til at føre 8-Timers-Dagen til Sejr. Vore Organisationer har haft god jævn Fremgang. Jeg takker for Indbydelsen og haaber paa lærerige Dage. (Nyt Bifald.)

Formanden for den svenske Landsorganisation Herman Lindqvist fik noget senere Ordet. I begejstrede Ord omtalte han den sejrrige Forfatningskamp i Sverig. Der er endnu levnet de Konservatives Minoritet i 1. Kammer en Mulighed for at standse Folkeviljens Krav, men i saa Fald vil der blive haard Kamp. Vi gaar en Tid i Møde, hvor det mere end nogen Sinde beror paa Arbejderklassens enige Kraft. Jeg haaber, at den Dag snart maa komme, da alle staar samlede. Vi glemmer ikke, hvad vi skylder vore tyske Brødre for mange Aars Støtte; hvad vi nu kan yde til Gengæld, bør ydes. (Hør!) Tak for Indbydelsen og Held med Arbejdet. (Stærkt Bifald.)

Generalforsamlingen konstitueres. Efter at Formanden havde takket Gæsterne, skred man til Konstituering. Til Dirigenter valgtes I. A. Hansen og Vilh. Nygaard, og det blev overdraget de faste Sekretærer, Anthon Andersen og Alfr. Christiansen, at føre Protokollen.

I. A. Hansen overtog Ordstyrerhvervet.

Beretning om De samvirkende Fagforbunds Virksomhed

fra 1. April 1916—1. April 1919. Formanden aflagde følgende Beretning om Virksomheden:

Ind- og Udmeldelser. Det der i høj Grad kendetegner den faglige Bevægelse i de svundne tre Aar, er den mægtige Tilgang af nye Medlemmer til vore Organisationer, og Indmeldelsen af nye Organisationer.

Ved Udgangen af Aaret 1915 var 51 Forbund med 1315 Afdelinger og 5 enkeltstaaende Fagforeninger med tilsammen 132,000 Medlemmer tilsluttet De samvirkende Fagforbund.

Sporvejs og Omnibusfunktionærernes Organisation har sluttet sig sammen med Kommunalt Arbejderforbund, Pottemagernes Fagforening er indtraadt i Keramisk Forbund, Barnevognsarbejdernes Fagforening er opløst og Medlemmerne overflyttet til de vedkommende Organisationer.

Indtraadte er: Dansk Barber- Frisør- og Parykmagerforbund med 1050 Medlemmer, Danske Privatbaners Lokomotivmandsforbund med 362 Med-

lemmer, Privatbanefunktionærernes Baneafdeling med 330 Medlemmer, Depotafdelingen med 197 Medlemmer og Trafikafdelingen med 758 Medlemmer, Dansk Jernbaneforbund med 8010 Medlemmer, Husassistenternes Forbund med 739 Medlemmer og Landarbejderforbundet med 4200 Medlemmer.

Der er saaledes optaget 8 nye Organisationer som ved deres Indmeldelser havde 15846 Medlemmer.

Ved Slutningen af Aaret 1918 var 54 Forbund med 2367 Afdelinger og 5 enkeltstaaende Fagforeninger med tilsammen 255,150 Medlemmer tilsluttet De samvirkende Fagforbund.

Der har saaledes været en Tilgang af 3 Forbund, Fagforeningernes Antal er forøget med 1054, og Medlemsantallet med ca. 123,000.

Tilgangen af Medlemmer var i 1916; 18,633, 1917; 28,762 og i 1918; 75,866.

En meget væsenlig Aarsag skyldes den kraftige Udvikling som Landarbejderforbundet har haft. De 4200 Medlemmer som Forbundet havde ved sin Indtrædelse, er mangedoblet, og det er nu oppe paa ca. 30,000, og har saaledes haft en Tilvækst af 25,800 Medlemmer. Dansk Arbejdsmandsforbund har fra Udgangen af Aaret 1915 til Udgangen af Aaret 1918 forøget sit Medlemsantal fra 44000 til 81000, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund fra 14000 til 19000, Snedkerforbundet fra 7000 til 9000, Skrædderforbundet fra 5000 til 13,000, Kvindeligt Arbejderforbund fra 4000 til 10000, Træindustriarbejderforbundet fra 3000 til 9000 og Skotøjsarbejderforbundet fra 3000 til 5000.

Men ogsaa de øvrige Forbund har haft en stærk Tilgang af Medlemmer, og dertil kommer de 15,000 Medlemmer som de ny indmeldte Organisationerne har bragt.

Den stærke Tilgang maa for en væsenlig Del tilskrives de særlige Forhold, der er skabt ved Krigen, men ogsaa Loven om Hjælp til arbejdsløse har ydet sit Bidrag.

For Landarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund gælder det dog ogsaa, at de stadig har kunnet udvide Omraadet for deres Virksomhed.

Hvad der ogsaa i særlig Grad betegner Bevægelsen, er den stærke Tilvækst af kvindelige Medlemmer; thi medens der ved Udgangen af Aaret 1915 kun var 19,394 Medlemmer, var deres Antal ved Udgangen af 1918 steget til 42,000 og er saaledes mere end fordoblet.

De mange nye Medlemmer, som er tilgaaet Organisationerne i den korte Tid, har imidlertid i høj Grad givet Organisationslivet Præg. De fleste kender kun grumme lidt til de faglige Organisationers historiske Udvikling, og de Kampe disse Tid efter anden har ført, de lever i den Vildfarelse, at man blot behøver at kræve for at faa sine Ønsker opfyldt, men de glemmer, at paa den anden Side staar Arbejdsgiverne som kæmper for deres Interesser, og for deres Eksistens.

Naar det i denne Forbindelse erindres, at vi i de sidste Par Aar har haft en permanent Arbejdsløshed, der endog har været oppe paa 70,000, vil det forstaaes, at de professionelle Oppositionsledere har haft en god Jordbund at arbejde i, men trods alt har vore Organisationer kraftigt modstaaet de forskellige Stormangreb, der er rettet mod dem, og er gaaet styrket ud sf Kampen.

Samarbejdet med Udlandet. Under Krigen har vi efter Evne søgt at vedligeholde Forbindelsen med vore Broderorganisationer i Udlandet. Vi har saaledes været repræsenteret ved Landsorganisationernes Kongresser i Norge og Sverrig.

Komiteen for skandinavisk Samarbejde har gentagne Gange været sam-

let til Møder, paa hvilke der er behandlet Spørgsmaal af Vigtighed for Arbejdere i de skandinaviske Lande.

Et Møde af Forretningsudvalgene for de tre Landsorganisationer blev afholdt i København sidste Aar, og paa dette Møde blev bl. a. det vigtige Spørgsmaal om Arbejdstidens Forkortelse behandlet, og der vedtoges en Beslutning om, at drage Sagen frem i Forgrunden under Planlæggelsen af Organisationernes Arbejde og at fremsætte Krav overfor Lovgivningsmagten om 8-Timers Dagens Gennemførelse ved Lov.

Internationale Konferencer. Efter Indbydelse fra Det internationale faglige Sekretariat i Berlin blev der i Juni Maaned afholdt en international Konference i Stockholm, hvortil 9 Lande havde sendt Delegerede, men da der ingen Repræsentanter var for Landsorganisationerne i England, Frankrig, Italien og Nordamerika, blev det besluttet senere at indkalde til en ny Konference. Denne blev afholdt i Svejts i Oktober Maaned, og til denne var der fra 10 Landsorganisationer sendt 61 Repræsentanter.

Der var dog heller ikke denne Gang mødt Repræsentanter fra Ententelandene.

Til Behandling forelaa Spørgsmaal om Sekretariatets Flytning og Fagorganisatienernes Fredsprogram.

Af forskellige Hensyn vedtog Konferencen at udsætte Afgørelsen af Spørgsmaalet om Sekretariatets Flytning til næste Konference.

Konferencen vedtog ligeledes et omfattende Fredsprogram, som det blev paalagt Organisationerne at forelægge Regeringerne i de forskellige Lande, og at foranledige disse til at arbejde for Kravenes Gennemførelse.

Atter har der i Aar været afholdt en faglig Konference, i hvilken Bager I. P. Nielsen deltog som De samvirkende Fagforbunds Repræsentant. I denne Konference deltog ogsaa Repræsentanter for de allierede Lande og der vil i den nærmeste Tid blive indkaldt til en ny Konference i Holland. Mødets Hensigt er atter at knytte de bristede Traade, og atter bringe Landsorganisationerne i Forbindelse med hverandre som før Krigen.

Kongresser i Danmark. Forretningsudvalget har endvidere været repræsenteret ved 26 Kongresser her i Landet.

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer. Efter Opfordring fra Fællesorganisationerne i Lolland-Falsters Stift blev der den 16. Decbr. 1917 afholdt et Fællesmøde med Repræsentanter for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer. Der var mødt 59 Delegerede for ligesaa mange Byer.

Til Behandling forelaa Spørgsmaal om kooperative Foretagender, Kommunal Politik og Dyrtidsforanstaltninger, samt Arbejdsløshedskasseloven.

Arbejderskolefonden. Paa sidste Generalforsamling blev det vedtaget, at henstille til Organisationerne at bidrage med 10 Øre pr. Medlem i 4 Aar til et Arbejderskolefond. En Række Organisationer har imødekommet Anmodningen, andre ikke, og Dansk Arbejdsmands Forbund har paa given Anledning meddelt, at det ikke kan imødekomme Anmodningen, fordi Sagen ligger uden for de Opgaver som Forbundet maa holde sig til, og da andre Organisationer gør deres Bidrag afhængig af, at alle betaler, synes Sagen at skulle faa en krank Skæbne. Jeg vil dog endnu engang henstille til samtlige Organisationer, at se velvillig paa Sagen. Midlerne skal jo anvendes til god Oplysning blandt den arbejdende Ungdom.

Den politiske Situation. Sidste Efteraar overtog Th. Stauning som bekendt en Del af det Arbejde der hører ind under Indenrigsministeriet, nemlig de sociale Sager vedrørende Arbejderforhold. Ved sin Tiltrædelse fremsatte han 18 Punkter af største Vigtighed, deriblandt Spørgsmaalet om Arbejdstiden i Døgndrift og 8 Timersdagen. Om det første Spørgsmaal er der allerede vedtaget en Lov, der gennemfører 8 Timer og der er nedsat en Kommission, som skal udarbejde Forslag om 8 Timersdagen, og denne Kommission skal afgive Betænkning til Juli d. A. Et for Lærlingene vigtigt Forslag til Lærlingelov er ogsaa fremsat.

Men det for Arbejderne saa heldbringende Arbejde, syntes en Tid at skulde faa en brat Ende. Venstre og Højre gjorde kraftige Forsøg paa at vælte Regeringen. Man krævede nemlig, som Betingelse for at yde et nødvendigt Statslaan, at Loven om de prisregulerende Foranstaltninger skulde bortfalde.

Minister-Krisen drev dog efter mange Vanskeligheder over, men Regeringen har maattet indgaa paa, at August-Loven skal bortfalde til September d. A.

Dette maa imidlertid forhindres; thi sker det, er Befolkningen atter udsat for den vildeste Spekulation og Udplyndring. Det vil derfor paa dette Sted være paakrævet, at rette et advarende Ord til Regering og Rigsdag. Arbejderne taaler ikke, at Tøjlerne slappes, og vi vil, hvis det sker, vide at protestere paa rette Maade.

Paa Forretningsudvalgets Vegne skal jeg derfor tillade mig at foreslaa, at Generalforsamlingen vedtager følgende Udtalelser, der nærmere præcicerer vore Krav:

»De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, repræsenterende 255,000 fagligt organiserede Arbejdere, beslutter ved en Deputation at henvende sig til Rigsdagen og Regeringen for at opfordre til hurtig Fremme af visse Lovgivningsarbejder, der maa anses for absolut paakrævede.

I Løbet af faa Maaneder er der ude i Verden foregaaet Begivenheder, hvorved Udviklingen er ført mange Aar frem, og vi maa nu opfordre den danske Lovgivningsmagt til at tage Beslutninger, som i politisk Henseende bringer Danmark paa Højde med andre Stater og afhjælper de sociale Mangler, som kan paapeges.

Det kan ikke ventes, at de danske Arbejdere vil føle sig tilfredse med en Grundlov og en Valglov, der opretholder en høj Valgretsalder, et Tokammersystem, i hvilket Landstinget har en begunstiget Særstilling, og en uretmæssig Fordeling af Mandaterne til Rigsdagen. En gennemgribende Reform maa gennemføres, før Valg skal afholdes, nu da det meste af Omverdenen er gaaet frem i demokratisk Udvikling.

Under Henvisning til den fremdeles herskende Dyrtid og Arbejdsløshed maa vi dernæst bestemt protestere imod alle Forsøg paa at ophæve Prisregulering, Dyrtidslovgivning og ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse, før normale Tilstande atter er indtraadt. Forsaavidt det økonomiske Niveau forrykkes til Skade for Arbejderklassen ved Ophævelse eller Indskrænkning af bestaaende Love, vil De samvirkende Fagforbund rejse Arbejderne til en kraftig Aktion, og vi tilraader derfor i rette Tid Lovgivningen til at undlade Skridt, der vil foraarsage alvorlig Konflikt.

Vi maa dernæst udtale vor Forventning om hurtig Fremme af saadanne sociale Reformer, som Socialdemokratiet krævede i Programmet af 13. Novbr. 1918. Det ventes navnlig, at Rigsdagen, naar den nedsatte Arbejdstidskommission 1. Juli og 1. Oktober har afgivet Betænkning, gennemfører Love, hvorved 8-Timers-Arbejdsdagen fastslaas som almindelig Regel. Endvidere ventes gennemført de Indskrænkninger i Natarbejdet, hvorom Lovforslag foreligger, ligesom den forældede Tyendelov kræves afskaffet. De bebudede Lovforslag om Forbedring af Alderdomsloven og Indførelse af Invaliditetsforsikring ventes snarest forelagte og gennemførte, ligesom den nye Lærlingelov er en stærkt tiltrængt Reform.

De samvirkende Fagforbund har i indeværende Aar ydet sit Bidrag til Løsning af en Række Konfliktspørgsmaal, der forelaa mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, og har derigennem medvirket til Opretholdelse af Ro og Orden i Samfundet.

Vi henvender os nu til Rigsdag og Regering for at tilkendegive, hvad der videre er fornødent for at bevare denne Tilstand, og vi udtaler den Forventning, at man vil være lydhør for Tidens Krav og forstaaende overfor den Arbejderklasse, som i saa høj Grad har baaret Krigstidens Byrder og dog lagt sand Samfundsfølelse for Dagen.«

Udtalelsen, der modtoges med stærkt Bifald, vedtoges det at overbringe Regeringen og Rigsdagen medens Generalforsamlingen var samlet, og dertil valgtes C. Lyngsie, Sekretæren for Arbejdernes Fællesorganisation i København, Johannes Hansen, og Formanden for Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus, M. Petersen.

Lønbevægelsen. De tre Aar, der er forløbet, siden vi i 1916 afholdt vor sidste Generalforsamling, har været en Tid i evig Uro. Krigen havde da varet i 1½ Aar og havde skabt en uanet Dyrtid, som gjorde det forstaaeligt, at Arbejderne stillede videregaaende Krav end tidligere, Krav, som Arbejdsgiverne strittede imod, og som derfor i mange Tilfælde resulterede i, at Organisationerne truede med Arbejdsstandsning. I Begyndelsen af 1916 blev der iværksat 6 Strejker i forskellige Fag, og disse blev besvaret med Varsel om Lock-out over for 75,000 Arbejdere. Ved Forligsmandens Indgriben lykkedes det at komme til Forstaaelse, og Aarets første store Sammenstød var dermed undgaaet.

Det varede dog ikke længe, inden en hel Række uløste Sager kørte i staa, og over 40 Strejkevarsler blev udsendt. Efter store Anstrængelser lykkedes det at komme igennem alle Sager, undtagen Murarbejdsmænd i København og Snedkerne over hele Landet.

I Anledning af disse Strejker, og Jord- og Betonarbejdernes, Murernes og Tømrernes Forhold i Provinserne, fulgte en ny Lock-outtrusel.

Lock-out'en skulde omfatte alle Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund og Murere, Tømrere og Arbejdsmænd i Lyngby.

Efter at Varslerne var udsendt, kom der imidlertid Gang i Forhandlingerne; i forskellige Fag gik Sagerne i Orden, i andre stillede Forligsmanden Forslag, og i de første Dage af Maj gik alle de Sager, der havde været Grundlag for Lock-outtruslerne i Orden, og Lock-out'en blev derfor aflyst.

Vanskelighederne var dog ikke dermed overvundne. Under hele den spændte Situation var der samlet en Mængde Sager sammen, som krævede sin Løsning. Dansk Arbejdsmandsforbund udstedte derfor i Midten af Maj Strejkevarsler over for en stor Del Havne- og Transportvirksomheder, nogle Købmandsvirksomheder og enkelte industrielle Virksomheder. Af større Virksomheder skal jeg nævne Sukkerfabrikkerne. Enkelte mindre Strejker blev iværksat; men Sagerne gik efterhaanden i Orden, uden at Arbejdsgiverforeningen bebudede Lock-out.

Med Afslutningen af disse Lønbevægelser var saa godt som alle Fag af den store Foraarskampagne bragt til en heldig Afslutning, og Lønbevægelsen havde bragt Arbejderne et meget betydeligt Fremskridt.

Trods den til Tider spændte Situation, med omfattende Strejke- og Lock-out-Varsler, forløb Aaret 1916, saaledes dog uden større Sammenstød.

I Begyndelsen af Aaret 1917 havde vi endnu Højkonjunktur; men med Erklæringen om den uindskrænkede Undervandskrig og Amerikas Indtræden i Krigen, svandt Tilførselen til Landet ind til et Minimum, og Arbejdsforholdene ftovede efterhaanden mere og mere, og Arbejdsløsheden bredte sig mere og mere. Egentlig skulde 1917 have været et roligt Aar, fordi kun faa Overenskomster kunde opsiges til Ophør; men det kom til at se ganske anderledes ud; thi Dyrtiden steg fremdeles og sprængte i mange Tilfælde de Overenskomster, som var afsluttede i 1916. Forhandlinger om Dyrtidstillæg førtes i næsten alle Fag, og ofte blev Hovedorgani-

sationernes Bistand krævet, ligesom flere Sager fandt Vej til Den faste Voldgiftsret.

Arbejdernes Krav om Dyrtidstillæg fandt imidlertid ikke Naade hos Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse og den udsendte derfor en Rundskrivelse til Arbejdsgivernes Organisationer, hvori der gaves nærmere Regler for, under hvilken Form eventuelle Dyrtidstillæg kunde gives. Dyrtidshjælpen maatte saaledes kun gives paa bestemt Tid og saaledes, at den kunde opsiges med kort Varsel, og at der overhovedet ikke maatte gives frivillig Dyrtidshjælp, uden indhentet Samtykke af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening. Parolen kom som et Lyn fra klar Himmel og var et stærkt Slag for Arbejderne.

De samvirkende Fagforbund tog da ogsaa kraftigt fat for at skaffe en Løsning af den tilspidsede Situation, som Arbejdsgiverforeningen havde skabt. Der blev nedlagt Protest over for Arbejdsgiverforeningen og fremsat Krav om, at den udstedte Parole skulde tilbagekaldes.

Arbejdsgiverforeningen svarede, at det ikke havde været Meningen at forbyde Arbejdsgiverforeningens Medlemmer at yde Dyrtidstillæg, men kun at kontrollere, hvad der ydes i Dyrtidstillæg og at forhindre at det ydes i en uheldig Form, samt at det ikke havde været Hensigten at lægge Hindringer i Vejen for den naturlige Udvikling af Lønforholdene indenfor Fag, hvor Minimallønsprincippet er gældende.

Hermed var der skaffet fri Bane for Forhandlingerne med den enkelte Arbejdsgiver eller den enkelte Arbejdsgiverorganisation om Dyrtidsydelser, ligesom der var skaffet Respekt for de overenskomstmæssige Lønbevægelser paa Grundlag af Løfteparagrafen.

I Slutningen af Juli Maaned 1917 fremkom imidlertid Forslag fra Arbejdsgiverforeningen om at tage en samlet Drøftelse af Dyrtidsspørgsmaalet paa Basis af en Forlængelse af Overenskomsterne til 1919.

Efter en Række Forhandlinger, under hvilke der fra vor Side stærkt blev præciseret, at vi maatte forbeholde vore Organisationer deres fulde Selvbestemmelsesret, fremkom der i Slutningen af September Maaned fra Arbejdsgiverforeningen Forslag om, at de to Hovedorganisationer skulde henstille til deres Underorganisationer at optage Forhandling om en Forlængelse paa et Aar af de løbende Overenskomster, mod et ekstra Dyrtidstillæg og saaledes, at Tillægget kunde træde i Kraft allerede fra første Lønningsdag i November, altsaa længe førend Overenskomsterne kunde opsiges til Ophør.

Endvidere gik Forslaget ud paa, at Repræsentanter for Hovedorganisationerne skulde træde sammen i August eller September 1918, for at undersøge om Dyrtidsprocenten var væsentlig forandret og for at drøfte, hvad der i saa Fald skulde foretages.

Forslaget blev behandlet paa et Repræsentantskabsmøde den 27. Septbr. 1917 og tiltraadt her, og efter at en Generalforsamling i Arbejdsgiverforeningen ligeledes havde tiltraadt Forslaget, blev der rettet Opfordring til Organisationerne om at optage Forhandlinger paa det vedtagne Grundlag. Opfordringen blev fulgt af begge Parter, kun enkelte Arbejdsgivere vægrede sig ved at tiltræde Henstillingen; men disse Sager blev dog uden større Vanskelighed bragt i Orden.

Da det kun var lykkedes for Organisationerne at naa til Enighed til November, enedes Hovedorganisationerne om at forlænge Fristen til Decbr. med tilbagevirkende Kraft fra November.

En Række Fag fornyede deres Overenskomster allerede i Efteraaret og først paa Vinteren, men hvor Enighed ikke kunde naas blev Overenskomsterne opsagt, og i nogle Tilfælde blev der varslet Strejke. Men selv under disse Forhold lykkedes det næsten altid i sidste Øjeblik at finde en Ordning.

I enkelte Fag kom det dog til Konflikt, det var saaledes Tilfældet med Skibstømrerne paa Jernskibsværfterne udenfor København og Barbererne i Provinserne. Den sidstnævnte blev af en enestaaende Varighed og sluttede, uden at der var opnaaet overenskomstmæssige Forhold i Faget.

Augstreguleringen. I ovenomtalte Overenskomst fandtes som nævnt en Bestemmelse om, at Hovedorganisationerne skulde træde sammen i August eller September 1918 for at undersøge, om Dyrtidsprocenten var væsentlig forandret og for at drøfte, hvad der i saa Fald skulde foretages.

Denne Bestemmelse blev der paa Repræsentantskabets Møde i Septbr. 1917 ikke tillagt nogen videre Betydning, men ikke desmindre har den bragt Arbejderne meget betydelige Fordele.

Prisstigningen var fra Juli 1917 til Juli 1918 gaaet op fra 55 pCt. til 82 pCt., og Arbejdsgiverforeningen maatte nu indfri sit Løfte.

Efter en Række Møder mellem Hovedorganisationerne opnaaedes der Enighed om et Forslag, som i det væsentligste gik ud paa, at Fag med Løfteparagrafen i Overenskomsten skulde have et Dyrtidstillæg af 8 Øre i Timen, at der i de øvrige Fag skulde betales mandlige og faglærte kvindelige Arbejdere et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time. Andre Kvinder over 18 Aar 8 Øre, og unge Mænd og Kvinder under 18 Aar 5 Øre i Timen.

Dansk Arbejdsmandsforbund havde i en Række Overenskomster faaet optaget en Bestemmelse om, at der skulde ydes 1 Øre for hver fulde $2^1/_2$ pCt. som Dyrtiden steg, regnet efter det Tidspunkt, Overenskomsten var afsluttet.

Efter denne Overenskomst tilkom der de vedkommende Arbejdsmand henholdsvis 6 og 11 Øre i Timen.

Til Forslaget var iøvrigt knyttet en Række Bestemmelser — Forligsmanden skulde saaledes afgøre, om der kunde tilkomme Jord- og Betonarbejderne noget Dyrtidstillæg, og dette skulde i bekræftende Fald ogsaa gives til Jord- og Betonarbejderne i Aarhus.

Til en Række Fag, som faldt uden for Aftalen, nemlig saadanne, som havde Overenskomster løbende paa længere Tid, tilbød Arbejdsgiverforeningen at foranledige optaget Forhandling om Dyrtidstillæg.

Overenskomsten skulde træde i Kraft fra og med den 5. August 1918.

Da det var at forudse, at der kunde opstaa Tvivlspørgsmaal om, hvorledes Overenskomsten skulde forstaas, enedes man om at henvise saadanne Spørgsmaal til et af Hovedorganisationerne nedsat Udvalg. Denne Foranstaltning viste sig at være meget formaalstjenligt thi i Løbet af kort Tid blev der indgivet en Række Klager, som blev behandlet af Udvalget. En Del af disse er bragt til Afslutning ved Forhandling eller gennem Korrespondance, en Del andre Sager er blevet afgjort af Udvalgets Formand, Dr. K. Sindballe.

Paa et Punkt opstod der Uoverensstemmelse mellem Hovedorganisationerne om Forstaaelsen af Overenskomsten. Punkt 3 bestemmer, at »de under Jern- og Metalindustrien hørende Overenskomster faar et Tillæg af 8 Øre pr. Time«; men da Grundlaget for den mindre Betaling havde været Løfteparagrafen, maatte Følgen heraf være, at hvis der inden for Jernindustrien var Fag, som ikke havde Løfteparafen, skulde de have den højere Betaling. Dette vilde Arbejdsgiverne imidlertid ikke indrømme og Dr. jur: Sindballe gav dem Medhold.

I det store og Hele gik Reguleringen dog efter Overenskomsten og bragte Arbejderne betydelige Fordele.

Bagerne i København var ikke tilfredse med det givne Tilbud, og Utilfredsheden gav sig Udslag i en pludselig Arbejdsstandsning hos samtlige Bagermestre og Brødfabrikker i København og paa det af Arbejderpartiet oprettede Fællesbageri. Naar Bagerne standsede overalt, var det fordi de troede, at det vilde medføre en øjeblikkelig Brødmangel i København og

at Autoriteterne derfor vilde bringes til at tage Affære, og paa en saadan Maade, at Mestrene kom til at bøje sig for Arbejdernes Krav. Denne Beregning, som var af syndikalistisk Oprindelse, holdt imidlertid ikke Stik. Bagermestrene, som har en stor Brødfabrik, organiserede en Del Mestre til at arbejde i denne og i andre Brødfabrikker, og da der ude fra Landet blev sendt en Mængde Brød ind til København, blev Strejkens Virkninger hurtigt reduceret til et Minimum. Efter at Strejken havde varet ca. 14 Dage, vedtog Svendene at hæve den, og Arbejdet blev genoptaget paa de Betingelser, der var tilbudt før Arbejdsstandsningen.

Kort Tid derefter fandt der Forhandlinger Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, men det lykkedes dog ikke, skønt Arbejdsgiverne tilbød at strække sig noget videre, at naa til Enighed. Bagerforbundet lagde sig dog ikke til Hvile, men henvendte sig til den overordentlige Kommission med Anmodning om Bistand over for Mestrene, og denne Anmodning blev imødekommet saaledes, at Bagersvendene opnaaede det Løntillæg, som de krævede.

Strejken fik imidlertid et Eftersmæk. Arbejdsgiverforeningen havde nemlig inklaget Fagforeningen for Brud paa den gældende Overenskomst, og Den faste Voldgiftsret gav Arbejdsgiverforeningen Medhold og idømte Bagernes og Konditorernes Fagforening en Bod paa 10,000 Kr. og 150 Kr. i Sagsomkostninger.

Overenskomstforhandlinger i 1918. Allerede under Forhandlingerne om Augusttillægget blev Arbejdsgivernes Opmærksomhed henledet paa, at vi ikke mere kunde forny Overenskomster mod Dyrtidstillæg; der maatte foretages Revision af Tarifferne, og Arbejdstiden maatte nedsættes.

Paa Repræsentantskabsmødet i Slutningen af Oktober 1918, paa hvilket den faglige Situation forelaa til Behandling, gav man disse Tanker sin Tilslutning, og det vedtoges at opsige samtlige Overenskomster, som kunde opsiges til Ophør i 1919.

Det vedtoges ligeledes at gaa til Regeringen med Krav om Gennemførelsen af 8 Timers Dagen ved Lov.

Efter at Grundlaget for den kommende Tids Lønkampagne saaledes var lagt, henvendte Forretningsudvalget sig, i Overensstemmelse med Repræsentantskabets Beslutning, til Arbejdsgiverforeningen med Anmodning om Forhandling, og en saadan blev fastsat til den 14. November.

Forinden Forhandlingerne blev paabegyndt, skete der en Begivenhed af en Art, som i høj Grad maa beklages, og som heldigvis er enestaaende i sin Art.

I Anledning af nogle ophidsende Taler og Bladskriverier og Optøjer paa Nørrebro, var nogle af de syndikalistiske Førere blevet arresterede. Som Protest derimod havde Syndikalisterne indkaldt til Møde paa Grønttorvet, og paa dette offentlige Møde blev det vedtaget, at de arresterede skulde frigives, og hvis Kravet ikke blev imødekommet, skulde der etableres Generalstrejke den 13. November og Løbesedler med kraftig Opfordring hertil blev omdelt paa Gader og Arbejdspladser.

Saa snart Beslutningen blev kendt, afholdt Forretningsudvalget Møde og vedtog at rette offentlig Henvendelse til de organiserede Arbejdere om at undlade at tage Hensyn til Grønttorvs-Beslutningen.

Da Kravet om at faa de arresterede frigivne som ventet ikke blev imødekommet, skulde Arbejdet altsaa være standset, men det var kun ganske faa, der fulgte Opfordringen. Saa godt som alle organiserede Arbejdere stod som en Mur mod det syndikalistiske Angreb.

Den 13. November blev der holdt et nyt Møde paa Grønttorvet. Dette endte med et kraftig Sammenstød med Politiet. En af de syndikalistiske Ledere entrede en Sporvogn og fra dens Tag udfoldede han et rødt Flag og erklærede Republiken for indført. Et Øjeblik efter sad han i Politibilen paa

Vej til Domhuset, som siden har holdt sin tunge Dør lukket for ham. En Mængde Butiksruder blev ved den Lejlighed slaaet i Stykker, og Vinduerne i »Socialdemokraten«s Bygning led samme Skæbne, men alt hvad Syndikalisterne iøvrigt naaede ved deres Manøvrer var, at faa nogle flere af deres Ledere arresterede og forvolde en Del fredelige Borgere Fortræd.

Forhandlingerne mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund paabegyndtes Dagen efter denne beklagelige Begivenhed.

Det viste sig imidlertid at være overordentlig vanskeligt at naa til Enighed. Vel erkendte Arbejdsgiverne, at en Arbejdstid paa 10 à 9½ Time var lang; men høre Tale om, at den Tid der laa derunder skulde nedsættes, vilde man ikke, og om Revision af Prislisterne vilde de lige saa lidt høre tale.

Et Repræsentantskabsmøde, som blev afholdt den 28. December, vedtog et Forslag, som indeholdt vort mindste Krav til Arbejdstidens Forkortelse og Krav om Revision af Overenskomsterne. Ved de ny Forhandlinger opnaaedes Enighed om Arbejdstiden, Erstatning for Arbejdstidsforkortelsen, om hvilke Dyrtidstillæg der skulde overgaa til faste Tillæg, og om Overenskomsternes Varighed. Derimod var der ikke opnaaet Enighed om vort Krav om fri Forhandling om Revision af Prislisterne og om Størrelsen af ny Dyrtidstillæg.

Forhandlingerne blev derfor afbrudt, og der blev rettet en Opfordring til Arbejdsgiverforeningen om at lade Organisationerne træde i Forhandling.

Den 22. Januar 1919 afholdt Arbejdsgiverforeningen Generalforsamling og vedtog en saalydende Beslutning:

»Idet Generalforsamlingen beklager, at det ikke er lykkedes at fremskaffe en generel Ordning med Hensyn til Spørgsmaalet om Priskuranternes Revision og vedrørende Størrelsen af det nye Dyrtidstillæg og fralægger sig ethvert Ansvar for de mulige betænkelige Følger heraf, tiltræder den de Punkter, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Hovedorganisationernes Udvalg og gaar med til, at der mellem Underorganisationerne optages lokal Forhandling angaaende de forannævnte Spørgsmaal, hvorom Enighed ikke er opnaaet.

Generalforsamlingen anerkender iøvrigt det Standpunkt, hvorpaa Arbejdsgiverforeningens Forhandlingsudvalg har stillet sig, og hvorved der er vist den størst mulige Imødekommen overfor Arbejderne.«

Der var altsaa Enighed om Arbejdstiden, Erstatningen for den forkortede Arbejdstid, Overenskomsternes Regulering og Overenskomsternes Varighed, og vort Krav om fri Forhandling mellem Organisationerne om Prislisternes Revision og om Dyrtidstillægenes Størrelse var gennemført.

De Punkter, hvorom der var Enighed, er følgende:

1. Arbejdstiden.

10 Timer daglig og derover nedsættes til 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer.

9½ Time daglig nedsættes til 8½ Time daglig, Lørdag 8 Timer.

9 Timer daglig nedsættes til 8½ Time daglig, Lørdag 8 Timer.

8½ Time daglig nedsættes til 8 Timer daglig, Lørdag 8 Timer.

Med Hensyn til Arbejdstidens Længde tages dog Forbehold for visse Arbejdere saasom i Landbrug og Søfart.

Den fastsatte Arbejdstid er effektiv.

Saafremt de enkelte Fag kan enes derom, kan ovenstaaende daglige Arbejdstid omlægges til en ugentlig Arbejdstid. Saadan Omlægning skal dog i hvert enkelt Tilfælde have Hovedorganisationernes Godkendelse.

Man er enige om,

at Bestemmelserne for de gældende Overenskomster om Udførelse af Overarbejde forbliver uforandrede,

at Overenskomster, der fastslaar absolute Tal for Overarbejdsbetaling, kan forhøjes forholdsmæssigt med Timelønnens Stigning, og

at der ikke fra Arbejdernes Side bør lægges Hindringer i Vejen for, at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedens Tarv er nødvendigt.

Der nedsættes et Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side med Departementschef Ad. Jensen som Formand. Dette Udvalg træder sammen den 1. Juli d. A., og skal da undersøge de til den Tid eksisterende Forhold i Ind- og Udland og de deraf følgende Muligheder for en yderlige Nedsættelse af Arbejdstiden.

II. Overenskomsternes Regulering.

Samtlige organisationsmæssigt aftalte Dyrtidstillæg (herunder Tillæg, som uden Aftale med den modstaaende Organisation er givet til samtlige Arbejdere) med Undtagelse af det, som gives i Henhold til Augustreguleringen, lægges til de faste Lønninger, saavel Tidløn som Akkord. Lige med Augustreguleringstillægget regnes ogsaa de Tillæg, som er givne umiddelbart forinden 5. August 1918 og som er traadt i Stedet for Augusttillægget, samt senere givne Dyrtidstillæg.

Til de faste Tidlønninger og Akkordpriser lægges ogsaa det Tillæg, der skal ydes som Erstatning for Forkortelsen af Arbejdstiden.

Erstatningen for den forkortede Arbejdstid beregnes efter de saaledes i Faget fremkomne nye Tidløns- og Priskurantsatser, som forhøjes med samme Procentsats, som Forkortelsen paa den overenskomstmæssige aarlige Arbejdstid andrager.

Der optages i Fagene Forhandling om Overførelse af de under Punkt II, 1. og 2. Stk. omhandlede Tillæg, som gaar over til faste Tillæg til Tidløn og de bestaaende Akkordprislister, der mindst skal give Dækning for de ovenfor omtalte Tillæg og Arbejdstidsforkortelser.

Forsaavidt der efter Overenskomsternes Afslutning er indtraadt Forhold, som nødvendiggør Ændringer i de almindelige Bestemmelser, optages der ligeledes lokal Forhandling derom.

III. Overenskomster med Løfteparagraf.

Overenskomst med Løfteparagraf i Jern- og Træindustrien holdes udenfor nærværende Aftale om Lønforholdene og henvises til særlig Forhandling mellem Fagene, med Undtagelse af de Grupper indenfor Træindustrien, for hvilke Løfteparagrafen ikke kan virke.

IV. Overenskomsternes Varighed.

Saafremt der ved den ovenfor omhandlede Forhandling mellem Parterne opnaas Enighed om de ovenfor nævnte Spørgsmaal, forlænges de i 1919 udløbende Overenskomster 1 Aar fra deres Udløbstid.

V.

Der nedsættes et Nævn, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side, med Departementschef Ad. Jensen som Formand og Opmand. Til dette Nævns Afgørelse henvises enhver Uoverensstemmelse om nærværende Overenskomst.

Efter Overenskomsten er al Arbejdstid paa 9½ Time og derover forsvunden, de 175,000 er rykket nedad med Arbejdstiden. 59,000 Arbejdere, som havde en Arbejdstid paa 10 Timer og derover rykker ned paa 9 Timer, 68,000 Arbejdere, som arbejdede 9½ Timer, rykker ned paa 8½ Time, og 29,000 Arbejdere, som arbejdede 9 Timer rykker ligeledes ned paa 8½

Time, og desuden rykker 9,000 fra 8½ ned til 8 Timer. Om Lørdagen er 8 Timersdagen gennemført for alle Arbejdere.

Det Fremstød, der saaledes er sket med Hensyn til Arbejdstidens Forkortelse, har den dobbelte Betydning, at den kommer alle de Medlemmer, som er beskæftiget i de private Erhverv tilgode, og at Forkortelsen ikke betyder noget Tab i Arbejdernes Indtægt. Der er som bekendt ydet fuld Erstatning for den forkortede Arbejdstid.

Efter at Arbejdsgiverforeningen havde tiltraadt Kravet om Arbejdstidsforkortelsen, saaledes som den ovenfor er gengivet, havde man Grund til at vente, at det opnaaede Resultat vilde blive modtaget med almindelig Tilfredshed blandt Arbejderne, og i det store og hele er det vel ogsaa Tilfældet.

De enkelte Organisationer havde jo Gang paa Gang søgt at komme ned med Arbejdstiden, men i Almindelighed mislykkedes Forsøget. Arbejdsgivernes Modstand var for stærk.

Efter at Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne var sluttede, blev der optaget Forhandlinger mellem de kontraherende Parter, og det er indtil nu lykkedes at faa de allerfleste Overenskomster fornyede og disse omfatter langt over 100,000 af De samvirkende Fagforbunds Medlemmer.

Dette har imidlertid kostet vore ledende Mænd et Kæmpearbejde og Vanskelighederne har været dobbelt svære, fordi der ofte har været kæmpet til to Sider, nemlig med Arbejdsgiverne og med Syndikalisterne.

De fleste Overenskomster er som Regel sluttet enten af de kontraherende Parter selv eller ved Hovedorganisationernes Bistand, men en stor Del er dog ført helt op til Forligsmanden. Nogle Fag har maattet erklære Strejke for at gennemføre deres Krav. Den største var Arbejdsmændene i Jernindustrien som omfattede ca. 5,000 Arbejdere, de øvrige er af mindre Omfang.

Det vil føre for vidt her at komme ind paa en Omtale af de mange enkelte Lønsager; men maa henvises til den trykte Beretning.

Henvendelse til Regeringen om 8 Timersdagens Gennemførelse ved Lov. Foruden Forhandlingerne med Arbejdsgiverforeningen om Arbejdstidsforkortelsen, har Forretningsudvalget i Overensstemmelse med Repræsentantskabets Beslutning udfoldet andre Bestræbelser for at naa 8 Timersdagen. Da det stod os klart at vi ikke var i Stand til ved Forhandling med Arbejdsgiverforeningen at gennemføre 8 Timersdagen skete der Henvendelse til Indenrigsministeren for sociale Sager vedrørende Arbejdsforhold, om at søge 8 Timersdagen gennemført ved Lov. Henvendelsen er resulteret i Nedsættelsen af en Kommission med Opgave at udarbejde Forslag til Lov om Arbejdstiden i Haandværk, Industri, Handel, Landbrug og Søfart.

Forslag til Ordning af en lovbestemt Arbejdstid for Haandværk og Industri skal foreligge inden 1. Juli 1919.

Kommissionen har holdt en Masse Møder, men det vil være for tidligt at spaa noget om Kommissionens Arbejde.

Loven om Arbejde i Virksomheder med Døgndrift. En betydningsfuld Lov om Arbejdstiden i Døgndrift er vedtaget og dermed er 8 Timersdagen i en Række Virksomheder gennemført.

I Københavns Kommune er 8 Timersdagen gennemført fra 1. April 1919 og for Statsfunktionærerne er 8 Timersdagen ogsaa en Kendsgerning.

Det Maal, der blev sat af den internationale socialistiske Kongres i Paris i 1889 om 8 Timersdagen, vil saaledes snart være naaet.

Den Virksomhed som er udfoldet af vore faglige Organisationer i den forløbne Overenskomstperiode er enestaaende i den danske Arbejderbevægelse, og viser tilfulde den umaadelige Kraft, Arbejderne gennem deres

Organisationer er i Besiddelse af. Lønnen er hævet i Krigsperioden med over 100%, Arbejdstiden er nedsat til gennemsnitlig 8½ Time daglig uden Tab. Tilgangen af nye Medlemmer er saa mægtig, at den er overgaaet selv de dristigste Forventninger. Men vi skal ikke blive staaende herved, vi skal længere fremad. Et af de Spørgsmaal som trænger sig mest paa er Kravet om 8 Timersdagens fulde Gennemførelse og Forretningsudvalget foreslaar derfor Generalforsamlingen at der fremsættes Krav overfor Arbejdsgiverforeningen om, at der straks optages Forhandling om Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer.

Formanden sluttede sin Beretning med at fremsætte følgende Forslag:

»Generalforsamlingen godkender den aflagte Beretning om Virksomheden, herunder den af Repræsentantskabet vedtagne Overenskomst med Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, vedrørende den generelle Ordning af visse Hovedpunkter i de i indeværende Aar udløbne Overenskomster, hvorved bl. a. den ugentlige Arbejdstid er nedsat med indtil 7 Timer pr. Uge pr. Medlem, for ca. 175,000 af De samvirkende Fagforbunds Medlemmer og udtaler sin Anerkendelse af det udførte Arbejde for Arbejdstidens Forkortelse.

Generalforsamlingen slutter sig iøvrigt til Forretningsudvalgets Standpunkt om, at der straks søges optaget Forhandling mellem Hovedorganisationerne angaaende Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer daglig, saaledes, at denne Arbejdstid kan træde i Kraft i den nærmeste Tid.

Det paalægges Forretningsudvalget med al Kraft at søge dette Krav gennemført.«

Martin Olsen, Papirindustriarbejderforbundet, bad Forretningsudvalget drage Omsorg for, at Normalarbejdsdagen under Døgndrift haandhæves paa den Maade, at den daglige Arbejdstid ikke bliver over 8 Timer og den ugentlige Arbejdstid ikke over 48 Timer.

Lundgreen, Træindustriarbejderforbundet, ønskede at 8 Timersdagen ikke skulde omtales i Resolutionen vedrørende Beretningen, da der jo var et særligt Punkt paa Dagsordenen om Arbejdstiden.

Efter at Formanden havde oplyst, at Resolutionen ikke foregriber Punktet om Arbejdstiden, skred man til Afstemning.

Omstaaende Resolution vedtoges med alle Stemmer mod 2.

Punkt 2. Regnskaberne.

Regnskaberne for de 3 forløbne Aar godkendtes uden Diskussion.

Punkt 3. Ændringer af Lovens § 18.

Formanden oplyste at Lovens § 18 bestemmer, at til Bestridelse af Administration og Agitationen betaler de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer et aarligt Bidrag af 40 Øre for heltbetalende og 20 Øre for halvtbetalende Medlemmer. Bidragene indbetales 2 Gange aarligt, hver Gang med Halvdelen i April og Oktober Maaned.

Det Administrationsbidrag som Organisationerne betaler, blev fastsat af Generalforsamlingen, i Aaret 1913 altsaa for 6 Aar siden. Med den Prisstigning, der er sket paa alt muligt siden den Tid, og med den forøgede Virksomhed, som De samvirkende Fagforbund udfolder, er det ikke mere muligt at administrere med dette Beløb, og Forretningsudvalget foreslaar derfor, at Administrationsbidraget hæves med 20 Øre for heltbetalende og 10 Øre for halvtbetalende Medlemmer. Administrationsbidraget bliver derefter 60 Øre for heltbetalende og 30 Øre for halvtbetalende Medlemmer aarlig. Forslaget vedtoges enstemmig.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46 ❋ KØBENHAVN DEN 17. MAJ 1919 ❋ 15 AARGANG

De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Den ordinære Generalforsamling.

II

Punkt. 4. Valg af en 3. Sekretær.

Formanden oplyste, at De samvirkende Fagforbunds stærke Vækst og Arbejdets mere og mere omfattende Karakter har nødvendiggjort Ansættelsen af en 3. Sekretær.

Der var indkommet ca. 20 Ansøgninger, og han vilde foreslaa nedsat et Udvalg til at gøre Indstilling vedrørende disse Ansøgninger og eventuelle nye Forslag.

Lyngsie holdt en varm Tale for at vælge Vilh. Nygaard, som havde erklæret sig villig til at modtage Valget, saafremt en anselig Majoritet var derfor. Nygaard anbefaledes endvidere af I. P. Jønsson, Arn. Nielsen og Hans Petersen, Odense, medens Vill. P. Arup og C. Busted foreslog Hans Jacobsen.

Det vedtoges at nedsætte Udvalget, der kom til at bestaa af 5 Medlemmer, valgt af Forsamlingen, og 5 Medlemmer, udpeget af Forretningsudvalget.

Forretningsudvalget indstiller, at der vælges en 3. Sekretær og at Lovens Paragraf 34 ændres i Overensstemmelse dermed.

Indstillingen vedtoges enstemmig, og det vedtoges, at Valget skal foregaa sammen med Valget af de øvrige Tillidsmænd.

Til at fremkomme med Indstilling om Valget, nedsattes et Udvalg, bestaaende af følgende Medlemmer. Vill. P. Arup, Mart. Petersen, Arnold Nielsen, J. A. Hansen, J. P. Nielsen, Vald. Hartmann, Hagengaard, H. M. Christensen, K. Hvidtfeldt og J. Arnskov.

Punkt 5. Den planmæssige Strejkeunderstøttelse.

Formanden oplyste, at Lovens § 15 bestemmer, at naar en Arbejdsstandsning er godkendt af Forretningsudvalget, og denne omfatter over 2½ pCt. af Organisationens Medlemmer, yder De samvirkende Fagforbund en Understøttelse af 8 Kr. pr. Uge for heltbetalende og 5 Kr. for halvbetalende Strejkende og Udelukkede.

Det er uden for al Tvivl, at Bestemmelsen, gennem de mange Aar den har bestaaet, har været til uvurderlig Nytte for Arbejderne under deres, ofte langvarige Kampe med Arbejdsgiverne, og i høj Grad bidraget til at Kampene har faaet et gunstigt Forløb.

Forretningsudvalget har dog ikke været blind for Vanskeligheden ved at opfylde Lovens Bestemmelser om Støtte, naar alle Overenskomster udløber samtidig. Organisationerne maa derfor styrke deres egne Kassebeholdninger i størst mulig Udstrækning. Endvidere maa det indskærpes Organisationerne, at de nøje overholder Lovens Bestemmelser, der er en Betingelse for at kunne modtage Strejkeunderstøttelse. Paa Forretnings-

udvalgets Vegne foreslog Formanden at forøge De samvirkende Fagforbunds Forskudsfond til 250,000 Kr.

En af Forretningsudvalget stillet Resolution, som er saalydende:

»Generalforsamlingen vedtager at paalægge Organisationerne ved Indledning af Lønbevægelser, hvortil der kræves Støtte af De samvirkende Fagforbund, nøje at overholde Lovens Bestemmelser om, forud at indhente Sanktion til Opsigelse af Overenskomsterne, til Fremsættelse af Strejkevarsler samt om Henlæggelse af de i § 21 nævnte aarlige Bidrag til Organisationernes Strejkefond, der er en Betingelse for Hovedorganisationens Støtte under eventuelle Strejker.

Endvidere vedtager Generalforsamlingen, at bemyndige Forretningsudvalget til, ved Paaligning af Bidrag, i Forhold til Organisationernes Medlemsantal, at forhøje Forskudsfonden til 250,000 Kr.«

sattes efter en kort Bemærkning af Typograf Berendt under Afstemning og vedtoges enstemmig.

Punkt 6. Den faste Voldgiftsret.

a. *Lovens Revision.* Formanden gennemgik det Forslag vedrørende den faste Voldgiftsret, som for Tiden behandles paa Rigsdagen. I Følge Loven af 1910 skulde Indenrigsministeren efter 5 Aars Forløb foranledige nedsat et Udvalg til at forberede en eventuel Revision. Et saadant Udvalg blev nedsat og udarbejdede det Forslag, der nu behandles. Fra Arbejdsgivernes Side blev der fremsat Ønske om Ændringer, som vi bestemt maatte modsætte os, idet de vilde udvide Organisationernes retslige Ansvar til at omfatte alle Handlinger af enkelte Medlemmer. Saadanne Ændringer er derfor opgivet. Omvendt var det ikke muligt at opnaa Arbejdsgivernes Tilslutning til Ændringer, som vi kunde ønske. Loven bliver derfor i alt væsentligt uforandret. Dog er det opnaaet, at Arbejdsgivere, som ikke betaler Arbejdernes retmæssige Løn, ikke blot kan idømmes Bod, men ogsaa — uden at man behøver at gaa til de almindelige Domstole — kan dømmes til at betale den skyldige Løn. Loven er efter de paagældende Organisationers Ønske udvidet til ogsaa at omfatte Landbrug og Handel.

Endelig gav Formanden en udførlig Fremstilling af Forhandlingerne vedrørende Forligsmandsinstitutionen. Denne bliver i alt væsentligt uforandret, idet meget betænkelige Planer fra anden Side er lagt ad acta.

Udvalget har ogsaa udarbejdet en Vejledning for den faglige Voldgiftsbehandling, som de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg har givet sin Tilslutning. Denne Vejledning er trykt og omsendt til Organisationerne.

Dr. Ussing, som var Udvalgets Formand, havde ogsaa fremsat Forslag om en Revision af faglige Kendelser, hvis der opstod Formodning om, at Kendelsen var forkert.

Dette Forslag har Arbejderrepræsentanterne modsat sig, idet man ikke mente, at have Brug for en saadan Højesteret, og fordi det kun vilde vanskeliggøre at faa Kendelsen respekteret.

b. *De afsagte Voldgiftskendelser* blev gennemgaaet af Sekretær *Alfred Christiansen.*

Der har i 1916—19 været indbragt 101 Sager, hvoraf 69 har været indbragt af Arbejdsgiverne og 32 af Arbejderne, hvilke sidste Sager i høj Grad har drejet sig om Arbejdsformandsspørgsmaal. Kun i 58 Sager faldt der Kendelser, medens Resten blev forligt. Det er Tidens Uro med de deraf følgende mange uvarslede Arbejdsstandsninger, der har affødt de mange Sager. Det største Antal Sager, nemlig 44 har været i 1918. I Sagsomkostninger er Arbejderne idømt 7295 Kr. og Arbejdsgiverne 2925 Kr. I 25 Sager er Arbejderne idømt Bod paa ialt 141,680 Kr., medens Arbejds-

giverne i 4 Sager er idømt Bod paa ialt 1500 Kr. Det er disse høje Beløb, der har skabt Opmærksomhed og Kritik om Voldgiftsrettens Virksomhed. Den ejendommelige Fagtaktik, der vandt Overhaand hos Skibsværftsarbejderne, resulterede i, at man nægtede at bøje sig for afsagte Kendelser, sprængtes ud af Arbejdsmandsforbundet og idømtes en Bod paa 30,000 Kr., langt det største Beløb, der nogensinde var idømt. Boden blev ikke betalt, idet Organisationen gik Konkurs. En Sag vedrørende en ulovlig Blokade hos Christoffersen i Vejlegade blev ført paa en for Arbejderne gunstig Maade, idet der ingen Bod ikendtes og Arbejdsgiverne blev lagt tillast, at de selv havde givet nogen Grund til Blokaden. Men Syndikalisterne fremtvang saa Blokadens Fortsættelse og skaffede derved Organisationen en Bod paa 5000 Kr. De andre store Beløb hidrører fra de meget omtalte Weck-end-Sager, hvor Murerne stadig handlede paa trods af Kendelserne og først idømtes en Bod paa 1000 Kr., den blev betalt, derefter faldt anden Kendelse paa 10,000 Kr., som ogsaa betaltes, da denne Kendelse heller ikke respekteredes af Fagforeningen faldt en tredie Kendelse med en Bod paa 60,000 Kr., som ikke blev betalt, men havde den gamle Fagforenings Opløsning til Følge. Ogsaa Jord- og Betonarbejderne trodsede Kendelse efter at være idømt 4000 Kr., men det lykkedes at udskyde anden Kendelse, indtil Jord- og Betonarbejderne i September selv havde ladet Weck-end falde, hvorfor man slap med en ny Bod paa 3000 Kr. Endelig hidrører en Bod paa 10,000 Kr. fra Bagernes uvarslede Strejke. Fra D. s. F.s Side blev alt gjort for at forklare denne Strejke som en Følge af Arbejdsgivernes stejle Karrighed, men hertil tog Retten ikke Hensyn. Derimod blev en Aktion mod Elektrikerforbundet en stor Fiasko for Arbejdsgiverne.

I de af Arbejderne anlagte Sager har Arbejderne i stor Udstrækning faaet underkendt Arbejdsgivernes Krav om saakaldte Formænds Udtræden af Fagforeningen. Indenfor Guld- og Elektropletfaget forsøgte Arbejdsgiverne at nægte nyantagne Arbejdere mere Løn, end de havde haft paa forrige Arbejdsplads. Dette blev af Voldgiftsretten kendt ulovligt og Arbejdsgiverne idømt en Bod, fordi de havde svaret Fagforeningen affejende paa dennes Krav om Mægling paa Sagen.

De afsagte Kendelser viser paa den ene Side, at Retten kan være os til Gavn, naar den benyttes rigtigt, men indskærper paa den anden Side, at man ikke kan ignorere de Overenskomster, som man selv har indgaaet. Det vilde iøvrigt være til den største Skade for os selv, hvis Retsgrundlaget brister; med Ringeagt for Overenskomster følger nemt Ringeagt for vore egne Love, Tillidsmændenes moralske Styrke undergraves, og i sidste Instans vender Forholdet sig til Skade for os selv. Vi maa søge at højne den Retsfølelse, som Krigstiden har svækket i alle Samfundslag, ogsaa hos Arbejderne. Her er en stor Opgave i den kommende Tid.

Deputationens Beretning. Som Ordfører for den Deputation, der var sendt til Rigsdagen angaaende Prisreguleringens Opretholdelse, aflagde Lyngsie Beretning. Statsminister Zale, Indenrigsminister Rode, Thingenes Formænd og samtlige Partiformænd havde modtaget Deputationen. Statsministeren havde erklæret, at Regeringen selvfølgelig vilde være lydhør for Krav, der fremsættes af 250,000 organiserede Arbejdere, og takkede for den Tillid, der laa i Henvendelsen. Vi svarede, at vi nærede Tillid til en Regering, hvori Socialdemokratiets Førstemand har Sæde, og lovede at overbringe Statministerens Svar.

Den Modtagelse, vi fik, vidner højt om den Respekt, vore Organisationer har skabt sig. Hold dem sammen i det rette Spor, da sejrer alle vore Krav.

Punkt 7. Septemberforliget.

Til Behandling forelaa følgende Forslag:

Arbejdernes Fællesorganisation for Odsherred foreslaar.

Forliget af 5. September 1899 opsiges.

Dansk Elektrikerforbund foreslaar følgende:

»Der nedsættes et Udvalg til Revision af Septemberforligets Bestemmelser. Der fastsættes en Tidsfrist indenfor hvilken de forskellige tilsluttede Forbund kan indsende Forslag om Ændringer eller Tilføjelser i Septemberforliget. De indsendte Forslag samarbejdes af Udvalget og og forelægges det førstkommende Repræsentantskabsmøde, som bemyndiges til at træffe Bestemmelse om, hvorvidt disse bør søges gennemførte, eller om Septemberforliget i det hele taget skal undergaa nogen Forandring eller Opsigelse«.

Anders Jensen (Fællesorg. i Odsherred) motiverede Forslaget fra denne Organisation om at Septemberforliget opsiges. Dette Forlig er ganske forældet og maa afskaffes eller ændres.

Chr. Petersen (Elektrikerforbundet). Vort Forbund har fremsat Forslag om, at der nedsættes et Udvalg, hvis Opgave skal være at revidere Septemberforliget. Arbejdsplanen skal være den, at Organisationerne faar Adgang til at indsende Forslag til Ændringer eller Tilføjelser til Septemberforliget, hvorefter Udvalget bearbejder disse og gør Indstilling til førstkommende Repræsentantskabsmøde.

J. A. Hansen fik herefter Ordet for at holde et Foredrag om Septemberforliget, dets Fordele og dets Mangler:

Det Emne, som jeg har levet at tale til den ærede Generalforsamling om, er i og for sig altfor stort til at behandle ved en Lejlighed som denne med den stærkt beskaarne Tid, som jeg kan lægge Beslag paa. Jeg beder derfor om, at mine Bemærkninger maa blive betragtede som et Forsøg paa i al Korthed at antyde Forretningsudvalgets Standpunkt til de fremsatte Forslag om at nedsætte Udvalg til en Revision, eventuelt Opsigelse af Septemberforliget. Hvis man spørger: Kan Forliget i det hele taget opsiges? — vil jeg dertil svare, at jeg tror ikke, nogen for Alvor vil bestride dette. En anden Ting er det naturligvis, om man bør gaa til en Opsigelse, og hvis man enes derom, saa at spørge: Hvad skal Formaalet med en saadan Opsigelse være.

Jeg tror at kunne sige, at Forretningsudvalgets Standpunkt er det, at man ikke vil modsætte sig, at der, som foreslaaet, nedsættes et Udvalg med de nævnte Formaal for Øje, men dette maa ikke forstaas saaledes, at Forretningsudvalget paa Forhaand føler sig sikker paa større Resultater heraf. Thi hvad er Septemberforliget, og hvad er der i dette Forlig, som virker generende for vor Bevægelse? Jeg tror, at det langt overvejende Flertal af denne ærede Forsamling vilde komme adskilligt i Forlegenhed, hvis de paa staaende Fod skulde besvare herhenhørende Spørgsmaal.

Men til Besvarelse af Spørgsmaalet: Hvad er Septemberforliget, — altsaa: hvad er der i det, som trykker, — skal jeg sige, at Septemberforliget som saa meget andet er undergaaet en meget betydelig Forandring. Ganske vist staar der nøjagtig de samme Ord og Sætninger i Septemberforliget i Dag, som der stod i 1899, men der er sket det, at der er afsagt en lang Række af Kendelser først ved den permanente Voldgiftsret og senere ved Den faste Voldgiftsret. Ved denne sidste er vi saadan noget som ved Sag Nr. to Hundrede og nogle og halvfjers, og det er min Overbevisning, at Septemberforliget gennem alle disse Kendelser lidt efter lidt er blevet i høj Grad forbedret, og dette beror igen paa, at vore Orgenisationer er vokset i Styrke. Selvom man nok kan sige, at Septemberforliget har sine Mangler, saa virker disse for Tiden med vore Organisationers nuværende Styrke ingenlunde særlig generende efter min og manges Mening, men jeg maa naturligvis erkende, at paa dette Omraade er der ikke absolut Enighed. Adskillige Organisationer beskæftiger sig jo ofte med dette Forlig og dets

Opsigelse, og vore Modstandere, Syndikalisterne og Splittelsesmændene, skriver stadig i lange Baner om dette forfærdelige Forlig, der sammen med De samvirkende Fagforbund og meget andet staar som en Hindring for de organiserede Arbejderes Fremmarch.

Men jeg vil gaa over til at omtale nogle enkelte Punkter i Forliget.

Post 1 og 2.

Punkt 1 er kun en Overgangsbestemmelse, og den er der altsaa intet aktuelt at sige om, men Punkt 2 er til Gengæld et Punkt, hvorom der har staaet megen Strid. Det er det om Strejkevarslerne. Jeg tror imidlertid, at de fleste vil indrømme, at Strejkevarslerne, som jo nu benyttes af mange Organisationer, af enkelte i en endog meget udstrakt Grad, ingenlunde har været til Skade for Arbejderne — tværtimod. Der er vist mange, som er klare over, at man under et Strejkevarsels Tryk ofte har opnaaet mere, end der ellers kunde være naaet, bl. a. ved Forligsmandens Støtte. — Maa jeg her i Parantes bemærke, at der maaske kan siges at ligge en Fare i for stærk Benyttelse af Forligsmanden, da dette nemlig let fører videre til tvungen Voldgift ved Staten, saaledes som man har det i Norge, hvor Regeringen uden videre nedlægger Forbud imod Strejke, hvor den finder den stridende mod Samfundets Interesser og Krav. — Iøvrigt er maaske nok Strejkevarslerne et af de Spørgsmaal, som ved en Revision maa søges klarede: Skal Arbejdsgiverne have baade først den voldgiftsretlige Behandling ved Mægling og Forhandling og derefter et 14 Dages Varsel. — »1ste-Varslet« kunde maaske sendes sammen med Begæringen om faglig Mægling.

Endnu et: Dette Punkt forbydes os at støtte Udenforstaaende under en Kamp med Modpartens Hovedorganisation, men er vi ikke ogsaa her ude i den rene Meningsløshed overfor dem, der melder sig ud af Hovedorganisationen, men som bagefter indkræver Bidrag hos vore Medlemmer.

I Virkeligheden bringer de os — eller søger at bringe os tilbage til Tiden før 1898, og er dette attraaværdigt?

Men hvis vi ikke havde dette Punkt, eller om man vil: Forliget, manglede vi jo Retsgrundlaget for Sympatistrejken — ja for den eventuelle Generalstrejke, som visse Folk holder af at pusle med i Mangel af bedre Beskæftigelse — baade det ene og det andet afgiver Septemberforligets Post 2 Grundlag for. Organisationerne har herved gennem Hovedorganisationerne Ret til at kunne etablere Sympatistrejke, eventuelt Generalstrejke, ogsaa indenfor en Overenskomstperiode.

Men Strejkevarslerne har iøvrigt sikkert friet vore Medlemmer for adskillige tabte Strejker ved at give et Resultat, forinden Modpartens Irritation er kommet for langt ud og har vakt den *Modstand for enhver Pris,* som vel menneskelig set ogsaa slumrer hos Arbejdsgiverne, og som let fremkaldes ved de uvarslede Arbejdsstandsninger, som desuden let bliver en Hindring for enhver planmæssig Lønpolitik fra vore Organisationers Side.

De uvarslede Standsninger, sat i System, vilde efter min Mening absolut hindre en maalbevidst Lønpolitik, og Fordelen ved en saadan opvejer efter min Mening langt, hvad der maaske en enkelt Gang kan opnaas ved et Kup.

Post 4.

Post 4 er maaske den allermest omstridte, fordi vi her er ved Teorien om »Herre i eget Hus«, som Arbejdsgiverne i sin Tid kælede saa meget for. — Men Teorien er ikke meget værd for dem mere, og kun den har de tilbage. I Praksis deler de Magten med Organisationerne:

Gennem «Normen for Regler for Behandlingen af faglig Strid« er vi

sikrede Forhandling om et hvilket som helst Stridsspørgsmaal. Arbejdsgiverne har ingen Mulighed for at sige nej til Forhandling om nogen Strid vedrørende Arbejdsforhold, naar saadan forlanges, og der er bestemte og korte Frister, indenfor hvilke Forhandling skal finde Sted.

Afskedigelsesretten er i alt Fald ogsaa bremset stærkt ved Tillidsmandsinstitutionen, men ogsaa andre Afskedigelser vil der være Mulighed for at faa underkendte ad retslig Vej. — For Resten er Afskedigelsesretten vist uden stor Værdi for Arbejdsgiverne for Tiden.

Retten til at beskæftige Uorganiserede, som Arbejdsgiverne vel teoretisk set har, er vist for nærværende ogsaa uden reel Betydning, men her er ganske vist et Punkt, der ogsaa bør tages under Overvejelse ved en eventuel Revision. Spørgsmaalet kan nok siges at trænge til en retslig Afklaring. Men Organisationstvang — vil jeg gerne tilføje — er jeg en Modstander af, for saa vidt der kan blive Tale om at fastslaa en saadan ved Lov.

Men lad mig endnu her nævne, at gennem Punkt 4 er Arbejderen i ikke ringe Grad sikret imod enhver Forringelse af en overtagen Akkord. Det drejer sig her om en Bestemmelse af ikke ringe økonomisk Værdi for Arbejderne.

Post 5.

Om Formændene er der megen Strid — som oftest af en ret delikat Natur. Det vil sige, at Striden i Reglen staar om, hvorvidt Stridens Genstand er Formand eller ikke. Vi har imidlertid mange gode Retskendelser, som har gjort det umuligt for Arbejdsgiveren paa denne Maade at skaffe sig en »uorganiseret Arbejder«.

Og de virkelige Formænd ønsker vore Organisationer jo ikke at have som Medlemmer, — i alt Fald min Organisation ønsker det ikke.

Det maa vel ogsaa indrømmes, at en ordnet og frit stillet Arbejdsledelse er et Gode, men Vanskeligheden ligger netop i, at Arbejdsgiverne ønsker og udøver et Overherredømme over Funktionærstanden.

Naar Forliget siger, at Formændene skal have »fuld Frihed til ikke at være Medlemmer af Fagforeninger«, saa fortolkes dette i Praksis saaledes, at Arbejdsgiverne hævder og praktiserer en Ret til naar som helst at forbyde disse at være Medlemmer, ogsaa hvor det drejer sig om Funktionærer, som ikke er Arbejdsledere.

En Revision maatte efter min Mening beskæftige sig med at skabe Frihed for Funktionærerne ogsaa overfor Arbejdsgiverne.

Formændenes Ret til at paatage sig Arbejde under Konflikter er iøvrigt ogsaa begrænset stærkt af Den faste Voldgiftsret.

Post 6.

Opsigelsesfristen angaaende Priskuranter, som er sat til 3 Maaneder, men iøvrigt overladt til Overenskomsterne, er, tror jeg, uden videre praktisk Betydning, og behøver efter min Mening ingen Ændring.

Post 7.

Boykottingen er jo nærmest en Overgangsbestemmelse, som vel f. Eks. i Kendelse Nr. 4 ved Den faste Voldgiftsret har faaet en Fortolkning i Relation til Punkt 9 om at skabe rolige Arbejdsforhold, men jeg tror ikke, nogen vil paastaa, at dette Punkt har generet, eller at der er Trang til en Ændring her.

Post 8.

Denne omhandler, at Arbejderne skal i Arbejde paa de samme Værksteder efter Lock-out-ens Afslutning; — lad os haabe, at den blev opfyldt i 1899.

Post 9

siger, at »De samvirkende« skal virke sammen med Arbejdsgiverforeningen for »stabile« og gode Arbejdsforhold, og den indeholder ogsaa en Del andre gode Løfter: om en »Opsigelsesfrist« og Lærlinges Lønforhold, som maaske kunde tages op til Gennemførelse, navnlig Lærlingeforholdene, men jeg har en Følelse af, at disse Ting aldrig bliver løst eller behøver at løses paa Basis af Septemberforliget. Spørgsmaalet om ensartede Voldgiftsregler, som Stykket ogsaa omtaler, er jo løst forlængst med Vedtagelsen af »Norm for Regler for Behandlingen af faglig Strid«.

Posterne 10, 11 og 12

indeholder Forligets Jura, altsaa bl. a. Spørgsmaalet om Brud og Indbringelse for Hof- og Stadsretten, hvor Voldgiftsretten for længst er traadt i Stedet, hvilket jo er sket paa Basis af Vedtagelse bl. a. her i De samvirkende Fagforbund.

Post 13

siger, at en Organisation ikke kan fri sig for Forliget ved at melde sig ud af Hovedorganisationen, og den tror jeg heller ikke nogen, i alt Fald ikke nogen, som hylder Centralisationen, kan ønske forandret.

For Resten indeholder Forliget nogle midlertidige Bestemmelser som nærmest kun har historisk Interesse.

Der er dog en, der siger, hvor der er Tale om Snedkeroverenskomsterne, at Forhandlingerne »skal omfatte samtlige under Konflikten hørende Arbejderorganisationer, uanset om disse hører under Arbejdernes Hovedorganisation eller ej«.

En saadan Bestemmelse vidner om mere Samfølelse end den, der nu raader indenfor Arbejdernes Organisationer. Se paa Byggefagene, der opløser sig i Provinsen for sig og København for sig og synes at tro, at de derved opnaar større Nyttevirken af deres Organisationer; for mig er dette urigtigt, og enten beror dette paa Misforstaaelse eller paa bevidste Forsøg paa at skade og svække vore Organisationer.

Maa jeg til Slut om Forliget sige, at selvom det ikke eksisterede, saa vilde de allerfleste af dets Bestemmelser alligevel være gældende i Kraft af de faglige Overenskomster selv. Vore Organisationer vil næppe kunne regne med en ubegrænset Ret til at etablere Arbejdsstandsning indenfor en Overenskomstperiode. Noget saadant vil kun medføre Opløsning og Anarki, men paa den anden Side har jeg jo peget paa nogle Punkter, som maaske nok kunde trænge til nogen Omformning eller nærmere Forklaring, og for saa vidt er altsaa Forretningsudvalget villigt til at akceptere Forslaget om Udvalgs Nedsættelse.

Men egentlig vilde jeg gerne føje til, at vi jo lever i en Brydningens Tid. Bl. a. staar Spørgsmaalet om Industriens Socialisering paa Dagsordenen i de store Lande og vil maaske ogsaa snart melde sig her. Saa vidt jeg kan se, bevæger den engelske Form for Socialisering sig noget paa Overfladen, hvorimod Tyskerne tager Sigte paa at gaa dybere og grundigere til Værks. Dette ligger vel i nogen Grad i Tyskernes velbekendte Grundighed, men man maa jo ikke glemme, at Tyskland har været og er underkastet Revolution, og hvad man der diskuterer er nærmest det, som som skal vokse frem af Kaos, men det er aldeles ikke udelukket, at netop Tyskland kan blive det Land, hvorfra de rette Impulser til en ny Ordning af Industriens sociale Forhold kommer. Paa det her berørte Omraade bør vi dog vist alligevel forholde os afventende og indtil videre leve vort Organisationsliv paa Basis af de Retstilstande, som er skabte ved Septemberforliget og dets Udformning og Fortolkning ved Den permanente og faste Voldgiftsret.

Formanden gjorde opmærksom paa, at Forretningsudvalget kan gaa med til at der nedsættes et Udvalg som af Dansk Elektrikerforbund, hvorefter han mente at en yderligere Diskussion var unødvendig.

H. M. Christensen (Barberforbundet) erkendte den instruktive og objektive Maade, hvorpaa I. A. Hansen havde belyst Septemberforliget. Men Taleren maatte hævde at Forliget virkede forskelligt for smaa og store Organisationer. Var uenig med J. A. Hansens Betragtninger angaaende Støtte til udenforstaaende Organisationer. I Henhold til Forliget er Arbejdsgiverne med til at bestemme, hvem vi maa støtte eller ikke støtte.

Lyngsie kunde i det store og hele slutte sig til de af I. A. Hansens fremsatte Betragtninger.

Imødegik nogle af Chr. Petersen fremsatte Bemærkninger. Kunde ikke erkende Rigtigheden af H. M. Christensens Betragtninger angaaende Varselspligten. Vi er aldrig blevet tvunget til at underskrive Forliget, men vi tog Forliget fordi der ingen Anledning var til at kæmpe videre, og man maa ikke kæmpe og slaas, naar der ikke er mere at slaas om. Det var ingen slagen Hær, der opgav Kampen, tværtimod.

Chr. Jensen (Tobaksarbejderforbundet). Der er ihvertfald to Punkter, der er generende for Arbejderne, det er Varselspligten og Opsigelsesfristen for Overenskomsten. Under alle Omstændigheder generer disse Bestemmelser Tobaksarbejderne i høj Grad.

Vald. Jensen (Elektrikerforbundet). Naar vi hører I. A. Hansen og Lyngsie skulde man tro at der slet ingen Grund er til at søge Septemberforliget ændret. Taleren havde en ganske anden Opfattelse. Forliget paalægger Organisationerne et altfor stort Ansvar. Naar man taler om Varselspligten maa man erindre den Tid, der er medgaaet til de forudgaaende Forhandlinger. Var tilfreds med at Forretningsudvalget havde tiltraadt Forslaget om Udvalg, men det vilde have været bedre om man havde taget denne Stilling ifjor, saa Udvalgets Arbejde kunnet have været endt nu.

P. Berendt (Typografforbundet) havde fra sin tidligste Ungdom betragtet vore Organisationer som Kamporganisationer og han troede ikke paa at vi gennem Forhandling kunde skabe Overenskomster som Arbejderne kunde være tilfredse med. Bygningsarbejdernes Kamp er en Kamp for samme Principper som vi andre kæmper for. Ud fra sit Grundsyn om Kamporganisationer var han en Modstander af Septemberforliget.

I Ly af Forliget kan Arbejdsgivrne skabe sig et Strejkebryderkorps ved Hjælp af Formandsbestemmelserne. Taleren ønskede ikke Ændringer i Septemberforliget, men alle generende Bestemmelser fjernet, uden at erstattes af andre.

Chr. Petersen (Elektrikerforbundet) naar vi har foreslaaet Udvalg, er det for at tage Brodden af den Kritik der hersker ude blandt vore Medlemmer. I. A. Hansen havde i overvejende Grad Ret i de Synspunkter han gjorde gældende i sit Foredrag med Hensyn til Septemberforliget, men der er dog sikkert adskilligt, der bør ændres, bl. a. Varselsbestemmelserne. Taleren haabede, der gennem Udvalgets Arbejde kan skabes Ro om Septemberforliget.

Vald. Hartmann (Slagteriarbejderforbundet) var som bekendt en Modstander af Septemberforliget. Taleren erkendte, at det var klogt at vore Ledere i 1899 underskrev det og derved friede Arbejderne for en Kamp ind i Vinterens Hjærte. Men dermed kan ikke være sagt, at Septemberforliget fortsat er af den Beskaffenhed at vi kan være tjent med det. Jeg kan i Modsætning til P. Berendt være med til at ændre Forligets nuværende Bestemmelser, og hilser med Glæde at Forretningsudvalget kan gaa med til Nedsættelsen af et Udvalg til at undersøge Mulighederne for en Ændring i Forliget.

C. M. Lyngsie havde ikke med sine første Udtalelser tænkt paa at gøre Grin med Septemberforliget, med jeg harsellerede over den, baade i Tid og Utid fremsatte Kritik overfor Forliget og som oftest bunder den i Ukendskab dertil.

Taleren replicerede til Hartmann og P. Berendt og hævdede, at Arbejdernes Organisationer før vi fik Forliget lod meget tilbage at ønske, men netop var gaaet mægtigt frem siden vi fik Forliget, der jo ogsaa har Bestemmelser, der beskytter vore Medlemmer og Organisationer.

Trods Septemberforligets Bestemmelser mangler vi ikke Kampmidler naar blot vi har Magt til til at udnytte disse, og Forliget kan endda give os Basis for at føre Kamp, bl. a. Sympatistrejken, som vi netop, paa Basis af dette, kan etablere paa Trods af løbende Overenskomster.

E. Svendsen. P. Berendt udtalte, at en af de største Skavanker ved Septemberforliget var, at vi ikke kunde støtte Byggefagene i deres Kamp. Taleren vilde foranlediget heraf hævde at Solidaritet var en Livslære for de organiserede Arbejdere, men vi har gentagne Gange støttet de her nævnte Fag, men trods dette er baade Tømrere, Murere og Murarbejdsmænd traadt ud fra Samarbejdet med os andre, og de har da ikke særlig Krav paa vor økonomiske Støtte. Deres Kamp har ogsaa sin Braad vendt mod Centralisationen, idet de vil vise at de kan naa videre ved at staa uden Samarbejde med os andre. Det er den Maade de viser deres Solidaritetsfølelse overfor os andre paa. Taleren viste ved forskellige Eksempler hvor lidt Septemberforliget havde hæmmet os i vore Bevægelser, men ikke destomindre kunde han anbefale Nedsættelsen af et Udvalg for derigennem at undersøge Betingelserne for eventuelle Ændringer.

Anth. Andersen gav nogle Oplysninger angaaende de Midler Københavns Kommune havde bundet i Byggeforetagender, rejst under Krigen og oplyste at det havde vist sig umuligt at skaffe Materialer til at fortsætte det standsede Byggeri. Berendt manglede Tro paa at vi paa noget Retsgrundlag kunde skabe taalelige Vilkaar at leve under var jo i Strid med hans egne Udtalelser om Nødvendigheden af at indgaa Overenskomster, som jo netop var det Retsgrundlag paa hvilket vi arbejdede.

P. Berendt mente, at Socialdemokraterne forlængst kunde have skabt Produktionsvirksomheder som havde gjort det muligt nu at bygge. Naar han var Modstander af De samvirkende Fagforbund saa var det under den Form der nu arbejdes, derfor havde han anbefalet sin egen Organisation at melde sig ud.

Frk. *Else Jensen* (Tobaksarbejderne) havde altid hørt at Septemberforliget var en Mare, der hvilede tungt paa vort Organisationsliv, og nu kom Lyngsie her og udtalte at Forliget netop er Livsgivende for vore Organisationer. Taleren var glad ved at Forretningsudvalget kunde gaa med til at nedsætte et Udvalg til Revision af Forliget, saa kunde vi maaske næste Gang tage det sidste Trin, at afskaffe det. Byggefagenes Kamp er ogsaa vor Kamp og vi bør opfordre vore Medlemmer til at støtte den.

Formanden, *Carl F. Madsen*, havde hellere set at Byggefagenes Forhold ikke var berørt her, men det var P. Berendt, der havde bragt det frem og han vilde da sige, at forinden vi havde afsluttet vore Forhandlinger med Arbejdsgiverne da havde en af Byggefagenes ledende Mænd haft Lejlighed til at de Resultater og han havde da udtalt, at dette kunde han fuldtud tiltræde, men ikke desto mindre havde de senere gaaet andre Veje.

Byggefagene som burde staa sammen med os, havde aldrig støttet os i de Kampe Arbejdsgiverne havde paaført os, dem havde vi selv baaret.

Tømrer og Murerforbundet i Provinserne havde da ogsaa accepteret den Arbejdstid som vi havde fremskaffet, medens deres københavnske Afdelinger havde valgt at fortsætte det splittelsesarbejde der forlængst er begyndt iblandt dem.

Vi har valgt den Vej et forhandle os tilrette om vore Krav, medens de københavnske Bygningsarbejdere har valgt at slaa sig tilrette.

Men vi er Arbejdere alle sammen og kommer Byggefagene og beder os om at tage et Tag med, saa tror jeg vi er parat dertil, men de har ikke hidtil stillet sig loyalt overfor os, og naar man nu her, fra Berendts Side kommer og vil paadutte os Fejl i vor Stilling overfor Bygningsarbejderne, saa maa man finde sig i at vi tager til Genmæle.

Formanden redegjorde udførligt for sin Stilling til Septemberforliget og lagde ikke Skjul paa, at der var visse Punkter som vi ikke skulde ønske at komme bort fra medens der er andre, der er forældede og bør ændres.

I. A. Hansen gjorde nogle afsluttende Bemærkninger og udtalte, at det ikke her drejede sig om at faa at høre hvad han eller Typograf Berendt mente om Septemberforliget, det var ikke den enkelte Perrons Mening, der interesserede, men hvad Organisationerne mente, og han stod som Talsmand for 22,000 Metalarbejdere. Ud fra samme Synspunkt interesserede det ham ikke, at P. Berendt personligt bekæmpede De samvirkende Fagforbund, han han ikke samtidig fortalte os noget om hvad der skulde sættes i Stedet.

Forslaget fra Odsherred om at opsige Septemberforliget toges tilbage, hvorefter Forslaget fra Elektrikerforbundet, om Nedsættelse af et Udvalg vedtoges enstemmigt og til Udvalget valgtes følgende:

Chr. Petersen, Dansk Elektrikerforbund, Chr. Jensen, Tobaksarbejderforbundet, I. A. Hansen, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, C. M. Lyngsie, Dansk Arbejdsmandsforbund, H. M. Christensen, Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund, Vald. Hartmann, Dansk Slagteriarbejderforbund, Martin Petersen, Snedkerforbundet, Carl F. Madsen og E. Svendsen, Forretningsudvalget.

Punkt 8. — 8-Timersdagen.

Paa Forretningsudvalgets Vegne motiverede Former *Arnold Nielsen* et Forslag til en Henvendelse til den af Minister Stauning nedsatte Kommission, som inden Juli skal udarbejde Forslag om 8-Timersdagens Indførelse ved Lov. Arnold Nielsen gennemgik hvert enkelt af de Krav, som Fagene maa stille til den kommende Lov. Ved de samvirkende Fagforbunds Virksomhed er vi nu naaet saa langt frem, at vi nu maa kræve 8 Timers Dagen gennemført fuldtud.

Der kræves desuden indført særlige Beskyttelsesregler for unge Mænd og Kvinder, der sikres mod Aftenarbejde, Arbejde i sundhedsfarlige Bedrifter og skaffes den fornødne Adgang til faglig Uddannelse og Fortsættelsesundervisning, selv om denne foregaar i Arbejdstiden. Voksne kvindelige Arbejdere bør have Lørdag Eftermiddag fri, hvorfor Arbejdstiden for deres Vedkommende kun maa være 44 Timer ugentlig. Endelig træffes der skarpe Bestemmelser mod Overarbejde, Natarbejde og Omgaaelse af Normalarbejdsdagen ved Hjemmearbejde. Jeg anbefaler Resolutionen, der i præcis Form opstiller vore Krav.

Typograf *Harald Jensen* ønskede, at Arbejdstidens Længde for unge Mennesker skulde sættes til kun 6 Timer, da Arbejdstiden bør tage rimeligt Hensyn til de Krav om Frihed og Hvile, som Legemet kræver under Opvæksten. Et saadant Krav vilde ogsaa være stemmende med de internationale Beslutninger.

Formanden, *C. F. Madsen,* var principielt enig med Harald Jensen. Skønt han ikke var blind for visse praktiske Vanskeligheder, mente han dog, at Forretningsudvalget kunde tiltræde en saadan Ændring.

Typograf *P. Berendt* erklærede sig overmaade tilfreds med det Arbejde,

der af De samvirkende Fagforbund er udført for Arbejdstidens Forkortelse. Han havde intet imod generelle Ordninger, naar de blot ikke kom til at hindre enkelte Fag i at naa endnu videre.

Marie Christensen (Husassistenterne). Gælder Kravet om Normalarbejdag ogsaa for den tjenende Stand? Jeg haaber det.

Lundgreen (Træarbejderforbundet) talte bl. a. for at faa Arbejdstiden til at ligge saa tidligt paa Dagen som muligt, for at skaffe mest mulig Aftenfrihed.

Arnold Nielsen, Forretningsudvalget, oplyste, at Loven efter Fagenes Ønske skal omfatte alle Arbejdere, ogsaa Husassistenterne. Han gennemgik de Grunde, der havde ført til, at man foreløbig havde villet nøjes med 8 Timersdagen for unge Arbejdere, men han var naturligvis principielt Tilhænger af endnu stærkere Forkortelse og skulde ikke modsætte sig en Ændring.

Man enedes derefter om Ændringen i Resolutionen, som enstemmigt vedtoges med følgende Ordlyd:

»Til Overgivelse til den af Indenrigsministeriet den 28. Februar 1919 nedsatte Kommission angaaende Indførelse af lovfæstet Arbejdstid vedtager Generalforsamlingen følgende Resolution:

Generalforsamlingen udtaler vedrørende 8 Timers Maksimalarbejdsdagen og dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal følgende:

1) 8 Timers Maksimalarbejdsdagen maa kræves indført nu.
2) Unge Mænd og Kvinder i Alderen fra 14 til 18 Aar skal højst kunne beskæftiges daglig i 6 Timer, og med samme Spise- og Hvilepauser som voksne Arbejdere. De skal ikke kunne beskæftiges i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen, eller paa Søn- og Helligdage. Ejheller i sundhedsfarlige Virksomheder.

   Fag- og Fortsættelsesundervisning bør anordnes for saadanne unge saavel kvindelige som mandlige Arbejdere. Undervisningen kan ikke forsømmes, fordi den foregaar i Arbejdstiden. I saadanne Tilfælde gives der fornøden Frihed.
3) Voksne kvindelige Arbejdere maa ikke have længere ugentlig Arbejdstid end 44 Timer, 8 Timer daglig med Undtagelse af Lørdag, hvor Arbejdstiden bør slutte Kl. 12. Som Regel maa de ikke anvendes til Søn- og Helligdagsarbejde.
4) Voksne mandlige Arbejderes normale Arbejdstid fastsættes til højst 48 Timer ugentlig.
5) Iøvrigt fastsættes for voksne Arbejdere, saavel kvindelige som mandlige, følgende:

   Arbejde i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen maa kun kunne finde Sted, naar Samfundshensyn og nødvendige tekniske Hensyn kræver det.

   Sundhedsfarlige Bedrifter skal undergives særligt skærpet Tilsyn.

   Det forbydes saavel Arbejdere som Arbejdsgivere at udføre eller lade udføre Arbejde, der henhører under Virksomheden, som Hjemmearbejde efter Arbejdstidens Afslutning.«

Punkt 9. Feriespørgsmaalet.

Arnold Nielsen forelagde dette Spørgsmaal og erindrede om, hvorledes Arbejdsgiverne stadig havde modsat sig at yde Sommerferie og der er derfor ikke andet at gøre end her at paalægge De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg at søge gennemført en generel Ordning af dette Spørgsmaal, som det hidtil har vist sig umuligt for de enkelte Organisationer at løse, og han stillede paa det nedsatte Udvalgs Vegne følgende *Resolution* til Vedtagelse:

»Generalforsamlingen udtaler, at Arbejdernes Krav om Sommerferie med Løn er fuldt berettiget og paalægger Forretningsudvalget at fremsætte Krav herom overfor Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, saaledes at en Ordning heraf kan indføres i Sommeren 1920.

Ferien skal pr. Arbejder eller Arbejderske mindst være 6 Arbejdsdage i Forbindelse med 2 Søndage, naar Vedkommende i Tiden fra 1. Maj til 31. April har været beskæftiget i 6 Maaneder hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening. For Ferietiden udbetales en Uges vanlig Løn eller den paagældende Arbejders gennemsnitlige Ugefortjeneste.

Arbejdsgiverne maa eksempelvis kunne ordne Ferie-Lønspørgsmaalet ad forsikringsmæssig Vej gennem deres Organisation.

I hvilken Udstrækning Sommerferie, saavel med som uden Løn, finder Sted for Medlemmer af Organisationer indenfor De samvirkende Fagforbund, paalægges det Forretningsudvalget at foretage en Undersøgelse.«

Chr. Jensen (Tobaksarbejderne) var ikke tilfreds med den Form Resolutionen har faaet, bl. a. fordi der i denne staar, at den paagældende Arbejder skal have været beskæftiget i 6 Maaneder hos en Arbejdsgiver inden for Arbejdsgiverorganisationen, men dette var ikke tilfredsstillende, Ordningen maatte gælde alle Arbejdere, uanset hos hvem de har været beskæftiget.

Flodin (Keramikerne) oplyste, at indenfor Porcelænsindustrien havde man i 12 Aar haft Feriespørgsmaalet gennemført, og nu i Aar har vi ogsaa gennemført det i Pottemagerindustrien. Vi har 6 Dage med Løn, enkelte Grupper 14 Dage.

Arnold Nielsen replicerede til Talerne og henstillede, om man ikke her kunde nøjes med at vedtage det første Stykke af Resolutionen og lade det øvrige udgaa.

Dette vedtoges enstemmigt.

Punkt 10. Fastsættelse af Lønninger til Formanden, Sekretærer og Kassereren.

Som Ordfører for det angaaende Fastsættelse af Lønninger for de valgte Tillidsmænd nedsatte Udvalg forelagde I. A. Hansen Generalforsamlingen et Forslag om Lønningernes Størrelse.

Dette Forslag blev enstemmigt vedtaget.

Punkt 11. Valg af Formand, Næstformand, Sekretærer, Kasserer, faglig Medarbejder ved »Social-Demokraten« og øvrige Medlemmer til Forretningsudvalget, Revisionskomité og Grænseudvalg samt Indstilling af Medlemmer til Arbejdsraadet.

Arn. Nielsen gav som Ordfører for det nedsatte Udvalg Beretning om dettes Arbejde med Hensyn til Indstilling af Valg til 3. Sekretær.

Udvalget vil ikke indstille en enkelt, men indstiller baade Skrædderforbundets Sekretær, Hans Jacobsen, og Vilh. Nygaard. Imellem disse to beder Udvalget Generalforsamlingen om at træffe sit Valg,

Man gik derefter over til Forslag af Formand, Kasserer, Sekretærer, faglig Medarbejder og øvrige Medlemmer af Forretningsudvalg, Grænseudvalg, Revisionskomite og Indstilling af Medlemmer til Arbejdsraadet.

Paa Forslag af Lyngsie genvalgtes:

Til Formand: Carl F. Madsen.
- Kasserer: E. Svendsen.
- Sekretærer: Anth. Andersen og Alfr. Christiansen.
- Næstformand: Anth. Andersen.
- Faglig Medarbejder: Peder Hedebol, alle med Akklamation.

Ved skriftlig Afstemning valgtes Vilh. Nygaard til 3. Sekretær med 278 St., Skrædder Hans Jacobsen fik 100 St?

Derefter valgtes følgende til Medlemmer af Forretningsudvalget:

Arbejdsmand M. C. Lyngsie 343 St., Skrædder Vill. P. Arup 340 St., Smed I. A. Hansen 331 St., Fru Sofie Rasmussen 309 St., Snedker Martin Petersen 276 St., Former Arn. Nielsen 269 St., Sadelmager I. P. Jönson 250 St., Maler Rud. Poulsen 228 St.

Derefter havde:

Slagteriarbejder V. Hartmann 165 St., Træindustriarbejder V. S. Petersen 94 St., Elektriker Chr. Petersen 86 St., Barber H. M. Christensen 83 Tekstilarbejder Chr. Nielsen 50 St.

Til Medlemmer af *Revisionskomitéen* valgtes:

Typograf Laurits Jensen med 294 Stemmer, Smed Niels Lundby 275 St., Tobaksarbejder Hans Hansen 120 St.

Derefter havde Elektriker Vald. Jensen 120 Stemmer, Forsikringsfunktionær Hagensgaard 82 St. Der blev foretaget Lodtrækning mellem Hans Hansen og Vald. Jensen. Der blev afgivet 413 Stemmesedler, hvoraf 1 var ugyldig.

Til Medlemmer af *Grænseudvalget* valgtes:

Bager I. P. Nielsen med 320 Stemmer, Smed I. A. Hansen 308 St., Former Arn. Nielsen 295 St., Snedker Martin Petersen 276 St., Vilh. Nygaard 240 St.

Derefter havde Kedelpasser Chr. Jensen 124 St., Keramiker Einer Jensen 105 St., Arbejdsmand Johs. Nielsen 24 St. og Træindustriarbejder V. S. Petersen 15 St.

Der blev afgivet 378 Stemmer, hvoraf 33 blanke og 1 ugyldig.

Til Medlemmer af *Arbejdsraadet* indstilledes:

København: Tobaksarbejder Alfr. Christiansen med 311 St., Maskinarb. Chr. L. Jensen 232 St., Slagteriarbejder Vald. Hartmann 207 St., Fabriksarbejder Soph. Mortensen 163 St., Maskinpasser Chr. Jensen 104 St., Fabriksarbejder Otto Jespersen 124 St., Bødker A. Andersen 99 St.

Provinserne: Skrædder K. Hvidtfeldt, Nyborg, med 281 St., Snedker I. M. Jonassen, Horsens, 195 St., Fabriksarbejder Jens Mortensen, Aalborg, 184 St., Papirindustriarbejder Martin Olsen, Næstved, 127 St.

Der var afgivet 404 Stemmesedler, hvoraf 29 blanke og 1 ugyldig.

Punkt 12. Arbejdsløshedskassernes Virksomhed.

Herom afgav Hovedkasserer *A. Johansen* følgende Beretning:

Medlemsantallet var i Tiden fra $^{31}/_{3}$ 1917 til $^{31}/_{3}$ 1918 steget fra 176,308 til 221,301; for det sidst afsluttede Regnskabsaar forelaa ingen Opgørelse, men det var givet, at Medlemsantallet i dette Aar ogsaa var steget betydeligt som Følge af stærk Tilgang i en Del af Kasserne, særlig Landarbejdernes. De Anker, der har været rejst over unormal Tilgang til Arbejdsløshedskasserne som Følge af de ekstraordinære Love, har ved nærmere Undersøgelse vist sig uberettigede i det væsentligste. Enkelte Kasser, som Arbejdsmændenes, Kvindelige Arbejderes, Handels- og Kontormedhjælpernes etc., har ganske vist haft en stærkere Tilgang og ligeledes haft vanskeligt ved at holde igen paa denne Tilgang paa Grund af, at disse Fag ikke har noget skarpt begrænset Omraade. For de fleste Kassers Vedkommende har Tilgangen nærmest været mindre end ellers, hvilket ogsaa vil komme til at gælde samtlige Kasser taget under et.

Kassernes Formue, der i 1913 udgjorde 2,382,000, stigende gennem Aarene 1914—15—16 og 17 til 5,421,000, var i 1918 gaaet ned til 4,931,000, hvoraf 2,000,000 skyldtes ekstraordinært Statstilskud, saaledes at Kassernes egen Formue i Regnskabsaaret 1917—18 var forringet med ca. 2,500,000 Kroner.

Af nye Kasser er under de sidste Aar fremkommet Musikernes, Sømændenes, Rigger- og Sejlmagernes, Landarbejdernes, Forsikringsfunktionærernes, Papirindustriens, Urmagernes og Arbejdsledernes Arbejdsløshedskasser. Heraf maatte Musikernes, Sømændenes og Arbejdsledernes Arbejdsløshedskasser siges at være fremkaldte direkte af den ekstraordinære Situation.

Den vedtægtsmæssige Understøttelse, der i Aaret 1912—13 androg 1,646,000 og med Undtagelse af Aaret 1914—15, hvor den androg 2,800,000, har holdt sig omkring 2,000,000 om Aaret, var i Aaret 1917—18 naaet op til 6,190,000, hvilket for de tre angivne Aar udgjorde pr. Medlem Kr. 14,25 —20,70— og 31,14 om Aaret og pr understøttet Medlem henholdsvis Kr. 46,54—55,98 og 96,26.

Den ekstraordinære Understøttelse har i Regnskabsaaret 1917—18 udgjort en Totalsum paa 9,556,000 eller pr. Medlem Kr. 43,18, hvilken Understøttelse fordelte sig paa Dyrtidstillæg med 3,938,000 — Fortsat Hjælp 3,671,000 og Huslejehjælp 1,947,000. For Regnskabsaaret 1918—19 findes ingen Opgørelse endnu for den til Medlemmerne udbetalte Dyrtidshjælp, men de Beløb, der gennem Inspektoratet er udbetalt til Kasserne i dette Aar, vil meget nær komme til at svare til det udbetalte Beløb. Til Kasserne er udbetalt som Tilskud til Reservefond 4,700,000 og som Dyrtidshjælp til Medlemmerne 3,900,000. Heri er ikke medregnet den gennem Finansministeriet til Tobaksarbejderne ydede Erstatning, der androg 320,000 Kr.

Taleren specificerede nærmere Beløbene til de Kasser, der havde modtaget de største Tilskud.

Med Hensyn til Behandlingen af de mangfoldige Klager, som gennem Arbejdsgiverforeningen ekspederes frem til Arbejdsløshedsnævnet er Fremgangsmaaden den, at man ved Bedømmelsen af, hvorvidt en Arbejdsfratrædelse er sket af fyldestgørende Grunde eller en Arbejdsvægring har været berettiget i Almindelighed, lægges den Opfattelse til Grund, at der maa gives den Arbejdsløse Adgang til at opretholde den almindelige Fortjeneste i Faget og ligeledes den Fortjeneste, som han gennem tidligere eventuelt ogsaa senere udført Arbejde har været i Stand til at opnaa, men dette Grundlag paavirkes tillige af, hvorvidt et saadant Medlem har været kortere eller længere Tid ledig og derigennem i større eller mindre Grad har dokumenteret sine Betingelser for at kunne opnaa en eventuel bedre Fortjeneste end den foreliggende. Saavel disse Tilfælde som Klager af anden Natur bliver dog afgjort i hvert Tilfælde for sig med Undtagelse af de i den sidste ekstraordinære Lov omhandlede Tilfælde af kollektiv Vægring, hvor Sagerne i første Omgang behandles summarisk. Under den langvarige store Arbejdsløshed har Spørgsmaalet om Arbejdernes Overgang til andre Brancher været stærkt fremme, men de Vanskeligheder, der er ved anordningsvis at anbringe Arbejdere uden-for deres egentlige Fag, har maattet medføre, at man kun under visse Forhold f. Eks. lang og omfattende Arbejdsløshed i en Branche, selve Branchens Lidenhed eller en Branches Nærbeslægthed med en anden, har kunnet lægge særligt Pres paa at faa saadan Overflytning etableret. Et af de seneste Forsøg har været Linnedsyerskers Overgang til at være Konfektionssyersker.

Spørgsmaalet om Statshjælp ved Arbejderes Overflytning til Arbejdsomraader borte fra Hjemmet eller andre Fag, hvor dette bevirkede Nedgang i Fortjenesten har ogsaa været til Behandling, og er for de førstnævnte Tilfældes Vedkommende ordnet gennem Opholdspenge til Familieforsørgere, medens man for Brancheoverføringerne endnu ikke er kommet til noget Resultat, og Arbejderne maa med en vis Betænkelighed se paa denne Udvikling, der meget vel kan føre til, at daarlige Arbejdsgivere vil benytte Statshjælpen til Løntrykning.

Om Forholdet mellem Arbejdsløshedskasserne og den kommunale Arbejdsanvisning vilde Taleren indskrænke sig til at indskærpe Kasserne altid at have deres Materiale i Orden, selv om dette maatte medføre Ekstraarbejde og deraf følgende Udgifter, for var man ikke i Stand til at opfylde Forpligtelserne, saa var saavel den kommunale Arbejdsanvisning som andre uhyre villige til at overtage Arbejdet paa Bekostning af Kassernes Selvstyre, hvad der i det lange Løb vilde blive dyrest for disse.

Sluttelig henledede Taleren Opmærksomheden paa, at den forhøjede ekstraordinære Understøttelse for Vintertiden ophørte den 1/5 men atter vilde indtræde den 1/10. Selv om denne Nedgang maaske vilde medføre nogen Utilfredshed, maatte det erkendes og var ogsaa fra vor Side fremholdt, at Trangen til Understøttelse var større om Vinteren end om Sommeren.

Punkt 13. — Grænseforhold.

a. Kommunalt Arbejderforbund og Belysningsarbejdernes Forbund.
b. Forslag fra Dansk Gartnerforbund.
c. Afsagte Kendelser og Organisationernes Stilling til disse.

a. Kommunalt Arbejderforbund og Belysningsarbejdernes Forbund. — *Formanden:* Den her foreliggende Strid er over 2 Aar gammel, uden at have fundet sin Afslutning. Kommunalt Arbejderforbund og Belysningsarbejdernes Forbund under Dansk Arbejdsmandsforbund er uenige, fordi Belysningsarbejderne har optaget nogle Medlemmer af Kommunalt Arbejderforbund, som dels var ekskluderede, dels var udtraadte af sidstnævnte Forbund.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har givet Kommunalt Arbejderforbund Ret i dets Opfatfelse af, at det i Henhold til Loven, som blev godkendt ved dets Optagelse i De samvirkende Fagforbund i 1901, alene har Ret til at optage budgetlønnede Tjenestemænd i Forbundet, og det har ligeledes udtalt sig skarpt imod, at Belysningsarbejdernes Forbund har optaget de Tjenestemænd, der er ekskluderede af Kommunalt Arbejderforbund.

Belysningsarbejdernes Forbund tog dog intet Hensyn til Protesten, og Kommunalt Arbejderforbund forlangte derfor Sagen behandlet paa Repræsentantskabsmødet i April i Fjor. Der blev imidlertid sluttet Forlig paa den Maade, at Striden skulde afgøres af en Voldgiftsret, sammensat saaledes, at hver af Parterne valgte et Medlem til Retten og at De samvirkende Fagforbund valgte et Medlem. Rettens Medlemmer er valgt for lang Tid siden, men Retten er bleven forhindret i at afsige Kendelsen, fordi Belysningsarbejdernes Forbund har stillet et Krav, som ikke kan opfyldes, nemlig Kravet om, at en Overenskomst, som menes at være indgaaet mellem Kommunalt Arbejderforbund og Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn for 18—19 Aar siden, skaffes til Veje.

Kommunalt Arbejderforbund har derfor nu anmodet om, at Sagen vedrørende Belysningsarbejdernes uberettigede Optagelse af budgetmæssigt ansatte Tjenestemænd maa blive behandlet paa Generalforsamlingen.

Taleren redegjorde iøvrigt for Sagens Enkeltheder. Han maatte i høj Grad beklage den Stilling som Belysningsarbejdernes Forbunds Formand havde indtaget i denne Sag, idet denne absolut havde vist den største Uvilje til at faa denne kedelige Strid ud af Verden. Maatte ligeledes skarpt kritisere, at Forbundet under Striden har ændret sine Love saaledes, at Formaalet er forandret fra at hedde: »at optage Arbejdsmænd«, til at hedde »optage Arbejdere«.

Anbefalede, at Generalforsamlingen sluttede sig til Forretningsudvalgets Standpunkt.

Lyngsie: Sagen er ikke saa lige til, som Formanden udtaler. Det Dokument, der omtales som afsluttet, har eksisteret, men er ikke til at finde. Kunde ikke optræde som Dansk Arbejdsmandsforbunds Ordfører, da han ikke delte sit Forbunds Hovedbestyrelses Stilling til Sagen og vilde derfor overlade Ordførerskabet til en anden.

Thomsen (Kommunalt Arbejderforb.) supplerede Formandens Udtalelser i den foreliggende Sag, hvis Redegørelse og Stilling til Sagen han fuldtud kunde tiltræde. Det drejer sig ikke her om en Afdeling som paa lovlig Maade er udtraadt af et Forbund, men om nogle Mennesker, der er løbet ud af deres Organisation. Kan det lade sig gøre, ophører alle fornuftige Organisationsbestræbelser.

Axel Olsen (Arbejdsmandsforb.): Jeg har saa meget Kendskab til den foreliggende Sag. at jeg føler Trang til at imødegaa nogle af de faldne Udtalelser. Som Sagen er fremstillet af De samvirkende Fagforbunds Formand, faar man Indtrykket af, at Kommunalt Arbejderforbund er saa ganske uskyldsrent, men dette er saa langt fra Tilfældet.

Taleren nærede ingen Tvivl om, at den meget omtalte Overenskomst i sin Tid er afsluttet. Kommunalt Arbejderforbund indskrænker sig ikke til at optage budgetlønnede Arbejdere, men optager og har optaget Arbejdsmænd, som rettelig hører til i Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, og han maatte bestemt protestere imod, at man tog Stilling til Sagen ud fra den Forudsætning som Formanden for De samvirkende Fagforbund angav.

Th. Thomsen replicerede kort til Axel Olsens Udtalelser. I Henhold til en Overenskomst af 1904 har vi Ret til at optage de af Olsen omtalte Arbejdsmænd. Taleren maatte bestemt protestere mod at en af Dirigenten oplæst Resolution blev vedtaget, idet denne helst vil ændre Kommunalt Arbejderforbunds Organisationsforhold. Maatte protestere imod, at Sagen uvedkommende Momenter skulde afgøres af Generalforsamlingen.

Formanden: Kan Sagen ikke igen behandles af den nedsatte Voldgiftsret, uden at der fra Dansk Arbejdsmandsforbund stilledes den Betingelse, at den omstridte Overenskomst skaffedes tilveje og spurgte, om Dansk Arbejdsmands Forbund kunde tiltræde dette.

Axel Olsen: Beklagede, at den af Formanden stillede Resolution blev taget tilbage. Taleren stillede en Resolution og motiverede denne. Herefter kunde alle Stridsspørgsmaal blive afgjort.

Th. Thomsen kunde tiltræde Axel Olsens Forslag, for at faa en Ende paa Sagen, idet han ikke kunde erkende, at det deri indeholdte vedkom den foreliggende Sag.

Formanden troede ikke paa et Resultat af en Forhandling, men Resolutionen indeholder en Mulighed for at faa Sagen afgjort ved Grænseudvalget, og derfor vil jeg tiltræde Forslaget.

Resolutionen, der stilledes af Axel Olsen er saalydende:

»Generalforsamlingen vedtager at henstille til de to i Sagen interesserede Forbund at optage en Forhandling med det Formaal at søge de organisationsmæssige Rammer fastsat, med særligt Henblik paa at faa løst den foreliggende Tvist. Skulde disse Forhandlinger ikke føre til en Løsning, er Parterne forpligtede til at indanke Sagen til endelig Afgørelse af Grænseudvalget.

Denne Indankning skal ske senest den 1. Juli 1919.

Resolutionen vedtoges enstemmigt.

b. og c. *Dansk Gartnerforbund* stillede følgende Forslag til Beslutning:

»Spørgsmaal, som ønskes afgjort ved Grænseudvalget, skal optages af Udvalget til Behandling, naar den klagende Part forlanger Sagen indanket for Udvalget.«

Formanden gjorde Rede for Aarsagen til denne Sags Fremkomst, nem-

lig en Strid mellem Gartnerforbundet og Kommunalt Arbejderforbund, Formanden gjorde tillige opmærksom paa det uheldige i, at Organisationerne ikke rettede sig efter de af Grænseudvalget afsagte Kendelser. Skal vi bevare Grænseudvalget maa det være saaledes, at man fra Parternes Side respekterer de afsagte Kendelser. Foreslog at naar begge Parter er enige om at indbringe en Sag, skal den afgøres af Grænseudvalget og Kendelsen respekteres.

Gartner Jacobsen gjorde yderligere Rede for den Grænsestrid der var opstaaet mellem ham og Kommunalt Arbejderforbund anbefalede den af hans Forbund stillede Resolution.

Elektriker Chr. Petersen lyste efter hvorledes det gik med Afgørelsen af den Strid der herskede mellem hans Forbund og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, vedrørende Elektrikerne hos Burmeister & Wain.

Einer Jensen (Keramikerne). Dersom det skal være saaledes, at begge Parter skal være enig om at indbringe en Sag, saa vil Udvalget ikke faa meget at gøre, da den Part som har Uret saa kan forhindre Sagens Indbringelse.

Taleren refererede en Strid mellem hans Forbund og Dansk Arbejdsmandsforbund hvor sidstnævnte havde nægtet at respektere en afsagt Kendelse af Grænseudvalget.

Thomsen (Kommunalt Arbejderforb.) De Gartnere som er optaget hos os er kommen til os med en fra Gartnerforbundet afmeldt Bog, saa de er optaget paa lovlig Maade. Gartnerne har i høj Grad forsømt de løst ansatte Gartneres Interesser under Københavns Kommune.

Ole Andersen (Gartnerne) ankede over Kommunalt Arbejderforbunds Stilling overfor Gartnerne, ved at nægte at lade en Strid afgøre af Grænseudvalget.

Lyngsie var enig i at afsagte Kendelser bør respekteres, men saa maa Klagerne ogsaa være i Orden og han troede ikke paa, at vi paa Grundlag af de nuværende Love kunde fastslaa, at Grænse udvalgets Kendelser var ufravigelige, og der maatte derfor sikkert stilles Ændringer til Lovene som giver Udvalget de nødvendige Beføjelser, men dette kan jo først ske paa næste Generalforsamling.

Gartnerforbundet tog sit Forslag tilbage.

Formanden oplyste, i Anledning af Elektriker Petersens Forespørgsel angaaende Striden mellem Elektrikerforbundet og Smedeforbundet, at den valgte Opmand, Martin Olsen, ikke havde haft Tid til at beskæftige sig med Sagen, men vi maatte jo se at faa valgt en anden Opmand.

Diskussionen toges til Efterretning med den af Formanden fremsatte Udtalelse om at begge Parter skal være enige om at indbringe Sagen.

Punkt 14. Beklædningshjælp til Ubemidlede.

Paa et Møde i Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus den 17. Marts vedtoges det at anmode De samvirkende Fagforbund om at behandle en i August Maaned 1918 vedtaget saalydende Resolution:

Arbejdernes Fællesbestyrelse i Aarhus, samlet til Møde den 20. August 1918 for at drøfte Dyrtiden og den af Rigsdagen den 9. Juli d. A. vedtagne Dyrtidslov, vedtager at rette Henvendelse til Regeringen med Krav om, at denne snarest foranlediger fremmet en Supplementslov til Dyrtidsloven, hvorefter der fremskaffes Maksimalpriser paa visse bestemte Beklædningsstoffer og Underbeklædningsdele samt at der fra Statens Side direkte ydes 50 Kr. til hver Person, som ikke har haft over 2200 Kr. i Indtægt i 1917, og 20 Kr. til hver Person, hvis Indtægt i 1917 har været over 2200 Kr., men ikke over 3000 Kr. til Indkøb af Beklædningsstoffer, som sælges efter Maksimalpris.

Endvidere retter Fællesbestyrelsen en Henstilling til Regeringen med Krav om, at denne i videst muligt Omfang drager Omsorg for at Be-

folkningen sikres de nødvendigste Livsfornødenheder og Beklædningsgenstande.

Endelig henstiller Fællesbestyrelsen til Regeringen, at Udgifter, der bliver Følge af Gennemførelsen af ovennævnte Krav, paalignes som Skat paa Indtægter fra 10,000 Kr. og opefter.

Sagen var til Behandling paa Repræsentantskabsmødet i Oktober 1918 og der vedtoges følgende Beslutning:

Repræsentantskabsmødet udtaler: At det kan tiltræde Princippet i den af Fællesorganisationen vedtagne Resolution angaaende Maksimalpriser paa visse Beklædningsgenstande og Tilskud fra Staten til Indkøb af saadanne, og

Repræsentantskabsmødet vedtager: At opfordre den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe til at foranledige, at der af Regeringen fremsættes og søges gennemført et Lovforslag i den angivne Retning.

Efter den Tid er Th. Stauning blevet Arbejdsminister og har taget Spørgsmaalet om Beklædningshjælp til ubemidlede op i sine Programpunkter.

Martin Petersen (Fællesorg. i Aarhus) erindrede om denne Sags hidtidige Forløb. Kravet var tiltraadt af Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe, og er optaget i den under Beretningen vedtagne Resolution, som er forelagt Statsministeren og Rigsdagens Formænd.

Generalforsamlingen har sluttet sig til vort Krav, og vi mener at denne Sag nu er i gode Hænder.

Ingen af Generalforsamlingens Deltagere begærede Ordet.

*

Hermed var Dagsordenen udtømt, hvorefter den norske Landsorganisations Formand, *Ole O. Lian*, paa Gæsternes Vegne fik Ordet for at takke for Samværet, ligesom han gav Oplysninger angaaende Organisationsarbejdet i Norge.

Vore Organisationer er gaaet mægtigt frem i Medlemsantal, idet en Mængde Arbejdere, der ikke hidtil havde været organiserede nu var indtraadte Organisationen.

Med Hensyn til vor Lønbevægelse har vi fremskaffet gode Resultater og gennemført 8-Timersarbejdsdagen for det største Antal af vore Medlemmer.

Politisk set staar vi ikke saa godt, idet vi ved Valgene ifjor gik tilbage, dels grundet paa Forbudsspørgsmaalet, Kirkepolitiken og navnlig skræmmede den nye revolutionære Kurs indenfor vort Parti en Mængde fra at stemme med os. Vi skal nu have nye Valg til Efteraaret og vi faar da se om vi indhenter det tabte.

Taleren sluttede med at udtale en Tak for Samværet i disse Dage og udtalte Haabet om at Forhandlingerne maatte bidrage til at styrke de danske Arbejdere.

Formanden rettede en Tak til Generalforsamlingens Deltagere for Arbejdet under disse Dages Forhandlinger og mindede om de vigtige Beslutninger, vi har taget, bl. a. om 8-Timersdagens Indførelse og oplyste, at Regeringen i Dag havde besluttet at give Statens Arbejdere fri 1. Maj fra Middag med fuld Løn. Rettede tilslut en Tak til vore Gæster for deres Nærværelse og bad dem bringe vore Kammerater i deres Hjemstavn en Hilsen fra de danske Arbejdere.

Dirigenten, Vilh. Nygaard, udtalte tilslut Haabet om, at de danske Arbejdere maatte bidrage deres til at bygge Bro mellem alle Landes Arbejdere, saaledes at de bristede Baand atter maa knyttes. Et Leve for et snartligt genrejst Internationale.

Forsamlingen sang derefter staaende Internationale og fra Forsamlingen udbragtes et med kraftige Hurraraab besvaret Leve De samvirkende Fagforbund, hvorefter Generalforsamlingen sluttede.

F. E. BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 * KØBENHAVN DEN 24. MAJ 1919 * 15 AARGANG

Otte Timersdagen gennemført.

De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Ekstraordinært Repræsentantskabsmøde d. 15. Maj 1919.

Paa Generalforsamlingen i April d. A. blev det paalagt Forretningsudvalget straks at indlede Forhandling med Dansk Arbejdsgiverforening- og Mesterforening om Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer.

I Overensstemmelse hermed blev der, efter at Arbejdsgiverforeningen havde stillet sig imødekommende, afholdt nogle Møder mellem det Fællesudvalg som tidligere havde forhandlet om Arbejdstidens Nedsættelse og disse Møder endte med, at der opnaaedes Enighed om et Forslag til Overenskomst, hvorefter Arbejdstiden inden Udgangen af indeværende Aar vil blive nedsat til 8 Timer daglig for alle Arbejdere i Haandværk og Industri.

I den Anledning havde Forretningsudvalget indkaldt Repræsentantskabet til Møde den 15. Maj i Forsamlingsbygningen paa Enghavevejen i København.

Tilstede var 211 Repræsentanter for 49 Forbund 2 for 2 enkeltstaaende Foreninger og Forretningsudvalgets 16 Medlemmer.

Formanden, *C. F. Madsen*, bød paa Forretningsudvalgets Vegne Velkommen: Generalforsamlingen paalagde os at indlede nye Forhandlinger under Henvisning til den ændrede Verdenssituation, idet den iøvrigt ydede vor hidtidige Virksomhed varm Anerkendelse. Vi satte os samme Dag i Forbindelse med Arbejdsgiverne og er allerede nu i Stand til at anbefale et Resultat til Vedtagelse.

Efter at *J. A. Hansen* og *Vilh. Nygaard* var valgt til Dirigenter, aflagde C. F. Madsen en udførlig

Beretning om Forhandlingerne.

Efteraarets Forhandlinger førte som bekendt til den generelle Ordning af 13. og 15. Januar, hvorved der skete den største samlede Forkortelse af Arbejdstiden, som nogensinde er sket i Danmark, ledsaget af fuld Erstatning. Til denne Ordning var knyttet en Bestemmelse om, at et Udvalg paa 5 Repræsentanter fra hver Side med Departementschef Adolph Jensen som Formand den 1. Juli skulde træde sammen for under Hensyn til de til den Tid eksisterende Forhold i Verden — at drøfte Muligheden af 8-Timersdagens fulde Gennemførelse. Paa de samvirkende Fagforbunds Generalforsamling den 24. April vedtoges enstemmigt en af Forretningsudvalget foreslaaet Resolution, hvori der pegedes paa de ændrede Forhold i Udlandet, hvorved Konkurrencehensynet maatte siges at have tabt i Vægt, og hvori Forretningsudvalget derfor fik Bemyndigelse til at rette en Henvendelse til Arbejdsgiverne om straks at optage de Forhandlinger, der var berammet til 1. Juli. En Skrivelse herom blev samme Dag sendt til Arbejdsgiverforeningen, der vedtog at svare imødekommende. Den 30. April fandt det første Møde med Arbejdsgiverne Sted. Vi enedes om at udpege Departementsschef Adolph Jen-

sen til Leder af Forhandlingerne, og vi fik Lejlighed til at udvikle de Grunde, der talte for straks at optage Forhandlingerne.

Den 3. Maj fortsattes Forhandlingerne. Paa dette Møde fremsatte Arbejdsgiverne et uantageligt Forslag, der paa væsentlige Punkter adskiller sig fra det, der nu foreligger til Vedtagelse. Forslaget var saalydende:

»Arbejdsgiverforeningens Forhandlingsudvalg indgaar paa at forelægge sin Hovedbestyrelse og Generalforsamling Spørgsmaalet om en yderligere Nedsættelse af Arbejdstiden indtil normalt 8 Timer daglig eller 48 Timer ugentlig effektiv Arbejdstid, dog saaledes at denne Nedsættelse gennemføres sukcessivt i indeværende Overenskomstperiode.

Med Hensyn til den praktiske Gennemførelse udtaler man, at medens Nedsættelsen for Fag, som ikke har Berøring med selve Industrien, vel vil kunne indføres med kortere Varsel, vil Vanskelighederne for de egentlige Industrifag i højere Grad være til Stede.

Det er en Forudsætning

at Nedsættelsen overhovedet ikke kommer til at gælde for Søfart, Landbrug og dermed beslægtede Fag, ligesom vi ogsaa maa tage Forbehold med Hensyn til Kuskenes Arbejdstid.

at der ikke vil blive givet nogensomhelst Erstatning for den her omhandlede Forkortelse af Arbejdstiden, hvilket bl. a. ogsaa vil medføre en forholdsmæssig Nedsættelse af ugelønnede Arbejderes Løn og

at der aabnes Adgang til Indførelse af 2 Hold i Dagdrift uden Betaling for Overarbejde«.

Dette Forslag anerkendte ikke 8-Timersdagen fuldtud, idet der kun stod »indtil 8 Timer« og det lod Fristen udstrække sig til hele Overenskomstperioden, hvorved nogle Fag kunde komme til at vente til Maj næste Aar. Ogsaa i Formen for Fastsættelsen af, at Arbejderne ingen Erstatning skulde have, var det uheldigt.

Vi tog derfor Afstand, holdt et Forretningsudvalgsmøde og mødte paany til Forhandling den 6. Maj med De samvirkende Fagforbunds Forslag, der kort og godt udtalte, at 8-Timersdagen skulde gennemføres overalt til 1. Juli med de Undtagelser, som nødvendige Udvidelser og Indøvelse af ny Arbejdsstyrke taler for, og at Reduktion i Løn ikke maa finde Sted som Følge af Arbejdstidsforkortelsen.

Dette Forslag erklærede Arbejdsgiverne for aldeles uantageligt, og der udviklede sig saa videre Forhandlinger, af hvilke den Overenskomst fremgik, som nu er godkendt af Arbejdsgiverne og som vi i Dag har at tage Stilling til.

Den foreliggende Overenskomst aabner Mulighed for, at en Række Fag — som Malerne, Bygningssnedkerne osv., — for hvilke udenlandsk Konkurrence ikke gør sig gældende, kan faa 8-Timersdagen indført snart og den fastsætter 1. Januar 1920 som den yderste Frist indenfor hvilken 8-Timersdagen skal gennemføres over hele Linien. I Forhold til Arbejdsgivernes Forslag begrænser den altsaa Fristen i betydelig Grad. Vi kunde have ønsket 1. Juli sat som Fristen, men vi kan ikke afvise den berettigede Henvisning til de tekniske Forhold, som gør en noget længere Frist nødvendig. Og maalt med de Aartier, gennem hvilke vi har ført vor Kamp, er et halvt Aar jo for lidet at regne. Forslaget indeholder ganske vist ingen Erstatning for den yderligere Forkortelse indenfor den løbende Overenskomstperiode. men denne er jo kun kort, og Organisationerne er jo i Stand til paa anden Maade at skaffe Medlemmerne Goder, der opvejer det lille Offer. At vi for den store Forkortelse ved den generelle Ordning fik fuld Erstatning, var noget hidtil uhørt, som først ret kan vurderes, naar man erindrer vor enstemmige Vedtagelse for 10 Aar siden om at give Afkald paa Lønforbedringer til Fordel for Arbejdstidsforkortelsen. Ved nu at bære et meget ringe Offer faar vi Lejlighed til at vise, at 8-Timersdagen virkelig var et Ideal, der var indskrevet i vore Hjærter. De øvrige Punkter om To-Hold og

Overarbejde betyder kun, at Landsorganisationen ikke vil stille principielle Hindringer i Vejen for, hvad de enkelte Fag mener at kunne akceptere. Fagene har her den fulde Frihed.

Overenskomsten,

hvis Bestemmelser jeg saaledes har omtalt og belyst, har følgende Ordlyd:

1. Arbejdsgiverforeningens Forhandlingsudvalg indgaar paa at forelægge sin Hovedbestyrelse og Generalforsamling Spørgsmaalet angaaende Indførelsen af en 8 Timers daglig eller 48 Timers ugentlig effektiv Arbejdstid efter følgende Regler:
2. Senest 1. Januar 1920 skal den normale Arbejdstid være 48 Timer ugentlig. Herfra undtages dog Søfart, Landbrug og dermed beslægtede Fag, ligesom de Fag — f. Eks. Kuske og Fyrbødere —, som har en ekstra Arbejdstid ud over den normale, vedblivende bevarer denne Arbejdstid ud over de 8 Timer.
3. Naar et Fags Arbejdsgivere og Arbejdere ønsker at indføre den 8 Timers Arbejdsdag fra et tidligere Tidspunkt end det ovenfor nævnte, kan det ske til det Tidspunkt, hvorom Enighed opnaas.
4. Hvor Arbejdstiden er 9 Timer daglig, skal den dog i hvert Fald nedsættes til 8½ Time fra 1. Oktober d. A. — dog med de samme Undtagelser som foran nævnt.
5. Indenfor de Fag, som arbejder sammen paa samme Arbejdspladsser, skal der mellem Arbejdsgivere og Arbejdere træffes Aftaler om ensartet Tid for Arbejdets Begyndelse og Ophør.
6. Den fastsatte Arbejdstid skal være effektiv.

   Medens det efter Overenskomsten mellem Hovedorganisationerne af 13. og 15. Januar d. A. var Arbejdsgiverne, der bar Omkostningerne ved den da stedfundne Nedsættelse af Arbejdstiden, skal dette ikke være Tilfældet ved den nu forestaaende Arbejdstidsnedsættelse.
7. Det erkendes af De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter:
   a. at der ikke fra Arbejdernes Side bør lægges Hindringer i Vejen for, at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedernes Tarv er nødvendigt, og
   b. at man ikke vil sætte sig principielt imod, at der indføres Toskift i de Fag, hvor Arbejdsgivere og Arbejdere derom kan enes.
8. Med Hensyn til Fornyelsen af de i Aar udløbne eller udløbende, endnu ikke fornyede Overenskomster gælder iøvrigt Aftalen af 13. og 15. Januar d. A., jfr. dog Punkt 3.
9. Der nedsættes et Nævn, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side, med Departementschef Adolph Jensen som Formand og Opmand. Til dette Nævns Afgørelse henvises enhver Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af nærværende Overenskomst.

København den 6. Maj 1919.

Adolph Jensen.

De udenforstaaende Fag og Overenskomsten.

C. F. Madsen knyttede endnu en Del Bemærkninger til Forslaget: Ved dets Gennemførelse rykker Danmark frem i alleforreste Linie, foran baade Norge og Sverrig. De svenske Metalarbejdere har f. Eks. sluttet Overenskomst paa 52 Timer ugentlig. Der er ganske vist nedsat en Arbejdstidskommission af den svenske Rigsdag, men det vil naturligvis tage en rum Tid, før Sagen der er i Orden, og det samme er Tilfældet i Norge, hvor visse Industrier vel har faaet Normalarbejdsdagen, men hvor den langtfra er almindelig. Det er værd at mærke, at den saaledes her i Landet ved »to Tempi« vundne store Sejr er vundet uden oprivende Kampe og deraf følgende Ofre. Vore Kræfter har samtidig kunnet koncentreres om Hævelsen af Lønnen og Forbedringen af de øvrige Arbejdsvilkaar. Derfor har ogsaa de udenforstaaende Fag set

deres Regning i at følge trygt i vort Kølvand: Kobbersmedene, Blikkenslagerne, Murerne og Tømrerne i Provinsen osv. Alene de københavnske Byggefag har næret en anden Opfattelse og er derfor gaaet ud i en Kamp, der nu gennem 3 Maaneder har paaført dem selv Ofre og været en Ulykke for hele det øvrige Samfund. Intet klart dømmende Menneske kan ønske, at den store Landsorganisation havde valgt en lignende Fremgangsmaade. Vi ser da det Særsyn, at Byggefagene, der ikke har villet samarbejde med det fælles Hele eller deltage i de almindelige Pligter og Ofre, nu med stigende Energi paakalder Hjælp hos dem, som de ellers ikke vil kende eller føle sig beslægtede med. Forhaabentlig kan Landsorganisationens resultatrige Virksomhed nu ogsaa betyde, at der kan øjnes en Afslutning paa den lige saa unødige som ødelæggende Konflikt. Vi har Grund til at lykønske hele den danske Arbejderklasse til De samvirkende Fagforbunds Sejr.

Arbejdsgiverforeningens Skrivelse.

C. F. Madsen oplæste derefter den Skrivelse, hvori Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening meddelte, at denne Organisation for sit Vedkommende havde godkendt Overenskomsten.

Skrivelsen er saalydende:

»I Henhold til den mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen skete Aftale har vi forelagt den mellem de to Hovedorganisationers Forhandingsudvalg trufne Ordning med Hensyn til Nedsættelse af Arbejdstiden for Hovedbestyrelsen og Generalforsamlingen, og Generalforsamlingen har i Dag vedtaget en saalydende Resolution, der jo naturligvis ikke vedrører *kontinuerlig* Døgndrift, hvor Arbejdstiden er ordnet ved Lov:

»Idet Generalforsamlingen godkender det af Arbejdsgiverforeningens Forhandlingsudvalg og De samvirkende Fagforbund under Hr. Departementschef Adolph Jensens Medvirkning udarbejdede Forslag til Regler for Arbejdstidens sukcessive Nedsættelse til 8 Timer daglig eller 48 Timer ugentlig, udtaler man:

at Danmark ved Vedtagelsen af dette Forslag er kommen forud for samtlige de Lande, i hvilke Arbejdsforholdene kan betragtes som fastlagte og med hvilke danske Arbejdsforhold i det hele kan sammenlignes, og

at Generalforsamlingen derfor maa være berettiget til at forvente, at danske Arbejdere vil forstaa, at den saaledes viste Imødekommen nødvendigvis udkræver effektivt, godt og roligt Arbejde for at opholde Landets Konkurrencedygtighed.«

Hermed er altsaa den under 6. Maj trufne Ordning godkendt af Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling. Idet vi vedlægger et trykt Eksemplar af Ordningen, henstiller vi blot, at der i Punkt 6, 2. Stk. foretages en redaktionel Ændring, hvorefter Begyndelsen af Punkt 6, 2. Stk. bliver saalydende: »Medens det efter Overenskomsten mellem Hovedorganisationerne af 13. og 15. Januar d. A. var Arbejdsgiverne, der bar Omkostningerne osv.«

Paa Foranledning af Barber- og Frisørfaget skal vi tillige henstille, at i saadanne Virksomheder, som gennem mange Aar med Hensyn til Arbejdstiden har haft en Praksis, der har været bestemt af Hensyn til Publikums Interesser, opretholdes denne Prakis paa den Maade, som Faget kan enes om, eventuelt med Hovedorganisationernes Bistand.

Vi gaar ud fra, at De samvirkende Fagforbund i Henhold til Aftalen herfra vil forelægge Sagen for Deres Repræsentantskab i Morgen, og at vi derefter hører nærmere fra Dem.

P. F. V.

(sign.) S. C. HAUBERG

Sophus Agerholm.

Formanden stillede paa Forretningsudvalgets Vegne en saalydende

Resolution:

Da Arbejdsgiverforeningen nu har imødekommet De samvirkende Fagforbunds Krav om Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer daglig eller 48 Timer ugentlig, hvorved der er aabnet Mulighed for, at en Række Fag i den nærmeste Tid kan faa Arbejdstiden nedsat til 8 Timer daglig, og da 8 Timers Arbejdsdagen for alle øvrige Arbejdere i Haandværk og Industri skal være indført senest den 1. Januar 1920, beslutter Repræsentantskabet at godkende den foreliggende Overenskomst.

Repræsentantskabsmødet paalægger Forretningsudvalget at indlede Forhandling med Arbejdsgiverforforeningen og Organisationerne for at faa nærmere præciseret, i hvilken Udstrækning 8 Timers Arbejdsdagen kan gennemføres i den nærmeste Tid.

Repræsentantskabsmødet deler den Opfattelse, at det vil være af den største Interesse, at de nu opnaaede Fordele kan bevares for Arbejderne, men en væsentlig Betingelse for at dette kan ske er, at vor hjemlige Industri ikke fratages Evnen til at konkurrere med Udlandet, og Repræsentantskabsmødet opfordrer derfor Arbejderne til at yde deres Medvirken til, at uovervejede og ulovlige Arbejdsstandsninger søges undgaaet.

Diskussionen.

Vald. Jensen (Elektrikerforbundet) var misfornøjet med at Arbejderne selv skal bære Omkostningerne ved Arbejdstidens Forkortelse. Var iøvrigt tilfreds med Forslaget.

Flodin (Keramisk Forbund) ankede over Bestemmelsen om Arbejdstidens Begyndelse og Afslutning skal være ens for de forskellig Grupper indenfor samme Arbejdsplads. Dette virker uheldigt for vort Fag.

En Bemærkning af Elektriker Vald. Jensen, der mente, at Byggefagene ikke burde dadles stærkt, gav *C. M. Lyngsie* Anledning til nogle Udtalelser, der modtoges med stormende Tilslutning. Jeg vil — sagde han — rettidigt og bestemt protestere imod den Opfattelse, at Byggefagenes Konflikt paa nogen Maade har gavnet eller fremskyndet vort Arbejde for 8 Timers Dagen. Naar vi dadler denne Konflikt er det ikke mindst, fordi den har til tydelig Hensigt at sætte Landsorganisationens Tillidsmænd i et daarligt Lys og fremhæve Byggefagene som Allerhelvedes-Karle i Modsætning til os. De appellerer til Offerviljen indenfor vore Rækker for derved at hæve sig selv op over de Rækker, der yder dem Hjælpen og med hvem de ikke vil følge Trop. Og denne falske Forfængelighed har kostet Københavns Kommune uhyre Summer, paaført Tusinder af Familier forøgede Savn og forkvaklet Arbejderbørnenes Undervisning. Den er ført til ingen Verdens Nytte, den har tværtimod i vore Modstanderes Lejr fremkaldt en Irritation og Kamplyst, som har bidraget til at hindre de fornuftige og imødekommende Arbejdsgiveres Sejr i Arbejdstidsspørgsmaalet. 8 Timers Dagen er vundet ikke i Kraft af, men paa Trods af Byggekonflikten. Det er sørgeligt at se forhen saa stolte Organisationer blive til syge Vildskud og mange Kræfter ødet alene til Gavn for Husværterne, der profiterer af Bolignøden og Væggelusene, der yngler frodigt i Rønner, som forlængst burde være revet ned. Paa denne Sejrens Dag vil vi samles i Haabet om, at slig Galskab ikke vil blive efterlignet. (Langvarigt Bifald.)

V. S. Petersen (Træindustriarbejdsforbundet) var mindre velfornøjet med det foreliggende Forslag, baade med Hensyn til Tidspunktet for Indførelsen af Forkortelsen og med Hensyn til den manglende Erstatning for Forkortelsen, men da der jo ikke kan stilles Ændringer er det jo drøje Vilkaar der stilles dem der vil kritisere. Taleren troede det maate have været muligt at faa de 8 Timer gennemført i al Almindelighed til en tidligere Termin end 1. Januar 1920, og

for hans Fags Vedkommende vil Stillingen yderligere vanskeliggøres ved at det tangerer en hel Del andre Fag, som maaske ikke vil kunne gaa til Indførelsen af Forkortelsen paa samme Tid som Træindustriarbejderne.

Em. Svendsen. Da Elektriker Vald. Jensen er gaaet skal jeg undlade at komme ind paa hans Omtale af Bryggerfagenes Kamp, Jensen har ellers selv Gang paa Gang draget denne Sag frem, saa han har ikke Grund til at besvære sig over at andre ogsaa gør det.

Taleren mindede om, at D. s. F. s. Generalforsamling for mange Aar siden vedtog en Resolution hvori man opfordrede Organisationerne til at fremsætte Krav om Arbejdstidens Forkortelse, uden i Forbindelse med Lønkrav, skal vi derfor ikke nu vise at vi vil ofre lidt for at faa gennemført vort gamle Krav.

Carl Rasmussen (Bygningssnedkerne) hilste Forslaget med Glæde. Jeg tilhører selv et Fag som for Aar tilbage ofrede uforholdsmæssigt for at opnaa ½ Times Forkortelse, og vi glæder os derfor til, at vort Fag i de nærmeste Dage kan opnaa de 8 Timer, uden Kamp.

Chr. Jensen (Tobaksarbejderne) var glad for Forslaget, men Bestemmelsen i § 6 om at der ikke skal ydes Erstatning for Arbejdstidsforkortelsen var han ikke tilfreds med og vilde forespørge om det tillige var Meningen at ugelønnede Arbejdere ogsaa skal have Nedsættelse i Lønnen.

Martin Olsen (Papirarbejderne) var utilfreds med § 6. For Papirarbejdernes Vedkommende vil Ugelønnen blive reduceret fra 51 til 46 Kr. og det kan vi ikke taale.

H. M. Christensen (Barbererne) kunde ikke tiltræde den Bestemmelse som indeholdes i Arbejdsgiverforeningens Skrivelse af 14. ds. vedrørende Barberfagets Arbejdstid, og foreslog, at man vedtog at man ikke kan imødekomme Arbejdsgiverforeningens Ønsker paa dette Punkt

Vald. Friis (Snedkerforbundet) sluttede sig fuldt ud til de af Lyngsie faldne Udtalelser ang. Byggefagene. Ang. Møbelsnedkerfaget, da var det nødvendigt, ogsaa af Sundhedshensyn, at faa den kortere Arbejdstid, og vi glæder os over Forslaget selv om vi ikke faar Erstatning for Forkortelsen af Arbejdstiden.

Aksel Olsen (Jord- og Betonarbejderne) tvivler ikke om at Forhandlingsudvalget har gjort det der var muligt for at naa det bedst mulige Resuttat, men Taleren var paa det rene med, at Arbejderne ikke var saaledes økonomisk stillet, at de kan bære Arbejdstidsforkortelsen uden Erstatning. Det bliver derfor nødvendigt at anmode D. s. F. s. Forretningsudvalg om at tage endnu en Opgave op, nemlig at søge Dyrtidstillæg fremskaffet, som staar i rimeligt Forhold til den virkelige Prisstigning og støtte Organisationerne i deres Arbejde herfor, ogsaa fordi den kommende Tid kan tvinge os ind paa Overenskomster af længere Varighed.

J. P. Jønson henstillede, at man samtidig med at man vedtager det foreliggende Forslag paalægger vore Repræsentanter i Rigsdagen at søge den 8 Timersdag lovfæstet.

Formanden replicerede til de forskellige Talere. Til Aksel Olsen vilde han sige, at han ansaa det for praktisk at vi til Efteraaret holder Repræsentantskabsmøde og planlægger den kommende Arbejdsplan. Taleren mente, at Arbejdsgiverforeningen ikke var berettiget til at nedsætte bestaaende Ugelønninger, selv om Arbejdstiden nedsættes.

Effektiv Arbejdstid betyder at Arbejderne maa udnytte den fulde Arbejdstid fra dens Begyndelse til dens Afslutning.

Overfor V. S. Petersen vilde han sige, at ogsaa Forhandlingsudvalget havde ønsket 8 Timersdagen indført fra 1. Juli men det har ikke været muligt at opnaa dette. Til Flodin bemærkede han, at opnaaede Goder ikke kan forringes.

Iøvrigt vilde han udtale sin Til-

fredshed med den Modtagelse Forslaget havde faaet.

Mart. Petersen ønskede den forelagte Resolution forandret derhen, at Organisationerne selv omgaaende krævede 8 Timersdagen indført, og ikke først skulde henvende sig til Forretningsudvalget.

J. A. Hansen henstillede at vedtage Resolutionen uændret, der foreslaaede Fremgangsmaade er sikkert den rigtige.

Hermed var Diskussionen afsluttet og man skred til Afstemning om den af Formanden forelagte Resolution.

Resolutionen vedtoges med alle Stemmer mod 6.

J. A. Hansen pegede i en velformet Tale paa Betydningen af De samvirkende Fagforbunds kloge Manøvrer for at naa det Maal, vi for mange Aar satte os, nemlig 8-Timersdagen.

Den afsluttede Overenskomst bringer inden Aaret er udløbet Arbejdstiden ned paa 8 Timer for alle Arbejdere i Industri og Haandværk, ogsaa for dem, der staar udenfor De samvirkende Fagforbund, og redder Byggefagene helskindet ud af deres langvarige Kamp med deres Arbejdsgivere.

Et udbragt Leve for det opnaaede Resultat — 8 Timersdagen — blev besvaret med jublende Hurraraab.

* * *

Afsluttende Møder.

Den 14. Maj fandt der et nyt Møde Sted i Fællesudvalget og Overenskomsten fik her sin endelige Form og blev underskrevet af Udvalgets Medlemmer, ligesom det aftaltes, hvorledes Organisationen i den kommende Tid bør stille sig.

Udvalget var enig om, at Fremgangsmaaden maa være saaledes, at de Organisationer, der ønsker 8-Timersdagen gennemført i den nærmeste Tid, maa henvende sig med deres Krav til den Arbejdsgiverorganisation, med hvem de kontraherer om Løn og Arbejdsvilkaar, og at Forhandlinger maa føres direkte mellem Parterne.

Cirkulære til Fagforbundene.

Forretningsudvalgene har derefter den 19. Maj udsendt et Cirkulære til Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger som tilhører De samvirkende Fagforbund.

Dette er saalydende:

»Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i Dagene den 24.—26. April d. A. vedtoges en Resolution, som samtidig med at godkende den aflagte Beretning, paalagde Forretningsudvalget at arbejde videre for en yderligere Forkortelse af Arbejdstiden. Det hedder herom i Resolutionen:

»Generalforsamlingen slutter sig iøvrigt til Forretningsudvalgets Standpunkt om, at der straks søges optaget Forhandling mellem Hovedorganisationerne angaaende Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer daglig, saaledes at denne Arbejdstid kan træde i Kraft i den nærmeste Tid.«

I Henhold hertil henvendte Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund sig straks til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Forretningudvalg med Begæring om Forhandling med det Formaal at søge opnaaet Enighed om Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer daglig indenfor den kortest mulige Frist.

Arbejdsgiverforeningen erklærede sig ogsaa villig til en Forhandling om Sagen, og Fællesudvalget, som havde forhandlet om den i Januar d. A. afsluttede generelle Overenskomst, traadte sammen til et Møde den 29. April.

Ved dette Møde udvekslede Meninger fra begge Sider, dels om Berettigelsen af det fremsatte Krav, dels om Muligheden for at imødekomme dette. Mødet afsluttedes med, at man enedes om at anmode Departementschef Adolph Jensen om at lede de efterfølgende Møder som Fællesudvalgets Formand.

Der afholdtes endnu to Møder, der resulterede i et Forslag til Overenskomst, som tiltraadtes af begge Parter, under Forbehold af Godkendelse, henholdsvis af Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling og De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab.

Ved Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling den 14. Maj og De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde d. 15. Maj, godkendtes det fremsatte Forslag til Overenskomst.

I den Resolution, hvormed De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab godkendte Overenskomsten, hedder det bl. a.:

». . . Repræsentantskabsmødet paalægger Forretningsudvalget at indlede Forhandling med Arbejdsgiverforeningen og Organisationerne for at faa nærmere præciseret, i hvilken Udstrækning 8 Timers Arbejdsdagen kan gennemføres i den nærmeste Tid.«

Forretningsudvalget fremsatte straks en Anmodning til Arbejdsgiverforeningen om Forhandling, og denne indvilligede heri, hvorefter Fællesudvalget afholdt et Møde den 17. Maj, ved hvilket Møde, Overenskomsten ogsaa blev underskrevet af begge Parter, og man enedes her om, at de Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger, der i Henhold til Overenskomstens Punkt 3 ønsker Arbejdstiden nedsat til 8 Timer daglig — forinden den i Overenskomsten iøvrigt fastsatte Termin — retter en Henvendelse herom til den modstaaende Arbejdsgiverorganisation.

Naar Arbejdsgiverforeningen har modtaget Meddelelse om, hvilke Fag, der ønsker 8 Timers Arbejdsdagen indført straks, og forsaavidt den skønner, at det er muligt, vil den instruere sine Medlemmer om at imødekomme Anmodningen.

Som Eksempel paa Organisationer, om hvilke vi mener, at der fra dem kan ske ovenomtalte Henvendelse til Arbejdsgiverne, vil vi nævne følgende:

Malere, Jord- og Betonarbejdere, Stukkatører, Glarmestersvende, Træindustriarbejdere, Brolæggere, Snedkere m. fl.

Vi mener ikke, at denne Fortegnelte er udtømmende, men har kun nævnt disse som Eksempler.

Det er en Forudsætning, at nævnte Forhandlinger om Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer daglig paa et tidligere Tidspunkt end det i Overenskomsten fastsatte, skal føres af de paagældende Organisationer selv, men det er en Selvfølge, at De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg i dette, som i alle andre Tilfælde, vil medvirke til et gunstigt Forløb af Forhandlingerne, saafremt det skulde vise sig, at der fra vedkommende Arbejdsgiveres Side rejses en ubegrundet Modstand mod den fremsatte Anmodning.

Idet vi saaledes har redegjort for hele denne Sags Forløb, opfordrer vi de Organisationer, som ønsker 8 Timers Arbejdsdagen indført for deres Fags Vedkommende inden den 1. Januar 1920, til hurtigst muligt at fremsætte Krav herom overfor deres Arbejdsgivere.

Samtidig med, at dette sker, maa De samvirkende Fagforbund underrettes om Kravets Fremsættelse, saa at vi ogsaa kan henvende os til Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg herom.

Vi tillader os iøvrigt at henvise til den afsluttede Overenskomst, af hvilken et Antal Eksemplarer vedlægges.

P. F. V.

CARL F. MADSEN.

Alfr. Christiansen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 * KØBENHAVN DEN 31. MAJ 1919 * 15 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Maj 1919.

Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juni 1919.

Forretningsudvalget.

8-Timers-Dagen.

I vort sidste Nr. af »Arbejderen« har vi gjort udførlig Rede for det mægtige Arbejde, De samvirkende Fagforbund har udfoldet for at gennemføre vort gamle Krav om 8-Timersdagen. Uafladelig er Arbejdet fortsat siden Sommeren i Fjor, metodisk og kraftigt, stadig fremad mod det Maal, man havde sat sig i Gennemførelsen af 8-Timers-Dagen.

Skridt for Skridt er det lykkedes at omvende Arbejdsgivernes Modstand, indtil Dagen oprandt, da den endelige Sejr kunde noteres. Den 17. Maj 1919 vil til alle Tider staa som en Mærkedag i den danske Arbejderbevægelses Historie; thi paa denne Dag blev vort gamle Krav om 8-Timersdagen ført frem til endelig Sejr i Danmark.

Nævnte Dag traadte Fællesudvalget, som havde forhandlet om 8-Timersdagen sammen til et afsluttende Møde og underskrev følgende:

Overenskomst

mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund i Danmark angaaende Arbejdstiden.

1. Senest 1. Januar 1920 skal den normale Arbejdstid være 8 Timer daglig eller 48 Timer ugentlig. Herfra undtages dog Søfart, Landbrug og dermed beslægtede Fag, ligesom de Fag — f. Eks. Kuske og Fyrbødere — som har en ekstra Arbejdstid udover den normale, vedblivende bevarer denne Arbejdstid udover de 8 Timer. Kontinuerlig Døgndrift, hvor Arbejdstiden er ordnet ved Lov, omfattes ikke af denne Overenskomst.

2. Den fastsatte Arbejdstid skal være effektiv.

3. Naar et Fags Arbejdsgivere og Arbejdere ønsker at indføre den 8 Timers Arbejdsdag fra et tidligere Tidspunkt end det ovenfor nævnte, kan det ske til det Tidspunkt, hvorom Enighed opnaas.

4. Hvor Arbejdstiden er 9 Timer daglig, skal den dog i hvert Fald nedsættes til 8½ Time fra 1. Oktober d. A. — dog med de samme Undtagelser, som foran nævnt.

5. Indenfor de Fag, som arbejder sammen paa samme Arbejdspladser, skal der mellem Arbejdsgivere og Arbejdere træffes Aftaler om ensartet Tid for Arbejdets Begyndelse og Ophør.

6. Medens det efter Overenskomsten mellem Hovedorganisationerne af 13. og 15. Januar d. A. var Arbejdsgiverne, der bar Omkostningerne ved den da stedfundne Nedsættelse af Arbejdstiden, skal dette ikke være Tilfældet ved den nu forestaaende Arbejdstidsnedsættelse.

7. Det erkendes af De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter:

a. at der ikke fra Arbejdernes Side bør lægges Hindringer i Vejen for, at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedens Tarv er nødvendigt, og

b. at man ikke vil sætte sig principielt imod, at der indføres Toskift i de Fag, hvor Arbejdsgivere og Arbejdere derom kan enes.

8. Med Hensyn til Fornyelsen af de i Aar udløbne eller udløbende, endnu ikke fornyede Overenskomster gælder iøvrigt Aftalen af 13. og 15. Januar d. A., jfr. dog Punkt 3.

9. Der nedsættes et Nævn, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side, med Departementschef Adolph Jensen som Formand og Opmand. Til dette Nævns Afgørelse henvises enhver Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af nærværende Overenskomst.

Kjøbenhavn, den 17. Maj 1919.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

S. C. Hauberg H. Langkjær
Otto Meyer Claus J. Olsen
Einar Jørgensen Soph. Agerholm

For De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Carl F. Madsen J. A. Hansen
Lyngsie E. Svendsen
Martin Petersen Alfr. Christiansen
Anth. Andersen

Hermed var ikke blot 8-Timersdagen sikret, men der var ogsaa givet de enkelte Organisationer en Mulighed for, at de allerede i den nærmeste Tid kan faa 8 Timersdagen.

Vejen er allerede betraadt af en Række Fag. I Malerfaget er man enig om, at Arbejdstiden fra og med Lørdag den 31. Maj er 8 Timer daglig fra 7 Morgen til 4⅓ Eftermiddag med ½ Time Frokost og 1 Time Middag. Denne Arbejdstid gælder dog ikke for Malerne som arbejder for Jernindustrien, Arbejdstiden skal her ordnes sammen med de øvrige der beskæftigede Fag.

Nedenstaaende Organisationer har meddelt De samvirkende Fagforbund, at de har indledt Forhandling med Arbejdsgiverne om Indførelse af 8-Timersdagen:

Træindustriarbejderforbundet har rettet Henvendelse til Træindustriens Fabrikantforening.

Snedkerforbundet har rettet Henvendelse til Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre.

Møllerforbundet har rettet Henvendelse til samtlige Arbejdsgivere inden for Faget, hvor 8-Timersdagen ikke allerede er gennemført.

Stukkatørernes Fagforening har anmodet Mesterforeningen i København om Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer.

Bogbinderforbundet har til Bogbinderlavet i København, Centralforeningen af Bogbindermestre og Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien sendt Anmodning om Forhandling om 8-Timersdagen. Forbundet har endvidere henvendt sig til Københavns Bogtrykkerforening og Dansk litografisk Principalforening med Anmodning om, at der tilstaas Bogbindere, der arbejder hos Medlemmer af ovennævnte Foreninger, samme Arbejdstid, som de øvrige i Virksomhederne beskæftigede Arbejdere, nemlig 8 Timer.

Dansk Brolæggerforbund har overfor Brolæggerentreprenørerne fremsat Anmodning om Forhandling om 8-Timers-Arbejdsdag og endelig har Stenhuggersvendenes Fagforening henvendt sig til Stenhuggermesterforeningen i København med Anmodning om Forhandling om Arbejdstidens Nedsættelse til 8 Timer.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa A/S De forenede Gummi- og Lufringefabrikker. (Schiønning & Arvè). Efter at Forhandlingerne mellem Parterne var endt uden Resultat indberettedes Sagen til Hovedorganisationerne, men heller ikke ved disses Bistand lykkedes det at naa til Enighed, hvorfor Forligsmanden indkaldte til Møde den 28. April og efter nogen Forhandling stillede han et Forligsforslag, som under Forbehold af Organisationernes Godkendelse tiltraadtes af de mødte Repræsentanter.

Forslaget gaar bl. a. ud paa følgende:

1) Lønnen er: For de første 3 Maaneder 55 Kr. pr. Uge, derefter 60 Kr. pr. Uge, hvoraf 15 Kr. er Dyrtidstillæg.
2) Fabrikken er berettiget til at kræve Overarbejde, dog højst 10 Timer ugentlig og højst 40 Timer Kvartalet pr. Mand.
3) De nugældende Akkordpriser forhøjes med gennemsnitlig 85 pCt., idet den nærmere Udførelse af denne Forhøjelse overlades til Forhandling mellem Parterne, saaledes at ingen Akkordsats maa forhøjes med mindre end 65 pCt. og med mere end 100 pCt. De 30 pCt. af dette Tillæg betragtes som Dyrtidstillæg.

I Fabrikkens Automobilafdeling gives et Tillæg til den almindelige Løn af 15 Øre pr. Arbejdstime, efter at en Arbejder har været beskæftiget i Afdelingen i 3 Maaneder.

4) Det er en Forudsætning, at man fra begge Parters Side vil bestræbe sig for i videst muligt Omfang at indføre Akkorder, hvilke fastsættes ved Forhandling mellem Fabrikken og dens Arbejdere, eventuelt med Bistand af Organisationerne. Kan Enighed om Akkord ikke opnaas, udføres Arbejdet i Timeløn. Paragraf 13, 1. og 2. Punktum i Arbejdernes Forslag til Overenskomst udgaar.

Angaaende Omregulering af den gældende Form for Akkordberegning i Maskinafdelingen, Indførelse af Akkord i Slangeafdelingen og angaaende Fastsættelse af Akkordpriser paa de Artikler i Formafdelinger, hvor Akkord er mulig, optages straks Forhandling mellem Parterne; Forhandlingerne tilendebringes snarest muligt og senest inden 1. Juni d. A.

Isoleringsarbejderne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. April enedes man om en Overenskomst for Isoleringsarbejderne hos Isoleringsfabrikantforeningens Medlemmer. Timelønnen er herefter 85 Øre, plus 25 Øre i Dyrtidstillæg. Ved Reparationsarbejde betales yderligere 25 Øre pr. Time.

Til de i Priskuranten af 24. Juni 1916 fastsatte Akkordpriser, med vedføjede Ændringer, gives et Tillæg af 50 pCt, hvoraf de 15 pCt. er Dyrtidstillæg.

Kuske i Industrifagens samt i Randers. Mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og nedenstaaende Arbejdsgiverorganisationer og enkelte Virksomheder er med Hovedorganisationernes Bistand indgaaet nye Overenskomster:

Foreningen af danske Chokolade- og Sukkervarefabrikanter, Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Jern- og Metalindustrien, Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn, Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn, Teglværksforeningen af 1893, A/S. Otto Mønsted, København, A/S. De danske Vin- og Konservesfabrikker, Firmaet A. Stilling, København, Dansk Pianofabrikantforening, Foreningen af Københavns Pianotransportører, Foreningen af Arbejdsgivere i Randers og Randers Vognmandsforening.

Arbejdstiden er i disse Virksomheder noget forskellig, idet den nogle Steder falder sammen med den øvrige Arbejdstid i Virksomheden, medens der andre Steder er medregnet en tidligere Mødetid om Morgenen, saaledes at der ved Fastsættelsen af Ugelønnen er taget Hensyn hertil. Under Hensyntagen til disse Forhold ligger Ugelønnen for Virksomhederne i København mellem 59 og 62 Kr. og for Randers 58 Kr., desuden er der særlige Tillæg for Pasning af Heste, hvilket Tillægs Størrelse varierer eftersom dette Arbejde gaar paa Skifte mellem Kuske, eller det udføres af alle eller enkelte Kuske.

Overenskomsterne indeholder desuden en Mængde andre Bestemmelser af indgribende Betydning, ligesom en Mængde gamle indgroede Sædvaner nu er fjernede til Gavn for Kuskene.

Marmor- og Granitsliberne i København. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. April enedes man om en Overenskomst mellem Marmor- og Granitslibernes Fagfor-

ening og Stenhuggermesterforeningen.

Den ugentlige Arbejdstid er 50½ Time.

Den almindelige Arbejdsløn er 110 Øre pr. Time. For Arbejde udenfor Plads og Værksted udover 3 Timer, indenfor Sporvognsgrænsen, betales et Tillæg af 20 Øre pr. Time.

Desuden betales ved forskelligt Arbejde særlige Tillæg til Timelønnen.

Ved kontinuerlig Drift betales Timeløn plus 25 pCt.

Overenskomsten gælder fra 1. April d. A. til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Arbejdsmænd hos Fiskeeksportører i Esbjerg. Angaaende Overenskomstforholdene for Arbejdsmænd hos Fiskeeksportørerne i Esbjerg, afholdtes Tirsdag den 15. April et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og her enedes man om en Overenskomst, hvoraf bl. a. kan fremhæves:

Arbejdstiden er i Ugens 5 første Hverdage 9 Timer daglig og 8 Timer om Lørdagen.

Lønnen er 95 Øre pr. Time, hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 30 Øre pr. Time.

For Aflæsning og Pakning af Is fra Omegnens Isdamme betales en Timeløn af 1 Kr. 12 Øre plus 28 Øre i Dyrtidstillæg.

For Overarbejde betales der for de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt for Søn- og Helligdagsarbejde fra Kl. 6 til Kl. 9 Morgen 1 Kr. 20 Øre plus 40 Øres Dyrtidstillæg, udover disse Tider betales 1 Kr. 50 Øre plus 60 Øres Dyrtidstillæg pr. Time.

For saa vidt der arbejdes i Middagstimen, betales dette Arbejde med 2 Kr. 50 Øre pr. Time, herunder henregnes dog ikke en Forrykkelse paa indtil ½ Time.

Naar en Mand antages i Arbejde, kan han ikke afregnes med mindre end 3 Timers Arbejdsløn.

Fiskeeksportører, der beskæftiger 2 eller flere Arbejdsmænd, kan lade en Dreng deltage i Arbejdet, men at en Eksportør benytter flere Firmanavne, berettiger ham ikke til at lade flere end en Dreng deltage i Arbejdet.

Arbejdsgiverne er pligtige til at holde Arbejderne forsikrede i Henhold til Ulykkesforsikringsloven, dog betales der ogsaa for de første 13 Uger Dagpenge 3 Kr. pr. Dag, mod at der daglig fradrages 10 Øre i Arbejdernes Løn.

Arbejdsmænd hos Medlemmer af Kallundborg Handelsforenings Arbejdsgiverforening. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 15. April, enedes man om en ny Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Arbejdstiden er 53 Timer pr. Uge.

Lønnen for faste Arbejdere fastsættes til 40 Kr. plus 13. Kr. Dyrtidstillæg, ialt Kr. 53 ugentlig uanset Helligdage, og saadanne Arbejdere erholde en Sommerferie paa mindst 3 Dage i Forbindelse med en Søn- eller Helligdag. Som faste Arbejdere forstaas saadanne, der antages med mindst en Maaneds gensidig Opsigelse, ogsaa naar Arbejderne ikke selv giver Anledning til Afskedigelse, har arbejdet mindst 8 Maaneder — hvoraf de 6 Vintermaaneder — for samme Arbejdsgiver.

Ugelønnede Kuske betales med 40 Kr. plus 13 Kr. Dyrtidstillæg plus 3 Kr. for Pasning af 1 Spand Heste, for hvert Spand derudover 50 Øre pr. Spand.

Prg. 4 ændres saaledes: Timebetalte Arbejdere aflønnes med 80 Øre plus 25 Øre pr. Time for alt Plads- og Pakhusarbejde. Ved særlig svært Arbejde f. Eks. Afbæring af Bomuldsfrøkager og Cement samt Aflæsning af Kul betales 5 Øre mere pr. Time.

Havnearbejdere betales med 85 Øre plus 25 Øres Dyrtidstillæg, ialt 1 Kr. 10 pr. Time.

Overarbejde de 3 første Timer efter normal Arbejdstids Ophør betales med et Tillæg af 50 pCt. Arbejde derudover samt paa Søn- og Helligdage betales med et Tillæg af 100 pCt.

Arbejdsmænd ved Flytnings- og Isarbejde for Medlemmer af Randers Vognmandsforening. Ved et Fælles-

møde den 29. April 1919 opredtedes der en Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger i Randers og Randers Vognmandsforening angaaende Flytningsarbejde og Isarbejde.

1. *Flytningsarbejde.* Arbejdstiden er 9 Timer daglig (Lørdag 8 Timer).

Timelønnen fastsættes til 1 Kr. 45 Øre.

Overarbejde betales de første 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør med et Tillæg af 50 %, derefter med et Tillæg af 100 %.

2. *Isarbejde.* Bjergning og Læsning betales med 1 Kr. 40 Øre pr. Læs.

Aflæsning og Lempning med 1 Kr. 55 Øre pr. Time.

Af samtlige Lønninger er 25 % Dyrtidstillæg.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft til 1. April 1919 og gælder, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges af en af Parterne til Ophør en 1. April.

Havne-, Lager-, Plads- og Pakhusarbejdere i Struer. Ved et Fællesmøde den 2. April mellem Hovedorganisationerne og Parterne opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst.

Timelønnen ved Havnen er sat til 75 Øre plus 30 Øre i Dyrtidstillæg.

Lager- og Pakhusarbejdere lønnes med 70 Øre i Dyrtidstillæg.

Overtidsbetaling: indtil Kl. 8 Aften 50 pCt., efter Kl. 8 Aften 75 pCt. Tillæg.

Ved Ulykkestilfælde udbetales Dagpenge fra den Dag Ulykkestilfældet er godkendt af Arbejderforsikringsraadet.

Kuskene i Skive. Vedrørende Løn- og Arbejdsforhold for Kuske i Skive forhandledes Onsdag den 2. April i Arbejdsgiverforeningen og her enedes man om en Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Arbejdstiden, heri beregnet 1 Time til Staldtjeneste om Morgenen, regnes fra Kl. 6 Morgen til Kl. 6 Aften i Tiden fra 1. Marts til 1. November og fra Kl. 7 Morgen til Kl. 6 Aften i Tiden fra 1. November til 1. Marts dog Lørdag til Kl. 4.

Spisetiderne er: ½ Time Frokost og 1½ Time Middag.

Kuskene skal være paa Arbejdspladsen til normal Arbejdstids Begyndelse.

Kuskene er forpligtede til at besørge Kørslen af Varer læssede i Arbejdstid, naar Kørslen tilendebringes senest ½ Time efter Arbejdstidens Ophør. Varer Kørslen længere, betales Overarbejdspenge fra Arbejdstidens Ophør.

Ugelønnen fastsættes til 42 Kr. plus 10 Kr. i Dyrtidstillæg.

For Pasning og Fodring af Hestene, herunder paa Søn- og Helligdage betales et Tillæg af 6 Kr. pr. Uge.

Overarbejde fra normal Arbejdstids Ophør betales de første 4 Timer med 1 Kr. 50 Øre pr. Timen, derefter med 2 Kr. pr. Time til Kl. 6 henholdsvis Kl. 7 Morgen, idet heri er inkluderet Procenttillæg af saavel omsat Ugeløn som Dyrtidstillæg.

Søn- og Helligdagsarbejde betales med 1 Kr. 50 Øre pr. Time til Middag og 2 Kr. pr. Time fra Middag til Kl. 6 henholdsvis Kl. 7 Morgen.

Hvor Kuskene forlanges til Op- og Nedbæring af Læs, hvis Vægt er over 800 kg, betales 1 Kr. 50 Ø. pr. Dag udover Ugelønnen.

Arbejdsmændene paa A/S H. Steensens Margarinefabrik i Vejle. Ved et Fællesmøde den 22. April behandledes en Klage fra Arbejdsgiverforeningen gaaende ud paa, at Fabrik- og Lagerarbejdernes Fagforening i Vejle havde blokeret A/S H. Steensens Margarinefabrik for Tilgang af mandlige Arbejdere, at der var foretaget en ulovlig Arbejdsnedlæggelse af 7 hos Aktieselskabet beskæftigede Arbejdere, samt at Fagforeningen havde truet med at ville hindre at Aktieselskabet anvender Overarbejde i det Omfang, Virksomhedens Tarv kræver.

Under Forhandlingerne oplystes det, at Fagforeningen havde krævet at alle Arbejdere, som tidligere havde været beskæftiget paa Fabrikken, der har været ude af Drift i længere Tid,

skulde genantages forinden anden Arbejdskraft antoges, og at de omtalte 7 Arbejdere som var antaget, tiltrods for at der endnu var flere Arbejdere ledige som tidligere havde været beskæftiget paa Fabrikken, havde forladt denne, da de var blevet bekendt med Fagforeningens Beslutning.

Der opnaaedes Enighed om et Forlig saalydende:

Fagforeningen erklærer ikke at have etableret Blokade overfor A/S H. Steensens Margarinefabrik, men at Tilgang af Arbejdskraft til Fabrikken kan foregaa frit og uhindret.

Forbudet mod alt Overarbejde tages tilbage. Der holdes Mæglingsmøde om Overarbejdsspørgsmaalet senest Onsdag d. 30. April d. A.

Fabrikken erklærer paa sin Side, at den ikke har og ej heller agter at etablere Boycotting overfor de ikke genantagne Margarinearbejdere.

De 7 Arbejdere, der har forladt Fabrikken, genoptager Arbejdet, og det overfor dem udstedte Boycottingsvarsel tages tilbage.

Under Forudsætning af, at Fabrikken som Følge af ovenstaaende kommer i Besiddelse af den ønskede Arbejdskraft, frafalder Fabrikken Kravet om Erstatning. I modsat Fald forbeholder Arbejdsgiverforeningen sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret og der kræve Bod og Erstatning for de begaaede Ulovligheder.

Billedskærerne hele Landet. Mellem Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet i Danmark og Billedskærerlavet, Dansk Provinsbilledskærerforening samt Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre er under 27. Marts d. A. indgaaet en Overenskomst, gældende til 1. April 1920, og som bl. a. indeholder følgende:

Som Grundlag for Arbejdet i Faget fastsættes en Minimalløn af 80 Øre plus 20 Øre i Dyrtidstillæg pr. Time. Unge Svende det første Aar 5 Øre mindre pr. Time.

Mestre og Svende har Ret til frit at afslutte Akkorder; Timelønnen garanteres.

Der ydes til de personlige Lønninger et Tillæg af 15 %, heri indbefattet Erstatning for Arbejdstidens Forkortelse. Af de hidtilværende Dyrtidstillæg paa 25 Øre gaar de 13 Øre ind under den faste Løn.

Der ydes til alle bestaaende Akkordprislister fra 1914 et Tillæg paa 80 %, deraf er de 25 % Dyrtidstillæg. Alle Akkordpriser, der er indgaaet efter 1914 reguleres op i samme Højde som ovennævnte, dog maa ingen Reduktioner finde Sted.

Arbejdstiden fastsættes til 50½ Time ugentlig.

Der findes desuden en Mængde supplerende Bestemmelser og Protokoltilførsler, som i meget væsentlig Grad betyder Forbedringer for Fagets Arbejdere.

Bogbinderne hele Landet. Mellem Bogbinderforbundet i Danmark, Bogbinderlavet i København og Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne, afsluttedes den 29. Marts d. A. ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en ny Dyrtidsoverenskomst, gældende fra 1. April d. A. til 1. April 1920.

Overenskomsten indeholder bl. a. følgende:

Den daglige effektive Arbejdstid nedsættes til 8½ Time, Lørdag 8 Timer.

Fra 1. April 1919 ydes der til samtlige mandlige timelønnede Arbejdere et Dyrtidstillæg af ialt 37 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Til de kvindelige timelønnede Arbejdere paa de 2 laveste Lønskalaer ydes et Dyrtidstillæg af 20 Øre, paa 3die Skala 23 Øre og paa 4de Skala 27 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Til mandlige og kvindelige akkordlønnede Arbejdere ydes et Dyrtidstillæg af 25 pCt. til den gældende Akkordprisliste, (jfr. dog Overenskomsten af 22, Maj 1918 for Provinsernes Vedkommende.)

Kvinder, der beskæftiges ved False- og Bogheftemaskiner, lønnes med 5 Øre mere pr. Time.

Mandlige Arbejdere mellem 16 og 18 Aar, beskæftigede i Æskefabriker i Provinserne, lønnes som Kvinder paa højeste Lønskala.

Ved Overarbejde ydes ogsaa Pro-

centtillæg af Dyrtidstillæget saavel til Akkord- som Timelønninger.

Samtlige Dyrtidstillæg gives saavel ved Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som ved Arbejde udenfor denne. Ved Overarbejde paa Akkord beregnes Tillæget efter Timelønnen. Da der gives Dyrtidstillæg ogsaa til Akkordtimer, er det en Forudsætning, at de i Øjeblikket bestaaende Akkordpriser, som iøvrigt er udarbejdede paa Grundlag af det nuværende Dyrtidstillæg, heller ikke forandres i Tidsrummet indtil 1. April 1920 (jfr. dog Tarifudvalgets Arbejde.)

Alle hidtil givne Dyrtidstillæg bortfalder med denne Overenskomst.

De inden 1. April 1918 givne Dyrtidstillæg betragtes som Tillæg til Grundlønnen.

Bogbinderne paa Æskefabrikkerne. Mellem Bogbinderforbundet og Papæskefabrikantforeningen er indgaaet en Overenskomst, gældende fra 1. April d. A. Arbejdstiden er den samme som paa Bogbinderierne.

Kvindelige Arbejdere, der ved Antagelsen er fyldt 15½ Aar, lønnes det 1. Halvaar (incl. Dyrtidstillæg) med 32 Øre pr. Time, næste Aar derefter 39 Øre, 2. Aar 50 Øre og derefter med 65 Øre pr. Time.

Som Erstatning for Arbejdstidsforkortelsen og de hidtil ydede 10 pCt. Dyrtidstillæg forhøjes Akkordpriserne med 1/7 Øre plus Dyrtidstillæg.

Mandlige Arbejdere mellem 16—18 Aar lønnes som kvindelige Arbejdere paa højeste Løn.

Mandlige Arbejdere over 18 Aar lønnes det 1. Aar med 55 Øre Time plus 10 Øre i Dyrtidstillæg, 2. Aar 60 plus 12 og derefter 65 plus 14 Øre pr. Time.

Alle bestaaende Lønninger med Dyrtidstillæg hæves efter ovenstaaende Overenskomst fra 1. April 1919 for Mænd over 18 Aar, det 1. Aar med 14 Øre, 2. Aar med 16 Øre, derefter med 17 Øre pr. Time, for Kvinder paa 1. Skala 7 Øre, paa 2. Skala 8 Øre, paa 3. Skala 10 Øre, paa 4. Skala (højeste) 15 Øre pr. Time.

I ovenstaaende Forhøjelse er indbefattet Erstatning for Arbejdstidsforkortelsen.

Hvor det hidtil ydede Dyrtidstillæg af 10 pCt. er indgaaet i Akkordprisen, tillægges Akkordpriserne 1/14 som Erstatning for Arbejdstidsforkortelsen.

*

Mellem Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien og Bogbinderforbundet er under 11. April d. A. indgaaet Overenskomst, gældende til 1. April 1920.

Overenskomsten, der indeholder detaillerede Bestemmelser angaaende Akkordpriser, fastsætter den daglige Arbejdstid til 8½ Time, Lørdag 8 Timer og indeholder tillige en Mængde Timelønsatser for mandlige og kvindelige Arbejdere, under Hensyn til Alder, Uddannelse og Brancher, som det dog her vil føre for vidt at komme ind paa, men der er naaet meget betydelige Forhøjelser.

Dansk Elektrikerforbund og A/S Dansk Elektricitetskompagni i Odense. 5 Elektrikere, der af Firmaet A/S Dansk Elektricitetskompagni i Odense var udsendt til Arbejde paa Odense Skibsværft, havde krævet et Procenttillæg for dette Arbejde, medens Firmaet forlangte Arbejdet udført paa almindelig Timeløn. De paagældende Elektrikere nægtede derefter at fortsætte det nævnte Arbejde, men erklærede sig villige til at udføre andet Arbejde for Firmaet.

Sagen blev behandlet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. April, hvor der opnaaedes Enighed om, at en Bestemmelse i Overenskomsten (om et Tillæg af 33⅓ pCt. kommer til Anvendelse), skal forstaas saaledes, at denne Procentsats tillægges den ansatte Timeløn og udbetales samtidig med denne.

De samvirkende Fagforbund og Dansk Elektrikerforbund udtaler sin Beklagelse over, at man i Stedet for at benytte Fagets Mæglings- og Voldgiftsret har iværksat en ulovlig Arbejdsstandsning.

Arbejdet blev genoptaget den 10. April.

Glassliberne. Efter at der forgæves har været ført Forhandlinger, dels mellem Parterne selv og senere med Tilkaldelse af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, nedlagde Glassliberne Arbejdet den 1. April.

Den 9. Maj fandt der imidlertid et Møde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og ved dette Møde lykkedes det at naa til Enighed om Løn- og Arbejdsvilkaarene, og Arbejdet er derefter blevet genop'aget.

Haandskomagerne i København og Nordre Birk. Mellem Dansk Skotøjarbejderforbund, Centralforeningen af Skomagermestre i København og Nordre Birk samt Københavns Skomagerlav er indgaaet Overenskomst, gældende fra 1. April d. A. til 1. April 1920.

Arbejdstiden er 8½ Time daglig, Lørdag 8 Timer. Akkordpriserne forhøjes for nyt Arbejde med 70 pCt. og for Reparationer med 55 og 65 pCt.

For ugelønnede Arbejdere forhøjes Lønnen i Forhold til Akkordprisernes Stigning og desuden ydes et Dyrtidstillæg af 15 pCt. til saavel Ugeløn som Akkord.

Den særlige Overenskomst, som hidtil har været gældende for Nordre Birk, bortfalder hermed.

Dansk Karetmagerforbund og Karetmagermesterforeningen samt A/S N. LarsensVognfabrikker. Efter at Parterne ved Møder den 22.—23. April var enedes om en Række Akkordsatser, henvistes de øvrige uafgjorte Spørgsmaal til et Fællesmøde, som afholdtes i Arbejdsgiverforeningen den 26. April.

Arbejdstiden fastsattes til 50½ Time pr. Uge.

Minimallønnen fastsattes til 80 Øre + 20 Øres Dyrtidstillæg. Der ydes et Dyrtidstillæg af 16 Øre for de Arbejdstimer i hvilke der ikke arbejdes i Akkord.

Minimallønnen for Ungsvende er 50 Øre lavere pr. Time.

Efter at Organisationen havde tiltraadt Overenskomsten er Strejken, der blev etableret den 2. Marts, hævet fra Tirsdag den 29. April.

Kvinderne i Jern- og Metalindustrien. Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning er indgaaet Overenskomst, gældende fra 1. Febr. d. A. til 1. Februar 1920, omfattende ca. 2500 Kvinder.

Den ugentlige Arbejdstid er nedsat fra 60 til 53 Timer. Timelønnen er herefter i København fra 50 til 53 Øre (inkl. Dyrtidstillæg) og i Provinserne fra 47 til 50 Øre (inklusive Dyrtidstillæg).

Akkordpriserne forhøjes med 15 til 25 pCt.

Overarbejde betales med et Tillæg af henholdsvis 50 og 100 pCt.

Rebslageriarbejderne hele Landet. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. April d. A. afsluttedes en Overenskomst, der omfatter »Foreningen af danske Rebslagerier«, »Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger« samt Firmaet Jacob Holm & Sønner for detsRebslagersvendesVedkommende

Arbejdstiden er 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer.

Rebslagersvendenes Timeløn fastsattes til 1,15, hvoraf 35 Øre som Dyrtidstillæg.

Arbejdsmændenes Timeløn 1,08, hvoraf 35 Øre som Dyrtidstillæg.

Kvindelige Arbejdere, der har været beskæftiget ½ Aar faar en Timeløn af 65 Øre, hvoraf 25 Øre som Dyrtidstillæg. Kvindelige Arbejdere, der er fyldt 16 Aar aflønnes med 60 Øre pr. Time de første 3 Maaneder og 62 Øre de næste 3 Maaneder i hvilke de beskæftiges i Faget.

Fællesforeningen betaler som hidtil Ugeløn efter 53 Gange ovennævnte Timelønninger.

Overenskomsten løber indtil den opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. April.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Maj Maaned 1919.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juni 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 7 Øre (indenfor Københavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Anth. Andersen.

K. E. BORDING KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsstedet i Maj Maaned 1919.

Bemærk: Naar man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

Byens Navn?	
Organisationens Navn?	
Antal Medlemmer?	
Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
I Midten af Maaneden?	
Ved Slutningen af Maaneden?	
Hvormange Arbejdsdage er der talt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsmangel i Maaneden (Søndage, Helligdage eller ligende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle Understøttede Dage)?	
Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Passende i Maaneden i Alt?	
a) Af Arbejdsløshedskassen?	
b) Af Organisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes udfylde dette Skema, til det Forbund, hvortil de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest 15. hver Maaned. Enkeltstaaende Foreninger, hvis Fag der ikke findes nogen Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Herrelarmsgade 19, 1. Kbhvn.

Navn

Adresse

Angaaende Foranstaltningen bemærker:

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ✻ KØBENHAVN DEN 7. JUNI 1919 ✻ 15 AARGANG

International Fagforenings Konference i Amsterdam

den 28. Juli og følgende Dage.

Fra den midlertidige Leder af det internationale Fagforeningsforbund, J. Qudegeest, Amsterdam har vort Forretningsudvalg under 28. Maj modtaget en saalydende Skrivelse:

Hollandsk Forbund af Fagforeninger. Amsterdam, d. 24. Maj 1919.

Til Ledelserne for de faglige Landscentraler.

Ærede Fagfæller!

Den internationale Fagforeningskonference, som afholdtes i Bern i Begyndelsen af Februar 1919, overdrog til Jouhaux og mig at indkalde til en international Konference i den første Halvdel af Maj Maaned.

Af forskellige Grunde var det ikke muligt for Jouhaux at komme til Amsterdam i de første Dage af Marts, saaledes som han oprindelig havde tænkt, for at forhandle med mig, og den fælles Drøftelse, om hvilke Foranstaltninger der skulde træffes som Følge af det os i Bern paalagte Hverv, kunde derfor først finde Sted 10. og 11. Maj.

Resultatet af vor Forhandling er meddelt Dem i et Telegram, der er tilgaaet Dem den 12. Maj og som havde følgende Ordlyd:

Efter Berner-Konferencens Paalæg er det ved fælles Forhandling vedtaget at afholde international Konference af Fagforeningscentraler i alle Lande i Amsterdam den 28. Juli og følgende Dage.

Hver Central kan højst sende 10 Delegerede. Telegrafer Navnene paa Eders Delegerede til Oudegeests Adresse i Amsterdam.

Træf straks Forholdsregler med Hensyn til Pas.

Udførligere Brev og Dagsorden følger.

Oudegeest. Jouhaux.

Man tør nok kalde det en lykkelig Omstændighed, at vore Venner W. A. Appleton fra den engelske Landscentral, G. Dumoulin fra den franske Landscentral og Edo Fimmen fra den hollandske Landscentral har kunnet deltage i vor Forhandling, og at de sammen med os er kommet til det Resultat, at det vilde være det bedste at bringe efterfølgende Plan til Udførelse:

Der indkaldes til Kongres i Amsterdam den 28. Juli, hvortil Repræsentanter for alle de Fagforeningscentraler, hvis Navne og Adresser man kender, indbydes. Hver Fagforeningscentral er berettiget til at sende højst 10 Delegerede til Konferencen.

Den foreløbige Dagsorden fastsættes saaledes:

1. Konferencens Indledning.
2. Prøvelse af Mandater.
3. Beretning fra Ledelsen, herunder den midlertidige Ledelse i Amsterdam og Korrespondancebureauet i Paris.
4. Drøftelse af Udkastet til nye Love for Den internationale faglige Sammenslutning.
5. Drøftelse af Forhold vedrørende Tilslutning fra de enkelte Lande.
6. Sædet for det internationale Sekretariat.
7. Valg af Ledelse.
8. Fastsættelse af Bidrag.
9. Drøftelse af Berner-Programmet

af 1919 (herunder Leeds-Programmet af 1916 og Berner-Programmet af 1917).
10. De faglige Organisationers Stilling til den internationale Situation.
11. Drøftelse af en Aktion fra Den internationale faglige Sammenslutning.
12. Drøftelse af Berner-Resolutionen af 1919 om Folkenes Forbund.

Som De vil se af den foreløbige Dagsorden er denne meget omfangsrig. Det er Hensigten ganske at nyopbygge Internationale paa det gamle Fagforeningsforbunds Grundlag.

Vi nærer Haab om, at et stort Antal Landscentraler vil sende deres Repræsentanter til Amsterdam for der i Fællesskab at raadslaa om den Stilling, i hvilken Arbejderklassen, som Følge af Krigen, befinder sig, og for at træffe Foranstaltninger, hvorved der kan og maa skaffes en anden og bedre Stilling.

Det er endvidere vor Hensigt foruden den almindelige Konference at foranstalte en mindre Konference, der skal sammentræde den 25. Juli, og som skal bestaa af de Formænd og (eller) Sekretærer for de Landscentraler som allerede var tilsluttet det Internationale Fagforeningsforbund før Krigen. Denne Konferences Opgave skal være at beskæftige sig med de forskellige Anliggender med Hensyn til det gamle Internationale Fagforeningsforbunds afsluttende Forretninger, og endvidere foretage de sidste forberedende Foranstaltninger til den almindelige Konference.

Det er vor Tro, at alle de Landscentraler, som har faaet denne Skrivelse, vil glædes over, at Forholdene har bedret sig, forsaavidt som det nu maa haabes, at Repræsentanter for den internationale Fagforeningsbevægelse sandsynligvis atter kan samles til et frugtbart og resultatrigt Samarbejde.

Alt for længe har Krigen med sin Gru ødelagt den internationale Forbindelse til stor Skade for Arbejderklassen.

Vi nærer derfor Tillid til, at vor Opfordring til i stort Antal at komme til Amsterdam i Juli Maaned maa finde Tilslutning og gunstig Modtagelse hos alle Landcentralerne, saaledes, at Konferencen vil kunne præges af Endrægtighed, Broderskab og international Solidaritet.

For at lette Forberedelserne til Konferencen, vil det af Hensyn til det stærke Fremmedbesøg i Sommermaanederne, som Holland kan glæde sig til, og af Hensyn til Pasvanskelighederne være ønskeligt saa snart som muligt at træffe de nødvendige Foranstaltninger til Rejsen til Amsterdam.

Vi anmoder derfor om snarest at faa meddelt Navn og Adresse paa Deres Delegerede. Fra vor Side vil der blive draget Omsorg for, at Pasvanskelighederne gøres saa ringe som det er muligt.

Det er vort Haab, at De sammen med os vil gøre Deres bedste for at genopbygge det faglige Internationale og forbliver, i Forventning om Eders snarlige Svar.

Med international Hilsen
J. OUDEGEEST

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 275.
(Havnearbejderne i København).

I

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse I af 14. Maj 1919 i Sag Nr. 275: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Medlem Havnearbejdernes Fællesforbund i Københavns Vegne.

I Løbet af den 7. og 8. d. M. er Losse- og Ladningsarbejdet blevet standset af Arbejderne i Københavns Havn, saa at der nu henligger henved 100 Dampere og henved 40 Sejlskibe til Ud- og Indklarering, og paa de paagældende Arbejdsgiveres Vegne — nemlig Foreningen af Arbejdsgivere i Københavns Havn, Københavns Frihavns Aktieselskab, Det forenede Dampskibsselskab og Dansk Dampskibsrederiforening — har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterfor-

ening ved at indklage De samvirkende Fagforbund paastaaet Dansk Arbejdsmandsforbund og Havnearbejdernes Fællesforbund dømt til at høre den skete Arbejdsstandsning kendt ulovlig, Havnearbejderne kendt pligtige til straks at optage Arbejdet og Dansk Arbejdsmandsforbund og Fællesforbundet in solidum idømt en Bod til Dækning af Klagernes Tab indtil Dato, idet Klagerne forbeholder sig under en ny Sag at søge Havnearbejdernes Fællesforbund og dettes enkelte Medlemmer, eventuelt tillige Dansk Arbejdsmandsforbund, idømt Erstatning for alt det Tab, der maatte tilføjes dem ved en eventuel Fortsættelse af den ulovlige Arbejdsstandsning.

Da Arbejdet er nedlagt uden Varsel, og Parterne er underkastet Septemberforligets Regler, er der ingen Tvivl om, at den iværksatte Strejke er stridende mod nævnte Overenskomst, ligesom den tillige er stridende mod Reglerne for Behandling af faglig Strid, der i hvert Fald i Øjeblikket er gældende for en Del af det paagældende Havnearbejde.

Endvidere har det under Proceduren vist sig, at Arbejdsnedlæggelsen, eller i hvert Fald dens Fortsættelse, har til Formaal Fjernelse fra Havnen af Arbejdere, der for 6 Aar siden under en Arbejdsstandsning lod sig ansætte som Arbejdere i Frihavnen, og da det har været uberettiget at anvende Strejke til dette Formaals Opnaaelse og indblande Arbejdsgiverne i Arbejdernes indre Organisationsforhold, er Strejken ogsaa fra dette Synspunkt ulovlig.

Dansk Arbejdsmandsforbund har til sit Forsvar anført, at Strejken er iværksat ganske uventet for Forbundsbestyrelsen, og mod dennes Vilje, og da dette er bekræftet ved det Oplyste, og Retten maa give de Indklagede Medhold i, at Forbundsbestyrelsen under Hensyn til den hele Situation har gjort, hvad der paahvilede den som Pligt for at faa lovlige Tilstande tilvejebragte, findes der ikke at kunne idømmes Dansk Arbejdsmandsforbund Bod.

Derimod er Havnearbejdernes Fællesforbund skyldig til Bod. Det er ganske vist ikke tilstrækkeligt oplyst, hvem der oprindelig foranledigede Arbejdsstandsningen, men det er godtgjort, at Forbundets Generalforsamling den 11. d. M. har godkendt Strejken og besluttet dens Fortsættelse til det nævnte Formaal var opnaaet; og det er oplyst, at Fællesforbundets Bestyrelse har øget Forbundets Ansvar ved paa denne Generalforsamling at følge Trop med Medlemmerne. Herved har Forbundet paadraget sig Ansvar for det forefaldne, og selv om Bestyrelsen forinden den nævnte Generalforsamling i »Social-Demokraten« har taget Afstand fra Strejken, ses det ikke — og dette er en skærpende Omstændighed — at Bestyrelsesformanden paa noget Tidspunkt med Energi har foreholdt og forklaret Medlemmerne, ikke blot det *ulovlige* i den skete Optræden, men tillige det *hensynsløse* i paa denne Maade at medvirke til Fordyrelse af importerede Varer til Skade ikke mindst for Landets ubemidlede Befolkning, og det *uforsvarlige* i ved upaakrævede Arbejdsstandsninger at bringe Havnen i Vanry som Udskibningssted og derved forringe Udsigterne til lønnende Arbejde i Havnen.

Formanden for Fællesforbundet synes efter hvad der foreligger at have den urigtige Opfattelse, at det ikke er hans eller de øvrige Bestyrelsesmedlemmers Sag ved forefaldende Uroligheder i Havnen at undersøge disses Oprindelse og søge personlig Forbindelse med de Medlemmer, hvis Ve og Vel det drejer sig om, og som er standset i deres Virksomhed i Havnen af (som det maa gaas ud fra) uansvarlige Personer. En saadan kontormæssig Opfattelse af Bestyrelsespligterne kan ikke andet end forøge Bestyrelsens Ansvar.

Klagerne har anført, at det indtil Dato lidte Tab andrager over 2 Millioner Kroner og paastaar sig foreløbig et saadant Beløb tilkendt hos de Indklagede.

Imidlertid er Retten ikke endnu i Stand til at fastsætte Bodens Stør-

relse, da Klagernes Opgivende om, hvorledes de forskellige Beløb fremkommer, ikke er tilstrækkelig udtømmende, og Sagen ikke paa dette Punkt er udprocederet. Der vil derfor foreløbig kun kunne tages den første Del af Klagernes Paastand under Paakendelse og — idet Sagen iøvrigt udsættes — afsiges i Overensstemmelse med det Foranførte følgende

Kendelse.

Den paaklagede Strejke og som Følge deraf ogsaa Strejkens videre Fortsættelse er ulovlig.

Sag Nr. 275.

(Havnearbejderne i København).

II

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse II af 21. Maj 1919 i Sag Nr. 275: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Medlem Havnearbejdernes Fællesforbund i Københavns Vegne.

Ved foreløbig Kendelse af 14. d. M. i Sag Nr. 275 har Retten statueret, at en af Havnearbejderne i Københavns Havn den 7. og 8. d. M. iværksat og af deres Fællesforbund siden godkendt og endnu ved Kendelsens Afsigelse opretholdt Strejke var ulovlig og Fællesforbundet skyldig til Bod.

I Henhold til derefter afholdt Procedure har Klagerne nu som endelig Paastand begæret et Beløb af 1.952.537 Kr. tillagt Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening til Fordeling efter sit Skøn mellem de fire Arbejdsgiverorganisationer, som Foreningen repræsenterer.

Der er nu vel tilvejebragt ikke ringe Sansynlighed for, at den forvoldte Skade ikke med det nævnte Tal er ansat for højt; men for vigtige Posters Vedkommende er Klagernes Redegørelse for Tabet dog saa utilstrækkelig dokumenteret, at Retten ligeoverfor de Indklagedes Indsigelse ikke uden yderligere Bevisligheder vilde kunne tage Klagen til Følge, og da Klagerne ikke har ønsket Sagen yderligere udsat til fortsat Dokumentation, vil der saaledes ikke kunne tages Hensyn til de omtalte Poster.

Idet der iøvrigt vil være at tage Hensyn til, at Strejken allerede Natten mellem den 14. og 15. d. M. paa Fællesforbundets Generalforsamling besluttedes hævet, og Arbejdet hurtigst mulig derefter blev genoptaget, findes den Fællesforbundet paahvilende Bod efter Omstændighederne at burde ansættes til 800,000 Kr., hvorhos de Indklagede vil have at betale Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Kendelse.

Havnearbejdernes Fællesforbund i København bør i Bod til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening som Repræsentant for Foreningen af Arbejdsgivere i Københavns Havn, Københavns Frihavns Aktieselskab, Det forenede Dampskibsselskab og Dansk Dampskibsrederiforening, betale 800.000 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 400 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa Blaakildemølles Fabrikker. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 6. Maj d. A. enedes man om en Overenskomst vedrørende Arbejdsmænd paa Blaakildemølles Fabrikker i København.

Arbejdstiden fastsættes i Henhold til Hovedorganisationernes Aftale.

Timelønnen er i Dagdrift 105 Øre (hvoraf 35 Øre betragtes som Dyrtidstillæg). I 2-Holdsdrift 115 Øre (hvoraf 40 Øre er Dyrtidstillæg).

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 og 100 %. Arbejde udenfor Fabrikkerne betales med et Tillæg af 5 Øre pr. Time. Kogere erholder ligeledes et Tillæg af 5 Øre pr. Time.

Overenskomsten er gældende til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Februar.

Arbejdsmændene hos Firmaet Petersen & Albeck. Ved et Fællesmøde i Ar-

bejdsgiverforeningen den 5. Maj opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst.

Arbejdstiden fastsattes til 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer.

Timelønnen blev 85 Øre pr. Time plus 25 Øre i Dyrtidstillæg. Overarbejde betales de første 2½ Time samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag med et Tillæg paa 50 pCt., derudover 100 pCt.

Endvidere opnaaedes en Del Tillæg til Timelønnen for særligt haardt eller ubehageligt Arbejde.

I Tilfælde, hvor en Arbejder kommer til Skade ved Udførelsen af sit Arbejde udbetaler Firmaet ham 2 Kr. pr. Dag i de første 13 Uger.

Overenskomsten, der er tiltraadt af Firmaets Arbejdere, har tilbagevirkende Kraft fra 1. April d. A. og kan opsiges til en 1. April med 3 Maaneders Varsel.

Chauffører hos A/S Det danske Kulkompagni. Under 30. April d. A. blev der, ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, afsluttet Overenskomst vedrørende Chauffører ved Det danske Kulkompagni.

Den normale Arbejdstid er 9 Timer daglig de 6 Sommermaaneder og 8½ de 6 Vintermaaneder, Lørdag dog kun 8 Timer.

Ugelønnen er 50 Kr. plus 12 Kr. i Dyrtidstillæg. For at holde Automobilet i Orden og i driftsikker Stand erholder Chaufføren desuden et Tillæg af 8 Kr. pr. Uge.

Over-, Helligdags- og Natarbejde betales med 150 à 200 Øre pr. Time.

Ved Aflæsning betales der Mandskabet til Deling 1 Øre pr. hl Kul ½ Øre pr. hl Koks.

Overenskomsten, der har tilbagevirkende Kraft fra 1. Marts d. A. gælder til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Marts.

Arbejdsmænd paa Jacob Holm & Sønners Rebslagerier. Ved et Fællesmøde d. 3. Maj 1919 forhandledes om Overenskomstforholdet mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling for Fabrikarbejdere i København og Firmaet Jacob Holm & Sønner.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, som har tilbagevirkende Kraft til d. 1. April 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Den normale Arbejdstid er 9 Timer daglig. (Lørdag 8 Timer).

Overarbejde de første 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør samt paa Søn- og Helligdage til Kl. 12 Middag betales med et Tillæg af 50 %, derudover 100 %.

Overarbejde maa almindeligvis ikke overstige 6 Timer pr. Uge pr. Mand.

Den normale Timeløn er 80 Øre plus 30 Øre i Dyrtidstillæg.

Desuden betales Tillæg for visse Specialarbejder med forskellige Beløb, varierende fra 4 til 20 Øre pr. Time.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Arbejdsmænd paa Tændstikfabrikkerne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Maj enedes man om en Overenskomst vedrørende Arbejdsmænd paa Tændstikfabrikkerne. Arbejdstiden fastsattes til 53 Timer ugentlig. Timelønnen for Arbejdere over 20 Aar blev fastsat til 110 Øre og for Arbejdere mellem 18 og 20 Aar til 85 Øre. I disse Lønninger er 20 pCt. at regne som Dyrtidstillæg.

Desuden forhøjedes de gældende Akkordpriser. Overenskomsten gælder fra 1. April d. A. og til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Mejerikuske og Mejeriarbejdere paa Mejerierne i Aarhus. Ved et Fællesmøde d. 2. Mai forhandledes om Overenskomstforholdet mellem Dansk Arbejdsmandsforbund Afdeling K. i Aarhus og Aarhus Vognmandsforening samt Mejerierne i Aarhus.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. April 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden bliver, med en ugentlig Fridag 53 Timer, som skal ligge

mellem Kl. 5½ Morgen og 6 Aften med ialt 2 Timers Spise- og Hviletid —.

Ugelønnen for Mejerikuske og Mejeriarbejdere fastsættes til 45 Kr. plus et Dyrtidstillæg af 15 Kr.

Desuden betaler Mejerierne, til de Mejeriarbejdere, der har Søndagsarbejde efter Kl. 12 Middag, herfor 2 Kr. ekstra pr. Uge, dog saaledes at ingen kan forlanges til uden Overarbejdsbetaling at arbejde udover 53 Timer ugentlig.

Der gives 5 Dages sammenhængende Ferie uden Afkortning i Ugelønnen.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Arbejdsmænd ved A/S Skand. Gummikompagni, Odense. Under Mødet hos Forligsmanden den 28. April d. A. opnaaedes tillige Enighed om en Overenskomst vedrørende Arbejdsmændene paa A/S Skand. Gummikompagnis Fabrikker i Odense, hvilken Overenskomst har tilbagevirkende Kraft fra 1. April d. A. og gælder til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April og bl. a. indeholder følgende Bestemmelser: Arbejdstiden er 9 Timer daglig, Lørdag 8 Timer.

Lønnen er:

For de første 3 Maaneder 53 Kr. pr. Uge, derefter 55 Kr. pr. Uge, hvoraf 15 Kr. er Dyrtidstillæg.

Overarbejde de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør betales med et Tillæg til Timelønnen af 50 pCt., efter den Tid og til den normale Arbejdstids Begyndelse betales et Tillæg af 100 pCt.

Parterne er enige om, at Akkordarbejde indføres i saa stor Udstrækning som mulig. Akkordpriserne fastsattes ved lokal Forhandling.

Tillidsmandssystemet indføres efter de Regler, som gælder hos A/S De forenede Gummi- og Luftringefabrikker (Schønning & Arvè), København.

Arbejderne anvises Spise- og Omklædningslokale, der renholdes og om Vinteren opvarmes for Fabrikkens Regning.

Punkt 5 i den hidtil gældende Overenskomst vedtages.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den mellem Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Kuske hos Vognmænd i Hobro. Den 14. Marts d. A. afholdtes, med Bistand af Hovedorganisationerne, et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, vedrørende Overenskomstforholdene for Kuske hos Vognmændene i Hobro, men det lykkedes ikke at naa til Enighed, hvorfor der, efter forudgaaende Varsel, etableredes Strejke fra 15. Marts.

Efter at der af De samvirkende Fagforbund, efter Anmodning fra Dansk Arbejdsmandsforbund var varslet Sympatistrejke for Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer hos Arbejdsgivere i Hobro, har vi faaet Meddelelse om, at der den 8. April er opnaaet Enighed om Overenskomstforholdene for Vognmandskuskene.

Arbejdstiden fastsættes i Overensstemmelse med Hovedorganisationernes Vedtagelse og Ugelønnen bliver 51 Kr. plus 6 Kr. for Pasning og Fordring af indtil 6 Spand Heste og 1 Kr. ekstra pr. Hest derudover.

Overenskomsten der iøvrigt indeholder forskellige andre Bestemmelser, er gældende til den af en af Parterne opsiges til en 1. Marts.

Arbejdsmænd ved Kolding Havn. Mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Kolding-Afdeling og Arbejdsgiverforeningen ved Kolding Havn var der forhandlet om ny Overenskomst, og der var opnaaet Enighed om en saadan med Undtagelse af nogle enkelte Punkter.

Om disse resterende Uoverensstemmelser forhandledes ved et Fællesmøde d. 16. April, og der opnaaedes Enighed om følgende:

Timelønnen er fra 1. April 1919 75 Øre pr. Time.

Losnings- og Lastningsarbejdere, der betales med Timeløn, samt alt Plads- og Pakhusarbejde ved Hav-

nen eller til Ladningsmodtagerens Pladser og Pakhuse i Forbindelse med Losning, betales med 3 Øre mere pr. Time.

Bestemmelsen Side 13, 4. Stk. affattes saaledes: Til alle forannævnte Timelønninger betales der i Dyrtidstillæg 30 Øre pr. Time, og til alle Akkordsatser tillægges der et Dyrtidstillæg af 33⅓ %.

Renovationsarbejdere hos Entreprenørfirmaet P. C. Jensen, Randers og Randers Vognmandsforening. Ved et Fællesmøde d. 29. April 1919 forhandledes om Fornyelsen af den udløbne Overenskomst angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Renovationsudførslen i Randers.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til d. 1. April 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Ugelønnen er 55 Kr. for de Kuske, der beskæftiges ved Natarbejde, og 50 Kr. for de Kuske, der beskæftiges ved Dagrenovation m. m.

Til begge Lønsatser ydes et ugentligt Dyrtidstillæg af 15 Kr.

Der er en gensidig Opsigelsesfrist paa en Uge.

Kuskene holdes ulykkesforsikrede i et af Staten anerkendt Ulykkesforsikringsselskab, med en daglig Udbetaling af 3 Kr. de første 13 Uger, hvorefter Lovforsikringen træder i Kraft.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Elektrikerne Landet over. Vedrørende Overenskomstforholdene i Elektrikerfaget førte de mellem Elektrikerforbundet og Jærn- & Metalindustriens Sammenslutning indledede Forhandlinger ikke til noget Resultat, hvorfor Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne og den 18. og 22. Februar afholdtes der derefter Fællesmøder i Arbejdsgiverforeningen, men disse Forhandlinger endte ligeledes uden Resultat, hvorfor Forbundet varslede Strejke.

Midt i Marts Maaned lykkedes det imidlertid Parterne at naa til Enighed om en Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Den normale Arbejdstid er 8½ Time daglig, Lørdag 8 Timer.

Minimalløn for de i Faget beskæftigede Arbejdere er følgende:

For Elektrikere . Kr. 0,75 pr. Dagtime
For Udlærlinge i
det første Aar » 0,60 » —

Lønnen for de dygtigere og mere betroede Arbejdere ordnes i hvert enkelt Tilfælde mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og Arbejderen uden Indblanding fra Fagorganisationens eller dens Medlemmers Side.

Samtlige nugældende personlige Timelønninger, Udlærlinge med Minimalløn undtaget, faar et Tillæg af 20 Øre pr. Time.

Til alle Timelønninger, herunder Minimallønninger, ydes et Dyrtidstillæg af 30 Øre pr. Time.

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 % og 100 %. De meget omfattende Akkordprislister er ligeledes reviderede, og Overenskomsten gælder til 1. Februar 1920.

Forgylderne i Odense. Under 24. Februar d. A. blev der, med Bistand af Hovedorganisationerne, opnaaet Enighed om Fornyelse af den gældende Overenskomst i Forgylderfaget, mod at der bl. a. blev tillagt Akkordpriserne et Tillæg af 70 %.

Fabrikanterne i Odense nægtede senere at betale dette Tillæg, under Paaberaabelse af, at den for Odense gældende Overenskomst var af nyere Dato end Overenskomsterne i det øvrige Land og fik i dette Standpunkt Medhold hos Fabrikantforeningens Formand.

Da Striden ikke kunde bilægges ved Forhandling mellem Forgylderforbundet og Fabrikantforeningen blev den indberettet til Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde, den 10. Maj d. A. maatte Fabrikantforeningen indrømme, at det var den der misforstod Overenskomsten og indgik paa at de resterende Penge straks skulde blive udbetalt til de paagældende Arbejdere.

Møllerne paa A/S Københavns Brødfabrikkers Dampmøller. Ved et Fællesmøde den 2. Maj forhandledes om Fornyelse af den udløbne Overenskomst mellem Dansk Mølleriarbejderforbund og A/S Københavns Brødfabrikkers Dampmøller.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. April 1919, og som af en af Parterne kan opsiges til Ophør en 1. April.

For Arbejdere i Døgndrift er den ugentlige Arbejdstid 48 Timer, fordelt paa 6 Gange 8 Timer fra Mandag Morgen Kl. 6 til Søndag Morgen Kl. 6.

Dagmandskabets Ugearbejde er 53 Timer, fordelt paa 5 Gange 9 Timer og 8 Timer om Lørdagen.

Ugelønnen fastsættes til 51 Kr. plus et Dyrtidstillæg af 14 Kr. Nugældende personlige højere Lønninger bibeholdes.

Overarbejde betales med 1 Kr. 75 Øre pr. Time.

Arbejde fra Søndag Morgen Kl. 6 til Mandag Morgen Kl. 6 betales med 2 Kr. pr. Time.

Arbejderne er forsikret mod Ulykkestilfælde med en daglig Udbetaling af 3 Kr. fra Ulykkesdagen.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Skibstømrerne paa Træskibsværfterne. Efter at det gentagne Gange, med Hovedorganisationernes Bistand, forgæves var søgt at tilvejebringe en Overenskomst vedrørende Skibstømrerne paa Træskibsværfterne, iværksatte Skibstømrerne Strejke fra 1. Marts.

Den 8. April indkaldte Forligsmanden Parterne til Møde og stillede her følgende Mæglingsforslag:

Den under 25. November 1915, 24. Januar 1917 og 10. December 1917 afsluttede Overenskomst vedrørende Skibsbygmestrene i Esbjerg, af 31. Maj 1918 vedrørende Træskibsbyggerierne i Odense, Middelfart og Hobro, alle med Omegn, af 12. Juni 1918 vedrørende Træskibsbyggerierne i Frederikssund med Omegn, af 12. April 1918 vedrørende Brdr. Vennikes Skibs- og Baadebyggeri i Stege, af 15. December 1915, 9. Maj 1916 og 10. December 1917 vedrørende Medlemmer af Foreningen af Træskibsbyggere ved Svendborg Sund samt i Rudkøbing og af 14. November 1916 vedrørende A/S I. Koefods Skibsbyggeri i Fakse forlænges til 1. Februar 1920 med følgende Ændringer:

1) Timelønnen paa Værfter, hvor der overvejende arbejdes i Akkord forhøjes til 95 Øre.
   Timelønnen paa Værfter, hvor der overvejende arbejdes i Timeløn forhøjes til 105 Øre.
   Desuden ydes i Dyrtidstillæg 18 Øre pr. Time.
2) I Værktøjsgodtgørelse ydes 5 Øre pr. Time saavel ved Timelønssom Akkordarbejde.
3) Paa Værfter, hvor der overvejende arbejdes i Akkord, betales Kalfatring paa Timeløn med et Tillæg af 6 Øre pr. Time.
4) Der optages mellem Parterne Forhandling om Revision af de nuværende Priskuranter. Dersom der ikke opnaas Enighed om nye Priskuranter, vil de nugældende Akkordpriser være at forhøje paa Grundlag af gennemsnitlig 15 %.
5) Arbejdstiden ordnes ved lokal Forhandling i Overensstemmelse med de mellem Hovedorganisationerne trufne Aftaler.
6) Arbejderne erholder 3 Dages Sommerferie uden Løn.
7) Akkordoverskud for Lærlinge beregnes efter en Timeløn af 15 Øre det første Læreaar stigende med 8 Øre for hvert følgende Aar.
8) Jernindustriens Fælles Værkstedsregler og Normen for Regler angaaende Behandling af faglig Strid er gældende for Skibstømrerne ved Træskibsværfterne.
9) »Samarbejdet« i den for Jernskibsværfterne i København gældende Overenskomst gøres ogsaa gældende for Skibstømrerne paa Træskibsværfterne.
10) Strejken hæves, og Arbejdet genoptages snarest gørligt i samme Omfang og paa samme Arbejdspladser som før.

Forligsmanden udbeder sig Par-

ternes Svar paa ovenstaaende Mæglingsforslag senest Mandag den 14. April Kl. 3.

Dette Forslag er nu tiltraadt af saavel Arbejderne som Arbejdsgiverne.

Arbejdsløsheden
i Januar Maaned 1919.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Januar 1919 omfatter ialt 57 Fag eller Organisationer med ialt ca. 246,100 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 67,600 eller 27,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 1,555,600 eller 5,8 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Glarmestre, Stukkatører, Drejere, Korkskærere, Kobbersmede, Jern- og Metalslibere, Gørtlere og Metalarbejdere, Instrumentmagere og Gartnere.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Børsteindustriarbejdere, Bogbindere, Typografer og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Næringsmiddelindustri.												
Mølleriarbejdere	148	148	8	224	640	561	40	1068	788	709	48	1292
Bageri-&Konditoriarb.	1574	1574	663	14979	2021	2021	330	7708	3595	3595	993	22687
Sukkervarearbejdere	922	922	157	4294	302	302	72	2385	1224	1224	229	6679
Bryggeriarbejdere	2689	2689	265	6822	1353	1353	120	2854	4042	4042	385	9676
Slagteriarbejdere	1525	1525	674	15000	2869	2869	1289	30840	4394	4394	1963	45840
Skraatobaksarbejdere	275	275	1	82	607	607	127	5571	882	882	128	5653
Tobaksarbejdere	5090	5090	1385	53236	2889	2889	1123	34191	7979	7979	2508	87427
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2730	2730	1403	46374	5990	5990	2504	73283	8720	8720	3907	119657
Sejlmagere	128	128	2	55	49	34	15	223	177	162	17	278
Rebslagere	90	90	44	928	201	201	66	2309	291	291	110	3237
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere	7115	7115	3805	79910	4737	4737	2414	46131	11852	11852	6219	126041
Handskemagere	105	105	26	913	11	11	3	134	116	116	29	1047
Hattearbejdere	1149	1149	114	5184	245	245	86	421	1394	1394	200	5605
Skotøjarbejdere	3750	3750	1650	40000	1337	1337	331	8011	5087	5087	1981	48011
Barberere	590	590	46	1496	650	650	144	2303	1240	1240	190	3799
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	86	86	80	1500	87	87	70	1300	173	173	150	2800
Murere	2076	2076	1036	15000	5958	5958	4209	80000	8034	8034	5245	95000
Murarbejdsmænd	1249	1249	651	17595	—	—	—	—	1249	1249	651	17595
Hustømrere	1623	1623	190	4108	5071	5071	1887	21407	6694	6694	2077	25515
Skibstømrere	286	286	»	»	684	684	1	104	970	970	1	104
Snedkere	4466	4466	475	14559	4693	4693	391	13335	9159	9159	866	27894
Billedskærere	146	146	»	»	73	73	»	»	219	219	»	»
Forgyldere	114	114	2	98	75	75	3	76	189	189	5	174
Malere	2565	2565	1778	48425	3557	3557	2532	63423	6122	6122	4310	111848
Sadelm. & Tapetserere	1118	1118	482	13037	635	635	379	7897	1753	1753	861	20934
Skorstensfejere	64	64	»	»	63	63	1	24	127	127	1	24
Ovnsættere	14	14	3	66	—	—	—	—	14	14	3	66
At overføre	41687	41687	14940	383885	44797	44703	18137	404998	86484	86390	33077	788883

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	41687	41687	14940	383885	44797	44703	18137	404998	86484	86390	33077	788883
Trævareindustri.												
Træindustriarbejdere .	855	855	57	1749	3160	3160	359	12012	4015	4015	416	13761
Bødkere	254	254	69	1934	489	489	305	7465	743	743	374	9399
Karetmagere	342	342	15	690	633	627	61	1817	975	969	76	2507
Børsteindustriarb.	257	257	54	2126	273	71	38	1100	530	328	92	3226
Kurvemagere	200	200	37	966	36	36	3	73	236	236	40	1039
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere	120	120	22	440	166	166	20	467	286	286	42	907
Hvidgarvere	66	66	3	88	49	49	7	210	115	115	10	298
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	1187	1187	16	436	395	395	24	618	1582	1582	40	1054
Stenarbejdere	185	185	9	186	426	426	32	803	611	611	41	989
Glasarbejdere	256	256	6	378	213	213	62	1697	469	469	68	2075
Forarbejdning af Metal og Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektro-pletarbejdere	818	818	22	771	288	288	10	162	1106	1106	32	933
Blikkenslagere	862	862	230	5752	629	629	136	3580	1491	1491	366	9332
Metaltrykkere	114	114	14	661	7	7	2	70	121	121	16	731
Urmagere	101	101	1	14	187	187	3	61	288	288	4	75
Smede og Maskinarb.	10400	10400	1528	34556	9086	9086	1572	41648	19486	19486	3100	76204
Specialarbejdere	310	310	38	718	—	—	—	—	310	310	38	718
Formere	500	500	118	3018	1300	1300	163	4690	1800	1800	281	7708
Elektrikere	1125	1125	152	4635	1126	1126	135	3053	2251	2251	287	7688
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2550	2550	200	4094	933	655	102	2467	3483	3205	302	6561
Litografer	484	484	25	666	124	124	3	129	608	608	28	795
Typografer	2809	2809	95	3168	1900	1634	29	643	4709	4443	124	3811
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	177	177	12	283	1227	1227	25	516	1404	1404	37	799
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	2700	2700	600	14000	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2900	2900	1600	28000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	4985	4985	2238	38000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt	19415	19415	2912	62000	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	30000	30000	7350	142000	45000	22400	7400	136000	75000	52400	14750	278000
Arb. Fagf. for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1170	1170	249	4214	1170	1170	249	4214
Landarbejdere	150	150	109	2500	25000	25000	7238	158089	25150	25150	7347	160589
Kedel- og Maskinpass.	900	900	22	347	1281	1281	111	2645	2181	2181	133	2992
Kellnere	1192	1192	272	7000	789	789	184	4500	1981	1981	456	11500
Kvindel. Arbejderforb.	7500	7500	2503	64439	2800	2800	1897	55145	10300	10300	4400	119584
Handels- og Kontormdh	9508	9508	649	19563	10663	10663	724	18663	20171	20171	1373	38226
Forsikringsfunkt Forb.	265	265	30	750	250	250	10	266	515	515	40	1016
Tilsammen.	115174	115174	28598	687813	154397	130951	39041	867801	269571	246125	67639	1555614

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49. 1 Sal. Kbhvn. K
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos E. F. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 ✻ KØBENHAVN DEN 14. JUNI 1919 ✻ 15 AARGANG

Syndikalistiske Rumlerier.

Formanden for Søfyrbødernes Forbund opfordrer til Generalstrejke.

Til samtlige Afdelinger af Forbund under De samvirkende Fagforbund er der under 14. Juni udsendt et saalydende Cirkulære:

Fra Søfyrbødernes Forbund, der ellers ikke deltager i Samarbejde, med vore Organisationer, er der fornylig udsendt en Henvendelse til Fagforeningerne, hvori det kræves, at Organisationerne skal vedtage Arbejdsnedlæggelse fra og med den 15. Juli, — i Forslaget til Resolution hedder det dog *senest* den 15. Juli.

Formaalet med denne Arbejdsnedlæggelse skal efter Cirkulærets Ord være, at øve den fornødne Pression paa de ansvarlige Myndigheder til Udstedelse af Amnesti for de Personer, der er dømte for politiske Forseelser under og efter Krigen. Med Udtrykket »politiske Forseelser« søger man her at dække over den Kendsgerning, at de fleste Personer er dømte for Deltagelse i den saakaldte Børsstorm, i Slagsmaal paa Fælleden og i Optøjerne paa og ved Københavns Grøntorv eller for Opfordring til Deltagelse i disse Handlinger.

Om disse Handlinger gælder det, at de iværksattes af de enkelte Personer, muligvis efter Beslutning i visse syndikalistiske Klubber, men *de paagældende Personer optraadte absolut ikke paa Arbejderklassens eller paa vore Organisationers Vegne og de anstiftede Uroligheder var absolut i Strid med Arbejderklassens Interesser.*

Det er derfor ikke umiddelbart indlysende, at Arbejderorganisationerne nu skal føle sig forpligtede til at etablere en Storkamp af Hensyn til de omhandlede Personer, men der er paa den anden Side næppe noget Medlem af Organisationerne, der har noget imod, at de idømte Straffe formildes.

I den Henseende er der da ogsaa fornylig, under visse Forudsætninger, givet et Løfte af Justitsministeren og under Henvisning dertil bør Henvendelsen fra Richard Jensen afvises.

Den Fortolkning, der gives af Justitsministerens Svar i Henvendelsen fra Søfyrbødernes Forbund, er iøjnefaldende falsk. Dommene er ikke fældet under Hensyn til den faglige Situation, men er Udtryk for de Love og Retsregler, der er lovligt gældende her i Landet. Hvad Justitsministeren har besvaret er en Anmodning om Benaadning, altsaa om en Formildelse af den Straf, der er tildelt i Henhold til Loven. Han har lovet at tage dette Spørgsmaal op til Behandling, men har tilføjet, at Forudsætningen for at søge Formildelse af de omhandlede Straffe maa være, at de, der interesserer sig for at det skal ske, bidrager til Opretholdelse af Orden i Samfundet, derunder ogsaa Respekt for indgaaede Aftaler og Overenskomster.

At dette er noget andet, end den Fremstilling der gives i Henvendelsen fra Søfyrbødernes Forbund, vil være let at opdage, og man bør derfor ikke beskæftige sig med den omhandlede Sag udfra den nævnte urigtige Motivering.

Forretningsudvalget for De sam-

virkende Fagforbund fraraader Organisationerne at beskæftige sig med den her nævnte Henvendelse. Den fremkommer fra Formanden for en Organisation, der ikke tilhører Arbejdernes almindelige Samvirksomhed. Søfyrbødernes Forbund har for mange Aar siden selv afbrudt Samarbejdet med Landets øvrige Arbejdere og det maa da vække Forundring, at netop den Organisation møder med Krav om andre Organisationers ubegrænsede Offervilje og Solidaritetsfølelse.

Det Forslag som Hr. Richard Jensen har udsendt hidrører fra en Bevægelse, hvis Virksomhed ikke bifaldes af de danske Arbejdere, og det fremkommer paa ganske uansvarlig Maade og uden at ansvarsbevidste Organisationer staar bag det.

Skal de danske Arbejdere iværksætte en omfattende Arbejdsnedlæggelse, saa maa Forslag derom behandles paa almindelig organisationsmæssig Maade og Beslutning maa tages efter moden Overvejelse og nøgtern Beregning.

En Storkamp, som den planlagte, er et vildt og hensigtsløst Eksperiment, hvis Resultat maa blive en Ødelæggelse af Menneskealdres organisatorisk Arbejde og et saadant Forslag maa afvises af alle, der ikke bevidst tilstræber vore Organisationers Undergang og det deraf følgende Anarki.

København, den 14. Juni 1919.
For Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund
ANTH. ANDERSEN
fung. Formand.

VILH. NYGAARD

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Svovlsyrefabrikkerne. Overenskomsten med Svovlsyrefabrikkerne udløb den 1. April for Fabrikken i Kastrup og den 1. Maj for Fabrikkerne i Aalborg, Nørre Sundby og Mundelstrup.

Ved de Forhandlinger, der blev ført mellem Parterne, lykkedes det ikke at opnaa Enighed med Aktieselskabet, og Dansk Arbejdsmandsforbund fremsendte derfor Strejkevarsler over for de nævnte Fabrikker.

Der blev derefter optaget Forhandlinger med Bistand af Hovedorganisationerne; men da disse heller ikke førte til noget Resultat, blev Arbejdet nedlagt.

Forligsmanden greb imidlertid ind, og ved et Møde den 6. Maj fremsatte han følgende Mæglingsforslag:

Til Bilæggelse af den løbende Konflikt mellem A/S Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabriks Virksomhed i Kastrup og Dansk Arbejdsmandsforbund stiller Forligsmanden følgende Mæglingsforslag:

1) Timelønnen for Arbejde, der ikke kan karakteriseres som almindeligt Arbejdsmandsarbejde, og for hvilket der i den hidtil gældende Overenskomst ikke er fastsat særlig Specialistlønning bliver 1 Kr. 25 Øre. For almindeligt Arbejdsmandsarbejde, hvilket forstaas i Overensstemmelse med, hvad der var gældende i Følge Overenskomsten af 19. Februar 1913, bliver Timelønnen 1 Kr. 15 Øre.

2) Om samtlige øvrige Punkter optages der Forhandling mellem Parterne, idet dog Akkordsatserne herunder vil være at fastsætte saaledes, at Akkordarbejde gennemsnitligt bringes til at give en Fortjeneste, der er 50 % over den for almindeligt Arbejdsmandsarbejde fastsatte Timeløn

Der optages snarest muligt Forhandling mellem Parterne om de opsagte Overenskomster for de øvrige af A/S Dansk Svovlsyre- og Superphosphat Fabrik drevne Virksomheder.

3) De til Landet ankommende og ankomne Gødningsladninger, der skal anvendes uden Forarbejdning i Firmaets Fabrikker, nemlig Salpeter og Kaligødning, skal uhindret losses og videreekspederes fra Havne-Pakhusene og Fabriks-Pakhusene. De samvirkende Fagforbund er berettigede til i Tvivlstilfælde at kontrollere, at der ikke ekspederes Fabrikata eller Gødning, der er fremstillet paa Fabrikkerne.

Dansk Arbejdsmandsforbund for-

beholder sig med 24 Timers Varsel paany at iværksætte Arbejdsstandsning med Hensyn til Losning af saadanne Ladninger.

Forligsmanden udbeder sig Parternes Svar paa ovenstaaende Mæglingsforslag inden Onsdag den 7., Aften.

Mæglingsforslaget blev godkendt og Arbejdet optaget.

Ved Forhandling med Arbejderne paa de andre Fabrikker lykkedes det imidlertid ikke at naa til Enighed, og som Følge heraf blev Arbejdet atter nedlagt paa samtlige Fabrikker.

Forligsmanden tog saa atter Affære, og den 24. Maj fremsatte han nedenstaaende Mæglingsforslag:

1) Paa tilsvarende Maade som fastsat for Fabrikken i Kastrup i Henhold til Mæglingsforslaget af 6. Maj d. A. bliver Lønnen paa de jyske Fabrikker saaledes:

Timelønnen for Arbejde, der ikke kan karakteriseres som almindeligt Arbejdsmandsarbejde, og for hvilket der ifølge den hidtil gældende Overenskomst ikke er fastsat særlig Specialistlønning, bliver 1 Kr. 25 Øre; for almindeligt Arbejdsmandsarbejde 1 Kr. 15 Øre.

Akkordsatserne fastsættes saaledes, at de bringes til gennemsnitligt at give en Fortjeneste, der er 50 pCt. over den for almindeligt Arbejdsmandsarbejde fastsatte Timeløn.

2) De ny Overenskomster gives for samtlige Fabrikker tilbagevirkende Kraft fra de gamle Overenskomsters Udløb.

3) Der optages straks Forhandling mellem Parterne om samtlige tilbageværende Uoverensstemmelser etc.

4) Den genoptagne Arbejdsstandsning ved Losning af her til Landet ankomne og ankommende Ladninger af Salpeter og Kali hæves straks.

K. Riis-Hansen.

Forligsmanden udbeder sig Parternes Svar paa ovenstaaende Mæglingsforslag inden Mandag den 26. ds. Kl. 5.

Der var imidlertid en Del Punkter, som Forligsmanden ikke havde medtaget i sit Forslag og som Parterne selv skulde tale sig til Rette om.

Ved meget besværlige og langvarige Forhandlinger lykkedes det dog at naa til Enighed om disse Punkter, hvorefter begge Parter meddelte Forligsmanden, at man var bleven enige, og at man tiltraadte hans Forslag, og Arbejdet er derefter blevet genoptaget.

Kuske i Aalborg og Nørre Sundby. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 4. April d. A. enedes man om en Overenskomst vedrørende Kuskene hos Medlemmer af Vognmandsforeningen for Aalborg og Nørre Sundby. Af Overenskomsten fremgaar bl. a. følgende:

Arbejdstiden fastsættes i Overensstemmelse med Hovedorganisationernes Aftale, med de Afvigelser, der nødvendiggøres af Hestenes Pasning m. m.

Ugelønnen er fra 1. April d. A. at regne 43 Kr. og 15 Kr. i Dyrtidstillæg, ialt 58 Kr. Spisetiden er ½ Time Frokost og 1½ Time Middag, og Kusken maa saavidt muligt ikke afkortes noget i de faste Spisetider.

For Arbejdskørsel paa Landet erholder Kusken en Betaling af 1 Kr. pr. Dag, naar han er ude af Stand til at være hjemme til Middag.

Fodring af Hestene udenfor Arbejdstiden, hvor der ikke holdes Staldkarl, betales ugentlig med 6 Kr. for et Par og 8 Kr. for 2 og 3 Par og derefter med 1 Kr. pr. Par Heste.

Kørsel med lukkede Vogne og Charabancs samt Kaperkørsel om Søndagen for Arbejdskuske betales med 25 % af Kørselsindtægten for første 10 Kr. og 20 % af Resten, beregnet efter Vognmandsforeningens Priskurant.

Naar Kørslen kræver, at Kusken skal ligge ude om Natten, betales hans i denne Anledning afholdte Udgifter efter Regning.

Overarbejde betales med 1 Kr. 50 Øre pr. Time og Natarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde betales med 2 Kr. pr. Time.

Billedskærer- og Dekorationsbilled-

huggerforbundet og Aarhus Billedskærerlav. Mellem Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet og de modstaaende Arbejdsgiverforeninger, derunder Dansk Provinsbilledskærerforening, afsluttedes der d. 27. Marts en ny Overenskomst.

Imidlertid nægtede Aarhus Billedskærerlav at aflønne efter Overenskomsten, idet man hævdede, at et i 1916 givet Dyrtidstillæg af 3 Øre pr. Time af Aarhus Billedskærerlav var likvideret med et Tillæg af 5 pCt. til Akkordprislisterne.

Denne Fremstilling bestred Svendene og Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 12. Maj, under Medvirkning af Hovedorganisationerne.

Mødet resulterede i, at Svendene fik Ret i deres Krav om, at Aarhus Billedskærerlav skulde aflønne fuldt ud efter Overenskomsten af 27de Marts 1919, idet Mestrene ikke kunde fremskaffe nogetsomhelst Bevis for Rigtigheden af deres Paastand.

Drejerne Landet over. Mellem Drejerforbundet i Danmark og de forskellige Arbejdsgiverorganisationer, der beskæftiger Drejere, er der ved Forhandling opnaaet Enighed om Løn- og Arbejdsforhold for indeværende Overenskomstperiode. De nye Bestemmelser er følgende:

Arbejdstiden er 8½ Time i 5 af Ugens Dage. Lørdag 8 Timer. Alle nugældende Timelønninger forhøjes med 28 Øre pr. Time. Minimallønnen er 75 Øre pr. Time. Augustreguleringens 12 Øre pr. præsteret Arbejdstime bibeholdes.

Til den nugældende Akkordprisliste ydes et Tillæg af 6 % til fri Fordeling efter Arbejdernes Skøn, hvorefter der tillægges de saaledes fremkomne Akkordsatser 54 %.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft fra 1. April og kan tidligst opsiges til Ophør 1. April 1920.

Forhandlingerne med Foreningerne af Fabrikanter i dansk Børsteindustri er ligeledss afsluttede.

Arbejdstid, Minimalløn, Dyrtidstillæg og Udløbstid er fælles med forannævnte Overenskomst.

Alle Timelønninger forhøjes med 35 Øre pr. Time. 4 Akkordsatser faar hver et Tillæg af 5 Øre (=ca. 13 %), hvorefter disse samt alle øvrige Akkordsatser faar et Tillæg af 80 %.

Kvinderne hos Firmaerne Petersen & Albeck, A/S Joseph Levin & Co. og A/S F. F. Olsen, Dansk Produktforretning. Ved et Fællesmøde den 9. Maj 1919 forhandledes der, under Hovedorganisationernes Medvirkning, om Overenskomstforholdet mellem Kvindeligt Arbejderforbund og ovennævnte Firmaer.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til d. 1. April 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er: Hos Petersen & Albeck 9 Timer daglig de første 5 Ugedage, Lørdag 5½ Time, for Kvinder, der beskæftiges ved Maskiner dog 8 Timer. Hos A/S Joseph Levin & Co. 9 Timer daglig de første 5 Ugedage, Lørdag 8 Timer for de timelønnede og 5½ Time for de akkordlønnede. Hos A/S. F. F. Olsen, Dansk Produktforretning 8½ Timer daglig de 5 første Ugedage, Lørdag 8 Timer. Timelønnen er de første 3 Maaneder efter Antagelsen 40 Øre plus 15 Øre i Dyrtidstillæg, derefter 50 Øre plus 15 Øre i Dytidstillæg.

Overarbejde de første 2½ Time efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage til Kl. 12 Middag betales med et Tillæg af 50 pCt., derudover med 100 pCt.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Kvinderne paa Reiermanns Papfabrik. Ved et Fællesmøde den 10. Maj 1919 forhandledes der, under Hovedorganisationernes Medvirkning, om Overenskomstforholdet mellem Kvindeligt Arbejderforbund og Reiermanns Papfabrik.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til d. 1. April 1919, og som med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig. (Lørdag 8 Timer).

Ugelønnen er for Nybegyndere: De første 3 Maaneder 24 Kr. plus 5 Kr. i Dyrtidstillæg, og derefter 26 Kr. 50 Øre plus 5 Kr. i Dyrtidstillæg. For Sortering af graat Pap betales en Ugeløn af 28 Kr. plus et Dyrtidstillæg af 5 Kr.

Tørring af Pap i fri Luft om Søndagen betales med 1/6 Ugeløn.

Overarbejde betales de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør og Søn- og Helligdage til Kl. 12 Middag med et Tillæg af 50 pCt., derudover med et Tillæg af 100 pCt.

Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres Normen.

Smede og Maskinarbejdere paa Københavns Møllesten- og Maskinfabrik. Ved et Fællesmøde d. 28. April behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsendt Klage over at 5 Maskinarbejdere, der beskæftigedes hos Københavns Møllesten- og Maskinfabrik, havde nedlagt Arbejdet uden Varsel.

Ved Mødet opnaaedes et Forlig, hvorefter Arbejdet genoptages straks i fuldt Omfang, og Firmaet erklærede, at en Underværkfører ikke i nogen væsentlig Grad skal deltage i det almindelige Arbejde.

Reservekranførerne i Frihavnen. Under Hovedorganisationernes Medvirkning afholdtes der d. 28. April 1919 et Fællesmøde, hvor der afsluttedes en Overenskomst mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Københavns Frihavns-Aktieselskab angaaende de hos Aktieselskabet beskæftigede Reservekranførere.

Reservekranførerne lønnes med Timeløn, der fastsattes til 128 Øre + 12 Øres Dyrtidstillæg.

Timelønnen gives i Lighed med Havnearbejderne for hver paabegyndt halve Time.

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 % til Timelønnen for de første 4 præsterede Arbejdstimer udenfor ordinær Arbejdstid om Aftenen, for Søn- og Helligdagsarbejde indtil Kl. 4 Efterm. og for Opfyring af Dampkraner og lign. om Morgenen.

Nattearbejde betales med 100 % Tillæg.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Overenskomsten gælder fra d. 1. Maj 1919, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Maj.

Timelønstillægget faar dog tilbagevirkende Kraft til d. 15. Marts 1919.

Arbejdsmænd hos Medlemmer af Horsens Entreprenørforening. Ved et Fællesmøde den 13. Maj forhandledes der under Hovedorganisationernes Medvirkning, om Overenskomstforholdet mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Horsens Entreprenørforening.

Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til 1. Februar 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør til samme Tidspunkt, som er gældende for den københavnske Priskurant for Jord- og Betonarbejdere.

Den normale Arbejdstid fastsættes i Henhold til Overenskomst mellem Hovedorganisationerne.

Timelønnen i den normale Arbejdstid er 75 Øre plus 30 Øre i Dyrtidstillæg.

Overarbejde regnet fra den normale Arbejdstids Ophør til Kl. 8 Aften betales med et Tillæg af 50 pCt. Søn- og Helligdagsarbejde samt Natarbejde betales med et Tillæg af 100 pCt. til Timeløn og Dyrtidstillæg.

Ved Betaling af Over- og Natarbejde fradrages ikke for Spisetiderne.

For forskellige nærmere specificerende Arbejder betales et Tillæg til Timelønnen af 15 til 20 Øre pr. Time,

Arbejder, der udføres i Akkord, betales efter den mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København for 1919 gældende Prisliste med et Fradrag af 10 pCt.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Snedkerne paa Pianofabrikkerne. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 2. Maj, enedes man om følgende Overenskomst:

Den normale Arbejdstid er 8½

fulde Arbejdstimer daglig, Lørdag dog 8 Timer. I de Virksomheder, hvor Arbejdstiden hidtil har været 8½ Time, Lørdag 7½ Time, bliver den normale Arbejdstid henholdsvis 8 og 7½ Time.

Hvor Gennemsnitsfortjenesten i en Branche ligger under 85 Øre (bortset fra Dyrtidstillægene) reguleres den for Akkordarbejderne op hertil, hvorefter Akkordsatserne forhøjes med 15 pCt. til og med 89 Øre, hvor Gennemsnitsfortjenesten ligger mellem 90—95 Øre, forhøjes den med 12 pCt. mellem 95 og 100 Øre med 10 pCt., og hvor Gennemsnitsfortjenesten ligger paa 1 Kr., forhøjes den med 8 pCt. Ved Gennemsnitsfortjenester paa 101 Øre forhøjes Akkordsatserne med 7 pCt., ved Gennemsnitsfortjenester paa 102 Øre med 6 pCt., paa 103 Øre med 5 pCt., paa 104 Øre med 4 pCt., paa 105 Øre med 3 pCt., paa 106 Øre med 2 pCt. og paa 107 Øre med 1 pCt.

Der ydes et Tillæg til samtlige Akkordsatser af 65 pCt., hvoraf 42 pCt. er at betragte som Dyrtidstillæg.

De nugældende Timelønninger, saavel faste Timelønninger som Gennemsnitsfortjenester, faar et Tillæg svarende til det 65 pCt. Akkordtillæg, hvoraf 42 pCt. er Dyrtidstillæg.

I Færdigmagerbranchen ydes for Dansk Flygelmekanik (Model Hornung & Møller) et ekstra Tillæg af 10 pCt. til de nugældende Akkorder.

Stukkaturfaget. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 8. Maj enedes man om en Overenskomst vedrørende Stukkaturfaget.

Arbejdstiden fastsættes i Henhold til Hovedorganisationernes Aftale.

Til de i Priskuranten af 1913 nævnte Akkordpriser ydes et Tillæg af 70 % (heri inkluderet de hidtil gældende Dyrtidstillæg).

I ovennævnte Tillæg er 20 % at betragte som Dyrtidstillæg.

Stilladsarbejde betales med 1 Kr. 20 Øre pr. Time.

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 og 100 %.

Overenskomsten er gældende indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Tekstilarbejdere hos Firmaet Th. Bentzen i Viborg. Ved et Fællesmøde den 19. Maj forhandledes der under Hovedorganisationernes Medvirkning om Overenskomstforholdet mellem Tekstilarbejderforbundet og Firmaet Th. Bentzen i Viborg, forsaavidt angaa Firmaets Vaskeriafdeling.

Der opnaaedes Enighed om, at Hovedoverenskomsten af 6. Marts 1919 mellem Forbundet og Mesterforeningen for Farverier og Vaskerieiere er gældende vedrørende de almindelige Bestemmelser.

Lønnen for de kvindelige Arbejdere ansattes til: De første 6 Maaneder 19 Kr. pr. Uge plus 18 Øre i Dyrtidstillæg pr. Time, derefter 22 Kr. pr. Uge plus 18 Øre i Dyrtidstillæg pr. Time.

Endvidere fastsattes der Priser for Arbejde i Akkord.

De forhøjede Lønninger har tilbagevirkende Kraft til 1. Februar 1919.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 273.

(Murerne i Aarhus.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. Maj 1919 i Sag Nr. 273: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark.

I den mellem Murermestrenes Centralforeninger og Murerforbundet afsluttede Overenskomst af 21. April 1917, der omtales i Rettens Kendelse af 4. December 1918 (Sag Nr. 262), og som angik Pudsning og Hvidtning paa Hennebique Støbning i en Oliemølle-Bygning i Aarhus, hedder det til Slut, at »dersom der ikke gennem Forhandling ved ArbejdsgiverforeningensMedvirken med Firmaet Christiani & Nielsen kan opnaas en fredelig Løsning af Spørgsmaalet, har Centralforeningen og Murermesterforeningen Intet at erindre mod, at Murerforbundet paa dets Afdelings Vegne standser alt Arbejde i Murerfaget, hvor nævnte Firma udfører Arbejde.«

Den 27. s. M. blev der i København mellem Centralforeningerne og

Murermesterforeningen i Aarhus afsluttet en Overenskomst angaaende samme Byggearbejde, hvorefter de paagældende *Murermestre* skulde udføre Gulvpudset i Bygningen »samt alt Facadepuds og øvrigt Pudsearbejde, for saa vidt det drejer sig om virkeligt Puds paa Vægge og Lofter«, medens *Entrenørfirmaet* Christiani & Nielsen, der havde det hele Byggeforetagende i Entreprice, skulde udføre Hvidtningen — med en enkelt Undtagelse — idet Hvidtning var inkluderet i en samlet Akkord om Reparation og Svumning.

Denne Ordning blev tiltraadt dels af Christiani & Nielsen, dels af Murerforbundet. For Forbundets Vedkommende skete Tiltrædelsen imidlertid ved en ogsaa af Centralforeningerne og Murermesterforeningen i Aarhus underskrevet Paategning, lydende paa, at »Ovenstaaende tiltrædes af Murerforbundet under Forudsætning af, at Overenskomsten af 21. April 1917.... fremdeles staar ved Magt, indtil en tilfredsstillende Ordning angaaende det i ovennævte Overenskomst nævnte Arbejde er opnaaet.«

Under nærværende Sag har nu Arbejdsgiverforeningen for Centralforeningerne af Murermestre i Jylland og Østifterne — der iøvrigt i September 1917 har opsagt den paagældende Tilføjelse til Overenskomsten af 21. April 1917 til Ophør fra 1. Januar 1918 — *principalt* nedlagt Paastand paa

»*at* det fastslaas, at Aftalen af 21. April 1917 kun vedrører det opstaaede Konfliktspørgsmaal under det paagældende enkelte Arbejde,

at dette enkelte Konfliktspørgsmaal blev endelig ordnet ved Overenskomsten af 27. April 1917, og

at det til sidstnævnte Overenskomst senere knyttede Forbehold fra Murerforbundets Side maa anses ugyldigt, forsaavidt det tilsigter at gøre Boycottings-Bestemmelsen overfor Firmaet Christiani & Nielsen gældende, indtil en endelig Afgørelse af Grænsespørgsmaalet i al Almindelighed er truffet.«

Subsidiært har Klagerne nedlagt Paastand paa

»*at* Aftalen af 21. April 1917 i Forbindelse med det sidstnævnte Forbehold til Overenskomsten af 27. s. M. kendes bortfaldet, fordi der under 21. Februar og 21. Marts 1919 er truffet en endelig tilfredsstillende Ordning af bemeldte Grænsespørgsmaal i al Almindelighed.«

Derimod har Murerforbundet paastaaet Forbeholdet i Overenskomsterne af 21. og 27. April anerkendt som endnu bestaaende.

Skønt Retten ikke kan tage Klagernes nysnævnte *principale* Paastande til Følge, finder den dog Anledning til at fremhæve, at den anser det for meget tvivlsomt, om en Overenskomst som den i Forbeholdet indeholdte, der jo gaar ud paa, at en Afdeling af en Hovedorganisation enes med den modstaaende Hovedorganisation om en Ordning, der er rettet mod en anden Afdeling af førstnævnte Hovedorganisation, ikke bør betragtes som i sig selv helt ugyldig som stridende mod selve Organisationens Princip. Dette Spørgsmaal har imidlertid ikke været Genstand for nærmere Drøftelse under Proceduren, og Retten finder det ikke nødvendigt her at tage endelig Stilling dertil, idet den nemlig i Overensstemmelse med den af Klagerne nedlagte *subsidiære* Paastand maa statuere, at Forbeholdet, selv om det betragtes som fra først af gyldigt, i hvert Fald nu maa være bortfaldet.

Herom skal nærmere bemærkes følgende:

Det har Formodningen imod sig, at de under Arbejdsgiverforeningen hørende Centralforeningers Repræsentanter ved Overenskomsterne af April 1917 skulde have udleveret en anden under Arbejdsgiverforeningen staaende Virksomhed til Blokering af Murerforbundet ganske efter dettes frie Skøn i et ubegrænset Tidsrum. Nærmere ligger det at antage, at Forholdet er som ogsaa under nærværende Sag hævdet af Centralforeningernes Repræsentanter, nemlig at disse, — der med Hensyn til Murerfagets Afgrænsning overfor Entreprenørerne og disses

Arbejdsmænd havde Interesser fælles med Murersvendene — vel har givet Samtykke til, at Christiani & Nielsen blokeredes ogsaa udenfor Aarhus, men kun har gjort dette under Forudsætning af, at der ved fortsat Forhandling mellem alle Interesserede under Arbejdsgiverforeningens Medvirken og ved gensidige Indrømmelser indenfor en nærmere Fremtid naaedes en rimelig og endelig Løsning af Spørgsmaalet. Andet og mere ligger der heller med Nødvendighed i de for nærværende Sag afgørende Ord: »indtil en tiltredsstillende Ordning ..... er opnaaet,« idet disse Ord i det foreliggende, egenartede Forhold kan forstaas som: en efter begge de Interesseredes Mening eller i Mangel af Enighed mellem Parterne efter Voldgiftsrettens Skøn tilfredsstillende Ordning.

Spørgsmaalet bliver saa, om en saadan Ordning er naaet.

Det er oplyst, at der i de siden April 1917 forløbne ca. 2 Aar er ført talrige Forhandlinger mellem de i Striden interesserede Parter, og at man under disse gennem Indrømmelser overfor Murerforbundet er naaet til at faa Striden indskrænket til alene at dreje sig om Pudsning af *Betongulve.* Endvidere er det oplyst, at der den 21. Februar 1919 paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for denne og for Murermestrenes og Tømrermestrenes Centralforeninger, Københavns Murerlav, Københavns Tømrerlav og Entreprenørforeningen er opnaaet Enighed om følgende:

»I. Flageopstillings- og Forskalningsningsarbejde ved Beton- og Jernbetonarbejde betragtes som Fællesarbejde for Tømrersvende og Arbejdsmænd.

II. Som *Fællesarbejde* for Murersvende og Arbejdsmænd betragtes *Pudslag paa Betongulve* i Huse eller Dele af saadanne, hvor Entreprenøren selv udfører Beton- og Jernbetonarbejderne, hvilket ogsaa gælder for Udbedring og Svumning af de støbte Konstruktioner.«

Denne Udtalelse er senere paa et i Arbejdsgiverforeningen den 21. Marts 1919 afholdt Møde, hvori bl. a. Murerforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund deltog, tiltraadt af dette sidste, der ogsaa for sig hævder Ret til det heromhandlede Arbejde, hvorimod Murerforbundet vedblivende har fastholdt at ville have *Eneret* paa Arbejdet, medmindre der er Tale om Pudsning af et Betongulv, der er saaledes konstrueret, at Pudsningen skal finde Sted i umiddelbar Kontinuitet af Støbningen, inden denne er bleven tør, eller der er Tale om Gulv-Pudsning uden Anvendelse af Lister.

Naar nu henses dels *til* det heromhandlede Arbejdes særlige Karakter og nære Forbindelse med Støbearbejdet og endvidere *til*, at den angivne Ordning først er naaet efter forskellige Indrømmelser overfor Murerfaget, *til*, at der ved Sagens Ordning tillige har maattet tages Hensyn til Arbejdsmandsforbundets paa langvarig Praksis støttede Krav, samt *til*, at den trufne Aftale er i Overensstemmelse saa vel med den i København forlængst indførte Ordning som med den i forskellige Provinsbyer faktisk praktiserede Ordning, maa der gives Murermestrenes Centralforeningers Repræsentanter Medhold, naar de under nærværende Sag har hævdet, at Forbeholdet i Overenskomsterne af April 1917 nu maa være sket Fyldest. Dette Forbehold kan derfor ikke længere gøres gældende mod dem.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

KENDELSE

Det i de ovennævnte Overenskomster af April 1917 af Murerforbundet tagne Forbehold kan ikke længere gøres gældende.

Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murermestrenes Centralforeningers Vegne med 100 Kr. og Murerforbundet med 100 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 ❋ KØBENHAVN DEN 21. JUNI 1919 ❋ 15 AARGANG

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 276.

(Maskinarbejdere paa A/S Københavns Flydedok og Skibsværft)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. Juni 1919 i Sag Nr. 276: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Vegne og dette igen paa en Række navngivne Arbejderes Vegne.

Overfor A/S Københavns Flydedok og Skibsværft gav et Lønkrav, der fremsattes af de ombord beskæftigede Maskinarbejdere, Anledning til en Uenighed med Selskabet; som medførte, at Arbejderne for at holde Møde forlod Arbejdet ved 12—1-Tiden d. 17., 19. og 20. f. M. Sidstnævnte Dag skete det samme for de Arbejderes Vedkommende, der som første Daghold beskæftigedes i Land, og da andet Daghold ikke mødte ved Arbejdstidens Begyndelse, Kl. 4 Em., og Værkstedsledelsen mente, at de slet ikke den Dag vilde indfinde sig, standsedes Kl. 4½ Værkstedets Drift for den paagældende Dag, og man lod Funktionærer og Arbejdsmænd gaa hjem.

Siden har Arbejderne saavel ombord som iland vægret sig ved at gaa i Arbejde, før deres Lønkrav godkendtes, men den 24. f. M. blev en Ordning af Konflikten vedtagen og underskreven af Hovedorganisationerne, af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, samt for de Klubber, hvortil de nævnte Arbejdere hørte, af forskellige Maskinarbejdere. Vedtagelsen gik ud paa følgende:

Arbejdet genoptages i fuldt Omfang Mandag d. 26. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse.

Under Forudsætning af Opfyldelsen af denne Bestemmelse tages det af Arbejderne fremsatte Lønkrav straks op til voldgiftsretlig Behandling.

De fremmødte Tillidsmænd lover at virke for Arbejdets Genoptagelse Mandag Morgen.

Alligevel vedtog Arbejderne i Klubmødet den 25. ikke at gaa i Arbejde, og dette er ikke senere genoptaget.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har nu for den nævnte Sammenslutning og det nævnte Aktieselskab ved at indklage De samvirkende Fagforbund paastaaet Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og dettes københavnske Afdeling og subsidiært de 165 Arbejdere idømt Bod for den formentlig ulovlige Arbejdsstandsning.

Klubmedlemmernes Tillidsmænd indfandt sig ved det forberedende Retsmøde, men forinden Domsforhandlingen forelagdes der Retten følgende Skrivelse:

»Til D. S. M. F.s Hovedbestyrelse.

I Henhold til den modtagne Tilsigelse til Møde i Voldgiftsretten for at modtage, ikke alene Dom over Klubben, men tillige Dom over Arbejderne personlig, skal vi herved tillade os at sende Hovedbestyrelsen følgende af Klubben vedtagne Udtalelser til Fremlæggelse i Voldgiftsretten.

Vi anerkender i det hele taget slet ikke Voldgiftsretten, af hvilken Grund vi ikke finder os foranlediget til at efterkomme nævnte Tilsigelse til Mødet.

Spørgsmaalet angaaende Konflikten paa Flydedokken kan kun ord-

nes ved Forhandling mellem de i Konflikten direkte implicerede Arbejdere og Flydedokkens Direktion.

Dog gør vi opmærksom paa, at Betingelsen for, at vi i det hele taget indlader os paa Forhandling er, at de af os stillede Krav om Erstatning etc., som hidtil er fuldstændig ignorerede eller afvist, tages op til Overvejelse igen.

Saaledes vedtaget paa Mødet d. 30. Maj 1919 af de lockoutede Maskinarbejdere.

Lock-out-Udvalget.«

Da de indklagede Arbejdere imidlertid som Medlemmer af den indklagede Organisation er repræsenterede ved denne, der har givet Møde, er den nævnte Meddelelse uden Betydning for Sagens Paadømmelse.

Der er ingen Tvivl om, at den nævnte Arbejdsstandsning er i Strid med de i Faget gældende Regler for Behandling af faglig Strid, deres § 13, hvorefter ikke nogen Strid maa foranledige Arbejdsstandsning, forinden den nærmere paabudte Forhandling har fundet Sted. Fra Arbejdernes Side synes man imidlertid at ville hævde, at Arbejdsstandsningen ikke skyldes Arbejderne, men er en af Værftet etableret Lockout, idet Arbejderne, da de en halv eller hel Time efter Kl. 4 den 20. f. M. indfandt sig paa Fabrikken, fandt denne lukket.

Uagtet Arbejderne ikke forud ved Bud eller paa anden Maade tilkendegav Værftet, at de trods den foreløbige Udeblivelse senere agtede at indfinde sig, maa man paa Arbejdernes Ord gaa ud fra, at de virkelig indfandt sig for at genoptage Arbejdet; men ligesaa lidt, som en Arbejdsgiver kan gøre gældende, at der er Strejke længere end til det Øjeblik, hvor Arbejderne er villige til at gaa i Arbejde, ligesaalidt kan Arbejderne paastaa, at der er Lockout længere end til det Øjeblik, hvor Arbejdsgiveren er villig til at genoptage Bedriften; og selv om Arbejderne fejlagtig kan have forstaaet Fabrikens Lukning den 20. om Eftermiddagen som tilsigtende en Lockout, er dette udelukket for de følgende Dages Vedkommende, idet Værftet bestandig har begæret Arbejdet genoptaget, og efter Forliget den 24. d. M. er Fremsættelsen af en saadan Paastand ganske uden Mening.

Hvad angaar Forbundets Ansvar for den paaklagede Strejke, maa det ganske vist beklages, at ingen af dets Bestyrelsesmedlemmer indfandt sig ved Klubmødet den 25. f. M., hvor Forliget af 24. Maj skulde forhandles, men blev forkastet. Klubtillidsmændene synes vel ikke at have ønsket deres Tilstedeværelse, men det maa paa den anden Side antages, at der kun er givet Medlemmerne ufuldkommen Besked paa Mødet om Sagens Sammenhæng, da Arbejdere med fuld Kendskab til Sammenhængen ikke for Alvor vilde kunne gøre gældende, at der under de paagældende Omstændigheder verserede Lockout mod dem.

Imidlertid har Forbundet baade før Forligets Afslutning og ved selve dettes Tilvejebringelse vist virksom Bestræbelse for at bringe Konflikten ind under lovlige Former; og naar der spørges om, hvilke Krav der kan stilles til en Fagforenings Bestyrelses Autoritet overfor sine Medlemmer, kan Retten ikke se bort fra de forhaandenværende Forhold, under hvilke det lader sig gøre offentligt og i det væsentlige uantastet at fremsætte usandfærdige Meddelelser og ærekrænkende Omtale, der netop har til Formaal at agitere for Brud paa indgaaede Overenskomster og at nedbryde Arbejdernes Agtelse for de af dem selv skabte Organisationer til Varetagelse af den vigtige Samfundsopgave, som deres Medvirkning ved Ordningen af Arbejdsforholdene er.

Medens Forbundet og dets københavnske Afdeling efter Omstændighederne findes at burde fritages for Bod, er dette ikke Tilfældet med de indklagede Arbejdere, der har deltaget i Strejken. Klagerne har opgivet det lidte Tab til ialt 57,500 Kr.; men der foreligger ikke tilstrækkelig Redegørelse for dette Beløb.

Til Arbejdernes Forsvar er der fra de Indklagedes Side hævdet, at de fremsatte Lønkrav ikke er urimelige;

men det, der paaklages, er ikke Fremsættelsen af Lønkravet, men Valget af ulovlige Fremgangsmaader i Stedet for de lovlige Midler til Kravets Fremme, og Retten vilde komme udenfor sin Opgave ved at tage Lønkravets Rimelighed op til Bedømmelse.

Efter Sagens samtlige Omstændigheder findes derfor hver enkelt af de 165 indklagede Arbejdere at burde idømmes en Bod af 100 Kr. og det indklagede Forbund Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Lager- og Pakhusarbejderne hos Grossister i København. Ved et Møde den 17. Maj mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark, Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening, Dansk Arbejdsmandsforbund og Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund enedes man om en Overenskomst hvorefter Arbejdstiden blev som fastsat ved Hovedorganisationernes Aftale og skal ligge mellem Kl. 6½ Morgen og Kl. 5 Eftermiddag, Lørdag Kl. 4½, med ½ Times Frokost og ½ resp. 1 Times Middag i Henhold til nærmere Aftale mellem den enkelte Arbejdsgiver og Arbejderne. Ugelønnen er 42 Kr. plus 15 Kr. Dyrtidstillæg. Arbejdere, der beskæftiges ved Brænding af Kaffe, erholder et Tillæg af ialt 3 Kr. pr. Uge. Arbejdere, der beskæftiges i Jern-Rør- og Sannitetsbranchen, erholder et Tillæg af ialt 3 Kr. pr. Uge. Lønnen betales bagud Fredag Aften. Daglønnen er 7 Kr. 50 Øre plus 2 Kr. 50 Øres Dyrtidstillæg. Mindre arbejdsdygtige Folk lønnes efter Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere.

Arbejdere, der har været beskæftiget uafbrudt hos paagældende Firma siden 1. Januar, har uden Afkortning i Lønnen Ret til en Sommerferie paa 6 Søgnedage i Forbindelse med 2 Søndage i Tiden mellem 15. Maj og 1. September.

Overenskomsten blev samme Dag tiltraadt af Hof-Møbelfabrikant C. B. Hansens Etabl., A/S Lysberg & Hansen, Firmaet Vilh. F. Jensen samt Firmaerne A/S Vilh. Hansen & Co. og Th. Lohse & Co. med nogle Tilføjelser tagende Sigte paa de særlige Forhold som er raadende de paagældende Steder.

Arbejdsmænd paa C. Reiermanns Papfabrik. Ved et Fællesmøde den 21. Maj forhandledes om Overenskomstforholdet mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling for Fabriksarbejdere i København og C. Reiermanns Papfabrik.

Der afsluttedes en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til d. 1. April 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig (Lørdag 8 Timer).

Lønnen for Maskinførere er 43 Kr. pr. Uge plus 15 Kr. i Dyrtidstillæg pr. Uge.

Alle øvrige Arbejdere lønnes med 80 Øre pr. Time plus 28 Øre pr. Time i Dyrtidstillæg.

Overarbejde betales de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag med 50 pCt. Tillæg, derefter med 100 pCt.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Trælagerarbejderne i København. Den mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling for Trælagerarbejdere og Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn samt Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn bestaaende Overenskomst var udløbet den 15. Februar 1919.

Da der ikke ved Forhandling mellem Parterne var opnaaet Enighed om en ny Overenskomst, afholdtes der den 24. Februar et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirkning. Dette Møde førte ikke til

noget Resultat og Forhandlingerne genoptoges ikke før den 2. Maj.

Imidlertid var der sket dette, at Arbejdsgiverne, for at fremtvinge nye Overenskomstforhandlinger, havde varslet Lockout fra den 26. April, senere udsat til den 3. Maj.

Ved Mødet den 2. Maj naaedes heller ikke noget Resultat og Lockouten skulde derefter have været iværksat den 3. Maj, men paa Foranledning af Statens Forligsmand udsattes Lockouten til den 6. Maj, og samtidig indkaldte Forligsmanden til Møde den 5. Maj.

Ved dette Møde naaedes der ikke noget Resultat; idet Forligsmanden ikke mente at kunne stille noget Mæglingsforslag. Forligsmanden henstillede derimod til Parterne om at optage Forhandling, først og fremmest om Akkordpriserne, og samtidig udsattes Lockoutens Iværksættelse yderligere en Uge til den 13. Maj Aften for at skaffe Tid til disse Forhandlinger.

Den 13. Maj afholdtes igen Fællesmøde, og det viste sig, at der i det væsentlige var Enighed i det nedsatte Udvalg om Akkordsatserne m. v.

Der forhandledes derefter videre om de tilbageværende Uoverensstemmelser, og der opnaaedes nu Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til d. 15. Februar 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 15. Februar.

Arbejdstiden fastsattes til 8½ Time daglig, (Lørdag 8 Timer).

Timelønnen er hos Tømmerhandlerne 112 Øre, hos Træindustriens Fabrikantforening 110 Øre. For Arbejde i Nathold ydes et Tillæg af 50 pCt. til Timelønnen for den første Uge og for de følgende Uger 33⅓ pCt.

Iøvrigt tiltraadtes Forslaget til almindelige Bestemmelser og Akkordprislister, saaledes som Udvalget var enedes om disse.

Arbejdsmænd paa A/S C. V. Loehrs Saltværk, Fredericia. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 13. Maj d. A. enedes man om en Overenskomst, som er gældende fra 1. April d. A. til den med 3 Maaneders Varsel opsiges af en af Parterne til en 1. April.

Overenskomsten indeholder bl. a. følgende. Den normale Arbejdestid er:

a) For Arbejdere i Dagdrift 9 Timer daglig, Lørdag dog kun 8 Timer, der lægges mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Aften (Lørdag Kl. 4) med indtil 2 Timers Spise- og Hviletid. Denne Bestemmelse anvendes, saaledes som den hidtil har været anvendt.

b) For Arbejdere i kontinuerlig 3-Holdsdrift i 6 eller 7 Døgn pr. Uge i hver af Vagterne 8 Timer effektiv uden Spise- og Hviletid, men dog saaledes, at det ikke er forbudt Arbejderne at spise i Arbejdsperioden (Vagten), forsaavidt dette finder Sted, uden at Arbejdet sinkes, og uden at Arbejderen forlader sin Arbejdsplads. Vagterne paabegyndes, saafremt ikke andet er aftalt, Kl. 6 Morgen, Kl. 2 Eftermiddag og Kl. 10 Aften.

Der tilsikres Arbejderne i kontinuerlig 7-Døgnsdrift med 3-Holdsskift Frihed hver 3. Søndag (32 Timer) fra Kl. 10 Lørdag Aften til Mandag Morgen Kl. 6. De to Hold afløser i det tredie Holds Fritid. Desuden tilsikres en Frivagt en Gang i Løbet af 3 Uger, saaledes at den samlede Arbejdstid i Løbet af 3 Uger bliver 160 Timer.

Den faste Timeløn for Pladsarbejdere og Arbejdere i Valseriet er 70 Øre plus 35 Øre i Dyrtidstillæg.

Ovnfolkene erholder dog et Tillæg af 5 Øre pr. Time.

Timelønnen i den kontinuerlige Drift med 7 Døgn pr. Uge (gennemsnitlig 53⅓ Time pr. Uge eller 160 Timer i 3 Uger) er 75 Øre plus et Dyrtidstillæg af 45 Øre.

For Kedelrensning betales et Tillæg af 50 pCt. til Timelønnen.

Panderensning betales med 50 Øre pr. Mand pr. Vagt, naar den foregaar om Dagen, efter at Opfyring har fundet Sted.

Overarbejde betales med et Tillæg af 50 og 100 pCt. De faste Arbejdere

erholder 3 Dages Sommerferie med fuld Løn og i Ulykkestilfælde erholder den tilskadekomne 3 Kr. pr. Dag i de første 13 Uger.

Arbejdsmænd paa Blodfoderfabrikken i Vejle. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 13. Maj d. A. enedes man om en Overenskomst, gældende fra 1. April d. A. til den med 3 Maaneders Varsel af en af Parterne opsiges til en 1. April.

Overenskomsten er saalydende:

Arbejdstiden er 9 Timer daglig (Lørdag 8 Timer).

Ugelønnen for faste Arbejdere er 45 Kr. plus et Dyrtidstillæg af 12 Kr. Timelønnen, hvor Løsarbejdere skal anvendes, er 85 Øre plus et Dyrtidstillæg af 30 Øre. Naar en Arbejder har været beskæftiget paa Fabrikken 1 Maaned, overgaar han til fast Arbejder.

Overarbejde betales de første 3 Timer efter den normale Arbejdstids Slutning samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 med 50 pCt. Tillæg, derefter med 100 pCt. Tillæg.

Hvis det i den varme Tid af Sundhedsautoriteterne forlanges, at der skal arbejdes om Natten i Stedet for om Dagen, betales der et Tillæg af 25 pGt. til Lønnen.

I Ulykkestilfælde ydes der den tilskadekomne en Hjælp af 3 Kr. pr. Dag i de første 13 Uger.

Den gensidige Opsigelsesfrist er 1 Uge.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den at Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Arbejdsmænd paa Blodfoderfabrikken i Fredericia. Ved et Fællesmøde samme Dag i Arbejdsgiverforeningen enedes man om en Overenskomst vedrørende Arbejdsmænd paa De danske Blodmøller i Fredericia.

Overenskomsten har samme Indhold som ovennævnte Overenskomst for Blodfabrikken i Vejle og har samme Varighed.

Handskemagerfaget. Mellem Handskemagerforbundet og Handskefabrikanterne var der i længere Tid forhandlet uden at det var lykkedes at naa til en Ordning af Løn- og Arbejdsforhold, idet Fabrikanterne kun vilde yde ringe Tillæg til de i Forvejen meget daarligt lønnede Arbejdere.

Sagen blev derefter indberettet til Hovedorganisationerne og den 8. April d. A. kom Sagen til Behandling i Arbejdsgiverforeningen, men heller ikke her lykkedes det at naa til Enighed hvorefter Forbundet erklærede Strejke.

Den 18. Maj afholdtes en ny Forhandling mellem Repræsentanter for Handskemagerforbundet og Handskefabrikanterne og her lykkedes det endeligt at naa til Enighed, idet Fabrikanterne indgik paa, at forhøje Priskuranten med 30 pCt. og til den saaledes ændrede Priskurant ydes et Dyrtidstillæg af 35 pCt. indtil 1. September d. A., derefter 40 pCt.

Forbundet har akcepteret dette Tilbud paa Betingelse af, at der ydes Erstatning for Arbejdstidsforkortelsen i Overensstemmelse med Hovedorganisationernes Aftale.

Kedel- og Maskinpassere hos Entreprenører. Ved et Fællesmøde den 22. Maj mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Entreprenørforeningen og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund enedes man om at forny Overenskomsten af 7. April 1918 mellem Entreprenørforeningen og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund med nogle Ændringer hvoraf vi fremsætter følgende:

Arbejdstiden er den samme som for det paagældendende Arbejde hvorved Kedelpasserne beskæftiges.

Lønnen for Kedel- og Maskinpassere, som selvstændigt passer eller forestaar Pasningen af Dampkedelanlæg, hvortil fordres Certificat, pr. Uge 72 Kr.

Kedel- og Maskinpassere, som selvstændigt passer eller forestaar Pasningen af Dampkedelanlæg, hvortil ikke fordres Certificat, pr. Uge 70 Kr.

Af disse Beløb er 15 Kr. at betragte som Dyrtidstillæg.

Hvis det kræves at Kedelpasseren skal tilbringe sin Spise- eller Hviletid ved Maskinen for i samme Omfang som hidtil at holde denne i tjenstdygtig Stand, gives følgende Tillæg:

For Spisetider paa 2 Timer pr. Dag 6 Kr., paa 1½ Time 4,50, paa 1 Time 3,00, paa ½ Time 1,50 Kr. pr. Uge.

For Over- og Helligdagsarbejde gives følgende Tillæg:

For de første 4 Klokketimer efter den normale Arbejdstids Ophør betales 50 % af Timelønnen, denne beregnet efter den normale Ugeløn divideret med den normale Sommerarbejdstids-Timetal.

For Tiden efter de 4 Klokketimer og indtil den normale Arbejdstids Begyndelse betales 100 % af Timelønnen.

Paa Søn- og Helligdage:

Fra Tiden fra den normale Arbejdstids Begyndelse til Kl. 4 Eftmd. betales 50 % af Timelønnen, for Tiden fra Kl. 4 Eftmd. til den normale Arbejdstids Begyndelse betales 100 % af Timelønnen.

Hvis Arbejdsdagen indskrænkes til under 8 Timer betales der dog først for Overarbejde efter 8 Timers Arbejde.

Hvor Opfyring ikke besørges ved Entreprenørens Foranstaltning betales for Opfyring af 1 eller 2 Maskiner paa samme Arbejdsplads 8 Kr. pr. Uge.

Overenskomsten træder i Kraft straks, dog med tilbagvirkende Kraft for de forhøjede Lønsatsers Vedkommende fra 1. Februar d. A. og er gældende, indtil den med mindst 3 Maaneders Varsel af en af Parterne opsiges til Ophør en 1. Februar, dog tidligst til 1. Februar 1920.

Stenarbejderne Landet over. Mellem Dansk Stenarbejderforbund og Københavns Stenhuggerlaug samt Centralforeningerne af Stenhuggermestrene i Jylland og Østifterne havde der i længere Tid været forhandlet angaaende Overenskomstforholdene i Faget, uden at det var lykkedes Parterne at naa et Resultat hvorfor Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne og den 26. Marts afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, uden at det dog lykkedes at naa til Enighed.

Den 2. April indkaldte Forligsmanden til Møde for at søge Striden bragt ud af Verden, men heller ikke her lykkedes dette, idet Parterne stadig stod saa langt fra hinanden, at det viste sig umuligt for Forligsmanden at stille Mæglingsforslag.

Der iværksattes derefter Strejke i Faget fra Fredag den 4. April.

Lørdag, den 10. Maj, afholdtes paany et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og her lykkedes det at naa til Enighed om en Overenskomst, der bl. a. indeholder følgende:

Arbejdstiden fastsættes i Henhold til Hovedorganisationernes Aftale, men varierer noget i et Par af Vintermaanederne.

Normaltimelønnen er i København 150 Øre, i Provinserne 135 Øre og paa Bornholm 115 Øre.

Af nævnte Timelønninger er 15 pCt. Dyrtidstillæg.

Til de fastsatte Akkordpriser ydes et Dyrtidstillæg af 35 pCt.

Overenskomsten, der er meget omfattende, indeholder tillige en Række Bestemmelser om Tillæg til forskellige Arbejder, om ekstra Betaling for Landarbejde med mere, men det vil føre for vidt her at komme ind paa en Omtale heraf.

Overenskomsten, der har tilbagevirkende Kraft fra 1. April d. A., er gældende til den med 3 Maaneders Varsel af en af Parterne opsiges til en 1. April.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 ✻ KØBENHAVN DEN 28. JUNI 1919 ✻ 15 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juni 1919.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juli 1919.

Forretningsudvalget.

Meddelelse.

De samvirkende Fagforbunds Kontor

er fra **1. Juli** d. A. aabent daglig fra **Kl. 9—5** i Stedet for som tidligere fra Kl. 12—2 og 6—7.

Forretningsudvalget.

Den nordiske socialpolitiske Kommissions Møde i København.

25.—29. April 1919.

Udskrift af den nordiske socialpolitiske Kommissions Protokol.

Den 25. April 1919 Kl. 2 Em. paabegyndte den nordiske socialpolitiske Kommission sine Møder i den danske Rigsdags Fællessal paa Kristiansborg.

Kommissionen bestod af følgende Delegationer fra Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige:

Fra Danmark:

Departementchef i Indenrigsministeriet H. Vedel, Formand, Formand for Arbejdsraadet, Kontorchef i Indenrigsministeriet Sv. Neumann, Landstingsmand, Raadmand, cand. polit. C. V. Bramsnæs, Bogtrykker H. Langkjær, Næstformand i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Folketingsmand, Sekretær Peder Hedebol som Suppleant for Carl F. Madsen, Formand for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Fra Finland:

Overdirektør i Socialstyrelsen, cand. jur. Einar Bøøk, Formand, Overinspektør, Magister Onni Hallsten, Kancellichef i Socialministeriet, cand. jur. Niilo A. Mannio, Direktør A. W. Nylander, Arbejdsgiverrepræsentant, Redaktør A. Aalto, Arbejderrepræsentant.

Fra Island:

Minister Sigurdur Eggerz, Formand, Kommittær, Kontorchef Jon Krabbe, Direktør for de islandske Andelsselskaber Hallgrimur Kristinsson.

Fra Norge:

Ekspeditionschef B. Wyller, Formand, Chefsinspektør O. Lorange, Bureauchef F. Jebe, Direktør L. Rasmussen, Norsk Arbejdsgiverforenings Formand, Stortingsmand O. Lian, Arbejdernes faglige Landsorganisations Formand.

Fra Sverige:

Direktør Allan Cederborg, Formand, Fungerende Chef for Socialstyrelsen, Bureauchef Erik Gunnar Huus, Medlem af Rigsdagens II Kammer Fritz Gustaf Møller, Direktør Johannes Sigfrid Edstrøm, Olof Carlsson, Medlem af Forsikringsraadet, Tillidsmand for det svenske Steninduistriarbejderforbund.

Som Experter mødte endvidere fra Sverige: Bureauchef Molin og 1ste Aktuarie O. Järte, Sekretær.

Som Sekretær for den danske Delegation og som Bureauchef for den samlede Kommission fungerede Fuldmægtig i Indenrigsministeriet R. Lassen.

Minister Th. Stauning aabnede Kommissionens første Møde og bød paa den danske Regerings Vegne Delegationerne Velkommen.

Efter at have afsluttet sin Indledningstale foreslog Ministeren, at Ledelsen af Møderne blev overdraget til Formanden for den danske Delegation, Departementchef H. Vedel, hvilket Forslag fandt Tilslutning fra alle Sider.

Formanden for den svenske Delegation, Direktør Cederborg, bragte paa de fremmede Delegationers Vegne en Tak til Ministeren og den danske Regering for Indbydelsen til dette Møde.

Departementchef Vedel overtog derefter Hvervet som Mødets Leder og indledede Forhandlingerne med en Tale, hvori han gav en Oversigt over de foreliggende Emner. Efter at Delegerede fra de forskellige Lande havde udtalt sig om de paagældende Spørgsmaal, enedes man om at nedsætte 3 Sektioner henholdsvis til Behandling af:

1. Spørgsmaal om Kommissionens fremtidige Ordning og om de deltagende Landes Samarbejde indbyrdes og overfor andre Lande,
2. Spørgsmaal angaaende Arbejdstid, samt Børns, unge Menneskers og Kvinders Arbejde,
3. Spørgsmaal angaaende Arbejdsløshed, Arbejdsanvisning og Ulykkesforsikring.

Til det første Udvalg valgtes:

Departementchef H. Vedel, Landstingsmand Bramsnæs, Minister Eggerz, Kancellichef Mannio, Direktør Nylander, Ekspeditionschef Wyller, Direktør Cederborg, Bureauchef Huss og Rigsdagsmand Fritz Gustaf Møller.

Til det andet Udvalg valgtes:

Kontorchef Neumann, Folketingsmand Hedebol, Kommitteret Krabbe, Redaktør Aalto, Overdirektør Bøøk, Direktør Rasmussen, Stortingsmand Lian, Chefsinspektør Lorange, Olaf Carlsson samt Bureauchef Molin.

Til det tredie Udvalg valgtes:

Bogtrykker H. Langkjær, Direktør Kristinsson, Overinspektør Hallsten, Bureauchef Jebe, Direktør Edstrøm samt Aktuarie Järte.

Som Sekretærer for de 3 Udvalg fungerede henholdsvis Fuldmægtig R. Lassen og Assistenterne H. de Jonquières og P. Holck.

I Dagene Lørdag den 26. til Mandag den 28. April afholdtes Sektionsmøder.

Mandag den 28. April Kl. 1½ Em. afholdt Kommissionen Plenarmøde til Behandling af de af Sektionerne afgivne Indstillinger.

Kommissionen vedtog følgende Udtalelse:

I. Kommissionen anser et permanent Samarbejde paa det socialpolitiske Omraade mellem de nordiske Lande for at være paakrævet og henstiller, at der snarest træffes Bestemmelser om dette Samarbejdes fastere Organisation.

II. Dette Samarbejde bør ikke begrænses til alene at angaa Arbejderspørgsmaal i snævrere Forstand, men bør omfatte Socialpolitiken i Almindelighed.

III. Samarbejdet bør blandt andet tilsigte at tilvejebringe:
   a. enkle og effektive Former for gensidig Underretning vedrørende sociale Spørgsmaal;
   b. ensartede Retningslinier og Former for det sociale Udviklingsarbejde samt Gensidig med Hensyn til sociale Rettigheder og Pligter, saavidt det passende kan ske med behørig Hensyntagen til de særskilte Forudsætninger indenfor de forskellige nordiske Lande;
   c. fælles Hævdelse af disse Retningslinier i det socialpoliske Samarbejde med andre Lande.

IV. Til det positive Samarbejde nedsættes en permanent nordisk socialpolitisk Kommission. Denne Kommission skal, saafremt den skønner, at det er nødvendigt, at særlig sagkyndige deltager i Behandlingen af specielle Spørgsmaal, kunne gøre Indstilling til de respektive Regeringer om enten at udpege sagkyndige til at tiltræde Kommissionen eller et at samme nedsat Udvalg eller at nedsætte en Special-Kom-

mission til Behandling af det paagældende Spørgsmaal.

V. Der bør snarest muligt nedsættes en Special-Kommission bestaaende af indtil 5 Delegerede fra hvert af Landene til Undersøgelse af Mulighederne for fælles Optræden udadtil fra de nordiske Landes Side paa Socialpolitikens Omraade med den Hensigt at hævde deres Interesser, navnlig under Hensyn til den planlagte Konference i Washington, og for saavel ved denne som under det paafølgende internationale socialpolitiske Arbejde at opnaa fyldestgørende Repræsentationsret for de nordiske Folk.

Kommissionen vedtog derhos følgende Udkast til Regler for den ovenfor under IV nævnte permanente Kommission:

§ 1.

Hver af Regeringerne i Landene: Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige vælger indtil 7 Delegerede — Mænd eller Kvinder — til at indtræde i en fælles nordisk Kommission til Behandling af socialpolitiske Spørgsmaal Landende vedrørende.

Kommissionen skal rumme Repræsentanter saavel for Arbejdsgiver- og Arbejderinteresser i lige Antal som for de andre vigtige Interesser, som kan berøres af Kommissionens Opgaver.

§ 2.

Kommissionen træder sammen mindst een Gang om Aaret, medmindre andet maatte blive fastsat i Kommissionens Forretningsorden. Den træder sammen paa det Sted, som maatte blive besluttet af Kommissionen som Regel paa sammes sidste Møde.

§ 3.

Til Behandling af specielle Spørgsmaal kan Kommissionen nedsætte Udvalg af sine egne Medlemmer. Skønner Kommissionen, at det er nødvendigt, at særlig sagkyndige deltager i Behandlingen at specielle Spørgsmaal, gør den Indstilling til Regeringen om enten at udpege sagkyndige til at tiltræde Kommissionen eller et af samme nedsat Udvalg eller at nedsætte en Special-Kommission til Behandling af det paagældende Spørgsmaal.

§ 4.

Kommissionen vedtager selv sin Forretningsorden.

Delegationen for det Land, i hvilket Møderne holdes, forbereder Møderne og leder samme.

§ 5.

Ved Afstemninger indenfor Kommissionen tillægges der Delegationen for hvert Land een Stemme. Beslutninger træffes efter Stemmeflerhed.

§ 6.

Hvert Lands Delegation indretter for sit Vedkommende et Sekretariat, der samarbejder med Sekretariaterne i de andre Lande.

§ 7.

Gennem Sekretariaterne i de forskellige Lande udveksler Delegationerne Oplysninger og Tryksager (Love, Anordninger og andre Bestemmelser af socialpolitisk Natur, Lovforslag og Betænkninger, Indstillinger fra Regeringsmyndigheder m. m.)

Med Hensyn til Bestemmelserne i foranstaaende § 3 bemærkes, at Kommissionen forudsætter, at det skal være Delegationerne fra de forskellige Lande tilladt at supplere sig med Experter i det Omfang, som skønnes nødvendigt.

Med Hensyn til det ovenfor under III. a. nævnte gensidige Oplysningsarbejde henstiller Kommissionen til Regeringerne:

at der tillægges de sociale Myndigheder i de enkelte Lande Ret til i størst mulig Udstrækning at forhandle direkte med hinanden,

at der i Overensstemmelse hermed træffes Bestemmelse om Tilladelse til regelbunden direkte Udveksling af alle officielle sociale Tryksager,

at de enkelte Landes Regeringer udtaler sig for Ønskeligheden af den størst mulige Ensartethed i Reglerne for og Opstillingen af den sociale Statistik og Rapportvirksomheden samt giver den permanente socialpolitiske Kommission til Opgave at fremsætte Forslag til de fornødne Bestemmelser herom, og

at det ligeledes gives denne Kommission til Opgave at overveje Spørgsmaalet om et fælles socialpolitisk Tidsskrift eller om regelmæssige Rapporter i de enkelte Landes Tidsskrifter for de herhenhørende Forhold i de øvrige nordiske Lande.

Kommissionen henstiller endvidere, at de af Kommissionens Sektioner angaaende Maximal-Arbejdstid m. m. og angaaende Foranstaltninger imod Arbejdsløshed m. m. vedtagne, nedenfor anførte Beslutninger oversendes til den ovenfor under V. nævnte Special Kommission til Vejledning ved dens Arbejde i de for de internationale Forhandlinger i Washington.

De islandske Delegerede gør opmærksom paa, at Islands Beliggenhed vanskeliggør en regelmæssig Deltagelse i den permanente Kommission, men man vil forhandle med sin Regering om Muligheden deraf, og under alle Omstændigheder udtaler man af Interesse for det fælles Samarbejde Ønsket om en Deltagelse i den Form, som maatte vise sig hensigtsmæssig.

Kommissionen vedtog, at Offentliggørelsen af Kommissionens Beslutninger først skulde finde Sted om 8 Dage, for at der kunde gives de Delegerede Lejlighed til først at forelægge Indstillingerne for deres respektive Regeringer.

Kommiesionens Leder, Departementchef Vedel sluttede herefter Kommissionens Møder. Formanden for den finske Delegation, Overdirektør Bøøk bragte paa de fremmede Delegeredes Vegne en Tak til den danske Delegation, specielt dennes Formand, og bad samme overbringe en Tak til den danske Regering, fordi denne havde taget Initiativet til Kommissionens Sammentræden.

Formanden for den norske Delegation, Ekspeditionschef Wyller, overbragte paa den norske Regerings Vegne en Indbydelse til Kommissionen til at afholde sit næste Møde i Kristiania.

København, den 29. April 1919.

Som Delegerede for Danmark:
H. Vedel. H. Langkjær. Sv. Neumann. C. V. Bramsnæs. Peder Hedebol.

Som Delegerede for Finland:
Einar Bøøk. Onni Hallsten. Artt. Aalto. A. W. Nylander. Niilo Mannio.

Som Delegerede for Island:
Sig. Eggerz. H. Kristinsson. Jon Krabbe.

Som Delegerede for Norge:
B. Wyller. F. Jebe. L. Rasmussen. Ole O. Lian. Olai Lorange.

Som Delegerede for Sverige:
Allan Cederborg. Gunnar Huus. J. S. Edstrøm. Fritz Gust. Møller. Olof Carlsson.

R. Lassen.

Den af Sektionen for Behandling af Spørgsmaal om Arbejdstid samt Børns, unge Menneskers og Kvinders Arbejde afgivne Indstilling er saalydende:

Sektionen har som et Kompromis eenstemmigt vedtaget at anbefale:

I. at Statmyndighederne i de nordiske Lande principielt anerkender 8 Timer pr. Dag eller 48 Timer pr. Uge, som højeste effektive Arbejdstid i Industri og Haandværk og i de hermed beslægtede Virksomheder samt i Statens og Kommunernes økonomiske Virksomheder.

II. at Spørgsmaalet om Arbejde paa Søn- og Helligdage og Natarbejde indenfor de omhandlede Virksomheder optages til fælles indgaaende Behandling med det Formaal at begrænse saadant Arbejde til Virksomheder, hvor tekniske eller almene Hensyn gør dette afgørende nødvendigt.

III. at der træffes Bestemmelse om, at Børn under 14 Aar ikke maa beskæftiges i de omhandlede Virksomheder, og at unge Mennesker af begge Køn mellem 14 og 18 Aars Alderen kun maa beskæftiges ved saadant Arbejde, som ikke medfører Farer for deres legemlige Udvikling og under saadanne Vilkaar, at de-

res Skoleundervisning og øvrige Uddannelse kan fortsættes paa betryggende Maade.

Sektionen maa af Hensyn saa vel til Arbejderstanden som til Erhvervene anse det for ønskeligt, at ovenstaaende Principer gennemføres paa saa ensartet Maade som muligt i de nordiske Lande.

København, den 28. April 1919.

L. Rasmussen. Ole O. Lian. Olai Lorange. Einar Bøøk. Olof Carlsson. Artt. Aalto. Jon Krabbe. Sv. Neumann. Peder Hedebol.

Henr. de Jonquières.

Den af Sektionen til Behandling af Spørgsmaal angaaende Arbejdsløshed, Arbejdsanvisning og Ulykkesforsikring afgivne Indstilling er saalydende:

Sektionen finder det ønskeligt, at at der til Bekæmpelse af Arbejdsløshed og og dens Følger i de nordiske Lande lægges ensartede Regler til Grund, og fremhæver i denne Henseende Ønskeligheden af:

1. at den sociale Lovgivning i de enkelte Lande tager størst muligt Hensyn til ovennævnte Synspunkt,
2. at det fra Samfundets Side gennem Planlæggelse og Iværksættelse af Arbejder tilstræbes saavidt muligt at afværge Arbejdsløshed, og at Udbetaling af Pengemidler fra Stat eller Kommune som Arbejdsløshedsunderstøttelse — hvad enten dette sker gennem Arbejdsløshedsforsikring eller paa anden Maade — kun bør ydes for uforskyldt Arbejdsløshed,
3. at Arbejdsløshedsforsikring, forsaavidt Stat eller Kommune yder Bidrag til denne, bør organiseres saaledes, at der fra det Offentliges Side kan føres en fuldt ud effektiv Kontrol med Forsikringen, særlig derved at der mellem denne og den offentlige Arbejdsanvisning etableres et intimt Samarbejde, samt
4. at Arbejdsanvisning i størst mulig Udstrækning bør ske gennem offentlige eller under offentlig Kontrol staaende Kontorer, som ikke udøver Arbejdsanvisning som Næring.

Det bemærket, at der med Hensyn til det ovenfor under Nr. 2 benyttede Udtryk »uforskyldt Arbejdsløshed« indenfor Sektionen er Enighed om, at der under dette Udtryk ikke kan indbefattes Arbejdsledighed, der skyldes Strejke, Blokade eller Lockout.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Ulykkesforsikringen af Arbejdere udtaler Sektionen Ønskeligheden af:

1. at Arbejdere, som er Statsborgere i et af de nordiske Lande, i hvert enkelt af disse Lande med Hensyn til Skadeserstatning ligestilles med Hjemlandets egne Undersaatter,
2. at Forsikringspligten i de enkelte Lande saavidt muligt udstrækkes til alle Virksomheder og Foretagender, som sysselsætter Arbejdere, samt
3. at det tages under Overvejelse, hvorvidt og i hvilket Omfang Arbejdsudygtighed, som er foraarsaget af Bedriftssygdom, med Hensyn til Skadeserstatning bør ligestilles med Arbejdsudygtighed, foraarsaget ved Ulykkestilfælde.

København, den 28. April 1919.

F. Jebe. J. C. Edstrøm. H. Langkjær. Otto Järte. Onni Hallsten. H. Kristinsson.

Povl Holck.

Lønbevægelser og Konflikter.

Brødkuske hos Bagermestrene i København. Ved et Fællesmøde den 27. Maj opnaaedes Enighed om Ændringer i den mellem Københavns Bagerlav og Brødkuskenes faglige Forening af 1912 bestaaende Overenskomst.

Ved Ændringerne fastsattes Arbejdstiden til 9 Timer + 2 Timers Spisetid. Som Erstatning for Søndagsarbejde gives der Folkene hveranden Uge 2 og hveranden Uge 1 delvis Fridag, denne Fridag skal saavidt muligt hveranden Uge ligge paa en Søndag.

Hjemmearbejdere, gaaende Bude og Cyklebude betales med 52 Kr. pr. Uge efter et Aars Forløb med 55 Kr.

Brødkuske 64 Kr. pr. Uge.

Den gældende Overenskomst løber til 1. Maj 1921, men der skal optages nye Forhandlinger naar Overenskomst med Bagersvendene foreligger efter 1. April 1920.

Ved et Tillæg til Overenskomsten tilstaas der Arbejderne en Sommerferie paa 6 Dage i Maanederne Juni, Juli eller August.

Chauffører hos Vognmænd. Mellem Københavns Vognmandsforening, Den frie Vognmandsforening og Chaufførernes Fagforening blev der ved et Fællesmøde den 17. Maj afsluttet en Overenskomst, der med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 16. April.

Arbejdstiden er 9 Timer, om Lørdagen 8 Timer + 1½ Times Spisetid. Ugelønnen er 55 Kr. + 15 Kr. i Dyrtidstillæg pr. Uge.

Arbejdsgiverne yder Chaufførerne et Tilskud til deres specielle Beklædning (saasom Skindtøj, Hue m. m.) af 40 Kr. pr. Kvartal.

Kuske hos københavnske Grossister. Ved et Fællesmøde den 13. Maj opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen af Københavnske Grossister og Kuskenes Fællesforbund.

Arbejdstiden er 9 Timer (Lørdag 8 Timer). Ugelønnen er 40 Kr. + 13 Kr. i Dyrtidstillæg. For Staldtjeneste o. l. betales 9 Kr. pr. Uge. For eventuel Fejltælling ved Inkasso og for uregelmæssig Spisetid udbetales der Kuskene 2 Kr. pr. Uge.

Der tilstaas Kuskene en Sommerferie paa 6 Hverdage i Forbindelse men 2 Søn- eller Helligdage i Tiden 15. Maj—15. September.

Overenskomsten kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Maj.

Grønlandsk Grafit-Kompagni A/S og Fabrikarbejdernes Forbund. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Maj opnaaedes Overenskomst for Arbejdsmændene paa Grønlandsk Grafit-Kompagni.

Arbejdstiden fastsættes til 8½ Time Lørdag 8 Timer.

Timelønnen er 80 Øre plus 30 Øre Dyrtidstillæg og et Smudstillæg af 15 Øre.

For Overarbejde betales et Tillæg paa 50 Procent af Timelønnen og Tillæg for de første 3 Timer og derefter 100 Procent. For Søndagsarbejde indtil Kl. 12 Middag 50 Procent Tillæg og derefter 100 Procent.

Jord- og Betonarbejderne i København. Mellem Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København og Entreprenørforeningen var der ved Forhandlinger opnaaet Enighed om den overvejende Del af den omfattende Overenskomst, men der var dog tilbage forskellige Punkter, bl. a. Timeløn og Dyrtidstillæg, hvorom der herskede Uenighed.

Sagen indberettedes derefter til Hovedorganisationerne, men heller ikke ved disses Bistand naaedes der til Enighed, hvorfor Forligsmanden tog Affære, og efter en hel Række Møder, stillede han den 3. Juni følgende Forslag.

»Til Bilæggelse af Konflikten mellem Entreprenørforeningen i København og Jord- og Betonarbejdernes Afdeling under Dansk Arbejdsmandsforbund stiller Forligsmanden følgende Mæglingsforslag.

1) Den normale Timeløn fastsættes til 130 Øre, hvoraf 25 Øre er Dyrtidstillæg. — Ved større Jordarbejder (uanset om der anvendes Gravemaskiner eller saadanne ikke anvendes) samt ved Arbejder, for hvilke der ikke er foreskrevet Akkordpriser i Prislisten, og om hvis Pris der ikke opnaas mindelig Akkordoverenskomst, gives et Tillæg til Timelønnen af 10 Øre.

2) Det i Overenskomstens § 1 a omhandlede Tillæg til Timelønnen for de i § 6 Stk. III opførte Arbejder af 25 pCt. forhøjes til 50 pCt.

3) I de ved Forligsmandens Mæglingsforslag af 8. Juni 1918 indførte Bestemmelser sker følgende Ændringer:

a) i Punkt 1 a udgaar Ordet »tekniske«,

b) Punkt 1 b affattes saaledes:

»Arbejder, der staar i Forbindelse med Akkordarbejder, og som udføres af de Arbejdere, der staar i Akkorden«.

c) i Punkt 1, sidste Stykke ændres »25 pCt.« til »30 pCt.«.

4) Akkordprislisten af 1916 forhøjes udover den alt skete Regulering med 40 pCt., hvoraf de 30 pCt. er Dyrtidstillæg.

5) Punkt u) i Overenskomstens almindelige Bestemmelser affattes saaledes:

»Overarbejde kan forlanges udført i den Udstrækning, som Hensynet til Arbejdets Tarv kræver.«

6) Tillæget for Overarbejde fastsættes for Overarbejde i de 3 første Klokketimer efter normal Arbejdstids Ophør samt for Søn- og Helligdage til Kl. 12 Middag til 50 pCt., Overarbejde herudover indtil normal Arbejdstids Begyndelse samt Arbejde paa Søn- og Helligdage efter Kl. 12 Middag betales med et Tillæg af 100 pCt.

7) For Nedbrydningsarbejde er Minimaltimelønnen 175 Øre.

8) Der maa ikke som Følge af den afsluttede nye Overenskomst ske nogen Nedsættelse af bestaaende Lønninger.«

Dette Forslag er senere tiltraadt af begge Parters Organisationer.

Stenlosse — Entreprenørforeningen og Københavns Banegaards private Arbejderes Afdeling. Ved et Fællesmøde den 1. Juni opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst, der med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til en 1. Februar.

Arbejdstiden er 53 Timer pr. Uge. Daglønnen er 11. Kr. hvoraf 3 Kr. er Dyrtidstillæg.

Sukkerhusarbejderne i København, Lyngby og Valby. Mellem Sukkerhusarbejdernes Fagforening, under Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S De danske Sukkerfabrikker og Københavns Sukkerrafinaderi var der i længere Tid forhandlet angaaende Overenskomstforholdene, dels direkte mellem Parterne og dels med Bistand af Hovedorganisationerne, uden at det lykkedes at naa til Enighed, hvoreftér Arbejdet standsede Lørdag den 3. Maj, ved normal Arbejdstids Ophør.

Forligsmanden indkaldte derefter til Møde Lørdag den 17. Maj og efter at Forhandlingerne havde varet til Søndag Morgen den 18. Maj, stillede han følgende Mæglingsforslag, som han bad Parterne om at tage Stilling til senest Tirsdag den 20. s.M.:

»Timelønnen fastsættes til 1 Kr. 15 Øre i almindelig Dagdrift,

Timelønnen fastsættes til 1 Kr. 25 Øre i Døgndrift.

2) Arbejdstiden fastsættes til $8^1/_2$ Time daglig i samtlige Virksomheder.

3) Der udbetales samtlige Arbejdere som Ekstra-Dyrtidstillæg een Gang for alle et Beløb af 60 Kr. pr. Mand, at regne for Tiden 1. Februar til 30. April 1919.

Begge Parter tiltraadte dette Mæglingsforslag inden Udløbet af den fastsatte Frist, hvorefter Arbejdet genoptoges.

Arbejdsmænd hos Aarhus Entreprenørforening. Ved et Fællesmøde den 28. Maj opnaaedes under Forbehold af Generalforsamlingens Sanktion, Enighed om Overenskomster angaaende Timeløn, Akkordsatser og Arbejdstid mellem Arbejdsmændenes Fgaforening i Aarhus og Aarhus Entreprenørforening — Entreprenør Hoffmann & Sønner, Aarhus — og Entreprenør Agge, Aarhus.

Overenskomsterne kan opsiges til en 1. April.

Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. Maj opnaaedes, under Forbehold af Organisationernes Godkendelse, Enighed om en ny Overenskomst med de københavnske Barbermestre.

Ved en Generalforsamling i Fagforeningen den 7. Maj forkastedes Overenskomsten imidlertid med 290 Nej mod 131 Ja.

Den 8. Maj afholdtes et nyt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Overenskomst-Forslaget af 6.

Maj for Minimallønnens Vedkommende yderligere forhøjedes med 5 Kr. pr. Uge, saaledes at den bliver 60 Kr. pr. Uge, hvoraf 7 Kr. er Dyrtidstillæg, samt 5 Procent af alt, hvad Svenden indtjerer.

Børstenbinderne hos Firmaet Chr. Jørgensen & Co. Mellem Børsteindustriarbejderforbundet og Børstefabrikantforeningen var opstaaet en Strid, idet 4 hos Firmaet Chr. Jørgensen & Co. arbejdende Medlemmer af Forbundet havde forladt deres Arbejde, da det ikke var lykkedes at naa til Enighed om nogle Akkordpriser og Firmaet ligeledes nægtede at betale Arbejdet med Timeløn i Henhold til Overenskomsten.

Fabrikantforeningen hævdede, at dette var en ulovlig iværksat kollektiv Arbejdsstandsning, og de paagældende Arbejdere, der dels havde faaet Arbejde paa andre Fabrikker eller faaet Tilsagn om Arbejde, fik af de betræffende Arbejdsgivere Besked paa, at de ikke maatte beholde dem i Arbejde for Fabrikantforeningen.

Da der ikke var afgivet Boycottingsvarsel overfor de omhandlede Arbejdere, maatte Forbundet hævde, at der var iværksat en ulovlig Boycotting og ønskede Sagen indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Ved det forud for Sagens Indbringelse for Retten, mellem Hovedorganisationerne afholdte Fællesmøde hævdede Fabrikantforeningen, at man ikke havde boycottet de paagældende Arbejdere, men man enedes imidlertid om følgende Afgørelse af Striden:

»Den foreliggende Sag henvises til Behandling af en faglig Voldgiftsret, der tillige vil have at afgøre, om der tilkommer nogen af Parterne — Firmaet Chr. Jørgensen og Børstenbindersvendene Mortensen og Panduro — Erstatning og da hvilken, henholdsvis for den formentlige ulovlige Arbejdsnedlæggelse og den formentlig stedfundne Boycotting.«

Danske Privatbaners Lokomotivmands Forbund har under 2. Maj 1919 afsluttet Overenskomst med følgende Privatbaner:

Amagerbanen, Aalborg Privatbaner, Kolding Sydbaner, Kolding-Egtved Jernbane, Langelandsbanen, Odsherreds Jernbane, Høng-Tølløse Jernbane, Troldhede-Kolding-Vejen Jernbane, Thisted-Fjerritslev Jernbane, Aarhus-Hammel-Thorsø Jernbane og Hjørring Privatbaner.

Ved Overenskomsten er opnaaet 8 Timers Arbejdsdag, en ugentlig Fridag og 10 til 14 Dages aarlig Ferie.

Overenskomsten er gældende til 31. Marts 1921 og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel.

Overenskomstforhandlingerne for Sadelmagere, Tapetserere og Linoleumsarbejdere. Efter at Forhandlingerne mellem Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund og de modstaaende Arbejdsgiverforeninger om Fornyelse af de udløbne Overenskomster var forløbet uden Resultat, fortsattes Forhandlingerne under Medvirkning af Hovedorganisationerne.

De Overenskomster Forhandlingerne drejede sig om var: 1) Sadelmagere i København, 2) Tapetserere i København, 3) Rejsetøjs- og Porteføljearbejdere i København, 4) Sadelmagere og Tapetserere i Provinserne og 5) Linoleumsarbejderne i København.

Sadelmagerne i København.

For disse Arbejderes Vedkommende udløb Overenskomsten d. 31. Marts, og der afholdtes da et Fællesmøde d. 26. Marts, uden at dette Møde dog førte til noget Resultat. Fællesmøder afholdtes igen d. 5 og 10. April, og der fremkom paa det sidste Møde et Tilbud fra Arbejdsgiverne, der forkastedes af Arbejderne som aldeles uantageligt.

En iforvejen varslet Strejke iværksattes derefter fra d. 14. April. Forhandlingerne genoptoges paa et Fællesmøde d. 8. Maj, hvor der opnaaedes Enighed om et Forslag til Overenskomst, der godkendtes af Arbejderne ved en Generalforsamling Da-

gen efter, hvorefter Arbejdet genoptoges d. 12. Maj.

Overenskomsten, der fik tilbagevirkende Kraft til d. 1. April 1919, kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er 50½ Time om Ugen og lægges mellem Kl. 7 Morgen og 5 Aften.

Minimaltimelønnen er 120 Øre. Alle nuværende personlige Lønninger, der ligger under 100 Øre pr. Time, hæves til dette Tal, hvorefter der gives alle personlige Lønninger et Tillæg af 35 Øre pr. Time.

Af ovennævnte Lønninger er 15 pCt. at betragte som Dyrtidstillæg.

Overarbejde de første 2 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdagsarbejde indtil Kl. 12 Middag, betales med et Tillæg af 50 pCt. til den personlige Timeløn, derefter med 100 pCt.

Udearbejde ved Drivremme- og Vognarbejde betales med et Tillæg af 20 Øre pr. Time. Dette Tillæg betales ogsaa for Landarbejde.

Alt Arbejde, som findes anført i Priskuranten, bør saavidt mulig udføres i Akkord.

Enhver Svend skal, naar han kræver det, have sin Timeløn fastsat efter sin gennemsnitlige Akkordfortjeneste, beregnet efter de sidste 4 Uger paa samme Værksted.

Arbejdernes Ret til at vælge Tillidsmænd anerkendes.

Nuværende Praksis med Hensyn til Sommerferie bibeholdes.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Tapetsererne i København. Overenskomsten for Tapetsererne i København er afsluttet 1. September 1915 og udløber først i 1921. Alligevel var Parterne enige om at der skulde optages Forhandlinger om Ændringer i den løbende Overenskomst, og ved et Fællesmøde d. 3. April enedes man om et Forslag, som godkendtes af Arbejderne.

Arbejdstiden nedsattes til 50½ Time pr. Uge.

Minimaltimelønnen ansattes til det samme Beløb som blev gældende for Sadelmagere.

For Overarbejde betales de første 2 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag et Tillæg af 50 pCt. til Minimaltimelønnen, derefter 100 pCt.

Til de i Priskuranten af 1. Septbr. 1915 fastsatte Priser ydes et fast Tillæg af 35 pCt. Desuden ydes fra 1. April 1919 gældende til 1. April 1920 et Dyrtidstillæg af 30 pCt. alt til alle Priskurantens Poster.

Paa samme Møde enedes man om en Overenskomst for Syersker, der er beskæftigede indenfor Tapetsererbranchen.

Arbejdstiden er 8 Timer daglig.

Overarbejde bør saavidt mulig undgaas; naar Overarbejde dog finder Sted, betales der i de første 2 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag, et Tillæg af 50 pCt., derefter 100 pCt.

Ugelønnen er:

Det første Aar 17 Kr. plus 5 Kr. i Dyrtidstillæg.

Andet Aar 22 Kr. plus 5 Kr. i Dyrtidstillæg.

Tredie Aar 24 Kr. plus 6 Kr. i Dyrtidstillæg.

Derefter 25 Kr. plus 7 Kr. i Dyrtidstillæg.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Overenskomsten, der træder i Kraft d. 1. April 1919, kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Rejsetøj- og Porteføljearbejdere i København. Efter at der forgæves var forhandlet mellem Parterne om ny Overenskomst, forhandledes der paa 2 Møder, under Hovedorganisationernes Medvirkning uden at der dog naaedes noget Resultat. Forhandlingerne genoptoges paa et Møde d. 5. April, (samme Dag som et af Forbundet givet Strejkevarsel udløb) og det lykkedes nu at naa til Enighed om en Overenskomst, der traadte i Kraft d. 1. April, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig de

første fem Ugedage, om Lørdagen 5½ Time.

Mindstelønnen for udlærte Svende er 92 Øre pr. Time plus 20 Øre i Dyrtidstillæg. For Kvinder: Første 6 Maaneder 30 Øre plus 10 Øre i Dyrtidstillæg, næste 6 Maaneder 40 Øre plus 10 Øre, derefter 50 Øre plus 15 Øre.

Til nuværende personlige Lønninger ydes et Tillæg til Svende af 15 Øre pr. Time og til Kvinder 10 Øre pr. Time.

Overarbejde de første 3 Timer betales for Mænd med et Tillæg af 60 Øre pr. Time, derefter med 120 Øre pr. Time. For Kvinder henholdsvis 35 og 70 Øre.

Overarbejde maa kun finde Sted naar det er absolut nødvendigt. Søndags- og Natarbejde maa ikke finde Sted.

Arbejdernes Ret til at vælge Tillidsmænd anerkendes.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Sadelmagere og Tapetserere i Provinserne. Ved et Fællesmøde d. 28. Marts forhandledes om Fornyelse af den d. 31. Marts udløbende Overenskomst angaaende Sadelmagere og Tapetserere i Provinserne. Efter et Møde, der varede en Snes Timer opnaaedes Enighed om et Overenskomstforslag, der imidlertid blev forkastet ved en om dette foretagen Urafstemning. Forbundet varslede nu Strejke og Forhandlingerne genoptoges paa et Fællesmøde d. 14. April, hvor der opnaaedes Enighed om nogle Ændringer i det forkastede Forslag, hvorefter der afsluttedes Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til d. 1. April, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdstiden er 50½ Time ugentlig.

Mindstelønnen er det første Aar efter Læretiden 70 Øre pr. Time plus 20 Øre i Dyrtidstillæg, derefter er Mindstelønnen 85 Øre pr. Time plus 20 Øre i Dyrtidstillæg. Alle nuværende personlige Lønninger, der ligger under 85 Øre hæves til dette Tal, hvorefter der gives alle personlige Timelønninger et Tillæg af 25 Øre pr. Time. Tapetserere, Sadelmagere, Bygningstapetserere og Linoleumsarbejdere betales efter de i København fra 1. April 1919 gennemførte Priskuranter minus 8 pCt.

Overarbejde de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag betales med et Tillæg til Timelønnen af 50 pCt., derefter med 100 pCt.

Ved Udførelse af Arbejde mere end 4 km uden for Bygrænsen betales et Tillæg af 15 pCt. saavel af Akkord- som af Timelønsarbejde.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Linoleumsarbejderne i København. Overenskomsten for Arbejdere i Linoleumsbranchen i København udløb d. 1. Maj, og da der ikke var opnaaet Enighed mellem Parterne om ny Overenskomst, forhandledes der ved Fællesmøde d. 5. Maj herom, under Medvirkning af Hovedorganisationerne. Der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, der har tilbagevirkende Kraft til d. 1. Maj 1919, og med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. Maj.

Arbejdstiden er 50½ Time ugentlig.

Timelønnen er 125 Øre, dog med et Tillæg af 10 Øre pr. Time for visse Specialarbejder. Af Timelønnen er 30 Øre at betragte som Dyrtidstillæg.

Overarbejde de første 3 Timer efter normal Arbejdstids Ophør samt Søn- og Helligdage indtil Kl. 12 Middag betales med et Tillæg af 75 Øre pr. Time, derefter med 150 Øre pr. Time. Arbejde paa 1ste Paaskedag, 1ste og 2den Pinsedag samt 1ste Juledag betales dog med et Tillæg af 210 Øre pr. Time.

Som Regler for Behandling af faglig Strid gælder Normen.

Endvidere indeholder Overenskomsten detaillerede Bestemmelser vedrørende Akkordarbejde m. v.

Dansk Slagteriarbejderforbund og Konservesfabriken »Roar« i Roskilde. Ved et Fællesmøde den 26. Maj op-

naaedes, under Forbehold af de respektive Organisationers Sanktion, Enighed om en Overenskomst.

Arbejdstiden er 8½ Time (Lørdag 8 Timer). Minimallønnen er 38 Kr. + 10 Kr. pr. Uge i Dyrtidstillæg, for Arbejdere, der har arbejdet mindst 1 Aar ved Faget er Lønnen 2 Kr højere.

Til de nugældende Lønninger gives et personligt Tillæg til Svende og Arbejdsmænd paa 10 Kr. pr. Uge.

Minimallønnen for kvindelige Arbejdere er 26 Kr. pr. Uge + 6 Kr. i Dyrtidstillæg Til de nugældende Lønninger gives et personligt Tillæg til Kvinderne paa 7 Kr. 50 Øre pr. Uge.

Samtlige Arbejdere tilstaas en Sommerferie paa 4 Dage i Forbindelse med en Søndag.

Overenskomsten kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1 Februar.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 278.
Arbejdsmænd hos A/S Hasle Klinker- og Chamottestensfabrik.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Retsbog A 3 Side 208—209. Aar 1919 den 20. Juni Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde i Sag Nr. 278: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette igen for Arbejdsmændenes Fagforening for Rønne og Omegn.

Første Næstformand, Dr. jur. E. Tybjerg ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening Overretssagfører C. Ekman og Bestyrer af A/S Hasle Klinker- og ChamottestensfabrikIngeniørReusch.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Sekretær i Dansk Arbejdsmandsforbund Chr. Sørensen og Afdelingsformand Helfred Nielsen.

Der fremlagdes Klage af 7. Juni 1919 med 3 Bilag og Tilsvar af 13. Juni 1919 med 2 Bilag.

Sagen blev drøftet med Parterne, og man enedes om at ønske den mundtlige Procedure i nærværende Sag udsat indtil Parterne havde haft Lejlighed til at forhandle om en særlig Akkord for Fabrikkens Arbejdere med Hensyn til det Arbejde, som det her alene drejede sig om, nemlig Lastning af Sten. Saadan Forhandling skal dog være tilendebragt i Løbet af 14 Dage.

Retten hævet Kl. 4 Em.

E. TYBJERG

E. Steinke.

Sag No. 279.
Maskinarbejderne paa Københavns Flydedok og Skibsværft.
II.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 21. Juni 1919 i Sag Nr. 279: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds og dettes Københavns Afdeling I's Vegne.

Ved Rettens Kendelse af 4. Juni 1919 i Sag Nr. 276 blev en af Maskinarbejderne paa Københavns Flydedok og Skibsværft paabegyndt Strejke, der var blevet fortsat uanset en ved Hovedorganisationernes Medvirkning den 24. Maj d. A. istandbragt Overenskomst, ved hvilken Arbejdernes Tillidsmand havde lovet at virke for Arbejdets Genoptagelse fra Mandag den 26. s. M., erklæret for ulovlig, og de 165 Maskinarbejdere, der deltog i Strejken blev hver især idømt en Bod af 100 Kr. Da Arbejdet desuagtet ikke er blevet genoptaget, har Arbejdsgiverforeningen paa Jern- og Metalindustriens Sammenslutnings Vegne indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbunds Vegne og dette igen paa Forbundets Københavns Afdeling I's Vegne og paastaaet de Indklagede paa Forbundets og den nævnte københavnske Afdelings Vegne idømt Bod og Sagens Omkostninger. De Indklagede har paastaaet Forbundet frikendt og indstillet Afdelingen — under Henvisning til de efter de Indklagedes Mening foreliggende, i

den forrige Sag fremhævede Omstændigheder — til Frikendelse og subsidiært til Rettens mildeste Dom.

Det er oplyst, at der, efter at Rettens Kendelse var faldet den 4. Juni, er sket følgende: Den 6. Juni sendte Forbundet Kendelsen til Afdeling I (»Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening«) med en kraftig Opfordring til Afdelingen om ufortøvet at foranledige Medlemmerne til at gaa i Arbejde, idet man samtidig tilbød Hovedbestyrelsens Medvirken i saa Henseende. Den 10. Juni om Aftenen afholdtes et Møde mellem Hovedbestyrelsen, Afdelingens Bestyrelse og den paagældende Klub. Forbundets Formand gjorde paa dette Møde rede for hele Sagens Forløb og opfordrede indtrængende Medlemmerne til at gaa i Arbejde, medens en Del tilstedeværende Syndikalister ligesaa indtrængende talte mod Arbejdets Genoptagelse. Der blev trods Opfordring fra Forbundets Formand ikke samme Aften foretaget nogen Afstemning, men den følgende Formiddag stemtes der med det Resultat, at 113 stemte for at fortsætte den ulovlige Arbejdsstandsning, medens kun 13 stemte for at hæve den og 2 stemte blankt. Den 11. Juni om Aftenen holdt Afdeling I en Generalforsamling med Dagsorden: »Lock'out'en« paa Flydedokken og Reorganisation af Afdeling I. Mødets Resultat blev Vedtagelse af en fra Forsamlingens Side foreslaaet Resolution, lydende paa, at »Generalforsamlingen den 11/6 1919 opfordrer Kollegerne paa alle Arbejdspladser til at sætte en energisk frivillig Indsamling i Gang til Fordel for vore kæmpende Kammerater, som er i Konflikt om Løn- og Arbejdsforhold med deres Arbejdsgivere.«

Med Hensyn til Afdelingens Bestyrelses Stilling skal bemærkes, at Bestyrelsen bestaar af 15 Medlemmer. Af disse tilhører Formanden — P. Halskov — der er nyvalgt og har virket som Formand siden 1. Juni 1919, den syndikalistiske Opposition; og det samme gælder 3 andre af den Halvdel af Bestyrelsen, der nylig har været paa Valg. Efter det under Proceduren oplyste maa det nu antages, at den Del af Bestyrelsen, der ikke tilhører nævnte Opposition, i nogen Grad har virket for, at Arbejdet paa Flydedokken blev genoptaget. Hvad derimod Afdelingens nyvalgte Formand angaar har Forholdet efter det Oplyste været det, at han paa Generalforsamlingen formelt har støttet Kravet om Arbejdets Genoptagelse, men har gjort det paa en saadan forbeholden og betinget Maade, at Medlemmerne, der kendte hans almindelige Standpunkt, har forstaaet, at det i Virkeligheden ikke var hans Ønske, at saadan Genoptagelse fandt Sted, inden Flydedokken helt eller dog delvis var gaaet ind paa de stillede Lønkrav.

Som Sagen saaledes foreligger, maa der gaas ud fra, at Forbundets Bestyrelse med al mulig Kraft har anvendt de Midler, som den har anset det for rigtigt at anvende, for at søge at gøre Ende paa de ulovlige Tilstande, og da Retten under de foreliggende særlige Forhold ikke mener at kunne bebrejde den, at den ikke er skredet til Anvendelse af yderligere Midler, kan den ikke gøres ansvarlig for Strejkens Fortsættelse. Anderledes med Hensyn til Afdelingen. Denne maa bære Ansvaret saavel for den af den selv nyvalgte Formands uheldige Optræden som for den paa Generalforsamlingen vedtagne Resolution, og da Forholdet derefter er det, at Afdelingen saa langt fra at virke for den ulovlige Strejkes Ophør, positivt har støttet dens Fortsættelse, har Afdelingen derved gjort sig medansvarlig for Strejkens Opretholdelse og maa bøde derfor. Boden findes at burde sættes til 10,000 Kr. Sagens Omkostninger vil være at paalægge det indklagede Forbund med 200 Kr.

Kendelse. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Københavs Afdeling I bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa A/S København Flydedok og Skibsværfts Vegne betale en Bod af 10,000 Kr. Sagens Omkostninger betaler Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund med 200 Kr.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Juni Maaned 1919.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juli 1919.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 7 Øre (indenfor Københavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Anth. Andersen